HUSS-POSTILLA /

EDUR

EINFALLDAR

PREDIKANER

Yfer øll Hatijda og Sunudaga Gudspiøll
Ared Um Kring.

Giørdar

Af

Vel-Edla og Vel-Eruverdugum Sal. Byskupenum
Yfer Skalhollts Stifte /
MAG: JONE THORKELSSYNE
VIDALIN.

Fyrre Parturenn.

Fra Fyrsta Sunudeige i Adventu til Trinitatis
Sunudags.

EDITIO II.

Prentud a Hoolum i Hialltadal / af Marteine Arnods-Syne /
Anno 1724.

Esajæ 40. v. 6. 7. 8.

Þar seiger Ein Raust: Predika þu. Og eg sagde: Hvad skal eg Predika? Allt Hold er Hey / og allur þess Goode er svo sem Akursins Bloomstur/ Heyed uppþornar/ Bloomstred visnar/ þvi ad Ande DRottens blæs þar a / Sannlega er Foolked Hey/ Heyed uppþornar/ Bloomstred visnar / Enn Orded vors Guds varer Eilijflega.

Giep þu ad Moodurmaaled mitt / Minn DRottenn þess eg beide / Fra allre Villu klaart og kvitt/ Krossens Ord þitt wtbreide/ Vmm Land ed hier/ Til Heidurs þier / Hellst mun þad Blessan vallda / Medann þijn Naad/ Vort lætur Laad / Lide og Bygdum hallda.

HINNE
Dyrkeyptu JEsu Christi Brwde
Christelegre Kyrkiu
GVDS
I ISLANDE.
Miñe Hiartkiærre Moodur / Oska eg Fridar og Heilla
Aþ Synum Vñusta.

Elskulega Mooder.

HAd er bæde Guds Bod og vidteked hia ollum Þiodum / ad Børn eru skylldug ad ala Forelldra syna eþ þau gieta. Eñ Fatæku er eg og Vanburda til þess Mooder ad ala þig / jaþnvel þoott ad aungvñ aþ Sonum þynum sie þad skylldara eñ mier / þu ert og ecke i þvi mÿns Lids-þurþe / þvi Fader þyns Elskuga og allra hañs Brædra / heþur Enda bunded a syn Heit / er ritud standa hia Esajam i Fertugasta og Niunda Capitula. Konungarner skulu vera þÿner Foosturþedur / Og þeirra Hoþdings Kviñur þÿnar Foosturmædur. Hvørs Naaduga Fyrerheitis ad þu ert ordeñ Hluttakande / Eins vel og hvør Þiood i CHRISTEñdoomenum / og i Krapte þessa Fyrerheitis heþur hañ gieþed þier / epter Radstoþun Konunga vorra / marga Gudhrædda og Vÿsa Keñendur og Forstioora / sem vaka yþer Saalum Barna þiña: Eñ þoott eg sie þeirra Verkastur / og kuñe ecke miklu vid þeirra Verk ad bæta / Samt veit eg Skylldu mÿna ad þocknast þier i þvi eg kañ og maa / epter þeirre Naad sem Gud heþur gieþed mier. Eg les i Exodi Bookar Þrÿtugasta og Fimta Capitula / Ad þegar Gud baud Moysi ad laata giora Vitnisburdar Tialldbwdena / þa haþe hañ skipad ad til heñar skylldu

leggia hvør eirn epter þvi sem þeir sialþkraþa villdu / Sumer Gull / Sumer Sylþur/ Sumer Kopar og ofurmæt Klæde og Steina/ eñ adrer Geita, Ull og Nrwta-Skiñ / med odru fleira sem þar uñ giefur og var i miña Sylldc. Medal þeirra Sjdurstu reikna eg mig/ og mæ vel reikna sokum Fæþrædis mins og Overdugleika / Eñ fyrer þvi ad eg veit/ ad þiñ HErra mætur meir Viliañ eñ Mættiñ / þa voga eg ad biooda þier epterþylgiande Predikaner i Þacklætes Miñing ad eg haþe leiged og ligge eñ nu a Brioostum þier. Þigg þvi Mooder þeñañ litteñ Skeink aþ hinum Aumasta Þienara þins Brwdguma/ og þinum Miñsta Syne/ Sem vil ætunda ad þiñast

Skælhollte / Þañ 7. Augusti/ Año 1717.

Nonum Trwr/ Og Þig Aþ Hiarta elskande allt til Daudans.

Jon Thorkelsson Vidalin.

Til Lesarans.

EPter þvi ad Veledla og Veleruverdugum Herra Byskupenum/ Hr: Steine Jonssyne / heþur naudsynlegrar Orsakar vegna þocknast / ad læta setia þær Citatiur sem a Spatiuñe stoodu i þeirre skriþudu Book sem þesse er preñtud epter/ iñ i Predikanernar / Þa vil eg haþa Lesarañ hier med advaradañ / ad nær þessar Predikaner Opeñberlega Lesnar eru/ þa skule hlaupa yþer Citatiurnar / so þær ecke Lesnar sieu. Citatiur eru ei giordar til þess ad þær skule Lesast i eirnre Predikun / Þvi þær uppehallda Lesaranum/ og giora Lestureñ længsamañ / Helldur til þess ad hvør sem vill / kuñe ad sia epter þvi sem Citerad er aþ Ritninguñe / og bera þad samañ/ þegar hañ Les wt aþ fyrer sialþañ sig. Þetta

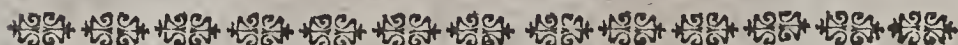
synest

ſtyneſt mier Naudſynlegt ad giefa um̃ vid þa ſem Leſa þeſſa Book. Befalande alla Leſendur og Heyrendur hier med Guds Heilags Anda Adſtod og Vpplyſingu. Og vil alltyd þikiaſt epter Skylldu min̄e

Skælhollte / Dag 9. Martij. Año 1718.

Þeirra Viliugur Þienare
J øllu þvi ſem mier er af
Guds Alfu tiltrwad.

I. Vidalin

An̄ar Formæle til Leſarans.

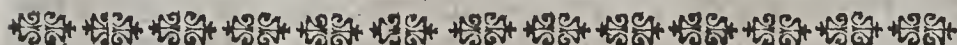
HVert þad Landsplats / Sem noog Vatn og Vøkva hefur / er hid feitaſta og hid Ryfkaſta af Avøxtunum. Fyrer þeirre þurru Jørd hefur Akurmadureñ hid ſtærſta Erfide og margfallda Mædu / eñ lyteñ Avin̄ing af hen̄e. Þar ſem Guds Andleger Brun̄ar framflioota / verda Sælernar Avaxtarſamar og Gude þægelegar : Brun̄ur Vitſkun̄ar er Ord hins Hæſta Guds / og þad eilyfa Bodord er hen̄ar Vppſpretta / Syrach. 1. Cap. Allt þad Vatn / ſem framren̄ur af þeſſum Brun̄e / er lifande Vatn / þviad Guds Ord er Ande og Lyf / Ja / Ord þeſſ eilyfa Lyfſens / Joh. 6. Af þeſſum Hiælprædeſens Brun̄e uppauſa Nædþirſtar Sæler Vatned med Fagnade / Eſa. 12. Þetta Huggunaren̄ar Vatn framflytur af þeirre Andlegu Jeruſalem / i allar Atter moot Auſtre og Veſtre / Sumar og Vetur / Zach. 14. Vatned Bethesda var upphrært af Einglenum / ſem i þad nidur ſtie / og hver ſem þar fyrſt ur ſtie nidur i þad / epter þeſſ Hræring / vard heill af hverium hellſt Siwkdoome / ſem han̄ var hallden̄ / Joh. 5. Heilagur Ande hrærer Brun̄ Gudlegra Orda / fyrer Eingla Fridarens / ſem ad eru Vtvalder Ordſens Þienarar a Jørdun̄e / og laugar i hønum ſiwk og ſaurug Man̄an̄a Hiørtu / af hverium þeir Trwudu hafa alla Avaxtarſeme til þeirra goodu Verkan̄a / ſkiptande ſierhveriu epter þvi ſem han̄ vill /

vill/ 1. Cor. 12. Af hverium þeir eirneñ odlast Heilbrygde Sælareñ-
ar og allra heñar Siwkdooma / þui ad hvorke Jurter nie Plæstur læk
na þa / helldur þitt Ord DRottenñ / Sem læknar alla Hlute / Sap.
16. Þier kiemur nu fyrer Siooner/ þu Christelege Lesare/ Ein
Nÿ Hws-Postilla / Giord og samanskrifud af Veledla / Veleru-
verdugum og Hælærdum Byskupenum yfer Skalhollts Stifte /
Mag: Jone Thorkelssyne Vidalin, og af honum tilskrifud og de-
dicerud Guds Christne i þessu Lande / a hverrar Briooftum hañ
sialfur i sijnu merkelegu Skrife til heñar / jatar sig leiged hafa og
eñ nu liggia/ og so ad hun / er hañ hefur aled / skule ecke sialf Þur-
brioostud vera/ edur Skort lijda/ forsorgar hñ hana nu aftur med þeirre
hreinu og Ofolsudu Mioolk Guds Orda / af hverre hun skule eblast
og Upphellre hafa/ epter þad hun hefur smackad hvad DRottenñ er
sæ:ur / 1. Pet. 2. Eige þarf þesse Book med miñar Hroosunar/ þui
hun ber sialf med sier / nær hun er Athugasamlega leseñ / siñ Lof-
stijr. J heñe er veitt iñ til þijns Hiarta hreinum Vatnsreñum Gud-
legra Kieñinga / hvoriar sa helvijtiske Holofernes kañ ecke ad upp-
hoggva/ so sem sa Jardneske gierde hia Borgeñe Bethulia/fordum
Daga / Jud. 7. J heñe sier þu / Christeñ Lesare / wtflioota af
þeirre himnesku Hialprædesins Hellu Guddoomlegar Hugganer / til
ad svala þier / i Angist þijns Hiarta / Psalm. 119. J þessare Book
virdest mier / þeir sem fallner eru / Sieu med Guds Orde a Fæt-
ur reister : Þeir Vanmættugu stirkter : Þeir Þverbrotnu Syndarar
Gudlega auniñter og til Christelegra Dygda æfijster og uppvakter :
Þeim sem fyrer Daudanum liggia / vijsadur Vegureñ til Lijfsins :
Og i einu Orde ad seigia/ er þier/ þu goode Lesare/ kient allt þad sem
þig Naudsyniar uñ/ til þiñar eilijfrar Sæluhialpar. Læt þar fyr
er/ Vinsamlege Lesare/ þessa Book / vera þitt Lioos og Leidarvijser/
epter hverium þu gænger wr Egyptalande þessarar Veralldar / iñ
i þad Himneska Canaan. Eg vil med Audmiwkre Bæn/ epter miñe
Skylldu / stirkia þig a þessare þiñe Vegferdar Reisu / og Daglega
bidia/ ad Gud Myskunsemdaña hialpe þier og mier/ so i voru Christ-

eñdoome

eñdoome ad framhallda / ad vier aller verdum Samañsafnader til Guds Sonar hægre Handar a Epsta Deige / Og vil alltijd pikiast miñ christeñ Brooder/ þiñ Einlægur Firerbidiare til Guds z Þienare. Skrifad a Hoolum i Hialltadal / þañ 28. Aprilis Anno 1718.

Steinn Jonsson/
Sup. Hool. St.

Bæn fyrer Predikun.

Þu Stoore Konungur allrar Verallðareñar / sem byr i þvi Lioose er eingeñ fær til komest: Vier synduger Ormar skrijdum a þessare blessadre Stundu upp wr voru Dupte fram a Skør þiña Foota / til ad Fridmælast vid þyna Guddoomlega Hatign/ er vier med saurugum Verkum og Jllgiørdum vorum so þrælega moodgad høfum allt i fra Barnæsku vorre. Eñ æ oss DRotteñ/ vier erum so vanmegna under Byrde Syndaña / ad þegar vier gyrnunst ad lypta oss upp i Hædernar til þijn/ þa draga vor eigeñ Saurende oss nidur aptur. Þu hefur ad søñu fyrergiefed oss margar Synder/ og sparad oss midt i þeim allt a þeñañ Dag / Eñ vort Hiarta skielfur i oss og kvijder vid þijnu strænga Riettlæte / nær vier til þess hugsum/ Ad vier þverbrotnar Mañeskiur høfum so Langsamlega forsmæd þijna Myskunseme/ og sialfer Onitt so marga Kvittun vorra Synda er vier þeyged høfum med þverwdarsamlegre Jdkun somu Glæpa og Jllgiørda. Hvert skulum vier þa flyja undañ þiñe Hende ? Þu uppfyller bæde Himeñ og Jørd / Eñ þyn Myskunseme er eins stoor og þu sialfur/ hun hefur øllum þeim vel giefest sem heñar med bliwgu Hiarta og sundurknosudum Anda leitad hafa / og ef vier sem erum Neystræ / meigum ecke snerta þig sem ert eitt fortærande Elldur/ þa leif oss ad skrijda ad Sonarens Footum/ sem er Holld af voru Hollde/ og þvo þær i Tarum vorrar Ydranar. Eñ æ vor Gud/ Vier vitum ad hañ er i Heimeñ komeñ til

ad

ad lækna þad sem kramed er: Hvad kañ þad oss ad gagna ef vort Hiarta er heillt? Ef þad er hardara eñ nockur Steirn? Þvi Grætbænum vier þig/ fyrer hañs dyru Kvøl og Bloodugar Vnder: Slaa þu O Herra a þeñañ harda Klett med Moysis Sprota / so ad Vatns-Straumarner/jaa/eitt breñande Vatnsflood meige spretta þar wt af / til ad þvo vorar Ohreinar Samvitsfur: Lat eirn gloande Anda breña upp allt Sorp añarlegra Þanka wr voru Hiarta / sem er þitt Mustere/ so þyn Ord fæe Rwm þar iñe. Lat oss ecke heyra þad so i Dag / ad þad fordæme oss a sydarsta Deige / helldur gief ad þad verde Epterlæte Sælna vorra: Lat þess Sætleika burtdryfa allt Tomlæte og Sæleysi fra oss / so vier vardveitum þad i goodu og sidsømu Hiarta. Þess bidium vier þig fyrer JEsum Christum þiñ Son med hañs eigeñ Bæn/ seigiande: Fader vor/ etc.

Bæn epter Predikun.

Þu Hæleita Guddomsens Þreñing / Eirn Gud og Sañur fraa Eilyfd til Eilyfdar: Vier aumer Syndarar liggium hier flater fyrer Auglite þiñar Hatignar / til ad offra þier Þacklæte vors Muñs fyrer þynar Owtseigiañlegar Velgiørder er þyn Millda Orlætes Hond oss Opacklætum og Þverbrotnum Mañeskium audsynt hefur bæde i Andlegañ z Lykamlegañ Mata: Eñ æ oss Drotteñ / vier erum so kallder i Bæneñe ad vier Ottast meigum / ad þu vilier skirpa oss wt af þynum Muñe/ nema þu vermer vor Hiortu. O Vor Gud / lat þiñ goda Anda / bidia æsamt vorum Anda / med Ouñrædelegum Andvørpunum / so ad þier lyka mætte Foorn Vara vorra fyrer JEsum Christum. Vier þackum þiñe Guddoomlegre Elsku fyrer þitt H. Ord / og þau Hæleitu Sacramenta/ a hverium þu fostrad hefur og nært vorar Sæler /ad ei skilldum vier wtaf sofna i Daudanum. O vor Gud/ lat vorar illar Athafner / vort Sæleysi og Opacklæte / alldrei þvi vallda / ad þu svipter oss þessare Himnesfre Gafu.

Gief ad þitt Ord sm̃ vier i Dag hofũ heirt z numed/ meige bloom-

gast

gast i Hiørtum vorū/ so pad fære þañ Avøxt er sijne sig bæde i Ordum z Verkum/ so pitt Hæleita Napn vegsameſt i oſſ hveria þu virdeſt ad nefna pitt Foolk og Eigeñdoom. O Drotteñ vort Hiarta er pitt epter Riette Skøpunareñar/ Endurlausnareñar og Helgunareñar / pad er þijn Kyrkia / eñ Heimureñ / vort Holld / og Diøfulleñ gyrneſt ad feſta siñ Foot par iñe / og æ þvi verr / ad pad tekſt þeim framar / eñ vier girnaſt villdum : O vor Gud yfirfall pau med piñe Magt/ z tak þijna Eign af peirra Hende/ so ad þijner Oviner brijxle ecke þijnum Her-Flockum. Þu Vollduge Konungur sem ert Sterkur og Mattugur i Strijde / lat hiñ Guddoomlega Krapt piña Heiløgu Orda verda so rijkañ i Hiørtum vorum / ad oſſ velge vid Syndeñe / so sem añare Ofekt. Gief þu ad Miñing hiña fornu Glæpaña verde oſſ so ſkielfeleg / ad oſſ hrylle vid þeim so sem añare Ofreſkiu. Gief oſſ ad temia vor Hiørtu / vora Tungu og Eyru a pad sem a ad vera sijdañ vor ædſta Glede og Epterlæte i Dyrd Himnaña/ sem er þijn Elſka/ þijn Jhugan / þijn Lofgiørd og Packlæte fyrer þijnar Guddoomlegar Dasemder a medal vor / og veit ad vier leggium hid meſta Kapp a ad fram̄kvæma pad i Verkunum/ sem vier peinkium i Hiartanu / tølum med Muñenum og heyrum med Eyrunum/ ad ei gaungum vier i peirre Blindne/ ad hafa Skin Gudhrædſluñar eñ afneita heñar Krapte.

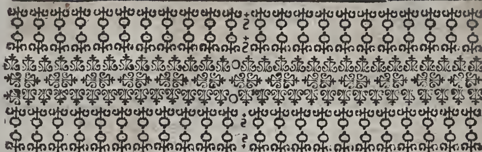
O Þu Stoore Konungur Himens og Jardar/vardveittu piñ Smurda/ vorn Allra-Nadugaſta Arfa Herra og Konung/ hañs Næbornu Drottningu/ og vorn Naduga Arfa Printz/og allt pad Konunglega Hws. Vertu Konungſens Skiølldur og Sool/ og eitt ørugt Vijge a moote øllum hañs Ovinum. Lat hañs Rijkesſtioorn farsæla verda/ og gief honum længa Lijfdaga : Vm̄gyrd hañs Tignarſtool med Herſveitum piña Vollduga Eingla : Gief Kongenum Hlijdna / Trwa / Drugga / og Nadholla Vnderſata : Lat hañ so ſtioorna i þijnu Vm̄bode hier a Jørduñe / ad hañ meige Eilijflega med pier rijkia i Himnenum. O Herra JEſu Chriſte / þu sem ert hiñ mikle Hyrder Saudaña / fyrer Blood peſſ Eilijfa Teſtamentes / vard-

 veittu

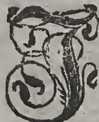
veittu Kiennendur Ordsens þijna Þienara/ lát þa alldrei gleyma þvi/ ad þeir eiga þier Reikning ad standa / fyrer þitt Dijra Blood / med hvorju ad Endurkeyptar eru þær Hiarder er þu hefur sett þa yfer / en vert þeirra Vernd og Forsvar/a moote Ogudlegum og Ohlutvondum Mønnum / nær þeir giora Verk sinar Kallanar trwlega : Og trod Andskotan under þeirra Fætur. Vor Gud stioorna þu Valld stiettene / og þeim er i Doomunum sitia / Upplijs Hiortu þeirra / ad þeir skilie Riettenn/ og gief þeim Vitsku til ad Dæma þitt Foolk/ med Vilia og Astundan ad giora þar epter. Tak ad þier O Gud Hwsstioornar Stiettena / Lát oll Egta-Hioon Elskast Innbyrdis i Falslausum Kiærleika/ og uppala sijn Born og Hiw i Aga og Umvondun til DRottens/ En Bornum og Hiwum hlijdenn og audsveip Hiortu / ad þau sieu Forelldrum og Hwsbændum undergiefenn i ollu þvi er þeim epter Guds Orde og Laganna Skylldu tilsagt verdur.

O DRottenn annast þu alla þa sem Naudstadder eru / og bera þijns Sonar Kross a Herdum sier / Væg þeim oor Gud fyrer hanns Skulld sem lided hefur uppa þad / hann kynne ad hialpa þeim sem freistadur er. Umm alla Hlute framm Grætbænum vier þig Himneske Fader / Forlát oss vorar Bloodugar Illgiorder og Synder fyrer JEsu Christi særu Kvol og Pijnu. Minnst þess ad hann fyrer oss i Daudann er wtgiefenn af þinne Guddoomlegre Elsku / þegar vier enn þa vorum þijner Oviner. Virdstu þar fyrer ad gleima vorum Yfertrodslum fyrer hvortar hann Fullnægiu giort hefur / Þar vier fyrer hann og i honum erum Born ordner / Og nær vor Æfe er ad Protum komenn vor Gud/ og vier liggium fyrer Daudans Porte/ horfande framm a Veg allrar Veralldar / Riett oss þa þijna Milldu Hond vor Gud / og lát oss deya med vorn Endurlausnara i Fadmenum / so vier meigum Eilijflega med þier og honum Lifa. Bænheyr þetta Naaduge Gud og Fader fyrer JEsum Christum / J hvorium allar vorar Bæner eru Jaa og A M E N.

Fyrsta Sunnudag i Adventu. Gudspialled skrifar Mattheus i 21. Capitula.

Þañ Tijma. Og þa er þeir koonu ad nælgast Jerusalem / og komu til Betphage vid Fialled Oliveti / wtsende JEsus Tvo sijna Læresveina / og sagde til þeirra: Fared þid i þad Kauptun sem gagnvart ydur er / og strax munud þid þinna Asnu bundna og Folañ hia heñe / leysed hana og leided til mijn. Og ef einhvør seiger nockud til yckar / þa seiged / þad HErrañ hafe þeirra Þørf / og jafnsnart mun hañ læta þaug laus. Eñ þad skiede so / ad uppfyllest hvad sagt er fyrer Spamañeñ / er so seiger: Seiged Dottureñe Zion / Sia / þiñ Kongur kiemur til þijn hoogvær / sitiande a Asnu / og a Fola klifbærrar Asnu. Eñ Læresveinarner geingu i burtu / og giørdu so sem JEsus baud þeim / og leiddu med sier Asnuna og Folañ / og lögdu sijn Klæde yfer þaug / og settu hañ þar uppa. Eñ margt Folk breidde sijn Klæde a Veigeñ. Og adrer hiuggu Kvistu af Trienum / og dreifdu þeim a Veigeñ. Eñ þad Folked sem fyrer þeim gieck / og Epterfylgde / Kallade og sagde: Hosiaña

Syne Davids/ Blessadur sie sa sem kiemur i Nafne DROTTens/ Hosiaña i hædstum Hædum.

Exordium.

Epistlenum til Phil. 2. Kiemst hellagur Paulus þañeñ ad Orde, Ver ed eins Lynder og JEsus Christus / hvør þott hañ være Guds Mind/ hiellt hañ þad ecke fyrer Herfang ad hañ Gude jafn var / helldur lytelækade hañ sialfañ sig / takande a sig Præls Mind / og orden Mønnum lykur. Postulen seiger / Hañ hafe þad ecke fyrer Herfang reiknad / þott hañ Gude jafn være. Þeir ed Herfang teked hafa / skera sig þar af/ brwka þad til Yferlætis/ giøra þar af forkostuleg Sigurmerke / breita vid þa Herleiddu sem þeim lykar: So þad var Malshattur hia Griekium/ ad hallda þañ Hlut fyrer Herfang / er einhvør brwkade Rykmañlega. JEsus brwkade ecke þañveg Guds Mind / þott hañ være allsraadande / bæde a Himne og Jørdu / Matth. 28. Samt hafde hañ ecke Valld sitt vid/ yfer aumum Mañeskium/ hveriar hñ var komeñ ad Endurleisa af Myrkrañа Vallde/ helldur giørdest þeim lykur/ ja / þeim undergefeñ / þolde Mootmæle og allskonar Hædungar af Syndurunum/ er hañ med Audvirdingu þessare Endurkeypte wr Syndarennar Prælldoome / og hiellt ecke Guds Mind Herfang ad vera/ so hañ med sinne Þions Mind / þvinge Herleidinguna ad Herfange teked/ Ps. 68. Eñ afklædde hiñ sterka Hervopnada Diøful sine Harneskiu/ Luc. 11. og med Hleckium Myrkrañа fiøtrad/ 2. Pet. 2. Þegar Sathan tok vora fyrstu Foreldra til Fanga i Paradis/ og i þeim alla þeirra Epterkomendur/ þa talde hañ þeim Trw um þad/ ad ef þau æte af Eplenu/ mundu þau Gude lyk verda/ Gen. 3. Eñ þau hlyddust a hañs Slægdarfullar Fortølur / tøpudu þvi Guds Mind/ eñ giørdust Fiandanum lyk/ hverium þau framar hlyddu eñ Gude/ og fyrer þetta Raan Guds Mindar/ tok JEsus uppa sig Þions Mind/ og hiellt þad ecke so sem Raan edur Herfang þott hañ Gude jafn være. Eñ þott ad vor Frelsare ecke brwkade syna Almættis Tign i Mañdoomenum/ medañ hañs Lægingar Tyme yferstood hier a Jørduñe / þa hefur hañ samt eitt añad Ryke af Gude og Fødur/ sem er hañs Volldug Stiornan i Christelegre Kyrkiu med Ordenu og Sacramentunum: Þar um talar so David under Guds Persoonu. Eg hefe smurt miñ Konung og sett hañ yfer mitt heilaga Fiall Zion / Ps. 2. Eñ þott ad Guds Ryke kome ecke þañveg ad þad adgiætt verde/ so sem Herrañ seiger/ Luc. 17. þa siaum vier þo nockra Lyking þesser edur Skugga i þessa heilaga Dags Evangelio/ þar ed JEsus rydur iñ til Jerusalem so sem eirn Konungur/ ecke einasta til ad uppfylla Spaadoom Zachariæ / hvers hier geted verdur i Gudspiallenu / og þañeñ hlioodar/ Zach. 9. **Seiged Dotturenne Zion: Sia þiñ Kongur kiemur til þyn hoogvær/ sitiande a Asnu og a Fola Klyfbærrar Asnu.** Helldur til þess ad afreka og utvega syna Christelega Kyrkiu/ sem er eirn Kong

legur

legur Kieñemañskapur / og pad med synu eigeñ Bloode / hvar um̃ Esajas spaer Cap. 62. a peñañ Hatt. Siaed/ DRottẽ hroopar allt til Enda Jardarẽñar/ Seiged Dotturẽñe Zion / sia pitt Hialpraede kiemur. Og sækum piss/ Børn myn / ad petta Hroop hepur og heyrst til vor sem ad buum a Enda Veralldarẽñar/ og oss verdur asamt ødrum petta Hialpraede bodad/ Pa latum oss ap pessu heilaga Evangelio yperuega i petta Siñ / hvilykum ad pessa Konungs Vndersatum byrie ad vera. Gud Fader Myskuñsemdañá giepe oss Nad syna par til pyrer JEsum Christum/ A M E N.

Vtleggingeñ.

HEir munu ecke aller sem ad til myn seigia HErra HErra/ Jñganga i Guds Ryke/ seiger JEsus Matth. 7. helldur peir sm̃ giora Vilia myns Foodurs sm̃ a Himnum er. Marger munu pr vera i Sapnade Christs hier a Jørduñe/sem eins eru lynder og Judar fordum Daga/er søgdu/ Vier vilium ecke lata peñañ drottna yper oss/Luc.19. po er Christur allra pessara Konungur/ pvi aller vill hñ ad holpner verde/ og komest til Sañleiksins Vidurkieñingar/ 1. Tim. 2. Eñ so sem pad ad eirn Konungur / hañ er Konungur bæde pess er hañ lætur under Exe draga vegna Glæpa siña/so sem hiñs er hañ set ur sier a hægra Veg / So eru og bæde Vonder og Gooder i Christi Ryke / og hañ drottnar eins vel yper peim til hverra hañ vill seigia a Epsta Deige / Fared fra mier aller Illgiorda Meñ/ Matth. 7. So vel sem hinum/ er hañ kvedur pessum Ordum / Komed blessader myns Foodurs / og eignest pad Ryked sem ydur er fyrerbwed i fra Vpphape Veralldar / Matth. 25. japnvel pott ecke late pesser hverutveggiu sier eins stiorna ap Anda DRottens. Hvad byriar oss pa hier um̃ ad peinkia Guds Børn? Eg meina ad lata oss um̃hugad vera / ad lwka pessum Konunge Skylldur pær sem hañ ap oss heimter/og er sw helldsta/ein audmiuk Hlydne / JEsus baud synum Læresveinum / ad fara i pad Kauptun sem gagnvart peim var / par mundu peir piña Osnu bundna og Fola hia heñe / pau skipade hañ ad leisa og leida til syn. Peim hepde matt til Hugar koma/ad ei være Skipun pesse svarleg/ peir mundu Aramsum mæta ep peir tæke svo añara Maña Eigur

O, adspurt/eñ þeir fæst ecke um̃ þad/ helldur giora sim̃ þeim boded var. Gior slijkt hid sama Christeñ Madur/ lat einskis Bod edur Bañ vera þier jafn skylldt sim̃ þijns Guds/ Hlijdne er betre eñ Offur seiger Ande DRottens/ 1. Sam. 15. Heyr hvad hiñ Eingietne Sonur Guds seig er/ þegar hañ iñkiemur i Heimeñ/ Psalm. 40. Offur og Fornfæring ar þocknast þier ecke / Eñ mijn Eyru hefur þu i giegnum stunged / Breñefórner og Synda Offur villtu ecke/ Þa sagda eg/ Sia eg kiem/ i Bokeñe er skrifad af mier/ þiñ Vilia miñ Gud giore eg giarna. Hver Davids Ord S. Pall til Hebr. 10. heimfærer uppa vorn Endur-lausnara. Hafe nu hiñ eingietne Sonur Fodursins/ vered honum so hlijdeñ / hvør þo med siñe Forþienustu hefur sialfum sier eckert for-þienad/ hvad miklu framar atter þu Gude ad hlijdnast/ sim̃ honum ecke einasta Sal z Lijf skylldugur ert/ helldur z þar ad auke Otal tiju þu-sund Punda/ Matth. 18. og þau so mørg/ ad þu alldrei fær honũ loked þañ sidarsta Pening / ef hiñ stoore Konungur Himens og Jardar vill Reikning hallda ? Hvad þa christeñ Madur ? Muntu ecke um̃ alla Hlute fram̃ skylldur honũ ad hlijdnast/ sim̃ fyrer þig hefur allt þetta golldeð/ so Gud hefur uppgiefed alla Skulldena/ ad ecke yrde þier kast ad i hin ystu Myrkur/ eñ straffad hñ sim̃ var hreirn z heilagur/ z fra-skileñ Syndurunũ? Hebr. 7. Ja/ hañ hefur hñs Eyru i giegnũ graf-ed/ eins og Þræls þess er ecke villde laus verda a Fagnadar Arenu / Exod. 21. hvorn hñs Hwsbonde matte festa a Eyranu vid siñ Dy-rastaf/ ad hañ være hañs Þræll upp þadañ Æfeñlega. Muntu nei-ta honum þiñar Þienustu/ er þvilijka Smaan hefur lided þier til Frel-sis/ þar þo Christi Þræll ad vera/ er eintomis Frelse/ og hañs Þien-usta/ er øllu Herradæme ædre. So þad er sañkveded/ er sa Guds Mad-ur orte fordum. Kong miñ JEsu eg kalla þig/ kalla þu Þræl þiñ apt-ur mig/ Herratign aungva ad Heimsins Sid/ helld eg þar meiga jafn-ast vid. Þvi seiger og Paulus/ Rom. 8. Þier hafed og ecke medteked Þrælkunar Anda aptur til Hrædslu/ helldur hafed þier medteked Arf-leidsluñar Anda/ fyrer hvørn vier køllum Abba Fader/ Rom. 8. Eñ

ef

ef vier Børn erum / þa erum vier og Erfingiar/ ja / Erfingiar Guds og Samarfar Christi/ Rom: 8. Eñ seiged mier/ Hvad munu oll Ryke Veralldareñar vera ad reikna vid þad / ad eyga Arfskipte vid hañ/sem Gud ecke alleina hefur giefed Endemørk Veralldareñar til Arfleifdar/ Psalm: 2. helldur og sett hañ sier til hægre Handar/ Psalm: 110. og mun leggia alla Ovine hañs til Footskarar honum / 1. Cor. 15. O hvørsu blind er þa Mañeskiañ? Meñ leggia allt Kapp a ad komast i Tigeña Maña Þienustu/hvar þo fiju þioona fyrer eins Lucku a stundum/so margur maa þioona leinge ædur eñ hñ kiemst til þess sem þo er i sialfu sier ecke añad eñ Þrældoomur/ og i giegnum mikeñ Þrældoom brÿst Fævitska Mañsins til añars meira/hvar þ geingur optlega miøg Andhælis til/ so ad þeir sem dyggvaster vered hafa z Drotteñ-hollaster/ þeir fa hina vestu Vireid a stundu/eñ þeir eru i Nævegum er a Svikrædum sitia/ eñ ad gioraſt Hyrdmadur Christi / skeita fæer uñ/jafnvel þoott hañs Þioonusta stande ollum til Boda/ Þar er ei Gydingur nie Grickur/ecke Þræll nie Frelsinge/ei Rykur nie Fatækur/ ei Vijs nie Vankuñande fraskileñ/helldur eru þar aller eitt i Christo JEsu/ Gal. 3. Eñ þess er ad giæta/ Børn mijn/ad sa sm vill ganga Christo til Handa / hañ skal ecke tvijskipta Hiarta sijnu/ helldur giefa honum þad allt. Ecke seige eg þad/ad hvør eirn skule ei þioona i þeirre Kallan/hvar til hñ er kalladur/ eda Undergiefeñ skule ei Undergiefeñ vera/þvi sa sm giører Verk siñar Kallanar/hñ þioonar Christo sem þad hefur boded/hañ sem Yfervalldenu hlijdnast/hañ giører og Christi Skipan / er sagt hefur: Giefed Keysarañ hvad Keysarañs er/ Matth. 22. og hañ sem leitar Næringar siñar med ærlegu Erfvide/ hñ hlijder honū er þad Bodord gaf/ J Sveita þijns Andlitis skalltu þijns Brauds neita/ Gen. 3. Nu seige eg / ad sa sem vill þessa Konungs Þegn vera/ hañ leite fyrst Guds Rijkis / og hñs Riettlætis/ Matth. 6. og mete eckert af þessu jafnframt honū/ miklu sijdur hlijde añara Bode edur Fortølum meir eñ hañs. Seiged mier / hefur ei Gud boded ad Foreldrana skyllde heidra hvad mest af

Moñum/

Mønum/ og lagt Bølvan vid eþ nockur þa vanheidrar/ Devt. 27. Enn þo seiger JEsus/ Sa sem Elskar Fødur edur Moodur/ framar mier/ hann er myn ecke verdugur / Matth. 10. Gud heþur skipad / ad Madurenn skyllde yfergieþa Fødur og Moodur/og samteingiast sinne Egta-Kvinnu / Gen. 2. Enn hvad seiger Moyses hier umm? Devt. 13. Eþ þinn Brooder / Sonur Moodur þinnar / Edur Sonur þinn / edur Dootter þyn/edur þyn Eigenn-Kona/sem hvyler i þynu Skaute/ edur Vinur þinn/sa sem er eins og þu/ vilia locka þig/ seigiande: Lat-um oss fara og dyrka annarlega Gude/þa skalltu drepa hann/þyn Hond skal vera fyrst a moote hønum til ad deyda hann / og sydann alls Israels. Nu kynne Einhvørium i Hug ad fliuga / hvilyker skulu þa Christs Þegnar vera? Meiga hønum ecke þioona nema syndlauser og heilager Menn? Þ em eg ecke/og giet ecke vered a medann eg liþe i Hollds enu / þvi eg em daudlegur Madur under Syndena selldur / Rom. 7. og þegar eg vil giøra hid Gooda/þa loder þad Vonda vid mig: Hvad skal eg hier til seigia? Þo eg sie skylldur Christo ad þiona aþ øllu Hiarta/þa giet eg þad ecke/þvi þad Gooda sem eg vil giøra/ þad giøre eg ecke/enn þad Vonda sem eg vil ecke giora/ þad giøre eg. Heyr christenn Madur/ Guds Sonur er i Heimenn komenn til þess ad kalla Synduga/ enn ecke Riettlata til yd ranar/ Matth. 9. Være Von a þvi ad vier giætum þullnægt Guds Løgmæle/ þa være Christs Forþienusta oss Onaudsynleg. Enn ecke heþur Gud sent hnn i Heimenn til þess / ad vier mættum þess Ohultar syndga/ecke yþergnæþer hns Nææd i Christo þar til/ ad vier skulum i Syndunum liþa/ Rom. 6. helldur hefur hann þar þyrer lided Kvøl og Dauda/ ad hann visse ad vier mundum med Syndenne Guds Nææd og Vingan oplega af oss briota. Þar fyrer seiger Johannes 1. Pistl. 2. Born mynn / Þetta skriþa eg ydur til / ad þier syndgest ecke / enn eþ nockur syndgar / þa hoþum vier Tals-Mann enn hia Fødurnum/JEsum Christum hinn Riettlæta. Enn giæted þess Christner Menn/ad Syndenn er marg hættud. Þar eru Synder sm verda ad Ovilia/z aþ Fævitsku/umm hvøriar Guds Løgmal so talar/Num.

15. Eß nockur Saala ſyndgaſt Ovitande/ þa ſkal hun Foornßæra Ars gamalle Geit fyrer Syndena/ þvilijk var Synd Pals et hñ Oßſookte Guds Soßnud/ fyrer þvi ſeiger hñ: eg hefe Myſkun hloted/ aß þvi eg giorde þad Ovitande i Vantrw/ 1. Tim. 1. Item Abimelechs/ er hug de ad taka Saram Abrahams huſtrw Frillu take/ z viſſe ecke ad hun var hñs eigeñ Kona. Gen 26. Adrar ſkie af Breadrade einu/ þa Mañeſkiañ ſm̄ er hneigd til hins vonda/ gießur ſier ecke Stunder til ad læta Guds Anda edur Skynſemena vid ſig rada/ ſo ſm̄ þegar Moiſes ſloo Helluna tviſvar/ Num: 20. Þegar David hiet ad farga Nabal/ og ollu Kallkins i hañs Hwſe/ 1. Sam. 25. Þegar hañ Foolked talde/ 2. Sam. 24. Og þad er þad ſm̄ Paulus kallar/ Gal. 6. ad verda yßerſtijgeñ aß einhverre Nrøſun. Nockrar verda og aß Mañlegū Breyſk leika/ hvør ad jaßnvel Guds Børnū fylger/ æ ſo leinge þau bera epter ſier þeñañ daudlega Lijkama/ z þad eru þr Giorningar ſyndugs Mañs/ ſem Hollded og Andeñ eru ad glijma um̄ / og giefa alldrei ſættſt þar uppa/ þviad hvert ſtrijder a moote odru/ Gal. 5. og þar ſkadaſt þegar Andeñ lætur ſigraſt aß Holldenu/ og verda hier imſer under/ þvi vert/ ad ſu Synd ſem i oſſ bijr/ hveria Poſtuleñ Holld neßner/ Gal. 5. hun verdur optlega ſterkare. Þetta verda a ſtundum þwngar Synder/ og ſierdeilis Guds Børnum nærre Obærelegar/ Eñ þo reiknar Gud þær ecke Endurßæddū Mañe til Dauda/ þegar þær med hreinnre og alvarlegre Ydran fyrer Lauſnarans Forþienuſtu bættar verda. Hvar fyrer? þvi þar er eingeñ Fordæming hia þm̄/ ſem eru i Chriſto JEſu/ þeim ſem ecke epter Holldenu ganga/ helldur epter Andanum/ Rom. 8. Eñ þr kallaſt ecke ad ganga epter Holldenu/ ſm̄ med Andanū leitaſt vid ad deyda Holldſins Gyrnder/ jaßnvel þott tijdere ad þad ſkee Yßer-Hond/ allt ſo leinge Meñ gießa þvi ecke Taum/ þad Meñ þione þvi i þeſſ Gyrndum. Og þvi ſeiger David Pſalm. 19. Hvør ſkilur hvad opt hñ villeſt/ aßleis mig aß mijnum heimuglegum Syndum/ og hallt Þræle þijnum aptur fra Þvermoodſkuñe/ ad þær drottne ecke i mier/ þa mun eg heill verda. Nu eru þar adrar Synder/ ſem Madureñ ecke ein

afta giorer med fullum Asetninge/um̃ hveriar DRottens talar/Num. 15. Su Saal er drijer Syndena med upprietttre Hende (þad er med maſettu Raade) hun vanvirder DRottenn/þvi hun forackiade hans Ord/og Onytte hans Bod/helldur og læta þeir Syndena drottna i sijnu daudlegum Lijkama/fyrer utan alla Varattu a moote henne/og lia Limu sijna henne til Vopna / hvor hun brwkar med Siaalfsskylldu Andskotans til þioonustu/ en DRottne til Styggdar/so sem eirn Handverks-Madur sitt Verkfære. Þesser eru þeir/er JEsus kallar Þræla Syndarennar/Joh. 8. Og þann veg eiga ad skiliast Ord Joh. 1. Ep. 3. er hn̄ seiger/ad sa sm̄ drijger Syndena/hn̄ sie af Dioflenū. Hiñ Agiarne þeinker ecke um̃ añad/en hvernig hn̄ meige fylla sitt Hws af añars Sveita med Rielltu og Raungu. Þioofurenn/sm̄ er hans Stall-Broder/hyggur ad/ Bakenn og Soofenn/ hvernig hann stela meige. Hiñ Dramblaate þenur sig wt sem añad Laarberia Trie / Psalm. 37. Hañ nytur ej Svefns nie Matar/ef einhvør hann virder miña/en hans Þotte bijdur. Hiñ Metorda giarne sparar aungva Jllmeñsku til þess ad tilla sier upp i Virdingarnar. Joab sveifst ecke ad taka Lijfed af Abner og Amasa/og þo med Flærd og Svikum/til þess ad hann sie Ohultur um̃ Nafnbætur sijnar. Hiñ Ofundsiwke etur sitt eiged Hiarta. Hans Ormur sofnar ecke ef hn̄ sier ad nockrū geingur vel/hn̄ eyrer aungvu nema einhvør steite sig/z hefur aungva Skiemtan nema af añara Olucku. Hiñ Bakmaaluge fiskar i añara Avirdingum/hn̄ leitar smaasmuglega epter þvi sem odrum yfirsiest/ hann þeinker sig um̃/ hvørnen hann fæe einhvøriu þar lijklega vidauked / og giorer tiju Pund af einu/þvi sem Andskotenn hefur honū i Hendur feinged. Ligarenn spiñur sitt Verk af sijnu eigen Ydrum eins og Konguloonn / og brijtur Heilann til ad liosta þvi upp/sm̄ alldrei er Tilhafed. Hiñ Flaarade grefur eina Grøf Bakebrotnu til ad steypa hinum Einfollda þar i. Allt þetta viña þr ed so eru lynder med Astundan / fyrer utan allan Guds Otta / edur nockra Moolstodu i giegn Andskotans/Heimsins og Holldsins Vielum. Þess er læta Syndena drottna i sijnum daudlegū Lijkama. Og þetta er sw

Þvere

Þvermoodskañ er David bidur Gud ad hallda sier aptur fra/ Ps. 19. Ad sønu er þad satt / ad Guds Sonur er fyrer þessar Synder dæeñ/ þvi hñ er Forlykun fyrer allar Veralldareñar Synder/1. Joh. 2. hvad og audsied er af Dæme Manassis Konungs/2. Par. 33. hiñar Bersynd ugu/Luc. 7. Ræningaña/Luc. 23. z añara langtū fleire. Þo er nærsta-hætt vid þvi/ Bræður mijner / ad slijk Ydne Syndaña sem Madureñ kemur sier an allrar Ydranar/an alls Otta fyrer Guds straungu Hotunum/an alls Asetnings til Apturhvarfs/ edur og med hiegoomlegre Rædagiord/ad ætla sier þa ad ydrast/þegar oss gott þyker/sem kañskie seint þyke/edur þegar oss Syndeñ leid verdur/ er mæ skie alldrei verde. Ad þesse Ydia og iñdruckeñ Vane til syndsamlegs Athæfis / meige snwast upp i fraleitt Siñe / Rom. 1. upp i forbreñda Samvitsku/ 1. Tim. 4. um hvoria Paulus talar/Ephes. 4. Ad þeir gange i Hie-goma sijns Hugskots formyrkvader i Hugunum/fraskilder Lijfe Guds/ fyrer þ Þeckingarleyse sm i þm er søkū Hardwdar þra Hiarta/hvør-ier þa þeir høfdu misst alla Tilfiñing/gæfu þeir sig til Lausungar/ad fremia allañ Ohreinleik med Agyrne / so sem voru Pharao / Judas/ Acithophel/og þr adrer sm Postuleñ kallar Sialfdæmda/Tit. 3. Eñ þad seige eg i Guds Stad/og i Umbode hñs Eingieteñs Sonar JE su Christi mijns Herra/ hvørt eg a Hende hefe / ad jafnvel þott ad Nædeñ yfergnæfe Syndena / þa er sa aungvañreigeñ Konungsins Christi riettur Þegn/ nie sañur Limur hañs Kyrkiu/ er vijsvilande og ydrunarlaust framfer i Syndū og Glæpū / med þvi Mote sem ædur hefe eg sagt: Þvi Guds Sonur er til þess i Heimeñ komeñ/ ad kalla Synduga til Ydranar/Matth. 9. eñ ecke til þess ad þeir skule syndga uppa Nædena/ til þss ad Meñ skijrest i hñs Nafne til Ydranar/ Act. 2. eñ ecke til Athugaleysis nie Vndañdrættar/ til þss ad þiona hønū i Endurnijungu Lijfdagaña/eñ ecke til þss ad giefa Diøflenū hiñ mesta Hluta þra / eñ ætla Gude hiñ sijdarsta Part Æfeñar sem eingeñ veit nær þrijtur. Eg veit ad þr sm komu um ellefstu Stund i Vijngardeñ/ feingu jafnt vid hina sem bored høfdu Hita og Þwnga Dagsins /

Matth. 20. eñ þu hefur kalladur vered um̃ siøttu og nÿundu Stundu/ hvad veitstu af þvi ad þu muner næ hiñe elleftu/muntu kuña Gud fyrer þ þott hañ læte þig hafa jafnañ Hlut med þm̃ til hvørra sagt var / Eingeñ þera Maña sm̃ bodner voru munu smacka mÿna Kvølldmaal etc./ Luc. 14. Villtu heimta þ af KonungeHimens z Jardar/ þu sm̃ ecke ert einasta Molld z Aska/ helldur Landrædū sekur vid hiñ lifanda Gud/ ad hñ liete kvelia siñ eingieteñ Son til þss/ad þu þss tryggvar mætter i allre Ohæfu þiona Fiandanū/ hvør ad er Guds svareñ Ovinur. Er þ ecke noog ad hñ hefur læted grefta þig fyrer Skÿrnena med Christo til Daudañs(þ er til ad deya Syndeñe)so ad lÿka sem Christur er uppvakeñ fra Daudū fyrer Dyrd Fødursins/ so kuñer þu ad ganga i Endurnÿungu Lÿfdagaña. Reined þar fyrer Christner Meñ/ hvørt þier erud i Trwñe/ 2. Cor. 13. hvada Lift þier hafed til goodra Verka/ hvørn Leida a Syndeñe/og ef þier fiñed Breft a slÿku/ þa giæted ad ydur i JEsu Nafne / forsmæed ecke Rÿkdoom hñs Poleñmæds og Længlundargieds/ helldur giæted þar ad/ad hañs Giædska leider til Ydranar / so ad þier ecke safned ydur Reide a Dag Reideñar / og Guds Riettlætis Dooms/ Rom. 2. hvør Eyru hefur ad heyra hñ heyre þad/og bidie Fødur Lioosaña/ fra hvørium ad kiemur øll good Giøf/ og øll fullkomeñ Giøf / Jac. 1. ad giefa sier Ydran til Sañleiksins Þeckingar. JEsu Læresveinar løgdu Klæde sÿn yfer Øsnuna/ og settu hñ þar uppa/ Þrra Dæme fylgde Folked/ er breidde sÿn Klæde a Veigeñ. An alls Efa hefr þessū til Hugar komed/ad JEsus munde i þ Siñ ætla ad upprietta hid jardneska Israels Rÿke/þvi þ var Hællt ur Gydinga ad breita þañeñ vid þa sm̃ nÿlega høfdu Stioorn teked / hvad sia mæ af 2. Reg. 9. Þegar Spæmañsins Þienare hafde smurt Jehu til Konungs/ þa breidde hvør af hañs Herra Þienurum sitt Klæde under hñ a þad hædsta af Trøppunū/og søgdu/Jehu rÿker. Og þo nu ad bæde Læresveinarner og Folked/villtust i þessu/ þa er þad samt skied af Drottne/til ad teikna þar med hñs Konungs Tign/ hvørn Gud Fader hefur smurt yfer sitt heilaga Fiall/Psalm. 2. Eñ

giæt

giært ad þvi christeñ Madur / ad þesse Konungur Dyrdareñar rýdur hvørn Dag iñ til siñar Borgar/sem er Christeleg Kyrkia/og so sm̃ hñ er eirn andlegur Konungur/ so og er hañs Rýke andlegt/ þviad Vopn Herßarar vorrar eru ecke lýkamleg seiger Paulus/ 2.Cor.10. helldur Kraptur Guds til ad nidurbrioota Gyrdingarnar. Hañ kiemur til vor i Ordenu z Sacramentunũ/ i Krapte sýns heilaga Anda sm̃ straffar i Mañenum Syndena/uppvekur Ydranena/ebler Trwna/kveiker Elsk una til Guds / iñræter Kiærleikañ til Nauungañs/ verkar þoleñmædena. Þegar þu christeñ Madur/fiñur i Hiarta þýnu nockrar þss hættar Hræringar / þa vit þad / ad sa Drottnareñ er þar komeñ til sýns Musteris/sm̃ Malachias um̃ spaer/ Cap. 3. Þegar Pharisæi spurdu Drotteñ ad fordum Daga/hvenær Guds Rýke kiæme: Svarade hañ þeim/ Guds Rýke kiemur ecke so þss giætt verde/ þr skulu ecke seigia/ Sia þad er þar/edur sia þad er hier/þvi siaed/Guds Rýke er iñe hia ydur/ Luc. 17. Gud kiemur ecke i Hiørtu Mañaña eins og Herodes og Bernice fordum med stooru Yßerlæte/ Act. 25. Sia þiñ KOnungur Kiemur Til Þýn Hoogvær seiger Gudspialled. Þoll Christur bwe i Himnenum/þa býr hañ under eins i sundurkrømdum Hiørtum/ Esa. 57. JEsus sagde fordum vid Nicodemum / Vindureñ blæs / og þu heyrer hñs Þit/eñ þu veitst ecke hvadañ hñ kiemur/edur hvørt hañ fer / so eru og aller þeir sem aß Andanum fædder eru/ Joh. 3. Nu er Endurnýungeñ Dootter Endurßædingareñar/bædar koma aß Anda Guds sm̃ verkar i Mañenũ fyrer Orded: Eñ ecke veit hñ edur skilur med hvøriu Mote hiñ alvitre Gud þad verkar/ Verkanena ßiñur hñ/eñ Verkunareñar Maata skilur hñ ecke. JEsus reid einum Asnañ til Jerusalem/z so þecknast Gude a stundũ margañ fyrer faaßrooda Predikun hoolpeñ ad giøra/ 1. Cor. 1. Eñ þegar hañ so vitiar þýn/ syndugur Madur/ þa breit epter þessu Folke: Þeir breiddu sýn Klæde a Veigeñ. Eñ hvørneñ ßær þu þad epter þeim giørt? Þad kieñer Ste Paall/ Eph: 4. Aßlegged þañ gamla Mañeñ epter hiñe ßyrre Vmgeingne/ sem fordiarßast i Gyrndum Villudoomsins/ eñ endurný-

est i Anda ydar Hugskots. Afklædunst þessū Illskuñar Ham/ ꝛ kostū hønum fram fyrer Fætur JEsu: Hønum byriar þo med øllum ødrū hñs Ovinum ad leggiast til Footskarar hønū/ þvi ecke er þvilijkur Ovinur Christs næst Fiandanum/ so sem Hollded/ hvørs Þankar ad eru Reide ꝛ Fiandskapr i giegn Gude. Eñ Iklædunst einū nijū Mañe/ sm̄ epter Gude er skapadur/ i Riettlæte ꝛ Heilagleika Sañleikañs/ Eph. 4. Miñunst Elskañleger a þad/ ad JEsus Christur Konungur Dijrdarennar/ hañ var flettur sijnum Klædum/ ꝛ hñs blessadur Lijkame var Allsnakeñ reirdur vid Stolpañ i Þijnghwse Pilati / hvar hañ var Hwdstryktur/ til þss ad vier yrdum frelsader fra eylijfum Hwdstrokum i ytstu Myrkrum/ eñ Iklædder nijum hvijtū Skrwda med Pælmavidum i vorum Høndum/ Apoc: 7. Ia / þetta allt hefur hañ þolad til þess/ ad vier mættum hønum Iladast/ so sem Paulus seiger/ Gal. 3. Skylldum vier þa ecke leitast vid ad deyda vora Iardnesku Limu/ sem er Saurlifnadur/ Ohreinleike/ Girnd/ Illfijse og Agyrne/ hvør ad er Afguda-Dyrkan/ Col. 3. Sierdeilis þar Gud hefur oss sialfr Vopnen i Hendur feinged/ hvør Paulus kallar Lioosens Vopn/ Rom. 13. og Guds Alvepni/ Eph. 6. Þad ætlar Heimur þesse / ad hañ hafe eingeñ Not Lijfsins/ nema hañ life ad Munudum sijnum/ so sem væru Meñ alleina þar til i Heimeñ borner/ eins og Petur seiger/ 2. Pistl. 2. Ad þeir sieu eins ꝛ Skinlaus Dijr/ sem ana fram epter þvi sm̄ Natturañ bijdur/ alleina til þess skøpud/ ad þau slætrud verde/ nær þau faung ud eru/ og er Lijking þesse mgiæt/ þvi so sem Villudijreñ ecke um̄ añad hyrda/ eñ ad fylla Magañ/ og verda þar fyrer a stundum tæld ꝛ lockud med adskiliañlegum Veidebrellum/ þar til þau eckert af vita/ fyrr eñ þau hafa Foot siñ i Snøruñe. So eru ꝛ þeir ed um̄ eckert skeita/ nema um̄ Lijkamañs Epterlæte/ Fijsn Augnaña ꝛ drambsamlegt Lijferne/ 1. Joh. 2. Þeir giæta ecke ad fyrr eñ Saleñ uppvaknar i Helvijte og Kvølunum. Hvad Postuleñ greinelega um̄ þa seiger/ er Rijker vilia verda/ ad þeir falle i adskiliañlegar Freistingar og Snørur og Girnder/ heimskulegar og skadlegar/ er steipa Mañenum i Tøpun og Olucku/

lucku/ 1. Tim. 6. Eñ þeir sem Christo tilheyra/ þad eru þeir sem eru hañs Trúþaster Nyrdmeñ og Læresveinar / þeir Krossþesta sitt Holld med þess Gyrndum og Tilhneigingum / Gal. 5. og hroosa sier ecke nema op Christi Krosse / fyrer hvorn þeim er Heimureñ Krossþestr r/ og þeir Heimenum/ Gal: 6. Þegar Meñ ræda eirn Þienara til Vistar/ þa giøra Meñ Skilmaala vid hañ/ hvad hañ viña eige/ og hvad hñ fær skule i syn Verka-Laun. So hefur JEsus giørt/ Luc. 9. Hañ sagde fyrer øllum Møñum/ seiger Gudspiallamadureñ: Hvør sm̃ mier vill epterfylgia/ hañ afneyte sialfum sier/ og take Daglega siñ Kross uppa sig og fylge mier epter. Hañ sagde þad øllum/ so aller vita meige/ hvørs þeir vænta eige i hñs Þienustu. Hañ seiger Daglega/ so ad þeir sm̃ Gud hefur øngvañ utvortis Kross a Herdar lagt/ skule þo vera Vidbuner ad Krossþesta sitt eiged Holld/ r deyda syna Jardneska Limu/ Gal. 5. so ad þañ vante øngvañ Christi Kross / sem vill under Christs Merke strijda/ edur ganga a Mala med þessū Konunge/ þvi þad stendur þo O-raskañlegt uñ Alldur og Æfe/ ad i giegnum margar Hørmungar byriar oss iñ ad ganga i Guds Ryke/ Act. 14. og er hñs Þienusta þo þvi betre/ eñ allra añarra/ ad þott hun þyke hørd Adgaungu/ þa er hñs Ok sæt og hñs Byrde liett/ Matth. 11. þvi hañ hialpar sialfur til ad bera/ hañ er trwr og freistar einkis yfer Megn fram/ 1. Cor. 10. Sætleike Guds Nædar/ r Smeckur epterkomande Farsælldar/ deifer so Remu Krossens fyrer Guds Børnū/ ad heñar giæter ecke. Eg heyre ad Paulus r Sylas eru glader i Fangelsenu/ Act. 16. Postularner geingu Fagnande ut fra Rædenu i Jerusalem/ þegar þr Hwdstrikter voru/ Act. 5. Jeg heyre ad Paulus Oskar/ ad Festus Landsdoomare r Agrippa Konungur væru eins Meñ og hñ/ ad þeim Hleckiunū undañteknū er hñ var bundeñ med/ Act. 26. hvøria hñ hefde þo ecke læted fyrer alla Dyrd Veralldareñar/ hefde hañ att añars hvers a mis ad fara. Þess Siñis var Þijslarvottureñ Babylas/ er beidde ad grafa sig med þm̃ Hleckiū er hñ var leiddur til Aftøkustadareñs med/ so ad ecke vantade hñ sitt Brwdarskart i Uppprisuñe/ Evseb. Lib. 6. Cap:

6. Cap: 36. et 40. So lijted ackta þeir sem vel haþa smackad hvad sætur ad DRottenn er/ Psalm: 34. so lijted ackta þeir hvørsu med þeñañ forgeingelega Lijkama er høndlad. Eñ vilie Meñ epter spyrja hvør ad Launeñ sieu i Christi Dijrdar-Rijke/ þa seiger hñ sialþur/ Matth: 5. Sæler eru þier nær Meñerner hallmæla ydur og Oþsokn veita/ og tala i giegn ydr alla Vondsku fyrer mijns Naþns Saker þo liwgande/ Fagned þier z vered glader / þvi ydar Verdkaup er nooglegt á Himnuñ. Eñ hvada Verdkaup Brædur mijner? Hvilijkt ecke heþur Auga sied/ og ecke heþur Eyra heyrt / og ecke heþur i nockurs Mañs Hug edur Hiarta komed/ 1. Cor. 2. Þad er þad Verdkaup er DRotteñ heþur tilbwed þeim er hañ Elska. Hvør sem ad nu samañ ber þa litlu Hørmung/ er vier þola meigū i Christi Nadar Rijke/ og þa Dumrædelega Sælu/ er hñ mun launa oss med i sijnu Dijrdar Rijke. Hañ mun jata med Postulanum/ ad Mootlætingar þessara Tijma sieu ei verdar þeirrar Dijrdar/ sem fram vid oss mun koma i eilijþu Lijþe/ Rom. 8. O JEsu uñ oss þessarar farsælu Vistar med þier Eilijþlega. O JEsu læt oss vera þar sem þu ert/ Joh. 17. O JEsu / virdstu ad þurka øll Taar aþ þiña Barna Augum/ Apoc. 7. O JEsu / læt vora Hrygd snwast i Glede / Joh. 16. O JEsu / gieþ ad hvørke Lijþ nie Daude/ hvørke Einglar nie Høþdingia-Dæme/ hvørke Hæd nie Dypt nie nockur Skiepna kuñe ad skilia oss vid þañ Kiærleika/ sem er i þier/ Rom. 8. Og læt oss þier alldrei sleppa/ þar til þu blessar oss med eilijþre Blessan/ og vier þig aptur med eilijþu Hosiaña i hædst um Hædum. Bænheyr þad O HErra JEsu. Þier med Fødur og heiløgum Anda/ sie Loþ/ Prijs/ Magt og Vellde um Allder Allda / A M E N.

Añañ Suñudag i Adventu.

Gudspialled / Luc. 21. Cap.

Um þañ Tijma. JEsus sagde til sijña Lærisveina. Þar munu skie Teikn a Soolu / Tungle og Stiørnum / og a Jørdu Kvalning Þiooda og Orvinglan/ Sioor og Bylgiur munu hliooda / og Meñ munu fyrer Hrædslu uppþorna / og af Epterbijdingu þeirra Hluta sem ad koma skulu yfer allañ Heimeñ. Þviad Kraftar Himnaña munu hrærast. Og þa munu þeir sia Mañsins Son komanda i Skijunum med Magt og miklu Vellde/ eñ nær þetta tekur ad skie / þa lijted upp og uppheffied ydar Hofud / af þvi ad ydar Endurlausn tekur ad nalægiast. Og hañ sagde þeim þessa Epterlijking. Skoded þier Fijkiutried/ og øll øñur Trie/ nær þeirra Alldin tekur wt ad sprijnga / þa vited þier ad Sumared er nalægt. So lijka nær þier sied þetta skie/ þa vited ad Guds Rijke er nalægt. Sañlega seige eg ydur/ pad þesse Kynslood mun ei forganga/ þangad til ad allt þetta skier. Himeñ og Jørd munu forganga/ Eñ mijn Ord forganga eige.

Exordium.

EG Dæme aungvañ seiger JEsus / Joh. 8. Hvad er þa þad hañ seiger / Joh. 5. Faddereñ dæmer aungvañ/helldur hefur hañ Synenum allañ Doom i Hendur feinged. Tveñt var til þess Brædur mijner / ad DRotteñ talade þesse Ord fyrer Gydingum/ Þad eina ad þeir dæmdu um hañ epter ytre Asijnd/ þar þeir søgdu skømmu adur / Þu ber sialfur Vitne um þig / þiñ Vitnesburdur er ecke gylldur / Eñ hañ svarade þessu medal añara / Þier dæmed epter Holldenu/ eg dæme aungvañ / hañ meinte epter Holldenu. Sw var og øñur/ ad hañ i þad Siñ ecke var komeñ til ad læta Doom ganga yfer illar Athafner Mañaña / þvi Illgresenu byrjade ad vaxa allt til Kornskieru Tijmaña / Matth. 13. Eñ ei ad sijdur var þo DRotteñ komeñ til Dooms a Jørdu / so sem hañ sialfur vottar/Joh/9. til þess ad þeir Siaande yrdu/ er ecke sæu/ og þeir ed sæu skylldu blinder verda/og er þad audvitad hver ad sie þesse Doomur/ og yfer hverium hañ gieck / sem voru Þverbrotner Gydingar / hverier ei villdu JEsum þeckia fyrer Guds Son/af þvi Kraftaverkinu/er hañ giørde a hønum/ sem blindur var bor- eñ/ Joh. 9. Eñ Doomureñ var þesse / Ef þier værud blinder / þa hefdud þier ecke Synd/eñ nu seiged þier. Vier siaaum/ þar fyrer blijfur ydar Synd/og þott ad Doomureñ sie so Riettvijs/ad eckert sie Riettvijsara/ þa er hañ þo nærsta þungur og hrædelegur / þvi hañ er Vndañfare hins Ognarlega Dooms / er a hinum mikla Deige alls Hollds mun añ Myskunar ganga yfer alla þa sem ecke hafa

 krwad

trwad a DRotten JEsum. Þvi so seiger Guds Sonur/ Joh. 3. Hvør sem ecke trwer/ hann er þegar dæmdur / af þvi hann trwde ecke a Nafn Eingietens Sonar Guds. Þesse hinn strange/ enn þo Riettferduge Guds Doomur gieck yfer hinn vesæla Gydinga Lyd ad miklu Leite/ þegar þeir høfdu uppfyllt Mæling Syndanna. Þessgietur Paulus/ Act. 28. Er hann strax þar Þvermoodsku þeirra/ seigiande: Þar fyrer sie ydur vitannlegt/ ad Hiælpræde þetta er Heidingium giefed/ og þeir munu þad heyra. Þessarar miklu Guds Nadar erum vier og hluttakande ordner/er bwum under hinu ytsta Heims-Skaute/ Þennan skielfelega Doom yfer Guds eigenn Foolke/ høfum vier og heyrt: Enn giætum ad þvi er Paall seiger til Heidingiannа/ þeirra er vid Christne teked høfdu. Vel / þeir eru fyrer Vantrwna afbrotner/ seiger hann/ enn þu stendur fyrer Trwna. Stær þig ecke/helldur vert Ottasleigenn / Rom. 11. Satt er þad sem DRottenn seiger / ad hann sem ecke trwer/ sie þegar Dæmdur/ Joh. 3. Enn þvi trwa Menn ecke? Þvi Menn koma ecke til Lioossens. Þvi koma Menn ecke til Lioossens ? Þvi Menn Elska meir Myrkrid enn Lioosed/ af þvi ad þeirra Verk eru vond/ Joh. 3. Þad fiker Innvællt ad sofa a Rødda Athygaleysesins / sem Andskotenn dillar synum Børnum a/ med hanns gamla Vøggu-Kvæde/er þanenn lætur. Hvar er Fyrerheit hanns Tilkomu/ 2. Pet. 3. So hefur þad geinged i fra Upphafe Verалldar/og þar fyrer eru Menn so treger ad vakna vid Guds Orda Basunu / þar til Daudanns edur Doomsins Basunu Hliood tekur yfer/og ecke er vært ad sofa leingur. Enn Gud vekur sydann med Tilyfu Ope og Tanna Gnystran i Helvyte. Hvør þad heyrer/ hann hygge þar ad / og giæte þess er Paall sagde til þeirra i Athenu Borg / Act. 17. Gud hefur tilsett eirn Dag a hvørium hann Dæma mun alla Jardarkryngluna med Riettlæte fyrer þann Mann er hann hefur fyrerhugad. Þar fyrer vil eg læta mitt Tal vera i þetta Sinn. Hvad oss eige ad leida til þess ad bwa oss under hinn sydasta Dag / sem vær ecke vitum / nema ad Morgne uppreñe. Hiælpa hier til/ O þu Allsheriar Doomare fyrer JEsum Christum / A M E N.

Utleggingenn.

Þar munu Skie Teikn a Soolu og Tungle og a Stiørnum. Þad synest audrᴂded vera/Brædur mijner/ad ecke mune Endurlausnarenn hafa talad þetta so vegna Lœresveinanna edur Folksins/er hønum i þad sinn nælægt var/þvi jafnvel þott ad þr til samans hafe i þrre Meiningu vered/ad hinn sydarste Dagr munde vera skamt i burtu/so s̄ sienn ma af sumu þvi/er þr hafa skrifad epter sig læted. Þa hafa sydann mørg hundrud Ar lided allt til þessa Dags/ Nelldur er þad sagt vegna vor/ yfer hvoria lykklegt er/ad Heims Endernn sie komenn/Fyrer þvi ættum vier/ ecke sydst m; Ugg z Andvara ad vænta Tilkomu Drottenns/þvi

ef

eþ Herrans Postular ætludu a þm̄ Døgum/ ad hun munde so nælæg vera/hvorsu miklu nær mun hun þa vera oss/er so miklu sijdar liþum. Jeg hygg ad Teikn þsse flest/ er Lucas gietur um̄ i Evangelio/mune ecke þiarlæg Doomenum verda / helldur nærre i sama Vetþænge/ þvi Herran̄ seiger hier/ad vier munum Þa Sia MAn̄sins SOn Komanda J SKyum HJmens/z er audsært/ad þss mune ecke langt ad bijda wr þvi ad allt þtta skiedur/sm̄ mæ skie ei an̄ad verde en̄ Fiorbrot Veralldaren̄ar/ þegar Himnarner munu med Stoorbrestum forganga/ og Høþudskiepnurnar aþ Hita brædna/2. Pet. 3. hvad medal an̄ara mæ þar aþ rada/ad JEsus seiger Marc. 13. Ad um̄ þan̄ Dag vite eingen̄ Madur/og ei jaþnvel Einglar a Himnum. En̄ eþ Teikn þsse skiedu rwmum Tijma fyrr en̄ Himen̄ og Jørd forganga / þa kyn̄u þeir ed a Jørdu bwa/ad vita nockud hier um̄/hvad St. Petur fortekur 2. Ep. 3. er han̄ seiger / Ad Dagur DRottens mune koma sem Þiooþur a Noottu: En̄ Þiooþuren̄ giører aungva Vitneskiu undan̄ sier/ an̄arsvære hn̄ ecke Þioþur/ So er og Dagur DRottens/ þvi eins og Talsnara mun han̄ koma yþer alla þa sem a Jørdu bwa/Luc. 21. Drage þvi eingen̄ sialþan̄ sig a Tælar / Edur meine / ad aþ þvi ad þesse Teikn sem Lucas skriþar um̄ i Gudspiallenu / eru en̄ nu ecke øll framkomen̄ / og vier merkium aungva Vm̄breiting a Solu / Tungle og Stiørnum/adra en̄ hun vered heþur i fra Vpphaþe Veralldar/epter veniulegu Natturun̄ar Hlaupe/ad Drotten̄ mune þar fyrer seinka/ so sm̄ nockrer kalla þad Seinlæte seiger Petur/ 2. Pet. 3. Helldur er hn̄ þolen̄modur vid oss/ viliande ei ad nockur fyrerþarest/ helldur ad aller snwest til Ydranar. Lætum̄ oss ei þvilijkt i Hug koma/Brædur mijner/ þvi þad eru Spottaran̄a Þænkar / er han̄ seiger ad upp mune rijsa a sijdurstu Døgum̄/ þeir ed ganga i sijnum eigen̄ Gyrndum/ seigiande: Hvar er Fyrerheit han̄s Tilkomu/2. Pet. 3. þvi sijdan̄ Fedurner sofnudu/ þa er allt hid sama so sem fra Vpphafe Sköpunaren̄ar. Og hn̄ dylur ecke hvar fyrer ad syndugum Møn̄um̄/sem alla Hlute mæla/epter Hæfræde Spillingaren̄ar og Smæmun̄ vorn̄ / sem þioolum̄ upp eins

og Gapa/ eñ lydū i burt aptur a Augabragde. Hvar fyrer/ seige eg/ ad oss þyke so lꝏngt wr verda er hñ talar uñ þetta sama Efne /seigiande. Eñ eitt sie ydur vitañlegt Elskañleger/ Ad eirn Dagur er fyrer DRottne so sem þusund Ar/ og þusund Ar so sem eirn Dagur. Eñ þeir ed þetta ecke samañbera vid Guds Fyrerheit/ þm̃ þyker so sem ad hañ tefie og sie brygdmꝏll ordeñ / so er þad og vijst / ad jafnvel þott ad bæde St. Pꝏll og adrer lijse þvi / ad Heims Endereñ være yfer þa komeñ/1. Cor.10. þa hefur ecke Postuleñ vænt hñs so brædlega/þar hañ seiger 2. Tess.2. Þier skulud ecke skielfast fliotlega i Hugskotū ydar/nie trublast hvørke af Anda nie Orde/nie af Sendebriefe/sm̃ vier hefdū skrifad / eins z Dagur Drottens være nær þvi komeñ. Kañskie þss vegna / ad einhvør hafe teked sier Ordsøk af hñs fyrra Pistle til þra/ad skielfa veikar og Istødulitlar Samvitskur/þar ed hañ skrifar. Jeg hef ei Pørf ad skrifa ydur uñ Tijma og Hentugleika / þvi þier giørla vited/ad sa Dagur DRottens mun koma/sm̃ Þiofur a Nottu/ þegar þeir seigia: Þar er Fridur og Tryggleise/þa er þeim skyndeleg Foreidsla nærre / so sem Jood-Sott þungadre Konu / 1. Tess. 5. Latum oss þvi ecke Andvaralaust lifa/Brædur mijner/þott DRotteñ dvelie/þvi Komande mun hñ koma z ecke seinka / Hebr: 10. Eñ vier vitum ecke/ a hvørium Tijma ad hañ kiemur/ ad Kvꝏllde-Dags edur uñ Midnætte/edur þa Haneñ galar/edr snem̃a Morguns/so ad þegar hñ kiemur hastarlega/ad hñ finne ydur ecke Sofande. Þad eg seige ydur/ þ seige eg øllum/ seiger DRotteñ. Vake þier/Marc: 13. Latū ecke vora Ydran bijda epter Soolarenar Formyrkvan / þvi þegar hun allra sijdast tekur ad sorkna/mun Ydranar Tijmeñ wte vera/Nun hefur so leinge Þionad oss i Heime þessum/so leinge afmarkad tilsetta Tijma af Gude/ og bored Vitnisburd uñ hañs Vitsku/ hañs Dijrd/ hañs Giæsku og hañs Almætte/so leinge hefur hun skined yfer Ogudlegañ Heim þeñañ/so leinge uppruñed yfer Rænglæta z Riettlæta/ad aller hafa haft noogañ Tijma til ad ydrast/ og leita Guds ædur eñ þ sijdarsta Myrkur byrger heñar fagra Lioos/so hun mun uppþadañ alldrei

ad

ad Silkſu ſkijna. Hun hefur alldrei fra Veralldar Upphafe formyrkvaſt a mööte Natturunnar Edle/ nema ollu Einu-Sinne/ þegar Himenn z Jord byrgdu fyrer Augu ſier/z ſo ſem ſkielfduſt vid ad horfa þar a/ad Þra Skapare var eins z ein Bolvan a Kroſſenn uppheingdur/Matth: 27. Enn ef hin Natturlega Soolenn miſte ſijna Byrtu af þvi/ad Sool Riettlæteſins formyrkvadeſt umm Stundar ſaker. Hvad er þa ad undra þott hun alldeilis blind verde/ þegar hann kiemur i Skijum Himens med hans heilogu Þuſundum/ Judæ Piſt. v. 14. Ja/ þegar þeir munu fyrer hinn hærſta z ſijdaſta Riett kallader verda/ſem Konung Dijrdarennar hafa ad nyju kroſſfeſtann/og Sattmalans Blood almennelegt hallded/med hvoriu þeir helgader eru/ Hebr. 10. Lat þier þetta jafnann fyrer Augum vera / Syndugur Madur / þegar þu ſier hid bleſſada Heimſins Lioos / ſem alla Verolldena upplijſer / þu ſier hana i Dag upprenna/þacka Gude þar fyrer/enn þu veitſt ei hvort hun nu mune ſijnu veniulega Takmarke ad Kvollde Dags/ þu ſier hana i Ægenn ganga/og ad Tungled og Stiernurnar taka aptur ad lijſa/enn þu veitſt ecke nema a þeirre ſomu Nootti renne upp Jacobs Stiarna Chriſtur/ Num. 24. annad Sinn / ſem bæde Sool og Tungl mun formyrkva og ad aungvu giora / og Stiornunum af Himne ofann ſteipa / ſo ſem þa eitt Fijkiutrie kaſtar ſijnum Avoxtum fra ſier/nær þad hriſteſt af Stormenum. Lat þar fyrer Soolena ecke underganga þijna Vondſku/ Trw ecke ſo Natur Myrkrunum fyrer þier / ad þu minneſt ei vid Sonenn / a medann þu ert enn a Veige med honum / ſo ad hann verde þier ecke reidur / Pſalm. 2. Ef kannſkie hann byrteſt i Skijum Himenns a þeirre ſomu Nootti. Haf þinn Lampa tendradann/ſem er Lioos Trwar þinnar/ad ei verder þu vtelokadur/ þegar Brwdgumenn kiemur umm Midnætte/ Matth. 25. Hlijd Bode Peturs er hann ſeiger/ 2. Pet. 3. þar fyrer Elſkannleger/þar þier bijded epter ollu þijſu/þa koſtgiæfed ad þier hreiner og Oſtraffannleger af honum fundner verded/med Fride og hallded Seinlæte Drottens til Reidennar/ ad vera Hialpræde. Enn hyggium ad þvi/hvorſu ad hann mun Obærelega ſtrangur og hardrædur

ur verda øllum Gudlausum og Þverbrotnu͂/er sier hafa a Nædartimanum Reide safnad. Hañ mun ei koma so sem fordum Daga/liggiande i einum Stalle/ecke so sem þier heyrdud Fyrra Suñudag/Sitiande a Asnu/og a Fola klifbærrar Asnu/Matth. 21. Ecke so sem hñ var utleiddur af Þijnghwse Pilati/berande eina Purpura Kapu z Þyrne Koronu / Joh. 19. Eñ þeir ed allt þetta hafa ad aungvu haft / þeir munu sia hñ so sem eirn strangañ Doomara. Elldureñ breñur fyrer hañs Auglite allt til nedsta Helvijtis / Devt. 32. J hønum munu Himnarner sundurgliðna/ og Høfudskiepnurnar smelltast/ 2. Pet. 3. Kríngum hañ mun geysa eitt hrædelegt Stormvidre / Aller hañs megtuger Einglar munu hønu͂ fylgia/ og hñs heiløgu Þusunder umhverfis hñ skijna/mz skielfelegre Høfud-Eingelsins Basunu mun hñ kalla Lifendur og Dauda i Lopted upp til mots vid sig/ 1. Tess. 4. og eingeñ Skiepna mun standast hñs Tilkomu/ Mal. 3. Þa mun Sool eñ Formyrkvast/ af þvi ad Guds Forsmanarar geingu formyrkvader i Huxunum søkum þeirra Þeckingarleysis / vegna Hardwdar þeirra Hiarta / 2. Tim. 3. Þa munu Kraptar Himnaña hrærast / af þvi þeir hafa so lijtt syndgad i Himeneñ/og forsmæd hñ sem i Himnenum bijr/þa mun verda a Jørdu Angist og Rædleysa Þioodaña/so sem þa Stoor z Bylgiur hliooda/ siñ vite þær ecke hvar þær eige ad falla edur hvad af sier ad giøra/þañeñ mun allt Hollo verda i Tilkomu Drotteñs. Þegar Jeremias spaer um Babilons Eydeleggingu/þa dunar hñ so sem eitt Reidar-Slag a þeñañ Hatt / Þeirra Bylgiur munu dynia/ þeirra Raddar Hlicod mun verda so sem mikilla Vatna / Jer. 51. Eñ hvad miklu meira mun verda Øskur hiñar stooru Babilon Veralldareñar / þegar hun hrapar i Dijked þad / sem vellur af Ellde og Breñesteine/ Apoc. 21. med øllum þeim sem drukner eru af Vijne heñar Hoorunar/ Apoc. 17. O/hvørsu hrædder munu þa þeir ed smæd hafa hiñ fatæka JEsum og hañs Limu/i Velmagt siñe hier a Jørd uñe/ hvørsu giarnañ munu þeir þa vilia hafa sadt hañ / þegar hañ hwngradur var/svalad hønum/er hañ þyrstur var/hijst hñ/þegar hñ

Giestur

Giestur var/klædt hñ/ þegar hñ nakeñ var/vitiad hañs/ þegar hñ var siwkur og i Myrkva-Stoþu / Matth. 25. Hvørsu lýted munu þeim gagna þa Metord þau/ er þeir keyptu fyrer Guds Vinattu. Epterlæte Heims þſſa/ er þeir møttu framar eñ Drottens Kross/ Eigner og Bwgardar/ fyrer hvøria þr selldu Sæler sijnar. Sveite Daglaunaranñs/ er þr hafa iñehallded/ Hws Eckiuñar og hiñs Fodurlausa/ er þr hafa wtsoged/ Braud hiñs Einfallda & Naudstadda/ er þr hafa svikied under sig med Okre & Rangsleitne. Hvad lýted mun allt þtta duga þeim/ nær Verølldeñ og øll heñar Dýrd og Hoffrakt stendur i biørtu Bale. Eñ hiñ Riettlæte Himeñs & Jardar Konungur vill seigia upp Doomeñ med þſſu skielfelega Atkvæde. Fared fra mier bølvader i eylýfañ Elld/ sem fyrerbweñ er Dioflenū og øllū hñs Arum/ Matth. 25. O DRotteñ vor Gud / hvørsu mun hañ þa Ognarlegur verda i Augū Fordæmdra Mañа/ er ecke eiga framar neinnrar Nædar von? Manoha og hañs Kviña sau Guds Son/ er hañ stie upp i Foornar-Elldenum / og hañ meinte þau mundu þar fyrer deyia / Jud. 13. Esajas/ sa Gud sitiande a haum Stoole/ og hønum fiellst Hugur / so hañ sagde: Vei mier/ eg mun upprættur verda/ þvi eg hefe saurugar Varer/ & bý a medal þſſ Folks/ er saurugar Varer hefur/ þar eg hefe sied Drotteñ Allsheriar Konung/ Esa. 6. Israels Syner beiddu Moisen ad ganga uppa Fialled og tala siña vegna vid DRotteñ / Exod. 20. Þegar Guds Reider stoodu i Horeb/ og søgdust eige framar gieta heyrt Raustina DRotteñs Guds siins. Daniel sa Christū vid Fliotsed Chid-Dekel/ og þar var ecke Mattur i hønum/ øll hñs Fegurd umbreittest / so hañ hafde aungva Krapta / Dan. 10. Læresveinarner urdu Ottaslegner/ er hañ kom til þeirra ad lycktum Dyrum/ Luc. 24. Þesser voru þo aller Guds Viner / þeim birte hañ sig i Nad siñe og Giædsku/ þo kuñe ecke Breiskleike Holldsins ad standast Nalægd Guddomsins/ hvad mun þa vid Ovine Drottens skie i Doomenum? Þegar hañ wtheller þeirre Reideñe i einu Augnablike/ sem þeir hafa safnad sier a Reideñar Dag Mañ epter Mañ um alla Æfe. Þegar Josua hiñ ypparste

ypparſte Kiennemadur ſtood fyrer Eingle þſſ mikla Raads/ z Andſkot-
enn honum til hægre Handar/til ad motſtanda honum i Jeruſalems Bygg
ingu/ þa ſtood hann i ſaurugum Klædum/ þar til DRottenn took hans
Rangklæde fra honum/ Zach. 3. og var þa Guds Sonur hans Tals-
madur. Enn hvørnenn munu aller Gudlauſer verda/ þegar þeir ſtanda
fyrer Doomara alls Hollds/ þegar Gud ſialfur aklagar/enn eingenn af-
ſakar/ þegar Rangklæted ei framar verdr burt teked/ helldur tilreiknad?
Þeir munu ſtanda Skømmenne Jklædder / Pſalm. 109. Og umm Allder
Allda wtrekner fra hinne Himneſku Jeruſalem/ Apoc. 3. Johannes ſeig-
er/ Þeir drecka af Víne Guds brennande Reide/ z kveliaſt mz Elldе z
Brenneſteine i Auglite heilagra Eingla z Lambſins/ Apoc. 14. og þr
munu aungva Ro hafa Noott nie Dag/ þeir munu eta Tungur ſÿnar
wt af Opraun / og laſta Gud Himenſins wt af Kvøl og Sarendum
ſÿnum/og þeir munu Daudans Oſka/og hann mun fra þeim flÿa/ A-
poc. 9. J øllu þeſſu faa þeir ecke eirn Dropa Vatns til ad kiæla med
Tungu ſÿna/ Luc. 16. Þetta er ad ſønnu Ognarlegt ad heyra/ Bræd-
ur mÿner / enn þad er þo Guds Ord ſem ecke kann ad liwga/ enn ef þad
kann ad ofbiooda nockrum ad heyra alleina/ hvad mun þad þa vera ad ſiaa
og reina/ ecke hefur Guds Ande forgiefens talad þtta/og ſo ſkÿrlega
uppteikna lated/eckert af Guds Ordum mun a Jørdu falla/ Himenn og
Jord forganga / enn hans Ord forganga alldrei / Luc. 21. Lat þau
þvi duga þier til þeſſ / ad þu verker þÿna Saluhialp med Vgg og
Otta/ Phil. 2. ad ei komer þu i þennann Kvalaſtad/ edur ſiert varbw-
enn vid hinum ſÿdarſta Deige/ ſem þu ecke veitſt nær ad þier uppren-
ur. Hugleid chriſtenn Madur/ hvad JEſus ſeiger Joh. 12. Hvør
ſem forſmaaer mig/og medtekur ecke mÿn Ord/hann hefur þann ſem hann
dæmer/þad Orded ſm eg talade/þad mun dæma hn a ſÿdarſta Deige.
Vert þvi ecke Vgglaus edur Ohræddur Barn Guds / þegar þu ſitur
under Heyrn hans Orda/þvi þar er þinn Doomare/ þad mun a hinum
efſta Deige uppſkatt verda/ hvørnenn þu hafer epter þvi teked/hvørnenn
þu hafer epter þvi lifad/hvørſu fws þu hafer vered a ad heyra þad/
hvad

hvad vandlega þu hafer mz þ hondlad/i hvad goodu z sidsomu Hiarta þu hafer geimt þad/hvort þu hafer fært þar Avoxt af i Þolenmæde / Luc. 8. Allt þvilijkt verdur bert þegar Bækurnar verda upplætnar i Doomenum / Apoc. 20. Og epter þvi muntu dæmdur verda. Þvi so seiger Paulus / Ad DRottenn mune dæma leynda Hlute epter sijnu Evangelio a sijdarsta Deige fyrer Christum JEsum/Rom. 2. Seig mier/ Barn DRottens. Munder þu þora ad forsmaa þann/er ætte ad dæma um Lijf þitt edur Æru/edur svara honum fullum Hælse/sierdeilis ef þu þig sekann visser/og þier uggvænt þætte/ ad þu munder falla a Mælinus? Þad þorer eingenn ad giora. Ecke eru Dæme til þess/ad nockur hafe so bited Nofuded af Skommene. Enn þad þora Menn ad seigia/ad Prestar seige so margt/þ sie ecke allt satt/jafnvel þott þeirra Embætte sie DRottens/ z þeirra Verk/ þeirra Guds/ Esa. 49. Þetta voga Menn ad seigia z hugsa under Heyrn Guds Orda/sem eiga ad dæma þa a sijdarsta Deige. Veitstu ecke sagde Pilatus/ad eg hefe Valld til ad Krossfesta þig/ og Valld til ad læta þig lausann/ enn hann laug/þvi hann hafde eckert Valld yfer hinum Alvallda Konunge/nema honum hefde vered giefed þad af Himnum ofann. Enn Christur hefur til þess Valld i hans heilaga Orde/syndugur Madur/ad fordæma þig ef þu kastar þvi a Bak þier aptur/og so til ad læta þig lausann/ef þu hlijder þvi. Hvar fyrer læta Menn þa hid gooda Ord Guds/ so sem Vind um Eyrunn þioota. Menn hrædast allann Voda/ enn Guds Ord ecke/ þier þyker þeim Tijma vel vared/ er þu giefur skoted þier undann þess Heyrn/og munder þar kann skie alldrei koma/nema þu meir Ottad est Mennena enn Gud/ Enn muntu z gieta skoted þier undann hinum sijdarsta Doome/hvar þu skallt þo af þessu sama Guds Orde dæmdur verda. Og fyrst þu villt ecke heyra Christ/þar ed hann seiger/Komed til mijn aller þier sem erfvided z þunga erud hladder/eg vil Endurnæra ydur/ Matth. 11. Þa skalltu þo heyra hann a sijdarsta Deige / hvort þu villt edr ecke/er hann seiger/Fared fra mier aller Illgiorda Menn. J einu Orde ad seigia/Þar er eingenn Hlutur sem meir ætte ad hvetia upp syndugann

Mañ til ad bwast vid Daudanū/ eñ sialft Guds Ord/ hvort hñ mun dæma/epter hvoriu hñ mun dæmast/z fyrer hvørs Forøcktun hñ mun dæmdr verda. Sie þ þier kiendt z predikad af hinū Aumasta z Vesælasta/af einū Fatækū z Lytilkuñande/hvør halldeñ er fyrer Afrak og Hreinsun Veralldar/ forsmaa þ eige ad helldur / ef þ eru Guds Ord hñ hefur i Muñe/og hñs Evangeliū/er sagde til siña Postula z allra Þrra er leitast vid ad feta i þeirra Footspor/ og hañs Vmbod a Hende hafa. Hvør sē forsmæer ydur / hañ forsmæer mig/eñ hvør hañ mig forsmæer / hañ forsmæer þañ er mig sende / Luc. 10. Ja / þoott þad sie frambored af einhvørium/sem eckert giorer af þvi hañ kieñer/ þa kañast þo þar vid/ad JEsus sagde til siña Lærefveina. A Moisis Stoole sitia Skriftlærder og Phariseæi / allt hvad þeir seigia ydur ad vardveita/þad vardveited og giored/ eñ epter þeirra Verkū skulud þier ecke giora/þvi þeir tala og giora ecke/ Matth. 23. Hvør sem nu um̄ þetta vandlega hugsar/hañ mun þess betur læra ad bwast vid þessum hrædelega Deige/med Daglegre Ydran og Afturhvarfe fra Syndum og Glæpum/ og þad þess helldur/ sem lyklegra er ad DRottens Tilkomu sie ei all langt ad byda/ þvi þoott þau Teikneñ er Lucas i þessu Gudspialle um̄talar/sieu eñ þa ecke øll fram̄komeñ/og lykast sie/ ad ei fram̄koma mune fyrr eñ under sialfañ Doomeñ / þa geingur þ eins til hier/so sē fyrer daudlegū Mañe/ad Helsootteñ er leinge ad bwa um̄ sig i hñs Lykama/ædur eñ hun flytur Lyfed af honū. So hefur og Gud opeñberad oss i sijnu heilaga Orde nockur Teikn/þau er a sijdurstu Døgum skie munu/og er Vite hiñs efsta Dooms/er vier vel meigum þeckia od vidkañast a vorum Døgum. Christur seiger/Matth. 24. Ad Evangelium Rijkesins skule predikast um̄ allañ Heim / til Vitnisburdar øllum Þioodum/og þa mune Endereñ koma. Sined hvørsu Guds Orda Doomur skal yfer alla Meñ ganga/þar eru og miøg faar Þiod er nu i Heimenū/a medal hvørra ei hefur skined Lioos Evangelij/þoll aller hafe ecke vid þvi teked / Hañ gietur um̄ þar mune verda Hwngur / Drepsoott og Jardskialftar i øllum Stodum / Matth. 24. og

kallar þad Vpphaf Normungaña / Þetta høfum vier sialfer reynt / Brædur mijner/ og er ecke langt a ad miñast / Gud giæfe vier værum þess so miñuger sem vera byriade/ ef Meñ vilia ecke oñur Teikn þeckia/ þa mætti Meñ þau vidkañast er almeñust eru/ og JEsus umgietur/ Luc. 18. Þegar Mañsins Sonur kiemur/ meinar þu hañ siñe Trw a-Jordu ? Noog er af Guds Orde/ Noog af Evangelij Lærdoome/ til Vitnisburdar yfer øllum Moñum/ Matth. 24. Eñ hvort hiñ saña Guds Otta er so vijda ad fiña / ma stoorlega efast um / edur seiged mier/ hvada Hyrtne er þ/ ad Almeñingur hefur a ad læra Christelega Trw/ edur kieña hana þeim er vid þurfa? eñ þo allra sijdst epter heñe ad lifa? Jeg hygg þad gange til eins z a Noe Døgū/ hvad z er Teikn Mañsins Sonar Tilkomu / Matth. 24. Þeir atu og druncku / þeir giptust og sig gipta lietu/ allt til þess Dags/ ad Noe gieck in i Ørkena/ og þecktu ei Floded/ fyrr eñ þad kom og took þa alla i burtu. Ja nu a þessu Døgū ædur eñ þr vita hvad Hioonaband er / edur kuña meir-eñ eitn Afne ad uppfræda Børn sijn i Christelegre Trw og ærlegum Lifnade. Þeir gieta þau epter siñe Mind / og ala þau upp epter siñe Mind/ Andskotanum til Þioonustu a stundum/ eñ ecke Gude. Eñ fyrst Trweñ er þañeñ/ þa er ei Von ad Kiærleikureñ sie betre/ so ad ræiest eitneñ þad er Frelsareñ seiger ad fram mune koma fyrer hiñ sijdarsta Dag/ ad af þvi Ranglæted vex/ mune margra Kiærleike kolna/ Matth. 24. Þetta er so vijst framkomed/ ad mig undrar þad Meñ ecke hafa gleymt Nafnenu/ þar Hlutеñ sialfañ er valla hia nockrum ad fiña. J einu Orde ad seigia: Meñ þreifa a þvi sem Paulus skrifar/ 2. Tim. 3. seigiande: Vited ad a sijdurstu Tijmum munu verda farlegar Tijd-er/ þar munu verda Meñ Siergooder/ agiarner/ Hoolsamer/ Dramb-later/ Gudlastrar/ Foreldrunum Ohlijduger/ Ohacklater/ Glæpafull-er/ Hardbriostader/ Heiptrækner/ Lausfiñader/ Ohijder/ Gott hatande/ Svikarar/ Þverbrotner/ uppblasner/ elskande meir Sælgiæte eñ Gud/ hafande Skin Gudhrædsluñar/ eñ afneita heñar Krapte. Allt þetta hygg eg ad Noe þeckia munde/ ef hañ nu mætte lijta upp af Grøf siñe/

og þad þecker hvør eirn / sa ed giører nockurn Greinar-Mun a millū Dygda og Odygda. A Døgum Noa slockte hiñ Riettlate Gud Baal Oleyfelegrar Elsku og Lostagyrndar med Vatnsfloodenu/ fyrr eñ þeir nockud af vissu/eñ nu tekur Kiærleikureñ so ad kolna/ad Niørku sumra Maña mæ stockfredeñ kalla/jæ hardare eñ Kopar og Stæl. Hvad er lÿklegra eñ ad hiñ alvitre Heimsins Smidur mune bræda þau z smellta mz hinu sÿdarsta Bæle/fyrr eñ nockurn varer? Þetta vil eg nu hafa sagt/ Brædur mÿner/ Ydrunar og Athugalausum til Vidvørunar/ eñ ecke sturludū edur ængrædum Samvitskum til Skielfingar/ øllum til Sidboota og Leidriettingar Lifnadareñs/ eñ aungvū til Orvæntingar / þvi so sem Tilkoma hiñs mikla Guds og DRotteñs vors JEsu Christi mun hrædeleg verda øllum Ogudlegum Møñum/so mun hun gledeleg verda øllum þeim er a hñ vona/og heñar med Þoleñmæde bÿda. Þad kieñer oss St. Pæll/2. Tess. 1. seigiande: Þad er Riett vÿst fyrer Gude/ ad endurgiallda þeim Þiæninguna er ydur þiæ/ Eñ ydur sm̄ þiæest Endurnæringu medur oss/þegar Drotteñ JEsus opeñberast af Himne med sÿnum megtugum Einglum. Ad søñu byriar oss øllum ad mæta fyrer Doom-Stoole DRotteñs / 2. Cor. 5. og þar Reikning ad standa / jafnvel af hvørju Onitiu Orde/ i Doomenum / Matth. 12. Eñ þad er Ohult ad mæta fyrer hañs Doome / sem sialfur er Talsmadur siña Barna. Sa fer ecke sekr af Þÿngenu/sm̄ sialfur a ad dæma/ Eñ nu eru aller Trwader eitt med honum/so sm̄ hañ og Fadereñ eru eitt / Joh. 17. Og hañ er Høfud Lÿkamañs / sem er Christeleg Kyrkia/Eph. 1. Þad er og indællt ad standa hønum Reikning / sem sialfur hefur betalad fyrer alla Skulldena/ Þar fyrer seiger JEsus/Joh. 3. Sa sem trwer a Soneñ/sa dæmest ecke. (hvar Doomsins Ord merker Fordæming) Og aptur seiger hañ/ Sa sem heyrer mÿn Ord/z trwer honū er mig sender/hñ hefur eilÿft Lÿf/ og hñ kiemur ecke i Doom/(þad er i Fyrerdæming)helldur fer hñ fra Daudanum til Lÿfsins / Joh. 5. Þvi skylldu þa Guds Børn fælast hiñ sÿdarsta Dag? Mun ein Brwdur ottast sÿns Brwdguma Til-

komu/

komu/og ecke helldur a allar Lunder bwa sig til ad fagna honū? Mun eitt Barn fela sig fyrer sijnū Fodur? Eñ so sm̃ Fadereñ er Bornunū lijknsamur/ Ps. 103. so vill hiñ eilijfe Fader z Fridar-Hofdinge Es. 9. vera oss nædugur a þeim Deige. Þar fyrer seiger hañ og i þessa heilaga Dags Evangelio. Eñ Nær þEtta TEkur Ad SKie/þa lijted upp/ og upphefied ydar Hofud / af þvi ad ydar Endurlausn er Nælæg. Þad er sem hañ segde: Þier skulud ecke leingur nidurlwter ganga/af þeirre Sorg er þier hafed i Heimenum/ þvi þa skulud þier i mier Glede hafa/ Joh. 16. Þier skulud ecke leingur stynia med sialfū ydur / bijdande epter Arfleidsluñe sem er Endurlausn ydar Lijkama / Rom. 8. þvi hun er þa nælæg. Þier skulud ei leingur kveliast i Fang else þijssa daudlega Lijkama/ þvi þetta er Dagur Endurnæringareñar/ Act. 3. Dagur Endurfædingareñar/ Matth. 19. Dagur Endurlausnareñar/ Eph. 4. Dagur Endurnijungar allra Hluta/ þa munud þier ecke framar syrgia þa Guds Mind er þier i Adam topudud/ þvi þier munud sia i Skijum Himeñs hiñ añañ Adam / sem er DRottiñ af Himne / 1. Cor. 15. Og þo Holld af ydar Hollde / hvør ad er ydar Broder / og þo ydar Doomare / ydur ad ollu samlijkur / Ebr. 2. ad Syndeñe fra tekeñe / Eñ þo J-mind sijns Fodurs Dyrdarfullrar Personu / Ebr. 1. Hvør ydar forgeingelega Lijkame mun forklæra og samlijka giora sijnū dyrdlegū Lijkama/ Phil. 3. Lijted upp þier sem leinge hafed leitad ad þvi sem þar uppe er/ Col. 3. þa skulud þier þad finna. Vpphefied ydar Hofud/ sem æsamt allre Skiepnuñe hafed med wtriettu Hofde/ beded epter ydar Endurlausn / Rom. 8. og siaed ydar Hofud komanda i Skijum Himens. Lijted upp þier sem med Ahyggiu hafed leinge þrad epter hiñe himnesku Jerusalem / Gal. 4. sem þar uppe er/ og gæanged nu iñ i hana/ þa muñ DRottiñ seigia: Komed þier sem nakter erud / eg mun gefa ydur hvijtañ Skrwda og fæ Palmavid i Hendur ydar. Komed þier sem þyrster erud/ eg mun dryckia ydur af Straumum lifanda Vatns/ Joh. 4. Komed þier sem hwngrader erud/eg mun metta ydur af nægdar Giædum Guds Hwss/

Ps. 36. Komed þier sem Erfided og Þwnga erud þiáder/ eg mun end urnæra ydur/ Matth. 11. Komed þier sem sijted og græted / eg mun þerra øll Taar af ydar Augū/ Apoc. 7. Komed þier sm̄ bored hafed mitt sæla Ok/ og mijna lietta Byrde/ eg vil ydur endurgiallda med eylijfre Þijngd Dijrdarenar / 2. Cor. 4. Komed þier sem reiknader erud fyrer Afrak og Hreinsun Veralldar/ eg vil setia ydur til Bords med Abraham/ Isaac og Jacob/ Matth. 8. Jaa/ Komed blessud Børn mijns Fodur/ og eignest þad Rijked/ sem ydur er fyrerbwed fra Uppħafe Veralldar/ Matth. 25. Kom O Herra JEsu/ kom og iñleid oss i þetta Fagnadarsæla Lambsens Brwdkaup og þijna Dijrd/ þu sem lifer og rijker ad Eylijfu/ A M E N.

Þridia Suñudag i Adventu.

Gudspialled/ Matth: 11. Cap.

V þañ Tijma. Eñ þa ed Johañes heyrde i Bøndunum Verkeñ Christi/ sende hañ wt tvo af sijnum Læresveinum/ og liet seigia hønum. Ertu sa sem koma skal/ eda eigum vier ad vænta eins añars? JEsus svarade og sagde til þeirra: Fared aptur og kuñgiøred Johañi hvad þier siaaed og heyred. Blinder faa Syn/ Hallter ganga/ Lijkþraaer hreinsast/ Dauffer heyra/ Dauder upprijsa/ og Fatækum verda Gudspiolleñ bodud/ og sæll er sa sem ecke hneixlar sig a mier. Eñ ad þeim i burt geingnum/ hoof JEsus ad seigia til Folksins af Johañe. Hvad foorud þier wt a Eydemørku ad siaa? Reyr þañ sem af Vinde er skiekeñ? Eda hvad foorud þier ad siaa? Mañ Miwk-klæddañ? Siaaed/ ad þeir sem miwkañ Klædnad bera/ eru i Kongaña Hwsum/ Eda hvad foorud þier ad siaa? Eirn Spaamañ? Eg seige ydur fyrer Sañ / þañ meire er eñ nockur Spaamañ/ þviad þesse er sa/ af hvøriū skrifad er. Siaa þu ad eg sende miñ Eingel fyrer þiñe Augsijn/ sa er þiñ Veg skal tilreida f. þier.

Exordium.

Hvørsu

Hvørsu stoor ad sie Myndugleike heilagrar Ritningar / Þad kienner oss best allra DRottens JEsus/ er hann sagde vid Gydinga/ sem ecke villdu trwa hønum fyrer Kraptaverkenn/ er hann giørde. Rannsaked Ritningarnar/ þvi þier meined ydur i þeim ad hafa Eilyfft Lyf/ og þær eru þad / sem bera Vitne af mier/ Joh. 5. Vel hefur JEsus þetta hvørttveggia samanntieked/ ad hønndlann Eilyfft Lyf/ og ad bera Vitne af sier/ þvi þad er Eilyfft Lyf/ ad þier þecke þig sannann Gud ad vera/ og þann þu sender JEsum Christum/ sagde hann/ Joh. 17. An JEsu Vitnisburdar/ verdur eingenn hiaalpenn/ og hvør sem hann hefur og medtekur / hann hefur Lyfed i sier blyfanda / og kann ecke ad fara a Mis vid Sæluhiaalpena / þar umm vitnar St. Petur/ Act. 4. Ad ei sie i ødrum Hiaalpræded / og ad þar sie ekkert annad Nafn Mønnunum giefed under Himnenum / i hvørtu oss byrie Sæluhiaalpnum ad vera / enn Nafned JEsu Christi. Nu / þar ed heiløg Ritning hønndlar umm so mikla og vegliega Hlute / hvad kann hennar þa jafnt edur samlykiande ad kallast / af øllu þvi / er synduger Menn hafa Mæltur a. JEsus sagde vid Kvinnuna i Samaria / ef þu visser Guds Giøf / og hvør sa være / er vid þig seiger: Gief mier ad drecka / þa munder þu bidia hann ad giefa þier lifande Vatn/ Joh. 4. Enn eg vil seigia: Gud giæfe/ Menn þecktu Gud vid sig talande i heilagre Ritningu/ þa mundum vier fwsare vera ad drecka af hanns Nadar Straumum / er þar wt af flioota. Hvør hefur kiennt oss ad þeckia Gud vorn Skapara? Hvør hefur Opennberad oss hanns Vilia? Hvør hefur vysad oss Veigenn hønum epter ad fylgia? Hvør hefur upploked vorum Augum ad vier þeckium Syndena? Hvør hefur synt oss hvørnenn vier ættum ad blydka Gud nær hann reidur er og þar hennar Kvittun? Hvør hefur Opennberad oss Leindardoom Heilagrar Guddoomsins Þrenningar/ Dyrd Fødursins / Elsku Sonarens/ Astgiafer Heilagß Anda? Hvør hefur synt oss þad sem marger Konungar og Spamenn gyrntust ad sia/ og sau þad ecke? Luc. 10. Þad sem hulid var fyrer Spekingum og Vitringum / enn nu er Opennberad Smælingium? Matth. 11. Hefur ecke hinn Naduge Gud oss allt þetta auglyst / og ecke ekkert giefed i heilagre Ritningu? og sinn Eingietenn Son sinn er i hanns Skaute/ Joh. 1. Af þessare andlegu Fehirdslu Audgade Jesus Lærefveina Johannis/ þegar þeirra Meistare sende þa til hans/ ad frietta hann ad/ hvørt hann være sa sem koma skyllde/ edur ættu þeir eins annars ad vænta/ ecke i þeirre Meiningu / ad Johannes visse þad ecke sialfur / þvi hann hafde adur vid hann talad / Matth. 3. helldur til þess ad þeim hiaalpad yrde i þeirra Andlegu Fáfræde / Hvad hinn goode Meistare JEsus giørde med þvi Moote / ad hann vysar þeim til Verkanna sem af hønum giørdust / og under eins til Ritninganna sem umm Messiam spadu / og þo ad hvørt eitt af þeim Kraptaverkum sem hier standa i Gudspiallenu/ sie noog til ad vitna þar umm/ ad hann Guds Sonur være / þar Gud er alleina sa sem Dasemdar Verkenn giører / Psalm. 72. Þa er þo ekkert þeirra sem so berlega vitne umm Embætte Messiæ/ so sem þad sydarsta er hier stendur. Fraatækum Verda Gudspiallenn Bodud. Hvør Blessud Ord vier vilium i þetta Sinn oss fyrer Hendur taka/ og af þeim sierdeilis Tvenn

Nug

Hugleida. Sem er. 1. Um þa Fatæku er hier nefnast. 2. Um þad Evangelium er þeim bodad verdur/ Med þeim Lærdoomum er þar af leida.

Þu Myskunsame goode Gud / sem oss hefur med Lioose þyns Sonar Evangely/ vysad hiñ riecta Veg Sæluhiælpareñar / Vertu i Verke med oss / ad vier þetta framkvæmt giætum/ þynu Nafne til Dyrdar/ eñ oss til Eilyfrar Velferdar / A M E N.

Utleggingen.

Fatæker/ sem hier nefnast/ eru ecke alleinasta þeir/ sem vantar Audlegd Heims þessa/ helldur z aller þeir/ sem a einhvørn Hatt eiga vid bægañ Kost ad bwa. David var rÿkr Konungur/ z hafde Aura Nægter/ þo seiger hañ/ Ps: 9. Myskuna mier/ og lÿt a Fatækt mÿna. Nu kuña Meñ þo ecke ad mootseigia þvi/ ad vor Frelsare/ a medañ hñ umgieckst hier a Jørduñe/ hefur sier i lage wtvaled hina Fatæku og Audvyrdelegu fyrer Heimenum. Sialfur var hañ i Fatækt aleñ/ hñs blessud Mooder fieck eckert añad Rwm i Giesta-Herbergenu/ eñ eirn Stall til ad fæda hañ i Heimeñ / Luc. 2. sem æ allra Hluta Vallð / bæde a Himne og Jørdu. Hañs Foostur-Fader var eirn Trie Smidur/ Matth: 13. sem nærde sig af Handbiørg siñe. Hañs Læresveinar voru Fatæker Fiske-Meñ. Flestaller þeir ed hañ umgieckst med hier a Jørduñe / voru Fatæker og umkomuliter. Skamast þyn ecke þess vegna Fatæktareñar/ christeñ Madur/ fyrst hñ hefur hana wtvaled/ sem æ þo allt Sylfur z Gull/ z øll Dÿreñ i Skoognū/ Ps: 50. Ærleg Fatækt / er heilagur Hlutur / þar hañ hefur vÿgt hana/ sem eirn er Heilagur/ z þo alleina rÿkur. Fyrerlÿt og ecke Fatækañ/ þu sem Audugur ert/ þvi þad er ad forsmæ hañs Skapara/ sem giørdest Dreige þiña vegna. Edur þvi skylldu Meñ þañ Vyrda/ er Gud hefur so mikels virdt/ ad hñ hefur fyrer hñ pÿndst/ z læted hønū sitt Evangelium opeñbera? Eñ hvar fyrer mun vor Frelsare seigia hier/ Ad Evangelium sie Fatækū bodad? Sañlega/ fyrst þess vegna/ ad Johañis Læresveinar þeckia mættu/ ad Spaadomur Esajæ 61. uppfylldur være. Eñ Guds Ande/ sm̄ þ Esajam talade/ hefur giørla fyrer sied/ ad ei mundu þeir marger verda/ er Christū medtæke/ sm̄ lifdu i Velgeing-

ne-

ne Heims þessa/so sem Raun gaf Vitne. Skule Menn og Sannleikann seigia/þa kiemur Fatæktenn betur samann vid Christs Evangeliu / enn Rykdomurenn. Hans Ryke var ecke af þessum Heime/Joh.18. og þvi er ecke Von til ad þeir mune vel skipast under hans Stioornan / sem hafa Gull-Hnøttenn fyrer sitt Athvarf/ og ei vita af annare Sælu ad-seigia/enn Audæfinn Heims þssa. Þar fyrer sagde JEsus fordumm Daga umm hinn Ryka Yngis Mann/ ad hægra være Ulfalldanum ad ganga i giegnum Nalaraugad/enn rykum Manne inn i Himnaryke/ Matth.19. Ecke þess vegna/ad hnn rykur var/helldur af þvi hnn angradest þegar DRottenn sagde ad hann skyllde giefa Eigur sijnar Fatækum og fylg-ia sier epter. Ja/sannlega a Fatækt og Armoodur betur vid Guds E-vangelium/enn Rykdomur mikell. Þvi seiger og Jacob Postule/Cap.2. Heyred/ Brædur mijner Elskuleger / Hefur ei Gud utvaled Fatæka Heims þessa/ad þeir verde Auduger i Truune og Erfingiar þess Ryk-is/ er hann heited hefur þeim / er hann elska. Enn þar er nærsta hætt-vid / ad þeir mune ecke hafa mikla Ast a Gude / sem ástunda miked Aura Safn. Hvar fyrer Paulus seiger/ad þeir sem ryker vilia verda/ þeir falle i Freistingar og Snorur / og margar Gyrnder skadlegar og Heimskulegar/ sem steypa Mannenum i Fordiørfun og Olucku/ 1. Tim. 6. og hier kuedur so ramt ad/ ad Endurlausnarenn seiger: Þier gieted ecke under eins Gude þioonad og Mammona/ Matth. 6. og þvi verr/ hvad mørg eru þau Dæmenn/ ad Menn elska meir Akneyte sijn og Bwgarda/ enn Drottens Kvølldmaaltyd/ sem þo er øllum tilboded/ þar fyrer lætur hann Blindum/Holltum og Vonudum samannsafna/ Luc. 14. Vier erum Ahyggiusamer eins og Martha/og mædumst i morgu/-enn fæer hyggia ad þvi / ad eitt er naudsynlegt / edur ad utvelia þad gooda Hlutskipted/ eins og Maria / Luc. 10. edur ad hafa Þijning med Guds Foolke/helldur enn Ægyptalands Audæfe/eins og Moyses/ Heb.11. Enn þott ad þessu sie nu so vared/ munu þa aller utelokader fra Evangelio/ þeir ed ryker eru/enn hiner aller inntekner? Fiærre fer þvi. Abraham hafde Gud giefed Gull og Sylfur/ Þræla og Am-

batter/ Vlfallda og Asna/ Naut og Saude/ Gen. 24. og þo kallast hañ Fader Trwadra/ Rom. 4. og þad var hønum til Riettlætis reiknad/ ad hañ Gude trwde/ Rom. 4. og þvi Evangelio er Gud hønum sialfur bodade / ad i hañs Sæde skylldu blessast allar Þiooder / Gen. 22. Job var Rÿkismadur/ og var hañ þo Guds Vinur/ Job. 1. og 42. David/ Josaphat/ Ezechias og Otal fleyre/ J Gamla Testamentenu voru Magtar Meñ/ og þo eru aller þeir fyrer Evangelium Trwareñar holpner ordner. Og ad Meñ vite ad þad ecke ødruvÿs er i Nÿa Testamentenu / þa er þad alkuñugt ad Nicodemus var eirn Høfdinge Gydinga/ þo kom hañ til JEsum a Nættarþele/ og þæde Undervÿsun af hønum/ Joh. 3. Jairus var Samkundu Høfdinge / þo leitade hañ Christi Hiælpar / Marc. 5. Um Hundrads Høfdingiañ sagde JEsus sialfur / ad hañ hefde ecke funded þvilÿka Trw i Jsrael / Matth. 8. og hefur hañ æn Efa eingeñ Smælinge vered/ þar hañ uppbygde Gydingaña Samkundu / Luc. 7. Johaña Hwstru Chusæ er var Rædsmadur Herodis/ Luc. 8. hefur vered rÿk Kona/ þo trwde hun a DRotteñ. Joseph af Arimathia var eirn Ræd-Herra og Audugur / þo var hañ Læresveirn Christi / Matth. 27. Cornelius var rÿkur / þo vottar Eingelleñ um hañ / ad hañs Bæner og Ølmusur giørder sieu uppstignar fyrer Gud / Act. 10. Dionysius Areopagita/ var Ræds-Herra i Athenuborg/ Act. 17. Paulus Sergius var Hyrdstioore/ og þo lietu bæder þesser skÿrast/ og tooku Christne af Paulo/ Act. 13. Og hvør kañ øll þvilÿk Dæme upp ad telia? Og so sem ad ecke eru aller Rÿker þessare Guds Ræd fraskilder / so verda og ecke helldur aller Fætæker heñar hluttakande. JEsus læknade ecke alla Hallta edur Blinda/ so hefur hñ ecke helldur giørt alla Fætæka Sælu holpna/ iafnvel þott hñ fyrer alla lided hafe. Fiærre sie þvi ad Fætækteñ kuñe nockrum ad afreka Himnarÿke / fyrer sialfa sig. So sem Gud hefur bølvad þm er riettlæter þañ Fætæka fyrer hñs Fætæktar saker/ z afeller hiñ Rÿka fyrer hñs Rÿkdooms Skulld/ So giører hñ og sialfur hvørugt i sÿnu Riettlæta Doome/ þvi hia hønum er eckert

Mañ-

Mañgreinar Alit/helldur a øllu Folke sm̄ giører hn̄s Vilia heþur hn̄ Þocknan/ Act. 10. Ad søñu er Rÿkdoomenū hættara eñ Fatæktene/ eñ so sm̄ margur/þvi verr/brwkar Audæþeñ til Ohoþs z Drambseme/ til ad under þryckia hiñ Volada og Lÿtelmagnañ/so er og Fatæktene ei helldur alltÿd Ohætt/og þvi aþbad Agur hana/ ad ei neyddest hañ- til ad stela/Prov. 30. Hvørtveggia þtta er epter þvi sm̄ m̄z þ er hønd lad. Ølmusugiørder Cornelÿ voru Gude eins þeckar/ Act. 10. og smæ Peningar Eckiuñar/sm̄ lagde meira i Guds Kistuna aþ sÿnū Fatæk- doom/ eñ aller hiner Rÿku / Luc. 21. Þar eru Fatæker sem ecke vil- ia erþvida med Høndunum / og læra þvi ad stela. Þar eru Fatæker sm̄ øþunda hina Rÿku/formæla þm̄ fyrer aungva adra Søk eñ þa/ad Gud heþur þm̄ meira lænad/hvør þo giører bæde Fatækañ og Rÿkañ epter Velþocknan siñe / Prov. 22. Svÿkia þa i allre Høndlan/ mei- na ad þeir so giøra meige ad Saklausu / hælast þar um̄ i siñ Hoop / hialpa ødrū til ad breyta þañeñ/z kalla þvilÿkt ad giøra Kiærleikañs Verk/so sm̄ hiñ Rÿke eyge aungvañ Riett a sier/nema þañ er hn̄ nær med Oþbellde. Þeir una Fatæktene illa/og stunda med øllum Hætte/ med Riettu og Raungu ad drÿþa hana fra sier. Munu þetta vera þeir Fatæker er Jesus hier um̄ talar i Gudspiallenu/Brædr mÿner? længt er fra þvi/ helldur þeir ed Fatæktena og allañ añañ Guds Kross med Þoleñmæde lÿda / sa ed lætur sier nægia med siñ deilldañ Verd. Gud telur ecke Peninga þÿna/christeñ Madur/helldur mæler hañ þitt Hug arþar/hañ er aungvañveigeñ riettelega Fatækur / sem giarnañ villde taka allt fra øllum eþ hañ mætte/jaþnvel þott eckert haþe hañ/eins og sa er ecke rÿkur/sm̄ vill meira haþa/ þott hañ haþe alls Nægter/ So- er og hiñ ecke Fatækur fyrer Gude/ er med Hiartanu gaper yþer øllu þvi hiñ Rÿke a/hiñ Rÿka kañ og ecke ad skada hañs Rÿkdoomur/eþ hn̄ brwkar hn̄ Gude til Dyrdar/z Naunganū til Gagnsmuna/ sa ed ecke treyster uppa Oriettindeñ edur Ranglæted / edur helldur sig til þess sem ad aungvu er neitt / Vilie hønum Rÿkdoomur til / þa fester hn̄ ecke Hiarta sitt vid hañ/Psalm. 62. Hañ reiser hiñ fallna/styrker

Mæl

Mal Eckiuñar og hiñs Fødurlausa/uppheƒur sig ecke i Hiarta synu/ helldur fellst a Jacobs Rad/er hañ seiger Cap.1. Sa sem rijkur er/ hroose sier i Læging siñe. Og fyrer þvi ad Gude hefur þocknast marg añ audugañ ad giøra/til ad audsyna i þvi so sm̃ ollu odru syna Giæsku vid Mañaña Sonu/eñ añars vegar er nærsta hætt vid/ad Audureñ sm̃ er fagt meige blinda Mañsins Hiarta/þa gierer St. Paall Rad fyrer þm̃ sem rijker eru i Christelegre Kyrkiu/1.Tim.6. (So langt er fra þvi ad þr sieu fra Evangelio utelokader) seigiande þm̃ sm̃ rijker eru i Ollo þessare/Predika þu ad þeir ecke metnest i Hiortum/og treiste ecke a Audæfeñ/helldur a hiñ lifanda Gud/sm̃ oss alla Hlute anægiañlega giefur til Notkunar/ad þeir sieu goodgiarner/ad þeir sieu rijker i goodum Verkū/sieu giafmillder og fuser a ad medbyta/safnande sialfum sier goodum Grundvelle til hiñs epterkomanda/ so ad þr hreppe eilyft Lyf. Fare nu nockur þessum Postulans Radum fram/þa er so langt fra þvi ad hñ fare hlutlaus af Guds Velgiørningū i Evangelio/ad hñ hefur meire Ordsok & Efne til ad giøra þad Gud hefur i Evangelio boded/helldur eñ hiñ sm̃ snaudur er/eda hvad er þad ad Christur seiger/ ad ei skule Vatnsdruckur Olaunadur vera i Læresveins Nafne giefeñ? Matth. 10. Hvad er hitt er hañ bydur? Ad Meñ skule giøra sier Vine af hinum ranglata Mammona/so ad þeir mediake oss i eilyfar Tialldbuder / Luc. 16. Allt er þetta til þess sagt / ad Madureñ lockest med Guds Nadar Fyrerheitum/til ad dyrka hañ med hñs Gafum/og Naunganum ad gagna/eñ ef odruvys er/þa klynger þar og ønur Bialla/hun lætur a þeñañ hatt/ hia Luc.6. Vei ydur sem rijker erud/ þier hafed ydar Huggun utteked. Og Jacob talar nockud skoriñordt þar um̃ Cap.5. seigiande: Nu vel þier Auduger/ græted og veined yfer Hørmungum ydar/sm̃ yfer ydur koma munu/ydar Audæfe eru fuseñ/ ydar Klæde eru uppeteñ af Mol / ydar Gull og Sylfur er ridgad/ og þeirra Rid vitnar a moote ydur/ og mun uppeta ydar Holld so sem Elldur/þier hafed geimt Fiesiooden til hiña sydurstu Dagaña/ Siaed Laun Verkamañaña/sm̃ hafa sleiged ydar Lönd/er þier hafed

iñe

iñehallded/ þau hropa/ Hrop þra er yrkt hafa/ er iñgeinged i eyru Drottens allsheriar. Þañ veg hefe eg nu sÿnt/ Brædr mÿner/ ad Rÿkdom z Fatækt eru Gude japnkiær/ þegar mz hvørtveggia er rietelega fared. Þvi vil eg þess ei dilia/ ad eg hygg ad Frelsareñ i þessa Dags Evangelio iñebynde þa i þÿsu Orde/ sem hañ talar uñ/ Matth. 5. seigiande: Sæler eru Andlega Volader/ þviad þeirra er Guds Rÿke. Þetta sÿnest mæda meiga aþ sialþū Spadome Esaiæ 61. til hvørs ad Frelsareñ vÿsar Johañi i Andsvare sÿnu. Hvør Spadomur so hlioodar. Ande DRottens er yþer mier/ aþ þvi hañ heþur smurt mig/ hañ heþur sendt mig ad boda Evangeliū þm̃ Noogværu / og ad binda vid þa sm̃ i Hiørtum eru Sundurknosader. Þetta skilst mier ad vera sama og Andlega Volader/ Matth. 5. Þad eru þeir sm̃ ad til þss þiña/ ad i þeim/ þad er i þeirra Hollde býr eckert gott/ Rom. 7. Þeir ed þeckia ad þeir haþa Skort a þeirre Hroosuneñe/ sm̃ fyrer Gude gillder/ Rom. 3. Þeir ed med hinum Fortapada Syne audmÿkia sig fyrer sÿnum Fodur / Luc. 15. Þeir ed med Tollheimtu-Mañenum voga ecke ad upplipta sÿnum Augum til Himens / helldur beria sier a Brioost og seigia: Gud vertu mier Syndugum Lÿknsamur / Luc. 18. Þeim ed so eru Andlega Volader/ og teikna sig so ot-fatæka/ aþ ollu þvi sem fyrer Gude gillda kañ/ ad þeim mislÿkar allt a sialþū sier/ þeim hygg eg ad bæde fyrst og sÿdarst tilheyre Evangeliū/ hvort helldur þeir rÿker eru edur fatæker/ þvi so seiger DRottenn / Esa. 66. A hañ lÿt eg sem fatækur er / og sundurkrameñ i Anda / og skielþest fyrer Ordum mÿnū. Þegar Guds Sonur kom i Heimeñ/ þa villdu Meñ aþ Verkunum Rietlater verda. Eñ hvad seiger JEsus þar uñ? Nema ydar-Rietlæte yþergnæþe meir eñ hiña Skriþtlærdu z Phariseaña/ þa kuñed þier ecke iñ ad ganga i Guds Rÿke/ Matth. 5. Þa Tÿundudu þeir Mintu Anis og Cumen/ þad var þeirra Guds Þioonusta/ eñ gleymdu þvi/ sem mest var i Logmalenu/ Doomnum/ Myskunsemeñe z Trwñe/ Matth. 23. Þa færdu þeir stoorar Foorner/ Marc. 7. a HErrañs Alltare/ og ætludu þar fyrer Hoolpner ad verda. Eñ DRotteñ seiger

þar um̃/ Esa. 66. Hvør ed slatrar Naute/ þ er/ sem hñ slæe Mañ i Hel/ hvør sem offrar nockrum Smá-Fenade/ þad er/ sem hañ Hálsbrite Hund/ so miked gillte sw wtvortis Guds Þionustañ i hañs Augum. Þar fundust ecke marger/ sm̃ giørdu soddañ Jafning fyrer Gude/ sem David/ helldur hiet þad so. Eg packa þier Gud/ þad eg em ecke eins og adrer Meñ/ Luc. 18. Þesser þottust rÿker vera af goodum Verkum/ og jafnvel ødrum lána kuña / eñ hvad seiger JEsus vid Biskupeñ i Laodicea/ þu seiger. Eg em full-rÿkur z hefe einskis Þørf/ eñ þu veitst ecke/ ad þu ert aumur z vesæll/ blindur z nakeñ/ Apoc. 3. og þ hygg eg seigia mætte um̃ Mwga Mañs a þm̃ Døgum. Þar fyrer var Evangeliũ Fátækũ bodad/ þar fyrer flycktust Tollheimtumeñ og Bersynduger til JEsum / Luc. 15. Þar fyrer komu jafnvel Heidner Meñ a hñs Fund. Þar fyrer sagde hñ til þssa Foolks/ Matth. 21. Sañlega seige eg ydur/ ad Tollheimtumeñ z Pwtr múnu ganga framar ydur iñ i Guds Rÿke/ Þvi Johañes kom til ydar med Riettlætesins Veg/ og þier trwdud hønum ecke/ eñ Tollheimtumeñ og Pwtur trwdu hønum/ eñ þier / sem ad sáud þetta / ydrudust ecke epter a / so ad þier trÿdud hønum. Og høfũ vier nu so nockud heyrt þar um̃/ hvilÿker ad þesser Fátæker sieu/ sm̃ vor Frelsare talar um̃ i Andsvare sÿnu til Johañem.

Nu vilium vier hier epter nockud um̃ siálft Evangelium tala/ sem þeim bodad verdur. Meñ kyñu ad efast um̃ hvørneñ þad skilia eige ad JEsus seiger hier alleina/ Ad Fátækum sieu Gudspiolleñ bodud / þar þo St: Páll vottar/ Tit. 2. Ad Heilsusamleg Guds Nád sie opeñber orden ollum Møñum. Hier byriar oss þad ad athuga/ ad jafnvel þott Christi Evangelium sie ecke nema eitt / þa verdur þo eitt og hid sama Evangelium med Tvøfølldum Hætte predikad/ sa eine hefur nockud af Logmálenu alltÿd med sier / og framblÿdur Guds Nád giefens veitta med Fororde/ ef Meñ ydrast Syndaña og af þeim láta. Hvilÿk var su Predikun Christi/ er Marcus um̃ gietur / Cap. 1. JEsus kom i Galileam/ predikande Evangelium Guds Rÿkis/ seigiande: Tÿmeñ er uppfylldur/ Guds Rÿke er komed/ giøred Ydran/ z

trwed

tweð Evangelio. Þess hattar var Predikun Johañis Baptistæ/ er hañ sagde: Giøred Yðran / þvi Guds Rijke er nalægt. Yxeñ er sett til Roolar Triaña/hvørt þad Trie/ sem ecke ber goodañ Avoxt/ skal uppheggvast og i Elld kastast/Matth.3. Hier er Oleum Evangelij blandad med sterku Løgmalsins Vijne/ til Lækningar þeim sem medal Ræningia hrasader voru/Luc.10. Med þessū Hætte a Evangeliū eñ nu ad kieñast i Guds Søfnuðū/hvar iñe ad bæde eru Vonder z Good-er/ Matth. 13. og þañ veg byriar Guds Fiarsioodum wt ad skipta i henlugañ Tijma/so hvør eirn fæe þ hønum ber/ þvi ei kom JEsus til ad uppleysa edur afma/ helldur til ad uppfylla Løgmaled/Matth. 5. Guds Næd i Evangelio hrijn ecke a Mañenū fyrer utañ eina lifande Trw: Vndañ eirne lifande Trw verdur ad ganga søñ Yðran : Søñ Yðran er alldrei nema med søñu Angre og Hiartañs Trega: Trege Hiartañs kañ ecke i Mañenum ad uppvekiast fyrer utañ Þeckingu Syndareñar: Þecking Syndareñar framkiemur af Løgmalenu/ Rom.7. hvar fyrer þott ad Løgmaled giøre øngvañ holpeñ af sialfu sier/ samt þioonar þ under Evangelium / trwudum Mañe til Sæluhialpar/ so þegar Bookstafureñ hefur deydt / þa lijfgar Andeñ/ 2. Cor.3. Þegar Løgmaled hefur sundur mared/þa læknar Evangelium/ þegar Mañeskiañ af Løgmalenu þecker ad hun hefur eckert añad forþienad eñ Helvijte / Guds Reide og eilijfañ Dauda / þa tekur Trweñ vid hønum z giører hñ lifande aptur fyrer JEsu Dauda/og endurnyar hañ til ad giøra framveigis Guds Vilia : Þessa Aiferd brwkade hiñ ædste Biskup z mikle Hyrder Saudaña optast til ad leida synduga Meñ til Guds Rijkis/þa sømu brwkudu og aller hñs Þienarar uñ alla Æfe. Noe var Riettlætis Predikare/ 2.Pet. 2. Nathan straffade David/ adur eñ hñ hyggade hñ/2.Sam.12. Aiferd Johañis Baptistæ/ er øllum kuñug/ Matth. 3. So er nu þesse hiñ almeñelege Hattur og Mate til ad predika Evangelium / sem aller Guds Ords Þienarar eiga ad vita z brwka. Añar er sa sem tilhlyder angrædum og sturludum Mañeskium/ þeim sem allareidu hafa þeckt

Syndena/

Syndena/og so eru ap heñar Vm̃þeinkingu sundurmarder/ad þr reikna sig Overduga Guds Nadar/og so Famader/ad þeir vita ecke hvad þeir eige ap sier ad giora : þeckia ad sønu Guds Nad/ eñ opbÿdur þo Stærd Syndaña : þeir vita ad Sool Riettlætesins JEsus Christus er þeim upprunneñ/Mal. 4. Eñ pyrer þvi ad þeir treystast ecke til ad lypta sÿnum Augum til Himeñs upp/ Luc. 18. og ad þoka Syndaña skilur a millum Guds og þeirra/ Esa. 59. þa fa þeir ecke i giegnum hana sied (pyrr eñ heilagur Ande ridur Trwareñar Smyrslum a þeirra Hiartañs Augu) hvad pagurt hun skÿn/þeir þeinkia helldur a Stærd Syndaña/ eñ til Fiølda Guds Myskunsemda/ og i einu Orde ad seigia/ þad eru þeir Fatæker/ er sier i lage um̃ talad er hier i Gudspiallenu/þm̃ tilheyrer Evangeliũ/eintomis an Løgmalsins straungu Notana. Hvar pyrer? Þviad Guds Ande hefur alla reidu verkad allt þ/sm̃ Løgmaled atte ad verka/sm̃ er þeckingu Syndaña z saña Ydran/er af heñe kiemur. Þeim verdz bodad/ad hvar sm̃ Syndeñ ypergnæpe/ þar ypergnæpe Nadeñ miklu pramar/ Rom. 5. Þeim verdur sagt ad Mañsins Sonur kom til ad kalla Synduga/ eñ ecke Riettlata til Ydrunar / Matth. 9. Þeim a ad Predika / ad Blooded JEsu hreinse þa ap ollum Syndum / 1. Joh. 1. Og þo ad þeirra Synder sieu raudar sm̃ Blood/skule þær eins hvÿtar og Sniovt verda/Esa. 1. Þeim seiger David/ Ps. 34. Nalægur er DRotteñ þeim sem sundurkramder eru i Hiortũ z Harmþrwngner i Anda/til þeirra seiger Esaias 55. Heyred þier sm̃ þyrster erud/ komed til þessara Vatna/ og sa ed aungvañ Pening hepur/ komed / medtaked og snæded. Komed seige eg og fæd Okeipis og fyrer eckert/bæde Vÿn og Miolk. Til þeirra hroopar sialpur JEsus / sem bored hepur Synder Verallðareñar / Matth. 11. Komed til mÿn aller þier sm̃ erþided og þwnga þiader erud/eg vil ydur endurnæra/til alls þessa seiger oll heiløg Guddoomsins Preñing Amen. Ezech. 33. Þier seiged ap þvi ad vorar Yperttrodslur og Synder liggia a oss/ þar fyrer visnum vier upp i þeim / hvorneñ skylldum vier meiga lipa/þa seig þeim/ so sañarlega sem eg lipe seiger DRotteñ/

DRotteñ/þa vil eg ecke Dauda hins Oguðlega/helldur ad hañ snwe sier og lifie. Ecke eru þss Dæme ad Fader Myskunsemdaña/hafe nockurn þañ fra sier reked / sem til hañs komed hefur / Joh. 6. Þetta er Evangelium Fridarens / sem hier bodad verdur / Esa. 52. Lat þui ei syndugur Madur þyna Sælu vera Orolega i þier/þui þu hefr Frid-vid hañ feinged / hvørs Ovinur þu varst / þegar hañ gaf siñ Son i Daudañ fyrer þig / Rom. 5. Þad skiedur hia goodum Konungum / nær þm fædist eirn Sonur/ ad þr giefa einhvørn Bandingia lausañ/ eñ Gud Fader liet hroopa til allrar Verralldar i syns Sonar Fædingu/ Fridur a Jørdu og Moñum goodur Vilie/ Luc.2. Þetta er Evangelium Fagnadarens/ Luc. 2. Þui Einglarner swngu/ Eg boda ydur mikeñ Fagnud/ þañ er skier ollu Folke. Lat þier þui ecke so Ogna Synder þynar/þott þær yfrid margar sieu z stoorar/ ad þu ecke under eins glediest i Gude Heilsugiafara þynum / Luc. 1. Meire Glede er i Himnenum/ seiger JEsus/ yfer Einum Syndara/ sem Ydran giører/ helldur eñ yfer nyu og nyutyu Riettlætum / Luc. 15. Nu fyrst ad sialfur Gud og hñs Heilager fagna so miøg þynu Afturhvarfe/ þui skyllder þu þa hryggur vera. Þetta er Evangeliū Guds Nædar/ Act. 20. og Embætte Forlykunareñar/ 2.Cor. 5. Eñ þu hrædest oll þyn Verk eins og Job/og veitst ad jafnvel þitt Riettlæte/er so sem nidlags Fat/ Esa.64. Nu er þetta Nædareñar Evangelium/i hvoriu Syndarañū verdr frāmbodeñ/Nad wt af Nad/eñ ef þ er af Nad/þa er þ ecke af Verkunū/seiger Postuleñ/ Rom. 11. Þyn Verk eru vond/ eñ þetta er þo Evangelium goodra Hluta/Rom.10. Þitt Hiarta fordæmer þig/ eñ Johañes seiger þo/ ad Gud sie meire þynu Hiarta/ og vite alla Hlute/1. Joh.3. Veit hañ alla Hlute/þa veit hañ og þad/ad þu ert Andlega voladur/þui vill hañ þier Himnarijked giefa/Matth.5. Eingeñ er sa snaudur/er hñ a heillt Kongs Rijke/þo er Syndareñ rijkare/þegar hñ a Guds Rijke/og verdur þa rijkastur/þegar hñ er sem fatækastur / og mattugur / þegar hañ veikur er eins og St. Pall / 2. Cor. 12. Veit Gud alla Hlute / Þa veit hañ og þad / ad þig

hwngrar og þyrster epter Riettlætenu / Matth. 5. Eñ ef þu sem Bondur ert/kañt ad giefa Bornum þijnum goodar Gæfur/ef þu sem ert aleñ i Synd / munder ei neita daudþyrstum Mañe Vatnsdryckiar/ mun þa Gud sem er alleina goodur/ tefia leinge ad svala þier med Heiløgum Anda/þa þig langar epter hønum/so sem Hiorteñ epter ferſku Vatne / Psalm. 42. Þu fellur i þær Synder er Gud hefur þier ædur fyrergiefed/ og þad optar eñ Einusiñe / þad er illa giørt / Lat þig þad af Hiarta angra/og syndga ei þañeñ framar/ad þu ecke uppauser Bruñ Myskunareñar / Eñ giæt þo þess ad þetta er Evangelium Forlijkunareñar/2. Cor. 5. Christur er Kieñemadur ad Eilijfu/ Hebr. 7. og situr til Fødursins hægre Handar / til ad bidia fyrer oss Oaflætañlega. JEsus skipade Petre ad fyrergiefa sijnum Brodur Siøtiusiñum sio siñum / Matth. 18. Nu ecke ad Fader Myskunsemdaña mune vera sijdur nædugur/ eñ hñ ætlar til ad þu skuler vera/ sierdeilis þar hñ seiger: Vered myskunsamer/so sm ydar Fader er myskunsamur/Luc.6. eñ brwka samt ecke þssa Guds Nad til Hyrduleysis edur til ad giefa Holldenu Taum. Hæd ecke ad høñu sm Augad hefur skapad og Eyrad hefur plantad / Psalm. 94. og er Hiartnaña og Nijrnaña Rañsakare/ Apoc. 2. Þvi hañ lætur ecke ad sier hæda/ Gal. 6. Hafe Gud fyrergiefed þier margar Synder / þa vit ad þier er þess vandara. Þeink a þañ Tijma / hvørsu ad Syndeñ var þier Obæreleg / ædur eñ Gud huggade þig med Evangelio / hun mun þo betur bijta / ef þar kyñe ad koma / ad hañ yrde fyrer Alvøru reidur. Slockved ecke heilagañ Anda seiger Pall Postule/1. Tess. 5. Giæt ad þvi syndugur Madur/ þvi kañskie/hañ verde ecke so hægt aftur ad kveikia. Sia nu ertu heilbrygdur sagde JEsus vid hañ/sem hñ læknade vid Dijked Betesda/syndga nu ei framar/ad ei hende þig añad verra / Joh. 5. Þu hefur eitt Siñ leiged vid Dijke Guds Nadar / og Eingell hiñs mikla Rads hefur so hrært þad / ad þier vard til andlegrar Heilsubootar. Sia til ad þu ei aftur misser Heilsuna & verder so ad kvarta uñ med þessum Mañe/þad þu aungvañ hæer sm ad kaste þier

þier i Dijked/ þegar JEsus er fra geingeñ. Hafe hñ eitt siñ wtreked Disipuleñ fra þier/þa giallt varhuga vid/ad ei hverfe Sathan aptur/ og take sig Anda sier verre/og verde so þitt hid Sijdara / argara hinu Fyrra. Luc. 11. Nu hef eg so med faam Ordum sagt/Brædur mijner/ Hvilijkt ad sie þad Evangeliũ/ sem Fatækum bodad verdur. Þeñañ-Veg gieck JEsus til ad leita ad þm sm añadhvørt harmþrwngner voru/ og sundurkramder i Mootlætenu / edur Særder og Lemstrader af Tilfiñingu Syndaña. Hañ hafde ecke mørg Ord vid hina Bersyndugu i Simons Huse/hñ took ordalaust heñar Forsvar a Hendur/z sagde: Ad heñe fyrergiæfust heñar mørgu Synder/af þvi hun elskade mikid/ Luc. 7. Hañ skipte ecke mørgum Ordum vid hina Bloodfallssiwku/ er gieck Bak til vid hañ/og snerte Falld hañs Klæda/ hañ sagde alleina/Vertu hughraust mijn Dootter / þijn Trwa giørde þig heilbrigda / Matth. 9. Hañ hafde og ecke længordt vid hiñ Limafallssiwka/ er þeir lietu sijga ofañ af Þakenu nidur fyrer hañs Blessadar-Fætur/ hañ reysste hañ strax upp med þessu Huggunar Orde: Vertu Hughraustur Sonur/þier eru þijnar Synder fyrergiefnar. Matth. 9. Hañ ætalde ei stoorum Hoor-Konuna/ til hvørrar hañ sagde: Kona/ hefur nockur fordæmt þig? Eñ hun kvad nei vid/þa sagde hin eilijfa Giæska/So fordæme eg þig ecke helldur/far burt z syndga nu ei framar / Joh. 8. Eingeñ er þvilijkur Guds Velgiorningur / af øllum þm Fiollda sem hañs Fødurleg Naad hefur tiaad syndugũ Møñum / sem þesse/Eingeñ Hwngradur verdur so feigeñ ad eta/eingeñ Þyrstur ad drecka/eingeñ Nakeñ ad klædast/eingeñ Þreyttur ad hvijlast/eingeñ Villægur ad naa Landsvist aptur/ eingeñ Sioohrakeñ Landenu/eingeñ Siwkur Batanum/ eingeñ Þræll Frelsenu/ eingeñ Fiotradur Lausneñe/so sem Fatækur verdur Evangelio / og eirn Syndare sem einskis Von a neina eilijfra Helvijtis Þijsla/so sm hñ verdur þvi feigeñ seige eg/ad Guds Naadar Lioos skijn i hñs Hiarta/so ad hñ sier med Trwareñar Augũ/ad hañs Synder kvittar eru. O Herra JEsu Christe/ þu saklausa Lamb Guds/sem burtu ber allar Veralldareñar Synder/

Kieñ þu oss ad þeckia vorn Overdugleik/Drag þu Skyluna fra vorum døpru Augum/so ad vier mætkum sim vora Bligdan/straffa þu Synd ena i oss med sañre Ydran og Angre Hiartañs fyrer allt þad Illa sem vier fra Barnæsku vorre høfum drigt a moote þier/og þa vier erum so nidurslegner i Hiortū vorū / og þyn volldugа Hond er oss so sterk ordeñ/þa riett oss aptur þyna Nædar Hond / ad vier ei sockvum i Diwp Orvæntingareñar / helldur forlætum oss þar uppa/ ad þu sierf oss af Gude giefeñ til Riettlætis/ til Helgunar og eilyfrar Endurlausnar / 1. Cor. 1. Bænheyr þad HErra fyrer þyna Forþienustu / A M E N.

Fiorda Suñudag i Adventu.

Gudspialled / Joh. 1. Cap.

Þeim Tyma Gydingar sendu af Jerusalem Presta og Levita/ ad þeir skylldu spyrja hañ ad/ hvør ert þu? Og hañ medkieñdest og neitade þvi ecke. Og hñ medkiendest/ seigiande. Eige em eg Christur. Og þeir spurdu hñ eñ þa ad/ hvad þa? Ert þu Elias? Hañ sagde/ ei em eg. Ert þu þa Spamadur? Og hñ svarade nei/ ecke. Þa sögdu þeir vid hñ. Hvør ert þu þa? So ad vier meigū Andsvar giefa þeim er oss wtsendu. Hvad seiger þu af sialfū þier? Hañ sagde: Eg em hroopanda Rodd i Eydemørku/ greide þier Gøtu DRottens / so sem sagde Esajas Spamadur. Og þeir sem wt voru sender/ voru af Phariseis. Og þeir spurdu hañ ad/ og sögdu til hañs: Þvi skyrer þu þa/ fyrst þu ert ecke Christur/ eige Elias / og eige Spamadur? Johañes svarade þeim og sagde: Eg skyre i Vatne/ eñ sa stood i Mided hia ydur/ hvørn þier þecktud eige. Hañ er sa sem epter mig mun koma / hvør ed var fyrer mig / hvørs Skooþveinge eg em ei verdugur upp ad leysa. Þetta skiede i Bethabara / hinumeigeñ Jordanar / þar sem Johañes skyrde.

Exordium.

I þessu

J Þessu Heilaga Evangelio er Tvent sem þarf ad athuga. Þad eina ad Johañes seigest ecke Elias vera / eñ JEsus seiger þo um̃ hañ / Matth. 11. Ef þier vilied þad medtaka / þa er hañ Elias sa ed koma skal / Og hiæ Mattheum seiger hañ ad Elias komeñ sie / Matth. 17. Þad er añad / ad hañ neitar þvi / ad hañ sie Spæmadur / eñ hañs Fader Zacharias seiger þo um̃ hañ / Luc. 1. Og þu Sveirn munt kallast Spæmadur hiñs Hædsta. Þetta syniest hvørt ødru gagnstædt vera / Eñ þess byriar ad giæta / sem St. Petur seiger / ad Spædoomarner eiga ecke wt ad leggiast epter eigeñ Þootta / þvi þeir eru ecke ad Mañlegum Vilia til vor komner / helldur hafa Guds heilager Meñ tilknwder af heilgum Anda talad / 2. Pet. 1. og þvi er eingeñ Vegur betre edur beirne til ad leggia þa wt / helldur eñ sialf Ritningeñ. Hia Malachiam 4. seiger Ande Guds / Siæ eg mun senda Eliam Spæmañ til ydar / ædur eñ kiemur sa mikle og hrædelege Dagur DRottens. Sa Elias er nu Johañes i Raun og Sañleika / hañ giecк undañ Guds Folke i Anda og Krapte Eliæ / so sem Eingelleñ spaade / Luc. 1. Elias var eirn strangur Vandiætare i Guds Stad. Johañes var og Ydranar Predikare. Elias sagde hinum Ogudlega Achab Konunge til Syndañña / 1. Reg. 21. Johañes ætalde Herodem Konung / Matth. 14. Elias upprætte ad miklu leite Afgudadyrkanena wr Jsrael / 1. Reg. 18. Um̃ Johañem seiger Frelsareñ / Matth. 17. ad hañ mune vidrietta alla Hlute. Elias bodade hiñ saña Guds Veg / 1. Reg. 19. Johañes kom med Veg Riettlætesins / Matth. 21. Um̃ Eliam er spaad / Malch. 4. ad hañ mune snwa Hiørtum Fedraña til Barnaña / og Barnaña til Fedraña / og hañ sama Spaadoom þyder Eingell DRottens uppa Johañem / Luc. 1. Og ad Meñ ecke efest um̃ þad / ad Johañes sie Elias sa ed koma ætte / Þa skrifar Matth. 17. Ad þegar Læresveinarner sæu a Fiallenu Eliam og Moisen tala vid JEsum / er hañ Forklæradest / þa bafe hañ bañad þeim ad seigia þa Syn nockrum / fyrr eñ hañ være uppriseñ / Eñ þeir spurdu / Pharisæi seigia ad Elias eige ædur ad koma / Eñ hañ sagde: Elias a ad søñu ædur ad koma og Lagfæra alla Hlute. Eñ eg seige ydur / ad Elias er allareidu komeñ / eñ þeir þecktu hañ ecke / helldur giørdu vid hañ / hvad þeim lykade. So mun og Mañsins Sonur verda pyndur af þeim / þa skildu Læresveinarner ad hañ talade vid þa um̃ Johañem / seiger Mattheus. So er nu Johañes sa riette Elias sem koma ætte / Eñ þo ecke eirn og hiñ same Elias Thesbiter / Og so sem Guds Ande seiger / Hos. 3. Ad þeir mune leita syns Konungs Davids / sem þo er ei añad eñ Christur. So heiter Johañes hier Elias / jafnvel þott hañ ecke Elias være. J ødru Lage neitar Johañes þvi / ad hañ Spæmadur sie. Hier byriar ad athuga / ad Gydingar hafa æn Efa vered i þeirre Villu / ad Gud munde ecke einasta senda Eliam Thesbiter i eigeñ Persoonu til þeirra / helldur og eirn añañ Spæmañ lykañ Moisi / hvad þeir dreiged hafa af sialfs Moisis Ordum / Devt. 18. Er hañ sagde: Spæmañ mun Gud ydur uppvekia af Brædrum ydar lykañ mier / hønum skulud þier heyra. Hvør Ord alleina eiga um̃ DRotteñ JEsum ad skilliast / so sem St. Petur þad wtleggur / Act. 3. Þad

mæ og ræda aþ Ordum Folksins / er sagde um JEsum/ Joh. 6. Þesse er sañarlega sæ Spæmadur/ sem i Heimeñ koma skal/edur hvad er þad añad/sem stendur/ Maccab. 14. Ad Gydingum og Kieñemøñum syndest ad Simon skyllde vera þeirra Hertoge Æþeñlega / þar til sa visse Spæmadur kiæme / 1. Maccab. 14. Vilie Meñ og grandvarlega athuga Spurn Gydinga/ þa er hun þañ Veg. Ertu sæ Spæmadureñ ? Hvad talad synest um einhvørn vissañ Spæmañ / sem þeir væntu epter/ Eñ so sem Johañes þvi riettelega neitade/ ad hañ være Elias epter þeirra Meiningu / So kvad hañ og ræi vid hinu med øllum Riette / ad hañ sæ Spæmadur være / sem þeir epter væntu / jaþnvel þott hañ være Spæmadur hiñs Hæsta / so sem hañs Fader Zacharias ædur sagt haþde / og meir eñ nockur Spæmañ ad Christi Vitne / Matth. 11. Og er þetta ad seigia um persoonu Johañis. Eñ aþ hañs Andsvørum/ eigum vier Christelega Hoogværd ad læra. Hvar um eg þrañveigis tala vil. Þar til styrke Guds goodur Ande þyrer JEsum Christum / A M E N.

Vtleggingeñ.

HJd þyrsta Andsvar Johañis/er hañ gaþ Sendemøñum Gydinga/ er þetta : EJge Em Eg CHRJSTur. Spurn þeirra var þañ veg. HVor Ert Þu? Og synest so sem hañ haþe ei viliad bijda epter þvi/ ad þeir spyrde hañ ad/ HVort Hañ CHRJSTur Være/ þvi hañ heþur mæ Eþa viliad/ ad þess hættar munde Erinded vera/ þar þ þortekur hañ þad strax/z seiger : EJge Em Eg CHRJSTur / og mæ þar aþ siæ / hvorsu ant honum heþur þar um vered / ad eingeñ skylde so mikla Nlute um sig þeinkia/ hvar þyrer hañ giefur og ecke bundist sijdar i Gudspiallenu/ ad tala so Skoreñordt hier um/ ad aller skilia mættu/er hañ seiger : SA STood i MJded Nia YDur/ Hvorn þier þecktud eige/ hañ er sa sem epter mig mun koma/hvør og þyrer mig var / hvørs Skoþveinge eg em ei verdugur upp ad leysa. Gudspiallamadureñ sem þetta ritar/hañ heþur so mørg Ord hier um/ seigiande : HAñ MEDkiendist Og NEitade Þvi Ecke / og hañ medkiendist/ og sagde : EJ Em Eg CHRJSTur. Og er þad audsært þar aþ/ ad hañ heþur a allar Lunder viliad gyrda fyrer þad/ ad eingeñ skylde þvilijkar Dpgar i Hug sier leida. Þañ veg haþa aller Guds Elskendur Lynder vered/ ad þeir haþa fyrerorded sig/ þa þeir a einhvørn Hætt haþa orded añadhvørt ad nælægiast Gud/ edur og ad þeirra

þeirra hefur under eins gieted verid og hiñs stoora Konungs/ sm ollu rædur/ bæde a Himne og Jørdu. Heilogum Johañi var þetta nærsta Ætlgeingt ad blygdast fyrer synum Gude og Skapara. Þegar Guds Mooder Maria heimsokte Moodur hñs Elisabeth Frændkonu sjna/ er hun var Olett ad honum / þa fagnade hun heñe a þeñañ Hatt. Hvadañ kiemur mier þad/ ad Mooder DRottens mjns kiemur til mjn? Lúc. 1. Eins var sialfs Maria Skape fareñ / er hun sagde til Eingilsins. Eg em Ambaatt DRottens/ verde mier epter Orde þjnu. Abraham visse ei hvad hñ ætte af sier ad giøra/ þegar DRotteñ vyrdte hañ Vidtals/ þvi sagde hañ: Eg villde nu giarnañ tala vid DRotteñ Gud/ þott eg sie Dupt ꝛ Aska/ Gen: 18. Eg vil ei þar um tala/ hvørsu Postular DRottens vordust allre þeirre Lotningu / er adrer synduger Meñ villdu veita þeim/ þa þeir kiendu JEsu/ edur giordu Kraptaverk i hañs Nafne. Þegar Cornelius fiell til Foota Peturs / þa reiste Postuleñ hañ jafnott a Fætur/ og sagde: Statt upp/ eg er eirneñ Madur/ Act. 10. Þegar Folked i Listris sagde ad Guderner væru Moñum lijker ordner/ og til þeirra ofañkomner/ Act. 14. af þvi ad Paall reiste þañ a Fætur med einu Orde/ er Foothrumur var fra Moodur-Lijfe/ og vildu hafa fært honum og Barnabæ Foorner/ þa sundurtifu þeir sijn Klæde/ stucku iñ i Mañþrongina/ hroopudu og sogdu: Þier Meñ/ hvar fyrer giøred þier þetta/ Vid erum Meñ/ sama Breiskleika og þier underorpner. Jaa/ ecke einasta Guds Heilager Meñ og Astviner/ hafa þañ veg blygdast fyrer Gude/ sem meir eñ skylldugt er/ helldur og hafa hañs volldugu Einglar hid sama giort. Þad maa medal añara lesa/ Apoc. 19. Þegar Eingelleñ talade vid Johañem/ þa skrifar hñ a þeñañ Hatt. Og eg fiell fram fyrer hañs Fætur ad tilbidia hñ/ ꝛ hñ sagde vid mig: Sia ad þu gjører ei þetta/ eg em þiñ Medþienare og Brædra þiña/ þeirra er hafa Vitnisburdeñ JEsu/ tilbid þu Gud. Hafe nu Guds heilager Meñ ꝛ Postular/ hafe Johañes Baptista/ um hvorn Sañleiks Muñureñ vitnar/ ad eingeñ sie meire af Kviñuñe fæddur/ Matth. 11. Hafe hañs blessud Mooder / sem

hina

hina mestu Tign hefur af Gude þeiged allra syndugra Maña / sem borner eru i þeñañ Heim: Nafe Guds heilager Einglar / sem eru all-deilis án Syndar: Nafe þesser / seige eg / so audmÿkt sig fyrer hñs Natign z Velldo / Hvad miklu framar byriar þier þa syndugur Ormur / ad audmykia þig under volldugа Guds Hønd / sem allur ert i Synd / z ecke eitt Augnablik lifer án Syndar i hñs Auglite. Nafe Sonureñ giørst Fodurnū hlÿdeñ allt til Daudañs / ja / allt til Krossens Dauda / Phil. 2. Ef St. Pall / 1. Cor. 15. seiger / ad a sÿdarsta Deige / þegar hñ afhender Rÿked Gude z Fødur / þa mune hñ (þo epter Mañdoomenū) Undergiefeñ verda hønum / sem alla Hlute giørde hønū undergiefna / ætter þu þa ecke ad skamast þÿn / ad standa upprietur i hañs Auglite / þu sm̃ optsiñis ert Ohlÿdugur / Yverbroteñ / Toomlatur / og forsmaaer hñs miklu Myskunseme / sm̃ Daglega er nÿ z ferskÿfer þier a hvørjum Morgne / Thren. 3. Hvar fyrer hafa Guds Heilager so audmykt sig fyrer Gude? Þvi þeir elskudu hañ. Þvi hafa þeir hañ elskad? Þvi þeir þecktu hañ. Þvi þecktu þeir hañ? Þvi þeir lærdu fyrst ad þeckia sialfa sig. Hvad þecktu þeir hia sialfū sier? Eckert nema Eymd og Volæde. Hvad hia Gude? Eckert nema Dyrd z Vegsemd. Giør slÿkt hid sama og muntu finna / hvorsu ad þu ert miña eñ ecke i Guds Auglite. Ber þig samañ vid hañ / þott nockud Olÿkt sie samañ ad bera / z næsta sundurleitt / giør þ̄ þo / þvi slÿkur Samburdur mislÿkar hønū ecke / ef hñ mætte duga þier til ad kañast vid Eymd þÿna / z hñs Dyrdarfulla Natign / hvorka þo Daudlegur Madur alldrei kañ ad þeckia so sem hun er. Judar spurdu Johañem ad / HVØR ERT ÞU? Ef þu spur ad hvor Gud sie / þa verdur ei svarad / nema med hañs eigeñ Ordum: Gud er eirn Ande / Joh. 4. þo ecke so sem adrer Andar / helldur Fader Andaña / Heb. 12. Og svo Oÿdlegur / ad honum má vid aungvañ Hlut samlÿkia / Esa. 40. Um hañ verdur ei nær komest ad tala / eñ med þeim Ordum / er under eins medkieña Fáfræde vora til ad utmála hañs Dÿrd / sem er / ad hun sie Omælañleg / Oendañleg / Orañsakañleg z Outseigiañleg. Eñ spur

Spur sialfañ þig ad / Hvad ert þu? J Fyrstuñe eckert / og sijdañ Leir Jardar / sem Gud skoop hiñ Fyrsta Mañ af / Gen. 2. Gud er eylijfur / sa sem er / og sa sem var / og sa sem koma mun / Apoc. 1. Eñ hvør ert þu? nockurskonar Gufa / er siest um̃ Hrijd / eñ hverfur sijdañ / Jac. 4. Gud er Omælañlegur / hañ uppfyller bæde Himeñ og Jørd. Þad vottar Zophar af Naema / seigiande / Job. 11. Muntu med Hugganum gieta komest ad Stærd hiñs Almættuga / hañ er hærre eñ Himeneñ og diwpare eñ Helvijted. Eñ hvør ert þu? Mæl sialfañ þig / sem ert færra Foota Leingd og megnar ecke med allre þiñe Ahyggiu ad auka eirnre Alen þar vid / Matth. 6. Gud er Alvitur / aller Hluter eru berer og nakter fyrer hañs Augum / Hebr. 4. Eñ hvør ertu? Þu veitst ecke hvad a Morgun mune skie / Jac. 4. Gud er Almættugur / hia hønum er eingeñ Hlutur Omættugur / Luc. 1. Eñ hver ert þu? Þu formætt ecke ad giøra eitt hvijtt Haar svart a þijnu Høfde / Matth. 5. DRotteñ er Riettlætur og goodur / seiger David / Psalm. 25. Og so sem hañ er i siælfum sier / so er hañ i sijnum Verkum. Eñ hvør ert þu? Þijner Þankar eru vonder i fra Upphafe / Gen. 8. og so eru þijn Verk / þvi þar er eingeñ sa ed Gott giore og ecke eirn / Psalm. 14. Gud er Sañordur / øll hañs Bodord eru Sañleike / seiger David / Psalm. 119. Ef vier Otrwer erum / þa er hañ trwr / Sialfum sier kañ hañ ecke ad neita / seiger Paall / 2. Tim. 2. Eñ hvør ertu? Spur St. Paal ad / hañ mun svara þier / Rom. 3. Verde Gud Sañordur / eñ aller Meñ Ligarar. Hvad virdest þier nu syndugur Madur? Muntu ecke / þegar þu so helldur Reikning mille Guds og þijn / munt þu ecke (seige eg) fulla Ordsøk hafa til ad skamast þijn fyrer hañs Auglite / sem þier so miklu mætkare / miklu ædre / miklu betre / miklu riettlætare er / og i einu Orde ad seigia / hia hvørium þu ert ... eñ ecke ad reikna / Og fyrer utañ allt þetta / þa hefur hñ þig so aumañ / so færædañ / so vondañ og Onoogañ sialfum þier um̃ alla Hlute / upp wr Þrecknum hafed / og sett þig i sijns Sonar Rijke / Col. 1. Eñ lijtelæckad hañ / og giørt þier ad øllu samlijkañ / Hebr. 2. Ad þvi

einu undanteknu er hañ var strafadur fyrer/ eñ þu ert frelsadur fra/ sem er Syndeñ / Hebr. 5. Fyrer hvøria hañ er deyddur. Eñ þu þieckst Lijfgiøf fyrer hañs Dauda/ þvi skyllder þu þa aumastur allra skapadra Hluta Guds a Jørduñe/ Skyllder þu (seige eg) stæra þig edur metnast i Hiarta þijnu/ so sem værer þu nockud fyrer utañ Gud/ Og ei miklu helldur med Audmykt þijns Hiarta/ þacka hønum þess iñelegar/ sem hñ hefur giefed þier meira Vit a ad þeckia þad/ og meira til þijn lagt eñ allra añara. Eirn Guds Eingell hefur hønū meira ad þacka fyrer hiñ miñsta Dropa hñs Giæsku/ er hñ hefur til hñs lagt/ helldur eñ allar skynlausar Skiepnur/ fyrer øll Nátturuñar Giæde og Skøpun allra Hluta. Eñ þu syndug Mañeskia hefur meira af hønū þegid i hiñū miñsta Nadarmola andlegra Giæda/ helldur eñ allar Einglañа Hersveiter i øllu þvi sem øllum þm er tillagt. Hvar fyrer? Þvi ad til þiss ad þu lifa skyllder fyrer Rad Guds/ hefur hñ læted Son siñ ecke Eingla ña/ helldur Abrahams Sæde uppa sig taka/ Hebr. 2. og giort þitt Holld sem hañ uppa sig took Einglunum so miklu ædra/ sem hañ hefur framar þeim ædra Nafn ødlast / Hebr. 1. og þo læted hiñ lifanda Gud i mañlegu Hollde deyia mañlegū Dauda/ so þu mætter Gudlegu Lijfe lifa/ þvi hefur hñ so miklu meira til þiñar Upphefdar uñed eñ til Eingla ña/ sem JEsum hañs Son hefur meira kostad ad endurskapa þig/ helldur eñ alla Einglana ad skapa/ fyrer þvi attu hønum so miklu meira ad þacka eñ þeir/ sm̄ hñ hefur meira uppa þig kostad. Eñ hvar med villtu hønum þacka/ ecke etur hañ Kiøt Nafrañа/ edur dreckur Blood hiña feitu Vrañа / Psalm. 50. Offra hønum Lofgiordeñe/ og giallt hønum þijn Heit / þad er audmiwkur Ande og sundurkramed Hiarta / hvørt hañ mun ecke fyrerlijta/ Psalm. 51. Þu kañt ad seigia/ Eg jafna mier ei samañ vid Gud/ ei hef eg mig upp a moote hønum/ eg veit/ eg a hønum allt Gott ad þacka/ og ef hañ vill Doom hallda vid mig/ þa hefur hñ Valld til ad kasta Lijfe z Sælu i eilijfañ Elld / Matth. 10. Þu seiger vel / þvi allt þetta er meir eñ satt / Eñ rañsaka Hiarta þitt vel / hvørt Hugur hefur alltijd

fylgt

fylgt Mæle/ Heþur þu auðmykt þig so fyrer þijnum Gude sem byriad Heþur/bæde med Orde og Verke? Ef han er þin Fader/ hvar er þa hans Heydur? Giæt ad þvi JEsus seiger/Matth. 21. um þan Son/ er Faderen skipade ad erþvida i Vijngardenum / og han kvad jæ vid/ en foor þo hvorge/þad er ei noog ad nælægiast han med Vorunum/ ef Hiartad er langt þar fra. Vier seigiunst aller eiga ad elska Gud fram yþer alla Hlute/ og þad er þad sanna Audmyktar Merke ad elska han/en Gud næde hvornen þad eþnt er/þar vier læten oss a Stundum alla Hlute skylldare vera en hans Dyrd. Þegar Holldid og Andskoten freista þijn til Syndarennar/en þier kiemur þa i Hug ad Gud haþe þad banad/samt hlijder þu Holldenu i þessi Gyrndum/ og lætur Syndena i þvi drottna / Rom. 6. Er þad ecke ad upphefia sig a moote Gude / og meta framar þijs Munad en hns Bodord. Hvorier erum vier þa a medan? Ecke Guds Þionar/helldur Þrælar Syndarennar/ þvi hvor han Syndena æþer/han er Þræll Syndarennar/seiger JEsus/Joh. 8. Vier eigum ad hrædast og skielþast hns Ogurlega Naþn/en Men vanbrwka þad a Stundum/til ad Liwga/Stela og Svijkia. Hvorier erum vier þa? Þeir ad vijsu/fyrer hvorra Skulld Guds Naþn lastad verdur medal Heidingianna / Rom. 2. Vier seigiunst vera skylduger ad hlijda hans Orde/ og giora þar epter / en Men dauþheyrast þar vid/sitia under eirne Predikun hyrdulauser/og ganga þadan Avaxtarlauser/og sumir mæ valla þangad koma/ sem þad er um Hond haþt. Hvad erum vier þa? Forgleymanleger Tilheyrendur/en ei Giorendur Ordsins / Jac. 1. J Krosse og Mootgange siest allra best Audmykten fyrer Gude. Sa audmyker sig riettelega under hans vollduga Hond/er kysser a Vond DRottens med Packlæte/þvi han er hns san ur Læresveirn: En þar vill a Stundum nærsta miog aþbera/Þai Men eru Opolenmoder under DRottens Krosse. Sumer skioota sier undan hans sæla Oke a allar Lunder med Oleyþelegu Moote/og leita þeirra Bragda er Gud banad heþur. Er slijkt ad audmykia sig fyrer Gude? Fiærre fer þvi. Hvorier erum vier þa? Lijker þim er lijda so sim Þioþar

og Mordingiar / edur þeir sem falla inn i annars Embætte/ 1. Pet. 4. Þvi hvar er vor Audmyke fyrer Gude / ef vier vilium eckert þola hans vegna? Og so sem vier erum nu skylduger a allar Lunder ad audmykia oss fyrer Gude vorum Skapara / So vill hann og ei helldur ad vier skulum forsmaa vora Brædur i Heimenum/ þvi hvør hann seigest elska Gud/ enn hatar sinn Broodur/ hann er Lÿgare seiger Johannes/ þvi ef hann ecke elskar sinn Broodur/ hvørn þann sier/ hvørnenn maa hann Gud elska/ þann hann sier ecke / 1. Joh. 4. Nu er eckert Verkfære Kiærleikans handhægara enn Lÿtelæted / þvi þad verdur af øllum Elskad : Og med þvi dregur Kiærleikurenn alla til sÿn/ þa sem ecke Kiærleikann hata/ Þess vegna seiger Paulus um Dygd þessa/ Kiærleikurenn er ecke mikelaatur/ hann þÿstur ei upp/ hann leitar ecke epter þvi sem hans er/ 1. Cor. 13. Og sokum þess ad hann visse/ ad Lÿtelæted var Band Kiærleikans/ þa bÿdur hann Christnum Monnum/ ad þeir hafe hvør annan sier i Virdingum ædra/ Phil. 2. So hefur og JEsus læted øllum sÿnum Læresveinum þad Bodord epter/ Hvør sem vill stoor vera ydar a mille/ hann sie hinna Þienare / Matth. 20. Hefde Johannes vered ægiarn Nafnbooma Dyrdar/ þa hefde hann ecke neitad þvi ad hann Elias edur Spamadur være/ þar hann mætte þo hvørtveggia um sig jaata/ Þviad þad Eina vitnar Christur Matth. 11. um hann / Enn Annad hans Fader Zacharias/ Luc. 1. sem ædur er sagt / Og allt Foolked hiellt hann fyrer Spamann/ Matth. 21. Enn hann villde a moote hvørugu taka/ so hann giæfe Gude Einum Dyrdena. Ecke Olÿkur i þessu sÿnum Herra / hvørs Eingell hann var / Mal. 3. Hvør þa hann var af hinum Skriftlærda kalladur goode Meistare/ svarade hann : Hvad kallar þu mig Goodann? Eingenn er Goodur nema Gud eirn / Marc. 10. Ecke neitade Herrann þvi ad hann goodur være/ villde þo ecke þiggia þann Titel af hans Munne/ er hann so kallade epter sÿnum Þanka / þad er eins goodann og Pharisæi voru/ hvøria Folked kallade Gooda/ af þvi þeir gaafu so miklar Olmusur/ Enn Saducæos Riettlaata/ af þvi þeir gaafu eckert epter/ tooku ei helldur neitt ranglega fra neinum. Hvad til

til St. Pall sijnest lijta/Rom. 5. er hañ seiger/ ad valla mune piñast nockur sa ed fyrer Riettlatañ deyr/ þvi kañskie einhvør piñdest sa ed dæe fyrer Hiñ Gooda. Þañ veg forsmæde Christus og hañs Eingell Johañes fænijta Virdingu Heims þessa/ Og ei var St. Pall ødruvijs lyndur er hañ seiger/ 2. Cor. 12. Eþ eg hroosade mier/ þa være eg þotingeñ Dære/þvi eg skal satt seigia/ eñ eg hlijþest vid þad/so ad eingeñ þeinke um̃ mig fram̃ yfer þad sm̃ hañ sier mig vera/ edur heyrer aþ mier. Johañes seiger hier i Gudspiallenu : GReide ÞJer GUtu DROTTeñs. Ord þau eru tekeñ aþ Esaiæ Spædoms Bookar 40. Cap. þar ed so stendur/ Þar er Rodd eins Hroopanda i Eydemorku/ Greide þier Gøtu DRotteñs / og gioreð slietta Vegu Gude vorum i Obygdeñe. Þegar Meñ ridia eitn Veg og giora hañ færañ / taka Meñ i burtu Stoorgrijte z allar Ojøþnur so greidt verde um̃ ad fara. Oþse og Hroke Veralldar þessarar eru Torþærur þær sem Guds Veg hindra i Mañsins Hiarta. Hvadañ kiem: Strijd z Barætta Maña amedal/ Hvadañ kiemur Oþund og Blþbwd/ hvadañ vex Agg/Reide og Præta/hvadañ uppstijgur Agyrne og Fiedrættur/hvadañ fram̃kiem ur Mord og Mañslag/hvadañ er þad ad Meñ tonlast og tiggiast iñbyrdis/þar til þeir um̃ sijder mættu verda uppetner? Zach. 11. Kiemur ecke alltþvilijkt aþ hiñe bølvudu Drambseme/er Sathan iñrætet i Mañaña Hiørtu? Hvørneñ a Zions Konungur ad rijda um̃ slijkañ Veg/ þegar sa Drottnareñ kiemur til sijns Musteris ? Mal. 3. sem er Mañsins Hiarta. Þeir breiddu sijn Klæde a Veigeñ fyrer hañ/þegar hañ sijdarst iñreid til Jerusalem/ og dreiþdu Kvistū Triaña a hūs Gøtu/ Þad var Audmyktar z Fridar Merke/ Þvi a og i burtu ad ridia Stoorgrijte Drambsemeñar z Oþstopañs aþ hūs Leid/ecke med Lijkamlegū Verkþærum/helldur med Guds Orde/um̃ hvørt Pall skriþar/ 2. Cor. 10. Ad Vopn Herþarar vorrar sieu ei Lijkamleg/helldur kroptug fyrer Gude/nidurbriotande Hugreñingarnar/og allar Hæder sem ad upphefþast a moote Guds Þeckingu. Eñ hvoriar munu þær Hæder vera ? Þad eru medal añara Fioll Drambsemeñar/þvi eckert motstrijder sañre

Guds Þeckingu meir eñ Þeckingarleise sijns eigeñ Overdugleika/ sm̃ er Moder Drambsemeñar. Þvi seiger Rødd Hroopandans/ ad aller Dal er skule uppheþiast/ og øll Fioll og Hæalsar nidurþryckiast. Hvad er þad añad eñ þad sem Guds Mooder syngur i Lofkvædenu / Luc. 1. Dramblætum hrinder hñ af Stoole/ eñ upphoof Lijtelæta. Og þott ad þsse Hroopandans Rødd/ sp̃ie sier i Lage um̃ Guds Nææd i Evangelio/og Lagþæring allra Hluta fyrer Christum/ hvørrar Frumkvødull Johañes var/ þa ma eg þ vel heimfæra uppa þetta Efne/ þvi Fætækum/ þad er andlega Voludum z Audmiwkum i Hiarta verda Guds spiolleñ bodud/ z þ ecke sijdst vegna þeirra Orda er hier standa skom̃u sijdar i þessum 40. Cap. Esaiæ/ a þeñañ Hætt. Þar er ein Rødd sm̃ seiger: Predika þu/ og eg sagde: Hvad skal eg predika? Allt Holld er Hey/og allt þess Ægiæte so sem Bloom Akursins: Grased uppþornar og Bloomstred fellur af/ þa Ande DRottens blæs a þad/ ja Folked er Hey. Hvar er þa seiged mier/ hvar er þa allt vort Atgiørfe/ og allt þad Meñ dramba af i Heimenu? Er þad Audur z Rijkdomur? Fallvallt er þ/ og giører margañ vondañ/þ ablast med Ahyggiu/ eñ tapast med Sorg. Og nema Meñ giøre so sem Jacob bijdur þeim rijku / Cap. 1. Ad hroosa sier i siñe Lægingu/ þa er þad Volædenu verra. Er þad Metord og Virdingar? Eñ David seiger Madureñ blijfe þo ecke leinge i Heidrenum/ Ps. 49. og Þrældomur eru þau reindar. Er þad gøfugt Foreldre og Afspreinge? Eñ vier erum þo aller af Adam komner: Hañ var Vilæge Guds wr Paradijs: Fyrer hvøria Søk/ er oss alkuñugt/Gen. 3. Fegurd og Prijde Lijkamans/ þ er fallvallt/þvi Blomstred fellur af seiger Esaias i 40. Cap. Eirn Siwkdomur fær þvi øllu umbreitt : Þvi þegar þu tijptar DRotteñ / þa følnar øll þeirra Fegurd/fagur Bwñadur z skrautleg Klæde/Ps. 39. Þad saade eitn af þeim gømlu / ad være eins og ef Þioofureñ stærde sig af Snøruñe. Þrootkur og Styrkleike Lijkamans? Eñ Hesturen er eñ þa sterkare/þvi skylldu Meñ þa ecke hañ virda. Eñ hiñ Almættuge hefur ei Lyst a Styrkleika Hestsins/edr a Footleggium Mañsins/

hia

hia DRottne eru þeir vel þockader/ sem hann Ottast og til hans Myskunar vona/ Ps. 147. Hvad er þa framar / sem Madurenn kunne so ad metnast af? Kunnatta og Visdomur er mest tignad i Heimenum / og er hin agiætasta Guds Giøf / enn so er hann bestur / ad hann sie med Guds Otta kryddadur/ þad vottar St. Jacob/ seigiande: Ef nockurer vijs / edur med Skynseme gæfadur medal ydar / þa auglijse hann Verk sijn i goodre Umgeingne med skynsamlegu Hooglæte / Cap. 3. Og hvad eru aller vorer Vitsmuner fyrer utann þetta? Pall seiger/ad þeir sieu Hælfverk/ 1. Cor. 13. Og hvad meira er/ ad þeir eru einskis verder / og jafnvel skadleger / nema þeim Guds Otte og Kiærleikenn fylge. Þvi seiger Postulenn enn aptur/ 1. Cor. 8. Ef einhvor þykest nockud vita/ þa veit hann þo enn nu eckert/ so sem vita byriar / Enn ef nockur Gud elskar/ hann er fæddur af hønum. Og þoott ad Skynsemenn z Vitsmunerner sieu ein sw hin besta Guds Gafa/er hann Giæska hefur sæmt oss med/þa verdur henne med Drambsemenne so spillt/ad hun verdur Oþite argare/ þvi seiger Paulus/ 1. Cor. 3. Eingenn ville sialfann sig. Ef nockur þykest Vitur vera medal ydar i Olld þessare / hann verde Heimskur so hn Vitr verde. Þar skilst mier Postulenn meine/ad hn skule giæta ad hvad lijted hann veit/so hann stære sig ecke/þvi Skynseme Veralldar þessarar seiger hann/ er Heimska hia Gude/ 1. Cor. 3. Nu þo ad allar þessar Guds Gafur/ sieu harla goodar / ef þær eru riett brwkadar/ þa er samt þess ad giæta/ ad þad er ecke vort eiged/ og hann a frialst/sm þad allt liente/ad taka þad fra oss a hvørium Tijma/sm vier þad vanbrwkum. Af øllu þessu siaum vier / hvad lijted ad þad sie/ er daudleger Menn brwka til Stærelætis / giætande ecke þess/ ad Vidingenn ellter þann/sem hana flijr/ enn flijr fyrer þeim hana ellter/ ef ei annarstadar/þa hia Gude. Postulenn seiger til Gal. 6. Ef nockur þykest vera nockud/þar hn er þo ecke:t/ hn viller sitt Hiarta / Enn ef vier eckert erum/ þvi vilia Menn þa krefia þess/ so sem annarar vita Skulldar/ad vier sieum virdter af Monnum. Ei seige eg þad/ ad þeim skule ei Heidur veita / er Heidur heyrer / Rom. 13. þvi þad er Guds

Bod.

Bod. Nitt seige eg/ ad þeir sem vid eiga ad taka / skule ecke una þvi Illa/þott af slijku meige bera a stundum/ þvi sa sem jatar þyrer Gude / þad hañ eckert sie i hañs Auglite/ og þad af Alvøru og Hræsnislaust/þa sie eg ecke ad hañ þurfe meir ad syrgia fyrer Virdingu siñe/ helldur eñ hiñ/ sem ecke er eñ nu fæddur. Nia oss er eckert gott / þvi skylldum vier stæra oss? Nia oss er margt illt/ þvi skylldū vier ei skamast vor? Oss kañ margt illt til ad falla/þvi skylldum vier ecke jafnañ hrædder vera? Oss kañ sialfa margt illt ad henda/þvi skylldū vier ecke jafnvel hrædast oss sialfa og leggia af ad forlæta oss uppa þad sem eckert er. Ef vier jatum þad fyrer ødrum ad vier eckert sieum/og meinum þad ecke/þa svijkium vier adra. Eñ ef vier meinum þad og þeckium þad sem vier vel meigum meina og þeckia/eñ hegdum oss ecke þar epter/þa Svijkium vier sialfa oss. Gud sa sem er allt i ollu/ 1. Cor. 15. Hañ lijtelæckade sig þiña vegna/ Syndugur Madur / og þu sem ecke ert neitt i neinu / Villt ecke briota Odd af Oflæte þijnu hañs vegna. Gud seige eg eñ nu lijtelæckade sig til ad verda Madur/eñ Madureñ vill þo ecke lijtelæcka sig til þess / ad verda eirn Ande med Gude. Þess meir sem þu audvirder þig fyrer Gude/þess meire verdur hañ i þier/ og þess stærre sem hañ i þier verdur/þess verdur þu stærre i honum/þvi Gud moostendur Dramblatum/eñ Lijtelatum giefur hañ Nad/seiger Jacob/ Cap. 4. Og hvad hellst sem stoort edur mgiætt kallast/þad er alleina stoort og mgiætt i Gude / og fyrer utañ hañ / alldeilis eckert. Hvar fyrer Pall seiger : Hvor hañ hroosar sier / Hañ hroose sier i DRottne/ 2. Cor. 11. Þar fyrer/nær sa Guds Madur hefur upptaled allt þad/ er adrer reiknudu sier til Gylldis/sem er/ ad hañ være Hebreskur eins og þeir / Israels Madur eins og þeir / Abrahams Sæde eins og þeir/ Christs Þienare eñ framar eñ þeir/Hañ hafe ervidad meir eñ þr/ optar i Hæska vered eñ þeir/ þa endar hañ med þessu Atkvæde/Ef hroosa skal/þa vil eg hroosa af þeim Hlutum er Veikleika mijnum vidkoma/2. Cor. 11. og eñ framar seiger hañ/Cap. 12. Eg mun miklu fegnastur hroosa mier af Veikleikañū/so ad Mattur

DRott-

DRottens byr i mier/ þar fyrer em eg vel til Frids i Veikleikanū/ J Forſmænenē/ J Naudunū/ J Ofſoknunū/ J Angiſtenē fyrer Chriſtum / þvi þa eg er veikur / þa er eg mattugur. So er þar nu eingen Rijkdoomur/ eingen Styrkleike/ eingen Heidur/ eingen Fegurd/ eingen Skynſeme/ eingen Mattur/ eingen Dyrd/ eingen Prijde nema i Gude alleina/ og eckert þad Men̄ kune ad vegſamaſt fyrer/ nema einſamul og hræſnislaus Audmykt fyrer hon̄um. Þvi vil eg enda þetta mitt Tal til ydar Guds Born med Pals Ordum/ af Piſtlenum til Gal. 6. Þad verde mier ecke/ ad eg hrooſe mier nema af Kroſſe DRottens vors JEſu Chriſti/ fyrer hvorn mier er Heimuren Kroſſfeſtur/ og eg Heimenum. Honum DRottne JEſu med Fodur og heilogum Anda/ einum og preſtum Odaudlegum Konunge/ og alleina Rijkum/ ſie Lof og Heidur / Kraptur og Styrkleike / Æra og Vegſemd / ſogd og ſungen af ollum Tungum Eingla og Manna/ nu hiedan i fra og ad Eilijfu / AMEN.

A Joola Nottena.

Gudſpialled / Luc. 2. Cap.

U Þan̄ Tijma. Og þad bar til a þeim Dogum / ad þad Bod gieck wt fra Keyſaranum Auguſto / þad Heimuren allur ſkyllde Skattſkrifaſt. (Þeſſe Skattſkrift hooſt fyrſt upp þa Cyrenius var Landſtiornare i Syria.) Og þeir fooru aller ad lata Skattſkrifa ſig/ hvor til ſin̄ar Borgar. Þa foor og Joſeph af Galilæa wr Borgenē Nazareth/ upp i Judæam/ til Davids Borgar Bethlehem/ af þvi ad han̄ var af Hwſe og Kyne Davids/ ſo ad han̄ liete Skattſkrifa ſig þar med Mariu ſinē Feſtar-Konu Oliettre. En̄ þad ſkiede ſo/ þa ed þau voru þar / ad þeir Dagar fullnuduſt/ ad hun ſkyllde fæda / og hun fædde ſin̄ Frumgieten̄ Son/ og vafde han̄ i Reifum/ og lagde han̄ nidur i Jotuna/ þvíad

hun fieck eckert añad Rwm i Gieſtaherbergenu. Og Fiarhyrdarar voru þar i ſama Bygdarlage um̃ Grandana vid Fiarhwſeñ / ſem geimdu og voktu yfer Hiord ſiñe um̃ Noottena. Og ſia þu / þad Eingell DRotteñs ſtood hia þeim / og Guds Byrte liomade i kring um̃ þa / og þeir urdu miog Ottaſlegner. Og Eingelleñ ſagde til þeirra: Hirded þier ecke ad hrædaſt. Siaed / eg boda ydur mikeñ Fognud / þañ er ſkier ollu Foolke / þviad i Dag er ydur Lauſnareñ fæddur / Sa ad er Chriſtur DRotteñ i Borgeñe Davids. Og hafed þad til Merkis / ad þier munud fiña Barned i Reyfum vafed / og lagt vera i Jotuna. Og jafnſnart þa var þar hia Einglenum / mykell Fiolde Himneſkra Herſveita / ſem lofudu Gud og ſogdu: Dyrd ſie Gude i Upphædum / og Fridur a Jordu / og Moñum goodur Vilie.

Exordium.

SKielfeleg Ognan munde veſoglu Mañkyne hafa ſtaded af þvi hrædelega Straffe med hvoriu hiñ Riettlaate Gud fargade hiñe vantrwudu Verolld a Dogum Noa / nema hañs Giæſka hefde giort Saattmaala vid Mañkyned / ad hañ framar ecke villde Eydeleggia Jordena med Vatns-Floodenu / og þiſſu til Merkis ſett Bogañ i Skyeñ / ſeigiande: Þegar þeſſe Boge verdur i Skyenu / þa vil eg miñaſt a Sattmaalañ a mille Guds og allra lifande Skiepna / af ollu Hollde a Jordunñe / Gen. 9. Med þeſſum Hætte lyſte hiñ Naadige Gud Fride yfer Jordunñe og þeim þar iñe bwa. Og er þad vyſt ad hañ hefur litted under eins til þeirra ſem a hañs Eingetens Sonar Nafn trwa mundu. Fiærre ſie þvi ad Regnbogeñ kyñe þvi ad vallda / ad Gud yrde Mañenum Naadugur / ei helldur þurfte hañ ad laata miña ſig a þad hañ giora villde / jafnvel þott Ritningeñ ſo tale ad Maña plagſid / Aller Hluter eru opner og nakter fyrer honum / Hebr. 4. Eñ þar JEſus ſitur til hañs hægre Handar / og hñ fier þar Lioo-ma ſiñar Dyrdar & Jmind ſiñar Guddoomlegrar Perſonu / Heb. 1. voru Hollde Jklædda / og biddande fyrer oſſ / þa maa hañ ei añars eñ miñaſt ſiña miklu Myſkunſemda / ſm̃ verid hafa i fra Upphafe / ſydañ hñ lofade ad Kviñuñar Sæde ſkyllde ſundur mola Hoggormſins Hofud / Gen. 3. Bid þier eins Teikns af DRottne þinum Gude / ſagde DRotteñ til Achas / hvort helldur þad er nidre i Undirdiwpunum edur a Hædum uppe / Eñ hañ ſagde: Ei vil eg þeſſ bidia / ſo eg freyſte ecke DRotteñs / Þa ſagde Spaamadureñ / So heyred þier þa af Hwſe Davids / Hvort er þad oflyted / ad þier þiaed Meñena / þad þier eirneñ villed angra miñ Gud / fyrer þvi mun DRotteñ ſiaalfur giefa ydur eitt Teikn / Sia þu Ein Jomfrw mun Barn Gieta / og eirn Son Fæda / og hañ mun hyn kalla Jmmanuel /

Eſa. 7.

Esa. 7. Þetta er Teikn hiñs mikla Guds og DRotteñs vors JEsu Christi / hvør ad er Eingell Sattmalañs a millum Guds og Maña/Mal. 3. Hañ er øllum til Merkis settur / ecke i Skyum Himeñs / helldur Fæddur af eirne Jomfrw / a medal vor hier a Jørduñe / til Stadfestu þar um / ad þeir fæe aller Kvittun Syndaña, sem a hañs Nafn trwa/ Act. 10. Sæl eru þau Augu er siaa hvad þier siaed/sagde Endurlausnareñ vid sijna Læresveina/ Luc. 10. Eñ ecke talade hañ alleina um þad / ad lijta sig og heyra med wtvortis Skilningarvitum / Marger saau hañ og hneixludust a hønum / þeir saau hañ / og þar var eckert gyrnelegt a hønum / Esa. 53. Þeir saau hañ og byrgdu fyrer Siooner hønum / Luc. 22. Þeir saau hañ og hræktu i hañs Andlit/Matth. 26. Þeir saau hañ/og saau und er eins sijna Villd a hønum. Eñ so sem Gud sette siñ Boga i Skyeñ til þess ad hañ være Nadar/Teikn øllum Møñum. Og hefur hañ þo sialfum sier geimt ad straffa þeirra Ogudlegt Framferde/ sem hañs Nad forsmadu/ so hafa þeir marger sied Christi Pioons Mind hier i Nadeñe/ er siaa munu hañ reidañ og Ognarlegañ/ þegar hañ kiemur i Skyum Himeñs med Magt og miklu Vellde/ Luc. 21. Eñ ef vier viljum vita um hvørla Sioon hañ talar/ þa heyrum hvad hañ sagde vid Thomas Postula/ Joh. 20. Af þvi þu saast mig Thoma/ þa trwder þu/ Eñ Sæler eru þeir sem ecke siaa/ og trwa þo. Þad er ad siaa JEsum Christum Guds og Mariu Son / voru Hollde klæddañ / med Augum hiñs iñra Mañs oss til Riettlætis / til Helgunar og eilijfrar Sæluhialpar gefeñ / 1. Cor. 1. Oss seige eg/ sem ad i Syndeñe erum gietner/ og i Syndeñe fædder/ Psalm. 51. Reideñar Børn/Eph. 2. og Guds Oviner af Natturuñe/Rom. 5. Þesse Dyrdar fulla Sioon verdur ydur z øllu Mañkyne frambodeñ i Lofsaung heilagra Guds Eingla/Þar þeir syngia: Fridur a Jordu / Og Møñum Goodur Vilie. Og viljum vier a þessare Hatijdis Noott þesse 4. Ord nockud giør yfer vega/og af þeim hugleida/ hvørsu Gledelegur ad þesse Fridur sie / og hvørneñ vier eigum hønum ad taka. Til þessa Erindis Framkvæmdar virdest ad hialpa oss vor Nyfædde Immanuel/ Fyrer Krapt siñar Forþienustu / A M E N.

Vtleggingeñ.

HVad mun þvi vallda / Brædur mijner / ad hiner Himnesku Andar eru so glader a Fædingar Nottu Mañkynsens Endurlausnara? Ecke þurftu Þr Frelsis vid/ þvi þeir hofdu ecke syndgad. JEsus hafde Abrahams og ecke Einglaña Sæde uppa sig teked / Hebr. 2. Hvad mun þa vallda Gladværd þssare? Guds Sonur er ad soku þeirra Herta/ eirneñ epter Mañdoomenum/ Hefde hañ beded siñ Fodur / þegar hañ var i siñe mestu Angist staddur vor vegna / þa munde hañ hafa giefed honum meir eñ Tolf Legion Eingla / Matth. 26. Einglar

komu og þioonudu hønum/ þa hañ var hart nær yfergiefeñ/ og so ad seigia Andskotanum ofurselldur/ þad hañ freistadur yrde/ Matth. 4. Fyrer þvi var þad ecke ad undra/ þott þeir gladst hefdu/ ef hinum Nÿfædda Syne Guds hefde nockur Neidur edur Vpphefd hlotnast/ Eñ þad maatte ecke so kalla/ þvi Paulus talar so hier uṁ/ Phil. 2. Ad hañ hafe lÿtelæckad sialfañ sig/ takande a sig Þioons Mind/ og ordeñ Møñum lÿkur. Þad fyrsta hañ sæ þessa vesæla Heims Lioos/ var hañ lagdur i Eirn Stall/ Luc. 2. Og skøṁu þar epter vard hañ Landflootta/ Matth. 2. og uṁ allar sÿnar Æfe-Stunder hafde hañ ecke þar hañ kyñe Høfde sÿnu ad halla ad/ Matth. 8. Þvi sÿnest so sem ad hañs Kiorum være ecke so miog ad fagna i þetta siñ. Hvad þa/ Brædur mÿner? Vier vitum epter St. Pals Muñe/ ad Einglarner eru þioonustusamer Andar/ wtsender þm̃ til Þioonkunar/ er Sæluhiaalpena erfa skulu/ Hebr. 1. Og þott ad vier sieum Vesæler og syndüger/ þa er þo meire Glede hia þeim i Himnenum/ yfer einum Syndara/ sem Ydran giører/ helldur eñ yfer Nÿu og Nÿutÿu Riettlaatum/ Luc. 15. Þar af er audsæit ad þÿsar Guds Nersveiter hafa so teked Ast foostre vid oss auma Meñ/ þott vier sieum þeim ad øllum Edlisháttum Olÿker/ ad þeir glediast yfer sierhvøriu þvi Happe/ er nockur af oss hlÿtur/ Eñ ef þeir so glediast yfer allre Giæfu vorre: Þvi mundu þr þa ecke Beniu framar lÿsa þessu Føgnude/ þegar oss a Naturkÿma uppraṅ sw Sool/ er alldrei hefur nockur fegre yfer Heimeñ skined/ og þegar oss sw Heill ad Høndum kom/ af hvørre allra Guds Barna/ Rÿkra og Fatækra/ Hærre og Lægre Stiettar/ nalægra og fiarlægra/ fæddra og ofæddra/ tÿmañleg og eilÿf Heill og Hamingia/ uppspretttur og framflÿtur. Þess gietur Johañes/ Cap. 1. Er hañ seiger: Ad af hñs Fyllingu høfū vier aller medteked Naad fyrer Naad. Þar fyrer lioomar hiṅ Guddoomlega Birte i kriṅgum Hyrdarana/ so sm̃ vitnande þar uṁ ad hñ være i Heimeñ boreñ/ sem ad er Lioome Fødursins Dyrdar/ Og Imind hañs Guddomlegrar Persoonu/ Hebr. 1. Fra hvøriuṁ Lioosañs Fødur/ ad øll Good Giøf/ og øll fullkomeñ Giøf kiemur.

Jacob. 1.

Jacob. 1. Hvorium og þocknast heþur ad i sÿnum Syne skule øll Fylling bwa. Col. 1. Jæ sialþ Guddomsins Fylling/ hvør ed bygger i hønum Lÿkamlega/ Col. 2. Þad er i hañs Blessudum Mañdoome/ er hañ aþ voru Hollde og Bloode heþur uppa sig teked/ og giort Hluttakande Guddoomlegrar Náttúru. Æ oss auma og synduga Meñ/ vier siáum ecke fyrer Blindu Holldsins/ hvad miked oss veitt er i JEsu Holldtekiu/ Mirkur vors Skilnings fær þad ecke høndlad/ so sem þad er. Eñ Guds H. Einglum er jaþnañ standa fram̃e fyrer hønũ/ Matth. 18. Þeim er alkuñug Sæla sw er øllum Guds Børnum er tilbweñ/ hvørte vier tapad høþdum i Adams Falle/ Þeim eru og ecke Okuñugar Pisler Fordæmndra er kveliast munu i Augsyn heilagra Eingla/ seiger Johañes i hañs Opeñberingum/ Apoc. 14. Þvi er ecke ad undra/ þo Einglarner fagne þar hiñ añar Adam/ sm̃ er DRottiñ aþ Himnum/ 1. Cor. 15. Var i Heimeñ boreñ/ til ad frelsa oss fra øllum þeim Oskøpum/ þvi þeir elska Mañkyned/ Eñ vissu ad i JEsu Fæding var Møñunum gieþeñ sa Kostur/ ad forlÿkast vid Gud/ og setter verda i hañs Sonar Rÿke/ Col. 1. Nu er þad vÿst ad søñu/ ad vier ecke ad fullu þeckium hvad vier mist høþum/ edur hvør Olucka oss bweñ være/ Nema Guds Sonur være i Heimeñ komeñ synduga Meñ Sæluhoolpna ad giøra/ 1. Tim. 1. Eñ þo mættum vier ad so mikllu Leite þeckia vort Andlegt Volæde/ og so miked heþur oss sagt vered af hiñe eylÿfu Dÿrdarvist i Himnarÿke/ ad eþ vier legdum nockurn Hug a vort Mæl/ þa mundum vier allshugar þegner verda/ ad vier høþum hana aptur þeinged/ og rooa øllum Arum ad þvi/ ad vier sleptum heñe ecke aptur ad nÿu. Eg hefe noog sagt hier um̃/ þegar eg seige þad med Ordũ Esaiæ/ hvøriu Synder vorar til Leidar koma. Ydar Synder seiger hañ/ skilia a mille Guds og ydar/ z ydar Ranglætingar vallda þvi/ ad hñ byrger sitt Andlit þyrer ydur/ z vill ydur ecke Bæna heyra/ Esa. 59. Nu vitũ vier þ/ ad vier liþũ ecke eina Stund æn Syndar. Heyred hvad David Konungur talar um̃ allt Hollд/ Ps. 14. Ps. 5. og 10. og 36. Salomon Prov. 1. Esaias 59. Þar er eingeñ Riettlætur/

lætur/ & ecke eirn/ þar er eingeñ skyniande/ og eingeñ sa ad Gude leite/ Aller hafa þeir afviked/ aller til samans eru þeir Onyter ordner/ þar er eingeñ sa ed Gott giøre/ og ecke eirn. Nu seiger Paall/ er hñ fæꝛer þesse Ord til sijns Maals/ Rom. 3. Nu vitū vier ad hvad sm̄ Løgmaal ed seiger/ ꝥ seiger ꝥ þm̄ sm̄ under Løgmaalenu eru/ so ad aller Muñ-ar verde tilbyrgder/ & allur Heimureñ sakfalleñ vid Gud. Eñ ef Guds Sonur være ecke i Heimeñ komeñ til ad frida fyrer oss/ þa værum vier aller under Løgmaalenu/ & eñ þa i vorū Syndū / þviad Løgmaaled er ꝼ Moysen wtgiefed/ eñ Naad & Sañleike er sken fyrer JEsum Christ-um/ sagde Baptista þegar hñ hoof Christne Boded/ Joh. 1. So ad-skilia nu Synder vorar a mille Guds & vor. Seiged mier þa/ er ꝥ ecke mikellrar Glede og Fagnadar vert/ ad hñ er oss i Heimeñ boreñ/ sem heiter Im̄anuel/ Esa. 7. þad er Gud med oss. J hvørs Nafne hiñ næduge Gud hefur til siñar Christne talad/ þad er til allra þrra sm̄ a hñs Nafn trwa/ Esa. 54. Þott ad Fiøll ꝥsse hverfe a bak aptur/ og þesser Hælsar wr stad hrærest/ þa skal mijn Giæska ecke fra þier vijk-ia/ og Sattmaale mijns Fridar ecke vid þig skilia/ seiger DRotteñ þiñ Myskunare. O hvørsu gledelegt er ꝥtta/ þegar eirn faarmædur Synd-are/ hvørs Samvitska vitnar a moote hønū/ ad hñ hafe eckert añad eñ Daudañ forþienad/ þegar hañ skige eg/ hutar til þeirrar Ognarlegu Tijdar/ nær Konungar Jardareñar & Høfdingiarner/ & hiner Rijku & hiner Volldugu/ seigia til Fiallaña & til Biargaña/ falled yfer oss/ og hylied oss fyrer Auglite hñs sm̄ i Hæsætenu situr / og ꝼ Reide Lamb-sins/ Apoc. 6. Þess er og ad giæta/ Bræder mijner/ hvør hñ er/ sem ad vier vorū Missætter vid/ Ofridureñ er ad þvi Leite hrædelegur / sem hñ er Volldugur til/ sm̄ heriar a Landed/ Hvør er sa Konungur/ er hñ fæꝛer Hernad a moote ødrū Konunge/ ad hñ eige setie sig nidur & raad-slage/ hvørt hañ giete med tiju Þusundū mætt hønū/ sem med tuttugu Þusund kiemur a moote hønū? sagde DRotteñ vid Læresveinana/ Luc. 14. til ad sijna þeim hvør ad være Munur Guds & Maña. Munum vier gieta svarad hinum Riettlæta Gude einu a moote Þusund/ ef hañ

vill

vill i Doom vid oss ganga/Job.9. han er HErran/ vier erum Prælar
ner/ han hefur skapad oss/ vier vandskøpum oss Daglega/ hn hefur
oss allt Gott giort/ vier giorum allt Illt a moote honu. Han vegur
Fiollen a Vigt/ z Hælsana med sijnu minsta Fingre/Esa.40. Vier
megnum ecke ad giora eitt svart Haar hvijtt a vöru Høfde/Matth.5.
Nia honum er eingen Umbreiting edur Mind til Umbreitingar/Jac.
1. Vier eru ein Vatnsboola/Vier megnu ecke hinu minsta Vesælinge
hid minsta Mein ad vina an hns Vilia/Han hefr Valld til ad kasta
Lijfe og Sælu i eilijfan Elld/ Matth.10. Hvør vill fa stadest nær
slijkur HErra er reidur. Hvorsu Fagnadarsæll er pa Bodskapur þsse
ad vier Fridkeipter eru/ z i Sætt komner vid han sm allt Valld hefr
bæde a Himne og Jordu? Matth. 28. Og ef vier vilium ganga nær
og skoda/ hvør ad sie Mismunur Logmalsins sem fyrer Moysen er
giefed/Joh.1. og Evangelij sem Christur hefur fært oss wr Skau
te Fodursins/pa er þ i morgu Hlutu audsied: Logmaled var med stoor
te Ognan z Reidarþrumu wtgiefed/ ef ad sapnvel eitt Kvikinde sner
ter Fialls-Ræturnar sagde Gud/Exod.19. pa skal pad Dauda deyia.
Hid fyrsta Nya Testamentesins Evangelium/er med Lofsaung hei
lagra Eingla bodad/ z almenelegu Fridar Bode yferlijst. Allt Fialled
Sinai skalf z titrade af Guds Ognan. Þar saust Leiptraner z Elld
ingar/so ad Moises/s var hin meste Fullhuge/z so var kunugr Gude/
ad han talade vid han eins og Madur vid Man talar / Exod. 33.
Han sagde: Eg em hræddur og skialfande/ Hvad Paulus tiltekur til
Dæmis um þsse stoor Undur/Ebr.12. En hier lioomar Guds Byrte
i kryngu Hyrdarana. Og Eingillen seiger vid þsa vesalings Smala
Men: Otteſt ecke/ þviad i Dag er ydur Lausnaren fæddur / sa ad er
Christur DRotten i Borgene Davids. Men hallda ad Einglarner
hafe geinged a mille Guds og Moisen/til ad afhenda honu Logmal
ed/eda ad vijsu a einhvørn Hatt þioonad ad þssu/pad seiger Stephan
us hin fyrste Pijslarvottur Guds / nærre med berum Ordum tvisvar
sinnum/ Act. 7. Pad stadfester St. Pall/Gal.3. og Hebr.2. En ei
hefreiſt

heyrest ad þeir hafe þa blijdlega til hañs talad/ sem ei var Von / þvi
Logmaaled verkar Reide / Rom. 4. Og er vegna Yfertrodsluñar
wtgiefed/Gal. 3. Eg vil ecke fa mier til Orda þær grimu Hoctaner/
er Logmaalenu fylgia. Ef þu hlijder ecke Raustēne DRottens Guds
þijns seiger Moises/ Devt. 28. Þa skulu allar þessar Bolvaner koma
yfer þig og hendla þig. Bolvadur skalltu i Borgeñe vera/ bolvadur a
Akrinum/bolvud skal þijn Hyrdsla vera/ hvar þijnar Afgangs Leifar
eru/og bolvadur skal þiñ Lijfsens Avoxtur vera/ þiñ Jardar Avoxtur
og þiña Sauda/ Bolvadur skalltu vera nær þu geingur iñ / bolvadur
nær þu wtgeingur med ødru fleira/ og allre þeirre Olucku er Logmaal=
sins Yfertrodsla steiper yfer syndugar Mañeskiur z hrædelegt er upp ad
telia. O/ hvorsu er þad Olijkt hønum/ er sagde: Komed til mijn aller
þier sem Erfide drijged z þwnga erud þimder/eg vil endurnæra ydur/
Matth. 11. Hañ medtook Tollheimtumeñ z Bersynduga/ æt og drack
med þeim/ Luc. 15. Til ad ævijña þa til Guds Rijkis/ þolde Bryxle
og Amæle vondra Maña/þeirra vegna. Hañ ed sagde vid hina Ber=
syndugu Hoorkonu/hafe eingeñ fordæmt þig/ so fordæme eg þig ecke/
helldur gack burt og syndga ecke framar / Joh. 8. So ad þad mæ
satt jæta/ad hiñ næduge Gud hefur ecke um Skor fram spæd um siñ
Eingieteñ Son/ Esa. 42. Sia miñ Þioon þañ er eg añast/ og miñ
hiñ wtvalde/a hvorium eg hefe Velþocknan/eg hefe høñu miñ An=
da giefed/ hñ mun Doomeñ wtflytia medal Heidiña Þiooda/hñ mun
hvorke kalla nie hroopa/og hñs Raust mun ecke heyrast a Strætuñu/
þañ brakada Reir=Legg mun hañ ecke i sundur briooka / og þañ lijtt=
logande Hørkveik mun hañ ecke wtslockva/ hañ mun kieña ad hallda
Doomeñ med Sañleykañu/ hñ mun ecke Moglunarsamur nie hrædeleg
ur verda/so ad hñ a Jørdu Doomeñ uppbyrie og Eyarnar muñu epter
hñs Logmaale vænta. Þegar þier nu þetta hvortveggia samañbered/
Brædur mijner/og ef þier þykest nockru vid Gud seker vera/ þa er lijk=
legt ad þier munud fiña til i Hiarta ydar / hvorsu Gledeleg ad sie
JEsu Fæding. Gydingum var Fognudur þsse allra fyrst bodadur/so sm

Von

Von var til/so ad Spaadoomarner yrdu uppþylldar/ þss gieta þeir St. Paall og Barnabas/ Act. 13. er þeir sogdu vid þa: Til ydar byriade fyrst ad tala Guds Ord/ eñ vær adrer hoþū þss sijdañ noted/ þar fyrer spaaer Esajas so uñ Jerusalem: Myrkred mun hylia Jordena/ z Dim̃ añ Þiodernar/ Esa. 60. Eñ Drottiñ mun uppreña yþer þier/ og hñs Dyrd mun siaast yþer þier/ z Heidingiarner munu ganga i þijnu Liooſe. Þvi lijser Eingilleñ i Samtalenu vid Hyrdarana/ þar hñ seiger: Eg BOda ydur mikeñ Fognud/ þñ er skier ollu Foolke. Hier er ecke Gydingur nie Griskur edur Schyta / ecke Þræll edur Frelsinge / Gal. 3. Helldur aller eitt i Christo JEsu/ Col. 3. Epter hñs Logmaale munu Eyarnar vona/ seiger Esajas 40. þad eru Heidnar Þiooder/ So plagar Ritningeñ þær optlega ad kalla/ Þetta meigum vier bæde ad Raun og Naþne tileinka oss/ sem byggium Hoolma þeñañ/ ad soñu heþur Guds eilijþ Fyrerhyggia skoted oss wt under hid ytsta Heimsins Skaut/ kañ skie z ad morgū þykia meige/ ad vier hoþū Var-Hluta fared aþ marg re Fullsælu Heimsins/ eñ þar a mote hoþū vier ecke ad seigia aþ marg re þrre Olucku z Andstreime/ sm̃ añarstadar i Heimenū plaagar synd uga Meñ/ svo vier erum skyllduger ad vidurkieña/ ad Gud heþur vel til vor giort/ eþ vier kyñū med ad fara. Eñ hvortveñ sem þssu er vared þa heþur hñ ecke giort oss Aþskipta aþ Andlegū Hlutum/ sm̃ mest a rijdur. Stutt Stund er þad / ad vier eigum vid þetta Tijmañlega ad bwa/ hvort helldur oss geingur med edur moot. Eñ eins vel er oss JEsu Blessud Tilkoma i Hollded bodud z odrū/ eins vel hañs Þijna og Daude/ eins vel hañs Vpprisa/ eins vel hañs Vppstigning/ eins vel Vtsending hins heilaga Anda/ a ongu aþ þssu hoþū vier nockurn Skort/ helldur eñ hvor oñur Þiod i Heimenum/ z eþ eg maa seigia/ þa erū vier betur hier med forsorgader/ eñ marger/ þvi hoþū vier aungvu sijdur Ordsok til ad fagna og Loþ sijngia hinum gooda Gude i Hiort um vorum/ Col. 3. Helldur eñ allur Heimureñ/ Jaa oll Guds Christ ne/ hvar hellst sm̃ hun er i Heimenū/ hun maa jaata þad satt ad vera/ er Paulus seiger / Eph. 2. uñ Heidingiana. Nu eru þier i JEsu Christo/

Christo/sem madur piærre vorud/nælæger ordnet fyrer Blood Christi/ Þvi hañ er vor Fridur / hañ sem giører eitt aß bædum / og Gyrdingu Midveggiarens heßur nidurbroted. J kringum Jerusalems Mustere var eirn Stein-Beggur/ þangad leyßdest Heidingiū ad koma/eñ ecke leingra/so ad Þionustugiordeñ ecke saurgud yrde aß Umskornū Moñ um/ og til þessa lijtur Postuleñ i þessū Ordū. Eñ sijdañ Guds Son-ur er i Heimeñ boreñ/þa er i Christo hvørke Vmskurn nie Yßerhwd/ Gal. 5. þvi seiger og Paulus aptur/ ad hañ aßmæd haße Løgmaal Bodordaña/ sem var iñeßaled i Setningunum fyrer sitt Hollð/so hañ giørde i sialßum sier tvo ad einum nijum Mañe og giørde Frid/Eph. 2. Þetta er medal añars sa Fridur er Einglarner boda / Fridur millum Guds og Maña/þvi Gud er Madur ordeñ/Fridur millū Him ens og Jardar/ þvi Gud heßur i Christo alla Hlute forlijkad vid sig/ (semtiande Frid fyrer Blooded hañs Kross) hvørt helldur þeir eru a Jørdu edur a Himne/Col. 1. Fridur vid heilaga Guds Eingla/hvørra Samneyte vier høßdū aß oss broted/þvi seiger Paulus/ad vier sieū kom ner til Fiallsins Zion / og til Borgar Guds lißanda Jerusalem hiñar himnesku og til margra Þusunda Eingla/Heb. 12. Fridur a millū Gydinga z Heidingia/þvi þad er i Jesu blessadre Hingadkomu fram-komed sem Drotteñ spaer/Zach. 8. Seigiande: A þeim Døgum skulu 10. Meñ (þad eru marger) aß øllum Þioodum og Tungumaalum / þrijßa i Klædaßalld Gydingsins/seigiande: Vier viliū med ydur fara/ þvi vier heyrum Gud er med ydur. Þesse er Jmmanuel/ hvør ed fyrst var sendur til Fortavadra Sauda aß Hwse Jsraels / Matth. 15. Eñ hañ haßde þo adra Saude er ecke voru aß þvi Saudahwse/ er hoñū byriade og þangad ad leida/Joh. 10. So þar yrde eitt Saudahws og eirn Hyrder. O hvilijkt Dypt Audæfaña z Guds Speke/hier maa þad satt iata er Petur med stoorre Vndran sagde fordū/Act. 10. Er Gud sende hañ til ad skijra Cornelium og hñs Heima-Foolk. Nu reine eg i Sañleika sagde hñ/ad þar er eckert Mañgreinar Alit hia Gude/helld ur ad sierhvør eirn / aß hvørre Þiood sem hañ er/ sem hañ Ottast/ og

fremur

fremur Riettvyssena / hañ er honum þocknañlegur / Act. 10. Þar fyrer syngia og Guds Einglar hier i Lofkvædenu / Og MONNum GODur WIlie / þad kallar Textiñ Velþocknan. Hvar munde þssa Velþocknan vera ad fiña / Brædur mijner? ecke hia vesolu Mañkyne / allra sijdst a þm Døgum / þegar Drottiñ kom til siñar Eygnar og hun þeckte hañ ecke / og kiennir þad hier fram sem Johañes seiger / 1. Pist. 4. Cap. J þvi er Kiærleikureñ foolgeñ / ecke ad vier elskudum Gud / helldur ad hañ elskade oss / og sende siñ Son / ad hañ yrde Forlijkun fyrer vorar Synder. Þetta er ecke af mañlegum Tilverknade skied / þvi ad Christs er Madureñ Andstigd fyrer Gude / helldur fyrer hañs Skulld sem er hañs elskulegur Sonur / i hvørtum hønum alleina velþocknast / Matth. 3. Þess hafa hiner ad noted / hvørra Holld z Blood hañ hefur uppa sig teked / þvi eingeñ hefur um Alldur siit eiged Holld hatad / Eph. 5. Þar fyrer er ecke ad undra / þott Gud hafe Velþocknan a þeim / hvøria hañs Sonur skamast sijn ecke Brædur ad kalla / Heb. 2. Og þar ad Auke fyrer Trwna a hañ eru vordner eirn Ande med Gude / 1. Cor. 6. Fyrer þvi samfagna nu Guds heilager Einglar syndugu Mañkyne / er so brædlega høfdu þsse gledelegu Umskipte fein ged / ad verda Guds Børn af Sathans Børnũ / Lersingiar Christi af Syndareñar Þrælũ / Guds Rijkis Erfingiar af Aurfũ Fordæmingareñar / Einglunũ samlijker og þeirra Samlags Meñ / af Lagsmoñũ Diøflaña / Eñ so sem ad þeir himnesku Andar / fagna þessu so miog sem adur er sagt / ad þeir boda Frid og Velþocknan Guds yfer Jordune / So fagna og Christi Læresveinar / og þad Foolked er honum fylgde iñ til Jerusalem / þar af / ad Fridur er i Himnenum ordeñ / þar um skrifar so Luc. 19. Og allur Fiolde Læresveinaña tooku til ad lofa Gud med Føgnude og hærre Roddu / fyrer allar þar Jarteikner er þr sied høfdu / seigiande: Blessadur sie sa sũ kiemur i Nafne DRottens. Fridur a Himne og Dyrd i Upphædum. Merk þetta vel Christeñ Madur. Hiñ Naaduge Gud hefur læted Fridar Bod ganga um alla Verolldena og lagt sijnum Postulũ uppa ad auglijsa Forlijkun

þessa/ 1. Cor. 15. Hvar fyrer þeirra Aliodmur er wtgeingen um alla Heims Bygdena. Rom. 10. Enn Gud nææde hvad fææer þeir eru sem vilia fallast a þaug Ræd/ ad minnast vid Sonenn so hann verde oss ecke reidur/ Psalm. 2. Gud heþur lææted boda Frid a Jordu. Lææt þier vera ant um Christenn Madur/ ad verda þess fullvruggur/ad þar sie z Frid ur fyrer þig i Himnenum. Aller JEsu Christi Velgiorningar eru i hans Fædingu ollum bodner / eirnenn þeim sem foot-troda Guds Son / og Sattmææ lans Blood almennelegt hallda/ med hvoriu Syndarenn er þo Helgadur / Hebr. 10. Gud er ad sonnu Frelsare allra Manna. Þvi hanns Sonur heþur fyrer alla lided/ þo eirna mest Trwadra. 1. Tim. 4. Þvi þeir einer meiga Frelsesins nioota / sem trwa a Naþn Eingetens Sonar Guds. Gieþ þvi ecke upp a Veige þinnar Sææluhiælpar/ fyrre enn ad Heilagur Ande ber Vitne þijnum Anda þar um/ad þu sierl Guds Barn. Rom. 8. Enn hvornenn mætttu þad odlast? Þad skeedur eþ þu giorer aungva Sææt vid hanns Ovine. Ecke vid Dioþulenn þvi hann er Guds svarenn Ovinur/vier hoþum aþneitad ollu hans Atheþe i Skijrnenne / hvoria Petur kallar Sattmææla goodrar Samvitsku / 1. Pet. 3. Ecke Einungis þess vegna / ad vier i hette Endurþæddder erum/og hoþum Styrk Samvitskunnar þar aþ ad vier erum Sææter vid Gud/og kvitter um Sekt Vppruna Syndarennar/ helldur og hinns annars ad hun minner oss a um alla vora Æþe / ad hallda vort Loþord aþ fremsta Megne/og ad þlecka ei Samvitskuna med þeim Verkum/sem Andskotanum eru til Þionustu/ enn Gude til Stigdar / ecke vid Holldid/ þviad þess Þænkar eru Reide og Fiandskapur i giegn Gude / Rom. 8. Eingenn kann tveimur Herrum ad þiona/ Matth. 6. Enn Christur og Belial eiga eckert Alutskipte samann / 2. Cor. 6. Nu eru Holldsins Verk auglios / þad eru Hoordoomur / Saurlijþe / Ohreinleike / Lausung / Skwrgoda Dyrkun / Fiolkinge / Fiandskapur / Þrætur / Kappgyrne/ Reide/ Þrættaner/ Sundurþyckia/ Flockadrættur/ Oþvnd / Manndrææp / Oþdryckia / Oþneytsla og þessum lijkt / Gal. 5. Eþ vier þessar Synder æþum / og læætum þær drottna i voru Hollde /

þa erum vier ecke Guds Viner / og ecke er hans Fridur i oss / ecke kunnum vier helldur vid Samviiskuna Frid ad hafa nema hun sofe / og mun hun þo sijdar af illum Draum vakna þegar verst gegner/þegar Andskotenn kipper Svæflenum undann Hofdenu/ Og vier erum sijst buner til Motgaungu honum i Daudans harda Strijde/og er þa hætt vid ad heñar Ormur verde ad þm̃ Orme sm̃ alldrei deyr/ Esa. 66. Jæ nema vier Daglega tokum uppa oss Guds Herskrwda/og leggium allt Kapp a ad stockva þessum Dalldar Flocke / epter þvi sem hvør eirn verdur æsooktur/þa kunnum vier ecke Frid vid Gud ad hafa/ecke Guds Børn ad heita/og i ongre Vissu um̃ Guds Rijke edur Arf Himnanna ad vera/ þvi þeir er Christo-tilheyra Krossfesta sitt Holld med þess Gyrndum og Tilhneigingum. Gal. 5. Giored ei helldur Samdrætt vid Heim þeñañ/ef þier vilied Guds Viner heita/þvi Johañes seiger/ 1. Pist. 1. Elsked ecke Heimenn nie þad sem i honum er/ Ef nockur elskar Heim enn/þa er ecke Guds Elska i honum. Ecke seige eg ad Menn skule ei hafa Umgeingne vid Heimsins Børn/añars mættu þeir fara wt wr Heim enum 1. Cor. 5. seiger Páll: Nitt er og riettvijst ad umgangast frid samlega vid þa sem eru af Heimenum / verde þvi ækomed / þvi Páll seiger enn aptur/Rom. 12. Ef þad skie kann ad svo miklu leite sm̃ ydar Vallde er/þa hafed Frid vid alla Menn. Og David hæler þvi/ad hann hafe fridsamur vered/ Ps. 120. jafnvel vid þa sem Fridenn hotudu / Ps. 119. Nitt seige eg/ ad Meñ skule eckert Samblende edur Samtok hafa vid þa i Illskuñe og Prettvijsseñe/ þvi þad er ad færa Hernad a moote Gude/og verde einhvør af oss til þess kvaddur/þa eiga Menn ad briota þeñañ Frid og Ditast eige Meñena/so vier kunnum ad hafa Frid vid hann er Sæl og Lijf gietur dreped eilijfum Dauda/ Matth. 10. Riett vijsseñ og Fridurenn kysse hvørt añad/ seiger David Psalm. 84. Þar seigest vel eingenn vera/sm̃ ecke Fridenn kioose/enn aller vilia þo ecke Riett læted æfa / eins og hvørt kuñe añars an ad vera. Þar sem ecke er Riettvijse/þar er alldrei Fridur/þar sm̃ ecke er hinn sañe Fridur/þar er alldrei Riettvijsse. Þad er hinn sañe Fridur/ ad hallda Eindrægne med

Gudrækne og goodre Skickun/eñ hata Skañer og Klæke. Þegar Ver alldareñar Syner eru megtuger ordner/og hafa broted under sig adra/ so ad eingeñ vogar ad stijga a þad Strik er þeim mislijkar/þa hyggia Meñ ad þeir sieu i Fride/eñ þad er vijst/ad þeir ed ødrum hafa ranglega tilgiørt/hafa þa hvad miñstañ Frid/er þeim synest einskis Oprid ar Von vera / þvi Fridur þesse helldur jafnañ Strijd vid Samvitskuna. Og nær þeir hafa aungvañ ad beriast vid / þa beriast þeir vid sialfa sig/soddañ Fride eiga øll Guds Børn ad hafna/ jafnvel þott þ sie nu uñ Stunder Fridseme køllud/ad lijda og samþyckia/edur ad miñsta Koste lætast ecke sia hinar verstu Skañer og Odygder: Og Nulseme køllud/ef nockur vandlæter þar uñ/Eñ þad mætte þañ einu gillda/sem hefur Frid vid Gud og Samvitsku sijna/ Þvi þott hañ jafnvel Fridlaus yrde z rækur fra Moñum/ þa hefur hñ alltijd Fridland i Guds Rijke. Og þott Gud take hañ ei so fliott i burt wr Heimenum/ þa vardveiter hañ þañ hiñ sama fyrer Heimenum / Joh. 17. Þad er gott ad vera hlutsamur med sama Nætte og Noe/ Loth/ Moyses / Samuel/ David / Elias / Esajas/ Micheas/ Jeremias/ Johañes Baptista/ St. Paull og adrer Guds Meñ/ er hielldu Brixle Christi stærre Virdingu ad vera/ eñ Neidur Veralldar þessarar / Hebr. 11. Esajas Cap. 9. nefner vorn Immanuel Fridar Hofdingia/eñ þo seig er þesse Fridar Hofdinge/. Matth. 10. Meined ecke þad eg sie komeñ til ad senda Frid a Jordu/Eg er ei komeñ til ad senda Frid/helldur Sverd / þvi eg er komeñ til ad setia Mañeñ upp i moote Fødurnum / og Moodurena upp i moote Doottureñe / og Sonarkonuna a moote Moodur Bonda sijns/z Mañsins Heimameñ verda hñs Ovinér. Hvor er þa Fridur sa er Drotteñ hefur fært oss af Himnum? Þad er Fridur milliñ Guds og Mañа/Eñ ecke Fridur milliñ Guds Barna z hñs Ovina / Fridur vid Samvitskuna / Eñ ecke vid Syndena / Fridur vid Guds Løgmaal/eñ ecke vid Hollded/ eñ ef nockur af þeim er hañ talar uñ/Matth. 10. samþycker ecke þessa Fridarkoste/þa er sa hñs Ovinur/ og a aungvañ Frid vid þañ sama ad giøra/ þvi sa sem ecke hatar

Fødur

Fodur z Moodur/ Brædur z Systur/ fyrer hañs Skulld/ hañ er hañs ecke verdugur/ Matth. 19. Ad Sydurstu er þetta sa Fridur Guds/ ſiñ ædre er øllum Skilninge/ Phil. 4. Miñ Frid gief eg ydur/ miñ Frid læt eg hia ydur/ ecke so sem Heimureñ giefur þa gief eg ydur/ seiger JEsus vid Læresveinana/ Joh. 14. þad er soddañ Fridur sm̃ giorer oss ryka i Fatæktene/ Frialsa i þrældomenum/ Glada i Sorgene/ Metta i Hungrenu/ Jñlenda i Vtlegdene/ og um̃ alla Hlute oss sialfum fullnooga/ þa vier eckert høfum. þesse Fridur giørde Job Heilbrigdañ i Krømene/ David Riettlætañ midt i Syndene/ hñ digtade Lofsaungeñ fyrer Pal og Sylas i Myrkvastofune/ Act. 16. hañ gladde Christi Postula þa þeir geingu Fagnande / og þo Hydstrykter wt fra Radenu/ Act. 5. Hañ huggade Mariu under ſſns Sonar Krosse/ og eñ nu i Dag alla þa/ er hañ bera med hene. Og fyrer þvi/ Brædur mijner / ad þesse Fridur er so mikell og so dijr/ ad æn hñs er eingeñ Fridur/ og þeir ed þeinkia a himneska Hlute/ kuña aungvañ Frid ad hafa/ þegar þeir hñs sakna/ þoott øll Verølldeñ hlæe a moote þm̃/ þa Gratbæne eg yd: fyrer ydar Velferdar saker/ ad Endingu med Ordu Pals/ þar hñ seiger: Vier erũ Sendebodar vegna Christi/ 2. Cor. 5. Og so sem Gud beidde fyrer oss/ þa bidiũ vier i Christi Nafne/ sætteſt vid Gud/ Eñ þu Nadarfulle himneske Fader / sem med dijrmætu Bloode þijns Eingietens Sonar/ hefur endurkeipt Velferd Salna vorra/ gief þu þijnũ Bornũ ad elska þig/ elskaſt Jñbyrdis/ z hallda Eindrægne i Andanũ/ so aller þeckia meige/ ad þr sieu þijns Sonar Læresveinar/ Joh. 13. Gief þm̃ ad hlaupa so Skeid Lijfdaga þſſara/ ad þr fæe yfervuñed fyrer hñ/ sm̃ Heimeñ hefz sigrad/ so ad þijner þionar mættu med Simeone i Fride fara epter Orde þijnu/ Luc. 2. nær þier þocknaſt ad þeir ganga skule Veg allrar Veralldar/ Bænheyr þ Herra himneske Fader/ fyrer JEsum Christum/ Amen.

A Joola Dageñ.

Gudspialled / Joh. 1. Cap.

I Vpp-

I Upphafe var Ord. Og þad Ord var hia Gude/ og Gud var þad Ord/ þad sama var i Upphafe hia Gude. Aller Hluter eru fyrer þad giørder / og an þess er eckert giørt / hvad giørt er. J þvi var Lijfed / og Lijfed var Lioos Mañanna. Og Liooſed lyſer i Myrkrunum/ og Myrkreñ hafa þad ecke høndlad. Þar var eirn Madur af Gude ſendur / ſa hiet Johañes. Hañ kom til Vitnisburdar / ad hañ bære Vitnisburd af Liooſenu / ſo ad aller ſkylldu fyrer hañ trwa. Eige var hañ þad Lioos/ helldur ad hañ bære Vitnisburd af Liooſenu. Þad var ſatt Lioos/ hvert ed upplyſer alla Meñ komande i þeñañ Heim. Þad var i Heimenum/ og Heimureñ var fyrer þad giørdur / og Heimureñ þeckte þad eige. Hañ kom til ſiñar Eygnar/ og hañs ſialfer medtooku hañ eige. Eñ ſo marger ſem hañ medtooku/ þa gaf hñ þeim Magt Guds Børnum ad verda/ þeim ſem a hañs Nafn trwa. Eige þeim ſem af Bloodenu/ eda þeim ſem af Holldſins Villo/ edur af Mañſins Vilia/ helldur þeim ſem af Gude eru fædder. Og Orded vard Holld / og bygde med oſſ / Og vier ſaaum þeſſ Dyrd/ Dyrd ſo ſem Eingietens Sonar af Fødurnum / fullañ Nadar og Sañleika.

Exordium.

DAniel Spamadur i ſiñar Bookar ødrum Capitula/ ſeiger fra þvi/ ad Nebucadnezar Konunge hafe giefeſt Syn nockur i Draume / er hañ kvad ſydañ ad være horfeñ wr Miñe ſier / og beidde Fiølkingis Meñ ſyna og Spaaſagnara/ ad þeir ſegdu hønum Draumeñ/ eñ þeir tølduſt undañ Bode Konungs og ſvørudu þañreg: Þar er eingeñ Madur a Jørduñe/ er meige giøra þeſſa Konungſins Skipan/ hvar fyrer eingeñ Høfdinge edur Drotteñ hefur nockru ſiñe þvilijks krafiſt af nockrum Spamañe edur Caldæo/ þvi ſa Hlutur er Konungureñ æſker epter / er ſo dyrmætur / ad eingeñ maa hañ ſeigia Konungenum nema Godeñ / hvør ed ecke byggia med Holldenu. Nu jafnvel þott ad Spameñ þeſſer væru Sathans Þioonar / þa maa þo ecke þvi a moote ſeigia ad þeſſe þeirra Afſøkun var gilld a alla Vegu. Eñ þeſſ meira ſem Heidingiar þeſſer høfdu til Maals ſyns / þeſſ meira høfum vier Chriſtner Meñ Gude ad þacka/ ad hañ hefur oſſ þañ i Heimeñ ſendt/ er þad hefur giørt/ er eing eñ Maña giøra kuñe. Caldea Lands Vitringum þotte þad Nyungar ad Kongureñ ſkyllde leggia þeim uppa þeñañ Hlut/ Eñ hiñ Alvitre Gud hefur giørt eirn nyañ Hlut a Jørdu/ ad Konañ hefur umkringt Mañeñ/ Jer. 31. Hvørt Spaa-

doomur

doomur þesse eige ad skilliast um̃ Hollotekiu DRottens edur ei / er eg ecke alldeilis vissum̃/ samt plýgur mier i Hug ap þessu/ad þad hepur alldrei um̃ Ære heyrst/ad nokur hape under eins Mey og Mooder vered / ad han̄ sem uppryller Himen̄ og Jørd kreptist i einum Stalle / ad Gud er Madur orden̄. Margvyslega og a marga Vegu hepur Gud talad vid Fedurnar i Fyrndenne/En̄ þad er nyr Hlutur/ ad han̄ taler vid þa þyrer Sonen̄ / Hebr. 1. Og ad Gud Jklæddur Man̄legu Hollde/ sa Eingietne Sonur Fødursins/ sem er i han̄s Skaute/ han̄ i eigen̄ Per-soonu Openberar syndugum Mønnum allan̄ han̄s Vilia og Veg Sæluhiaalparen̄ar. Spaasagnararner þortooku þad/ ad Gud munde byggia med Holldenu/ En̄ hvad vilium vier þar um̃ tala/ Ad Orded er Holld orded og bygde med oss? Vier heyrdum þad / saaum med Augum vorum og skodudum / og Hendur vorar þreiþudu a þvi/ seiger Johan̄es 1. Pist. Cap. 1. Goden̄ eru Møn̄unum lyk orde-n̄/ og oþan̄ komen̄ til vor/ søgdu þordum þeir Men̄ i Lystris / er Paulus lækn-ade þan̄ er halltur var boren̄/ og villdu hapa veitt þeim Barnabæ Gudlega Lot-ning/ Act. 14. en̄ þeir voru þo ecke nema Men̄/ og hvad helst þeir giørdu und-runarlegt / þad giørdu þeir i Napne JEsu Christi. En̄ i Man̄doom DRott-en̄s er hin̄ lipande Gud oþan̄ stygen̄ / og hepur Bygd þest a medal Man̄an̄a/ Jaa/ hvilykur Gud / ap hvørs Krapte og þyrer hvørs Almætte ad øll Furduverk a Himne og Jørdu giøred eru. Vm̃ þetta Allra Heilagasta og Dyrsamlegasta Epne giepur oss Ordsøk ad tala vor uppleseñ Texte/ hvørium vier vilium ganga nock-ud nær/ og þott ad ei meige hinum gooda Gude þullþacka þar þyrer / ad eingen̄ er sa medal vor / sem epe um̃ Guddoomen̄ Christi nie han̄s Hollotekiu / Pa somt ap þvi ad þetta Heilaga Evangelium þærer oss a þa Leid / sem liggur til ad tala hier um̃. Pa vilium vier ap þvi alleina Huglleida þad/ ad Gud sie Madur ord-en̄, Hier til styrke oss goodur Gud med Krapte syns Anda/ A M E N.

Vtleggingen̄.

J VPPhape VAR ORD / seiger Gudspiallamaduren̄. Eg vil ecke i þitta Sin̄ fara mier til Orda/edur uppktelia Meiningar Man̄a/ hvar fyrer hin̄ onnur Guddoomsins Persona verdur ORd kollud / þo er þad vyst/ad Gydingar nepndu so Messiam a þeim Døgum/og hepur þad øllum kuñugt vered/ maa skie / þess vegna/ ad Ord Fyrerheitesins uppa hn̄ hlioode. Ad eg ei tale þar um̃/ad hin̄ maattuge Gud skapade fyrer han̄ alla Hlute/þegar han̄ baud þeim ad verda med einu Orde/ Gen. 1. edur og hitt/ad hn̄ Holldenu Jklæddur/ hepur med San̄leiksins Orde opeñberad oss Fødursins Vilia/ Joh. 1. En̄ hvorneñ sm̃ þessu vared er/þa seiger Johañes ad þitta Ord edur Guds Sone/hape vered i Vpphape hia Gude/hvort sm̃ vier nu tokum̃ þitta Ord VPPhap/fyrer

Vpphaf Eilijfdareñar/ sm̄ Raunar er eckert añad eñ sialf Eilijfdeñ/ i hvørre ad ei er Fyrr edr Sijdar/ helldur eru þusund Ar hia Gude so sm̄ eirn Dagur/ z eirn Dagur so sm̄ þusund Ar seiger Petur/ 2. Pet. 3. Edur vier tekū þ fyrer Vpphaf Skopunar allra Hluta/ Gen. 1. þa er þ audsært/ ad Sonur Guds er hm̄ sameilijfur/ Paulus seiger 1. Cor. 15. ad þegar sagt verdr/ ad aller Hluter sieu Christo underlagder/ þa sie þ bert/ ad sa er undañtekeñ/ er hm̄ hefr alla Hlute underlagt. Alijka vil eg hier um̄ seigia/ nær sagt verdur/ ad Guds Sonur hafe vered i Vpp hafe Skopunar allra Hluta/ þa er audvitad/ ad hñ sialfur hefur alldrei skapadur vered/ og er þess vegna/ og hefur vered/ fyrer alla Eilijfd. Paulus tekr af Tvimæleñ hier um̄/ er hñ seiger/ ad hñ hafe vered ædr eñ ad aller Hluter voru/ Col. 1. og uppa þ ad eingeñ leide sier þ i Hug/ ad hñ ecke sie Gude Fødr sameilijfur/ þa seiger David Konungr/ Ps. 45. Þiñ Velldis Stoll O Gud er um̄ Alldur og ad Eilijfu. Eingeñ Efe er a þvi/ ad þta er um̄ JEsum Guds Son talad/ þvi strax epter seiger David/ Þu hefur Riettlæted elskad/ eñ hatad Ranglæted/ þar þ hefur O Gud þiñ Gud smurt þig mz Oleo Fagnadarens fram̄ yfer þijna Hluttakendur/ Ps. 45. og þesse hin sømu Ord þijder Paulus til Hebreos 1. uppa JEsū/ hvør ed epter Mañdoomenum smurdur er med H. Anda/ Og hvad meira er/ ad Drotteñ sialfur er þvi samhliooda/ er hñ heimfærer uppa sig þau Ord er standa Es. 61. Ande Drotteñs er yfer mier/ af þvi hñ hefur smurt mig. Seigiande/ þsse Ritning er i Dag uppfylld ad ydur aheyrendum/ Luc. 4. Og so eingeñ meine ad þta sie talad alleina um̄ hina epterkomande Eilijfd/ þa seiger Micheas Cap. 5. Þu Bethlehem Ephrata/ ert aungvañveigeñ hin miñsta a medal Hertoga Juda/ þvi af þier mun framkoma sa Drottnareñ i Jsrael/ hvørs Utgangur er i fra Vpphafe z fyrer allar Allder. Þegar David bidur Guds Son ad spara sijn fæu Ar/ þa fiñur hñ eckert dijrmætara til ad hræra hñs blessudu Myskunar Ydur sier til Medaumkunar/ helldur eñ hñs eilijfa Gietnad/ þar hñ seiger/ Ps. 102. Miñ sterke Gud/ svipt mier ecke burtu midt a mijnū Døgū/ af eilijfū Gietnade

nade eru Ar þÿn/mdur eñ þu Jordena grundvallader/ og Himnarner eru þÿn Handaverk/ þau munu forganga eñ þu blÿþur/allt mun þad so sm̃ Fat fyrnast/ og so sm̃ ødru Klæde muntu um̃breita þm̃ / eñ þu blÿþur hiñ same/ z þÿn Ar þrotna ecke. Hvør Davids Ord Paulus til Hebreos Cap. 1. eñ aptur þÿder uppa Drotteñ JEsũ z hũs Gud domlega Nattturu/ edur hvi munde Esajas Cap. 9. kalla hñ Fodur Eilÿfdareñar edur eilÿfañ Fodur/nema Guds Ande hefde ſkoted hm̃ þvi i Briost/ad hñ hefde æſamt Gude Fodur vered fra Eilÿfu? Ecke hefur Esajas talad þta af sialfũ sier/þvi hñ spaer so greinelega/ad æ mæ þreifa / um̃ þa Hlute er eingeñ Madur vita kuñe / nema Gud være med hm̃. Eñ eg em viſſ um̃ / ad ef hñ er Fader Eilÿfdareñar/ þa er hñ ecke yngre eñ Eilÿfdeñ / eñ fyrst hñ eilÿfur er/ þa er liooſt þar af/ad hñ er sañur Gud/ þeſſ gietur og Johañes hier i Gudspiall-enu/er hñ seiger: OG GUD VAR ÞAD ORD. Hvør Grein ad epter Ordshætte Rikningareñar merker sama og hñ sagt hefde / Þad Ord Var GUd/So sm̃ þegar hñ seiger i ødrũ Stad/ Andeñ er Gud/ þad merker/Gud er eirn Ande/Joh.4. Þetta vottar Gudspiallamadur eñ mz þm Verkũ er eingeñ kuñe ad giora nema Gud eirn/er hñ seiger/ ALLer HLuter Eru FYrer Þad GJorder. Hvør vill þa þeinkia um̃ Christ añad/eñ ad hñ sañur Gud sie? Mier koma i Hug þau Ord er sagde heideñ Madr Pythagoras/æn Efa til þſſ ad hæda ad Metnade z Ærugyrnd daudlegra Mañа/sm̃ þo ecke kuña ad ſkapa eina Mÿflu gu/og vilia þo so sm̃ Guder tignader vera. Ef nockur þeinker sagde hñ/þ hñ mune Gud vera/þa ſkape hñ eina Verølld lÿka þſſare/z mun eg hñ strax tilbidia. Johañes itrekar þta eñ aptur/so ad aller meige wr Skugga ganga hier um̃/seigiande/ An Hñs Er Eckert Giort Hvad Giørt Er. Sie nu eingeñ Hlutur æn hañs giørdur/þa er þad aud-sært/ ad hañ sialfur Ogiordur er og Oſkapadur / þvi a millũ Skap-arañs og allrar Skiepnu kañ eingeñ Madur ad huxa edur iminda sier nockurn Hlut/þar eingeñ hefur sig sialfañ ſkapad/og Skiepna eing-eñ hefur giort siñ Skapara/og so ad vier ei meinum/ad Guds Sonur

haþe vered alleina nockurskonar Verkþære i Skøpunarverkinu / þa seiger David med liooſum Ordum i þeirre Grein / er eg strax las aþ Pſalm. 102. Ad hañ haþe Verolldena grundvallad/ og ad Nimnarner sieu hñs Nandaverk / og ecke einaſta heþur hñ þſſa ſñnelegu Verølld ſkapad/helldur ſeiger z Paulus/ Col. 1. Fortakslauſt/ad fyrer hñ/ þad er/aþ hønū sieu aller Nluter ſkapader/ſm̄ eru a Nimne og Jørdu/ hvad ſñnelegt og hvad oſñnelegt er / hvørt helldur þ eru Troonarner edur Nerradœmeñ/edur Yþervølldeñ/edur Valldſtioornernar/ allt er þ fyrer hñ/og hñs vegna ſkapad. Med þſſū hinū ſñdurſtu Ordum vill Paulus merkiaſt læta Eingla Guds og hinar Andlegu Vetur/ fyrer utañ Gud eirn / allra Nluta Skapara / ſem eirn aþ øllu Oſkaptur er. Nu være þ ad ſoñu noog til ad vitna um̄ Guddoom Frelſarans/ad hñ er eilñþur z allra Nluta Skapare/ Eñ Johañes lætz ecke kyrt þar mz/ helldur ſeiger hñ: J ÞVi VAr LJJFed/ Og LJJFed Var LJoos Mañaña. Med hvøriu hñ teikna vill/ad allt hvad Lñþs Anda heþur/ Andlegañ edur Lñkamlegañ/þ liþe aþ þvi ſama Lñþe/z aþ hñs Fyllingu høþum vier aller medteked. Noorneñ wtmælar Paulus hiñ ſaña Gud þ Athenuborgar Moñū/er hñ foor til þrra mz Chriſtne Boded? J hønū liþū vier/erū vier z hrærunſt vier/ Act. 17. Eñ hvad er þ añad eñ þ/ ſm̄ hiñ ſame Poſtule vitnar um̄ Chriſt? Col. 1. Ad i hønū ſtande til ſamañs edur ſtandeſt aller Nluter. Þad er vardveiteſt z ſtiorneſt aþ hønū. Þvi ſeiger og Poſtuleñ/Heb. 1. Ad hñ bere alla Nlute med Orde ſñns Kraptar. Eg giet ecke bored allt þtta Folk ſagde Moiſes vid Gud/Num. 11. Þegar hañ villde haþa ſig undañ þm̄ ad ſtñra einſamall Jſraels Folke/aþ hvøriu Ordtæke Ritningareñar/eg þ fylle lega ælykta/ad ſa ſm̄ ber alla Nlute mz ſñnu krøptuga Orde/hñ ſtiornar øllū Nlutū med Gude Fødur og heiløgū Anda/ bæde a Nimne og Jørdu/Nvad ſialþur Drotteñ ſamþycker/ er hñ ſeiger: Þad ſm̄ Fadereñ giører/þ giører Sonureñ eirneñ med/ Joh. 5. ſem Von er til/ þvi hñ ſeiger berlega/ad Fadereñ ſie i ſier z hñ i Fødurnū/Joh. 14. Johañes ſeiger/ad LJJFed haþe vered i ORDenu/eñ hvilñkt þ LJJF
sie/

sie/greiner hñ sialꝼur/ Joh. 5. So sm̄ Fadereñ uppvekur og lÿꝼgar þa Daudu/ so lÿꝼgar z Sonureñ þa hñ vill. Og þott hñ haꝼe ꝥ m̄z morgū Dæmū sañad/ þa er ꝥ samt aꝼ hñs sialꝼs Vpprisu allra kuñugast ord ed. Adrer Guds Meñ haꝼa fyrer hñs Krapt uppvaked hina Daudu/ eñ eingeñ heꝼr sialꝼañ sig aꝼ Daudū vaked/ nema hñ eirn. Þetta vott ar hñ sialꝼr. Þvi sagde hñ vid Gydinga : Brióted þier ꝥta Mustere/ eñ eg skal ꝥ a þrem Dogū upp aptr byggia/ eñ hñ talade um̄ Mustere sÿns Lÿkama/ seiger Joh. 2. Og um̄ Sælena seiger hñ/ Þar ꝥ elskar Fadereñ mig/ ad eg læt mÿna Sæl fra mier/ so eg hana aptur take/ eingeñ tekr hana fra mier/ eñ eg legg hana fra mier sialꝼur. Eg heꝼe Halld til ad leggia hana fra mier/ z Halld til hana aptur ad taka/ og ꝥssara ordsaka vegna haꝼa heilager Guds Meñ i Ritninguñe yduglega kallad hñ Gud/ þvi Gud er alleina sa ed dæsemdarvekeñ giörer/ Ps. 72. Eg hefe allareidu nockr Vitne þar til leidt aꝼ hinu gamla Testament enu/ z mætte þo eñ fleire telia. Eñ Læresveinarner hñs z Postular/ sm̄ voru uppfrædder aꝼ honū/ sau hañ z skodudu/ 1. Joh. 1. átu z druckú med hm̄. Vppa hvetra Lærdom hañs Kyrkia bygd er/ þeir ed hañs Vitnisburd haꝼa med sÿnu eigeñ Blode underskriꝼad/ z læted Lÿꝼed fyrer þeñañ Sañleika. Þeir lúka aller einū Muñe upp um̄ ꝥtta hñs Vitne. Haꝼed þier heyrt/ er JEsus elskade/ sm̄ var Johañes/ er Guds spialled ritad heꝼur. Eꝼ hñ talar eñ þa ꝼramar/ 1. Joh. 5. seigiande : Vier vitū ad Guds Sonur er komeñ/ z ad hñ hefr gieꝼed oss Hiarta til ad þeckia hiñ Sañarlega/ og ad vier sieū i hinū Sañarlega/ þad er i Guds Syne/ hñ er sañur Gud og ꝥ eilÿꝼa Lÿf. Rom. 1. Gieꝼur St. Páll Gude allra Hluta Skapara þañ Titel/ ad hñ sie blessadur um̄ allar Allder. Eñ i sama Pistle Cap. 9. seiger hñ um̄ JEsū Christ/ aꝼ hvoriū (hñ meinar Fedrunū) ad Christur er epter Holldenu/ hvor ad er Gud yꝼer ollū Hlutū/ blessadur ad Eilÿfu. Judas Postule Drottens/ hñ endar siñ Pistel m̄z ꝥssū Ordū : Gude alleina vÿsū Frelsara vorum/ sie Dÿrd z Magt/ Kraptur z Vellde/ bæde nu og um̄ allar Allder. Þeim somu Ordū sm̄ Guds eingieteñ Sonur heꝼr skipad oss synd-

ugū Mońū ad kvedia Gud vorn Fodur i Drottēnlegre Bæn/Matth. 6. med þm̄ somu ανarpar hn̄ hier vorn Frelsara/ hvad hn̄ munde ecke giort hafa/nema hn̄ villde hafa hm̄ Gudlegan̄ Heidur veittan̄. Drottēn Gud þin̄ skalltu tilbidia z hm̄ einū þiona/seiger Moyses Devt. 6. z 10. z mz þssū somu Ordū rak Jesus Diofulen̄ burt fra sier/er han̄ freistade hn̄s/ z sagdest munde gefa hm̄ øll Ryke Veralldar/ ef han̄ fielle fram̄ og tilbæde sig/Matth. 4. hvar af audsært er/ad einsomlū Gude/en̄ aungvū ødrū tilheyrer soddan̄ Lotning. En̄ hvad seiger St. Paall um̄ JEsū/han̄ seiger ad i hn̄s Nafne skule øll Kne sig beygia/ bæde a Himnū z Jørdun̄e/z under Jørdun̄e/Phil. 2. Og so Men̄ vite ad hier er eingen̄ undan̄teken̄/þa seiger Postulen̄ Heb. 1. i Davids Orda Stad/ ad aller Einglar Guds skule han̄ tilbidia: En̄ ef þ skulu Einglarner giora/hverier ed siæ ydugleg a Guds Fodurs Auglit a Himnū/Matth. 18. þvi munu þa ecke skylldar til þss hin̄r Ꝺædre Skiepnr. Þegar Johan̄es villde hafa tilbeded Eingelen̄/ þan̄ er talade vid hn̄/ Apoc. 19. þa varnade hn̄ hm̄ þss z sagde: Siæ til/ad ei giorer þu þta/ tilbid þu Gud. En̄ er hn̄ fiell til Fota Guds Syne/þa aftrade hn̄ hm̄ ecke/helldur lagde sijna hægre Hønd yfer hn̄/seigiande: Ottast ecke/ eg em hin̄ fyrste z sijdarste/ Apoc. 1. og hvad opt var Drotten̄ vor tilbeden̄/jafnvel i sin̄e Anaud hier a Jørdun̄e. Hin Cananiska/Matth. 15. Maria Syster Lazari/Joh. 11. Hundrads Høfdingen̄/Matth. 8. z adrer miklu fleire tilbædu hn̄/z hn̄ audsijnde þar med/ ad hm̄ Guddomlegur Heidur tilheyrde/ad han̄ vard vid øllū þssū jafnskiott z þeir beiddu. Ræningen̄ sm̄ med hm̄ Krossfestur var/ tilbad hn̄ Daudvona/ sialfan̄ komen̄ ad Dauda/Luc. 23. þa sijnde JEsus þ Alvøru ad hn̄ Gud var/ þvi hversu mætte hn̄ einū storbrota Man̄e Himnarijked giefa/ nema hn̄ sialfur ætte þss Valld a Himnū. St. Stephanus Frumburdz hn̄s Þijslarvotta hn̄ tilbad hn̄ midt i Andarslitrunū/ og var han̄ þa fullur af H. Anda/ s Lucas vottar/Act. 7. Heyrt hafde hn̄ med hvilijku Kalle ad JEsus lietst a Krossenum/er han̄ sagde: Fader i þijnar Hendur fel eg min̄ Anda/Luc. 23. En̄ hn̄ giorde þss eingan̄ Mun

og hiñs er hñ sagde: HErra JEsu medtaktu miñ Anda. Hvar þyr-
er? þvi hañ visse ad Fader og Sonur voru eitt/ og Sonureñ Fodurnũ
ad allre Tign/ Dyrd og Mætte samjafn epter Guddomenum. Neid-
ingiar þeir ed aþ Gude eckert vissu/og voru æn hũs i Heimenũ/Eph.
2. þeir skøpudu sier adskiliañlegar Meiningar uñ God sijn/er þa hoþ-
du þo ecke skapad/ og meintu ad eirn være ødrum undergiefeñ/eñ þvi-
lÿkt er eckert uñ JEsũ ad þeinkia. So Eilÿþur/so Almættugur/so
Alvitur sem Fadereñ er/so er z Sonureñ/ so sem hiñ heilage Atha-
nasius Lærefader heþur oss þad kiendt i siñe Trwarjatningu. Jehova
vor Gud/Jehova hañ er eirn seiger Moyses/Deut. 4. Eñ eþ ecke er
nema eirn Gud i Veruñe/ og þad er ædur vottad ad JEsus sie Gud/
hvernig mæ hñ þa hønũ miñe vera? Og þvi seiger Postuleñ til Heb.
1. Ad hñ sie wtþryckeleg Mind hñs Personu. Jeg er Jehova/þad er
mitt Nafn/z mÿna Dÿrd vil eg eingũ gieþa seiger Drotteñ/Esa. 42.
Være nu ecke Guds Sonur Fødurnũ ad øllu jaþn/og være þetta Nafn
ecke Guddomlegrar Veru/i hveriu ad eru þriar adgreindar Personur/
þvi munde Gud þa sialþur Giæskuñar Bruñur/ haþa opeñberad sÿna
Dÿrd med þessu Naþne/þm sm øll Sælareñar Velþerd a þvi rÿdr ad
vita a hvørn þr eiga ad trwa/z hallda eingañ hm jaþnañ? eñ hñ heþr
skipad oss ad trwa a Soneñ. Hvi munde hñ seigia vid Moisen/Exod.
3. Eg mun vera sa eg vera mun/z þ skalltu seigia Sonũ Jsraels/Sa
ed vera mun/sende mig til ydar? Þvi munde hñ seigia þ Muñ Esajæ.
Eg er Jehova / og fyrer utañ mig/er eingeñ Gud/ Cap. 45. Munde
nockud Guds eingieteñ Sonur/sa ed er i Fødursins Skaute vanheidra
siñ Fødur/þar mz ad giøra sialþañ sig hønũ jaþnañ/nema hñ visse þ
være so? Þvi seiger hñ þa/Apoc. 1. Eg em Alpha og Omega/Upp-
haf z Ender/sa sm er/z sa sm var/og sa sm koma mun hiñ Almætt
uge? Þvi munde hñ seigia vid Philippũ/er hñ beiddest epter ad meiga
sia Fødureñ? Philippe/sa sm sier mig/hñ sier Fødureñ/trwer þu ecke
ad eg em i Fødurnũ/og Fadereñ i mier? Joh. 14. Þvi munde sialþur
Fadereñ kalla hñ sÿnu Naþne? Edur mun hñ sÿna Dÿrd ødrũ giefa?

Þvi

þvi seiger hñ þa Jer. 23. Eg vil uppvekia David eitt riettlaatt Sæde/ sa ed mun Rijkia sem Konungur/ og þad skal honū velluckast/ og hañ skal fremia Løg og Riettinde a Jordu/ a hñs Døgū mun Juda holpeñ verda/ z Jsrael ugglaus bwa: Þad mun vera Nafn hñs/ er hñ mun nefna hñ med/ Jehova vort Riettlæte? Þvi mun hñ aptur itreka þta/ i 33. Cap. seigiande: A þm Døgū mun Juda hoolpeñ verda z Jsrael tryggelega bwa/ og sa ed kallar/ hñ mun vera Jehova vort Riettlæte? Mun ei þetta vera hñ / sem oss er af Gude giørdur til Riettlætis/ til Helgunar z til eilijfrar Sæluhialpar? 1. Cor. 1. Hvar fyrer mun Gud alls Heriar/ eñ framar seigia um sin Son/ Hos. 1. Eñ eg skal Myskuna Hwsenu Juda/ og frelsa þa fyrer Jehova þrra Gud/ og ei vil eg frelsa þa mz Boga edur Sverde edur Strijde/ Hestū edur Riddara Lide. Meñ þreifa a þvi/ ad þta er i JEsu af Nazareth fullkomnad/ z fram komed. Hañ var aleñ i Faatækt/ Luc. 2. Hañ uppoolst i Armood/ Hañ hafde ei þar hñ mætte Hofde sijnu ad halla/ Matth. 8. Hñs Rijke var ecke af þssū Heime. Ecke strijddu hñs Þienarar fyrer hñ/ Joh. 18. Hañ skipade Petre ad slijdra Sverded/ Matth. 26. J sijnu mesta Yferlæte reid hñ eirnre Øsnu iñ til Jerusalem/ Matth. 21. Hvadañ hañ var eins z Oboota Madur til Galgañs wtleiddur/ z hñs bestu Viner z Villdarmeñ eru deidder hañs vegna allañ Dageñ. Eñ þo er i øllu þessu Volæde Rijke Guds Sonar i hñs Barna Hiørtū stærra orded eñ nockurt Konungs Rijke hefur um Æfe vered: So eg maa þ satt jata/ er Severus Sulpitius seiger/ Lib. 2. Histor. Sacræ/ um Draap Guds Barna under Diocletiano Keisara. Vier hofū alldrei frægare Sigur uñed/ eñ þa vier ecke urdū med 10. Ara Ofsooknū sigrader. Mundu nu øll: þssu vera spaad um Jesū/ edur hñ nefndur þvi Nafne/ sē Gude einū er eigeñlegt/ og eingū ødrū maa aan Syndar tilleggiast/ nema hañ være eirnrar Veru mz Gude Fødur/ z honū samjafn ad øllu? Zacharias ecke af sialfum sier/ ecke af eigeñ Hugbode sijnu/ helldur fullur af Heiløgū Anda seiger um Johañem/ Luc. 1. Og þu Sveirn munt nefnast Spaamadur hins hæsta/ eñ þad er kuñugt ad Johañes var Fyrer-

reñare

reñare JEsu/ og Eingill undañ hñs Auglite sendur/Mal. 3. Eñ ep hñ er hiñ allra hærste/Hvørneñ ma þa nockur honū hære vera? Ep hñ seiger sialþur/eg em hiñ Fyrste z Sydarste/ Apoc. 1. hvor kañ hm̄ þa fyrre ad vera?og hvad hallded heþur vered um̄ Messiam a Hiervist ar Døgū Drottens/þ kieñer Johañes 5. seigiande: Þess meir sooktu þr epter ad deyda hañ/ ad hañ ecke einasta braut Hvyldardageñ/ helldur sagde Gud ad vera siñ eigeñ Fødur/giørande sig jaþnañ Gude/hvad hñ mz þssū Ordū giørde. Miñ Fader erþvidar allt hingad til/ z eg erþvida. Sem villde hñ sagt haþa/miñ Fader er ei bundeñ vid Sabbatsdageñ/ ad hñ ei stiorne øllū Hlutū bæde a Himne og Jørdu / epter Villd siñe/ so lækna z eg þa Siwku/epter þvi Vallde sm̄ eg heþe/og ma þvi ecke a moote seigia/ ad þsser ranglæatu Meñ tøludu riett i þessu. Paulus er skoreñordur um̄ þta Eþne/þegar hñ eggiar Christna Meñ a Hoog værd z Lytelæte/ seigiande: Vered eins lynder z Jesus Christus var/ hvør þott hñ Guds Mind være/hiellt hñ þ ecke fyrer Herþang Gude jaþn ad vera. Og heþe eg so med nockrū Rokū vitnad fyrer ydur/ ad Jesus er Gud eilyfþur/almættugur/alls Heidurs verdugur/ z Fødurnū ad øllu jaþn epter Guddomenū/ecke þss vegna/ Brædr mıñer/ad eg þur þe nockrū i þssū Saþnade ad telia Trw hier um̄/þvi þ jata aller med Hiarta z Muñe/ helldur ad eg i stuttu Meale audsyne wt aþ þssu H. Evangelio/ hvilyk hñ sie er vort auma Holld z Blood heþur uppa sig teked/ hvar um̄ Johañes framar talar med þssū Ordū: OG ORDed VArd HOlld Og BYgde Med Oss. Hvor Ord ecke eiga þañ veg ad skiliast/so sm̄ ad Guddomureñ sie i Mañdom um̄breittur/hia Fødr Lios aña er eingeñ Vm̄breiting edur Mind til Vm̄breitingar / seiger Jacob Postule Cap. 1. Eñ þar hñ neþner Fødur Liosaña/þa meinar hñ Gud: eñ þ er ædur vottad/ad Jesus sie sañur Gud/þar þ er þvi længt fiærre/ ad hañ kuñe hiñe minstu Vm̄breitingu underorpeñ ad vera/og þott ei være añad til Vitnis hier um̄/þa eru Johañis eigeñ Ord er hier standa skom̄u sydar i Evangelio: VJer Sæū HAñs DIRrd/DYrd So Sem EJNgieteñs SOnar Aþ FODurnū. Eñ nær sau þeir

hana ? ad so-nu i Kienningūñe/ i Kraptaverkunū/ i Skÿrneñe/ eñ ecke
sÿdst þa hñ forklaradest a Fiallenu/ Matth. 17. og var þ hiñ same er
þr høþdu eted z drucked mz/ 1. Joh. 1. So er þa ecke Guddomureñ um̄
breittur i Mañdoom/ helldr hepur Guds Sonur Mañdoomlega Natt-
uru uppa sig teked/ so sm̄ Paulus til Hebreos Cap. 2. ad Orde kiemst/
ad hñ hape ecke Einglaña/ helldur Abrahams Sæde a sig teked/ teikn
ande þar mz / ad hñ hape Mañdomeñ teked i Sampelag z Sÿningu
sinar Guddomlegrar Persónu/ z i þssu Ordū/ ORded Vard HOlld/ er
veniulegr Ordshattr Ritningareñar/ so seiger Gen. 2. Adam vard ad
lipande Sælu/ þegar Gud blies lipande Anda i Mañsins Naser/ ecke
þ ad Lÿkameñ um̄breittest i Sal/ helldr teiknast mz þssu Ordatiltæke/
hin allra nakvæmasta Eining a millū Sælar z Lÿkama/ hvør miøg
so er þssare lÿk/ þvi so sm̄ Sæl z Lÿkame verda ad eirnre Persónu/ so
urdu z tvær Nattururnar i Christo/ eirn Gud z Madr/ þegar hñ Holld
z Blod uppa sig tok/ þta vitnar allvÿda H. Ritning/ bæde i Spadom
unū i gamla Testamentenu/ sm̄ z i Medkieñingu þra er sau z skodudu
hñ/ z hvørra Hendur a þm̄ þreiþudu/ 1. Joh. 1. z sau þo hñs Dÿrd/
So Sem Eingietens Sonar Ap Fodurnū. Hiñ fyrste Vottur i gamla
Testamentenu er sialpur Gud/ er hñ sagde ad Kviñuñar Sæde skyllde
i sundur meria Høggormsins Høþud/ Gen. 3. Hvilÿkt ad sie þta Kviñ-
uñar Sæde/ þ vitnar Esajas Cap. 9. mz þssū Ordū: Eitt Barn er oss
fædt/ z eirn Sonur er oss giepeñ/ hvørs Høþdingia Doomur er a hñs
Herdū/ z hñs Napn er Undarlegr/ Rad/ Hetia/ Kraptur/ eilÿpur Fad
er z Fridar-Høþdinge. Sieed hier/ Bræbur mÿner. Hñ sm̄ fæddur er/
hñ sm̄ Spamadureñ Barn kallar/ hñ nepner hñ under eins Fodr Ey-
lÿþdareñar/ ap hvøriu liost er/ ad hñ er bæde Gud z Madur: Og ad þta
sie meint um̄ Jesū ap Nazaret z ecke añad Barn/ vottar Esajas Cap.
7. Sia þu ad ein Jomþru mun Oliett verda/ z mun Son fæda/ og hñ
mun hun kalla Immanuel/ þ er Gud mz oss. Þetta seiger Lucas Cap.
1 framkomed ad vera. Mørg onur Vitne mætte hier til leida ef þad
Tÿmeñ leypde/ eñ i hinu Nÿa Testamentenu eru ecke færre. Hiñ sterk

aste

afte Vottur er Thomas Postule/ hvor ecke villde trwa fyrr en hn tok a/en þegar hn liet synar Fyngur i Naglaþoren/z syna Hond i hns Sydu/þa æpte hn upp aþ Fagnade z sagde: Drotten min z Gud min/ Joh. 20. St. Pall sm var i þridia Himen uppnumen/z heyrde þar O. umrædeleg Ord/2. Cor. 12. han kallar hn hin mikla Gud/z Frelsara vorn Jesum Christum/ Tit. 2. og hin same seiger: ad hn sie giordur aþ Sæde Davids epter Holldenu/Rom. 1. Manssins Sonur sm talade vid Nicodemum seigest vera a Himne/Joh. 3. og aptur seiger hn vid Gydinga/ Joh. 8. Þier leitest vid ad deyda mig/ eirn Man sm seiger ydur Sannleikan/z sialþur seiger hn/þegar hn haþde sialþur aptur teked Sæ lu syna/ Ande heþur ei Holld nie Bein/so sm þier siæed mig haþa/Luc. 24. Vier vitum ad ecke fædest aþ Manne nema Madur/en Lucas seiger ad Maria haþe fædt sin eingieten Son/hvar þ ad Postulen til Hebre os skriþar/ad hn sie hlutkakande Hollds z Blods eins z Smæbornen/ Heb. 2. Pall seiger en aptur Col. 2. ad i hm bwe oll Fylling Guddomsins lykamlega/þ er reindar fullkomlega z sannarlega. J Foornu gamla Testamentesins bioo Gud so sm i Skugga epterkomande Giæda/Heb. 10. J Christo hoþum vier sialþan Lykaman/Col. 2. z hn byr i hm eins z Sæl Manssins byr i hns Lykama. Kraptur Guds bioo i hns Spæ monnu z odrum Heilogum/en ecke vard hn ein Persona mz þm/hvad liost er þar aþ/ad Guds Ande veik fra þm a stundum/en Guddomuren Christi heþur alldrei Manndomen vidskila orded / fra þvi fyrsta Augnablike Gietnadarens/z mun helldur alldrei verda um alla Eilyfd. Þvi Ein gellen er hn bodade Moodur hns Gietnaden/Luc. 1. seiger ad hn mune Drottna yþer Hwse Jacobs ad eilyfu/þ er ad hn skule alldrei hns Kon ungs Tign afleggia/hvor hm þo ecke er odruvyse mz deilld/en þ Jhwd Guddomsins. Ja/þott hin grimme Daude sundurslite Sæl z Lykama i Pynunne/þa mætte hn þo ecke leysa þ Band Einingarennar/sm var mille Guddoms z Manndoms/þvi hvorsu mætte hn aþ sialþum sier/z aþ eigen Kropinu upprysa ellaʔ Eige veit eg hvort nockurt Vitne er sterkara edur lioosara um Guddom z Manndom Christi i eirnre Personu/ helldr

 en

enn St. Pals 1. Tim. 3. er hann seiger: Pad er mikell Leyndardom: Gud hrædsluñar(þ er Christeñdomsins)ad Gud er opeñberadur i Hollldenu/ tietilæt: i Andanū/er siedur aþ Einglunū/er predikadur Heidingiunū/ er trwad: i Heimenū/er uppnumeñ i Dyrdeñe. Hvad er þta Brædr mijn er/ad Gud sie tiettlatur i Andanū? Kañ nockur ad tiettlæta þā Riettlata i Jsrael? Eñ þss er ad gæta/ad þta Ord/þ er ad vidurkieña sañ añ z tiettlætañ ad vera. So skriþar Lucas Cap. 7. ad allt Folked og Tollheimtumeñerner haþe tiettlætt Gud/þ er pryssad hñ z mækieñt sañ añ Gud ad vera/ i Andanū seiger Postuleñ/þ er epter Guddomenū/so seiger Petur/1. Pist. Cap. 3. uñ Christ/ad hñ sie deyddur epter Holldenu/eñ lyþgad:/þ er/liþande epter Andanū/ þ er Guddomenū/ og med sama Hætte seiger Paulus/Rom. 1. ad hñ sie Auglyſtur Guds Som: i Mætte epter Anda Heilagleikañs/So er pa Meiningeñ/ad i Christi Hollde haþe Guddomureñ so auglyst sig/ad Meñ haþe jætad z peckt/ ad Gud haþe i hm bwed. Er sied: aþ Einglunū/ hvort helldur þ eru Postular Drottenſ/ ē opt verda Einglar kallader Mal. 2. Apoc. 1. ed ur z Guds Einglar/ sm gyrnast ad skignast iñ i þeñañ Leyndardom/1. Pet. 1. Pa eru hvortveggiu þsser fullnoger til Sañinda. Er predikadur Heidingiū/ er trwad: i Heimenū/ Þesse Ord syna oss/hvad hiner fyrstu Christner Meñ haþa hier uñ hallded/z hvorneñ Drottenſ eig eñ Postular haþa Christū predikad. Uppnumeñ i Dyrdeñe/hñ sm þr vissu ad doo a Krossenū/aþ Daudū uppriseñ/hñ sm æt z drack mz þm/ a hvorium þra Hendur þreiþudu/1. Joh. 1. hñ sau þr til Himens farandal/mz Guddomlegre Dyrd/z Skyed took hñ i burtu fra þra Augū/ Act. 1. O hvilyk Dypt Audæþaña og Guds Vitsku. Hier mæ allur Eingla z Mañа Skilning: i hina mestu Undran falla. Þetta er sa Leyndardomureñ/sm huleñ er þ Vitringū/ eñ nu er opeñberadur Smælingiū/Matth. 11. Hvør vill wtseigia hñs Gietnad? Esa. 53. Hañ er fæddur aþ Fodurnū þ allar Allder/hvør vill þ wtseigia? Hañ er gieteñ aþ heilögū Anda i Tymanū. Hvør vill þ wtseigia? Hañ er fæddur aþ Meyu eirnre/hvør vill þ wtseigia? Oss fallast Hendur aþ Forundran/

undran/þegar vier heyrū ad Moisis Stafr verdr ad Hoggormi/Exod. 7. þegar Aarons Vøndur blomgast/Num. 17. þegar Soolen̄ stendur kyrr/Jos. 10. þegar hun geingur um̄ nockur Strik til baka aptur/2. Reg. 20. þa Biørgen̄ kloþna i sundur/Matth. 27. þa Vatned skipt est i tvo Hlute/og stendur eins z Mwrveggur/Jos. 3. þegar Ellduren̄ breñer ecke og giører øngvañ Skada þvi sm̄ i hñ er kastad/Dan. 3. Og er þ þo Ender allrar vorrar Undrunar/ ad vier seigiū þad sie ecke undarlegt/þott hñ sm̄ Nætturuna skapad heþur/giete um̄breitt Nætt uruñar Nættū. Eñ hvad skulū vier um̄ þ seigia/ ad Gud Nætturuñ at Madur verdur? Og hñ sm̄ var fyrer allar Allder/hlyder Tijmans Logmæle? Ad Skaparen̄ fædest aþ Skiepnuñe? Og hñ sm̄ Himen z Jord taka ecke/ verdur i Modurlijþe iñeluktur? þesse Gietnadur/þsse Fæding eru so furdakleg / ad þegar Kraptur hins hæsta yþerskygger Riett-trwada Sælu/þa gietur hñ slijka Hlute vid heñe/ ad Múñuren̄ fær þeim ecke wtklaked/ og lætur sier nægia þar med/ ad allt Tileþne þessa stoorundrunarlega Furduverks er iñeþaled i hañs Almætte/ hñs Giæsku/ hñs Vitsku og Omælañlegre Myskunseme/ er þad giort heþur. Honū sie Loþ/Dyrd z Heidur/ um̄ Allder Allda/ Am̄.

Añañ Dag Joola.

Gudspialled / Matth. 23. Cap.

Þañ Tijma sagde JEsus til Gydinga Folksins og Høþdingia Kieñemañaña. Siæed/ Eg sende til ydar Spæmeñ/ Spekinga og Skriptlærda/ og nockra aþ þm̄ munud þier aþlijþa og Krossþesta/og suma munud þier Hwdstryk-ia i Samkundu Hwsū ydar / og aþ añare Borg i adra munud þier þa oþsækia/so ad yþer ydur kome allt riettlatt Blood sm̄ a Jordena wthellt er/ i fra Bloode Abels Riettlæta / allt til Bloods Sachariæ Sonar Barachiæ/ Hvørn þier dræpud a millum Musteris og Alltaris. Sañlega seige eg ydur / ad allt þetta mun koma yfer þessa Kynslood. Jerusalem/ Jerusalem/ þu sem aþlijþar Spæmeñena / og grijter þa er

er til þyn eru sender / hvorsu opt hefe eg viliad samañsafna Sonum þynū/ lijka sem Hænañ samañsafnar Vngū synū under Vænge sier/ og þier hafed ecke viliad? Siaed / ydar Hws skal ydur i Eyde læted verda. Þviad eg seige ydur/ad þier munud eige sia mig upp fra þessu/ þangad til þier seiged/ Blessadur sie sa sm̄ kiemur i Nafne Drottens.

Exordium.

Hvegar Mēñ athuga a eina Sydu Guds Owtseigiañlegañ Heilagleik/ hañs Riettlæte og hañs Almætte: Og so añars Vegar / ad Heimureñ er nidur sðcktur i þid Vonda / 1. Joh. 5. Hvar ed siælfs Giæskañ lijted añad sier / helldur eñ þad sem hefe er gagnstædlegast / sem er Illskañ og Ogudlegar Athafner syndugra Mañа / þa meigum vier med Blygdun vors Andlitis medi kieña þad satt ad vera/ sem Moises seiger/ Num. 14. DRotteñ er Þoleñmoodi ur og miðg Myskunsamur/ fyrergiefande Synder og Misgiørder. Nu þott ad øll Verølldeñ ætte i einu Hlioode ad prijsa þessa Guds Giæsku/ þa mætte þo synast ad hū hefde hvad mest auglijst hana synu Folke a Gamla Testamentesins Døgum/ þvi uñ þa mæ jafna þad satt ad vera/sem David seiger/ ad Gud hafe ecke so giørt øllu Folke/ Ps. 147. Eñ hvøriu launade sw þverbrotna Rynsiood synum Gude? Hañ klagar siælfur yfer þeim fyrer Moise / Num. 14. Ad þeir hafe Tijusiñum møglad a moote sier i Eydemørkuñe. Hañ sette Miñing syns Nafns a medal þeirra/ Exod. 20. Þar var hañs Elldstoo og hañs Hwstadur/ Esa. 31. Eñ þeir tooku vid Tialldbwd Molochs/ og vid Stiørnu Guds þera Remphan/ Act. 7. Þeir uñvelltu hañs Stikan / og yfergæfu Guds Bodord fyrer Mañа Setninga/ Matth. 15. Eñ afliijfudu hañs Spameñ / sem til þeirra voru sender. Allra sijdarst sende hañ þeim Soneñ/ og sagde so sem JEsus kieñer i Epter lijkinguñe/ Matth. 21. Þeir munu feila sier fyrer Syne mijnum / eñ þad villde ecke so til ganga/ Þeir søgdu: Þesse er Erfingeñ / lætum oss ræda hañ af Døgum/ Ja/ vier vilium ecke læta þeñañ drottna yfer oss. So hafa þeir og sialfañ Guds Eingieteñ Son a Krosseñ upphengt/ hñs Þienara og Postula af Lijfe teked / Forsmaad þeirra Rieñingar / og ecker ogiørt læted þad Gude kuñe til Stigdar ad verda / Hvar uñ JEsus þeim brixlar hier i Evangelio / og under eins fyrerseiger/ hvad stoorkostleg Hefnd ad fylgia mune a epter so lang varañlega Forsmaan Guds og hañs Heiløgu Orda / þegar þeir høfdu uppaused Bruñ Myskunareñar og uppfyllt Mælingu Syndaña: Þvi DRotteñ er eirn Hegnare/ eirn vandlætande Gud/ Ja/ eirn Hegnare er DRotteñ a synū Mootstødu Møñum / og sa ed ei mun gleima þvi a synum Ovinum seiger Nahum Spamadur. So er nu øll sw Olucka komeñ yfer þessa vesølu Þiood / sem Gud og hañs Spamēñ hafa fyrersagt/ af þvi ad þeir ecke þecktu siñ Vitiunar Tijma / Luc. 19. Og þeirra Hws er þeim i Eyde læted / so sem DRotteñ spaer hier i Gudspiallenu / Eñ þeir wtreknet uñ alla Verølld / hafa hvørge blijfañlegañ Samastad /

nema

nema þad er þeir þiggia verda af þeim er þeir syst villdu. Nu høfum vier sied þeirra Ofarer/ Brædur mÿner/ Eñ giætum ad þvi/ ad hvad sem skrifad er/ þad er skrifad oss til Lærdoms / Rom. 15. Ei sÿdur þetta Heilaga Gudspiall / eñ hvørt añad / so ad vier wt af Gydingaña hrædelegu Dæme lætum oss uñhugad vera ad leita DRottens medañ hañ er nalægur/ Esa. 55. ad ei føllum vier i nockurt syndsamlegt Andvaraleise/ þvi ef Gud þirmde ecke hinū Natturlegu Kvistunum/ þa er uggvænt ad hañ oss ei þirme/ Rom. 11. Eg hefe i Guds Nafne msett i þetta Siñ / ad tala uñ þa Hlute wt af Gudspiallenu / sem oss kuña ad hvetia til ad rækia Guds Heilaga Ord/ og laga vorn Lifnad þar epter/ so ad ei kome yfer oss þær straungu Hootaner / sem ræst hafa allt ofmiøg a hañs Folke Gydingunū. O DRotteñ hiælpa hier til i Nafne Jesu Christi þÿns Eingietens Sonar / og gief þÿnum Børnum Nad H. Anda þar til Amen / i JEsu Nafne / A M E N.

Vtleggingeñ.

ÞAd er vidteked hia øllū Gudhræddū Møñū/ ad meñ hallda ꝥ fyrer stoora Synd ad fara illa med Guds Gæfur/sm̄ hñ hefur giefed oss til Notkunar og Lÿfs Vpphelldis/og sa er ei þeirra verdugur/sem ecke hyrder þær & medtekur med stærsta Þacklæte og Lofgiord vid Skaparañ. Eñ Ord DRotteñs/er eingeñ almeñeleg Guds Giøf: Þad kostade hin eilÿfa Vÿsdom ecke nema fm Ord ad skapa Himen & Jørd af eingu Efne/Gen. 1. Af hveriū hñ allt til þessarar nalægrar stundar giefur allre Skiepnu sitt Foodur. Eñ i Syndafallenu giordest Vanmættureñ so mættugur / ad hiñ goode Gud vard ad taka til Almættes sÿns/ so ꝥ Endurskapad yrde sm̄ Syndeñ & Dioffulleñ høfdu Vanskapad/og þad kostade hñ so miked/ ad opeñbera oss siñ Vilia og Veg Sæluhialpareñar/ad ꝥ eilÿfa Ord Fødursins/Joh. 1. hiñ Eingietne Sonur Guds/sem er i hñs Skaute/hlaut Þioons Mind á sig ad taka & gioras oss ad ollu lÿkur/Phil. 2. ad Syndeñe frmtekeñe/sm/ad þola hier i Eimdū vors Hollds allekonar Volæde & Vesølld. Hvad vyrdest ydur þa Børn Drotteñs? Hvilÿk Skøm̄ er ꝥ einū Synda Þræl / ad troda under Fætur sier hina dÿrmætu Perlu/Matth. 13. sm̄ Drotteñ Dÿrdareñar hefr kostad so miked uppa/ecke sialfū sier til nockurra Nota/ helldur hønum til Lækningar/ til Myskunar & Syndalausnar/ sem vár hñs Ovinur & Barn Reideñar? Rom. 5. Eg vil ecke fm mier

til

til Orda/um̃ Postula Drotteńs JEsu/hvørier ed uppþyllt hafa Leiþ ar Christi Narmkvæla a sijnu Nollde fyrer hn̄s Lijkama/sm̃ er Søfn udureń/so sm̃ Pall um̃ sig ritar/Col. 1. Ecke i þrre Meiningu ad hid allra miňsta vante a Christi Pijsler til ad þrida þyrer syndugt Mań' kyn hia Gude/so ad þr edur nockur aňar þyrþte ad bæta hn̄s Forþien' ustu upp/helldr hińs vegna/ad Guds Sonur heþr ecke einasta lided oss til Forlijkunar/helldur z til Epterdæmis/ so sm̃ Postuleń til Hebræos 12. vottar. Þa hafa þesser Guds meń ad Dæme sijns Herra lided alls' konar Hørmungar/z ad sijdurstu Daudań til ad byrta Guds Søþnude (hvørn Paulus hier nefner Christi Lijkama) hn̄s Evangeliũ/ og ad sijna þm̃ bæde med Orde z Epterdæme hina riettu Leid til Himnarijk' is. Nu fyrst hin eilijfa Myskunseme / heþur audsijndt oss so stoora Giæsku/oss sem bwum a Torþu þessare/so ad seigia wtlæger fra allre Verolldu/ ad vier z meigum reiknast a medal hn̄s Saþnada/þa verũ ecke so Opacklæter edur Rænulauser/ ad vier þorsmæum þeńań dijra Doin sem Guds Astviner hafa vared bæde Fie z Fiore til ad wtbreida um̃ Verolldena/so ad þsse JEsu Christi Sendeþør/ heþur z nad til vor/hvøria þr ecke þecktu edur vissu/hvørt vier mundũ nockurn Tijma Mańeskiur verda/ edur ei/helldur giordu þr þ alleina wt aþ Hijdne z Elsku vid sin̄ Herra/z heitũ Kiærleika vid alla þa s̃ a hn̄s Nafn trwa mundu/þvi sokũ þss/ad þr høþdu Vitnisburd H. Anda i Hiarta sijnu um̃ þ ad þr væru Guds Børn og elskudu hã/ og þecktu ad Mootlæte þessara Tijma var ei verdt þrrar Dijrdar/sm̃ Gud heþur sijnũ tilbwed i eilijþu Lijþe/Rom. 8. þa villdu þr kosta Lijþe z Velþerd til þess/ad s̃ þlester kyńu heńar niootande ad verda. Epterdæme hińs H. Stephani/hvørs signadre Miňing ad þsse blessade Dagr helgadur er/þ heyrd um vier af Pistleni sm̃ nijlega var sungeń þ Altarenu. O Herra Gud/ hvilijk var hn̄s Røkseme/hn̄s Vandlæte/hn̄s Poleńmæde/þar ed hań ad Dæme sijns Frelsara/ beidde þ þm̃ hań villde hafa a Guds Veg snwed/þegar hn̄ stood þ Daudans Dyrũ/vard hm̃ þ þyrst ad Veige/ ad bidia Ovinũ sijnũ Myskun̄/Luc. 23. z sijdań ad fela sin̄ Anda sijn

um

um Frelsara i Hendur/so kiæra hapde þsse Guds Astvinur/bæde sijna z þra Velferd. Pad er og kuñugt af St. Pals Pistle til Romveria Cap. 9. ad hñ seig^r: Eg æskte sialþr ad vera wtrekeñ fra Jesu Christo þ Brædur mijna epter Holldenu/og ad Postuleñ hafe ecke talad þta þ Sidasaker/helldur aþ fullre Alveru/ og eþ eg mæ seigia/aþ nockurs-konar Elskuñar Oþboðe / lijku þvi sm Christo prijste til þss ad læta heingia sig fyrer Syndarañ/þ votta þau Ord er hñ skrifar strax ædur a þeña Hætt/Eg seige Sañleika i Christo eg lijg ecke/ad samvitande mier Samvitsku miñe þ H. Anda / aþ hvøriñ audsært er/ hvad lijtels hñ meted heþr sijna Velþerd hia añarra/ uppa þ hañ feinge Vitnis-burdeñ JEsu Christi wtbreidt/þm til Syndalausnar z Sæluhialpar er hñ bundu/oþsoktu z hroktu fra eirnre Borg i adra/fra einu ræng-lætu Domara til añars/z mætte hier uppa morg oñur Dæme fiña/eþ þ Tijdeñ leyþde. Eñ þu sm ætlar þier mz þssu Guds Einglu somu Vist ad haþa i eilijfre Himnarijkis Dyrd/ giæt ad sialþu þier/ ad þu ecke ad litlu haþer þñ dijrmæta Hlut/ er þr haþa so mikels meted/ og þegar þu heyrer Johañem hælshoggveñ/Matth. 14. Jacob mz sama Hætte lijþlæteñ/Act. 12. Petur krossþestañ/og allar Guds Hetiur med simænarlegu Dauda aþ Dogu teknar/ fyrer þta Sañleiksins Ord/og hina mestu Goodgiord/sm ongvañ Maka heþur/þa ber samañ hvad fraleitt ad sie þssu/ Tomlæte z Hiæræna sumra Maña/ þr ed liþa a voru Dogu/z allar Stunder þykia iñdælle eñ þær/ er þeir eiga Guds Erende z Verk siñar Sæluhialpar ad giora. So længt er fra þvi ad þr haþe sig epter nockud Gott ad nema/aþ þm sm til þss eru setter/ed ur læte sier umhugad vera/ad Born þra edur Hiw lære þ er þm kañ til Sidbota z Sælarnota ad gagna. Jaþnvel þott þvi sie nærre a hvør iu helgu Deige yferlijst/ ad an Guds heilogu Orda Þeckingar/ kañ Madureñ sijdr ad liþa andlegu Lijþe helldr eñ lijkamlegu þ utañ Fæd-una. Pad vottar Jesus er hñ sañþærde Andskotañ fordu Daga mz Moysis Ordu/seigiande: Madureñ liþer ecke aþ einusamañ Braude/ Devt. 8. helldr aþ sierhvøriu Orde þvi er framgeingr aþ Guds Muñe

Matt.4. Hvad vill hier aß verda/ Børn mÿn? nema ad ſa er andlega daudur, ſm̃ ecke heßur Fooſtur Sœlu ſiñe i Guds Orde/ jaßnvel þott hñ liße fullꝛ ꝛ feitur i Lÿkamanũ. O Jeruſalem/Jeruſalem/ þu ſm̃ aß lÿßar Spaameñena og grÿtter þa ſem til þÿn eru ſender/ſeiger Jeſus. Ad ſoñu giorer þ eingeñ medal vor/eñ hvad giora þr ed forakta Spaadomana ꝛ þær Kieñingar-ſm̃ þar wt aß eru? þa vantar eckert nema Tœkeßæred til ad giora hid ſama. Jeſus griet yßer Borgeñe er hñ ſaa hana/ꝛ ſagde: Eß þu viſſer hvad til þÿns Fridar heyrde/þa munder þu a þſſũ þÿnũ Tÿma þar Vagtan a haßa/eñ nu er þ huled ꝼ þÿnũ Augũ/Luc.19. Mun hñ eñ nu ecke i Dag ſeigia hid ſama i ſÿnu heilaga Orde/vid alla hyrdulauſa/ſm̃ ecke vita ad giora Grein a Trw ſiñe/ edur ſkynia meir hvad Chriſteñdomur er/eñ blindꝛ Madꝛ kañ um̃ Lite ad dœma? Þetta munu Oßgar þykia/eñ eg maa ſpyria/ eß Meñ vita þ almeñelega/ þvi haga þr ſier ecke þar epter/ꝛ eß Meñ þ ecke vita/ þvi leggia þr ecke allañ Hug a ad naa þvi/an hvørs þr kuña ecke Guds Børn ad heita/ecke Himnarÿke ad erßa/ꝛ ecke eilÿßar Helvÿtis Pÿſler ad um̃flyia? Eg vil ei tala um̃ þ/hvorſu hyrdulauſer ad marger eru i þvi/ad laata Born og Vngdom læra ad leſa Guds Ord/ſem þo er eitt agiætt Medal til ad naa Grundvelleñ i hinũ ſaña Chriſteñdome/ ꝛ ſo miklũ Froodleik i Guds Orde/ſm̃ næger til Sœluhialpar/ecke er ad dyliaſt vid þ/ad marger Vnglingar eru ſo tornæmer/ad þr fa ecke teked allt þ aß einũ Predikunarſtool/ſm̃ þr þurßa til andlegs Vpphelldis. Sœded ber ecke Avøxt þott þvi ſie kaſtad i Jordena/ nema þ rotne/ 1.Cor.15. eñ helldꝛ Guds Ord i Mañſins Hiarta/nema Meñ ſmellte þ mz yduglegre Vmþeinkingu/ad þſſu giæta Meñ ecke/ꝛ ætla þ ſie noog/eß Guds Ord þÿtur um̃ Eyrun i Kyrkiuñe/ ꝛ jaßnvel þott ſumer medtake þ mz Fagnade/um̃ Stundarſaker/Luc.8. þa heßur þad ecke alltid ſo mikla Root/ad þ fære Avøxt/nema þ ſie nært ꝛ vøkvad mz ſÿßelldre Aſtundan. Gud ſkipade Jſrael ad þr ſkylldu brÿna ſitt H. Løgmaal ꝼ Børnũ ſÿnũ/þa þr ſætu i ſÿnu Hwſe/Deut.6. eñ eß ſo þockte miked varda um̃ Løgmaaled/ſm̃ er nockurskonar deydande Bokſtaßur/2.Cor.3. og ong-

vañ

vann kann af sialfu sier holpenn ad giora. Hvad skal eg þa seigia umm Ord Evangelij/ sm er Kraptur Guds til Saluhialpar ollu þm sem trwa/ Rom. 1. Skyllde þ ecke m allre Astundan kostgiæfa? edr seiged mier/ Brædur mijner/ er þ so lijted/ ad vier meigum þessarar Guds Gæfu med Fride z Frelse niooka/ Fyrer hvoria Guds eingietenn Sonur hefur Lijf sitt læted/ og hans heilager Pijslarvottar epter hann/ til ad stadfesta hans Vitnisburd hia Mannana Sonum æfennlega inn til þess hann kiemur? So er nu Guds heilagt Ord dijrmætt/ so er þ til Saluhialpar naudsynlegt/ edur riettara ad seigia/ Omissande. Nu vil eg þess hier gieta/ ad þta tijmanlega Lijf/ þ er Eymdum z Andstreime vafed. Madurenn af Kvinnu fæddur er fullur Eymda z færra Lijfdaga/ seiger H. Job 14. og sasnvel þr sm Heimurenn lætur vel/ad þr una þo ecke a allann Hætt vel vid Hag sinn/ hvar skulum vier fa annad betra Rad vid slijku enn i Guds heilaga Orde? Mørg eru Manna Mein. Einn hefur Fullsælu Fiar/ enn er þo Oheill ad Lijkamans Burdum: Ecke gietur Gots edur Gardar bætt honum þ/ Guds Ord verdur ad hugga hann i hans Veikleika/ So ad þott Sal z Lijf vanmegnest/ þa lære hann samt af þvi ad vona a Drott enn/ Ps. 73. Maskie hann sie z heilbrigdur/ enn a Ofundarmenn þa epter honum sitia/ z lata hann ecke i Fride/ hvorke Nott nie Dag/ eckert stodugt Rad finnur hann vid þvi/ i Veralldlegum Munum/ edur hia sinne Skynseme/ þott hann sie Allvitur/ þvi vorer Vitsmuner eru Halfverk/ 1. Cor. 13. Guds Ord skal kienna hm ad varpa allre sinne Ahyggiu uppa Gud/ hann mun þvi vel til Vegar koma. Kannskie hann vante z hvorke Heilsu/ Metord nie Vinsællder/ Enn þa er honum nærsta hætt ad ecke falle hann i Andvaraleyse/nema hann lære ad þeckia sig af Guds Orde. Verda ma hann gyrnest meira enn hann a/ so sm þ giarnann fylger Audlegdenne. Þad er verra enn Vanheilsa Lijkamans/ þvi þ er nockurskonar Sinnisveikia/ vid þvi giefur Guds Ord honum Rad / ad eckert hafe hann inn i Heimenn bored/ mune þvi eckert i burtu bera/ 1. Tim. 6. Lære þvi ad vera rijkur af goodum Verkum/ z medbijta hinum Naudþurftuga/ ef hann vill riettelega Aud sinn brwka. Kannskie z hann sæke tijmanlegann Munad i Audlegd sinne/

ꝛ ſeige med hinū rijka·Et ꝛ dreck Saala miijn/þu heþr til margra Ara ſamañſaþnad/Luc. 12. eñ Guds Ord miñer hñ a ad haþa ſijna Vnad ſemd i Drottne/ hñ mune gieþa hm̄ þ hñs Hiarta gyrneſt/Pſ. 37 Añar er heill Heilſu ſiñar/eñ heþur Skort a Lijkamlegre Atviñu ꝛ Veralld-ar Muñū/honū ſeiger Guds Ord/ad þegar hñ haþe þ hñ kuñe ad eta og drecka ꝛ klædaſt med/ ſkule hñ ecke framar um̄ſorga edur þ Morg-undeigenū Um̄hyggiu bera/ Matth. 6. ſo ad hvørn Koſt Mañlegs Liþnadar ſem vier tøkū/þa er Guds heilagt Ord Boot vid øllū Mein um/ſo ſm̄ Paulus vottar/ ad Gudhrædſlañ ſie til allra Hluta nytſam-leg/1. Tim. 4. Þetta vil eg nu ecke ſagt haþa i þrre Meiningu/ad þ ſie noog ad heyra Guds Ord ꝛ læra þ/ ſo ad Meñ kuñe Greiner Ritning areñar/og adra fræde utañ ad/þvi Guds Rijke er ecke foolged i Ordū/ helldur i Kraþte/1. Cor. 4. Þad er ecke noog ad hrooſa Guds heiløgū Pijſlarvottū/eñ liþa þo ecke epter þra Dæme edur Kieñingu/þ geingur nærſt þvi ad uppbyggia Leide Spamañaña ꝛ prijda Graþer Rietlæt ra og ſeigia: Heþdū vier vered a Døgū Fedra vorra / villdū vier ecke haþa vered þra Stallbrædur i Lijþlæte Spamañaña/Matth. 23. Þvi ſo ſem ad Pall ſeiger / Rom. 2. Ad ecke heyrendur Løgmalſins ſieu riettlæter / helldur þeſſ Giørendur mune Riettlæter verda. So kallar og Chriſtur þa ſæla/ſm̄ ecke alleina heyra Orded/helldur þa ſm̄ vard-veita þ/Luc. 11. eñ ad vardveita Orded/þad er ad liþa þar epter. For-gieþens vardveita Meñ Orded i Hiartanu/nema þeir læte þ ſiæ i Lijþ ernenu / þvi aþ þeirra Avøxtū ſkulud þier þeckia þa/ ſeiger Herrañ / Matth. 7. Gud lætur rigna hid ſama Regn yþer Korn-Akureñ og Þyrnebuſkeñ/ eñ yþer Korned til þſſ ad þvi verde ſamañſaþnad i Hlød una/ eñ Þyrnereñ verdur uppbrendur/Matth. 13. og þo er Døggeñ hin ſama/ Siæe hvør eirn til hvøria Root hñ heþur i Hiarta ſijnu/til ad taka a moote hiñe himneſku Døgg ſem ad er Guds Ord / giæte ſier-hvør ad/hvad lengi ad þeſſe Vøkve ſtijgur/og i hvada Jord hñ fell-ur. Døggeñ er good/Orded er gott allt þangad til þ kiemur i vondt Hiar ta/ꝛ verdur þar Jlmur Daudañs til Daudañs/2. Cor. 2. og þm̄ til For

dæmingar

dæmingar sem øngvañ Avøxt færa/nema Pyrna og Þistla/sm̃ til ein skis añars duga/eñ ad wtkastast z i Ellde breñast/ Heb. 6. Eñ eg veit ecke hvørt hun hefur i gooda Jørd falled/nema Avexterner þ auglyse/ Matth. 5. So lyse ydar Lioos fyrer Møñum ad þr sie ydar Goodverk/ z dyrke ydvarn Fodur sm̃ a Himnum er. Ecke var ad ælasa Gydingum þ þ ad þr ecke kyñu Ritningarnar. Paulus seiger um̃ þa/ad þeir hafe haft ad señu Vandlæting Guds/eñ ecke epter Skynseme/Rom. 10. Þr voru bæde Skriptlærder og Løgvitringar. Eñ þo kallar JEsus Phariseos Blinda/Blindra Leidtogara/ z ad þr gleime þvi sm̃ mest er i Løgmælenu/Doomenū/Trwñe z Myskunsemeñe/Matth. 23 Sadu cæi þoktust z Spekingar vera/ z villdu þreita Spurningar vid Christ/ eñ Drotteñ sagde vid þa/þier villest z vited ecke Ritningarnar/Matth. 22. Spekingar Gydinga sem lifdu a Christi Døgū voru i þre Mein ingu/ad þeir alldrei kyñu ad forganga edur illa fara/þvi þr væru Abra hams Syner/Joh. 8. Eñ Johañes kiende þeim þ længtū ødruvijs/ þeg" þsser hvørtveggiu komu til hñs Skyrnar/þa sagde hñ Matth. 3. Þier Nødrukyn/hvør hefur kiendt ydur ad umflya tilkomande Reide/þar þ giøred verduga Avexte Ydraneñe/og seiged ecke mz sialfū ydur/vier hefū Abraham þ Fodur/ þvi mættugur er Gud ad uppvekia Abraham Sonu af Steinū þssū. Forfedur þssa Lyds hielldu miked uppa hid fyrra Musntered/er Salomon Konungr liet byggia/ z meintu ad þ alldrei skyllde falla/af þvi ad þr ecke riett skyldu Guds Fyrerheit/ þvi seiger Drotteñ Gud þ Muñ Jeremiæ/Cap. 7. Setied ecke Traust ydar a falska Hlute/seigiande: Mustere Drotteñs/Mustere Drotteñs/ helldur vanded Vegu ydar z Giørder ydar/og giøred riett a mille eins Mañs og añars/þegar þier steled/myrded/dryged Hoor/sveried falsklega og dyrked Baal/ skylldu þier þa koma z standa fyrer mier i þssu Hwse/sem kallad er epter myñu Nafne/ og seiged: Vier erū Ohulter/ so ad þier giøred allrahanda Svyvirdingar/þessa Mæling siña Fedra uppfylltu Israels Syner a Christi Døgū/þ er alkuñugt af Josepho/ þra eigeñ Sagna-Meistara/ hvørsu Kappsamlega þeir hielldu uppa

Mustered/ og so leinge þ stood/ villdu þeir ecke þijdast under hid Romverska Valld. Þar ß var þ ein Nößud-Søk hia þm̃/ ad tala hid mikista i giegn þessu Guds Nwse/ þad sijner oss Dæme Christi/ Matth. 26. Dæme Stephani/ Act. 6. Dæme Pauli/ Act. 21. hvørier aller voru ßyrer þita hardlega æklagader/ Eñ ecke ad sijdur seiger JEsus hier i Guðspiallenu: ÿDar Nws Skal ÿdur i Eyde Læted Verda. Þad er/ ad hiñ volduge Gud villde þar ecke leinge iñe bwa/ þ took til snemma ad rætast/ þegar Fortialldeð mille Musteresins z hiñs allra Helgasta rißnade i sundr i Pijnuñe Christi/ Luc. 23. voru z ecke miøg mørg Ar til þss/ ad Josephus skrifar/ ad nockru ß Eydeleggingune/ haße Rødd heyrst i Musterenu/ seigiande: Førū burt hiedañ. Nu vil eg miñast a þ Drottenn seiger vid Juda/ Jer. 7. Fared þier til mijns Stadar/ sem var i Silo/ hvar eg liet mitt Nafn fyrst bwa/ z siaed hvad eg heße giort vid hñ ß Illsku mijns Folks Israel. Þar ßyrer af þvi ad þier giored nu øll þesse Verk/ seiger Drottenn/ og ad þier heyred ecke/ þa eg tala til ydar fra Morgne til Kvøllds/ þier giegned mier ecke þegar eg kalla/ þa vil eg giøra vid þetta Nws/ sm̃ kallad er epter mijnu Naßne/ uppa hvørt þier treysted/ og þeñañ Stad/ hvørn eg hefe gießed ydur og ydar Forßedrum/ so sem eg heße giort Silo. Nu vil eg seigia i Guds Stad/ Brædur mijner/ Gañged þier til hiñar sijdare Jerusalem/ z skoded alla þa Olucku sem yßer hana er komeñ/ z hvørsu Spadomr Herrañs Christi er rættur a heñe/ ad ei munde þar Steirn yßer Steine vera/ Luc. 19. Christur seiger: ÿDar Nws Mun ÿdur i Eyde Læted Verda. Hvar ß ? þvi þ ecke var ßramar Guds Nws/ þ vottar hañ sialßr skomu sijdar er hñ sagde/ Skrißad er/ Mitt Nws er Bæna Nws/ eñ þier haßed giort þ ad Ræningia Bæle. Christens Mañs Hiarta er i Endurßædinguñe uppbigt til þess ad vera Guds Mustere/ vited þier ecke seiger Paall. 1. Cor. 3. ad þier erud Mustere Guds/ z eñ aptr seiger hñ/ ÿdar Limer eru Mustere heilags Anda/ Cap. 6. Hvad verdr þa Brædr mijner/ þegar Guds Mustere verdr saurgad ? Þad verdr Ræningia Bæle/ þegar þ mz illū Hugreñingū/ Ordū z Giørdū/ ē af Hiart-

anu

anu framkoma/verdr giort ad Sathans Herberge/mun þ þa framar vera Guds Kyrkia & þess være Oskande/ ad ecke hente Christna Meñ þ sama z Gydinga/ad þeir reiddu sig opmiøg uppa þad/ ad þeir væru skyrder/ geinge til Alltaris/ heyrdu Guds Ord i Kyrkiuñe: allt þetta giordu Gydingar epter þeirre Þionustu/ sem a Gamla Testamente sins Døgū tijdkud var. Þad er ad søñu Gude ad packa/ ad þærster a medal vor adhafast þær Skamer/ sm̄ þeim er brixlad um̄/ Fæer sla Meñ i hel/fæster leggiast med Kviñu sijns Naunga/Þeir eru nu ecke helldur so marger miøg/sm̄ fundner verda i opeñberū Þioofnade/ Eñ verda mæ ad margur læte sierhvad af þssu ogiort/añadhvørt af þvi/ ad hñ er ecke so Skape fareñ/meir helldr eñ af Truñe z Elskuñe til Guds z Kiærleikanū til Naungans/edur z ad vær Ottunst Meñena/ z añadhvørt Strafft edur Amæle af þm̄/z er slijkt eingeñ Dygd fyrer Gude. Jseñ breñer ecke/af þvi hñ er kalldur/z Vatned reñur ei æfram̄ þa þ er stiflad upp/so z hef: sa eckert Hroos fyrer Gude/sm̄ af Natt uruñe er Sidsamur/z ecke hneigdur til Stoorglæpa/og hefur þo sier hvor eirn so miked Illt i sier/ad hñ gietur mz þssi Aflæte Gud dyrkad/ þ munde sierhvor eirn fiña/ ef hñ geinge nockud skarplega i Riett vid sialfañ sig/og liete sier ecke nægia Skriftargang Pharisearans/ Eg packa þier Gud/þ eg em ecke so s adrer Meñ/Luc. 18. Þeir voru Sid pruder Meñ i wtvortis Hættseme / og lifdu Hardlijfe/ eñ þo heyrum vier þeirra Vitnisburd/Matth. 23. af hm̄ sm̄ visse hvad med Mañ eñū bioo/Joh. 2. og so sm̄ þr þottust ecke þurfa Christs Forþienustu vid/ so Ottast eg ad Meñ ydrest nu ecke nema stoorra Klækia/eñ giore smæ Syndernar ad hiñū stærstu Syndū/ og kaste þeim Ydrunarlaust uppa Guds Sonar Hrygg/þvi hñ hafe noogu breidt Baked ad bera þær: þad hafde sa goode Herra/er hñ var Hwdstrykfur þ mijna Skulld/sm̄ veit mijns Herra Vilia/eñ giore hñ ecke/z hefe þvi mørg Sløg for skulldad/Luc. 12. Þad hafde hñ þegar hñ bar siñ Kross wt af Jerusa lem miña vegna/sm̄ læt so illa vid/ad taka hñs Kross uppa mig z fyl gia hm̄ epter/ er hañs þvi ecke verdugur/Matth. 10. Þad hafde hñ

þegar

þegar hñ bar mÿnar Synder uppa Tried/og liet sitt Lyf fyrer þær a hinū smænarlega Krossens Gælga fyrer mig/ sm̄ ad so tregt veiter ad Krossfesta mitt Holld med þess Gyrndū z Tilhneyingū/Gal. 5. eñ ad hñ vilie taka i moote þm̄ Syndunū og kasta þm̄ i Hafsins Diwp/ sm̄ eirn helldur ecke fyrer Synd/ og ecke þecker hñ þad ꝥ Synd/ jafnvel þott hñ meige þad vel þeckia af Guds heilogu Orde/ef hñ giæfe sier Stunder til ad rañsaka Guds Vilia z sitt Framferde/þvi hefur hañ ecke lofad z aungvu um̄ heited/ad þær kvittast skule fyrer hñs Dauda/ nema Meñ þeirra af Hiarta ydrest. Eg tala um̄ þær/sm̄ eirn veit z man/ þvi um̄ hinar Ovitañlegu/ hvørra Fiolda eingeñ veit/ Ps. 19. vil eg ei odruvÿsse tala/eñ ad eirn Syndare læte sig af Hiarta angra þad/ad hñ gietz ecke i þessu Hollde eitt Augnablik Syndlaust lifad. O Herra Gud/þu hiñ Heilage z Riettlæte/ hvør kañ ad vita/ hvad opt hñ syndgar/ Aller Heilager hliota þig Fyrergiefningar ad bidia/Ps. 32. A þm̄ Deige/nær Reikningskapureñ skal halldast/hvad munū vier þa ecke Ohreiner Ormar? Gud vertu oss Syndugū Lyknsamz/z hialpa oss O Herra fyrer þÿna Giæsku/sem ecke villt Syndarañs Dauda/ad vier lærum ad þeckia vorn Saurugleik/ z sporna vid Syndunum / so vier mættum med alvarlegre Ydran og þÿns Sonar Bloode afþvegñ er/ vera visser um̄ Fyrergiefning vorra Afbrota/ ædur eñ vier førum burt hiedañ. Pad veite goodur Gud fyrer JEsu Blessadar Vnder og Forþienustu/ A M E N.

Þridia Dag Joola.

Gudspialled / S. Johañ. 21. Cap.

Vm þañ Tÿma/sagde JEsus til Peturs/ Fylg þu mier epter. Petur snere sier vid / og leit þañ Læresvein epterfylgiandi / sem ad JEsus elskade / Sa er og um̄ Kvølldmaltÿdena hafde a hañs Briooste leiged/ og sagt: HErra/ Hvør er sa er þig forrædur? Pa ed Petur leit nu þeñañ / seiger hañ til JEsu: HErra/Hvad skal þesse? JEsus seiger til hañs: Ef eg vil

vil hañ blijfe til þess eg kiem / Hvad kiemur þad vid þig? Fylg þu mier epter. Þa gieck su Ordræda a medal Brædrañа / Þesse Læresveirn deyr ecke. Og JEsus sagde eige til hañs/ hañ deyr eige/ helldur ef eg vil hñ blijfe til þess eg kiem/ hvad kiemur þad vid þig? Þesse er sa Læresveirn / er um̃ þetta ber Vitne / og þetta skrifade / og vier vitum ad hañs Vitnisburdur er sañur.

Exordium.

VErst sialfum DRottne JEsu Christo/ og þeim Afgiøfū sem hiñ goode Gud hefur i hønum giefed vondre Mañeskiu/ þa er eingeñ þvilijk/ so sem Raad og Skilningur / er hañ hefur Saaler vorar prijddar med / þau adgreina oss fra Villudyrunum/ Grøsunum/ Eikunum og ødrum Skiepnum a Jørduñe. Eg veit ecke i hvøriu Madureñ være betre eñ Hestureñ/ nema ad hañ skoornadest af Skynsemeñe/ og hvad meira er/ ad eiñ Vitstola Mañeskia/ hvørja Gud hefur med Fæsiñu straffad / hun er øllum ødrum Skiepnum midur a sig komeñ / hvad oss sem Heilvita erum fyrer Guds Voleñmæde / ætte ad knijsta til þess ad bruka Dyrgrip þeñañ til Lofs og Dyrdar hønum er hñ oss giefed hefur. Eñ Gud næde/ ad þar vill vera stoor Brestur a hia allmørgum og hia flestum / og eg mæ seigia hia øllum nockur/ So ad David hefur nooga Orsøk til ad taka syndugum Møñum Vara fyrer/ ad ecke lijkest þeir Hestum og Mwlum/ hvørium Meñ verda Beisle og Bitel i Muñ ad leggia / Ps. 32. Og samt þykkunst vier aller noogu vitrer / og erum noogu frameijgder i þvi Skada ad gióra / i þvi ad dæma um̃ adra eñ ecke um̃ sialfa oss / i þvi ad leita epter þvi sem vort er eñ ecke añars/ þvert a moote Postulans Bode/ 1. Cor. 10. So kad geingur Olijkt þvi er hañ i ødrum Stad seiger/ ad Meñ eru Børn i Skynsemeñe/ eñ ecke i Hrekkvijsiñe/ 1. Cor. 14. Eg meina i hiñe riettu Vitsku/ sem Ritningeñ so kallar/ og þar i er foolgeñ ad þeckia Gud og sialfañ sig/ og velldur þad þvi/ ad Meñ læta sier vera so ant um̃ þad / ad hnijsa um̃ añara Mañа Hætte / ad Meñ giefa sier ecke Stunder til ad rañsaka sijna eigeñ / hvørtiu þo eckert er þarfara i voru Saaluhialpar Verke / og er þesse Spilling Nætturuñar so rijk i Mañlegu Hollde / ad Grein af heñe hefur stunged sier wt jafnvel hia Guds Astvinum. Dæme høfum vier a hinū heilaga Petre i upplesnu Gudspiallе/ Eñ uppa þad ad Meñ vita skyllde/ ad þvilijkt er Synd/ ja/ ein Synd sem margt Jllt af sier leider/ sem sijdarmeir sagt verda / þa ætalde DRotteñ þeñañ siñ Læresvein nærsta hardlega og røksamlega fyrer þetta. Nu þott ad Skapløstur þesse sie ecke hiñ miñste Avøxtur Spillingarenñar/ þa vite Meñ þo / ad Gud er so vijs / og so mættugur i Breiskleikanum/ ad þar er eckert i Nætturu Mañsins so Jllt/ ad hñ kuñe ecke Gott af ad gióra/ þvi ad Tilhneigingarnar voru i Ondverdu goodar og af Gude skapadar/ Vaubrwkuneñ giører þær skadlegar/ Eñ þegar þær verda hreinsadar fyrer Endurnijungu H. Anda / þa kuña þær eñ nu allar Gude ad þioona til Vegsemdar/

semdar/ og Endurgietnum Nafñe til Sæluhialpar. Þar byrer ad so sem Forvitneñ er skadleg og Hæskasamleg/ ef heñe er beitt i þeim Hlutum sem Gud hefur bañad/ so er hun þørf og Gagnleg sie hun brwkud til þeirra er hañ boded hefur. Eg vil uñ hvørtveggia tala med faaum Ordum/ epter þvi sem Gud giefur Naad til. Hvar til hañ styrkia virdest med Krapte syns Anda i JESV, NAFNE / AMEN.

Vtleggingeñ.

FAa leider Gott af Forvitneñe seiger Ordshættur gamall/ Vier høfū nockrū Siñū heyrt/ ad þær Syndernar er vier miñstar holldū / þær kuña ad verda ad þm̃ stærstu/ vellde þ. þvi/ ad Meñ bidia Gud ecke miøg rækelega Fyrergiefningar a þm̃/ eins z ad hñ sie skylldugr til ad hallda oss þ til gooda/ sm̃ vier ecke misvirdū a sialfū oss / og geingur þ eins til um̃ þta/ z um̃ litla Skeinu a Lykamanū/ þa er vier forsmaaū/ ad hun verdur optlega ad Lyfs og Lima Tioone/ sie ecke vid giort/ Eñ þ maa kuñugt vera/ ad þsse Okostur er ecke halldeñ fyrer neina Synd af morgū/ og þo kañskie fyrer Dygd / fyrer Agiæte / fyrer Kostgiæfne / fyrer Framsyne/ z hiner sm̃ hana ecke æfa/ fyrer Opocka z Raadleysingia. Være nu þta eingeñ Stoor-Synd i sødru / þa er hun þo i þvi ad hun ecke er halldeñ fyrer Synd / þvi eins kañ ein lytel Synd ad fordæma Mañeñ fyrer Guds stranga Doome/ so sm̃ ein stoor/ og verda þær þo þyngstar sm̃ alldrei verda þecktar nie mz alvarlegre Ydran afþvegnar: þad syner oss Dæme Phariseañs z Tollheimtumañsins/ hvor ed foor riettlætare hiñū aptur i sitt Hws/ Luc. 18. Nu er þssu þo ecke so vared um̃ Forvitnena ad hun sie lytel Synd/ z hafe Meñ ecke añad til Dæmis/ þa skygnunst epter þvi hvarneñ Syndeñ fyrst iñkom i Heimeñ. Páll seiger oss þad hafe skied fyrer eirn Mañ i hvøriū aller syngudu/ Rom. 5. med hvoriu Moote var þad? Ritningeñ greiner um̃ þ noogu skyrlega hvørneñ Diøfulleñ sveik vora fyrstu Forelldra/ sem er/ ad þau skylldu fra Gyrnd til ad þeckia hid Jlla / og forsmaa Guds Bodord i þvi ad vita hvørneñ Epled smackade/ og ad verda Gude lyk/ Gen. 3. Seiged mier Bræder myner/ er ecke af þssare Forvitne komeñ øll Synd/ z Daudeñ sm̃ er heñar Verdlaun iñruñeñ til allra Maña? Rom. 5. Bid eg ydur

ur þvi ad athuga/ ſ Chriſtner heita vilied/ ad eꝼ Agg/ Reide/ Præta/ Oꝼund/ Agyrne/ Drambſemi/ Mañdrap/ Noordoomar/ Frilluliꝼnad- ur/ Aꝼgudadyrkan/ Gudlaſtan/ Gal. 5. og adrar Skamer ſem ſteiꝼa Syndarañ i eilyꝼa Glotun/ eꝼ ꝥta ſeige eg eru Okoſter halldner yd- ar a medal/ hvort ad Forvitneñ ſem eg heꝼe ſynt/ og eñ þa framar ſkal ſtkᷓna/ ad ſie Mooder alls þeſſa/ Sie goodur Koſtur edur ſo lytel Synd ſ hun aꝼ Almeñinge halldeñ er. Ad ſøñu er ꝥ ſatt/ ad vier i øngvañ Mata eigū vorū fyrſtu Forelldrū ad ꝥlaſa/ þvi þau brukade Gud til ꝥſſ Medals/ ad vier ſem nu liꝼū/ kynū ad verda hluttakande hans Giæ- ſku. Þo verdur þvi ecke motſagt/ ad ꝥſſe ꝥra Forvitnis Synd/ hun var hin ſtærſta Synd/ ſem aꝼ Mañkynenu heꝼur frameñ vered/ allar Synd er ſem ſydan giorſt haꝼa/ þær eru ad ſøñu a moote Gude giordar / þo Meñ fremie þær vid Naungañ/ eñ ꝥſſe ſteꝼnde rietrlyne a Guds Dyrd arꝼullu Nattign/ allt hvad Meñ nu ſyndga/ ꝥ ſyndga Meñ aꝼ Breiſk leika edr Illſku Natturuñar/ hvørrar þankar eru vonder i fra Barn dome/ Gen. 8. Eñ þau voru heiløg ſkøpud/ og þar þau voru ſo dyrdleg ſkøpud / þa gatu þau audvelldlega hallded Guds Bodord. Eg ma ei fa mier ꝥ til Orda/ ad þau ſteiꝼtu øllū ſynū Eꝼterkomendū i tymanl lega z eilyꝼa Ogæꝼu hier med / þvi Guds Oumrædeleg Giæſka ſem heꝼur fyrergieꝼed þm/ heꝼur gieꝼed mier og øllū ødrū Stoor Syndurū noog Medal i ſyns eingieteñs Sonar dyrmætū og ſaklauſū Douda/ til ad fa ꝥta endurbætt oſſ til Saluhialpar z Myſkunar. Eñ hitt vil eg bidia ydur ad hugleida/ hvørt ad Gud ſem vegna ſyns Riettlætis ſtraꝼꝼ ade ſo hardlega ꝥſſa Synd Forvitnena/ a vorū fyrſtu Forelldrū/ hvørt hū ſeige eg/ mune kalla hana gooda a oſſ/ ſem valla køllū hana Synd ad vera. Nu ſo ſem ad þeſſe Synd var i Vpphaꝼe Orſøk til allrar Mañſins Olucku/ ſo er hun eñ nu til hvørrar Syndar/ eꝼ Meñ riett ad ga/ aꝼ heñe ſprettur allt Ranglæte mote Gude/ mote ſialꝼū oſſ og mote Naungañū. Andſkoteñ ſagde i Fyrſtu vid Konuna: Gud veit ad nær ſem þid eted aꝼ Eplenu/ þa munu uppluykaſt Augu yckar/ ad þid verded ſo ſem Guder/ ſkiniande Gott z Illt/ Gen. 3. hier aꝼ kiemr For-

vitne sw/ad Meñ vilia ecke lꜳta sier nægiast mz ꝥ sm̃ Gud hefur op-
eñberad oss i sijnu N. Orde til Sꜳluhialpar / hvørneñ vier eigum ad
trwa/hvørneñ vier eigũ christelega ad lifa/ helldr giøra sier adskiliañ-
legar Grillur um̃ Guds Fyrerhyggiu/um̃ hñs Veru/um̃ þær þriar Per-
soner/ um̃ þau heiløgu Sacramenta og margt añad/sem Guds Speke
hefur ei unt syndugũ Moñũ grant ad þeckia/ og hefur þo allt þta so
berlega auglijst hvøriũ heilvita Mañe sm̃ ecke forsmꜳer Vppfræding
una/ad hñ mꜳ þar vel vid una og holpeñ verda/eñ þr sm̃ þa vilia for
vitner vera/þr hafa lært ꝥ af Fiandanũ/ad lꜳta sier ecke nægiast med
Guds Giøf/helldur eyda goodũ Gꜳfum og Tijmanũ sem Gud hefur
giefed til ad rækia sijna Sꜳluhialp/og ad kieña ødrũ/til þss ad skign-
ast iñ i Guds Leindardoma/z hid Orañsakañlega Diwp hñs Guddom
legrar Speke/lijker Betsemitũ/hvørier af Forvitne skigndust iñ i Ørk
ena/z urdu þar þ af Gude slegner mørg Þusund Maña/ 1. Sam. 6.
So eru z marger af hinũ mz Blindne slegner/þvi Drotteñ hefz hønd
lad þa i þra Slægvitsku/ og hñ veit ad Þrætur Vitringaña eru Nie-
gome/1. Cor. 3. Eins z Gud sa sem vill ad aller Meñ verde Sꜳluholp
ner/1. Tim. 2. hefde ecke giort þta liosara/hefde hñ vitad þad munde
Mañeskiuñe vera hagañlegra til Sꜳlarnota : Og þañeñ er nu For-
vitneñ þm̃ skadleg/er sig hygna z lærdasta kalla/hvar af øll Vantrw/
øll Hiꜳtrw/ Afgudadyrkun/Mañasetningar/ jꜳ allar Trwarvillr og
Andskotañs Evangeliũ er iñkomed i Heimeñ/og hvør vill þa seigia ad
Forvitneñ sie ein lijtel Synd? Og þañeñ vanvirda Meñ nu Gud med
þssu er vier Speke køllũ/z syndgar so Forvitneñ einmidt a mote hønũ/
eñ ei giører hun þad miña a mote sialfũ oss og Nꜳunganũ/ þott ecke
eigũ vier so Søk þar a/þar vier erum ecke vorer eigeñ Herrar/Gud ꜳ
alla Søkena/samt lender Skadeñ hia oss/ Hønũ kuñũ vier eckert Ille
ad giøra med Forvitneñe. Vær komustũ ei leingra þar med/eñ Hiner er
ætludu ad byggia sier Turn upp under Himeneñ/Gen. 11. Sialfũ oss
er hun verst/og so Nꜳunganũ. Þegar Diøfulleñ hafde smeigt þvi
iñ hia Konuñe/ad Ovirda Gud/ þa flaug heñe ꝥ strax i Hug ad vita

hvørneñ

hvørneñ Epled smackade/og ad locka Mañeñ til Syndareñar/Gen. 3. So giører hñ eñ i Dag/ þegar hñ fær skoted i Hug Mañsins/ ad akta Gud lijtils/ af þvi hañ skilur ecke allt hñs Raad/og þar kiemur ei strax Hefnd yfer vondar Athafner/þa hefur hñ bwed sier Rwm i hñs Hiarta/til ad forvitnast um̃ ꝥ/er hñ skilia kañ/sm̃ er um̃ Hage Naungans. Eingeñ a meire Plaagu eñ sa/ er þssũ Siwkdome er underorpeñ. Hvør er vesælle eñ sa/ hvørs Hiarta ad Diøfulleñ hefur mz Agyrne iñtekeđ? Eñ mun nockud hiñ Agiarne giøta vered en Forvitne? Hañ spur alla Vegana epter þvi/ hvørneñ ødrum gange/ hvad um̃ þeirra Eigur lijde/ hvøriar Vtrettingar þr hafe/ ecke til þess ad samfagna þm̃/ ef ꝥ er vel/edur ad samhrygnast/ ef ꝥ er illa/ helldur ad hañ meige svæla under sig a einhvørn Hatt Eigur þrra/ edur hindra þrra Vtvegur sier til Abata/Takest hm̃ ꝥ ecke/ þa leggst hñ upp a Sængena eins & Achab/1.Reg.21. og uner ecke vid nema hñ fae Naboth i Hel komed. Øfundena gietur Forvitneñ af sier/& hun føstrar hana. Eingeñ øfundar añañ fyrer þa Hlute/sm̃ hñ ecke af veit/eñ ꝥ er Plaaga hiñs Øfundsiwka/ad hñ gietur ei lifad an þss ad forvitnast um̃ Hag sijns Naunga/jafnvel þott eingeñ Drepsott sie hm̃ þvilijk/ so s. ef hm̃ lijdur vel/ & lijde hm̃ illa/ þa er honũ ꝥ ad søñu ein Stundar Glede/ eñ helldur þo jafnañ Spurnũ fyrer/hvørt ꝥ mune ecke midur vera/ & sie ꝥ ei/lijkar hm̃ illa. Eins er hañ og Andskoteñ/hm̃ þyker vænt um̃ Mootgang Mañeskiuñar/eñ samt er hñ þo eins Vesæll. Hiñ Drambsaate er Forviteñ/þvi hñ er Ærugiærugur/hañ spurst fyrer/hvørt nockrum sie meire Lofning veitt eñ sier/og fiñe hñ Brest þar a/þa eyrer hñ þvi ecke betur eñ Haman/þa Mardocheus ei villde heidra hñ eins & adrer/ Esth. 5. Og er þetta ein stoor Olucka/ecke einasta þm̃ sem verda fyrer Skadanũ og Ofbelldenu/ helldur og hinũ/er ala þessa Ovætte i Hiarta sijnu/og maa þañ med riettu Diøful-oodañ kalla/ sm̃ af þessũ þremur Andskotans Einglũ er plaagadur/þvi hvør þeirra hefur heila Sveit Diøfla/þad er Skama & Lasta/og er Forvitneñ þm̃ so Handgeingeñ/ad þr verda ad brwka hana til allra siña Vtrettinga i Satans

Erendu. Hvar er su Diucka Maña a medal/sim Reiden z Heiptrækn eñ ecke af stad kome? Sundurþyckia/ Tviſdrægne/ Mord/ Mañslag/ Strijd z Bloods Vthellingar/ mun þ ecke allt af heñe koma? Eñ hvad seiger hiñ Vijse Seneca hier um? Vilier þu ecke Heiptrækur vera/ þa vert ei Nyſiſeñ. Þad er margra Maña Nattur/ ad þm er mikel Forvitne a ad vita/ hvad um þa er talad og Radslagad / eñ slijkt er stoor Þrældomur z fævijsleg Ordsyke/ þviad soddañ Meñ skal alldrei vanta eirn Nræsnara/eirn Ligara/ sa ed bere i Eyru þra falskar Søgr/Roog z Bakmælge/ hvert ad ablar stoꝛs Drooa i Hiartanu/ eñ hialpar eckert til Eyrindaña Framkvæmdar z lætur optlega þañ/ er giefeñ er fyrer slijku/taka uppa sig Oþarfa Mædu z Vmhyggiu/og þott Meñ forsvare slijkt med þvi/ad Meñ hliooti ad forvitnast um Radagiorder Ovina siña/þa er þ einkis vert/ þvi Forvitneñ/ hvørsu forvitenn sm hun er/skal alldrei fa ad vita Helmingeñ af þvi sm satt er/z þott hun feinge/þa vill þ abla Mañenu laugtum meire Okyrrleika i Hiartanu/ helldr eñ Vareigdar edur Framsyne/z er þusundsiñu betra ad kosta þm Tijma/er Meñ brwka til hiegomlegrar Forvitne/z til ad vita hvad hver Ner-Kiellingeñ um hñ talar/ad brwka hñ/seige eg/ til Kostgiæfne og Astundunar i sijnu Kalle z Embætte/ z ad varpa siñe Ahyggiu uppa Drotteñ/Ps. 55. þvi hitt mætte æra/ecke einungis Ostødugañ/ helldr z þañ sm añars være nøgu Radsettur/þar Verølldeñ er full af Nrekvijse/ Oiru z Opackløte/ og er eingeñ Vijsdomur lakare/ ja/ eingeñ Heimska heimskare eñ sw/ad vilia allt þtta vita: Þad er eins z ef nockur hefde Ynde af þvi/ad hafa Mok vid Opreskur z ecke Mañeskiur. Hvad giorum vier oss i Lund? Munum vier ætla þ vier munum med Einglunum bwa/edur heilogum Moñum / og vitum vier ecke ad þeir eru flester sm uña sialfum sier best? Torsookt mun þ/ ad venia Illskuna z Varmeñsku af þvi alldeilis: Þar fyrer/þott ad nockur være so Fiolkuñugur/so sm i Skrok-Søgu seiger/Ad hñ kyñe ad giora sier eirn Speigel/i hvørium hñ sæe alla Bakmælge/Roog/ Lyge/ A-Austur/ Radagiorder/vondar Osker/Vanþacker/ymislega Doma um vorar Athafn

ir

er ꝛ Lÿfernis Nættu/suma saña/suma logna/af þm̄/ sm̄ þo eru jafn-
vel miklu verre. Ef einhvør/seige eg/sæe ꝥtta i einū Speigle ꝛ horf-
de þar i litla Stund/ þa munde hm̄ ofbiooda/sierdeilis þm̄/ er miklu a
vid adra ad skipta/ꝛ kasta Speiglenū i burt/ef hñ Heilvita være/ꝛ yr-
de þvi hvad fegnastur ad hñ alldrei aptr i hñ lite/nema hñ villde verda
eins ꝛ Jsmael/ad hñs hønd være a moote hveriū Mañe/ꝛ hvørs Mañs
Hønd a mote hm̄/Gen. 16. Ulfur af Mañe/ꝛ eins ꝛ Nebuchadne-
zar Stallbroder Vargaña/Dan. 4. Og þesser Hluter er Meñ leitast
so miøg epter ad vita/eru þo optast eins ꝛ Þytur i Skoogie/hñ varer
ei leinge/ Eins rekur Lÿgeñ aptur þegar søñu mæter/ ꝛ være þa betur
heima seted/eñ fared til ad Mañspilla sier ꝛ hefna a ødrū fra Hluta
sm̄ dodna af sialfū sier/ eins ꝛ Sveppureñ þegar hñ er fullvaxeñ/ og
breite Meñ ødruvÿs/ þa ala Meñ Jllgyrne añara med Forvitneñe ꝛ
Grunsemeñe er heñe fylger ævallt so sm̄ Skuggeñ Lÿkamanū/ þvi ꝥ er
Hæske ad erta illt Skap ꝛ Samvitskur vondra Maña/hvørier ed læta
opt af/ef þeir meina ad Strakskapureñ sie duleñ/ Eñ ætle þeir ad hñ
uppvÿs sie/ þa drÿfa ꝥr Jllt wt mz Jllu/ so framt ꝥr megna/ þar ꝥr
vita ad þeir ecke eiga til goods ad giøra. O hvad miklu betra er Ræd
Salomons i þvi/ad læta s̄ Meñ siæ ecke Orietteñ/ꝛ safna so Glood
um Eltds yfer Hofud Ovin sÿnū/til ad færa hñ a rietta Leid. Tvær
Dætur hefur Forvitneñ/ sem Meñ leika vid eins og Smæ-Børn edur
Hvelpa medañ þær ungar eru/ eñ þegar þær vaxa upp i Mañsins Hiar-
ta/og hafa leinge soged Mooodurena/þa verda þær skiæder Griper/ ꝥ
er Grunsemeñ og Trwgyrneñ/ So lÿkar Systur/sem þær eru skylldar
til. Sa ed misgrunar hvørn Mañ/gietr alldrei nockurn trwañ ætt/ þvi
ad ꝥss trwrre og dyggvare ad eirn er/ ꝥss helldur gremst honū ꝥ/ad hñ
sie illa trwad/þar ed hñ ecke til ꝥss viñur. Medal añara sÿner oss þad
Dæme Jsbozetz Jsraels Konungs / 2. Sam. 4. Hvør ed miste bæde
Rÿked og Lÿfed fyrer þad/ad hañ misgrunade Abner um̄ Legord med
Rispa/Frillu Sauls Konungs Fødur sÿns/2. Sam. 3. Þegar Mæge
Samsons tortrigde hañ um̄/ ad hñ munde ætla Dottur siñe Einlæte/
þa

þa olle hñ þvi/ad Samſon uppbrende Philiſteana Akurlend mz Refe
unū/Jud.15. Og ſo ſkiedur þ tijt/ad nær eirn ærlegur Madur er mis-
grunadr/fekr hñ ſier uppa Refs-Nafn/z gioreſt ad þm ſ hñ er ætladur
ad vera. Þuſund ma ſiña Dæme til þſſ/bæde i Ritningune z añarſtad"/
z þar ad auke/er hun Illshugar Vitie/þvi ſeiger Plautus Skalld um̄
Modurena/ad þar ſie eingeñ Forviteñ nema ad hñ ſie under eins Ill-
giarn. Eñ Chryſoſtomus/ ad eirn goodur Madur ætle ſkialldañ ødrum
Illt/ og ſkialldañ ætle ſa Goods aþ ødrū ſem er Vondur ſialþur/ þra
er hvoriu Orde ſañara/og ſañaſt hier hid fornkvedna/ad margur ætlar
mig ſig/og mætulega dyggvaſt. Og ſo ſm̄ ad hñ ed heþur Sær eda Or
kumſl a Lijkamanū/hñ hriller vid eþ nockr kiemur þar nærre/þoitt allð
rei ſnerte hñ þ/ſo ætlar hiñ Grunſame alls Ills til allra/jaþnvel þra
ſm̄ hm̄ eckert Illt giora vilia/edur giora kuña/aþ þvi hñ er ſialþr ſier
Ills medvitande. J einu Orde ad ſeigia: Nun giorer eirn Koning ad
Tyraña/eirn Hwsbonda ad Bødle/eirn Þienara ad Drottens Svikara:
Nun er Sættarſpiller millū Hioona/ millū Fedgina/ millū Brædra/
millū goodra Vina/og eru til þſſ Oprioolande Dæme/og dagleg Rein-
ſla kieñer þad/og er þo Trwgyrneñ hælþu verre. So þ er ſatt ſem i
Fornyijſuñe ſtendur: Aungvū ad trwa ecke er gott/ollū hælþu verra.
Eg veit ecke hvørt ad Andſkoteñ a nockurt ſkarbeittara Vijſlarþære/eñ
Trwgyrnena/hun er tvijeggiad Sverd/ og ſkadar beggia vegna/bæde
þañ ſem trwer ollu/og hiñ ſem loged er a. Ranka ma oſſ vid þvi/ad
Eva trwde Hoggormenū/z Adam heñe. Fyrer Talhlijdne Potiphars
mætte hiñ ſaklauſe Joſeph i Vardhallde giſta i morg Ar/Gen.39.
Fyrer Talhlijdne Davids tapade Mephiboſet halþū Akrenū/2. Sam.
19. z var hñ þo Son: hñs beſta Vin". Fyrer Trwgyrne Aſſveri Kon-
ungs haþde allur Iſrael nærre þvi Lijþed miſt/Eſt.3. og auk þſſa þa
giete ecke hiñ Talhlijdne hia þvi ſneidt/ad vera allra þra Narre ſm̄ ad
hm̄ liwga/hvørſu vitr ſem hñ añars er/þvi eingeñ er trwgiarn nema
hñ ſie z mælugur/eñ Mælgeñ er Teikn Heimſkuñar/þeſſ gietur Sa-
lomon/Prov.29. ſeigiande: Sæſtu mælugañ Mañ/ betre Von er a
einum

einū Vilpyrringe eñ a hm̄. Og aptur Cap. 17. ad japnvel eirn Neimſk inge, ep hñ þeiger/ſie vitur hallden/ allt þta kiemur nu ap Forvitneñe ſem adur er ſagt/ og heþe eg nu ſo wtmælad þta Skrimſle ad nockru Leite/ Eñ þo hvørge nærre ſo ſem hun Reindar er.

Eñ nu viliū vier i hiñe ſijdare Greineñe ſkoda hvørneñ vier kuñū ad giøra þeñan Okoſt ad hinū beſta Mañkoſte þ Nad Guds og Adſtod H. Anda. Pad er vitañlegt Brædur miner/ad hiñ fyrſte og beinaſte Vegur til allra Dygda og Mañkoſta er ſa/ad þeckia ſialþañ ſig/eñ ſa ſm̄ Forvitnena brwkar til þſſ ad rañſaka ſitt eiged Hiarta/ſijn Ord z Athaþner/hñ mun ſijdz ſkignaſt um̄ añara Eþne/z er þa lijkaſt ad hñ kviitur verde vid alla þa Okoſte z Orooa/ er eg upptalde i hinū fyrra Partenū/ ſo ſm̄ Madur ecke fær ſiedañ ſiñ Yþerlit i þvi Vatne ſm̄ er aþ Vindenū uppblæſed/ helldur nær pad lignt er/ ſo er og Omøgulegt/ ad ſa kuñe ſialþz ſig ad þeckia edz rañſaka/ſ ecken añad giører/eñ ad forvitnaſt um̄ añara Hage. þ eru dyrmæt Ord ſ Frelſareñ talade fordū/Matth. 7. Pu Hræſnare drag fyrſt wt Bialkañ wr þijnu Auga/ og ſia til ſijdañ ad þu fær wtdreiged Flijſena wr þijns Broodurs Auga. Par er i Mañlegre Natturu nockurskonar Potte/ad vier meiū ſialþa oz meir eñ adra/hñ kiemz aþ øngvu meir eñ þvi/ad vier rañſokū añara Hattalag meir eñ vorſ eiged/ma pad þo vita ſierhvør eirn/ad hvørſu ſm̄ hñ vera þykeſt Koſtū bweñ/þa er hñ þo ecke øllū betre/og hender oſſ i þſſu þ ſama z Stiørnumeiſtarañ fordū/ad a medañ hañ var ad ſia epter Himentunglunū z goonde upp i Lopted/ fiell hñ i Griþ iu eina ſm̄ vard þ Footū hñs. Eñ vited þ Brædur miner/ad allz Vijſdomur/ſo ſm̄ ad þeckia Stiarnañā Gang/Natturu Graſañā/Steinañā/Fuglañā/Fiſkañā/ þ er Fævilſka hia þvi ad þeckia ſialþañ ſig/ z þſſ er øllū þm̄ unt ſem Gud heþur gieþed heila Rænu/þ er ecke i od ru foolged/eñ ad bera ſiñ Lijþnad ſamañ vid Guds Vilia/ſem bæde er iñſkriþadur i vor Hiørtu/Róm. 1. og oſſ chriſtnū Møñū þralega opeñberadur i hñs hellaga Orde/eñ þvi gleimū vier/og teliū oſſ þ til Agiæt is ſem lijtels edur einſkis er vert/edur vánbrwkū þ ſem mikels er vert/

 eñ

eñ hvad er ꝥ þo er vier kuñu ad virda so mikels a oss ad vier forsmaaū adra? Þad eru añadhvort Luckuñar Giæde edr Natturuñar edr Naadareñar. Eg vil eirn Formaala hafa fyrer ollu þessu/og þañ sem Paall 1. Cor. 4. hefur fyrer þm er stærdu sig af Andañs Gaafū. Hvad er ꝥ Madur/ad þu ecke þeiged hafer/og fyrst þu hefur ꝥ þeiged/þvi stærer þu þig þa/ so sem þu hefder ꝥ ecke þeiged? Vm Luckuñar Giæde Aud & Metord vil eg faatt tala/ꝥ er Almeñinge kuñugt/ad eingeñ verdur af þeim ægiætare/ marger verre/ og er daarlegt ad hrokast upp af þvi sem hlotnast kañ hinū versta Mañe/ og hid sama maa seigia um Natturuñar Gaafur/þott þær sieu goodar/þær eru wtvortis eda iñvortis. Vtvortis er Afl & Frijdleike/eñ um Hreistena er ꝥ ad seigia/ad Asn eñ & Vxeñ eru eñ þa sterkare/& sieu þr betre fyrer ꝥ/þa mætte sa ofunda þa/sem odrū fremur þyke/t ꝥ Aflsmuna saker. Eñ hvad Frijdleikañ vidvijkur/ þa eru Rooseñ og Liliañ miklu fegre/eñ hin vænsta Jomfrw/ þvi Lausnareñ seiger/ Matth. 6. ad Salomon i allre siñe Dyrd hafe ecke so skrijddur vered sem þær/ og er þo vitañlegt/ad Gud hefr meira lagt til hiñs liootasta Mañs/& hvorneñ sem þvi er vared/ þa er ꝥ Ovitulegt/ad þeckia ecke sialfañ sig af Metnade þess Hlutar/ sem eirn Kville gietr t: burtu fra oss teked/og Elleñ ad vijsu ræner alla þa er hefñar bijda/eñ Daudeñ añars. Iñvortis Giæden er Gud hefur prijdt oss mz/eru Vitsmunerner/ þr eru hiñ ægiætaste Hlutur/ef þeir eru til Goods brwkader/& þo allra hellst til ad þeckia Gud og sialfañ sig/eñ sa ed ꝥ giorer/hm er ecke hætt vid ad forvitnast um añara Maña Raadslag edur Hattseme/hñ hefr noog ad giora/ad rañsaka hvad hñ hafe hvorn Dag Gude a Moote broted/& þeinkia sig um/hvorneñ hñ meige faa ꝥ kvitt hia hm/og leidriett framveigis. I þessu og odru þvi lijku skylldu Meñ æfa Forvitnena/Brædr minar/i stadeñ þess ad hnijsa epter Naungañs Hattū/ hm til Meins/eñ sialfū og til einskis Frama/ og verdur hun þa ad hiñe bestu Mañprijde og Vegun til allra goodra Digda. Naadareñar Giæde eru hinar andlegur Digder/ Trweñ/Voneñ/Þoleñmæden og Kiærleikureñ/sem er mestur af þessu/seiger Paall/ 1. Cor. 13.

1. Cor. 13. og so þr Averter sem hier af spretta. Men̄ vilia vel segia/ ad slÿkt giefe Men̄ ecke vanbrwkad/ þvi þ sie Guds Anda Verkan i oss/ en̄ giætū þss/ ad so sem ad Gud kan̄ ad giøra Gott af Illu/ so kan̄ Andskoten̄ ad giøra Illt af Goodu. Eg heyre ad Paulus i hinū fyrra Pistle til Corinthios og hinū fremur fyrstu Capitulū deiler a þa Christnu i Corintho vegna þss ad þr stærdu sig af andlegū Giædū/ Jeg heyre ad Phariseanū var þ til Ranglætis reiknad/ ad hn̄ sagdest ei vera so sē adrer Men̄/ Luc. 18. Hvad olle þvi Brædr mÿner? Vanþeckingen̄ a sialfū sier/ en̄ Forvitnen̄ um̄ Tollheimtuman̄en̄/ er hn̄ þoktest vita syndugre sier ad vera/ sē þo foor riettlatr framr hønū i sitt Hws. Þad er ad sønu meste Dáraskapur/ ad vilia stæra sig af Luckunar z Natturunnar Giædū/ so sē adur er sagt/ en̄ þo er sa en̄ meire/ ad hroka sier upp af þvi sem naadurleger Kraptar ecke i oss verka/ helldur kiemur man̄ þrá riettlÿtnis fra Gude/ z er sw vissust Von/ ad hn̄ svipte þan̄ sÿnū Giøfū er so illa med þ hondlar. Þu seiger: hn̄ tekur ecke þ Gooda frá Man̄enū/ þvi þ er hm̄ þocknanlegt: Eg jata þ satt ad vera/ en̄ þ sm̄ Guds Naad hefur verkad Gott mz oss/ þ er ecke leingr gott þegr. Maduren̄ tilreiknar sier Guds Giorning/ en̄ þ giøra aller þr/ ed ødrū betre þykiast/ og ecke foravitnast um̄ sialfa sig/ hvad miked þa vante a þa Skylldu er þr eiga hm̄ ad giallda/ z kalla sig gooda af þvi ad adrer være ern̄/ ad þra Hyggiu. Mun nu ecke Gud reidast slÿku/ þegar hn̄s Gafr eru þan̄veg til Mesnadar brwkadar? Ju/ meir en̄ hinū er vier kollū stooro Syndara. Vier finnū i Eptirlÿkingunne/ Matth. 25. ad Punded var tekid fra hm̄ sē ecke villde leggia þ a Mangarans Bord/ hvad eigū vier þa ad ætla um̄ hn̄ sm̄ fer so illa þar mz/ ad i staden̄ þss/ ad hn̄ ætte ad þiona Gude med þvi i Audmykt sÿns Hiarta/ þa slæst hn̄ i Lid med Fiandanū/ er var i Vndverdu hinū bestu Gafū prÿddur/ en̄ þss gielldur hn̄ enn i Dag/ og mun ad Eilÿfu gialda/ ad hn̄ upphoof sig a moote hm̄ er hn̄ hafde so dyrlegan̄ skapad/ so munu z aller þr ed hm̄ i þessu epterfylgia. Hver hefur meire Guds Dyrkare vered en̄ Salomon? 1. Reg. 11. og þo vard hn̄ straffadur mz [illegible]. Var ecke Jehu hin̄ meste Vandlætare vegna

Guds yfer Achabs Nwse? 2. Reg. 9. þo vard hn̄ opurselldur i fraleitt Siñe/2. Reg. 10. Giørde ecke Judas Kraptaverk med hinū Lærisvein unū? Matth. 10. og þo eru hn̄s Aþdriþ Møñū kuñug. Og kan þ eckert þvilijkū Møñū ad gagna/ hvad leinge og hvørsu vel sm̄ þr haþa Gude þienad/ þvi nær þr hvad bester vera þykiast/ og ætla sier einskis aboota vant/ þa verda þr eins z Smæbørn/ þau er rijþa þ sialþ i sund ur er þm̄ vænst um̄ þyker/ so verdur fyrer hinū/ ad þeir haþa þess eingen̄ Not/ er þr haþa þo mæ skie kostad miklu Erþide til/ þegar þ skijn oþ þagurt i þra Augū/ aþ þvi þr ecke forvitnast um̄ sialþa sig/ edr hug leida/ ad þott þr giørdu allt þad þr ættu ad giøra/ þa ættu þr samt ad kalla sig Onijta Þiona/ Luc. 17. Og ecke einasta missa Men̄ Launen̄ hier fyrer/ so sm̄ Endurlausnaren̄ seiger um̄ þa ed giøra Goodverken̄ sier til Nroosunar/ ad þeir haþe sijn Laun wtteked/ Matth. 6. helldur verda Men̄ z þar fyrer eilijþlega straffader/ þvi eingen̄ mun þvilijkur Reikningsskapur mæta oss i Doomenum/ so sm̄ Misbrwkun Guds Nædar. En̄ i Sañleika þa er eingen̄ heñar Misbrwkun stærre en̄ sw/ ad brwka hana þvert a mooke þvi/ sm̄ hun er oss gieþen̄ til/ þ er til ad audmykia oss og lijtelæcka/ en̄ ad prijsa Fodur Lioosaña/ fra hvørim̄ ad øll good Giøþ z øll fullkomen̄ Giøþ kiemur/ Jac. 1. Um̄ allt þitta talar Drottenn̄ Gud mz skielþelegū Ordū/ Ezech. 18. seigiande: Eþ hin̄ Riettlæte i burtu snijr sier fra sijnu Riettlæte og breiter vondslegana/ z liþer epter øllū þm̄ Svijvirdingū/ sem hin̄ Ogudlege giører/ skyllde han̄ liþa? Jæ/ allt hn̄s Riettlæte sm̄ hn̄ giort heþur/ skal ecke i Miñe leggiast/ helldr skal hn̄ deyja i øllū hn̄s Misgiørdū z Syndū/ sm̄ hn̄ giort heþur. En̄ eingen̄ er meire Synd/ eckert Ranglæte meira/ en̄ ad ræna Gud þvi sm̄ er alleina hn̄s/ þ er hid gooda sem hn̄ heþur verkad mz oss/ en̄ brwka þ til ad forsmæ adra. Siæū þvi til/ ad Andskoten̄ ræne oss ecke/ 2. Cor. 2. Og forvitnunst um̄ Nægе vora/ hvort ad vier fiñū i Hiarta voru Þootta nockurn/ þ vier sieū betre i vorū Augū/ en̄ adrer þr ed vier køllū verre/ þvi þott þ vera kuñe/ þa er þ ecke oss ad þacka/ helldr þrre Guds Nææd/ sm̄ med oss er/ 1. Cor. 15. Og eþ vier fiñū soddan̄ Nugreñing/

ing/þa drepū hana strax mz Jhugan vors eigēn Overdugleika/ z læt-
um so þeñañ Veikleika Nætturuñar verda Orsøk til ad blygdast fyrer
Gude/ aþ hvørs Næd vier erū þ vier erū/ 1. Cor. 15. Og þ er ecke oss
ad packa/ þott ei sie hun ydralaus i oss. Og þegar vier nu hølldū Reikn
ing vid sialþa oss/ þa berū oss ei samañ vid hina/ sm̄ vonder eru. Mun
þ nockud Boot fyrer þig/ þott añat sie verre? Þad heiter so sem hiñ
Latinske Ords hættur seiger: Ad hiñ Glæmskigne drottnar a medal hiña
blindu. Helldur/ vilier þu i Mañjøþnud fara/ þa ber þig samañ vid
Enoch/ s̄ var uppnumeñ/ Gen. 5. Vid Noa Riettlætesins Predikara/
2. Pet. 2. Vid Abraham Fødur Trwadra/ Rom. 4. Vid Moisen/ er
var hiñ Þoliñmoodaste Madur a Jørduñe/ Num. 12. Vid Eliam/ 2.
Reg. 2. Vid Johañem Baptistam/ Matth. 11. Vid St. Pæl/ hvør
þo er so miøg Ahyggiusamur um̄ Velþerd sijna/ og eckert treiste sijnu
Riettlæte/ Phil. 3. O Herra Gud/ hier kiemur mier i Hug þ/ er Petur
seiger/ 1. Pet. 4. Eþ hiñ Riettlæte verdr naumlega hoolpeñ/ hvar muñ
þa hyrtast hiñ Oguðlege z Syndareñ? Eþ St. Pæll þottest vid þur-
þa/ ad verka sijna Sæluhialp mz Ugg z Otta/ Phil. 3. O hvad hrædd-
og skiælþande mættū vier þa vera/ sm̄ Daglega iñdreckū Ranglæted/
so sm̄ Jordeñ Vatned/ Job. 15. Og þvi kalla eg þ Oska Ræd ad vera/
sm̄ hñ gieþur Corinthu Borgar Møñū/ 2. Cor. 13. Ransaked sialþa
ydur/ seiger hñ/ hvørt þier erud i Trwñe/ Proofed sialfa ydur/ Þecked
þier ydur ecke/ ad JEsus Christus bijr i ydur/ nema þier sieud ræker
ordner. O hvad stor Þørþ er syndugre Mañeskiu a slijku i Vtlegd þss-
are / Vited þier ecke/ Brædur mijner/ ad Daudeñ stendur jaþnañ þyrer
Dyruñū/ z ad hvørs eins Dauda Dagur/ er hñs Doms Dagur? Jæ/
þ vite þier/ þvi eru Meñ þa so Oþorvitner um̄ sitt Hættalag i Andleg
um Efnū? Margur ætlar þ/ kañske/ ad ef Samvitskañ ecke nagar
hñ eda klagar um̄ neina Storglæpe/ ad hñ haþe Vitnisburd Andans
um̄ þ/ ad hñ sie Guds Barn/ Rom. 8. Eñ þvi er ecke so vared alltijd/
þvi eingeñ er so heilagur/ ad hañ haþe ecke noga Orsøk til ad aþbidia
Synder sijnar z græta þær þyrer Gude. Þeckingarleised a Syndunū/

 og

z Toomlæted i þvi ad ransaka sitt Hiarta/ þ velldur þvi/ ad Samvit-skañ þiñur so lÿtt til þra/ z hefur hun þa/ z mæ þ aungvañveigeñ gooda Samvitsku kalla. Eirn Stoorbrota Madr/ s af Hiarta ängrar sÿnar Illgiørder/ er miklu betur a sig komeñ eñ hiñ/ sm hvørke er heitur nie kalldur/ þvi Gud vill skirpa hm̄ wt aþ sÿnu Muñe/ Apoc. 3. Og hvad miklu betur var þared hiñe Bersyndugu/ sm ad laut Bak til ad Footu̅ JEsu/ z þvode þær i sÿnu Taarū/ z þerrade med Haarlockum sÿnu̅/ kiste þær z smurde med dÿrmætu Salve/ helldur eñ Pharisearanū/ er sagde i Hiarta sÿnu: Eþ þesse være Spamadur/ þa munde hñ vita hvør sw Kona være/ er snerter hñ/ ad hun Bersyndug er? Mun ecke þsse Sialþbyrgingur hafa skamast sÿn/ þegar Drottenn sagde? Hesse þyrer-giefst miked/ af þvi hun elskade miked/ z hñ sagde til hennar: Þier eru þÿnar Synder þyrergiefnar/ þÿn Trw giørde þig hoolpna/ far i Fride. Eg kañ ecke añad ad siaa/ eñ ad þtta var stor Skeinkur/ z þsse Smyr-sleñ voru betur launud/ helldur eñ þott hñ hefde giefed heñe øll Rÿke Veralldareñar. Eñ eg vil hier um seigia/ so s Paall um sig talar/ þess vegna hefr hñ mier myskunad/ seig. hñ/ ad hñ sÿnde a mier alla stærd Myskunar siñar/ þeim til Dæmis/ er a hañ trwa mundu/ 1. Tim. 1. Aller eigū vier hins sama Von z Kviña þesse/ eþ vier lææ tum oss aþ Hiarta angra Syndernar/ Eñ þ kañ ecke ad skie/ nema vier Smaa-smuglega ransøku̅ hin iñstu Fylsne vors Hiarta/ z er þsse Forvitne/ s eg adur sagt heþe/ hin þyrsta Trappa til Himmarÿkis/ Þvi aþ Ran-sookneñe kiemur Þeckingeñ/ aþ Þeckinguñe Ydraneñ/ aþ Ydruneñe Fyrergiefningeñ/ aþ Fyrergiefninguñe Elskañ/ s er hin einasta Root allra Dygda z Mañkosta/ er i Guds Augu̅ kuña ad skarta. Hristed wt/ hristed wt ydr Hiørtu. O þi. hin Aflausa Þiod/ seig. Drotteñ Gud hia Zophoniam. Þad er ecke noog ad Meñ jaate almeñelega Synder sÿnar þ Gude mz Muñenu̅ / seigiande: Eg heþe allskins Synder giørt/ til Orda og Verka og vondra Hugreñinga/ og kañskie ad Hugur fylge þo litt Maale a stundu̅/ eñ vier eigu̅ ad leita grandgiæþelega epter þm/ z tekia upp allañ vorn Alldur / þ frekast vier til muñu̅/ allt i fra Vng-

Meñis

Meñis Arū/allra hellst/nær vier gaungū til Alltaris/ hvar vier eigū
ad fridmælast vid Gud/i hn̄s Sonar Kvølldmaaltijd. Ecke er þ helldr
nóg ad vier høfū einusiñe ydrast Syndaña/og sierdeilis þeirra/er oss
mætte hellst Miñe til reka/helldur eigū vier ad lata oss þær angra/so
opt sem þær oss i Hug koma/ so opt sem vier heyrū þær i Guds Orde
straffadar/so opt sem vier heyrū þær ad ødrū drygdar/Og þa munum
vier sijdur þyckiast upp yfer þm̄ i Hiarta voru. Vier eigū ecke ad gleima
þvi so skioott/ad Gud hefur teked oss i Sætt aptur/þvi þ heiter/ad vil
ia ecke aptur snwa mz Utlendingenū & giefa Gude Dyrdena/Luc. 17.
Ef vier gleimū ecke dryggdū Syndū/þa vill Gud þm̄ gleima/eñ gleimū
vier þm̄/þa er hætt vid ad hn̄ miñest þra/ Sierdeilis þar ecke er trwtt
um̄ ad oss kuñe optar ad verda hiner somu Glæper/edur ad miñsta Koste/
ad oss lange aptur til Katlaña i Egyptalande/Num. 11. Og þott alld-
rei være/þa vitū vier þ/ ad Petur afneitade Christo einusiñe/eñ alldrei
optar/Þo seigia Christindóms Søgurnar/ad so opt sem hn̄ epter þad
heyrde Hanañ gala/hafe hn̄ beisklega grææted. Eñ Gud næde oss auma
Meñ/Hvad opt høfum vier nu afneitad vorum Skapara med Petre?
Er þad ecke ad afneita Gude / ad elska Skiepnurnar? Ja / Synd-
ena framar eñ hañ / ad villa eckert lijda hañs vegna / ad villia ecke
lata a móote sier hina miñstu Holldz Lyst hn̄s vegna / ad leggia ecke
ad eins hn̄s Ogurlega & Dijrdarfulla Nafn vid Hiegooma / helldur
hafa þ ad Hæde/ef eg mætte so seigia/ad vanbrwka ecke einasta Hoij-
dardagana til adskilianlegra Synda & Lasta/helldr hafa Leida a Guds
Orde/ hafa þ i Fiblskapar Maalū/ hvra allt añad nær þ er kient og
predikad/& fylla Hiartad/sm̄ er Guds Mustere/1. Cor. 3. med saurugū
Þaunka/ þa sm̄ þ er vant til/ so Guds Ord hefur ecke Rwm þar iñe.
Er ecke þetta ad afneita Christo miklu verr eñ St. Petur? Þvi hañ
giørde þ af Otta/ eñ vær giørū þ ad Raunarlausu/ eñ faa heyre eg
ganga wt & grææta mz hm̄/fraa tæraſt þegar Haneñ galar i Guds H-
Orde/so vier meigū jaata/ad jafnvel vor Ydran hefr stoor Synd vered/
þvi hun hefur eñ nu ecke þraungad oss til ad Krossfesta Hollded edur

lata

lata af syndunū. O vei/ O vei/ hvørsu langt erū vier þa fra Guds Beige/eñ vilū þo ecke nær sagt verda/giør Reikningskap þinar Raads-menſku/Luc.16. z kiemur allt þetta af Forvitnisleisenu um vora eigeñ Hage. Þu seiger vel/ef eingeñ yrde Saaluhoolpeñ nema sa sm være eins z Petur z Paall/ þa yrdu fæer holpner / Þu seiger satt / þvi Endurlausnareñ svarade þm er spurde hñ ad/hvort þr mundu ei fæer verda/sm hoolpner yrdu a þeñañ Natt. Kieppist vid ad ganga iñ um hid þraungva Hlided / þvi þeir eru marger sm þar vilia iñ ganga og komast þad ecke/Luc.13. eñ hvad um þad? Sieu þeir nu fæer sm satt mun vera/ad reikna hia hinū s tapast/er þad Gagn ꝼ þig/muntu hafa nockra Skiemtan af þeirra Selskap i Helvijte? Jeg jaata þad/ad þeir munu z marger Saaluhoolpner verda / sem ecke eru Peturs edur Paals Lijkar. Þad syner oss Epterlijkingeñ um Penings Giallded / Matth. 20. Eñ trw mier til/ad eins miked heimtar Gud af þier/epter þeirre Naad sm þier er giefeñ/so sm af Petre edur Paale. Drotteñ er goodur Reikningsmadur/hñ heimter eins miked af þm sem hañ hefur eitt Pund i Hendur feinged so sm thu/epter þvi sm Tala reñur til/ Matth. 25. Þad kieñer oss Epterlijkingeñ um Saaded er fiell i gooda Jord/ad sumt færde hundradfalldañ/sumt sextugfalldañ z sumt þrijtugfalldañ Avoxt/ Matth. 13. Þar fyrer mattu Ohætt halda þad fyrer vijst/ad þott ecke sierdu so heilagur sm Enoch/ Gen. 5. so fulltrwa sm Abraham/Gen.15. so þoleñmoodur sem Job/Job.2. so heitur i Bæneñe sm Elias/Jac.5. so hreinn i Lijfernenu sem Baptista/ Matth.11. so breñande i Elskuñe sem Petur/Joh.21. So alvarlegur og röksamur i Gudrækneñe sem Paall/þa samt ef þu leggur alla Astundan a/ad þioona Gude(epter þeirre Naad sm þier er giefeñ)i Heilagleikanū/i Trwñe/i Þoleñmædeñe/i Bæneñe/ i Elskuñe/i Alvørugiefneñe/i Kiærleikanū/þa ertu Guds Barn; Eñ hier um byriar þier jduglega ad forvitnast Kvølld og Morgna/z ad mæla þijnar Athafner med þeirre Naad / sm Gud hefur þier lient/ hvørt ecke gietur þu meiru afkastad/z þar sm þu Brest fiñur/ad ydrast þess af Hiarta/og

bidia

bidia Gud ad fylla pad æbrestur/giorer þu so/ þa muntu sinna Vitnisburd Andans umm þ/ þu siert Guds Barn/Rom. 8. þa ertu innsigladur mz Anda Fyrerheitesins/Eph. 1. til Dags Endurlausnarennar/Eph. 4. og hvort helldur þu lifer eda deyr/ og mz hvoriu Moote hinn nadûga Gude þocknast ad læta þig gialldа hina sijdurstu Skulld / a Sioo edur Lande/ i Ellde edur Vatne/ i Svefne edur Voku/ þa ertu Drottens/Rom. 14. og einginn fær þig teked af hans Hende/ Joh. 10. helldur þo þu deyer/ muntu samt lifa z med honum eilijflega rijkia/ þar sem ad er Gnogt Fagnadarens z gledelegt Lijfferne til Fødursins hægre Handar/ Ps. 16. Pad veite oss goodur Gud i Nafne sijns Eingietens Sonar JEsu Christi / og giefe oss þar til Styrk heilags Anda / AMEN.

Sunnudagenn mille Joola og Attadags.

Gudspialled / Luc. 2. Cap.

OG hans Fader og Mooder undrudust pad / hvad af hønum sagdest: Og Simeon blessade þau/og sagde til Mariu Moodur hans: Siaa þu / þesse er settur til Falls og Vpprisu margra i Israel/ Og til Merkis/ hvoriu i moote mun mælast. Og sialfrar þinnar Aund mun Sverd i giegnum smiwga/ so ad auglioos verde Hugskots Hiertu margra. Og þar var þa Anna Spakona/ Dootter Phanuels af Kyne Aser/ hun var og komenn til sinna Aara/ og hafde lifad i sio Aar med sijnum Egtamanne fra Meydoome sijnum. Og þesse Eckia hafde nær fioora Vetur umm Attrætt/ hvor ed eige gieck wr Musterenu/ þioonande Gude Noott og Dag/ med Føstum og Bænahallde. Þesse gieck samstundis þangad ad/ og prijsade Drottenn/ og sagde af hønum til allra þeirra sem Endurlausnarennar bidu til Jerusalem. Og er þau høfdu allt fullgiørt epter Løgmaale Drottens / sneru þau aptur i Galileam til Borgar sinnar Nazareth. Enn Sveinnenn vox upp og styrktest i Anda/fullur Vijsdooms / og Guds Naad var med hønum.

 Exordium.

Exordium.

GVD leit allt þad er hañ hafde skapad seiger Ritningeñ / og sia þad var allt harla gott/Gen. 1. Stoort er þa Volæde Mañeskiuñar er Andskotteñ hefur fært yfer hana med Syndeñe / ad hinar bestu Guds Skiepnur snwast heñe til hiñs mesta Mootgangs opt og tydum. Elldureñ er hiñ þarfaste Hlutur/ eñ hvørsu opt verdur hñ oss ad Skada? Vatned i sama Mata/ og fo hlioot um vier optlega Tioon af þvi : Jafnvel þær Guds Gafur sem i sialfum sier ecke eru skadvænar / þær snwast oss til hiñs mesta Ohagnadar fyrer Misbrwkun vora. Jll Medferd a Gotse og Peningum hefur steipt mørgum Manna i Olucku/ Metorden hafa margañ blindad / og sialfa Skinsemena hefur margur Veralldar Sonur so vanbrwkad / ad hønu hefde þarfara vered/ ad hafa fifings Bonda Vit / eñ ad falla so hraparlega a sinn eigeñ Bragde/ so sem þeir giøra er Paulus seiger/ 1. Cor. 3. ad Gud høndle i þeirra Slægvitsku / um allt þetta kieñum vier Fiandanum og Vppruna Syndeñe/ ad visu ecke um skørpraũ/ af þeirre Root et øll sw Olucka sprotteñ er synduga Meñ daglega plagar/ bæde i Andlegañ og Lykamlegañ Mata. Eñ samt er oss bad vitanlegt/ad hiñ Mysk unsame Gud hefur so bæt Raad vort i Sendingu sins Eingieteñs Sonar/ad oss mæ jafngooda falla / nema vier spilltum þvi aptur ad nyu / Þvi Guds Sonur er i Heimeñ komeñ til ad nidurbriioota Diøfulsins Verk/ 1. Joh. 3. Eñ hitt er grætlegt til ad vita / ad þad Hialpræded sem hiñ gamle Simeon so miøg fagnade/ og sagde : Ad Gud hefde tilreidt Fyrer Auglite Allra Piooda / Luc. 2. Þad vill so fæum gagna/ og so fære af hvørre Þiood hafa þess Not / og sw Frelsan er Gud giørde sinu Folke / Luc. 1. verdur mørgum ad eñ stærra Þrældoome/ Lækningeñ ad Eytre/ og sialf Heilsugiøfeñ ad Vanheilsu/ fyrer Vanræktar og Þvermoodsku þeirra saker / er ecke þeckia siñ Vitiunar Tijma. Þess giettur S. Pall er hañ seiger um sig/ 2. Cor. 2. Vier erum Christi sætur Jlmur i Gude/ bade i þeim sem hoolpner verda/ og hinum sem tapast/ þessum ad sønu Jlmur Daudañs til Daudañs/ eñ hinum Jlmur Lyfsins til Lyfsins. Og hvad er þad añad er Simeon hier talar i Gudspiallenu/ Ad Christur Sie Settur Til Falls Og Vpprisu Margra J Jsrael. Eg vil þesse heiløgu Ord nockud giør hugleida/ og af þeim yfervega. 1. Hvørium Drotteñ sie settur til Falls. 2. Hvørium hañ sie settur til Vpprisu. Hier til styrke hiñ Naaduge Gud med Naad sins Anda i JESV Nafne / A M E N.

Vtleggingeñ.

ÞEsse Er Settur Til Falls seiger Texteñ. Hvør er Þesse? Þad er hñ sem Esajas umspaer Cap. 28. med þessu Ordu : Sia eg set Grundvøll i Zion/eirn Stein/eirn wtvaleñ Stein(so sem Petur þ wtleggur/ 1. Pet. 2.)eirn dyrmætañ Hyrningar Stein/eirn fastañ Grundvøll/sa s

trwer

ltwer hn mun ecke ffta sier/þ er eirn z hin same sm David kvedr um Ps. 118. seigiande: Sa Steirnen sm Vppbyggendur hafa forsmad/ hn er orden ad Hofde Hyrningar/ af Drottne er þ/z er undarlegt fyrer voru Augu. Ad þessu sie so hattad/ vottar sialfur Drotten/ Matth. 21. Er hn heimfærer þenan Davids Spadoom/ uppa sialfan sig/og þa sem ad lyflietu Sonen er Faderen sende/þegar þr hofdu ædur lyf lated hns Þioona/þvi hn seiger strax epter i sama Capitula vid Gyd inga: þar fyrer mun Guds Ryke fra ydur teked verda/og gefed Þiood þre er færer Avoxt þar af/er þvi audrædeð hvorier þeir sieu/ sem ad Guds Sonur er til Falls settur/sm eru fyrst Gydingar/þeir Mordingiar er Konung Dyrdarenar af Dogu ridu/. 1. Cor. 2. og ei skipudust vid Kienningar hns heilagra Mana z Þyslarvotta epter hns Himnafor/ Jafnvel þott þr sau Teikn z Stoormerke/ med hvoriu Drotten styrkte Christne Boded/so og eru þ aller þeir sm en nu i Dag ganga i þra Footspor/z krossfesta Guds Son ad Nyu/Heb. 6. med Vantrw z Gudlausu Framferde/ þessu er Zions Hyrningarsteirn til Falls settur/En med hvoriu Moote er hn þa settur? Villde Gud nockud ad þr skylldu detta um hn sm falla? Langt er fra þvi/han vill ad aller Mens hiolpner verde og komest til Sanleikssins Vidurkienningar/ 1. Tim. 2. Kom nockud Sonuren i Heimen til ad fordæma Heimen? Aungvanveig en/helldur til þss ad Heimuren hefde Lyfed fyrer hn/Joh. 3. Var ecke Steirn þsse so audsær/ad nockur þyrfte ad detta um hn? Ad sonu var hn so audsien/ad eingen þurfte um hn ad rasa. Borg sw er a Fialle stendur/gietur ecke dulest/ Matth. 5. Villdu þr ei trwa sialfu hm/þa mattu þr samt Verkunu trwa er hn giorde/Joh. 10. Hvornen er hn þa til Falls settur? Þar til svara eg: Ecke til þess ad neirn skyllde falla/ helldur aller upprysa/David kiener oss þ i þm Ordu er eg strax umgat/ þar hn seiger/Ps. 118. ad Vppbyggendur hafe forsmad þenan Stein/ og þsse somu Ord Davids brwkade S. Petur til ad sanfæra med hin Gudlausa Hofudprestana Flock er fordæmde JEsu/ Act. 4. seigiande: Þesse er sa Steirn er þier Vppbyggendur hafed ad ongvu hafst hvor

orden̄ er ad Høfde Hyrningar/og ecke er i neinū ødrū Hialpræded. Og þr skipuduſt þo ecke meir vid þeſſe Sañyrde/en̄ ſo/ad þr hootudu þeim ad ei ſkylldu þr kieña edur tala i þeſſu Nafne framar/jafnvel þott þm̄ alkuñugt være/ad þeir Petur og Johañes/hefdu ſkømu ædr J JEſu Nafne giørt þañ heilbrigdañ ſm̄ halltur var boren̄/ Act. 3. og er ecke ad undra/ þott Guds Sonur være þ(ii)ſ hættar Møñū til Falls ſettur þ þra Hardwdar og Þvermoodſku ſaker. Lætū nu Juda fara/ Brædur mi̇ner, þr hafa ſiñ Doom mz ſier/z ſi̇n Laun wttekeð/en̄ giætū ad ſialf um oſſ/ad ei verde JEſus oſſ til Falls edur til Aſteitingar. Vier vitū hvøriu Chriſtur ſvarade Johañis Læreſveinū/er hñ giorde þa fra ſier til ad ſpyria Drotten̄ ad hvør hñ være/ Fared og ſeiged Johañi(ſagde hñ)hvad þier heyred og ſiaed/ Blinder fæ Syn/ Hallter ganga/ Lijkþraer hreinſaſt/ Dauſer heyra/ Dauder uppriſa/ og Fatækū verda Gudſpiollen̄ bodud/z ſæll er ſa ſm̄ ecke hneixlar ſig a mier/ Matth. 11. Þetta hofū vier allt ſaman̄ heyrt/z eingen̄ efar um̄ Drotteñs Krapta verk/mz hvøriū hñ augliſte þ hñ ſañur Gud være. En̄ hvort ad vier ſamt z ædr ecke hneixlunſt a hm̄ ſumer hvørier/þ þyrfte nockud fram ar ad rañſaka. Einhvør mun ſpyria/J hvøriu hneixlunſt vier a hm̄? ſo ſpurdu z Judar fordū Daga/ Mal. 1. J hvøriu forſmæū vier þitt Nafn? Drotten̄ ſvarade: Þier offred Ohreinū Mat á mi̇nu Alltare/ þo ſpuried þier/ hvar mz ſaurgū vier þig? Hañ ſvarar: J þvi ad þier ſeiged/ Drotteñs Bord er foragtañlegt/þvi nær þier offred hinu Blinda er þ ecke Jllt/z nær þier komed fram̄ mz þ Hallta z Siwka/er þ ecke Jllt? Ber þta Hertoga þi̇nū/muntu hia hm̄ vel þockadr verda: Seig Drotten̄ Zebaoth. Sama er a Brefenu gooder Viner/ Foorner gamla Teſtamenteſins eru afmædar mz þre einu Foorn er hiñ ædſte Preſtur hefur einuſiñe iñbored i þ Allra Helgaſta/ Heb. 9. ſamt eigū vier Gude lifanda Foorner ad færa/þad er ſialfa oſſ z vora ſkynſamlega Þioonuſtu/ Rom. 12. En̄ þegar vier iñgøngū i Muſtere Guds/ dauder i hinū verſtu Syndū og Glæpū Ydrunarlauſt / forſmæū vier þa ecke Guds hæleita Nafn? Hneixlunſt vier þa ecke a Chriſto? Þegar Meñ ganga

Ofor-

Oforhuxader til Guds Bords/ecke reina z proƒa sialƒa sig/ecke giøra Greinarmun a millū Lÿkama Drottens z aн̄arar Fædu/1. Cor. 11. ecke rań saka sin̄ Liƒnad so þr meige ydrast/ ecke reina hvort þr eru i Trwn̄e/ 2. Cor. 13. ecke haƒa fullan̄ Asetning til ad betra sin̄ Liƒnad/ hallda Men̄ þa ecke Bord Drottens foragtan̄legt/ saurga Men̄ þ þa ecke? Seiged mier i Drottens Naƒne/ seiged mier/er ecke þvilijkt ad hneixlast a Christo/edr seiger ecke Paulus ad sa ed þvilijkt giører/hn̄ sie sekr vid Hollo z Blood hn̄s/1. Cor. 11. hvad er ad hneixlast a Christo / eƒ ei er þta? Þegar Men̄ ecke hyrda um̄ ad læra hin̄ san̄a Christendom/so þr sæe kient hn̄ Børnū sijnū z Hiwū/ z eru so blinder/blindra Leidtogarar/Matth. 15. z þo taka men̄ þta blinda Fie in̄ þ Drottens Alltare/ til ad eta z drecka sialƒū sierDom/miklu lijklegra til ad verda þar Sath ans Forner en̄ Guds Offr/nema hn̄ vilie meire Myskun a giøra. Seig ed mier/offra men̄ þa ecke hinu blinda? er ecke þ ad hneixlast a Christo? Þegar Men̄ vilia under eins þioona Gude og Mam̄ona/ Matth. 6. sitia i Kyrkiun̄e/en̄ Hiartad er wt á Bwgardenū edur hia Akneitunū/ Luc. 14. Halltra Men̄ þa ecke a bædar Sijdur med Prestū Baals/1. Reg. 18. Er þ ecke ad oƒƒra þvi hallta z veika? Er þ ecke ad hneixlast a Christo/er seiger: Eingen̄ kan̄ tveimr Herrū ad þioona/Matth. 6. Biodū þta einhvørrū Veralldar Hoƒdingia/Komū mz Ofvegnū Hen dū þ hn̄s Bord/Giølldū hm̄ einhvørn Vanmeta Grip i Skølldr skn̄ar/Svorū hm̄ wt aƒ/nær vier eigū Tal vid hn̄/ Reinū til hvørt han̄ þyggur þ vel aƒ oss/ og þo viliū vier heimta slijkt af hinū stoora Kon̄unge Himens z Jardar. Þetta er ad vijsu ad hneixlast a Christo/ ad Ottast hn̄/sm̄ ecke kan̄ nema Lijkaman̄ ad granda/ en̄ hyrda ei hvad vier giørū vid Gud/s Lijƒe z Sælu gietr kastad i eilijfan̄ Elld/Matth. 10. Eg spyr/Hvar ƒyrer hneixludust Judar a Christo? Þvi han̄ var Fátækur. Guds Fátæker eru en̄ nu hia oss/ Þeir eru JEsu Limer/ef þeir under eins eru Andlega Volader. En̄ hvad er tijdara i Heimenū/ en̄ ad Ovyrda Fátækan̄/ z ecke einasta Ovyrda hn̄/ helldur z ad taka ƒra hm̄ þ lijted sm̄ hn̄ á/ z ad brwka hn̄s Sveita til Ohooƒs z Metnadar.

nadar. J Loþum Klæda pinna/er Blood hinna hurþande Sælna/seiger Drottenn/Jer. 2. vid Juda. Pad mæ z heimþæra til þra/er selia hinn Bo lada þ eitn Skoo/ Amos 2. so ad þr sialfer / þrra Syner og Dætur/ gange so sem veiþwnar Naller og wiskorner Pylarar/ Ps. 144. Er ecke slijkt ad hneixlast a Jesu? hvor ed kallar hina Fatæku sijna minn sftu Brædur/Matth. 25. z vill reikna þ vid sig giort ad vera/sm þm er giort. Hvad bar þleira til þss ad Gydingar hneixludust a Drottne? þ/ ad hn ecke hroopade nie haþde miked umm sig/z eingenn heyrde Rodd hns a Strætumm/Es. 42. So æsælist z Neimurenn hina spøku og kyrrlætu og þorsmæer þa/ hæder ad þm/ kallar þa Opocka og Neimoota/ þeir ed ecke bere Mannskap edur Vitsmune til ad hallda Virdingu sinne/ og brioota Ok hins Dramblæta aþ Nælse sier/ Er ecke þta ad hneixlast a Christo? hvor ed ecke kom i Neimenn til ad læta sier þioona/ helldur til ad þiona odrum/ Matth. 20. Hvad er þ enn þa framar s kom Gydingum til ad hneixlast a Guds Syne? þad/ ad hn tok Eyrende sijns Fødurs so skøruglega/z vandlætte ummGlæpe z Vantrw Ogudlegra Manna. Ecke mun Dioþulenn vanta þa enn nu i Dag/ sm ad þylge þeirra Footspori i þssu. Hvør vardar so umm illar Athaþner Mannanna/ad ei sie hm a Nælse leiged? Hvør er sa/er hann þycker vegna Guds z hns Dyrdar/ ad ei sie hn Nutsamur kalladur z sturle Jsrael? 1. Reg. 18. Ef nockur vill styrkia Mæleþne Eckiunnar z hins Fødurlausa/þa giøra þr Samdrætt a moote hm/sm eingenn Fæda þyker Lostæt/utann hun sie tekenn þra Munne hins Vesæla z Vnderþryckta. Hvør er sa/ef hn vill hallda gooda skick uni Hwse sijnu/ad ecke laste hann Illkvitner Menn z hate? og jaþnvel þott ad þr sm vilia hlijda Gude i þessu og vardveita Samvitsku sijna Oþleckada/þott þr/seige eg/giøre allt þtta epter Skylldu sijns Embættis/þa uppvekur þo Dioþullenn þm Andskota epter sijnu eigenn Nafne/ so þm tekst ecke Guds Verk ad giøra. Simeon spaer umm Christ/ ad hn mune settr verda so s Teikn/þ er moote mælest/þ er epter mijnu Skilninge. so sm eitt uppsett Teikn / er Menn plaga ad skioota a. So var z Drottenn/wr þvi hn inngieck þ Kiennemannlega Embætte. Oll Sa-

tans

kans Born giordu sier ad skylldu/ ad vega ad hm̄/ hvar s̄m Þr kunnu mz Ordū z Verkū/ so s̄m liooſt er af Æfeſøgu hn̄s/ er Gudſpiallamennerner haſa oſſ ritada epterlaated. Soodann eitt Teikn eru aller hn̄s Lære ſveinar/ aller hanns Epterfylgiendur i Lærdoomenū og Vandlætenu. Þeſſ gietur ſialfur Chriſtur/ Eſa. 8. Þegar Spaamadurenn beid epter hvad Gud villde ſeigia/ er hn̄ hafde byrgt ſitt Andlite ꝼ Hwſe Jacobs. Siaa/ hier er eg og þau Born/ er Drottenn hefur giefed mier. Vier erū ſo s̄m nockurskonar Teikn og Merke hia Iſraels Foolke/ hvorn Spaadom ad St: Paall til Hebræos Cap. 2. heimfærer til Chriſtū z hn̄s Barna/ z er Þ viſt/ ad ecke er Læreſveirnenn fram" enn Meiſtarenn/ hafe Þr Hwsbondann kallad Belzebub/ hvad munu Þr ei giora vid hn̄s Heimamenn? Matth. 10. Nu er Þ ad ſonnu Gledelegt ad þola ꝼ hanns ſaker/ er lofad hefz noogū Launū a Himnū/ Matth. 5. enn hitt er þeim Bol s̄ Chriſti eru/ ad Þr erfida til Oniitis/ jafnvel þott ad Þra Embætte ſie Drottenns/ z þeirra Malefne þeirra Guds/ Eſa. 49. fyrer hinna Þriooſku ſaker/ er hneixlaſt a Chriſto/ z lijkaſt er ad hn̄ mune til Falls verda. Siaalfrar þinnar Ond mun eitt Sverd i giegnū ganga/ ſagde Simeon vid Guds Moodur/ teiknande aan Efa þar med/ hvarma þa er henne mundu til Handa bera wt af Moolinælū þm̄/ Ofſooknū og Þijſlū er hn̄ i Anda ſaa/ ad Drottenn munde þola verda/ adz enn hn̄ fein ge oſſ Synduga leiſt fraa eylijfum Þijſlū. Ein Riett-trwud Saal/ er Chriſti andleg Mooder/ Þ vott" St. Paall til Gal. 4. Sonakorn mijn/ mz hvoria eg þungbwenn er/ Þ" til Chriſtz mindaſt i ydz aptz ad nyju. Mun ecke Þſſe Jeſu Mooder kienna i Brioosſte / nær hun ſier Drottenn aptz ad nyu Kroſſfeſtann/ Ebr. 6. ꝼ Augū ſier af Bornū Vantrwarenn ar/ med hinū verſtu Syndū z Glæpū/ Þm̄ til Olucku/ s̄m eins vel z hun eru med Guds Bloode endurkeipter/ z fær þo ecke vid þvi giort/ helldz enn Maria vid Þijſlū Sonar ſijns/ Illſku þeirra vegna/ s̄m ad hneixlaſt a Þm̄: Enn Þr hlæia þar ad/ z Þ Angur/ s̄m Guds Born kvelur ꝼ Þra Oaiæfu ſaker/ hafa Þr ad Skimpe z Athlætre/ þad liggur Þm̄ liett i Skape/ þott ad Menn fraeſt um̄ Þtta z ſeigia/ ad þar ſiae ecke

meira

meira Ban̄ a sier ef̄ þm̄ er lꝍta ſi' þra Olucku til Hiarta ganga. Seig ed mier i Guds Nafne / ſeiged mier / Er ecke þvilijkt ad hneixlaſt a Christo? Og er nu ſo nockud hier um̄ talad.

Nu vilium̄ vier i ſijdare Partenū lꝍra / hvorneñ han̄ ſie til VPP-riſu ſettur. Til VPPriſu MArgra ſeiger Texteñ. Oſſ er kun̄ugt m̄ hvoriu Moote ad Johan̄es Skijrare hoofþ ſin̄ Lærdom. Giored Yd-ran ſagde han̄/þviad Guds Rijke er nꝍlægt/ Matth. 3. Vidlijkan̄ Formꝍla hafde St. Petur fyrer Judum / er hn̄ i fyrſtu bodade þeim Heilſugioff þeſſa/ þa þeir ſpurdu ad/hvad þeir giora ſkylldu? ſvarade hn̄ þm̄: Giored Ydran/ z ſierhvor ydar lꝍte ſkijraſt i Nafne Drottens Jeſu Chriſti til Fyrergiefningar Syndan̄a/ Act. 2. So er þa Chriſtus þm̄ til Vppriſu ſettur/ ſem ydraſt Syndan̄a/og trwa ad þær verde ſier i hn̄s Nafne tilgiefnar. Ein alvarleg Ydran er hin fyrſta Trappa til þſſarar Vppriſu/epter þ ad Men̄ hafa þeckt Veg San̄leikan̄s/en̄ þ þvi ad Ydraneñ verkar ecke i Man̄ſins Hiarta / nema vier þeckium Syndena/þa er einſætt ad lꝍra Guds Vilia af hn̄s Logmꝍle z Orde/ ecke alleina til ad laga ſin̄ Lifnad þar ept'/helldr z til ad þeckia hvad oſs er Aboota vant/þ vier þ vijſt vita meigū ad all-miked er/ z fleira eñ vier þeckia kun̄ū edur upp ad reikna. Eñ þott ad eingeñ vita kun̄e hvad opt han̄ fellur/ Pſ. 19. Samt eigū vier med hinu meſta Athygle/ad hallda Daglegt Ran̄ſak um̄ ſialfa oſſ z vora Lijfernis Hꝍttu til þſſ/ ad vier þeckiū Syndena z hen̄ar Liootleik/ ſo þar af vaxe Angur og Trege i Hiarta voru / eñ fyrer þvi ad þetta Hiartalag tekur eingeñ af ſialfū ſier/ þa vill þar til ydugleg z alvarleg Bꝍn/ ef Ydraneñ a ſo heit ad vera ad hun Gude lijke/ þvi hn̄ nꝍgieſt ecke med Hiegoma nockurn/ Hiartad a ad brꝍdna z klockna þ Gude/ ef han̄ a Syndena burt ad taka/ ecke duger ſoddan̄ Ydran miked þ hn̄ um̄talar hia Jeremiam/ Cap. 3. ſeigiande: J ollu þſſu ſnereſt ecke til mijn hin frafallna Syſter Juda af ollu Hiarta/ helldur voru þ ei nema Lꝍte hen̄ar ſeig er Drotteñ. Eckert kan̄ þ ad duga hia Gude/ þ hn̄ ecke ſialfur med oſſ verkar/ þvi af ſialfū oſſ til megnū vier eckert Gott ad fram̄kvꝍma /

nema

nema vor Hrygd sie epter Gude/ so sm̄ Paall ad Orde kiemst/2.Cor.3. þa er Hun Ongt / soddañ Ydran vill hñ skirpa wt aþ sijnū Muñe þvi hun er volg/ Apc.3. Pad er mgiætt ō Nicephorus Calistus skriþar ept er hinū gooda Keysara Theodosio/er hñ sagde/ad þ være eingeñ Und ur þoit nockur dœ/þar hñ være Madr/ eñ þ være eins Guds ad kalla þañ aptur til Lijþsins mz Ydruneñe ō eitt Siñ daudur være/þvi er hier aþ audsied/ad Meñ skulu þyggia Ydranena med Bæn aþ Gude so vel sm̄ allt añad/ eþ hun a hm̄ ad þocknast/og mæ þ ecke hindra nockurs Mañs Alvörugieþne i Ydraneñe/þoit ei sie hñ siet hiña verstu Klækia z Boodorda Broka medvitande. Noog er þ til ad koma wt Tarunū a einu Guds Barne/ ad þ gietur ecke eitt Augnablik syndlaust liþad/ eþ Giorder vorar ættu ad stikast a Guds Riettlætis Mælesnwru. Eitt Hiarta ō elskar siñ Gud er hægt ad bleita/þ angrast meir aþ sijnū Ofullkomlegleika/helldr en hiñ Gudlause aþ Miñinau allra siña Skama z Odæda. So ad David i öllū sijnū Neilagleika hñ vœter sijna Sæng i Tarū alla Nottena/Ps.6.vegna siña Avirdinga/þar hiñ Ogudlege Manasses siñr eckert til siña Storglæpa/fyrr eñ hñ er beygdr i þungū Jarnvidiū/ 2.Par.33. Nu þoit ad sa haþe mikla aþloked sm̄ heþur straffad sialþañ sig/med alvarlegū Trega ꝫ Syndena/ þvi þ a heima hia þm̄ er Postuleñ seiger/Eþ vier dæmū sialþa oss/þa verdū vier ecke dæmder/2.Cor.11.samt er þ ecke nog ad læta sig ydra Syndaña/nema Meñ treyste þvi fullkomlega/ad hiñ naduge Gud mune sier uppgieþa alla Skulldena/ꝫ Jesu blessada Forþienustu: Ydraneñ kastar Syndar añū nidr ꝫ Guds Fœtur/til ad audmykia sig under hñs vollduga Nond/ eñ Trweñ reyser hñ upp aptur/og giörer hñ þss fullörruggañ/ ad hñ haþe fengañ Tilgang til Nadarstolsins/Neb.5. hvörsu ō hñ sie hinū verstu Syndū hladeñ/z þ ecke ꝫ nockurs Mañs eigeñ Verdugleik/Ett edur Atgiorþe/þvi Gud er heilagre/Vollduare z Riettlætare eñ so/ad nockurt aþ þssu edur einhöör añar Verallolegur Nlutur meige fæ hñ kreinkt edur yþertalad/ helldr skiedr þ alleina aþ hñs skiærre z einsam alle Goodgyrne z Myskun/ ꝫ þ Lausnargialld er hñs eingieteñ Sonur

hefur ad sønu wtlagt þ alla Verolldena / en þr einer munu Not af hafa sm a hns Nafn trwa/ Act. 10. Af Ødraneñe z Trwñe fram͛kiem: Elskañ til Guds/ ef þær eru añars so s þm vera byriar. Ødrañ eñ sýner oss vorn Overdugleik/ z hvørneñ vier hefum mz Glæpunu uñ ed til hiña bitru Helvijtis Pijsla: En Trween Guds Giæsku z Drañ sakañleg Myskunar Ydur/ i þvi ad uppgiefa þau mørgu tiju Þusund Punda/ s vier ecke einasta Einusiñe/ helldur Ar epter Ar/ verdu hinu goda Gude skyllduger um/ hvad ef vier ydugleg a hugleidu z samañberu i Hiarta voru/ þa kuñu vier ei ad fara a mis vid þ/ ad þar af kvikne ein breñande Elska til hns/ er so vel giører til vor Overdugra/ z fyrergiefr oss margar Synder/ z hun er hin einasta Root allra Dygda og Mañkosta/ z jafnvel Løgmælsins Vppfylling/ so s Paulus um Kiærleikañ vottar/ Rom. 13. þvi þ er vijst/ ad sa sm elskar nockurn/ hn skirrest vid ad styggia hn/ z verde hm þ Ovart/ þa mngrar hn þ af Hiarta/ z unet illa Nag sijnu / nema hn fæe komed sier aptur i samt Lag z nad hns Vinattu er hm þyker indællt ad elska. So eru z Guds Børn lynd/ ved de þau yferstigeñ af nockurre Hrøsun/ þa standa þau brætt upp apt til ad fridmælast vid Gud: Þad sie eg a David/ Ps. 38. þ sie eg a Petre/ Matth. 26. og ødru fleiru/ hvørier / er þeir hafa ratad i nockurn Glæp/ hafa þr ecke Frid ed: Roo haft/ fyrr eñ þr hafa sætts vid Gud/ hvørn þr af Hiarta elskudu. En ecke er þss ad dylia/ Børn mijn good/ ad þr sm eru i miklu Kiærleika vid Gud/ og ordner eru eirn Ande med hm/ 1. Cor. 6. þm er miklu vandara eñ ødru i slijku. Faderen heimter meire Elsku af Synenu eñ af Þrælnu/ jafnvel þott stundur giøre hañ Barned Arflaust/ helld: eñ Þrælen wtlægañ wr Hwsenu: Þad mætte ætla ad margur hefde meira til uñed vid Gud eñ Moyses/ þegar hañ sloo tvisvar a Kletteñ/ Num. 20. En þ þvi ad hn var Gude so handgeingeñ framar ødru/ þa vard hn straffadur. Margur Konungur hef ur læted telia Landsfolked/ til ad vita hvor hns Magt være/ z hvad hn mætte reida sig uppa. Þo vard þ David til Syndar reiknad/. 2. Sam. 24. jn stoorrar Syndar/ af þvi hn i þ sin hafde meira Traust a Mañ

ablanu

ablanū en á Gude/er þo so optlega hafde bareſt fyrer hn̄/og lagt hn̄s Fiandmen̄ ad Velle. So ſkulū vier z meina um̄ þan̄ ſm̄ Gud hefr eitt ſin̄ ad ſier teked/hm̄ veiter hægra ad bera Avoxt en̄ hinū/ſ en̄ þa hefr ur ecke noted þrar Nꝏdar/og vin̄ur hn̄ þvi til meire Hegningar/Luc. 12. ef hn̄ afbregdur. So er þſſe Elſkan̄ til Guds/ſm̄ af Ydranen̄e z Trwn̄e framkiemur/nockurskonar Sæde/hvar af allar goodar Dygd er ſpretta/ſ ædur er ſagt. Og af hen̄e kiemur hin nija Nljdne z Vm̄ boot Lijfdagan̄a/ æn hvorrar bæde Ydranen̄ og Trwen̄ daudar eru og magtarlauſar/þvi þ er eingen̄ Yoran ſ lofar Man̄enū aptur ad ganga til ſomu Synda/ z þ er ecke hin ſan̄a Trw ſem ei verkar þ Kiærleik an̄/Gal. 5. hvar um̄ St. Jacob noogu ſkoren̄ordt talar i ſijns Piſtels 2. Cap. og þſſe er hin andlega Vppriſa/hin fyrre Vppriſa. Sæll er ſa ſ hefur Hlutdeild i hen̄e ſeiger Guds Ande i Open̄beringar Bok en̄e 20. Og hefe eg nu ſo mz nockrū Rokū ſagt/hvoriū Chriſtur ſie til Falls ſettur/z hvoriū til Vppriſu. Gud giefe ad hin̄s ſijdara meige ſ fleſter niootande verda. Gioreſt þvi eige Stallbrædur Gydinga er þen̄ an̄ Hyrningar Stein forſmædu/hvot ſm̄ yfer hn̄ fellur/þan̄ mun hn̄ ſundurbrioota/ og yfer hvørn ſm̄ hn̄ fellur/þan̄ mun hn̄ ſundurmola/ Matth. 21. O þier fævijſu Børn Veralldaren̄ar/ O þier Pæfuglar þeſſa vonda Heims/forvelldara mun ydur verda ad berja Nøfdenu vid þen̄an̄ Stein/en̄ St. Pæle ad ſpyrna a moote Broddunū/Act. 9. Han̄ hefur fyrer ydur z aſtra Man̄a Skulld/ Hoggormſins/ þ er Dieful ſins Haus i ſundurmolad/ Gen. 3. Munud þier vera ſterkare en̄ ydar Nøfdinge ſ er Gud Veralldar þſſarar/z drottnar i ydur Bernū Van trwaren̄ar? Eph. 2. Ef ad jafnvel eitt Kvikende ſnerter Fiallſræturn ar/þa ſkal þ Dauda deya ſagde Gud vid Moyſen/ Exod. 19. under þ hn̄ wtgaf ſitt heilaga Lꝏgmæl / en̄ þegar ſa Steirnen̄ ſm̄ einuſin̄e er af Fiallenu wtſkoren̄ z ſundurbraut Jarned z Leyren̄/Gulled z Sylf red/Dan. 2. þegar hn̄/ſeige eg/i an̄ad ſin̄ dettur yfer gudlauſan̄ Heim þen̄an̄ i hn̄s ſijdare Tilkomu/ Munu þa Fiollen̄ hylia ydur fyrer han̄s Reide? Apoc. 6. munud þier fæ ſtadeſt i hn̄s Auglite/ſm̄ jafnvel hin

megtugu Konga Rykeñ hefur i ſundurbroted / edur vited þier ecke / ad þier Leyr ⁊ Aſka erud? Jaa breiſk Leyrkier/ ſm̄ optlega detta ſundur af ſialfū ſier / auk helldur ad þier kuñed ad bwa vid þeñañ fortærandа Elld. Gud er eirn megtugur Konungur/ Himeneñ er hañs Hæſæte/ Jørdeñ er Skør hñs Foota / Act. 7. og nær hñ drepur Fætenum vid Þwfu þeſſare/vid ꝥſſare Madkaveitu/hvar iñe vier ſynduger Ormar ſkrÿdū/ hvor um̄ añañ þverañ/þa titrar hun ⁊ ſkielfur/eins og Lauf Blod fyrer Vinde. Munud þier þa ſtadeſt gieta hñs Tilkomu Dag? Mal. 3. nær hñs Reide tek: til ad breña allt til nedſta Helvÿtis/Devt. 32. Þvi forſmaaed þier þa hñs Riettinde/þvi hallde þier hñs Sendeboda fyrer eina Skoo-Þurku/⁊ þvi hafa hñs Ord ecke Rwm i ydur? Þvi jafnvel þott ydur meige hitna i Brioſte um̄ Stundarſaker/ þegar Guds Reidarþruma ſlær um̄ Eyru ydar af einū Predikunarſtool/ þa er þo Snioореñ leingur a Steinunū þegar Regned ofañ kiemur/Jer. 18. helldur eñ Miñing hñs Ognarlega Nafns hia ydur. Þvi vanvyrded þier hñs Sacramenta/þvi hneixled þier hñs Veſælinga/þvi forſmaaed þier hañs Volada/ þvi ræned þier hiñ Fatæka / þvi hamled þier Rietteñi ad hafa ſiñ Fram̄gang/þvi hefted þier hiñ Ranglata/ og nidurdreped hinū Saklauſa/ þvi hallded þier iñe Sveita Daglaunarans/þvi giøred þier allt ꝥta/⁊ ætled Gud mune ecke fǽra ydur under ſiñ Doom ꝑ ꝥſſar Bloodugar Skam̄er ⁊ Illgiørder / ef þier ſeigeſt ecke hneixlaſt a JEſu? O þier Eitur Ormar og Nødrukin/vered þo ecke argare eñ Phariſæi og Skriftlærder ſm̄ komu til Johañis Skÿrara/ Matth. 3. ⁊ ſimed til ad þier faaed um̄flwed tilkomande Reide. Giøred Ydran medañ Guds Rÿke er nalægt. Leited Drottens medañ hañ er ad fiña/Eſa. 55. ⁊ miñeſt vid Soneñ/ad þier eige ꝑfareſt a Veigenum/þegar hñs Reide tekur til ad breña. Sæler eru aller ꝥr ed leita Athvarfs hia hm̄/ ſeiger David: Jaa/ ſæler erud þier s̄ eckert Athvarf hafed i Heime ꝥſſū/þvi Drotteñ er ydar Hlutſkifte. Sæler erud þier/ s̄ alla Hlute hafed yfergiefed/⁊ jafnvel ſialfa ydur/þvi þier ſkulud fa Hundradfallt aptur ⁊ erfa eilÿft Lÿf/Matth. 19. Sæler erud þier s̄

for-

forsmaed allt Yperlæte z Skarkala Veralldarennar/ þvi þier leited ad þvi sem þar uppe er/ Col. 3. Sæler erud þier/ nær þier alla Hlute vola vilied þ Guds saker/ þvi ydur Verdkaup er nooglegt a Himnum/ Matth. 5. Sæler erud þier midt i Harmungunum/ midt i Armæsunum/ midt i ollum þim Raunum sem ydur til handa bera/ þvi Guds Krapturfullkomnast i ydar Breiskleika/ z þa þier veiker erud/ þa erud þier mætluger/ 2. Cor. 12. Sæler erud þier nær Heimurenn kallar ydur Afrak z Hreinsun Veralldar/ þvi þa erud þier dyrmæter i Drottens Augum/ þier skulud sia ydar Glede nær þr munu til Skammar verda seiger Drottenn/ Esa. 66. Pad sem Heimsins Børn troda under Footunum/ þad er Guds Hæsæte a medal vor. Eins ydrande Syndara Hiarta/ Esa. 57. eins Guds Vesælings Sala/ er hans Himen a Jørdunne. Mørg Skwr rigner þadann ad sonnu yper þennann Tæranna Dal/ enn aller þeir Dropar falla i Guds Siood/ Ps. 56. hann telur þa z geimer so sem annad Fwlgu Fie/ hann grefr ecke þa Pund i Jørdu/ helldur skilar þvi aptur mz yperrmæta miklum Avexte/ þegar þ verdur uppskored mz Glede/ sem hier var i Tærunum nidursæd/ Ps. 126. Hid nætturlega Regned kiemur þra Himnum ofann/ z frioofgar Jørdena so hun ber Avøxt. Tær hinna andlega Voludu i Heime þessum koma fra Gude/ þau færa þann Avøxt er sæpnadur verdr i Bindine Guds Barna/ i hinne stooru Endurfædingu sem Lausnarenn umm gietur/ Matth. 19. Eg eg leige nockurs Manns Jord under Bw mitt/ þa krepur hann mig Landskulldar hvørt Ar/ z þ þess vegna/ ad hann ætlar mig ecke þullvedia/ edur mæ ecke sialþur missa. Enn þvi er ecke so vared þ hinum stoora Akurmanne/ Gude Allsheriar/ Joh. 15. Eg vil allshugar feigenn byggia hinn Hiarta mitt/ læte hann Ploog Løgmaalsins/ Ploog Ydranennar/ Ploog Hørmunganna ganga umm þennann stoorgrytis Akur so sem hann vill/ læte hann Gudlaus Villudyr Heims þessa spora hann i sundr z Footum troda/ so s hinum blessudum lykar/ þ er mier þ minnstu/ þeg ar eg veit hann er mier nædugur/ z eg mæ alltyd missa so miked sem hann vill læta mig missa/ þvi einkis þreistar hann yper Megn frann/ 1. Cor. 10. Og þott mier þykia meige/ so sem hann svare mier ecke hvørs Ars

Rentu/ sm̃ þo ecke er/ þa mä eg þo vita/ ad hn̄ er bæde trwr z Fullvedia/ z er eg þess fulløruggur ad hn̄ mune um̃ sijder endurgiallda mier hina liettu Byrde Hørmungareñar/ sm̃ varer um̃ Augnablik/ mz yferguæfañlegrar Dijrdar eilijfre Þijngd/ 2. Cor. 4. Hvørrar niootande ad verda / uñe og veite øllū Guds Børnū hin hæleita Guddoomsins Þreñing / hvørre ad sie Lof og Dijrd / Vellde og Kraptur um̃ Allder Allda/ A M E N.

A Nijárs Dag.

Gudspialled / Luc. 2. Cap.

J þañ Tijma. Epter þad ad átta Dagar voru lidner/ og þad Barned skyllde umskierast/ var hn̄s Nafn kallad JEsus. Hvad er kallad var af Einglenum / ádur eñ þad hañ var Getenn i Moodur Kvide.

Exordium.

KOmed og skoded Verkeñ DRottens seiger Skállded/ Ps. 66. hvad vürdugligur hañ er i Verkum sijnū vid Mañaña Sonu. Til þessa vil eg eirneñ hafa kvatt ydur/ Brædur mijner/ a þessū Hátijdes Deige. Hvørneñ Guds Dyrdarfulla Almætte dáásamlega stioornar Arenu oss til Nota/ Þad heyrum vier i hinum 74. Psalme/ þar David seiger: Þiñ er Dagureñ/ þijn er eirneñ Nootteñ / Lioosed og Soolena hefur þu tilbwed / Jardareñar Enda hefur þu afmarkad/ Sumar og Vetur hefur þu skapad/ Hier yfer lätum vier nærsta lijtted/ Børn mijn. Gud gæfe ei fijndust þeir ed møgla þegar þesse hañs Rádstøfun er ecke epter vorum syndugum Villa. Hvar fyrer? Þvi þad skiedur Daglega/ og vier høfum þess Not a hvørre Stundu/ og þyker þad Skyllda Guds ad svipta oss ecke þvi hañ eitt siñ gaf. Jeg heyre ecke ad Jonas hafe þackad Gude fyrer Lundeñ a medañ hañ stood/ eñ reidur vard hañ þa hañ visnade/ Jon. 4. Munde ecke hiñ Blinde verda allshugar feigeñ / mætte hañ hid blessada Lioos Soolareñar/ Augum lijta? Eñ hinum Heilskigna þyker þad lijtils verdt. Hvørsu lángar þañ/ er Omæder epter Vatnenu? Þad sie eg a Konungenum Dario / er hañ drack hiñ sæfasta Druck Æfe siñar wr Hest Farenu / Eñ þo ecke sijdur af Epterlijkingueñe/ um̃ hiñ Ryka Mañ/ er æskte eins Vatns Dropa af Fijngre Lazari/ þa hañ

vaknade

vaknade upp i Helvyte og Kvølunum/ Luc. 16. hvørn hañ mun þo lytils met-
ed hafa/ þegar hañ liek sier ad allre Fullsælu Veralldar. Jeg tek hina Almeñe-
leguſtu Hlute / sem miſſt eru af Mønum virdter / til ad syna vort Ofacklæte
vid Gud i Staden þeirra Hluta/ er hañs Millde øllum jafnt veiter/ Vondum og
Goodum/ Rykum og Fatækum/ Stund epter Stund/ Dag epter Dag/ Ar epter
Ar. O miñ Gud/ Hvøriu skulum vier þier giallda? Eckert hefur Snaudur fyrer
ad giefa. Hvøriu skulum vier svara? Ecke Einu a moote Þusund/ Joh. 9. Hvad
skulum vier af oss giøra? Bægt er þangad ad flyia/ sem Hønd þyn nææ oss ecke/
Ps. 139. Vier villdum ad søñu giefa þier alla oss med Sælu og Lykama/ eñ þad
er allt þitt/ þu hefur oss þad ædur giefed. Gud næde þad vier høfum teked þy-
na Timu og giørt þa ad Sathans Timu. Lied þa til Verkfæra Ranglætingu/
og Syndeñe til Jbwdar / Rom. 6. so vier mættum kvyda þvi / ad hiñ heilage i
Jsrael munde læta þvilykum Saurendum utkasta edur þau i Ellde breña. Eitt
høfum vier Rads epter/ sem er Forþienuſta þyns Eingietena Sonar. Vier høf-
um Ohlyduger vered/ Dan. 9. Hañ var hlydugur allt til Daudañs/ Phil. 2. Vier
høfum Løgmæled broted/ hañ er komeñ til ad uppfylla Løgmæled/ Matth. 5.
Vier erum Oumskorner i Hiørtum og Eyrum/ Act. 7. Hañ hefur umskierast læt-
ed/ so hañ umskiere Jsraels Hiarta og hañs Sædes Hiarta/ Devt. 30. Løgmæl-
ed lyser Bølvan yfer þeim sem ecke helldur allt þad sem skrifad stendur i Løgmæl-
enu / Devt. 27. Eñ Guds Eingieteñ Sonur hefur Bølvan Løgmælsins uppa
sig teked i siñe Vmskurn/ þvi Paulus seiger: Ad sa sem umskierast lætur/ hañ sie
Skulldunautur alls Løgmælsins/ Gal. 5. Eñ þo hañ Løgmæled uppfyllte/ þa
hefur hañ samt Løgmælsens Bølvan þolad/ hañ eirn sem giørde allt þad i Løg-
mælenu skrifad er / Hañ einsamall er a moote Løgmælenu ad sialfs syns Vilia
dæeñ. Hañ eirn sem ætte alla Hlute/ Hañ betalade þad hañ rænte ecke/ Ps. 69.
Og hañ sem er Gud blessadur um Allder / Rom. 9. Hañ er so sem øñur Bølvan
uppheingdur. Lated þvilykañ Guddomsins Kiærleika upprycka ydar Hiørtum
i Himeneñ um Stundar saker fra Jardneskum Hiegooma til ad umskierast med
Christo / af hvørs Allra Helguſtu Vmskurn/ er oss bodad verdur i þessu Evan-
gelio. Vier villum læta ad umskierast i Andlegañ Mata / Eph. 4. Vil eg þvi
læta Tal mitt vera þar um i þetta Siñ/ Hverneñ hiñe Andlegu Vmskuru hætte
ad sie. DRotteñ Vmskier þu Hiørtu vor med Sverde Andañs / So þetta vel
luckest/ fyrer JESVM Christum / A M E N.

Vtleggingeñ.

EF þu vardveiter ecke Løgmæled/ þa er þyn Vmſkurn ordeñ ad Yfer-
hwd/ seiger Paall/ Rom. 2. Ad søñu taladehñ þ Gydingunū til Blygd-
unar. Eñ þo mæ hier af sia/ ad hin ytre Vmſkurn mune ecke hafa ein-
hlyt vered til Sæluhialpar. So sē þ var nu þ Gydingū/ so er þ z fyrer
oss/ Brædur myner/ þvi ecke meigū vier vænta oss betre Kosta eñ hiner

Nækt-

Nátturlegu Kvisterner/Rom. 11. Ecke eru aller þr full-christner/ſ opi-
eñberlega eru ſkýrder/ helldur þr ſm̄ fyrer Skýrnena eru med Christo
grepfrader til Daudañs/ & lifa i Endurnýungu Lýfdagañs/Rom. 6.
Packer & Lof ſieu eylýfū Gude/ſm̄ fyrer Vatns-Sæueñ i Orderu/hef-
Endurgieted oſſ i Christo til lifande Vonar/ 1. Pet. 1. Eñ þar fyrer
hefur hñ Endurgieted oſſ/ad vier ſkylldū Gude lifa eñ Syndeñe deyia.
Þar ſkal koma eirn Dagur ſeiger Drotteñ fyrer Muñ Jeremiæ Cap.
9. Ad eg ſkal heimſækia alla Oumſkorna/ſm̄ eru i Vmſkurneñe. Þar
af ræd eg/ ad margur mune hafa bored þetta Teikn a ſýnū Lýkama/
ſ ecke hefur haft þſſ mykel Not i ſýnu Hiarta/ecke ſýdr eñ nu. Munu
ecke allmarger giefaſt þr/ed hrooſa ſier af Gudhrædſluñe/eñ afneita
þo heñar Krapte/1. Tim. 3. Margur mun ſkýrdur med Vatne & Anda
i fyrſtu / ſm̄ illa lýdur ad læta ſig med Christo fyrer Holldſins Deyd-
ingu umſkiera. Aller Heidingiar eru Oumſkorner ſeiger Drotteñ/Jer.
9. Eñ Iſraels Hws er Oumſkored i Hiarta. Þar er ad Otlaſt fyrer/ad
Gud hafe eñ nu i Dag Orſøk til ad ſeigia/ad Tyrkiar & Tartar" ſieu
Oſkýrder/eñ marger þr ed ſig Christna nefna/ ſieu Oſkýrder i Anda/
edur ecke Vmſkorner þre Vmſkurn/er Paulus um̄ talar/er hñ ſeiger:
Þier erud Vmſkorner þre Vmſkurn/ſm̄ ecke er med Høndū giør/hvør
ad er Vmſkurn Christi/Col. 2. Þad er Deyding Holldlegra Syrnda/
fyrer Christi Dauda/Christi Vpprisu og Christi Anda. Nu verdur
i Skripteñe ſierdeilis gieted um̄ Andlega Vmſkurn a tveimur Lýkam-
ans Portū. Bæda nefner Stephanus Pýſlarvottr Drotteñs/ſeigian-
de: Þier Hardſvýrader & Oumſkorner i Hiortū & Eyrū/þier mootſtand
ed jafnañ heilløgū Anda/Act. 7. Hiartad kallar Ritningeñ Mañſins
Hugſkot og Krapta Sálareñar/ er þvi fylgia/þ vill Gud læta Vm-
ſkiera ſier til Jbwdar. Af Hiartanu wtganga vondar Hugrañer/Mañ-
dráp/Hoordom/Frillulýfe/Þioofnadr/Liwgvitne/Laſtmæle/Matth.
15. Þetta Illyrme ber ad wthreinſa wr Hiartanu/ ef Gud ſkal þar iñe
bwa ꝥ H. Anda. Synder & Glæper eru Dioꝼulſins Fooſtur/hvør hañ
gieted hefur vid ſpilltre Mañſins Nátturu/fyrer Samþycke Viliaus/
eñ

eñ hvorsu mꝫ Guds Eingieteñ Sonur / sem er Lioome hñs Dyrdar og Imind hñs Guddoomlegrar Persoonu/Ebr.1.eiga Sess vid Dioþ ulsins Dœtur? Nañ heþur Trwloþad sier hreina Brwde/þa ed hvørke Fleck nie Nrucku heþde/Eph.5. Þvi er ei Von ad hñ vilie i sama Nerberge lijda þssar Nelvijtis Ambœtter-Rek wt Ambœttena med heñ ar Syne/þvi Sonr Ambœttareñar skal ei erþa mꝫ Syne hiñar Friœlsu seiger Ritningeñ/Gal.4. Syner Ambœttareñar eru Nollꝺsins Verk/ þau byriar wt ad reka i Eydemørku/asamt Mooᵭureñe/eda ad misista Koste/ad temia hana/ so ad Agar drottne ecke yfer Sara/ nie Ismael opsœke Isaac/Gen.21.Eþ þijn Nond eda þiñ Footur hneixlar þig seig er JEsus/Matth.18.þa snijd hñ burt og snara hm̃ fra þier/þ heiter ad umskierast i andlegañ Mœta. Ecke heþur Gud Þocknan a þvi ad nockur meide edur hamle Lijkama siñ/ eins og Baals Prestar/1.Reg. 18.og þott hñ heþde/ þa være sa Footur edur Nond betur aþhøggveñ/ sem œtlar ad draga Mañeñ til Nelvijtis/betra er þau rotne hier a Jørd uñe/ eñ sofijde eilijþlega i Nelvijte. Eñ þess þarþ ei vid/ þat er Sverd Andans/Neb.4.sem aþsnijdur so ecke a sier/þ giorer Svida um̃ Nrijd/ eñ þ bœter eilijþlega/þ verkar Nrygd um̃ Stundarsaker/eñ epter a gieþ ur þ fridsamlegañ Avøxt Riettlœtesins/Neb.12. Þier gieted ecke under eins drucked Christi Kaleik og Dioþulsins/seiger Pall / 1. Cor. 10. Neþde Guds Neilagleike gietad lided Andskotañs Saurende/munde hñ ecke haþa vered wtsnaradur aþ Nimne/Gud villde eige lijda Sathans Nœlægd i Nimnarijke/eige helldur i sijnu Rijke hier a Jørduñe/sm̃ er i Guds Barna Nørtum̃. Guds Rijke er iñe hia ydr/seiger Frelsareñ/Luc. 17.Eñ hvør hñ Syndeñe þioonar/þ er/hvør hana lœtur drottna i sijn um Lijkama/hñ heþur giørst Andskotañs Madur/eñ rœded Þegn und añ Gude. Þvi seiger Paulus/Rom.6. Vited þier ecke/ad hvørium̃ þier lioiest i Prœldoom til Nlijdnis/ þess Prœlar erud þier er þier hlijded / hvørt helldr Syndeñe til Dauda/edur Nlijdneñe til Riettlœtis? lœted ei villa ydr/Eg vil þiona Gude i Verkunũ/eñ hvad mier flijgur i Skap/ fœ eg ei vidgiort. Það er ad vijsu satt / Fuglarner verda ad søñu ad

pliwga yfer Hofuded/ þ er hægt ad hafa/ eñ ecke þurfa þr ad hreidra sig i Harenu. Eg vil þioona Gude i Verkunū seiger þu/ hvad þa ? ætlar þu ad þioona Syndeñe i Hiartanu ? sia þa til ad þu fæer ei sama Vitnisburd z Phariseï/ ad hid ytra sierdu fagur/ eins z daudra Maña Grafer/ eñ iñvortis fullur med allskonar Oþeckt/ Matth. 23. Pegar Hiartad er gott/ þa er meire Von a ad allt sie gott/ þvi Gud ætlar Hiartad/ 1. Sam. 16. Goodur Madur af godū Fiesiood síns Hiarta/ fram͡ber Gott/ seiger Hiartnaña Rañsakare/ Matth. 12. Eingeñ kañ ad seigia/ mitt Hiarta er hreint/ eg em klaar af Syndeñe/ Prov. 20. Nitt kañ eg af Alvøru ad giora/ ad bidia Gud ad skapa i mier hreint Hiarta/ Ps. 51 Hvad ef ecke tekst ad øllu Leite vegna þrar Syndar s i mier byr/ Rom. 7. þa tekst þ þ JEsu Blood/ sm̄ hreinsar mig af øllū Syndū/ 1. Joh. 1. þvi hñ er komeñ til ad kalla Synduga eñ ecke Riettlæta til Yoranar/ Matth. 9. Eg hafde nærre þvi sagt/ ad Davids Synder hefde betre vered eñ Phariseaña Riettlæte. David dryg̃de ecke Syndena mz þvi Hiartalage/ ad hun skyllde Velgiørd heita/ helldr af Mañlegū Veikleika/ Eñ allt Phariseaña Riettlæte/ var ecke nema Synd/ þvi Godverk þra framkomu ecke af Hiarta/ helldr til þss ad byrtast þ Mønnū/ Matth. 6. Og þo villdu þr þ skyllde þ Gude gillda. Sa Gud sm̄ lætur þm̄ alla Hlute þiena til gooda/ er hñ elska/ Rom. 8. Hañ liet Davids Synd hm̄ fyrer bestu verda / 2. Sam. 12. Eñ Phariseaña Riettlæte snerest þm̄ jafnañ i Synd/ so sm̄ allt þ/ er ecke framkiemur af Trwñe/ Rom. 14. mn hvørrar Omøgulegt er Gude ad þocknast/ Hebr. 11. Eingeñ seiger oss betr eñ Moises hvørneñ Mañsins Hiarta umskored verdur/ Devt. 30. Drotteñ mun umskiera þitt Hiarta/ so ad þu elsker Drotteñ Gud þiñ af øllu Hiarta þynu/ og af allre Ondu þiñe/ ad þu lifer. Elskañ til Guds/ er þ Verkfære/ s best af snydr Synd er z Leste. Niñ Agiarne viñur alla Hlute fyrer Rijkdoom. Hvad sparar sa Neiptrækne til þss/ ad hñ fæe sijnū Ovin fyrerkomed? Ekiels hefur margur Daudañ agtad þ Metorda saker/ og þvi skyllde þa ecke Gud vera so sterkur i þm̄ er hñ elska/ so sm̄ Andskoteñ i Bornū Vantrwar

eñar?

vhar? Eph.2. Sa ſ elſkar Vin ſiñ/ hñ koſtar Kapps um̃/ad giøra ſiñ meſt epter Giede hñs. Aller Nluter eru ſameigenleger Vina a millū/ eþ þ er Falslaus Elſka. Elſkañ ſamteinger alla Nlute/ ſo ad Skynlauſer z jaþnvel dauder Nlut teingiaſt ſiñ a mille/þſſ vegna/ad hvørs Nattura a vid añañ. Eþ þta Elſkuñar Løgmaal/er nu ſo rijkt i Nattúru Nlutaña/ þvi ſkyllde þ ecke hvøriū Mun fram a millū Guds og Mañſins/ſ epter hñs Mind er ſkapadz? Eingeñ Eþe er a þvi/ad ſa ſ fyrſt være komeñ i fullkomeñ Kiærleika vid Gud/hñ telde øngvañ Nlut epter ſier ad giøra hñs vegna/hñ giæþe ſig z allt ſitt alleina Gude/ſo hñ mætte hñ eirn æviña/z hñ yrde eitt mz hm̃/z allt hvad Gud bijdur z ødrū virdeſt þwngt ad vera/þ yrde hm̃ ſæt Byrde/z þvi ſeiger Paall/ Rom.13. Ad ſa ſ elſkar/haþe Løgmaaled uppþyllt. Gud er Kiærleikur eñ ſeiger Johañes/1.Piſt.4.Cap. Og ſa ſ er i Kiærleikanū/ hñ er i Gude z Gud i hm̃. O Herra Gud / hvilijkt er þta? Hvørneñ ma ſa ſkora ſig undañ nockrū Nlut/ad þola Guds vegna/ i hvøriū Gud bijr? Kañ ſa um̃ Æþe illa ad fara/ſ er i Gude? Fellur hñ i Synd nockra/þa er Guds ſtyrkve Armleggz nalægur ad reiſa hñ/ Pſ.145. Eþ hañs Hiarta fordæmer hñ/þa er Gud mattugre hñs Hiarta/1.Joh.3. Eþ vondſkuþull Heimſins Epterdæme ætla ad villa hñ/þa er ei Guds Fijng ur hm̃ fiarlægur til ad benda hm̃ a hiñ rietta Veg: Og eþ Sathan fer a Hendz einū mz Her Freiſtingaña/þa heþur hñ þñ ad Viſtū med ſier/ſ ad er trwr/z øngvañ lætur freiſtaſt yfer Megn fram̃/1.Cor.10. Þvi ælykta eg ſo/ad eckert ſie kroptugra/eckert ægiætara z eckert heilnæmara Medal til ad um̃ſkiera Mañſins Hiarta / eñ Elſkañ til þeſſ eilijþa Gooda/ ſiñ er hiñ liþande Gud. Jeg gat og þeſſ fyrer ſkom̃u/ Brædz mijner/ad Meñ ættu ſiñ Eyru i andlegañ Mata ad um̃ſkiera. Eyrun eru Dyr Hiartañs/ i giegnū hvør margt geingur bæde Illt og Gott. Sæll er ſa ſiñ þſſu faſt helldur/eñ wtſkwþar hinu. Paulus var ar oſſ vid/ad eingeñ fwl Ræda wtgange aþ Muñe vorū/Eph.4. hun a ecke helldur ad ganga iñ um̃ Eyrun. Pad er gømul Aþſokun þra ſ ſamt er ad heyra Lýte z Skam̃er um̃ ſiñ Naunga; eg giet ecke byrgt

þ Eyru mier/ eñ kañskie færre mundu illa tala nema þig þyſte ad heyra. Eg vil vera ſaataladur hier um̄/ þvi bægt mun vera ad temia Muñ hiñ ar pretkoꝛſſu Kynſlodar/ er Nøggorma Eitr foolged hepr under Tungu rootū ſier/ hvar hiñ gamle Dreke er kallaſt Dioꝑull z Andſkote/ Apoc. 12. hepur ſier Nreidur bwed/ z lagt þar Eggiū þm̄/ wr hvørjū um̄ ſijd er mun kvikna ſa Ormur er alldrei deyr/ Eſ. 66. nema Tungañ ædur um̄ſkoreñ verde. Alleina vil eg tala um̄ þ fyrer Guds Børnū/ hvørt ad ſo hid hellſta Medal til ad um̄ſktera Eyrun i andlegañ Maata/ þ er Guds liꝑanda Ord/ ſ̄ er hvarhvaſt Sverd/ wtgangande aꝑ hñs Muñe/ ſm̄ ad ſkrijddur er Bloodlitudu Klæde. Konungur Konungaña z Drott eñ Drottnaña/ Apoc. 19. David kallar þ lyſtelegañ Grashaga/ Pſ. 23. eñ Gud nade / hvad tregt er Moñū þo þangad komed ? Paulus nepner þ Krapt Guds til Saaluhialpar øllū þm̄ ſm̄ trwa/ Rom. 1. Eñ þar er ad ottaſt fyrer/ ad þ verde hinū Vantrwudu/ Guds Kraptur til Fordæmingar/ þvi Endurlauſnareñ ſeiger/ Joh. 12. Þad Orded ſm̄ eg tala mun fordæma þa/ Og ſañaſt hier ecke ſijdſt/ ad þ er eins z tvijegg ad Sverd/ er ſkier a bædar Sijdur/ þa ed hialpaſt til Ydranar/ hina til eilijꝑrar Reꝑſingar. Matur er Mañſins Megen/ ſeigiū vier/ eñ hvad er Saaleñ eꝑ hun miſſer Guds Orda? Eins z St. Paall talar um̄ Eckiuna þa ed i Synndū liꝑer/ hun er liꝑande daud/ 1. Tim. 5. Frilla Dioꝑulſins er hun og Helvijtes Elldsneyte. Hvad velldur nu þeſſū Leida / Børn mijn? Þad ſama er eg talade i Ondverdu um̄ hinar almeñelegu Guds Gaꝑur / aꝑ þvi Guds Ord er ſo nægt i Heimenū nu orded/ þa vegnar þvi eins og Elementunū/ ad þad er foragtad. Eg ſie/ a medañ Meñerner urdu ad fara mz Chriſtne Boded i giegnū Nwdſtrokur og Kroſſpeſtingar. Þegar Paulus var Haalshøggveñ/ Petur Kroſſpeſtur/ Jacobus mz Beinbrote lijꝑlaateñ/ Laurentius ſteiktur a Riſt/ þa urdu þr glader ad þr maattu lijda nockud fyrer JEſu Naꝑns Skulld/ þa vard Guds Ord Møñū ſætara eñ Hunaang z Hunaangs Seimur/ Pſ. 119. þa fañſt margur ſa er keypte þa dijrmætu Perluna/ ſm̄ Endurlauſnareñ talar um̄/ Matth. 13. fyrer alla Aleigu ſijna. Eñ nu þyker þvi

øllu

ollu illa vared ö Gude er giefed. Þu villt kañskie seigia/ þa være Rad/ ad giefa upp ad predika Christū um̃ Nrijd / og munde Meñ þa epter hm̃ langa eins og a fyrre Døgunū / Eg villde ad eg giæte Ortett til sumra Maña þanka/ eñ þvi er verr/ad eg hygg ad nockrer mune fiñ ast þr ed giarna mundu hafa Vm̃skipte a Svijnunū og Christo med Gergesenis/ Matth. 8. Þvi heyrt hafa Meñ Skrilne þra er læta sier um̃ Muñ fara/ ad eige sie þm̃ Matur i Messuñe. Þu talar vel/være Guds Ord i burtu teked/þa mundu Meñ leita þss mz Angist. Munde þad og ecke gott Rad/ad Gud tæke Soolena af Nimnenū um̃ nockra Daga/so feingu Meñ Vit a/ad þacka Gude fyrer heñar Gagnseme? Þad ma eige seiger þu/þvi þa mundu aller Meñ ut af deyia/ z eingeñ lifde til ad giora Gude þacker/þar David seiger/Ps. 6. Þeir þacka ecke Gude/ sem i Grøfina eru ofañ farner. Jeg jata þ satt ad vera/ Eñ munder þu leinge lifa i Gude/ef hñs Ord være i burtu tekeñ? Eige hygg eg þ/Þvi Frelsareñ seiger/þau sieu Lijf z Ande/Joh. 6. Hvar fyrer? Af þvi ad Saleñ hefur eckert Lijf fyrer utañ þau. Eñ trw mier til/ad þu sem snerer Bakinu vid Guds Myskunar Fadme a medañ þu mætter niota hñs Orda / þu munder verda illur Apturhvarfs til ad leita hñs/þa hñ er ecke leingur ad fiña. Þu seiger: Sooleñ ma eige burtu hverfa/so Meñerner mættu lifa/ Eñ ef þu mætter sofa a medañ/ þa hygg eg þ litlu skipta. So þike þier og nu sem i Syndunū sefur a øngvu rijda/ þott Sool Riettlætesins burtu lijde og ætte alldrei Apturkvæmt/eñ þ munde añad heita/þa þu uppvaknar i Sal Myrkrañ a/hvar þr ellda Salū Ogudlegra Maña. Þeck þvi Giæsku Guds/ aumur Madur/og kañast þar vid/ad eins z hñ lætur hid fagra Lioos Heimsins reña upp yfer Ranglæta z Riettlæta/Matth. 5. til þss ad Mañkyned meige lifa/jafnvel þott sumer þar eckert i hyggia vilie/so vill hñ eitneñ ad hin fagra Byrte Evangelij/ö er Lioos a Vegū vorū/ Ps. 119. skijne i christelegre Kyrkiu/þott þ verde af mørgū forsmæd/ uppa þ/ad øngvū tape hñ af þm̃ hñ ædur þeckte. Og þsse er Ordsok eñ/ hvar þ hñ ecke sender Hungur siña Orda i Landed/ Amos. 8. Ord

Christi bue rijkuglega medal ydar/ ad þier kieñed med allre Vitsku/ og amiñed sialfa ydur med andlegũ Dicktũ/ Psalmũ z Kvædũ/ syngiande Drottne i ydar Hiortũ/ seiger Pall/ Col. 3. Þesse var Iþrott hiña fyrstu christeña Maña/ i stadeñ hvørs ad Dioffulleñ hefur iñført i Heimeñ/ Brixle/ Nad/ Kiesne/ skam̃arleg Ord z fiblslegt Hial/ sm̃ Christnũ soomer ecke/ Eph. 5. So eg er hræddur um̃/ Brædur mijner/ ad ef St. Pall mætte lijta upp af Grøf siñe/ og siaa sig um̃ i heñe/ sem nu Christne nefnest/ þa munde hñ ecke þeckia siña JEsu Christi Trigda Pant/ Eph. 1. sm̃ hñ hefur heñe efterlæted/ z kallast H. Ande/ z hñ munde snarara þeckia hana þ Andskotañs Frillu / helldur eñ Brwde hiñs Krossfesta. Edur hvar siña Meñ nu þ/ sem hñ vottar um̃ sig z sijna Samchristna? 1. Cor. 4. Þegar oss er formællt/ þa blessũ vier/ Þegar vier offsookter erũ/ lijdũ vier þad. Langt mun vera ad leita epter Dæme Stephani/ Act. 7. og Jacobs Postula/ hvørier ed beiddu fyrer þm̃/ er þa afføku. Mig ugger z ef Jacob mætte hverfa aptr i Heimeñ/ þa munde hañ kalla sumra Christeñdoom Dioffla Trw / þvi so seiger hñ i sijns Pistils Cap. 2. Þu trwer ad Gud sie eiñ/ þvi trwa z Diofflarner z skielfast þar af. Og Gud giæfe þar findust ei þr/ sm̃ ad nockru Leite eru verre eñ Diofflarner/ Þeir giora ecke epter þra Trw/ þvi þr hafa ecke Von Fyrergiefningareñar/ þar þr eru wtrekner fra Asionu Guds eilijflega/ z mz Myrkraña Hleckiũ fiotrader/ 2. Pet. 2. Eñ þott Gud wtbreide bædar Hendur/ Esa. 65. þott hñ hroope/ þu hefur drygt Hooraner med mørgũ Elskuga/ Kom samt aptur til mijn seiger Drotteñ Gud/ Jer. 3. Þott hñ læte Døgũ optar heyra : Eg vil ecke syndugs Mañs Dauda/ helldr ad hñ snwe sier z life/ Ezech. 33. Þott hñ læte almeñelega wtberast : Þvoed ydur/ Hreinsed ydur/ Taked ydar Illsku Breitne fra Auglite mijnu/ komed sijdañ z eigunst Løg vid. Þott ydar Synder sieu raudar sm̃ Blood/ þa skulu þær Snioohvijtar verda/ z þo þær sieu eins z Purpure raud"/ skulu þær verda hvijtar s̃ Ull/ Es. 1. Þott vier meigũ so tijtt heyra/ ad þegar hiñ Ogudlege snyr sier fra ollũ sijnũ Syndũ/ er hñ giort hefur z vardveiter Guds Bodord/ z giør

er

er Domeñ z Riettvyſſena/ þa ſkule hñ lißa z ecke deyia/ Ezech. 18.
allra hñs Misgiorda ſkule ecke miñſt verda/ſamt lætur ecke Illvirkeñ
af/z Folked ſnyr ſier ecke til hñs/er þ tiptar/Jer. 8. ſo þ mœ ſatt jœ-
ta/er David talar um̃ hiñ Ogudlega/Pſ.14. ad hñ ſeige i Hiarta ſy-
nu/þar er eingeñ Gud. Þvi hræddust Meñ/ad Gude miſlykade Ogud-
legt Athæfe/þa munde ecke ſo mikill Ofße/Ranglæte/Hardydge/Lyg-
ar/Bakmælge/Roogur/Agg/Reide/Þræta/ Agyrne/Þioßnadr z allra
handa Andſkotans Þionuſta drottna ſo freklega i Heimenũ/ad jaßnvel
ſumt aß þſſu være ꝼ Dygder hallded. Hvad mun nu þſſu vallda/ Born
myn? añad eñ þ/ ad Meñ tilbyrgia Eyru ꝼ H. Guds Orde. Paulus
kallar Ord Guds/Sverd Andans/Eph. 6. þad er ſa beitte Knyfur/
mz hvoriũ vor Eyru eiga ad um̃ſkierast/eñ þſſe Beneñ ſvyda miog ſo
hinũ gamla Adam/z þott hñ meige þau a ſtundũ þola/þa hafaſt þau
ſo illa/ ad þar ſvellur um̃ til eilyfs Dauda. Hañ hallar ſier aptur a
Kodda Syndaña/til ad ſamañhrwga ſier Lærendũ/epter þvi s Eyrun
klæia/ 2. Tim. 4. Hañ er eins z Zippora var ßordum/ er hun mætte
naudug um̃ſkiera ſiñ Son/Exod.4. Þegar Moiſes kiemur mz Hnyß-
eñ/þa kalla Meñ hñ Blood-Brwdguma/ edur Bloodgyrugañ Mañ/
giætande ecke ad þvi/ ad Gud er wtßareñ i Bræde ſiñe til ad deyda/ef
ecke er vid giort. Gud baud ſyñu Folke/Exod.21. Ad a ſiounda hvor-
iu Are/ſkylldu þr hallda eitt Hvyldar Ar / og a medal añara Bodorda
ſette hñ/ad a þvi Are ſkyllde Anaudigu Folke Lauſn gießaſt/ eñ ſa er
ei villde Frelſe þiggia/hañ mætte hñs Herra taka z ſetia Al i giegnũ
Eyru hm̃/z ßeſta vid Dyr edur Dyruſtaf/z ſkyllde hñ vera hñs Þræll
upp þadañ æfeñlega/Exod.21. Ecke einaſta a hvoriu ſiounda Are/
helldur a hvoriũ ſiounda Deige/eigũ vier þañ Koſt/ad leyſaſt af And
ſkotans z Syndareñar Þrældome/þvi þ er Meining alls Evangelij/s
oſſ predikad er/ad vier ſieũ friælſer vid Syndena/ ecke til þſſ ad lißa i
heñe/helldur ordner Gude Handgeingner/ til þſſ ad deyia fra Syndun-
um/ſo ſm̃ Pœll ſeiger/Rom.6. Þier erud ßleſter aß Syndeñe/ ordner
Þionar Riettlæteſins. Eñ eß nockur vill ei Lauſn þiggia og lætur ſig

ßeſta

festa a Crystum vid Port Helvijtana/ Andskotanū til eilijfs Prȧldoms/ þa er audsært/ad hn̄s sijdara verdur argara hinu fyrra/ 2. Pet. 2. O Herra Gud/mier kiemur i Hug/hvørneñ Guds Eingieteñ Sonur vijk ur þssare Løgmaals Grein til sijn/ Ps. 40. er hn̄ seiger til sijns Hims neska Fodurs. Opfur z Foornfæringar villder þu ecke/eñ Lyru mijn hefur þu i giegnū stunged/ Teiknande med þessare Prȧldoms Mind hina allra herfelegustu Anaud/er hn̄ polde þ Prȧl Syndareñar/þar hn̄/sm̄ allt Valld er giefed/bæde a Himne z Jordu/Matth. 28. kom i Heimeñ/ecke til ad læta sier þiona/helldr ad hn̄ ødrū þionade/Matth. 20. þar hn̄ hafde verre Kiør eñ Hrækvikinde Jardareñar/z Fuglar ner under Himnenū/Matth. 8. hvør þo ecke lætur eirn Titling a Jørdu detta an sijns Vilia/Matth. 10. þar hn̄ fieck eckert Rwm i Giestaherbergenu/Luc. 2. sm̄ uppfyller bæde Himen z Jørd/þar hn̄ vard Maña Þurfe/ s uppfyller alla vora Naudþurft epter Rijkdome siñar Dijrdar/Phil. 4. og hn̄ bar siñ Kross/sm̄ ad ber alla Hlute mz Orde sijns Kraptar/Ebr. 1. þetta giørde hn̄ seiger Paall/þegar hn̄ matte vel Sælu hafa: Og þo vill Syndareñ ecke lia hm̄ Lyru sijn til þss/ ad hn̄ meige eilijflega mz hm̄ rijkia/eñ a þo añars veg^r øngvañ añañ Kost/nema þijnast eilijflega. Gud nade þ/ad vier erū ecke Olijkt a oss komner/z Cicero skrifar um̄ Catadupos/ hvørier ad bwa vid Fossana i Aañe Nilo/þ þr heyre verr eñ adrer Meñ. So giører Nidr Verallðar þssarar oz dauþa/so vier gietū ecke giætt ad Drottens Raustu. Johañes seiger i hn̄s Opeñberana Cap. 1. Ad Rødd Mañsins Sonar er til hn̄s talade/hafe vered so s Lwdurs Hliomur. Hæsta fagurt mā Gledskapr Veralldareñar læta i Lyrū syndugra Maña/ ad vier fāū ecke þ hm̄ adgiætt Raustu Brwdgumañs er hn̄ so hatt kallar. Hvad velldr þssu? Þvi Lyrun eru so tøm a hitt/ ad Meñ þeckia ecke hvort fra ødru. Mijner Sauder þeckia mijna Raust/seiger hiñ gode Hyrder/Joh. 10. Hvad vill hier a epter fylgia/Børn mijn? þr s ecke þeckia hn̄s Roddu/þr eru ecke hn̄s Sauder. Hvad mun þ þm̄ liggia? Hvad vill Doomareñ seigia a hinū mikla z stranga Deige? Ecke þecke eg ydur/

ydur/fared fra mier aller Illgiorda Meñ/ Matth. 7. Þa mun Saud unũ skipad verda a hægre Hlid/ eñ Hafrunũ a hina vinstre/ Matth. 25. Aller vilia ad sønu i Saudaflocknũ vera/ eñ þr sm̃ ecke villdu þeck ia Hyrdersins Raust i Nadeñe/ þr munu verda med Hafrunũ Arf ad taka i Kvoleñe. Hvør sem elskar mig z vardveiter myn Ord/ til hñs mun eg koma z miñ Fader/ z Vistarveru hia hm̃ giøra/ seiger Endurlausnareñ/ Joh. 14. Hvad ægiætt ad sie þsse Sambwd/ veit eingeñ nema sa ed smackad hefur/ hvad sætur ad Gud er. Eñ hvar eiga Meñ ad fæ þeñañ Smeck nema i hñs Orde? Þar verdur JEsus Christur frammreiddr til andlegrar Nautnar um̃ hvøria hñ sialfur þañveg talar/ Joh. 6. Hvør sm̃ etur mitt Hold z dreckur mitt Blood/ hañ skal ecke Daudañ smacka ad Eilyfu. Lwked þvi upp Dyrũ ydar Eyrna/ Guds elskuleg Børn/ svo Konungur Dyrdareñar meige iñganga i ydar Hiarta/ Ps. 24. Lææted þær ecke læstar hm̃/ so hñ læse ecke aptur fyrer ydur Himneñũ/ dreped ei Hende a mote frambodeñe Nææd/ og bægest ecke til Vandræda vid hñ sem ydur elskade ad fyrra Bragde. Hañ hefur sitt Lijf i Daudañ giefed til þss/ ad þier fæ kyñud hñs gledelega Raust ad heyra/ þvi eingeñ hefur um̃ Alldur Gud sienañ/ Sa Eingietne Sonur Fødursins hefur oss þ opeñberad/ Joh. 1. O hvad Vitfirla er þa Mañeskiañ/ sem tredur þañ Dyrgrip under Footũ/ er wtvegadur er mz Guds eigeñ Bloode: Þeinked til þess/ ad hñ læængade epter ad lijda Helvijtis Pijsler ydar vegna / lææted ydur eirneñ læænga epter hm̃/ so þier kuñed þær sømu ad umflija / eñ eilijflega med hm̃ lifa. O þu eilijfa Ord Fødursins Herra JEsu Christe/ þu sm̃ ert sætare eñ Hunææng/ frijdare eñ Soleñ/ gledelegre eñ Englaña Saungur/ Ahrær þu vor dofeñ Eyru/ uppliwk voru Hiarta/ endurnija vorn Anda/ so oss leidest um̃ siijd er Endeme þssa vonda Heims/ Eñ giøre fwsa ad reña epter þier: Þu eilijfa Glede/ læt þijn fagnadarrijku Ord vera Epterlææte Sæælna vorra/ so ad vier høfũ vora Lysting i Løgmææle þijnu Dag z Nott/ Ps. 1. Og þegar vor Augu siæ ecke leingur/ vor Eyru heyra ecke leingur/ z vor Tunga gietur ecke talad leingur/ ad vier þa Verduger æælycktast

mættu hiñ fagra Saung/ Heilagur/Heilagur/Heilagur ertu DRottĕ eñ Gud Zebaoth/ Es. 6. eilijflega ad heyra i þijnu Rijke/ hvar einge eñ Noott er/ Apoc. 22. og eingeñ Umskipte Liooſſens og Myrkurſins/
Þad Værnheyre Gud Fader Myskunsemdaña / fyrer hid dyrmæta Blood sijns Eingetenis Sonar/og sende oſſ þar til Nad sijns Anda / A M E N.

Suñudageñ mille Attadags og Þrettanda.

Gudspialled / Matth. 2. Cap.

SE er Herodes sa þad/ad hñ var gabbadur aþ Vitringunū/ vard hñ reidur/ og sende wt/ og liet drepa øll Sveinbørn til Bethlehem/og i øllum heñar Endemørkū/ Tvævetur og þadañ aþ yngre/ epter þm̄ Tijma/sm̄ hañ haþde wtspurt aþ Vitringunū. Þa uppþylltest hvad sagt er fyrer Jeremjam Spamañ/sem seiger: A Hædum heþur heyrst Kall mikellrar Kveinunar/ Ops og Ylbrunar/Rachel æpte Sonu sijna/og villde ecke huggast lata / þviad þad var med þeim wte.

Exordium.

REidest eñ Syndged ecke seiger Paulus Eph. 4. Lated eige Sooleña undergang a ydar Reide. Mun nockud Postuleñ gieþa Mønum Leyþe til ad reidast med þessum Ordum ? Edur er þar nockur Riettþerdug Reide til ? Þvi mæ ei neita ad þad sie riett/ ad hata þa sem Gud hata og hñs Riettinde / so seigest David hata Samkundu hiña Illgiørnu / Ps. 26. og Ps. 139. Seiger hañ eñ aptur: Mun eg ei hata þa DRotteñ/ er þig hata/og haþa Leida a þeim er reisa sig upp a moote þier ? Med þullu Hatre hata eg þa / og þeir eru ordner mier ad Ovinum. Þa fijner Madureñ ad hañ elske Gud aþ Alvøru/ ep hañ giarnañ stendur aþ sijnum Riette/ eñ þycker Guds vegna / og þad er ad vijsu Reide er þylgia a hvørium Christnum Mañe/ eñ þo eirna mest þeim sem yþer adra eru i Guds Stad setter. Ritningeñ gieþur Moyse hañ Vitnisburd/ad hañ haþe vered hiñ þoleñmodaste Madur a Jørduñe / Num. 12. og eige finst þad ad hønum haþe ruñed i Skap / þott Israels Børn so optlega settu sig upp i moote hønum. Miklu helldur beidde hañ Gud þyrer þeim nær þeir høfdu syndgast/ja/ hañ villde haþa mist sijna Velþerd þyrer þeirra/ er hañ sagde vid Gud/ Exod. 32. Munt þu þyrergieþa þeim sina Synd ? Aññars drag mitt Naþn wt wr þeirre Book er þu skriþad heþur/ og er þad þo alkuñugt hvørsu akaþlega hañ reiddest/

er hañ kom ofañ af Fiallenu/ og sá Afgudadyrkun Foolksins. Vidlykt er Dæme St. Páls/ er hañ æskte sier ad vera wtrekeñ fra Christo fyrer Brædur sijna epter Holldenu/ Rom. 9. og er þo kuñugt af Giørninga Book Postulañ/ hvørsu hñ vandlætte vegna Guds um̃ þa sømu. So og eru kuñug Dæme Phinees/ Num. 25. Samuels/ 1. Sam. 15. Jonathans/ 1. Sam. 14. Davids/ 1. Sam. 17. Ezechiæ Konungs/ 2. Reg. 18. Nehemiæ/ Nehem. 13. og añara Guds Mañ/ sem hafa teked sier þad nærre/ er þeir hafa heyrt edur sied Gud Dyrdareñar vanvirdtañ af nockrum/ hañs heilaga Nafn lastad/ edur hañs Bodord under Footum trodeñ/ og er Gude valla nockur Hlutur þægare/ sem audráded er af þeirra Straffe/ sem i þvilyku hafa toomlæter vered/ ad þeir hafa mætt bera þeirra Synder/ er þeir hafa sied i giegnum Fyngur vid/ so sem liósst er af Dæme Eli Kieñemañs/ er hañ stie fram yfer Glæpe Sona siña/ 1. Sam. 3. Sauls Konungs er hañ hyrmde Amalechita Konunge/ 1. Sam. 15. og Achabs/ þa hañ vægde Konungenum af Syria/ 1. Reg. 20. Nu þott ad þessu sie so vared/ þa hygg eg ad eige sie Postulañs Meining i þessu/ ad hañ epterlæte Mañenum ad reidast/ edur tale um̃ þess hattar Reide er eg Samstundis um̃gat/ þvi hañ bijdur i þessum Ordum/ ad Sooleñ eige skule undergangа Mañsins Reide/ hvad so er ad skilia/ ad Madur ei skule erfa leingur eñ til Kvøllds þad hønum er á moote giørt. Eñ Gudlegt Vandlæte og Hatur á Løstum og Odygdum á allteꝩ vid oss ad skilia/ þvi meinar Postuleñ hier/ ad Meñ skule temia Reidena/ þott hun kuñe ad blijwga i Mañsins Hiarta/ og hvørke læta hana naa so mikelle Yferhönd/ ad hun framkome i Orde nie Verke/ og eñ þa sijdur ale Foolskuna i Hiartanu/ so hun verde ad Hatre/ Hvad þvi velldur ad Mañeskiañ verdur Ulfur af Mañe/ Præll Syndareñar af Christi Læresveine/ og Diöfulsins Barn af Guds Barne. Dæme uppa þess hattar Reide høfum vier á hiñum grim̃a Herode i upplesnu Evangelio/ wt af hvøriu vier hugleida vilium i þetta Siñ. 1. Hvad skadlegur og dærlegur Løstur ad Reideñ sie. 2. Hvørneñ vier eigum ad stilla hana. Hiñ goode Gud virdest Nádarsamlega ad framkvæma þetta Eyrende hia oss/ med Adstod syns H. Anda i JESU Nafne/ A M E N.

Utleggingeñ.

OG er Herodes sá ad hñ var gabbadur af Vitringunū/ vard hñ reidr/ seiger/ Texteñ. Hvør var hin fyrsta Orsøk til hñs Reide? Þad var Metorda Gyrndeñ. Strax ō hñ fieck ad heyra af Kieñemaña Nofdingiunū z Skriptlærdū Lydsins/ hvar Christr munde fædast/ skaut Diofulleñ hm̄ i Briost ad Lijflata þ nyfædda Konungs Efne Jesū/ Þad sijner oz Samtal hñs vid Vitringana/ z so Avijsun su/ er þr feingu af Guds Alfu i Svefne/ ad hverfa aptur til baka i sitt Fødur-Land um̃ añañ Veg. Meiningeñ var sw/ ad hañ kyñe ad stadfesta siñ Tignar-

Stool z sinna Nidia epter sig. Hvorneñ Metorda-Girndeñ sie i fyrstu til komeñ er audsært aþ Falle Satans/ z Falle vorra fyrstu Forelldra/ aþ hvoriu oll Olucka er iñruñeñ til allra Maña/ z a medal añara Reid- eñ. Og fyrst Modureñ heþr giört oss Adams Nidiñ so storañ Skada/ þa er audvitad/ ad Dottureñ er heñe lyk/nema verre sie. Hvor er su O- lucka i Heimenum/er Reideñ ecke aþ stad kome? Nun er Verkþære allra Lasta z Odygda. Nun er eins z ein Þwka/ sem liþer epter hvors Mañs Villd/so þionar Reideñ ollum Skomñ/ þegar a þarþ ad hallda. Hvor drap Abel þegar Cain oþundade hñ? Gen. 4. Hvor kveikte Eldeñ i Balachs Nosum/er hñ villde mootstanda Guds Folke? Num. 24. Hvor kom Eliab til ad atyrda siñ Brodr David/er hñ forsmæde hñ? 1. Sam. 17. Hvor rak Saul til ad oþsækia siñ Dottr-Mañ/ 1. Sam. 19. og ad drepa Kieñemeñena i Nobe? 1. Sam. 22. Hvor framkvæmde Achabs vondañ Asetning? 1. Reg. 21. Hvad brukade Haman til ad svala Dramb semeñe mz? Est. 3. hvorneñ fieck Joab Metordñ sijnñ halldeđ? 2. Sam 3. z 20. nema mz Reideñe/z var þ hm̃ þo ecke nema Stundar-Fridr? Ollu þssu kom Reideñ aþ stad/z er hun so eirn almeñelegr Bodull allra Skama z Odygda. Eg veit ad bæde Aristoteles og Cicero skriþa/ad hun sie Bryñe Hugprydeñar/z ad eingeñ viñe nockurt Storvirke/ nema reidur sie; Þad gietur valla satt vered/z eige kiemr þ samañ vid sialþa þa/er þr seigia ad Hugprydeñ skule vera a Skynsemeñe grundvollud. Eñ sa sm̃ reidur er/hñ er Vitlaus/og þvi seiger Horatius/ad hun sie nockurskonar stutt Æde/Teiknande þar med/ad eingeñ sie Munur þss/ sem reidur z hiñs sm̃ Vitstola er/nema ad Reideñ varer skiemur/Æded leingur. Og eru þo Dæme til þess/ ad sumer haþa bwed so leinge ad Heipteñe / ad þr alldrei haþa orded Heilvita aptur. Heipteñ er eitt Andskotans Reidarslag / Gen. 4. hun aþmindar alla Mañsins Lime z Lide/hun kveiker Bæl i Augunum/ hun hleiper Bloode i Nas- ernar/ Boolgu i Kiñarnar/Æde z Stioornleise i Tunguna/Deyþu fyr er Eyrun/hun lætr Mañeñ gnysta mz Toñunum/skiæga mz Hondunum/ æda med Footunum/ hun skiekur z hrister allañ Lykamañ z aþlagar/so

sem

sim þegar Naþid er uppblaased aþ Stoorvidre. Og i einu Orde ad seigia: Nun giorer Mannenn ad Oþreskiu z ad Nolldgietnum Dioꝑle i Augum þra sim Neilvita eru/ z eþ hun so aþskræmer. Asiund Mannsins þ. odrum Monnum/ hvornenn mun hun þa ecke aþmynda Saalena i Guds Auglite? Seiged mier/ Nvilickur Dioþull mun þar inne bwa/ sim Alit Mannsins verdur hid ytra so aþskræmt? Nvilickur Elldur mun vera i þvi Niarta/ er hann lyster sig þannenn wit hvorn eirn Lid og Lim? Þad er ollum lioost / ad eckert styrker og ebler Sambwd Manna i Neimenum / meir enn Kiærleikurenn / þvi hann er Band Fridarins / Eph. 4. Nann bindur samann Niortu Mannana / og hann samteinger og vidhelldur Christi Lijkama/ sim er hans Kyrkia hier a Jordunne. Enn hvad seiger Salomon/ Prov. 18. Nvor gietur þolad eirn reidann Mann? hvar aþ audsied er/ad hann/s Reidegiarn er/ hann er Ohæþur til Samneytis annara Manna/ z Ohæþur til ad vera Christi Limur z hans Kyrkiu. Nvad er hann þa? Andskotans Limur z þra Stallbroder/ sim tonlast z tyggiast Innbyrdis/ þar til þr um sijder verda uppetner/ Gal. 5. Eg heþe nockrum sinnum heirt a Tal þra/ er seigia: Menn verda ad reidast/ z læta til sijn taka/ annars verde Menn forsmæder/ og ad hvor Madur giore sier dællt vid þann sim eckert Sinne heþur/ þvi sie þ Noþdingsskapur z Stoormennska ad reidast ækaþlega / so ad þeir hrocke undann er einum motþægia. Ecke ratest þta ævallt/ so vel fare/ þvi annadhvort reidest eg vid Ofmenne mitt/ edur vid minn Jaþningia/ edur vid mier minne Mann. Reidest eg vid þann s er meire Mattar enn eg/ þa er egdiarþlegur/ z reyse mier Nurdar-As um Nal/ þvi so seiger Syrach: Þratta ei vid þnn/ sem er rijkare þier. Sie hann minn Jafninge/ þa vite Menn/ ad eckert er þvilijkt Fool/ ad ecke eige sier Jafningia. Og þegar Menn beria tveim Steinum saman/ þa er vanseed hvor þra þyrre brotnar. Sie hann Minnemattar/ þa giore eg sialfum mier Oriett/ ad eg spille mier a hm/ sim eg giet alltijd næd Joþnude aþ Reidelaust/ Og ef mig kostar þ Omak nockurt/ þa vil eg þo hugsa/ eþ eg være Nugprwdur/ ad þ sieu Smæmuner ad wthella Reide sinne yfer þann/ sim ongva Mootstødu gietur veitt/ og þvi kalla eg

salla z Samviitsku betra ad fylgia Radū þra Salomons/Prov. 25. z Pals Postula/Rom. 12. Ad safna Glodū Elldz yfer Hoþud Ovinar sijns med Goodgiordū/so hñ skamest sijn z rodne aþ Bligdan/ad hañ haþe mier illa tilgiort/ er ecke meir ræke hñs Molgiorder eñ so/ ad eg gieþ hm̄ ad eta nær hñ er hwngradur/og ad dricka nær hñ er þyrstur/ z hvør sm̄ odruviis kieñer/ hañ þramþylger so kappsamlega Satans Evangelio medal Mañaña/ so sm̄ Guds Pijslarvottar Christi Lærdome/ þr eo blessudu nær þr lastader voru/ z poldu þ ad þr voru oþsokter/ 1. Cor. 4. Eg vil eige fa mier þ til Orda/ hvørn Skada Meñ giora sialfū sier mz Reideñe. Sa sm̄ er giarn til Reide/ hñ er jafnañ Siñis veikur. Eingeñ er so var i Umgeingne siñe/ad hañ giete giort hm̄ til Mæta/z eru þr po þærster aþ oss/ er so regle midur Athaþner sijnar/ad ecke verde ad funded/eñ hñ sm̄ reideñ er/hñ er eins z Elldur i Sinu. Hvad sm̄ ecke er epter hñs Skape/þ grijpur hñ eins z Elldureñ Tundred/z par ꝧ utañ spiller Reideñ Heilsu Lijkamans/ ecke all litted. Pvi seiger hiñ Vijse: Vandflijsneñ z Reideñ stilla Dagana z plijta Elleñe/Syr. 30. Eg vil ei tala um̄/ hvørsu opt ad hun spiller Golse z Formegun Maña. Hiñ Reidegiarne er eins z sa er bijr i Strꝣ Hwse/hñ kañ ad vera pullrijkur ad Morgne/Eñ ep Elldureñ grijpz þ/ verdz hñ Hwsgangs Madur ad Kvollde. Skaña Stund verdz Hønd Hogge feigeñ/seigiū vier. Hvad margur hefur giort þ i Bræde siñe/a einu Augnablike/ sm̄ hañ heþur ydrast epter alla sijna Æfe? Pad er valla Mañkostur pvilijkur/ꝰ ad haþa Valld a Tungu siñe/z þ er so Naudsynlegt/ad St. Petur seiger/1. Pist. 3. Hvør ꝰ vill elska Lijfed/z sia gooda Daga/hñ hallde Twngu siñe þra illu. Eñ þ er hm̄ Omøgulegt ꝰ reideñ er/hvi hñ heþz eckert Valld a neinū sijnū Lim/auk helldz Twnguñe/er Jacob seiger bœgara sie ad temia/eñ alla Natturu Dijraña/Fuglaña og Fiskaña/Jac. 3. Nu pott ad þ sie noogu stoor Olucka ꝰ alla reidu er upptaled/þa er þo ecke hwed par mz: Reideñ er ad sonu kollud stutt Æde/ eñ ecke er þ hia ollū. Nia allmørgū sijgst hun upp i Natur/z eingeñ hatar sa añañ/ ad hñ haþe hm̄ ecke fyrst reidur

vrded.

orded. Fmañ. þm̄ s̄ reidast þyker Reide sÿ̄a rangl̄æt vera/ z med soddañ Moote verdur hun ad Natre i Mañsins Hiarta/ og swrnar þar iñe til þss hun skiemer Kiered/ z er þa illa fared med Guds Mustere/ 2. Cor. 6. þegar þ er giort ad soddañ Dioƀla Bæle. Hvar Andskoteñ iñe rÿker mz siø Oandū sier verre/ Luc. 11. þvi Heipteñ er alldrei einsømul/ Oƀund/ Drambseme/ Roogr/ Lyge/ Bakmælge/ Agg/ Præta/ Tvÿdrægne/ og margt añad Illþÿde fylger heñe giarna. Pall seiger i þm̄ Ordum er eg i Ondverdu las fyrer ydur. Lated ecke Soolena undergánga ydar Reide/ med hvøriu hn̄ tekur oss Vara fyrer/ ad þott oss henda kyñe ad reidast/ þa skulū vier þo ecke læta Reidena ad Natre verda. Eñ strax þar epter seiger hn̄/ Giefed ei Dioƀlenū Rwm/ Eph. 4. og bender oss til mz þm̄ Ordū/ ad þar s̄ Andskoteñ er Hwsbonde/ þar mune þta hn̄s Nyske mz hm̄ Samsæte eiga/ z er þm̄ Mañe vÿst Helvÿte/ so ƀliott sm̄ Aundeñ skreppur wt aƀ Kroppnū/ sem aƀ þssū Þwtū er kvaleñ/ nema hn̄ hreinse sina Saalu sÿna mz heitre Ydran/ z er rædlegt ad ætla ecke til ad Daudans Beiskia skule þad giøra/ þvi vandhitt er a hvort þar verdr Tom til þss/ eƀ so kañ til ad bera ad hn̄ kome ad Skyndingu. Eñ stoor Sæt þurƀa mikla Grædslu. Þetta Groom er ecke so fliott wtþveiged/ er so leinge heƀr bwed um̄ sig i Mañsins Hiarta. Eñ hitt er vÿst/ ad so s̄ þr aller fa Kvittun Synda siña/ er fyrergieƀa wt aƀ Hiarta sÿnū Brodr hn̄s Misgiørder/ nær þr heñar leita aƀ Alvøru i Naƀne JEsu Christi/ So verda z hinū sÿnar Synder aptur halldnar/ er ala Natur til Naungans/ og Gud vill þa ecke heyra/ þott þr wtbreide sÿnar Hendur/ Es. 1. og bidie mørgū Ordū. Hvar fyrer? Þvi þott ad ei sieu Hendur þra fullar aƀ Bloode fyrer Otta saker/ þa er þo Hiarta þra. Og hygg eg sa bere ecke langt aƀ Mordingianū/ sm̄ Hrædslañ þ Straffenu alleina/ hamlar ad slæ siñ Brodr i Hel. Verda mæ ad Cain heƀde læted Abel liƀa/ Gen. 4. og Joab/ Ashael z Aƀner/ 2. Sam. 2. z 20. heƀdu þr Ottast Boduls Oxena. Og hefe eg nu ad nockru Leite sagt hvørsu skadleg ad sie Reideñ z Heiptrækneñ/ eñ ecke er hun sÿdr omerleg z heimskuleg. Hvørier eru giarnaster a Reide? þ eru Børn/ þ

eru

eru vesæler Meñ z heimsker/þar um̄ talar Salomon/Prov.12. Hiñ Fævyse hleiper fram̄ Reide siñe/eñ sa er vitur/ er hñ læst ecke sia Orietteñ. Seiged mier þier Babilons Giædingar / þier Veralldareñar Phaetontes/NB. sm̄ vilied dansa a allra Mañā Nøfdū/z soopa allt þ er ydur mislykar i burtu/med hinū snarpa Reideñar Vende. Vilied þier læta hallda ydur lyka þssū? Þier seiged/margur stoor z vitr Nøfd inge/hefur vered hneigdur til Reide/þ er þss verr/þa hafa þeir miøg so nidurdreped Tign siñe. Homerus skrifar um̄ Agamemnon/er Grick er nefndu Konung Konungañā/af þvi hñ var þ Tide fra i Trojumañā Borgū/ad þa hñ hafe vered i goodu Skape/hafe hñ vered Godunum lykur ad Millde z Vysdome: Eñ þegar Reideñ took hñ/grim̄are eñ hin versta Darga Dyr. Simed þo hvad hid heidna Skalld dæmer hier um̄? Godunū eignar hñ Viiskuna z Milldena/eñ Reidena Vørgunū. Þad er z riett dæmt/þvi eingeñ kañ meir Gude ad lykiast/eñ mz Giæskuñe. Þar þ sagde Drotteñ: Vered Myskunsamer lyka sm̄ ydar Fader er myskunsamur/ Luc.6. Og eckert lætur verr a einū Konunge/ sm̄ er nærstur Gude/eñ Reideñ. Þeim er øllū framar hroosad/sm̄ stioornad hafa med Riette z Myskunseme/eñ hinū/er ryki hafa med Hardydgi z Ofbellde/ jafnvel þo þr hafe att Ryke meira eñ hiner. Alexander hiñ stoore/ hefde eñ þa stærre vered/ hefde hñ Clitum Parmenionem z Calistenem Odrepna læted/helldur eñ þott hñ hefde broted under sig allañ Heimeñ/ þvi var þad ægiætt er hñs Skoolameistare Aristoteles skrifade hm̄ til (er hñ heirde ad Reideñ og Ofseñ tooku til ad aflaga Giedsmune hñs)a þeñañ hætt/ þeir sm̄ reidast/þeir reidast sier meire Møñū. Eñ þar er eingeñ stærre eñ þu/þvi byriar þier ecke ad reidast. Simed hier hvort Reideñ og Foolskañ giører nockurn meire Mañ/ ef riett er æliteð? Alldeilis ecke/þvi hun giører þañ sm̄ añars være mikell Madur/

NB. Skallden dikta um̄ Phaetontem / ad hañ have vered Solareñar Sonur/ og feinged af Fødur synum med Bæn / ad hañ mætte styra Solar=Vagnenum eiñ Dag. Þad tokst hønum so illa/ad hañ datt af Himnenum/þegar hañ var komeñ sem hæst i Lopted. Þvi kallast aller Ofsa Meñ / sem hvørke þeckia Gud nie sialfa sig/ Veralldareñar Phaetontes.

Madur/ ad Kvikende Veralldar og Athlæe skynsamra Maña. Þvi var ꝥ Viturlega talad af Cicerone fyrer Julio Keysara. Ad sa eine Dagur/ er hñ gaf Marcello Landsvist/ hñ giørde hñ frægare eñ allar hñs Sigurvinningar. Kalla Meñ ꝥ ecke hiñ mesta Dꜳraskap ad farga sialfū sier/ eñ hiñ Reide er Byfluguñe lijkur/ þegar hun stijngur/ þa stijngur hun sialfa sig i Hel/ z skilur Lijfed epter i Sꜳrenu. So giør-er z optlega/ sa ed lꜳti Reidena fyrer sig rꜳda/ drepe hñ ecke siñ Ovin/ so hñ verde aptur drepeñ/ þa drepur hñ þo gott Mañord sitt/ hñ drep-ur gooda Samvitsku/ ja/ Sꜳlena ef til vill/ ef hñ mellter Reidena mz si' þar til hun uldnar i Hiartanu. Sꜳ sm̄ dreckur Oforvarandes nock ud Bañvænt/ hñ mꜳ sia til hvørneñ hñ fꜳe þvi ælt upp aptur ꝥad fyrsta hñ verdur ꝥss var/ añars er Daudeñ viss/ so er og i ꝥssu/ hende nockurn þa Avirding/ ad hñ reidest Brodur sijnū/ þa siꜳe hñ til ad hñ fꜳe Heiptena a burt reked/ ꝥ fyrsta hñ verdur Heilvita aptur/ z kiem-til sialfs sijns/ añars myrder hñ Sꜳlu sijna/ hañ myrder eirn Mañ i Hiarta sijnu/ so opt s̄ hñ miñest med Heiptrækne a ꝥ sm̄ vid hñ var of giørt: So opt sm̄ hñ æsker Hefndar yfer sijnū Ovin/ So opt sem hañ fagnar yfer ꝥre Hefnd/ er hñ alla reidu feinged hefur yfer sijnū Nꜳ unga. Þvi ef Christur seiger: Ad sa s̄ lijtur eina Konu til ad girnast hana/ hñ hafe alla reidu drijgt Hoor mz heñe i sijnu Hiarta/ Matth. 5. Þa er lijklegt ad Heipteñ mune ecke hafa meira Frelse i Himneñū/ helldr eñ Oleyfeleg Elska/ þott hvortveggia sie Andstygd fyrer Gude. Seig ed mier/ hvada Dꜳraskapur er þa ꝥ/ ad spilla so Vinꜳttu hañs med Fooltskuñe/ s̄ sagt hefur: Nema þier fyrergiefed Moñunū ꝥra Mis-giørder/ þa vill miñ himneskur Fader ecke tilgiefa ydur ydar Synder / Matth. 6. Ad Meñ nꜳ heñe ecke aptur/ fyrr eñ Meñ hafa sæst vid Broodur siñ/ og være þa betur heima seted eñ fared. Ollū þyker miked fyrer ad bidia Forlꜳts a Avirdingū sijnū/ og eñ þa meira ad lꜳta und añ hm̄ sm̄ oss hefur tilgiørt. Þetta verdur þo ad vera/ ef Meñ skulu hallda Guds Vinꜳttu. Christur bidur ecke fyrer þær Synderna/ sem hñ veit ad hñs Fader ecke tilgiefur. O Gud nꜳde oss / hvørsu illa er

hun þa fared/ sin Guds Sonur vill ecke bidia fyrer/ þvi kalla eg þ hiñ mesta Dmaraskap/ ad fremia þ i Bræðræde/ þ hvørt Meñ añadhvørt skulu missa Guds Ast i Himnenũ/ edur z Virding sijna hia Møñunũ. Eñ eg hefe alla reidu syndt/ ad sa verdur añadhvørt ad giøra s Heipt rækur er/ z være þa beira alldrei ad reidast/ edur ad miñsta Koste læta Reidena ecke fa so miked Vallð yfer sier/ ad hun brioteſt wt um Muñ eñ edur Hendurnar. Og hefe eg so nockud talad um þ/ hvad skadleg og dærleg ad Reideñ sie. Nu viliũ vier sijdañ heyra med hvøriu Moote Meñ fae heñe best i Taume hallded.

Pad er ad tala yfer sig/ ad seigiast vilia edur kuña Reideñe alldeilis fra sier ad hrinda. Fordillð heideña Spekinga er þ/ eñ ecke þecking Christeña Maña a sialfũ sier. Pad er eins Dhægt/ og einhvør seigia villde/ þ hũ kyñe olldungis ad deyda Spilling Natturuñar so hun hreif de sier alldrei/ og er þ alldeilis Dmøgulegt/ so leinge vier berũ epter oss þñañ daudlega Lijkama. Pad er z ecke riettvijst/ alldrei ad reidast: Reid ast eigũ vier Syndũ og Glæpũ / Reidast eigũ vier sialfũ oss / nær vier fremiũ eitthvad af slijku. Reidast eigũ vier og vandlæta fyrer Guds Saker/ þvi er þ hvørke møgulegt nie gagnlegt Reidena alldeilis burt ad taka/ eñ ad setia Skordur vid heñe/ ad s miñst gange hun yfer Mæl Hoogtæfesins edur kreinke Samvitskuna/ þar um a christeñ Madur ad læta sier hugad vera/ z er þ hid fyrsta/ ad vier ydugleg a hugleidũ hvad skadlegur og dærlegur Løstur ad Reideñ sie/ hvar um eg nockud talad hefe i hinũ fyrra Partenũ. Par næst er þ/ ad Meñ varest fra Selskap er oss mest kuña ad egna til Reide / edur sialfer eru mz þssũ Skapløst plægader/ þar um talar Salomon Prov. 22. Vert ecke Vin Reidens Maños/ og gack ecke med hinũ Galda/ ad þu lærer ecke hñs Vegu/ og hreitler Sælu þijna. Par ad auke ad Meñ varest þær Orsaker/ hvar af Reideñ plagar giarnañ ad kvikna i Mañsins Brioste. Og er þad hid fyrsta/ ad vier ecke bwũ yfer neinũ illũ Asetninge. Hvad þesse Blood hundr Herodes hafe i Siñe haft/ er af Gudspialls Historiuñe auglioſt/ sem var ad Lijflæta þ saklausa/ nijfædda Konungs Efne Jesũ/ ecke

so

so aþ Reide edur illu Skape i Fyrstune/ so sm̃ aþ Metorda Gyrnd/ sm̃ mdr er sagt/ en̄ er hn̄ sa ad þsse hn̄s illur Asetningur haþde ei Framgang/ þa kveikte Dioþullen̄ Foolskuna i hn̄s Hiarta/ so hn̄ liet myrda þsse saklausu Born : Ecke var þta hid fyrsta Bragd Satans vid hn̄/ mdur haþde hn̄ læted aþ Dogū rada sijna eigen̄ Sonu/ Alexandrum z Aristobulū/ er þr voru rægder vid hn̄/ so sem ad sætu þeir hønū epter Rijkenu/ og þo an Orsaka/ so sem aþ Sogun̄ rada ma. Þetta er altijtt i Heimenū / sa sem ecke kiemur fram̄ sin̄e illre Fyrerætlan/ han̄ reidest aungvum Hlut so miøg/ sem þvi / so han̄ gietur ecke aþlæted : Þad sia Men̄ a Pharaone / er han̄ gieck ecke halloed Jsrael a moote Guds Vilia/ Exod. 14. Þad sijner oss Dæme Sauls Konungs/ er hn̄ gat ecke David fyrerkomed/ 1. Sam. 21. Achabs Dæme / er han̄ ecke gieck svællt under sig Nabots Vijngard/ 1. Reg. 21. Gydinga/ er þr fein gu þvi ecke raded vid Postulana/ ad læta aþ ad predika wt aþ JEsu Naþne/ Act. 5. Dærlegt er þan̄en̄ ad vilia stryda vid hin̄ Almattuga. So blindar nu Reiden̄ þan̄/ sm̄ illt heþur i Sin̄e. Anad hvort trwde Herodes Spadomunū/ edur hn̄ trwde þm̄ ecke. Eþ hn̄ þm̄ ecke trwde/ Hvad droo hn̄ þa til þss/ ad fremia þta Gudlausa Mord ? Og eþ hn̄ þm̄ trwde/ þa var þ Gloopska ad vilia berjast vid Gud/ en̄ þ sa hn̄ ecke þ Heipten̄e/ og þssare Foolsku velldur nu illur Asetningur. Vondskan̄ er Ftilla Dioþulsens/ og eitt frioopsamt Kvikende : Ein Jllska gietur þusund adrar aþ sier/ og er Reiden̄ z Heiptræknen̄ Fooster mooder allra þra. Vakte þvi hvør christen̄ Madur Hiarta sitt/ og læte þar aungva syndsamlega Gyrnd in̄e droftnæ/ helldr bidie Gud ad skapa hreint Hiarta i sier/ Ps. 51. þa mun hm̄ sijdur verda hætt vid Reid̄n̄e. Ad sønu er þ man̄legt ad reidast/ þegar eirn heþur gott i Sin̄e z fær þvi ecke fram̄ komed þ an̄arra Jllsku saker/ (sm̃ optlega skiedur) z er þ skillt Gudlegre Vandlætingu/ en̄ þo skulu Men̄ ecke gieþa þn̄ Taum Reiden̄e/ ad Men̄ trode Guds Bodord under Footunū/ þvi ei ma Jllt giora / so ad Gott framkome/ Rom. 3. Giørū helldur Skylldu vors Embættis mz Þolen̄mæde/ en̄ felū Gude Avøxten̄ a Hendur. En̄ hitt er vijst/ ad þss verre z Asetning.

Aſetningureñ er/ þſſ ſtærre verdr Reideñ & Orettvyſſare/ ep Aſetning-
ureñ ødlaſt ecke ſiñ Fram̃gang: Þad velldur þvi/ ad ep eirn hreckvyſs
Madur gietur framkvæmt Gyrnd ſyna/ þa fagnar hñ i Hiarta ſynu/
a medañ hm̃ þyker vænt um̃ Skom̃ina/ heþur og marga/ ſem eins eru
Skape farner & hñ/ hrooſande þvilyku/ & kalla ꝥ vel giort/ & þott ecke
ſieu þr/ þa vantar eirñ Magtar Mañ alldrei eirn Hræſnara/ ſm̃ gyller
ꝥ ꝑ hñs Augũ/ ſm̃ hm̃ reindar þykia þo Klæker ad vera. Eñ bere aþ
þvi/ ad hñ næe Fyreætlan ſiñe/ ꝥ gremſt honũ/ þvi hiñ veit ecke einaſta
ad Illmeñſka ſyn er i lioos komeñ/ helldur þar a oþañ verdur hñ ſpiad
ur & lyttr aþ hvørũ Mañe/ ſo ſ̃ ſæ ed took til ad byggia & gat ꝥ ecke
fullendad. Þad ſyner oſſ Dæme Mordingians Herodis/ er hñ ſæ ad hñ
var gabbadr aþ Vitringunũ/ þa vard hñ æþa reidur. Eingeñ Hlutur
er ſa/ er ſo miøg upperte illt Skap/ ſo ſ̃ Forſmæneñ/ & ecke einaſta þa
ſm̃ vonder eru/ helldur og gooda Meñ/ eþ þr eru añars nockud Stoor-
Hiartader/ og þſſ vegna/ er ꝥ hid añad Ræd a moote Reideñe/ ad lyta
ecke ſtoort a ſig/ helldur ad eignaſt Sæl ſyna i Þoleñmæde epter Bode
Lauſnarañs/ Luc. 21. Þvi ꝑ utañ ꝥ/ ad Drambſemeñ ſpiller Mañkoſt-
unũ vr Mæta/ hvørſu vel ſ̃ eirn er ad ſier um̃ marga Hlute/ þa giøra
aller meñ ſier ad Skylldu ad kreþia þañ ſ̃ mikel-lætur er/ & þykeſt ødrũ
betre/ og gietur hñ ſo ecke a mis vid þad fared/ ad eige bere hm̃ margt
Reide Eþne til handa/ & þvi er gott ad temia ſier nockurskonar Mañ-
ødleika/ og um̃ alla Hlute fram̃ Kiærleikañ/ um̃ hvørn Paulus ſkriþ-
ar/ 1. Cor. 13. Kiærleikureñ er Þoliñmoodur & Goodgiarn/ Kiærleikur-
eñ øþundar ecke/ Kiærleikureñ giører eige Illmañlega/ eige þytur hañ
upp/ hañ er eige Oſidſamur/ hñ leitar ecke epter þvi ſm̃ hñs er/ hañ er
eige þunglyndur/ hñ þeinker ecke Illt/ og er i þſſare Gullvægu Mæls-
grein allt þad iñebunded/ ſm̃ aþſtyra mæ Reide og Fiandſkap/ eñ efla
Frid og Eindrægne Mañã a medal. Verølldeñ kieppeſt nu um̃ Stund
er vid/ ad tilla ſier ſem hærſt/ & ſa er lyttur aþ mørgũ er ꝥ giører ecke/
ſo ſem haþe hñ eige Vit a/ ad hallda Virdingu ſiñe/ nema hañ trode
ſier fram̃. O hvad betra er & Ohultara/ ad ſetia ſig i hiñ yſta Seſſ/

epter

epter Lausnarans Rade/Luc. 14. Þa mun Virdingen sialfkrafa epter
fylgia þm ed so giora. En han sem tiller sier a þa Troppu sm hn er
eige vaxen til ad stijga uppa/ hn ma vel taka sier Vara/ad ei þurfe hn
ad briota Odd af Oflæte sijnu/og ef so kan til ad bera/ þa er eingen
onnur Von a hm sm hefur giort miked af sialfu sier/ en ad hm gremiest
þ/z hn kieppest vid a allar Lunder ad fa Nefnd þar yfer. Er hm þvi
illa fared hvorn Veg sm þ tekst. Næe hn Nefndene/þa stelur hn hene
fra Gude/er seiger: Mijn er Nefnden/ eg vil endurgiallda/Rom. 12.
En bere af þvi/verdr hn lijttur af sijnu Lyku/Veralldarennar Bornu.
Hvor ed forsmaær þa er Guds Syne fylgia i þvi ad forsma Oriettenn.
Hvorsu miklu betra er þa ad hafa i Fyrstune snided sier Stack epter
Vexte/so ecke þyrfte þr ad snijda hn upp aptur er þu sijdst villder/þar
til hn verdur mætulegur/ eda kanske oplijtell/ Og sagt verde til þijn:
Gief þssu Rwm/Luc. 14. þott eige sie han heidarlegre en þu/sem þu
mætt vyrkia fyrer/þvi er rædlegt ad hafa sig i Hoofe/ef Men vilia ei
giefa sialfu sier nie odru Orsok til Reide og Fiandskapar. Men skulu
ei helldur vera allt ofgranskygner epter Oriettenu/ edur gloggver i þvi
ad leggia þ wt a vondan Veg sm oss er tilgiort/þad kan margt ad ve-
ra giort af Fævysse/af Bradræde/af Trauste til Vinattu vorrar/af
Otta/af annara Fortolu/er sa reiknar sier ad vera til Smænar giort/
sm er allt of-vidkvæmr/hvorium sijn Virding er særare/en þott hn væ-
re skoren eda brenndur/z reidest þar fyrer optlega Oyfrersyniu/en villde
kanske alldrei reidst hafa/þegar hn fiinur Sannleikan/z hefur i Bræ-
de sine annadhvort giort stærre Oriett edur þolad/helldur en Tilgiord-
en var i fyrstune/en skammast sijn ad jata sijdan ad hn hafe fared villt/
þott hn þecke þ nær hm er Reiden runnen: Og þott einhvor Ovirde
nockurn af ásettu Rade/ þa er þ vijslega sagt/ er Salomon skrifar/
Prov. 12. ad hn sie vitur sm lætr sm hn eige siæe Oriettenn/þvi Oriett-
uren er eins stoor/so sm hn er af hm meten/er hn lijdur. Eingen reid-
ist/nema han ætle sig Vanvirdtan a einhvorn Hatt. J ollu þessu er
eckert betra Rad/en ad giefa Reidene Stunder/ og wthella hene ecke

strax sm̄ hun tekur eirn/ þvi Bideñ kañ margt ad auglÿsa/ z Þroteñ i Hiartanu kañ ad siatna a medañ/ z sa sm̄ Vÿs er/ hañ giører so/ þ er heilnæmt ad pretta sialfañ sig i þvilÿku/ z þegar Meñ reider eru/ ad ætla sier ad bÿda betre Tÿma til ad hefna sÿns Vansa/ eñ a mzañ kañ eitthvad ad skie/ eg kañ ad deyia/ z sk mig þa alldrei ydra þss ad eg hafe slept Hefndeñe. Hañ kañ ad deyia sm̄ mier tilgiørde/ z giet eg þa eige helldur ydrast þss/ ad eg tilgaf hm̄/ hvøriū eg þo giarnañ vil sāfagna i Himnarÿke/ z verde hvørugt af þssu/ þa kañskie hñ ydrest/ z fære mi apt: Virdingu mÿna med Avexte/ þa hefe eg vel beded og teked Hlut a þurru Lande. Verde eige helldur þ/ þa hefe eg Toom til ad huxa mig um̄/ hvørneñ eg fæ þ bætt/ er eg lided hefe/ mz s minstū Skada beggia ockar: alleina er ad vakta sig þ þvi/ ad Neipteñ snwest ecke upp i Natt/ ef meñ geima Reidena/ s þm̄ er hætt vid/ er ecke Ottast Gud/ z hvøriū ad fol er sÿn eilÿf Velferd þ Virdingu Heims þssa. Guds Børn giora þ ecke/ s Himnarÿked erfa vilia/ þau læta Soolena ecke undirganga ÿfna Reide/ nie giefa Dioflenū Rwm/ Eph. 4. Eñ hvørneñ sem øllu þssu er vared/ þa fæ eg alltÿd Toom til þss/ ef eg hefte Reidena/ medañ hun er s brædust/ ad huxa um̄ hvad betra sie ad lÿkiast mÿnum Frelsara/ sm̄ Mootmæleñ þolde/ Ebr. 12. z drottna so mz hm̄ Eilÿflega/ helldur eñ ad vada uppe mz Heimenū z fyrerfarast so mz hm̄ og øllu þvi sm̄ i hm̄ er/ 1. Joh. 2. Þvi vil eg brwka Raad hiñs gamla Platonis/ er hñ baud þm̄ sm̄ reidur være ad skoda sig i Speigle/ a mzañ hñ være hvad grim̄astur/ z munde hñ hrædast sialfañ sig/ eñ eg villde skoda mig i miñe Molld z Ösku/ þeg nockud fra lide/ ef eg giæte stillt Brædena/ mzañ hun er s mest/ z skoda þar hvad lÿted eg æ under sialfū mier/ eg sm̄ er eitt Bloomstur er følnar/ strax sm̄ Ande Drotteñs blæs a þ/ Esa. 40. ein Vatns-Boola/ sm̄ þÿtur upp af Vindenū/ ein Gufa er siest um̄ Stundarsaker/ z hverfur sÿdañ/ Jac. 4. og mun eg þa brædlega skam̄ast mÿn/ z þeinkia helldur a Vesølld mÿna/ eñ Hefndena yfer hm̄/ sm̄ ecke hefur kañskie meira syndgad eñ eg a moote Gude/ sm̄ bæda ockur skapad hefur/ z i hvørs Hende ad stendur beggia ock-

ar

ar Giæfa z Ogiæfa. Eg vil alleina gledia mig af þvi/ ef hm̃ þocknast ad lꜳta mig þola Oriett siña vegna/ Matth. 5. Eñ eg aumka miñ Ovin/ad hñ ecke þeinker hid sama z eg vil þeinkia. So hugleided nu þier/Drottens Börn/ Aller þier s̃ elsked ydar tijmañlega Velferd/ þier s̃ elsked ydar Sꜳluhialp/ z aller þier sm̃ Gud elsked/gief ed ydr stunder til ad þeinkia um̃ hvad skadlegur Hlutur ad Reideñ sie/hvorsu skamvist ad sie sw Glede/ er sa hefur af Hefndeñe/ er hana tekur fra Gude. Lꜳted ydur i Hug koma ad Sꜳler ydr bwa i Hey-Hwse/þvi allt Hollld er Hey seiger Raust Predikarañs/ s̃ hroopar i Eydemorku/Esa. 40. Hvorsu fliott/kañ þ ad verda til Ösku brendt/þegar i þvi kviknar af Neipteñe/z hvar erũ vier þa? Hvad verdur af þm̃/er sialfur hefr eidelagt þ Herberge/er Gud fieck Sꜳlu hñs til ad bwa i? nema ad Guds Reide-Elldur tekur vid Öskuñe z breñur i heñe allt til nedsta Helvijtis/Deut. 32. fra eirnre Eilijfd til añarar. Vert þvi snarlega sꜳmþyckur þijnũ Mootstꜳdu Mañe/ a medañ þu ert eñ þa a Veige med hm̃/ad ecke offurselie hñ þig Doomarañũ/eñ Doomareñ Kvalarañũ/ z verder þu so i Dijblissu kastadur. Sañlega seige eg þier / þu munt þadañ ecke wtfara / fyrr eñ þu hefur golldet hiñ sijdarsta Pening/ Matth. 5. sm̃ alldrei verda mun um̃ alla Eilijfd. Þar fra vardveite hiñ mijskunsame goode Gud/ alla þa sm̃ a hñs Miskun z Giæsku treysta/ fyrer JEsu Christi Forþienustu/ Amen.

A Þrettanda Dag Jola.

Gudspialled / Matth. 2. Cap.

Er ed JEsus var fæddur i Bethlehem a Gydinga Lande/a Dogũ Herodis Konungs. Sia þu/þa komu Vitringar af Austurꜳlfu til Jerusalem/ og sogdu : Hvar er sa Nijfædde Konungur Gydinga? Þviad vier hofũ sied hñs Stiornu i Austurveige/og erum komner ad tilbidia hñ. Eñ er Herodes Konungur heyrde þ/ skielfdist hñ z oll Jerusalem med hm̃. Og hañ liet samañsafna ollũ Kieñemañа Hofdingiũ z Skriftlærdũ Lydsins/

og

z þorheyrde af þm̄/ hvar Christr skyllde fædast. En þr sogdu hm̄: I Bethlehem a Gydinga Lande. Þvi ad so er skrifad ꝥ Spamaneñ: Og þu Bethlehem a Gydinga Lande/ ert aungvanveigeñ hin miñsta a midal Hofdingia Juda/ þviad af þr mun koma hertogie sa/ ed stioorna skal yfer mitt Folk Israel. Þa kallade Herodes Vitringana Heimuglega til syn/ z spurde þa iñelega ad/ a hveriu Tyma þ Stiarnañ hafde byrst þm̄/ z visade þm̄ til Bethlehem/ z sagde: Fared þier/ z spyried vandlega ad Sveineñu/ og nær þier fiñed hñ/ þa kuñgiored mier þad aptur/ so ad eg kome einneñ ad tilbidia hñ. Sem þeir hofdu nu hlydt Konungenū/ fooru þr af Stad. Og sia þu/ ad Stiarnañ sm̄ þr høfdu sied i Austurælfu/ gieck frañe fyrer þeim/ allt þar til hun kom og stood þar uppe yfer/ hvar ed Barned var. En er þeir sau Stiornuna/ gloddust þr af miklū Fognude/ z geingu i Hwsed iñ/ z fundu þar Barned/ med Mariu Moodur þss/ fiellu fram̄ og tilbædu þad. Og ad upploknum sȳnū Fiarsioodū/ offrudu þeir þvi Giafer/ Gull/ Reykelse og Myrru. Og feingu Avysan i Svefne/ ad þeir kiæme ecke aptur til Herodem/ og fooru añañ Veg aptur i sitt Land.

Exordium.

Snemma taka Børn til Meina/ seiger Ordshættur vor gamall/ og er hañ sañur. Madureñ fædest til Eymdaña/ eins og Neistarner upp i Lopted fliwga/ Job. 5. Fullur Hørmungar og færra Lyfdaga/ og 14. Allar Skiepnur Guds er hañ giørt hefur oss til Þarfinda/ þær eru ad nockru Leite sialf-færar/ skømu epter þad þær wtkoma af Moodur Lyfe/ þeim hefur Gud og Natturañ til-lagt af sialfum sier/ hvad þau skulu hylia sig med og vard veita fyrer Kulda og Illvydrum. Madureñ fædest nakeñ i Heim þeñañ/ þau fædast þeiglande af Moodur Lyfe: Mañeskiañ med Ope og Tarū/ so sem kvidde hun vid þvi/ ad heñe byriar ad ganga i giegnum Tarañs Dal/ a medañ hun nær er Lyfe ad hallda. Jørdeñ er Dyrañs Sæng edur Sioorcñ Fiskaña/ nær þau wt-klakeñ eru. Mañeskiañ mæ ecke Lyfe hallda/ nema hun a alla Vegu sie nærd og fóostrud. Þesse er Upprune vor/ hvørium þo a stundum eckert þyker sier Omatt ugt/ nær vier drøgunst a Legg/ er þetta þo hiñ miñste Hlute Mañlegra Eymda er vier þolum a Omalga Alldre vorum. Og er þad ecke ad undra a oss/ hvørra Fødur sagt var i Ondverdu/ ad i Sveita syns Andlites skyllde hañ syns Brauds neita/ og næra sig af Jørduñe med Erfvide alla syna Daga/ Gen. 3. Hañ hafde til þess uñed/ og vier sydañ sem af hønum komner erum. En þad eru Undur ad

hiñ

hiñ añar Adam/ sem er DRottenñ af Himne/ 1. Cor. 15. hañ skule vid sama/ og
eñ þa miklu lakare Koste buwa/ jafnvel þott hñ sie epter Hollldenu af Adam kom
eñ: Þad heyrum vier þo i þessa Dags Evangelio / þar Konungur Himens og
Jardar/ mæ Svikum og Ofsooknum hins grimma Herodis mæta. Valla var hañ
fyrr i Heimenñ boreñ/ eñ ad Andskoteñ uppfyllte Hiarta þess Gudlausa Konungs
til ad wtslöckva Lioos Heimsens/ og aflysa hañ sem öllum giefur Lyf og Anda.
Og fyrer þvi ad þesse Umsatur Herodis voru Upphaf DRottens Hörmunga/ er hañ þola matte strax i Iñgaungu þessa Natturlega Lyfs/ þar sa Ref
ur med Slægdarfullre Underhyggiu/ leitade so frecklega epter ad vita hvar Drott
eñ være fæddur/ alleina til ad rada hañ af Dögum / sem Raun gaf sydañ Vitne
um/ Þa vil eg tala framveigis um þeirra Kiör i Heimenum / sem hönum villa
epterfylgia i þessum Tarañna Dal iñ i hañs Dyrd/ og þad i Tveñu Lage. 1.
Vil eg ræda um Guds Barna Mootlæte/ hvad þarflegt þad sie. 2. Um Guds
Adstod i Mootlætenu. Hiñ goode Gud stioorne Tungu miñe og Hiörtum ydar med Nad syns Anda/ sier til Lofs og Dyrdar/ fyrer JEsū Christū/ Amen.

Utleggingeñ.

DROTTEñ JEsus sagde vid Læresveina syna/ Luc. 18. Hver sem
ecke medtekur Himnaryke so sē Ungbarn/ hñ kañ ecke ad iñganga i
þ. Eñ eg vil seigia/ Brædur myñer/ Nema þier gioreft eins ⁊ Ung-
barn/ þ er Maria lagde i Jötuna/ þa fæed þier ecke iñgeinged i Guds
Ryke. Hier mz vil eg ecke þ meint hafa/ ad nockur af oss Adams Börn
um/ kuñe so fullkomeñ/ so heilagur/ so rietlætur ad vera/ sm hñ er ecke
visse af Synd/ 2. Cor. 5. Helldur so sm Drotteñ seiger/ Luc. 6. Vered
myskunsamer lyka sē ydar Fader er myskunsamur/ ⁊ er þo syndug Mañ
eskia langt fra þvi/ ad jafnast vid Gud i Myskunsemeñe/ so vel sm öllu
ödru / helldur hlydur Frelsareñ oss ad breita epter hm sm mest verdur.
So eigū vier Drottne Jesu ad lykiast i öllū vorū Lyferuis Hattū/ ad
so miklu Leite sm oss er mögulegt i þessū daudlega Lykama/ og þ ecke
sydst i Krossburdenū. Hvorneñ hñs Fæding/ hñs Uppfoostur og allur
hñs Alldur/ var Fætækt ⁊ Eymdū hladeñ/ er oss alkuñugt af Gud-
spiallamañana Bokū. Meinū þvi ecke/ Brædur myner/ ad vier munū
sleppa hia ad drecka af Lacknū mz Christo/ Ps. 110. hier i Vilegdeñe/
ef vier vilū nytt Gledeñar Vyn mz hm drecka i Guds Ryke/ Matth.
26. Miñest þss Ords er eg sagda ydur/ seiger Jesus vid Læresveinana/

Joh. 15. Ecke er Prællen fyrer Herra sijnu: Hafe þr mig ofsookt/ þa munu þr ydur eirnen ofsækia/ han hlaut þan Kaleik af ad drecka/ er hns Fader hafde h̄m æskeinktan/ so ad Ritningen uppfylltest/ Joh. 18. Vier skulum og Ritninguna uppfylla/ Matth. 26. med þvi ad drecka hns Kaleik/ hvør ed seiger/ad i gieghnu margar Hørmungar byrie oss in̄ ad ganga i Guds Rijke. St. Petur bydur oss/ Act. 14. ad vier skulum hugga oss þar vid i Mootgangenu/ ad vorer Brædur i Heimenu hafa þvilijkt ad lijda. En hvad miklu helldur ættu vier ad hressa Gied vort þar vid/ ad þta er oss mz sialfu Guds Syne sameigenlegt/ hvør ad er Nøfundr z Fullkomnare Trwarennar/ Heb. 12. Þvi seiger Paall/ 2. Cor. 1. Ad so sm̄ ad Christi Pijsler yfergnæfe til sijn/ so yfergnæfe og sijn Huggun fyrer Christū. Vitringar þsser/ er Gudspialled umgietur/ þr Offrudu hinū Nijfædda JEsu/ Gull/ Reykelse og Myrru. Allt voru þta Konunglegar Gaafur. So var hn̄ fatækur sm̄ allt Sylfur z Gull a/ Jordena og allt hvad i Jordunne er/ Ps. 50. ad hn̄ mætte þta þyggia af framande Mønnū. En þvilijks einkis krefur hn̄ nu af oss/ þar hn̄ er ingeingen i sijna Dyrd/ utan hvad vier skyllduger erū ad hialpa hns naudstøddū Limū/ mz þvi sm̄ Gud oss lænad hefur/ um hvøria hn̄ seiger/ Matth. 25. Hvad þier giordud einū af þssū mijnū minstu Brædrū/ þ giordud þier mier. Hvøts krefur hn̄ þa af oss? Eirnrar sannar z lifande Trwar/ þ er þ Gull/ s vier eigū Gude Himnanna Konunge ad biooda/ en hun reinest hvad mest i Hørmungunne. Þad er hægt ad trwa Gude nær allt ad Oskū geingur. Valla vitū vier hvørt vier riett-trwader erū/ fyrr en i Mannraununū. Þad orkar ecke a Hreyste Kappans fyrr en a Hoolmenū. Eige vita Menn hvørsu ad Stijremadurenn er for siall/ nema i Olgu-Stoonū z Andvidrenu. Og eige hvørsu dyggur ad Hyrderenn er/ fyrr en hn̄ sier Ulfenn koma. So reinest z Trwen vor i Mootlætenu. Þad er sa Elldur/ er Gull þta skal reinast i/ og so sm̄ Gull ed smellltest i Elldenū/ en tapar ecke Þijngd sinne ef þ gott er/ en Heyed z Hælmenn brenner hn̄ upp: So reinast Guds Born i Mootgangenū/ styrkiast/ eblast/ vidurkvetkiast og leidriettast/ En i sama Mootgange

koll-

tollstetpast Vantrwareñar Börn/forthnast/ eydeleggiast/ orvænta og falla i Vijl z Spaseme/ hiner packa Gude/ loþa hñ z pryssa/ kyssande a hñs Fodurlegañ Hyrtingar Vond/ med allre Audmykt og trwpastre Von/ hvør ed alldrei lætur til Skam̃ar verda/ Rom. 5. Þsser lásta Guds N. Naþn/ mogla/ leita allra añara Medala eñ ad snwa sier til hñs s m̃ þa typtar. Hier um̃ talar St. Petur ægiætis vel/ 1. Pist. 1. seigiande: Þier erud glader/ jaþnvel þoit þier um̃ lilla Stund eþ vid þarþ/ hrigder verded med adskiliañlegum̃ Freistingũ/ So ad Reinsla ydvarar Trwar verde Gullsins Reinslu dijrmætare/ hvort ed forgeingur/ og verdur þo i Ellde reint/ til Loþs z Heidurs z Dyrdar i Opeñberan JEsu Christi. Med Reikelsenu verda teiknadar Bæner Heilagra i Opeñberuñi hiñs heilaga Johañis/ Cap. 5. z 8. Eñ Gud nœde oz/ hvørsu ad vier kallder erũ i Bæneñe. J Medlætenu gioerer Madureñ Gud aþ sialþũ sier/ þegar allt ad Oskũ geingur/ og þykest einkis Þurþe vera/ eñ veit ecke þ hñ er fatækur z voladur/ ber z nakeñ/ Apoc. 3. Meñ seigia/ þar er Fridur og Tryggleike/ eñ vita ei nær eñ Ogiæþañ brædlega yþer þa kiemur/ so s m̃ Joodsoott Olietta Konu/ 1. Tess. 5. Gud nœde þañ s m̃ Bænarlaus er i vondre Verølldu þssare/ betra er nakeñ ad ganga i Orustu/ z Mæl laus fram̃ fyrer Doomarañ/ helldur eñ Bænarlaus fram̃ ad ganga i Heimenũ. Eñ þta Reikelse tendrast ecke betur aþ neinũ Hlut/ eñ aþ Ellde Mootlætingaña. Þvi seiger David/ Ps. 34. Hiner Riettlætu koll udu til Drottens/ z hñ Bænheyrde þa/ z frelsade þa aþ øllũ Hermung um þra. Meñ fæ ecke Elld aþ Stælenu/ nema Meñ slæe þvi vid Tiñ una/ z so læra Meñ ad þreita vid Gud m z heitre Bæn i Mootgangen um/ so s m̃ Von er til/ þvi hñ s m̃ heitt skal bidia/ h m̃ skal myked a þvi liggia/ er hñ bidur um̃. Vier erũ soddañ Sialþbyrgingar þegar Verølldeñ lætur epter oss / ad vier þykiunst oss um̃ alla Hlute full nooget vera/ so s m̃ eckert heþdũ vier ad þiggia aþ Fodur Liooſaña/ fra hvøriũ þo kiemur øll good Gioþ/ og øll fullkomeñ Gioþ/ Jac. 1. Mootlætid hiyst ad verka i oss Hitañ z Alvørugieþnena i Bæneñe/ þvi añars erũ vier kallder z doþner i þvi ad bidia Gud. Ecke heþde hin Cananeiska

 þreist

þreitt so vid Drottenn mz Bænene / nema hennar Dotter hefde vered so þwnglega plagud/ Matth. 15. Eige hefde samkundu Hofdingenn leitad Christs/nema Dotterhns hefde andast/ Matth. 9. z Konungsmadurenn hefde vel heima seted/hefde eige Vanheilinde hns Son^r reked hn af stad/Joh. 4. Og þott ad oss daglega ligge so miked a Guds Adstod/ad vier erū aller uppa hana komner/þa sim menn þ samt ecke fyrr enn i Mot gangenū. So kveiker nu Gud þta sitt Vpplyptingar Offur mz Ellde Mootlætinganna hier a Jørdunne/so þ verde eirn Sætleiks Ilmur þ hm i Himnenū. Fyrer Myrruna hafa Lærefedur christelegrar Kyrkiu/og medal annara Gregorius hinn mikle viliad skiliast læta Deydingu Holld sins/af þvi ad hun beisk er/enn giefur þo af sier Ilm miog sætann. Eing enn Fookn er Gude þeckare enn þsse næst Trwnne a Christū/z hun verk at ecke i Mannenū/ nema þ Trwna/ enn þo allra hellst i Mootlætenu. Þegar hinn gamle Adam tekur til ad verda fullur og feitur/ og giørast Lauslætur/so sm Moises sagde umm Israel/Devt. 32. Þa leggur hinn Alvyse Gud vid hn Krossens Beisle/so hn tamenn verde z Krossfestur mz Christo. Þad er/ad hin illa Gyrnd sm i oss byr/ verde afmæd med Krossgaungunne epter vorū Frelsara. Hanns blessada Holld vard so Vanburda a Krossenū/ad hn gat dæed z læted syna Saalu fra sier. Enn hn vard Lyfgadur aptur epter Andanū/so sm Petur seiger/1. Pet. 3. Þad er epter Guddomenū : Þad skiede til þss/ad hn til-legde vorū Anda þann Styrk/ad hid syndumspillta Holld/giæte dæed i oss/enn vier epter Andanū lifad/vard so hinn same Hlutur/ sm ablade honū Mannlegs Veikleika/Orsøk til Gudlegs Kraptar i oss/og hefur JEsus alldrei meira Almættis Verk framed/enn þegar hn sm veikastur var/So verda z þr sm af Andanū fædder eru styrkvaster i Gude þegar Hollded deydest og hinn gamle Madur er sm veikastur. Þetta vottar St. Paall er hn seiger/ 2. Cor. 4. Alla Tyma berū vier umm kryng Deydingu Drottens JEsu i Lykamanū / so ad Lyf JEsu verde og auglioost i vorū Lykama. Seiged mier/Br. M. Kann nockurt Hlutskipte/nockur Heidur/ nockurt Ryke þvilykt ad vera/so s ad kallast/z ad vera Guds Barn? Øll Ver

alldarennar

alldarestar Meiord/eru Prældomur hia þvi Nafne. Madurenn blyfur ecke leinge i Heidrenū seiger David/ Ps. 49. Hvorsu hann Volld edur Virdingar ſ einhvor heþur/enn ſra Hlutskipte ma eingenn aþ oſſ taka. Vier erū teiknader i hōs Hondū/Es. 49. Aþ hvors Hende eingenn fær oꝫ sliked/Joh. 10. Enn hvad seiger Postulenn til Hebreos/Cap. 12. Hvorn Drottenn elſkar/þann agar hū/ꝫ hū typtar þann Son/er hū ad ſier tekꝫ. Eþ þier Ogunena þoled/þa mun Gud lita ſig ydꝫ eins ꝫ Bornū: Þvi hvør er ſa Sonur / er Faderenn ecke vandlæte um̄/ Enn eþ þier erud þ utann Aga/hvørs aller Hluttakendur eru/ þa erud þier Hita-Born og ecke Syner. Hier aþ ræd eg þ/ad Kroſſenn Christi ma teiknaſt Pantꝫ Arþleifdar vorrar/og eitt Trygda Merke/ſm̄ Guds Sonur heþur ſett uppa ſyna Elſkulega Brwde/og ſo ſem Feſte Peningur þeſſ Bwſtad ar/ ſm̄ Guds Born haþa i hanns Ryke heima tekid/ Þvi hier høþum vier ecke ſtadfaſtann Samaſtad/helldur væntū eins annars þar ſem vor Borgar-Riettur er/ſm̄ er a Himnū/Phil. 3. Þad er þ Merke/er St: Pall um̄ talar/Gal. 6. er hū ſeiger: Ad Heimurenn ſie ſier Kroſſfeſtꝫ/ꝫ hū Heimenū. Hedann aþ(ſeiger hū)giore mier eingenn Onnad/þvi eg ber Teikn JEſu Chriſti a mynū Lykama/ þar þ er Mootlæted alldrei ſo þwngt/ꝫ eingenn Hormung ſo mikel/ad ſw Huggun ecke yfergnæþe/ad vier eigū viſſa Arþ-Von i Guds Ryke medann vier berū Chriſti Kroſſ mꝫ Þolenmæde. Þar um̄ talar St: Pall/ Rom. 8. Sialfꝫ Andenn ber Vitne vorū Anda ad vier ſienn Guds Born/ enn eþ vier Born erum/þa erū vier ꝫ Erþingiar/Ja/Erþingiar Guds/ enn Samarþar Chriſti: Eſ vier lydū mꝫ hm̄/ad vier eirnenn mꝫ hm̄ Dyrdleger verdū. Hann ſeig er enn aptur/ad eþ vier vonudū a Chriſt alleina i þſſu Lyþe/ þa værum vier veſælaſter allra Manna/1. Cor. 15. Eg vil ꝫ þ ſeigia/ad vier værū allra Manna þmvyſaſter/ef vier dyrkudū Gud þ Epterlæte þſſa Heims alleina/eins ꝫ hū haþe ecke annad Þuſundſinnū meira ꝫ betra þyrerbwed þm̄/er hū elſka. Reidunſt þvi ecke/Br. M. þott vier ſiaū hinum O-gudlega vel ganga/ Ps. 73. enn Guds Born Hørmungar lyda. Þott Gud hafe a ſtundū margt læted epter Elſkendū ſynū/þa er þ reindar

 ecke

ecke so eigenlegt Christendomenū/ad þm̄ lyde jafnan vel/s eru Christi Þegnar. Ogudleger hafa eckert a Himnū/so hafa z Guds Børn eckert i Heimenū/z þott þm̄ falle Ryckdomur til/ fa fiesta þau ecke Hiartad vid hn̄/Ps. 62. Hier um̄ aminner St. Petr̄ næsta Heilnæmlega/1. Pet. 4. mz þssū Ordū. Elskanleger (seiger hn̄) skielfest ecke so s Okunn uger af Reinslu þre er fram̄ vid þa kiemr af Elldenū/til ad freista ydar/so sm̄ hefde ydur nockud Oveniulegt tilfalled/helldr gledjest af þvi/ ad þier erud Hluttakendur Hørmunga Christi/so ad þegar hn̄s Dyrd openberast/ ad þier gledjest þa Fagnande. Þegar Skyen̄ hafa nockra stund byrgt fyrer Soolena/ þa skyn hun hvad fegurst. Þess meira sm̄ vier lydū hier fyrer Christs saker/ þess helldur munū vier fagna/ nær vier skulū med hm̄ Dyrdleger verda/Rom. 8. Sa kan̄ alldrei huggadr ad verda/sm̄ eige harmade. Ma sa nockud Sigrenū hroosa/ sm̄ eige bardest? Gud kan̄ ecke ad afþerra þau Taren̄ i eilyfu Lyfe/er alldrei voru wthellt i þssu Lyfū þvi ecke til nærverande Hrellingar./ hvør ad er skam̄vin̄/helldr til epterkomande Farsælldar/sm̄ er eilyf/ vitande þ/ ad Motlætingar þssara Tyma eru eige verdar þrar Dyrdar/s vid oss mun openber verda i eilyfu Lyfe/Rom. 8. z hin̄ lietta Hørmung/er vær hier lydū/ablar oss Oum̄rædelegs Þunga eilyfrar Dyrdar/2. Cor. 4. Hvøria Gud oss giefe fyrer Forþienustu Sonarens/ Amen.

Hvad þvi Sydara vidvykur/er eg hiet um̄ ad tala/þa stendur hier i Gudspiallenū/Ad Vitringar hafe komed wr Austurveige/z fært Barne þssu Gafur. Þetta syner oss Guds Almættugs Fodurlega Um̄hyggiu og Forsion fyrer synū Børnum/ midt i Motgangenum/ midt i Orbyrgdeñe/z sañast a þssu mæal añars/ad JEsus hefr oss til Epterdæmis lided/ 1. Pet. 2. Hin̄ alskigne Gud/ þ hvørs Augum ad allet Hluter opner z nakter eru/ Hebr. 4. hn̄ visse vel hvad la fyrer synum Eingietna Syne/z hvørsu hn̄s Hond hafde æsett ad plaga hn̄ vorra Synda vegna/ Esa. 53. mz langre z mædusamre Reysu/z langre Vlegd i Egyptalande/z þ strax sm̄ hn̄ i þeñan̄ Eymda Dal boren̄ var/ samt liet Gud hn̄ ecke alldeilis Hialparlausan̄/helldr sende þssa Okien

du Meñ af þiarlægu Lande/til ad bæta hñs Naudþurþt/z hñs þakæk lat Moodur. Tvent heþur hiñ goode Gud mz þſſu Almættis z Myſk unar Verke wtriett. Nid þyrra/ad hñ ſyñde ad þta Nialprœde tilheyr de heidnū Þiodū/Eſ.49. hvørier ad voru an Guds i Neimenum/ og þiarlæget Iſraels Riette/ Eph. 2. Pad Folk er ſat i Myrkrunū ſa Lioos miked/Eſ.9. Þvi eige er lyklegt ad þſſer vyſu Meñ haþe duled þ ß Londū ſiinū er þr ſau z heyrdu/ hvar epter ſydañ þylgde Chriſtne Boded medal añara Þioda. Nañ ſende þſſa þramande Meñ ſo ſm i Vmbode Neidingtaña/til ad hylla þñañ nyfædda Konung yþer ſig/til þeſſ ad hñ drottna ſkylde til ytſtu Verallbareñar Endemarka/Pſ.2. O hvørſu ættū vier þſſu ad þagna/ hvørier eige vorum Guds Folk/1. Pet.2. eñ hñ heþur þo kallad ſitt Folk. Nvørſu ættum vier ad pryſa hñs Riettlæte yþer hñs eigeñ/z hñs Myſkunſeme yþer oſſ/ȝ vorū añarleger/ad hiner nattturlegu Kviſterner eru aþbrotner/eñ vier iñplankader ſm vorū ville Vyñvidur/ Rom. 11. Nañ tak ſiñ Eingieteñ Son i Vilegd a Ægyptaland/ſtrax a Omalga Alldre/eñ hñ heþr plutt Vyñ Vid af Ægyptalande aptur / af þvi Þrældoms Nwſenu/ og groodurſett hñ i þvi Landenu er hñ villde gieþa þm/Pſ.80. Pad ma eg heim fœra uppa oſſ/hvørra Fedr ad voru Syndareñar z Dioþulſins Anaud underokader/ er þr geingu til Mal-lauſra Skwrgoda/ 1. Cor. 12. Alldrei kuñum vier nooglega ad mikla z upphefia hañs Guddomlega Speke z Fodurlega Forſion/ad hñ med þſſu Vitringaña Dæme/ſyni hefur/ad ſa være i Neimeñ boreñ/ȝ er vor Fridur z giører eitt aþ badum/og Gyrdingu Midveggiarens hefur aþbroted/ Eph. 2. Par hañ aþmad heþur Ovinſkapeñ/hvørt ad var Logmal Bodordaña/ ȝ var iñeþaled i Setningunū fyrer ſitt Nolld/ ſo hñ giørde too ad einum nyium Mañe z ſemde Frid/ ſo þar er nu af Gydingū þeim ed trwdu/ og Neidingium/er adur ecke trwdu/orded eitt Saudahws og eirn Nyrder/ Joh. 10. Þetta var hid allra meſta Myſkunar Verk / vid þa er voru hiñū ſaruſtu Eymdū vaþder og meſta Salar Voda/Eñ ſo ad Guds Fodurleg Giæſka liete oſſ vita / ad hm z umhugad være uñ Lykame

vyra /

vora/ þa sier hn̄ sijnū elskulegū Syne/ hvør ad i Volæde alleñ var/ hn̄ sier hm̄ Farborda mz þssu Moote sm̄ ædur er sagt. HErra Gud/ hn̄ kom til siña eigeñ/ z hn̄s eigeñ medtooku hn̄ ecke/ seiger Johañes/ Cap. 1. Arla sijndu þ Gydingar / Hañs Mooder fieck eckert Rwm i Giesta Herbergenu/ til ad fæda Himeñs z Jardar Skapara i Heimeñ/ nema eirn Stall/ Luc. 2. Eñ framande Meñ þr ed eckert ap Gude vissu/ þr koma um̄ langa Vegu til ad færa hm̄ Giaper. An Epa hepur hiñ goode Gud þta giort medal añars til þss / ad þau eige skylldu Naud lijda a Flootanū i Egyptaland. Mættugur var hn̄ ad sia þm̄ borged mz odru Moote. Hn̄ gat lated hvørt Heystræ a Jorduñe ad Gulle verda. Þad var ecke meira Kraptaverk/ ad leida þeñañ litla Hoop i giegnū Eydemørkena/ æn allra Medala / til Egyptalands fra Canaan/ helldr eñ mørg Þusund Israels Sona wr Egypto iñ i Canaans Land/ z forsorga þa um̄ heil fiorutijger Aar i Eydemørkuñe. Eñ Gud villde hier med sijna bæde Moodur hn̄s og Foostur-Fødur / sm̄ og øllum þm̄/ er þetta Evangeliū sijdañ heyrt hapa z a hn̄s Napn trwa / ad jafnvel þoot hañ Konungur være/ þa være hañs Rijke ecke ap þessum Heime/ Joh. 18. Og so ættu aller þeir Lynder ad vera/ sm̄ hm̄ villdu til Handa ganga/ ad lata sier nægia/ 1. Tim. 6. siñ deilldañ Verd/ bæde i Medlæte z Mootlæte. Og þegar vier høpum þ vier skulū fædast og klædast med / ad vier latum oss þa nægia/ ep Gud vill so vera lata : Vppa siñ Eingieteñ Son hapde Gud lagt alla Byrde Synda vorra/ Es. 53. Su Anaud took til strax i Voggu/ añars hepde hn̄ ecke i Anaud fæddur vered/ z Landflootta orded/ eñ ep hm̄ var so umhugad um̄ hn̄/ þa er hn̄ reidur var Syndareñar vegna/ ad hn̄ þta giørde/ ad hn̄ sende hm̄ Eingla til Þioonustu/ þa hañ freistadur var/ Matth. 4. Ad hn̄ sende hønū Eingil ap Himne i hn̄s bitra Daudas Strijde/ Luc. 22. Þvi villdu þa orvænta um̄ Guds Adstod i Motgangenū/ sm̄ i hm̄ z þ hn̄ ert sættur vid Gud/ Col. 1. Og Jesu Christi Samarþe ordeñ. Eru ecke øll vor Høpud Hær taleñ ? Mun þa eitt ap þm̄ falla a Jordu æn vors Fødurs Vilia/ þar sijkt mun ecke eirn Titling henda? Matth 10.

10. og hvørsu dyrmætare eru vier po Titlingunū/s med Guds Bloode erū endurkeyptter? Act. 20. eñ ef Guds Vilie verdur a oss/hvøriu heff um vier pa ad kvijda? Er hñ fæltækur ad hñ giete ecke hialpad? Edur hardsoykradur ad hñ vilie ecke? Pvi møglū vier pa strax sm ecke er fyr er Augunū þ sm eta skal? Hvar fyrer þyngia Meñ Hiortu sijn med Sorgū þssarar Næringar? Luc. 21. Pvi hrifsa þr Naungans Braud ut af hñs Muñe/sm Valldeð hafa/strax sm pa vantar? Pvi sojkia hiner med adskilianlegū Vndañskotum og Rangsleitne er Yfervalldenu eiga Tolla og Tijunder ad giallda? Pvi hallda Meñ Daglaunar añs Sveita iñe? Pvi prettast Meñ a/ iñbyrdis i Kaupum z Solum? Allt þta er af hinū Vonda / og giøra þ nockrer af þvi ad þr eru so lynder/Adrer þss vegna/ad þr hyrda ecke um þott ad þr brwke Leifar Eckiuñar/z Arf hiñs Fødurlausa til Ohoofs z Ofmetnadar/eñ flest er þss vegna/ad þr vantreysta Gude/eñ hvad miklu betra er ad brwka Davids Rad/ Ps. 55. og varpa siñe Ahyggiu uppa Drotteñ/þvi hañ mun þvi vel til Vegar koma. Hñ kañ ad giefa Vatn af Helluñe þeg ar hñ vill/Exod. 17. Hañ gietur sadt sitt Folk mz Maña/Exod. 16. nær hm þocknast. Hañ gietur sijnt Agar Bruñeñ a Þurrlendenu/nær hun til hñs kallar/Gen. 21. Hañ gietur forsorgad Jonas i Hvalfiskssins Kvide/Jon. 2. og jafnvel læted Hrafneñ þañ grædugasta Hræfugl/ færa Eliæ Fædslu/ 1. Reg. 17. Eñ Vantrwen seiger ad Gud giøre ecke Jardteikner eins og a Eliæ Døgū. Eg jæta þ/þss þarf z ecke vid/Gud hefr so leinge sijnt oss Giæsku sijna z Almætte/ad vier mætt um vel trwa/þott ecke sıæū vier Teikn z Stoormerke/ Eñ þo vil eg þ seigia/ad være þar til Eliæ Trw/Eliæ Bæn/z Eliæ Kiærleike/þa er Eliæ Gud eirn og hiñ same/ef hm þætte Kraftaverkaña vid þurfa. Eñ mier sijnest eige þurfa Jardteikner til þss/edur ad umbreita Nætt urunar Nættū · ad Gud vardveite þa sm hm treysta/og hñ i Anda og Sañleika ækalla/z siæe þm Farborda/bæde þa illa z vel geingur/ þvi þess hefur alldrei Misbrestur orded fra fyrstu Heims Skøpun/allt til þessa Dags. Pad Ord stendur støduglt seiger Postuleñ/ 2. Tim. 2. ad

 þecker

pecker Gud sijna. Eda vill nockur skripa hm̄ fyrer/med hvoriu Moote hn̄ hialpa skal ? Seig mier/hvør mindade þig nær þu eingen̄ varst ? Ps. 139. Hvør forsorgade þig i Moodur Lijfe? Hvør leidde þig wt þad an̄? Hvør gaf þier Alldur z Vøxt/Mal og Vit? Giørder þu þa sialf ur? Eda hialpader þu nockud þar til med þin̄e Ahyggiu? Seig mier/ Er þa ecke Lijfed meira en̄ Fædslan̄? Og Lijkamen̄ meira en̄ Klædnad uren̄? Matth. 6. Hvør lætur Grased a Jørdun̄e vaxa? Seiger ecke Jesus ad þ verde ad Akurkallen̄u sofanda/ Marc. 4. Hvør plantar Trien i Skogen̄u? Hvør lætur Saudena fiolga a Jørdun̄e? Hvør framleider Fiskana af Sionū? Hvør giefr Regned a Jørdena i hagstædan̄ Tijma? Pall sagde Gud giørde þ til Vitnisburdar um̄ sialfan̄ sig / Act. 14. Være þier eirnen̄ rignt i Verølldena i Dag / og þu sæer ad allt þetta skiede/munder þu ecke kalla þad Kraptaverk. So verda Guds Amætt is Verk/eirn almen̄ur Hlutur hia oss/ i hvørium vier þo ecke hid min̄sta skilia kun̄um. Han̄ lætur mig þo margt Mootlæte þola/seiger þu: Þvi ma eg hungra og þyrsta? Þvi han̄ vill kien̄a þier/ ad Maduren̄ life ecke af einusaman̄ Braude / helldur sierhvøriu Orde sem framgeingur af Guds Mun̄e/Matth. 4. Þvi em eg Siwkur z Sar? Til þss/ad Lijkaman̄s Vanheilsa verde ad Andan̄s Heilbrygde. Þvi misse eg þ Gud mier ædur lænad hefur? So þu ecke fester Hiartad þar vid/ Ps. 62. Þvi verdur mijnum kiærustu Vinū z Adstodar Mon̄ū i burtu svipt? So ad Gud sie þin̄ beste Vinur/ og þu lærer ad þeckia/ ad hia hm̄ ein̄ū er Hialpen̄/ Es. 43. þa øll Man̄leg Hialp er wte. Hlusta þvi til þess er Eliphas Temanites sagde vid Job / af han̄s Bookar Cap. 5. San̄lega er sa Madur sæll er Gud typtar/ fyrerlijt þu ecke Strapþan hn̄s Almattuga/Han̄ hreller sialfur og læknar. Han̄ slær/ en̄ hn̄s Hendur græda. Af sex Hørmungū mun hn̄ wtrickia þier/og i hin̄e siøundu skal eige snerta þig hid Vonda. J Hungrenū mun han̄ frelsa þig fra Daudanū/og i Strijdenu af Sverdsins Hende. Vel er þ satt sm̄ Postulen̄ seiger/Heb. 12. Ad øll Typtan medan̄ hun æliggur/þyker hun̄ Sorg og eingen̄ Glede vera/en̄ hun giefur þo eptera frid

samlegan̄

samleganñ Avoxt Riettlætesins. Þar fyrer geingur þ Guds Börnum/ so sem hñ umm sig jatar/ 2. Cor. 4. Vier hofum þennañ Fiesiood i Leir-Kier-um/ so ad Yperburdur Kraptarens sieu af Gude og ecke af oss. J ollu þrhunst vier/ en verdum þo eige adþreingder/ Vier eþunst/ eñ orvæntum eige/ Vier lydum Ofsokn/ eñ verdum eige yfergiefner/ Oss verdur nidur-varpad/ eñ vier fyrerforunst þo ecke/ Hvar fyrer/ Brædur mijner? Þvi ad oss hender eige nema Mañleg Freistne/ 1. Cor. 10. Pad er soddañ Mootlæte sem Moñum er bærelegt/ Eñ hñ er trwr/ z freistar einkis yfer Megn fram/ so ad margur Lazarus/ sa ed liggur þ Dyrum hiñs Ryka fullur Kauna/ Luc. 16. hañ er betur til Frids/ eñ eirn Veralldar Son-ur/ hvorn Agyrndeñ daglega plagar/ hvorñ Ofundeñ slijtur/ hvorn Reideñ breñer/ hvorn Hofmoodureñ uppblæs/ so hañ hefur eige Frid nema einhvor stette/ hvat a moot Guds Vinur hroosar sier af Hörm-unguñ / vitande ad Hormungeñ verkar Þolenmæde/ eñ Þoleñmædeñ Reinsluna/ eñ Reinslañ Vonena/ eñ Voneñ lætur eige til Skammar ver-da/ Rom. 5. Þviad Elska Guds er wthellt i Hiortum vorum/ fyrer heilag-añ Anda sem oss giefeñ er/ Rom. 5. Jatum þvi satt ad vera er Jacob seiger/ Cap. 1. Sæll er sa Madur er Freistinguna þoler/ þvi nær hañ reyndur verdur/ mun hñ odlast Coronu Lijfsins/ hvorre Drottenñ hefur heited þeim er hñ elska. Heñar nioottande ad verda/ uñe oss Myskun-samur Gud / Konungur Eilijfrar Dyrdar / fyrer Son siñ JESUM/ AMEN.

Fyrsta Suñudag epter Prettanda.

Gudspialled / Luc. 2. Cap.

Þañ Tijma. Og þa ed Hañ var tolf Aara gamall/ fooru þau upp til Jerusalem/ epter Sidvenju Hatijdardagsins. Og er þeir Dagar voru lidner / og þau fooru heimleidis / vard Barned JEsus epter i Jerusalem/ og hñs Forelldrar vissu þ ecke. Eñ þau meintu þad/ ad hñ være hia Selskapnum/ og vo-ru so komeñ eina Dagferd/ z leitudu hñs medal Franda z Kuñingia.

Og þa ed þau fundu hn̄ ecke/ geingu þau aptur til Jerusalem/og leit-
udu ad hm̄. Eñ þad skiede so epter þria Daga/ ad þau fundu hañ i
Musterenu/ sitiande midt a mille Læreþedraña / heyrande þeim og ad-
spyriande þa. Eñ aller þeir er hn̄ heyrdu/ undrudust yþer hn̄s Skil-
ninge z Andsvörū. Og er þau sau hn̄/ hnickte þm̄ vid. Eñ hn̄s Mod-
er sagde til hn̄s : Son miñ/ þvi breytter þu so vid ockur? Sia þu/ Fad-
er þiñ z eg leitudū harmþrungeñ ad þier. Og hn̄ sagde til þra : Hvad er
þ þid leited ad mier ? Vissud þid ecke/ ad mier byriade ad vera i þeim
Hlutū sm̄ myns Fødurs eru ? Eñ þau understoodu ecke þta Ord/ sem
hn̄ mællte til þra. Og hn̄ foor mz þm̄ oþañ/og kom til Nazareth/var
þm̄ z hlyden̄. Eñ hn̄s Mooder geymde øll þsse Ord i synu Hiarta.
Og JEsu jookst Alldur og Vitska/ og Nad hia Gude og Moñum.

Exordium.

Hvør sem ecke medtekur Himnaryke sem añad Ungbarn / hañ mun ecke Jñ-
ganga i þad / seiger Endurlausnareñ / Marc. 10. Hvad skulum vier hier
til seigia/ Br. M? Jeg ætla ad Hollde og Bloode mune þetta Orgar þyk-
ia/ og er þess øll Von / þvi þau erþa sialþ ecke Guds Ryke / 1. Cor. 15.
Er þar þyrer lyklegt/ ad þau mune ecke kuña mykla Grein a þeim Hlutum/ er til
Guds Rykis heyra. Hvørneñ kañ Madureñ ad Endurþædast þa hañ er gamall?
Hvørt gietur hañ horþed aptur i siñar Moodur Kvid og þædst so ad nyu ? sagde
Nicodemus/ Joh. 3. Og slykar Tølur mun Holld og Blood telia sier : Skal eg
æpa aptur eins og Ungbarn/ og verda Vitþyrringur eins og Ungbarn / og lata
øllum Lortum eins og Ungbarn ? Eda eru Himnaña Dyr so þraungvar / ad eg
verd ad skryda a þioorum Footum iñ i Guds Ryke eins og Ungbarn ? Þraung-
var eru þær ad søñu Christeñ Madur/ og þad so miøg / ad hægra er Ulþalldan-
um ad gaanga i gieguum Nalar Augad / helldur eñ Rykum Mañe iñ i Himna-
ryke/ Matth. 19. Og Leideñ er þangad so þraung/ ad marger villia hana ganga
og gieta þad ecke/ ad Vitne Christi/ Luc. 13. Eñ ecke er þad Meining vors Frelsi-
ara/ ad þad sie Vegur til Himnarykis ad ganga i Bernsku edur Vngiæde/ helldur
eñ hitt ad Mañenum byriade aptur ad hverþa i Kvid siñar Moodur. Paulus
seiger oss best hvørneñ þvi hagar/ med þessum Ordum : Vered ecke Børn i Skil-
ningenum/ helldur i Hrekvysenne/ 1. Cor. 14. Sæ er alltyd noogu Vitur/ er sier
lætur stioorna aþ Anda DRottens: Hiñ er Faavysare eñ Nauted og Asneñ/ Esa.
1. sem mootstendur heiløgum Anda. Þier þyker þad Vesalmañlegt ad æpa eins
og Barn/ eñ ecke þockte þad David/ sem ad Tæradest þyrer Gude um̄ allar Næt-
ur/ Ps. 6. Ecke Ezechiæ Konunge/ sem tyste eins og Tranañ/ og kurrade eins
og Duþañ/ Esa. 38. Ecke Manasse / sem giørde þetta Ødran þyrer synar Synd-
er/

er/ 2. Par. 33. og voru þesser eingeñ Lytelmeñe. Ecke Petre / sem gieck wt og griet beisklega/ Matth. 26. Og ecke hiñe Bersyndugu/ er þvode JEsu Fætur i Tarum sinum / og þerrade med Hærlockunum / Luc. 7. Þesser vreittu epter Smæbørnunum / og þaneñ ætla eg flester hafe geinged iñ i Himnaryke. Gud næde vort Eymdarstand hier i Heimenum/ Þegar vier vorum Omaga Børn/ og vissum eingeñ Deile Gooda edur Illa/ þa var Himnaryke vort/ eñ nær vier drøgunst a Legg/ giørast sumer Helvytis Elldebrandar. Gott er ad søñu ad vaxa ad Alldre/og under eins ad Vitsku og Naad hia Gude og Møñum/ eins og Barned JEsus. Eñ hvad Illskuñe vidvykur / þa ætla eg gott sie ad fara alldrei af Barns Alldre/ Þvi kalla eg þañ heppeñ/sem ecke veit af fleire Oodygdum ad seigia/ eñ hañ er fæddur med / Jafnvel þo allt sie Holldlegt þad af Hollde er fædt / Joh. 3. Eñ þad mæ þo ad myklu Leite bæta med Christelegum Aga og Uppfrædingu/ æn brøttrar Syndumspillt Nattura/ er eins nærm a þad Illa/ so sem Tundred tekur a moote Elldenum. Um þetta vil eg nockud framar tala wt af þessu H. Evangelio / er vier vilium i Tvo Hlute deila. 1. Um Skylldu Forelldraña vid Børneñ. 2. Um Barnaña Skylldu vid Forelldrana. Eñ þu sem ordeñ ert Hluttakande Hollds og Bloods / eins og Smæbørneñ / HErra JEsu Christe/Stioorna þu Hiørtum vorum/so oss kwsa giøre ad fylgia þynu blessudu Dygda Dæme/ og send oss þar til Naad þyns H. Anda / A M E N.

Vtleggingeñ.

HJd fyrsta sem̃ Forelldrarner eru Bornunū skyllduger um̃ / ꝥ er Lykamleg Forsorgun Føt z Fæde/ꝥ kieñer sialf Natturañ/ Himeñ z Jord hroopa ꝥ Daglega. Aller Hluter hafa Forsorgun af þvi sem̃ ꝥr eru fædder af/ Villudyreñ a Morkeñe/þau grimu Leoneñ/z hinar Olmu Byrnur afrækia ecke sitt Foostur. Tried hefur siñ Vokva af Rooteñe/z Ormū Jardareñar giefur hun syna Fædu/z vier erū sialfer komner af heñe i Ondverdu/ og øll syn Børn hefur hun fyrer Almættis Krapt Drotteñs foostrad/ allt til þssa Dags/Þacker sie hønum ad eilyfu/sem̃ hana dæsamlega friooſgar/mz Feite Vagnleidar siñar/Ps. 65. Þetta er ad søñu skylldugt z Naudsynlegt / eñ þo er ꝥ hiñ miñste Partur/jafnvel þott sumer þykest øllu hafa afloked þegar so er giørt. Þad er þo Halfverk/nema miña sie/þvi betra er ad kasta Afkvæme synu wt a Morkina/eñ ad læta ꝥ uppalast i øllū Oodygdū/Dioflenū til Þionustu. Hvad er þa framar? Hvad heyrū vier af Forelldrū Jesu? Þegar Hañ Var Tolf Ara GAmall / Høfdu Þau Hañ Upp Til

Jerusalem. J Exod. 34. stendur/ad Drotteñ hafe giefed þta Bodord. þrisvar a Are hvoriu skulu aller þiner Kallmeñ mæta fyrer Auglite Drotteñs Guds þins: Þessu Bode voru þau Joseph z Maria hlyd-ug/z toldu ecke epter sier ad reisa uṁ langañ Veg/allt fra Nazareth i Galilæa upp til Jerusalem. Merk hier hvad þ st a ad vera i christelegu Uppelde/s̄ er Otte Drotteñs. Þad s̄ fyrst kiemur i Kiered/þ lyktar þ leingst af seiger hiñ Romverske Ordshattur. So eru z Borneñ/Þad fyrst er hia þṁ iñplantad/þvi hallda þau leingst/eñ eckert er þvilijkt/ s̄ Otte Drotteñs. Hañ er eins z Sæded þ meñ i Jordena leggia/þad kañ eige añad/eñ ad bera sier lijkañ Avoxt: Þat þ̄ æ þ ad vera þitt fyrsta Verk/christeñ Madr/ad iñræta hia Barnenu elskuna til Guds/ z mun allt añad gott med miña Erfide a epter fylgia. Læknisdoma giefa meñ iñ a toomañ Maga/z hallda þ gott til Heilsubootar. Vier fædunst i þeñañ Heim siuker af Syndeñe/ þvi i Syndeñe em eg aleñ seiger David/z i Syndeñe hitnade miñe Moodur mz mier/Ps. 51. Eñ hvør mun þvilijk Lækning þar vid/sṁ Elskañ til Guds? Lat þiñ Son drecka hana iñ mz Moodur-Miolkeñe/ z muntu abla hṁ Andlegrar Heilbrygde/z þ ædur eñ allt añad iñkiemur/ædur eñ hid unga Hiarta saurgast af Heimsins Ohreinendū/af vondre Umgeingne z illū Dæm-um/ad þ sie þa fullt af Elskuñe til Guds z Dygdaña/ so þa Satan kiemr z ber ad Dyrū mz Hamre Lastaña/þa verde hñ snarlega broteñ a Bak aptur/af þṁ sṁ hṁ er yfersterkare/Luc. 11. Lastadu Bygdun-arlaust/þar mun alltijd eitthvad vid loda/seigia hin Hreckvijsu Diof-ulsins Børn/ s̄ tamt er ad bera illt i Høfdingiaña Eyru / til ad abla Fiandmoñū sijnū Opocka. Brwka hid sama vid Barn þitt mz ødrū Hætte. Tala jafnañ uṁ Gud/hvad goodr hñ sie/z hvorsu volldugr/ad hñ hafe Himen z Jord skapad/ hvad miked gott hañ Moñunū veite/ hvorneñ hñ þa daglega forsorge/ hvorsu goodr hñ sie þṁ/ sṁ hñ Ottast/hvad dijrdlega Vist hñ hafe tilbwed þṁ mz sialfū sier/er hñ el-ska z nockud lijda i Heime þssū hñs vegna/ hvorsu mikiæt Giof ad sie Jesus Christus/z hvorneñ hñ hafe eitt Ungbarn giorst þ Mañaña

Hialpe.

Himalprædis saker. Tala þa þ Barnenu christeñ Madr/þ er su hreina ⁊ skynsamlega Miolk/ s ad Petur um̃talar/1. Pet. 2. Ad vier skulum gyrnast/so ad vier voxū til Saluhialpar/ og trw mier til/ þ mun eige Avaxtarlaust verda/jafnvel þott Bernskañ sie ryk i Vngdomsins Hiart la/Prov. 22. Þvi af Muñe Smabarnaña ⁊ Briostmylkingaña hefr hñ sier Lofed tilreidt/Ps. 8. Þeita ma einfalldlegt þykia/þ er þo þ/ an hvors eingeñ hefur vitur orded. Jeg skamast myn ecke ad tala þ til Guds Barna/ sm̃ Moysi þotte eingeñ Mynkun ad tala til Jsraels Sona/edur hvad seiger hñ? Deut. 6. Þesse Ord s eg byd þier i Dag/ skalltu leggia uppa Hiarta þitt/⁊ bryna þau allt-jafnt þ þynū Born-um/⁊ ræda um̃ þau nær þu situr i þynu Hwse/⁊ binda þau til Merkis a þyna Hønd/⁊ skrifa þau a þyna Dyrustafe/ ⁊ þau skulu vera þier minningar Teikn þ þynū Augū: Hvar um̃talade Moyses þlaꝛ um̃ Guds Logmal sm̃ þo deyder/2. Cor. 3. Hvad miklu framar ma eg þ seigia um̃ Ord Evangelÿ/sm̃ eru Lyf ⁊ Ande/Joh. 6. Og fyrer þvi ad allt Logmaled er i tveimur Bodordū iñefaled/sem er ad elska Gud af ollu Hiarta/⁊ Naungañ sem sialfañ sig/Matth. 22. Þa undervysa Barn enu strax a unga Alldre/hvorneñ aller sieu ordner eitt Madr i Christo/ Gal. 3. eñ hñ sie Hofuded/ Eph. 1. Hvad skam̃arlegt þad sie/ad eitt Limureñ forsmær añañ/edur ad þr tønlest ⁊ tyggest iñbyrdis/þar til þr mættu um̃ syder verda uppetner: Ja hvada Merke hiñ goode JEsus hefur sett uppa syna Læresveina/ad aller skule þeckia þa þar af/ ad þr elske hvor añañ/Joh. 13. Bryn fyrer Syne þynū Christelegar Dygder ⁊ Gudrækelegt Athæfe/ Hogværdena/ Kiærleikañ/ Myskun-semena/ Þolennædena/Riettvysena/Goodgysena/Sparsemena/Hug-prydena. Afmala þær so sm̃ Drottens Eingla i hñs Augū/so ad hñ fae Elsku til slykra Hluta/ ⁊ hafe þa kiærare eñ allt añad/og þecke hvorsu Gud hafe þa kiæra er slykt ydka/ og hvorneñ ad aller ægiæter Hluter/s Meñ hafa mestar Mætur a i Heimenū/plage slykre Afperd epter ad fylgia/ so sm̃ er Heidur/ Metord/Aftsæla/ og añad stundlegt Epterlæte er Gud veiter morgū af synū Vinū: Eñ kuñe ødruvyse ad

falla/

falla/ þa sie Dygden̄ sÿn eigen̄ Verdlaun i þ̄ssu Lÿfe/ z hafe Fyrerheit tilÿfrar Sælu i Himnarÿke. Lät hn̄ sm̄ allra seinast naa Odygdernar ad þeckia/ en̄ elska alldrei. Drep þra Nafn wt i hn̄s Eyrū/ z giør Lestena ad Skrÿmslū z Ofreskiū/ leid hm̄ ꝥ Siooner þra Straff og illar Vifarer/ er þvilÿkt adhafast/ og ad hn̄ mune slÿkan̄ Kost eiga/ nema hn̄ gialldi varhuga vid: mz soddan̄ Fortølū er christelegt z skynsamlegt ad hræda ungar Man̄eskiur/ en̄ eige med Grÿlū/ Draugū z Forynium. Vpphaf Vitskun̄ar er Otte Drottens/ Ps. 111. en̄ ecke ad hræd-ast Fiendur z Pwka/ hvøria þr alldrei sied hafa er hvad mest þar um̄ rausa. Vm̄fram̄ alla Hlute vert sialfur hin̄ skiæraste Dygda Speigell fyrer þÿnu Afkvæme. Lät eckert lioott siaast i Fare þÿnu/ hvad hin̄ Vnge kun̄e epter ad henda. Børnen̄ trwa Foreldrunum eins og Gude og meina ꝥ sie allt Gott sem þau giøra. Lät ecke Hiönen Vndergiefnen̄ar glæpast a Agne Illskun̄ar. Fyrer øngvu a meire Blygdun ad bera/ en̄ fyrer einū Ingling. Þad er betra ad giora Lioott eitthvad i Høfdingians Auglite en̄ Barnsins. Hvar a þin̄ Sonur Gott ad læra/ ef hn̄ sier eige til Fodursens an̄ad en̄ ꝥ Illt er? Munt þu sm̄ Lÿtū ert hladin̄ hafa gieted hn̄ so næman̄ a Dygdern̄/ ad hn̄ lære þær sialfkrafa/ Er hn̄ sier alldrei ꝥ sier nema Odygder? Kun̄e þig þvi Man̄legt ad henda/ so sem opt skiedur/ þa tak þier Vara fyrer/ ad hin̄ Vnge Madur vite sem min̄st þar af/ þvi eg vil helldur ad Ovinur min̄ siae Illt til mÿn/ helldur en̄ Sonur min̄. Þegar eg giæte ad hvørsu þwng ad Guds Hønd vard yfer Jeroboam Syne Nebat/ sm̄ ad kom Israel til ad syndga/ 1. Reg. 14. Þad er z ecke noog ad þu vardveiter sialfan̄ þig/ vakta og Barn þitt fyrer vondū Selskap/ þvi illt Samtal spiller goodū Sidū/ seiger Postulen̄ 1. Cor. 15. og lÿted Swrdeyg sÿrer allt Deyged/ 1. Cor. 5. Jeg sie hier i Gudspiallenu/ ad Joseph z Maria leitudu ad JEsu a medal Frænda z Kun̄ingia/ sem voru Gudhrædder Men̄/ en̄ ecke medal Illþydis/ Hvar fyrer? Þvi hn̄ var ecke þesshattar Selskap vanur. Þau fundu hn̄ z i Musterenu/ Sitiande midt a mille Lærefedran̄a/ en̄ ecke wt a Strætū medal Gaurunga. Eingen̄ kan̄ um̄

þad

þad Nøgū ad hyggia/ hvad vondur Selskapur giører/ þ geingur tregt ad venia vonda Natturu a hid gooda/ hitt er liett ad temia gooda a hid Vonda. Juda hefde kañskie ecke vered Hluttakare i Mañsale NB Josephs/ hefde ecke spillt hm̄ Selskapur Brædra siña/ Gen. 37. Dina hefde hallded Æru siñe/ hefde hun ecke komed i lauslætar Hendr/ Gen. 34. Paulus hefde ei ofsokt Guds Christne/ nema hñ hefde ædur vered druckeñ af Swrdeyge Pharisæaña/ Matth. 16. Þott ad vier sieñ giefner og fædder i Syndeñe/ þa er þo Barnaña Hiarta lykt hreinum Pappyr/ pared aller Hluter verda ritader a. Ef þ er gott/ þ blyfr/ er þ Illt/ þ er ecke helldur so liett wt ad skafa/ so ecke a siæ. Umm geingne Hreckvyssra Maña er heimuglegt Eytur/ eirn Nætur-Ploogur / ein Mordpysla/ ein Drepsott s i Mirkrunū lædest/ Ps. 91. eirn Hoggorm ur i Barnie z Rotnan i Beinunū/ Prov. 12. Halld þvi hinū ungu Afū fra slykre Olifian. Barned sambycker þ kañskie ecke strax s m̄ þ heyrer/ eñ trw mier til/ ad eitt vondt Ord grefur meir um̄ sig i Hiartanu eñ Flyseñ i Holldenu. Ef nockur styngr Fingrenū a Vaxed medañ þ er blautt/ þa verdur þar Hola epter/ og hun varer þegar þ hardnar/ wexst og ecke helldur i burt nema þ sie brædt aptur. So er z Barned. Þad eirn Ungr numde/ þ kañ hñ gamall. Gieir z kañskie ecke gleimt þo hñ villde/ og þo hñ kiñe. Þa er betra Heillt eñ Bætt. Lat þvi s m̄ miñst verda Spiolleñ/ so eige þurfe ad endurbæta. Þar er Stoorlæte nockurt i flestra Maña Hiortū/ Jer. 17. þvi Madureñ er drambsamt Dyr. Þad er ad sönu skadleg Tilhneiging/ kañ þo til Gagns ad koma/ sie hefir vel stioornad/ lat þiñ unga Son læra ad forsmæ þ s m̄ Illt er/ z virda þa ad aungvu s m̄ ecke vanda sialfa sig/ þ Stoorlæte er skadlaust/ þvi Postuleñ seiger um̄ þa s m̄ lætast Brædur (þ er Christner) vera/ eñ eru þo Heidingiar i Hiartanu/ ad med þvilykum skule Meñ ecke Matar-Nautn hafa/ 1. Cor. 5. Ad þyssu undañgeingnu/ þa venied z Börn ydar til Ydne z Astundunar. So s m̄ Lete z Omeñska hefur ablad mörg um mikellra Lasta/ so hefur Ydne z Eliun margañ Osoma i burtu teked.

N. B. Man er Perll/ ad selia Mañsale/ er ad selia i Prældoom.

ed. Nøþdinge ꝥra Athenuborgar-Mañа Solon/ hñ sette fordū Daga/ ad sa ſ̄ ecke heþde kient Syne ſijnū neitt Nandverk/ hñ ſkyllde ecke eiga ſkiled aþ hm̄ Fooſtꝛ i ſiñe Elle. Eg kañ ecke ad ſeigia ad ꝥ være chriſte legt/ hitt ſeige eg ad ꝥ var gagnſamt/ þo eg valla vite hvad ſa er Forelldrunū ſkylldugꝛ um̄/ ſem er uppaleñ i Lete ⁊ Omeñſku/ ſo hñ gietur ecke feinged ſier Atviñu/ þa hñ er fullþroſka. Og þott aller fæe eige til ꝥſſ komeſt ad ſetia Barn ſitt til Menta/ þa vited ad Ærlegt Erþvide er Gude eins þægt/ þvi hia hm̄ er hvørke Þræll nie Frelſinge/ hellldꝛ aller eitt i Jeſu Chriſto ſeiger Poſtuliñ/ Gal. 3. Þad være eige gott ad aller væru Nerrameñ/ eg ætla þa yrdu aller Bændur/ hvad Verølldeñ eige þoler ꝥ Mañaña Jllſku ſaker: Boondeñ vid Orþid er eins þægur Gude þegar hñ giører Verk ſiñar Kallanar/ So ſm̄ Doomareñ i ſijnu Sæte/ edur Preſtureñ fyrer Alltarenu. Jeſus var ecke til Booka ſettur/ þvi ſøgdu hñs Oviner/ hvadañ kiemur hm̄ Fræde ꝥſſe/ Matth. 13. er hñ heþur þo ecke a Bækur lært? Þad ſkiede aþ Guds æſettu Rade/ ſo eingeñ kyñe ad ſeigia/ þad hñ heþde ſijna Speke aþ Moñū. Eñ Timburmañſins Son/ Marc. 6. var hñ kalladꝛ/ ⁊ ſialþꝛ Smidꝛ neþndur. Þvi er audvitad/ ad hñ mune ecke Ydiulaus vered haþa i Ungdome ſijnū / helldur numed ꝥ ſama Nandverk / þo mæla ſumer epter Børnū ſijnū ad læra ad leita ſijns Brauds i Sveita ſijns Andlitis/ vitande ecke ꝥ ad ſa ſ̄ uppelſt Ydiulaus/ hñ er næſt þvi ad deyia Ærulaus/ Þvi þegᵛ hñ kañ eckert ad viña/ hvad gietꝛ hñ añad giørt eñ ad hlaupa mꝫ Þiooþū til ad ſtela/ ⁊ verda ſijdañ dreigeñ i Gælgañ til ad hænga. Margt mætte hier um̄ framar tala/ eñ eg læt hier vidbijda i ꝥta ſiñ/ ⁊ vil Jhuga fram̄veigis/ hvad Børneñ eru aptꝛ a moot Forelldrunū ſkylldug. Og hñ foor oþañ mꝫ þm̄/ og kom til Nazareth var þm̄ og hlijdeñ ſeiger Texteñ. Nvilijkt er ꝥta/ Br. M. Skapareñ hlijdnaſt Skiepnuñe/ Gud Mañenū/ Nerrañ Ambættеñe. O miñ Nerra Jeſu/ hvilijkt er Þions Mind ꝥſſe? Þad er ecke um̄ ſkør fram̄talad/ ad þu lided heþur oſſ til Epterdæmis/ 1. Pet. 2. Merke ꝥ aller ꝥr ed under Forelldra Vallde eru/ og añara ſm̄ i Forelldra Stad ſetter eru/ Nvørſu Ovidurkvæmelegt

kvæmelegt þ er/ ad brivotast a moote þm̃ sm̃ vier ecke einasta eigū sialþl Lijþed/ helldur og Foostur og Vpphellde ad þacka. Þier Børn vered hlÿdug Fedrū ydar i Drottne seiger Paall/ Eph. 6. Þvi þ er riettvÿst/ Heidra Fødur þiñ og Moodur/ þad er hid fyrsta Bodord med Fyrerheite/ ad þier vel vegne/ og þu siert Langlÿþur a Jørduñe. Hvar fyrer seiger hañ i Drottne? Þvi ecke einasta vegna Forelldrañа/ helldur og Guds vegna a þeim ad hlÿda. Gud er allra vor Fader/ Eph. 4. og mz þvi allra fegursta Naþne heþur hñ auglÿst sÿna Elsku til vor Mañaña. Hañ kuñū vier ecke ad siaa og liþa/ Exod. 33. Þvi heþur hñ sett Forelldrana i siñ Stad / ad vier skulū dyrka sig med Hlÿdneñe vid þa. Hiñ fyrsta Heidur z Lotningu/ heþur Gud sialþū sier skiled aþ Mañenū / þaug eru iñebundeñ i hiñe fyrre Bodorda Tøbluñe. Þad allra fyrsta i þre sÿdare/ heþur hñ laated vera þad Fioorda Bodorded/ so sm̃ Hlÿdneñ vid Forelldrana være sa Hlutur er um̃ þram̃ adra være mest verdur/ þta er hid einasta Bodord mz Fyrerheite/ z er ecke Olykinde ad hin Almaattuga Speke sem leikur vid Mañaña Børn/ Prov. 8. haþe þ giørt i þre Meiningu/ ad Vngdomureñ sm̃ alla Hlute viñur þ føgur Loþord/ eñ ecke heþur Vit a ødrū Dygdū eñ Hlÿdneñe/ s er Root hiña/ skyllde haþa eitthvad þad ad gangast fyrer/ sm̃ iñ i Augun geinge/ eñ þott ad Gud haþe hier Tÿmañlegre Blessan heited/ þa vite Meñ/ ad hitt er eige fraskiled/ helldur þar sm̃ þta Stundlega endar/ þa tekur hid Eilÿþa vid. Sæll er sa sm̃ misser nockud aþ Leingd Lÿþdagaña/ til ad naa s fyrst iñ i Rÿke Himnaña/ þvi leinge ad liþa er leinge ad syndga/ þ maa z ecke leinge kallast sm̃ einhvørn Tÿma skal Enda taka/ bregdest þvi Leingd Lÿþdagaña hier a Jørduñe/ þa bregdst hun ecke a Lande liþande Maña. Ohlÿdne er Galldra Glæpur seiger Skriþteñ/ 1. Sam. 15. Hvar fyrer? eda hvad er Galldur? Þad er Aþguda Dyrkan/ eñ sa hiñ Ohlÿdne giører sialþañ sig ad Gude. Þvi seiger Paulus/ Rom. 13. Ad sa sm̃ mootstande Valldstioorneñe/ hñ mootstande Gude/ eñ hñ ed Forelldrunū mootstendur/ hñ giører hid sama. Þad er nærsta merkelegt s ad sagde Jeremias Spaamadur/ vid Sonu Jonadabs Sonar Rechab/

Jer. 35. Þegar Jsrael atte ad wtleidast i Herleidinguna med Kvinū og Børnū/ Þa sagde Spamadureñ/i Guds Stad/til Rechabs Sona: Aþ þvi þier hlyddud Bodorde Jonadabs Fodur ydar / og þier giored sem hañ baud ydur/ vardveitande øll hñs Bodord/ þar fyrer seiger Drott eñ Allsheriar : Þar skal ecke upprætast eirn Madur fyrer Jonadab Syne Rechabs/ad eige stande hñ frame fyrer mier alla Tyma. Og ad Meñ vite/ ad Hlydneñar Fyrerheit nær leingra eñ til Jsraels Sona/ þa voru Rechabitar framande Meñ/ z ecke aþ Jsraels Sonū/og var þañeñ Fyrerheited teked fra Børnū Fyrerheitesins/eñ gieþed þm er eige høþdu Fyrerheit. So siæ Meñ nu/ ad þar er eckert Mañgreinar Alit hia Gude/ helldur a øllu Folke z Tungumalū/sm giorer hñs Vilia/ heþur hñ þocknan/ Act. 10. Og so sm Gud heþur i Nad siñe blessad Hlydnena vid Forelldrana/so hefur hñ z i siñe grimdar Reide Ohlydnena straþþad. Hrædeleg eru þau Ord er Drottiñ talade vid Samuel/ 1. Sam. 3. Vm Sonu Eli/ þa þr træssudu a moote synū Fodur. Jeg skal giora eirn Hlut i Jsrael/ ad hvør þad heyrer / hañs Eyru skulu klyngia þar vid. Jeg heþe svared Eli Hwse : So sañarlega sem eg liþe/ad Eli Hwss Misgiord skal ecke þorlykud verda mz Slaþum edr Foornþæringū ad Eilyfu. Og hvørsu margur hafe hier þyrer straþþ adz vered/er oflangt upp ad reikna. Fyrer þta miste Ruben syna Frum gietningu/Gen. 49. Fyrer þad hieck Absalon i Eykeñe/2. Sam. 18. Fyrer þad vard Canaan/Sonur Cams bølvadur/ Gen. 9. Þad sama wtriette Neronis Hønd til ad myrda sialþañ sig/z adrer hafa mz ødru moote hegnder vered. Og hvad viliū vier langt leita? Siaū ad Oskop um þssa auma Lands/ Þar Sonureñ skipar Fodurnū. Fadereñ þorer ecke ad tala i midt Hoof vid Soneñ. Fadereñ vistur Bakebrotnu/ Son ureñ seþur a bæde syn Eyru. Fodureñ hwngrar z þyrster/Sonureñ er pullur z feitur. Fadereñ heþur øngva Roo þyrr eñ hñ hefur klaked þvi upp/s hñ gieted hefur/ eñ Sonureñ vill lata Fodurnū vera veitt i øllu þvi hñ læst giora/hvad þo aungvañveigeñ er/þvi Fadereñ þyggr eckert aþ Synenū/þott hñ ale hñ. Hiñ giorer eige meira eñ giallda aptur þ

honum

hm̃ lꝏnad var. Ecke þarf eg ad ſeigia/ ad ꝥ þta kome Nepnd Drott-eñs z Reide yper Land vort/ þvi þta er noog Nepnd i ſialpu ſier/ þar þſſ-er/ ſm̃ ſo eru uppalder/ganga Heilbrigder Bæa a mille/ þad eru vorer Ølmuſu Meñ/z vier pæðũ þa i Guds Napne: Þad eru þr ed wtſiwga Nws Eckna z Fodurlauſ(r)a/z þr ed drecka añara Guds Barna Svei-ta/jafnvel þott þr etge i ſiñũ eigeñ ad næra ſig ap Jordune/Gen. 3. Solon var eitt ſiñ adſpurdur/hvar ꝥ hñ hepde aungvar Vidlogur hapt vid Fodur-Drꝏpeds? Eñ hañ ſvarade / ad hñ hepde alldrei þeinkt til þſſ/ad ꝥ munde nockrũ i Hug koma. Jeg medkieñe z ꝥ/z þacka Gude ꝥ/ ad hñ hepur vardveitt Land vort pra ſo ſkielfelegre Olucku i langa Tijma/ japnvel þott þeſſ Dæme ſieu añarſtadar. Eñ ſa ed formæler Fodur z Moodur/Prov. 20. ſa ed hæder Fodureñ eñ poraglar Mood urena/Prov. 30. Hañ ſm̃ mz Jllu einu launar alla þa Mædu z Þiꝏ-ningu/ſ hñs Forelldrar hafa uppa hñ koſtad. Hañ ſ med Ogudlegu Athæfe/ Skomũ z Loſtũ kvelur ꝥ Brioſt/ꝥ hvoriu hñ boreñ var/ ſo þta hepur marga Gudhrædda Forelldra til Dauda dreiged. Mun hñ vera langt fra Fodur-Morde? Og ſo ſm̃ ꝥ mꝏ hin ſtærſta Glede vera/ ad ſia ſitt Apkvæme pramganga i Guds Otta / ſo hlytur ꝥ ad vera hin meſta Hiarta-Sorg z Hugar-Angiſt ad ſia ſijna eigeñ Sꝏlu illa para. Børneñ eru kveikt ap Forelldrana Veru/ Eñ eingeñ hepur um̃ Allder ſitt eiged Holld hatad/ helldur fooſtrar hñ ꝥ z nærer/Eph. 5. Zeleuchus Hæpdinge þeirra i Locris/er hañ hapde þad i Log leidt/ ad ſa ſm̃ tæke med añars Mañs Egta-Konu/ ſkyllde Augun miſſa/ þa hendte ꝥ hñs eigeñ Son/ hvar ꝥ hñ liet ſtijnga wt hñs ꝥ eina Auga/ eñ ſitt añad/til ad pullnægia Logmꝏlenu. Þad auglyſte z Pſamenites Egyptalands Konungur/ þegar Born hñs voru ſvyvirdt z illa wtleik-eñ/þa griet hñ ecke helldur eñ Steirn / eñ þegar hñ ſꝏ Vine ſijna til Lijflꝏts leidda/þa tꝏradeſt hñ miøg ſo/z er hñ var ad Orſokeñe ſpurd ur/ ſvarade hañ þvi/ ad i Motgange vina ſiña ſkylldu meñ grꝏta/ eñ Barnaña Olucka være ſtærre z ſꝏrare eñ ſo/ad hun tæke nockrũ Tꝏr um/z allt mun helldur ſkorta/eñ ad þvilyk piñeſt eñ nu i Dag/japnvel

a medal vor. Hvad skyest þier þa/christ. Madr: Hvilykur Ogiørning ur er þ/ ad sælga þra Hiarta mz Ohlydne z illu Athæþe/ er so heitt elska/ aþ hvorra Sælu þyn Sæla so fast hænger / so sm̃ Jacobs aþ Benjamins? Gen. 44. Þad var i Søgũ haþt hia Athenu Mønnũ/ ad sa sm̃ ecke villde Forelldrana þorsorga/ hañ skyllde Ærulaus vera. Jeg kañ ecke ad seigia þ Oriettvyst/ þvi þar er eingrar Æru von hia hm̃/ sm̃ ecke vill uña þm̃ Lyþs Vppeldis/ sm̃ hm̃ heþur til Lyþsins hialp' ad. Þar þyrer/ Børn myn/ Giæted ad ydur þ Guds saker/ z leided ecke yþer ydur tymañlega z eilyfa Olucku med Ohlydne z Forsmæn Forelldraña. Þier kalled aller Gud ydar Fødur/ sm̃ a Himnũ er/ eñ hñ vill ecke þss Fader heita/ sm̃ þoragtar syna Forelldra/ þvi elske hñ ecke sin̄ Fødur/ hvørn hñ sier/ hvorsu mæ hñ Gud elska/ þañ er hñ sier ecke? 1. Joh. 4. O HErra JEsu Christe / þu sm̃ Fødurnũ hlydeñ giørdest allt til Daudañs/ jæ/ allt til Krossens Dauda/ Phil. 2. Gieþ þu ad vier þ þynar/ z þyns z vors himneska Fødur saker/ verdũ so allre Mañleg re Skickan undergieþner/ 1. Pet. 2. Ad þu vilier oss þeckia þyrer þyn Børn a hinũ eþsta Deige / nær þu kiemur ad endurgiallda sierhvørrũ einũ epter synũ Verkũ/ 2. Cor. 5. Sier i Lage bidiũ vier goode Gud/ gieþ Børnunũ hlyded Hiarta/ z vernda þau fra vondre Verølld þssa-re/ so þau elske þig/ elske Forelldrana/ elske Yferbodarana/ elske Dygder og Mañkoste/ Og i einu Orde ad seigia/ ad þau vaxe og þroovest ad Alldre/ Vysku og Naad hia Gude og Mønnum. Bænheyr þ þyrer JEsu Forþienustu / Amen.

Annan Sunnudag epter Þrettanda.

Gudspialled / Joh. 2. Cap.

Þañ Tyma. Þar giørdest Brwdkaup i Cana Galilea/ og Mooder JEsu var þar. Eñ JEsus z hñs Lærisveinar voru og bodner til Brwdkaupsins. Og er þa þraut Vyn/ sagde Mooder JEsu til hñs: Þeir haþa ecke Vyn. JEsus sagde til heñar: Þu Kviña/ hvad heþe eg med þig? Myn Stund er

er eñ ecke komeñ. Mooder hñs sagde til Þioonustumañaña : Hvad helldst hñ seiger ydur/ þ giored. Eñ þar voru sex Steinkier sett/ epter Venju Ebreskra Maña Hreinsunar / og hvørt eitt took Tvo edur Þria Mæler. JEsus sagde til þra : Fylled upp Kiereñ af Vatne/ og þr fylltu þau allt a Barma. Og JEsus sagde til þra : Helled nu a/og færed Kiæmeistaranum/og þr færdu hm̃. Eñ þa Kiæmeistareñ smackade Vatned/þad ad Vijne var orded/ og hñ visse ecke hvad af þ kom / eñ Þionustumeñerner sem Vatned sooktu/ vissu þad. Þa kallade hñ a Brwdgumañ/ og seiger hm̃ : Aller Meñ gefa i Fyrstu hid gooda Vijned/ og nær þr taka ølvader ad gioraft/ þa þ hid lietteara/ Eñ þu hefur geymt hid gooda allt til þessa. Þetta er hid fyrsta Jardteikn sem JEsus giorde til Cana i Galilæa. Og hñ opeñberade sijna Dyrd. Og hañs Lærisveinar trwdu a hañ.

Exordium.

JEg hefe Trwlofad ydur einum Mañe Christo / ad eg fære ydur hønum hreina Meyu/ seiger St. Pall / 2. Cor. 11. Hvør skyllde hafa vogad ad koma so Ordum ad þeirre Einingu sem er a mille Guds og Maña / hefde ecke Guds Ande fyrstur lagt þad i Muñ siña helgra Maña? Og er þad þo ecke ad undra/þvi Ordeñ eiga epter Hlutunum ad lykta. J Leindardoom Holldteckiuñar vors Frelsara / er Gud sameingdur Mañlegre Natturu / þad Himneska vid hid Jardneska / þad Eilijfa vid hid Daudlega / þad Synelega vid hid Osynelega/ hid Skapada vid þad Oskapta/ og þad med so sterku Bande/ ad ecke mæ adskillia / og þar ad auke eru þeir sem Gud elska / eirn Ande med Christo. Þeñañ Orañsakañlega Leindardoom hefur hiñe eilijfu Speke þocknast ad Jardteikna med Sambwd daudlegra Maña/ þar Madur og Kona samañkoma i ærlegum og heiløgum Egtaskap. Nu þott ad Himneskra og Jardneskra Hluta kuñe valla nockur Jøfnudur ad hugsast/ auk helldur talast edur gørast/ þa er þo Eiñingeñ a mille Guds og Maña/ miøg so lyk einum Christelegum Egtaskap: Beggia Høfundur er hiñ Almættuge Gud / Hvørtveggia hefur Kiærleikureñ sameingt / so sem hrein Elska fester Gudhræddra Hioona Sæler eina vid adra/ so hefur JEsus af Eintomre Elsku og Kiærleika ofañstiged i vort auma Holld / og giørst Safnadareñs Høfud/eins og Madureñ Kvinuñar/Eph. 5. Og Paulus talar eñ þa nær þessu i sama Capitula / Seigiande: Vier erum Limer þiñs sama Lijkama/ Holld af hañs Hollde og Bein af hañs Beinum / og med sømu Ordum wtskijrde vor Fader Adam þær Tegunder sem Natturañ baud hønum/ ad være a mille hañs og vorrar fyrstu Moodur/er hñ sagde: Þesse er Holld af mijnu Hollde/

og

og Bein af mynum Beinum / Gen. 2. Þar fyrer Jtrekar Paulus etrnig / hina fyrstu Hioonavygstu/ Eph. 5. med þessum Ordum: Af þeim Tveimur skal eitt Hollð verda. Vor H. Erra telur alleinasta Eina Orsök til þess ad Egta-Foolk skilia meige/ Matth. 5. Sem er Hoordoomur. So skilst eige Christur vid nock ra syndugs Mañs Sælu / þa er hañ hefur sier Eitt Siñ vefta / nema hun take fraahiaa hönum/ Heimeñ/ Hollded og Dispulleñ/ Og þo seiger hin ellyfa Mysk unsemeñ/ Jer. 2. Sia þeir plaga ad seigia/ Ef Madur lætur Konu syna eina/ og hun geingur ad eyga añañ Mañ / Mun hañ hverfa ad heñe aptur? Mun ecke þad Land magnlega saurgast? En þu hefur Hooraueer drÿgt med mörgum Elsk uga. Snw þo aptur til myn seiger DROtteñ Gud. Egtaskaprreñ er af Gude Innstiftadur/ til ad fiölga Mañkyneuu i Heimenum/ þad baud Gud i Ondverdu/ er hañ sagde: Vared og margfalldest / og uppfylled Jördena / Gen. 1 Þad Jtr ekade hañ epter Floodeð vid Noa/Gen. 9. og þess sama Ords Almættis Krapt ur er eñ nu nyr og ferskur/ og mun verda allt til Enda Veralldar. JEsu Brwd ur er eirneñ nærsta frioofsöm margra Barna Mooder/ heñar Vñusta Spaa/ er a heñe farsællega rætt/ ad hin Einsamla hefur fleire Börn eñ hun sem Mañeñ hef ur/ Es. 54. Hañ hefur med H. Guds Orde Otal Barna vid heñe gieted/ 1. Pet. 1. hvör nu standa umhverfis hañs Bord a Himnum/ Ps. 128. so sem Palmat vidar Kvister a Vatnsbökkum plantader / Ps. 1. Þess gietur Jacob Postule / Cap. 1. Hañ hefur sialffkrafa gieted oss med Orde syns Kraptar / ad vier sieum nockurskonar Frumburder hañs Skiepnu. Þessu hroosar Brwdgumeñ / Es. 8. Seigiande: Siaed myn Börn sem DROtteñ hefur giefed mier. Þar yfer fagn ar Brwdureñ / Es. 49. med þessum Ordum: Hvör hefur gieted þessa? Jeg var Obyrta / burtflutt og ad Herfange tekeñ / hvör hefur uppaled þessa? Jeg var yfergiefeñ og Einsömul. Hvar voru þesser? Christeleg Kyrkia elur Fiölda Barna/ þvi heñar Vñuste er alltyd hiñ same / og hañs Ar taka aungvañ Enda/ Ps. 102. Hañ er sa Madur Zemach unðer hvörium Eilyflega græ / Zach. 6. hvörs Ande ad lyfgar. Gydingaña Samkunda er Ein Obyrta/ þvi hun hefur stieged siñ Mañ i Hel/ eñ fadmar hiñ afgamla og wtdauda Moysen/hvörs Bok stafur ad deyder/2. Cor. 3. Nu fyrst hinum ellyfa Gude hefur þocknast ad teikna so hæleita Hlute med Hioonabands Samvisteñe / þa giætum þess/ Bræður myn er / med hvad mikelle Æru og Virdingu / ad oss byriar ad vanda þa Heilögu Stiett. Þar um vil eg nockud framveigis tala wt af þessu heilögu Evangelio.

Eñ þu sem oss hefur Trwlofad þier i Naad og Myskunsemi/ Eilyfe Sonur lifanda Guds/ Vpplys þu Hiörtu vor / so ad þetta vort Aform farsællega lucke est/ og gef þar til Naad þyns hellaga Anda/ A M E N.

Vtleggingeñ.

ÞAr Giordest Brwdkaup i Cana Galilea/seiger Texteñ: Og JEsu Mooder Var Þar. Sumer hafa tilgieted ad þesse Brwd-Hioon hafe vered Att-Meñ Guds Moodur/ z nockrer hallda ad Brwdgum-

eñ

eñ vered hafe Johañes Postule/ þui hñ eirn skrifar ꝥta/og þeiger þo um̃ Nofneñ/so sm̃ Plagsidur hñs er/nær hñ um̃ sialfañ sig eitthvad merkelegt skrifar: Vm̃ ꝥta er eckert vijst/rijdur z a ongvu. Nitt er aud rꝍded/ad hier hafa Gudhrꝍdd^v Persoṅ bwed Rꝍdahag siñ/þui ecke hefde Jesu Moodir ꝍtt Sess vid þau ella/ z er ꝥ af ꝥssu ad lꝍra/ad Meñ take Gudhrꝍdda Meñ til Rꝍdaneytis mz sier/þeg^r slijkt a ad byr ia/eñ ecke hlaupa til slijkra Efna ꝥ Rꝍd fram̃/eige helldur hlijdest a fortolur ꝥra/ er añadhvort sialfer ecke vita Footm̃ sijnu Forrꝍd/ edur ꝥ eigeñ Gagnsmuna saker steipa einu Oreincu z fꝍkiꝍnu i þa Grysu sm̃ hñ mꝍ ꝍfeñlega gista z alldrei bluijdañ Dag sꝍ. J Egtaskap ar Mꝍlu̅ er ꝥ eins z i Stridenu/þar mꝍ eige villast tuisvar/Sa sm̃ eitt siñ fiell i Valeñ/hñ reis alldrei upp sijdañ/z hñ s byriar siñ Rꝍda hag/mꝍ bwast vid ad tebla vid slijkañ Kost allañ siñ Alldur/ er hañ leked hefur; Jeg heyre ad Jesu Mooder var hier ad Heimbode/z hñs Lꝍresveinar. Eñ hvad seiger hñ sialfur? Matth. 12. Sa sm̃ giorer Vilia mijns Fodurs s a Himnu̅ er/ hñ er miñ Brooder/Syster z Mood er/ ꝥ eru ꝥr ed Ottast Gud z elska. Slijku̅ eiga Guds Born epter ad leita. Eingeñ er þuilijk Heimañ Fylgia sm̃ Otte Guds z ꝍrlegt Vpp helldе. Abraham liet Eleazar siñ Þienara sveria sier vid Gud/ad hñ skyllde aungva taka Syne sijnu til Egta af Canaans Dꝍtru̅/ Gen. 24. So miked þotte hm̃ a þui rijda/ad Born sijn ecke skylldu draga Ok mz Ogudlegu̅/2. Cor. 6. Drotteñ Allsheriar lagde rijkt a vid sitt Folk/ ad eige skylldu ꝥr teingiast þm̃ Gudlausu Þioodum/er hañ rak wt wr Canaans Lande/Devt. 7. Þad bar til ꝥss/ad eige skylldu ꝥr villa Hiar ta ꝥra fra Gude/z temiast a alla þa Ogiꝍfu ꝥ hvoria hiner voru wt drifner/eda ꝍsamt þm̃ verda fyrer Guds straungu Hefndar Hende/er alla teidu var wtriett til ad hvolfa hinu fulla Mꝍler Syndañа yfer ꝥra eigeñ Hofud. Syner Veralldar þessarar spyria fyrst allra epter Audꝍfu z Rijkdoome/so s oll er Von til/þui hvar ꝥra Fiesioodur er/ þar er Hiarta ꝥra/ Matth. 6. Nu mꝍ þo ecke slijkar Guds Gꝍfur lasta/þegar ꝥ eru hañs Gꝍfur/og ecke Braud hiñs Volada/Sveite

 Dag.

Daglaunarañs/ ed: Hws Eckiuñar/ eñ eg sie þo apt: a moot/ ad Heim
ureñ mun fyrerfarast mz ollu þvi s̄ i hm̄ er/ 1. Joh. 2. z hvor eru þa
Þsſ Not sm̄ eirn hefur sett ꝥ sñ Gud z ædsta Hiartans Traust? Þar
er skioott til ad svara: Hñ er Gudlaus z Huggunarlaus/ z auk Þssa/
þott vier skylldū epter Mañlegū Plagsid tala/ þa jata eg þad satt ad
vera/ sm̄ hñ sagde fordū. Eg vil helldur Mañeñ sm̄ Peningeñ brest-
ur/ helldur eñ Peningeñ þañ er Mañeñ vantar/ þvi hvad skal Audur
eñ hinū Arga/ edur Bogeñ þm̄ er eige kañ ad nyta hñ? Þad være eins
z ad kaupa margar Horpur handa þm̄ s̄ ecke kañ a Horpu/ eda Bæk
ur ꝥ þañ sm̄ ecke hefur lært a Book. Audur er goodur þm̄ er kañ ad
brwka hñ/ hinū er hñ eins z rogū Mañe langt Vopn/ eñ eingeñ veit
þa Kunst / nema sa sm̄ Gudhræddur er / og giorer sier Vine af hinū
gamla Rangtætis Mamona/ þa ed medtaka hñ i eilyfar Tialldbwd-
er/ Luc. 16. Og i stuttu Maale ad seigia/ sa er einasta Auds verdur sm̄
Audeñ forsmaaer/ Ecke ꝥ hñ fyrerlyte Guds Gafur edur kaste þm̄
a Glædur/ helldur fester ecke Hiarta sitt þar vid/ z lætur ecke Mamon
drottna yfer sier/ helldur drottnar yfer hm̄. Og fyrst Þssu er so vared/
þa er ecke ad slægiast til Audsins sm̄ a ad vera Þrælleñ / helldur til
Guds Otta sem a ad vera Herrañ. Adrer eru giefner ꝥ Ættū og gof-
ugu Foreldre/ ꝥ er ad soñu ægiætt/ þvi tydar ber ꝥ vid/ ad gooder koma
af goodū/ og Stoormeñe hafa betre Raad til ad ala upp Born syn ef
Þr vilia vel/ helldur eñ Smælingiar. Þo er allt holldlegt ꝥ af Holld-
enu er fædt/ Joh. 3. og aller eigū vier til Adams ad telia/ og ecke taka
Meñ alltyd Dygdernar i Arf. Jeg vil helldur ad eirn giere Abrahams
Verk/ eñ ad hñ sie Abrahams Sonr/ þvi lytt gagnar þm̄ gofugt Af
spreinge/ s̄ meir er til Mynkunar Ætt siñe/ eñ hun kyñe ad vera hm̄ til
Soma/ z nærst er ꝥ hvoriū sm̄ sialfur er hñ. Þr sm̄ þa hafa eñ miña
Vit/ Þr gangast fyrer Lit/ z so ætla eg allmarger binde ꝥ Sattmaal sm̄
eingeñ maa riwfa so ad Skopū fare/ nema Daudeñ. Fagurt Gofs er
ꝥ ad soñu eñ nærsta fallvallt/ þvi allt Holld er Hey/ z allur Þsſ Bloome
so sm̄ Gras Akursins. Þegar Guds Ande blæs þar a/ þa visnar þad/
seiger

seiger Rødd Hrooparans i Eydemørku / Es. 40. Lijtell Kville/ eitt Oforvarandes Tilfelle/ ein Myfluga/ sem er hid minsta Kvikende/ kan ad eyda Mansins Fridleik z hans Styrk/ so þar er ecke epter af. Dygd enn er ein/ so sem hinn gamle Cicero sagde/ sem er med diwpum Rootum nidur fest/ hvør alldrei veikiast kan/ og alldrei wr Stad ad hræraſt/ z ef hann hafde so miked Traust a Dygdenne/ sem þo kunne ecke ad meta hana ødru vijse/ helldur enn annar Heidinge: Hvad dyrt ætter þu þa christenn Madur Gudhrædsluna ad kaupa/ sem er til allra Hluta nytsamleg? 1. Tim. 4. Gief mier þessa sagde Samson hinn sterke/ þvi hun þocknast mijnum Augum/ Jud. 14. Þad var diwpvitur Røksemd þess Doomarans i Israel. Dalila þocknadest og so hans Augum/ Enn hann vard annars var/ þegar hun olle þvi ad hann blindadur var a þeim sømu Augum/ er komu honum til ad gyrnast hana/ Jud. 16. Og mæ af hans Dæme læra þad/ ad so verde ad Svinum sem Osvinum/ Enn hvørnenn sem honum er fared/ þa ætla eg ad marg-ur enn nu i Dag gyrnest þad er honum glæpest a/ og sanna so sijdann Ordskvid Salomonis Konungs/ er best vijsse af slijku ad seigia/ Ad vond Kona sie eins og Reykur i Augunum. Epter øllu þessu spyria nu heidnar Þiood er/ Matth. 6. og þeir sem eins eru lynder/ Enn hvørt nockur elskar Gud/ edur ræker sinn Christenndoom/ edur hefur JEsum ad Heimbode/ þar spyria fæer epter af oss/ sem þo lætunst Christner vera/ og jeg hefe O-vijda heyrt adspurt i Lande voru/ hvørt eirn sem leitar Konfængs Ott ast Gud/ hvørt hann ræker hans Bodord/ hvørt hann giefe Olmusu nema fyrer Fordilldar skulld/ hvørt hann være riettsyn/ æstundunarsamur i sinne Kallan edur eige/ hvørt hann hefde Sinne edur Hiarta til ad voga nockru Omake edur ødrum Munum uppa sijna z annara Velferd/ eda hefde adrar Christelegar Dygder til ad bera. Enn hvørt hann rijkur være/ kynne vel ad hræsna þeim Mønnum/ kynne ad koma so Aaru sinne fyrer Bord/ ad hann giæte a einhvørn Hatt slopped Miskunarlaust fyrer Almwga / kynne vel ad hylia Ulfenn under Saudar-Giærunne/ Og i einu Orde ad seigia/ stela/ svijkia/ liwga og ræna/ under Hylmingu Gudrækneinnar z Hooglætesins/ Þar hefe eg heyrt nærre þvi med berum Ordum umtalad/ Og so er fared

 Christenn-

Christendoomenum hia allmørgum. Være þa eige betra ad taka JEsum til Raads og Heimbods med sier/ sem allt Valld er giefed/ bæde a Himne og Jørdu/ Matth. 28. Hvor ed allt stundlegt Epterlæte kann yfergnæfanlega ad veita Astvinum sijnum/ epter þvi sem hans alvitra Raad sier þeim best haga/ Og ef hann þad ecke veiter/ þa veiter hann þad sem er øllu ædra/ øllum þeim sem hann oittast/ sem er sialfur hann og hans Vinatta/ sem alld rei bregst/ þott Himen og Jørd forgange. Þad var stoor Virding ad Jesu Mooder og hans Læresveinar voru ad Veitslu þessare/ enn þad tekur yfer ad Menn heyra i Evangelio / ad JEsus hafe hier sialfur vered. Abraham vard gladur vid ad hann sa Dag Mannsins Sonar/ Joh. 8. og þeckte hann þo valla. Enn hvilijkt er þad ad JEsus Christus Son ur Guds lifanda/ Matth. 16. Voru Hollde iklæddur sannur Gud og sann ur Madur/ hann virdest ad pryda Samkomu þessa med sinne Nalægd. O minn Herra JEsu. Hvad er þo Madurenn þess/ ad þu minnest hans? Edur Mannsins Sonur ad þu vitier hans? Nu Riettlaate þess Ranglaata/ Nu Odaudlege þess Daudlega/ og Konungur Dyrdarennar þioons Syndarennar? Enn allt hefur þu þetta giørt minn Herra/ til þess ad kienna Børnum þijnum/ hvornenn þau eige ad byria þad Samtmeal/ sem þu hefur viliad læta vera Tykingu þinnar Guddomlegrar Elsku til vor aumra Manna. Ecke er Jesus einasta nalægur þessum Brwdhioonum/ helldur eiga allar christnar Manneskiur þann sama Kost sem hann vilia til sijn biooda: þott JEsus sie oss ecke nalægur synelega/ so sem hann var a Døgum sinnar Holldsvistar/ þa eiga þo øll Gudhrædd Hiørtu Kost a hans Nalægd/ þvi hann hefur sialfur lofad/ Matth. 28. ad hann vilie vera hia oss allt til Veralldarennar Enda. Ecke hefur hann þad einasta sagt til Læresveinanna/ helldur til allra þra sem a hann trwa mundu/ þvi Postulanna Dagar þrutu laungu fyrer Veralldarennar Enda/ helldur ma hier um ætla þad sama sem Drottenn sagde fordum til þra: Þad eg seige ydur/ þad seige eg øllum/ Marc. 13. Biood Jesu med heitre Bæn til þijns Brwdkaupe/ christenn Madur/ og mun hann ad vïsu verda þinn Giestur. Riett-trwad Hiarta þarf eige leinge ad leita ad Jesu/ þad er hans Kyrkia/ 1. Cor. 6. Og muni Drottnarenn ecke tefia ad koma

til

til sijns Musteris/þegar hñ til þss kvaddur er/ Mal. 3. Eitt Harm-
þrwnged z sundurknosad Hiarta fyrerlijtr hñ alldrei/ þvi þ er sw Foorn
eñ/sm̃ hm̃ lijkar/Ps. 51. Pad eru þær Vister/er hm̃ skal fagna med/
og hñs Þeginskyllda hia Mañaña Børnu̅. Sie þvi JEsus hiñ fyrste
og sijdarste Giestur til allra vorra Brwdkaupa. þar sm̃ hñ er/ þangad
vill Faderen̄ z H. Ande koma/ z Vistarveru hia þm̃ giøra/ Joh. 14.
sm̃ Guds Syne hafa til sijns Brwdkaups boded. Adrer Viner z Giest
er yfergiefa oss z kañast valla vid oss epter m/sierdeilis ef nockud skyllde
a þm̃ liggia/ so ad Vinskapuren̄ er wte/ þegar af er Koñuñe. Þeir
hafa Matar Ast a oss/ eñ ongva adra/flest-aller. Eñ Jesus yfergiefr
alldrei þa/er hm̃ treista. Snarara kañ Faderen̄ ad giefa Synenu̅ Hogg
orm ꝥ Fisk/z Stein fyrer Braud/ Luc. 11. helldur eñ Gud kuñe ad neyta
þm̃ um̄ goodar Gafur / er hñ mz riett-trwudu Hiarta þar um̄ bidia.
Helldur kañ Mooduren̄ ad gleima sijnu Barne / Avexte sijns Kvidar/
Es. 49. helldur eñ JEsus kuñe þm̃ ad gleima/sm̃ hñ elska. Og fyrst
þsse Giestur er svo ægiætur/ sm̃ nu er sagt/ þa sieu øll christen̄ Egta
Hioon alvarlega aminnt um̄/ad skicka sier so i sijnu Egtaskap/ad þau fæ
le ecke i burtu fra sier/ so Milldañ/ so Giæskurijkañ og so Volldugañ
Herra. Paulus leggr Heilræde hier til/ Eph. 5. seigiande: Þier Meñ/
elsked Egtakonur ydar/so s Christur Søfnuden̄/z gaf sig sialfañ wt
ꝥ hñ. Omøgulegt er ad søñu daudlegu̅ Møñu̅/ad vera so fullkomen̄ a
Elskuñe hvør vid añañ/ so sm̃ Christur hefur vid oss vered/ þo kuña
Meñ ad breita epter hñs Elsku/so miked sm̃ møgulegt er. Mier þyker
Lijklegt/ad sa s tijt hugsar til þss/hvørsu kiæra ad Jesus hafde hñs
Salu/þegar hñs Sala vard hrygg allt i Daudañ/Matth. 26. til ad
wivega syndugu̅ Salu̅ eilijfa Glede/hñ mune skyrrast vid ad hata sitt
eiged Holld/ Eph. 5. og afrækia þ sm̃ a ad vera ein Sala med hm̃.
Eñ Gud næde/hvad fær hugsa hier til? Og hvad Olykkur er sumra
Maña Egtaskapar Vnderbwningur z Sambwd/Christi Elsku til sijñ-
Brwdar. Losta og Lausgiæde taka marger til Rads mz sier / þegar so
Vegsamlegañ Radahag skal byria/þeinkiande lijted um̄ þ/hvørt þeir

giefe veitt sier z sijnū ærlega Forsorgun/ eda hvort þr bere Vit z Meñ ingu til ad ala Børn sijn upp i Guds Otta z goodū Sidū. Allt oþmarg er hlaupa samañ med litlu meire Ahyggiu / eñ Nestar og Mwlar/og þegar Gyrndeñ er slockt um̄ Stundarsaker/þa yþergieþur hvort añad/ edur liþa i Hioonabandenu eins z Vargar: Frilluliþnadur er slijkt og ecke ærlegur Egtaskapur/z þott þ kallest so þ Møñunū/ þa er Guds Doom: odruvijsse eñ Mañaña Doomar. Sa sm̄ lijtur eina Konu til ad gyrnast hana/hū heþr allareidu drygt Hoor mz heñe i sijnu Hiarta seiger Lausnareñ/Matth. 5. Þar aþ ræd eg/ad sa sm̄ ætlar Konu siñe Einlæte(edur Kona s̄ feigeñ villde vera vid Mañeñ skileñ)þau haþa allareidu yþergieþed hvort añad. Sa s̄ illa mz heñe liþer/hñ heþur tapad hinū betra hluta Egtaskaparins sm̄ er Eining Hiartnaña z i sundur slited þ sm̄ Gud heþur skipad ad eitt skyllde vera/Gen. 2. Christ: gaþ sitt Lijþ i Daudañ þ sijna Brwde/Eph. 5. Ad søñu er þ valla heimlande aþ syndugre Nattturu/ad hun so heitt elske/þo eru þss mørg Dæme Añarstadar i Heimenū/ ad margur vogar Lijþenu fyrer Kviñu og Børn. Eñ hvad giora Meñ i þssu Idiulausa Lande? Þad sama s̄ Salomon seiger um̄ Letingiañ: Jeg vil eñ þa soþa lijted/z eñ nu dotta nock ud/ z eñ þa leggia mynar Hend: samañ litla Stund/ þangad til Orbyrgdeñ kiem: /so sm̄ eirn Ferda-Madur/z Skorttureñ eins z ein Hella/Prov. 6. Konurnar haþa og Bodord aþ St. Pæle i þessum sama Capitula/sm̄ eg ædur um̄gat. Hañ seiger: Konurnar vere sijnū Møñ um undergieþnar so s̄ Drottne/þviad Madureñ er Konuñar Hoþud/so sm̄ Christur Saþnadareñs. Þar fyrer/ so sm̄ Soþnudureñ er undergieþeñ Christo/so eiga z Konurnar ad vera sijnū Møñū undergiefnar i øllu. Med Elsku a slijkt ad vera/Br. M. Eñ eige mz Oþbelldi. Madureñ er ad søñu Konuñar Hoþud z Herra/Gen. 3. Eñ hñs Herradæme a ad vera iñþaled i Elsku z ecke Oþrijke. Hoþuded sier þ Lijkamañ til þss ad hm̄ vel vegne/eñ ecke meide sig edur steite. Hiner adrer Limerner wtrietta þ sm̄ Hoþuded ælycktar/ eñ þ a so þ ad sieæ/ ad eige sie til Skada nie Hindrunar. Stiorne Meñ Konū eins z Christur Soþnudenum/

udenū/ hn̄ rædur alldrei nema til Farsælldar/ þm̄ sm̄ vilia láta sier aþ hn̄s Anda stioorna. Eñ sw Mañeskia/ s̄ ecke vill hn̄s Rædū hlýda/ Hun kañ ecke ad heita hn̄s Brwdur. So giet eg eige helldur kallad þa Egta Konu/ s̄ ecke vill þara ad goods Mañs Rædū. Ecke helldr þañ Egtamañ/ s̄ illa rædr/ eþ hn̄ heþur betur Vit a. J Moysis Logū bañ ade Gud ad nockur Kallmadur skyllde þæra sig i Kveña Bwning / og ad ein Kona skyllde bwa sig eins og Kallmadur: Þetta er Lyklegast/ ad hiñ Alvitre Konungur haþe sett til ad hallda gooda Skickun medal sýns Folks/ og til ad aþstýra Lauslæte og Hneixlissamre Vm̄geingne millū Karla og Kveña. Eñ þo kyñu Meñ þess til ad gieta/ ad a medal añara være hier med teiknad/ ad eirn Kallmadur skyllde ecke láta þ Valld/ er hn̄ epter Guds Bode heþur yfer Konuñe / og Konañ eckert Valld taka sier til yfer Mañenū / Þvi ein Kona sem vill ræda þyrer Bonda sýnū/ hun tekur uppa sig Kallmañs Bwning / og eirn Egtamadr er so mióg vellteft wr sýnu Bonda Sæte/ ad hn̄ lætur Konuna þ̄ sig ræda/ hañ býr sig Kveña Bwninge / og má ei þramar Hwsbonde kallast/ z er hvortveggia þta ad um̄hverþa Guds Skickun/ hvi hvortveggia heþur hn̄ bañad/ er þ þvi ein Andstigd þ̄ hm̄. Þetta seige eg ecke þss vegna/ ad eige sie þ Soomasamlegt hvorrū Mañe/ ad þeckiast holl Ræd goodrar Konu. Heþde Pilatus hlýdt Konu siñe / þa heþde hn̄ eige giorst sekur i Bloode hiñs Riettláta/ Matth. 27. Aurelianus Keysare gáþ þañ Vitnisburd Zenobiæ Drottningu/ ad m̄ heñar Rædū z Fylge/ heþde Odenatus heñar Hwsbonde Persana sigrad. Munde þ skada David ad hn̄ hlýdde Abigael? 1. Sam. 25. edr Joab Ræde Kviñ uñar i Abel Beth-Mahaca? 2. Sam. 20. Þvi seiger og Salomon/ Prov. 14. Ad ein skynsom Kona bygge Hwsed: So kañ z opt til ad bera/ ad Kviñañ sie þramar Vite boreñ eñ Madureñ/ z er þa eingeñ Mýnkun ad fallast a Ræd heñar/ Eñ þat þyrer a hun ecke ad heþia sig upp yfer Mañeñ. Eirn Þienare kañ ad skynia mart þramar eñ hn̄s Herra/ samt er hn̄ þo ecke Herra. Þad kañ og opt ad henda sig / ad eirn Rædgiafe sie výsare eñ hn̄s Konungur/ samt er hn̄ þo ecke nema

Ræd-

Rædgiafe/ So er z ein Kona alldrei nema Kona / hvorsu sem hun er vel ad sier um̃ alla Hlute/ hun kiemst alldrei hærra en̄ ad vera Hofud-prijde Bonda sijns/ eins z Salomon talar um̃ goodar Konur/ Vilie hun meira vera/ þa smænar hun bæde sig z hn̄/ z heiter hun þa Rotnan i hn̄s Beinū/ Prov. 12. sem er eingen̄ Æru Titill. Gud hefur Hlutum̃ nærsta vijslega hagad i Mañenū hefur hn̄ giefed Afl z Vitsmune/ Konuñe Fegurd z Blijdlæte/ hvortvegge eiga so sijnar Gafur ad brw-ka ad Gude þocknest. Kallmadurēn a ad brwka Styrkleika sin̄ til Er-fidis/ en̄ ecke til Ofskopa/ Vitsmunena til Forsiedrar/ og ecke Hreck-vijse: Konan̄ Fegurd sijna til ad þocknast Mañenū/ þvi þ hefur Gud skapad i Nætturuñe/ en̄ eige til Lausslætis/ þvi þ hefur Diofullen̄ in̄-þært i Heimen̄. Blijdleika sin̄ til ad mijkia Mañsins Gied-smune/ en̄ ecke ad svijkia hn̄ til vondra Verka eins z Jessabel/ 1. Reg. 21. Jeg Itreka en̄ þa aptur hina fogru Pals Samlijkingu um̃ Christum og Sofnuden̄/ þvi hvorge er christelegū Egtaskap meire Virding giør/ en̄ i hen̄e/ Pott Som Guds lifanda hafe virdt oss þss/ ad kalla oss sijna Brwde/ þa er hn̄s Dyrd øngvu ad miñe/ helldr ollu meire i allra þra Hiarta s hn̄ elska/ Nafns Brwdur hefr z alla sijna Æru z Virdingu þar af/ad hun er hn̄s Brwdur/ z elske hn̄ eirn z virde/ og þar þ utan̄ hefur hun øngva. Konan̄ hefur og øngva Æru þegar hun Potrder Mañen̄. Pall seiger/ Eph. 5. ad sa sem̃ elske sijna Egtakonu/ hn̄ elske sialfan̄ sig/ z sama er um̃ Konuna ad seigia/ þegar hun Mañen̄ vird-er/ giorer hun sialfre sier Virdingu/ z sw þ ecke giorer/ hun rifr Guds skipan/ z setr Skorena upp i Becken̄: Pvilijkt Hionaband er ecke ollu skickanlegra/ helldur en̄ ef einhvor geinge a Hofdenu. Salomon seig-er/ ad ein þægeleg Kona/ sie Corona Mañsins/ Prov. 12. og er þ i þvi mest iñefaled/ ad hun hlijden̄ sie/ z giøre hm̄ allt til Sooma. Peir sem nu Jesū vilia hafa mz sier ad Heimbode / þeir skulu mz slijku Skape ganga ad eigst a/ þa mun allt̃ijd vel farnast og alldrei illa / þa mun Christi Ok sætt fiñast z hn̄s Byrde liett/ Matth. 11. ef hm̄ þocknast ad speña sijn Born þ sin̄ Ploog-Romverlar s z Gricker hafa nefndt

Hioonen̄

Nioonenn mz sama Nafne ſ Akneyte þau er draga eitt Ok. Nautenn ver da þvi ſo von þeg" þau ſamſveitaſt/ad eitt hialpar ødru til/ z eitt hegdar ſier ſvo i ſijnu Erfide vid añad/ad Plooguren̄ kuñe ſ lietta ſt æfram ad ganga. Sicaũ til chriſtner Meñ/ad eige ſieũ vier lakare eñ þau Viñu dyren̄ er Gud hefur ſett oſſ yfer / og giefed oſſ til ad lietta under vort Erfide/mz hvoriu vier eigũ ad næra oſſ af Jørduñe/þar hñ hefur ſo miklu meira til vor lagt eñ fra/ad fyrer utan hiñ fagra Lijkama er hñ hefur oſſ giefed/z hina ſkynſemdarfullu Saal er hm̄ ſtioornar/þa hef ur hñ endurkeypt oſſ mz ſijnu eigen̄ Bloode/ Act. 20. Nofñ Raad JE ſu Moodur/ er hun ſagde til Þienarañã/ hvad hellſt hñ ſkipar ydur þ giored. Eñ hvør eru þa hñs Raad? Paall ſeiger oſſ þ/Gal. 6. Eitt bere añars Byrde/z þa munud þier uppfylla Chriſti Logmaal/þ hefur ad ſoñu Poſtuleñ øllũ ſagt/eñ ecke ſijdſt Niooñunũ. Þa mun hin Al mattuga Drlætis Hond er ſedr allar lifande Skiepnr/bæta allañ vorn Breſt/z ſnua øllu Vatne Mooflætinganã i ſætt Vijn Gledeñar: Og þegar Verølld þſſe hætter ad dryckia oſſ mz Vijne ſijns Munadar/og þ tekur til þ yferburde Þeckingareñar DRottenis vors JEſu Chriſti ad ſmacka oſſ illa/ þa vier fiñũ øngva Huggun i Heimenũ/z hñ dryck iar oſſ mz Galle og Edike eins og vorn Brwdguma/Matth. 27 Þa mun Jeſus giefa hid gooda Vijned/þa mun hñ drecka oſſ til af Nægd argiædũ ſijns Hwſs / Pſ. 36. Þa mun hñ læta oſſ ſmacka Sætleik epterkomande Alldar/hvør ecke er Matur nie Dryckur/helldur Fridur z Fognudur i H. Anda/ Rom. 14. Hvørs nioofande ad verda hier i Naadeñe/og ſijdañ eilijflega i Dyrdeñe/oſſ uñe og veite Gud him neſkur Fader/fyrer Forþienuſtu ſijns Eingietens Sonar JESV Chriſti; A M E N.

Þridia Suñudag epter Þrettanda.

Gudſpialled/ Matth. 8. Cap.

I Þañ Tijma. Og þa ed JEſus gieck ofañ af Fiallenu/fylgde honum margt Foolk epter. Og ſiaa þu / ad Lijkþrær Madur

 kom /

kom / tilbad hañ og sagde : HErra / eþ þu villt / þa gietur þu mig hreinsad. Og JEsus riette wt Hondena / ahrærde hañ og sagde : Eg vil/ vertu hreirn/ og jaþnsnart vard hañs Lÿkþra hrein. Og JEsus sagde til hañs : Sia þu til / ad þu seiger þad eige neinum / helldur þar þu og syn þig Kieñemañenum/ og Oþþra þeirre Gaþu / er Moyses baud til Vitnisburdar yþer þeim. Eñ þa ed JEsus gieck iñ i Capernaum/ kom til hañs Hundrads Hoþdinge nockur/ bidiande hañ og sagde : HErra / Þioon miñ liggur Limaþallssiwkur heima/og kvelst þwnglega. JEsus sagde til hañs : Eg vil koma og lækna hañ. Og Hundradshoþdingeñ svarade og sagde : HErra / eg em þessei verdugur/ ad þu ganger iñ under mitt Þak / helldur seig þu eitt Ord/ og mun miñ Þioon heilbrygdur verda. Þviad eg em Mad ur Yþervalldenu undergieþeñ / haþande under mier Stridsþoolk / og nær eg seige þessum/ Far/ þa fer hñ/og ødrum/ Kom þu/og hñ kiemur/ og Þræle mÿnu/ Giør þetta/og hñ giører þad. Eñ þa ed JEsus heyrde þetta/undradest hañ/og sagde til þra er hm̃ epterþylgdu : Sañlega seige eg ydur : ad þvilÿka Trw heþe eg ecke funded i Jsrael. Eñ eg seige ydur / þad marger munu koma aþ Austre og Vestre/ og sitia til Bords med Abraham/ Jsaac og Jacob i Rÿke Himnaña/ eñ Rÿkesins Syner munu verda wtrekner i hin ytstu Myrkur / þar sem vera mun Oop og Gnÿstran Tañaña. Og JEsus sagde til Hundradshoþdingiañs : Gack þu hiedañ / verde þier epter þvi sem þu trwder. Og hañs Þioon vard heill a þeirre sømu Stundu.

Exordium.

FAKKa er nockur sa Vitnisburdur i Heilagre Ritningu er so krøptuglega votte / ad Gud og Madur eru samteingder i eirne Personu DRottens vors JEsu Christi / sem þau Ord er skriþud standa i Pistlenum til Col. 2. Þar Postuleñ seiger : Ad i Christo bwe øll Fylling Guddoomsins Lÿkamlega. Næsta bermælltur heþur Paulus vered um Leindardoom Holldteking vors Frelsara i þessare Malsgrein / þvi hvar Guddoomsins Fylling bÿr/ þar bÿr Gud allur/ og allur hañs Kraptur/ hañs Almætte/ hañs Guddoomlega Speke/ hañs Riettlæte / og hañs mikla Myskunseme / og allt añad sem Mañleg hyggia kañ ad giøra sier i Lund um̃ Guds Orañsakañlega Veru/og þar Gud bÿr

Lÿkam-

Lykamlega/ þar byr hañ ſo ſem Sælen̄ i Lykamanum. Og ſo ſem Sæler vorꝛ ar eru ſamteingdar Lykamanum/ So ræd eg af þeſſum Poſtulans Ordum/ ad Gud hafe ſamteingdur vered Chriſti Mañdoomlegre Natturu / Og þvilyka Ordꝛ hattu mꝛ fleire leſa i Sendebrefum hiñs heilaga Pals og añara Guds Mañꝛ. Nu þo ad vor Frelſare hafe allmarga Votta ſiñar Guddoomlegu Hatignar / og heñar Jbwdar i voru Hollde/ þa hefur hañ ſamt eñ þa framar viliad ſtyrkia þeſſe Sañinde um̃ ſiñ Guddoomlega Krapt / med Taknum og Stoormerkium / hvør eingen̄ kuñe ad giøra nema Gud/ ſem alleina Daſemdar Verken̄ giører/ Pſ. 136. Þetta atte ecke ad minſtu Leite ad ſtyrkia Trw vora/ Bræduꝛ myner/ i Eymdaꝛ dal þeſſum/ þvi hañ er Gud ſem vort Holld og Blood hefur uppa ſig teked. Gud er i Hollde voru freiſtadur a allan̄ Hatt lyka ſo ſem vier/ þo an Syndar/ Heb. 5. Gud kañ ad ſampynaſt vorum Eymdum. Gud hefur vora Siwkdooma borꝛ ed/ og vorum Orkumſtum a ſig hladed / Eſ. 53. Gud er kyndur i voru / og þo i ſynu Hollde/ fyrer vorar eñ ecke ſynar Synder. Gud hefur med ſynu eigen̄ Bloode Chriſtnena Endurleyſt/ Act. 20. Gud hefur giefed oſſ ſiñ Lykama til Nautnar/ og med Bloode ſynu hefur hañ dryckiad oſſ/ Joh. 6. Gud hefur i voru Hollde lided/ og i þvi ſama er hañ iñgeingen̄ i ſyna Dyrd / Luc. 24. og hefur ſett ſig til Kraptarens hægre Handar/ Heb. 1. J þeſſare Trw ætte oſſ ad ſtyrkia medal añarra/ þad heilaga Evangelium er vier ſtrax heyrdum leſed/ J hvøriu vor bleſſꝛ ede Endurlauſnare med Tvøfølldu Kraptaverke Augliſte ſiñ Guddoomlegañ Matt og Vellde: Eñ ſøkum þeſſ/ ad eg fyrer vyſt veit ad þar er eingen̄ af ydur/ ſem efar hier um̃ / og eg hefe þeñañ Formaala talad / lꝛngtum helldur til Uppꝛ vakningar i Packlætenu vid Guds Sonar Oum̃ræðelega Giæſku / helldur eñ til ad telia nockrum Trw um̃ þa Hlute ſem aller jata ſaña ad vera / og eingen̄ Tvyꝛ mæle leika a i nockurs Mañs Hiarta / þa viliũm vier helldur a þeſſare hælfre Stundu Jhuga / hvørnen̄ vier eigum þeſſar Guds Daſemder og Velgiørninga oſſ i Nyt ad fæta. Og ſkulum vier þvi alleinaſta i þetta Siñ oſſ fyrer Hendur taka hid Fyrra Kraptaverked / um̃ Lækning hiñs Lykþraa / og þar af ſpeꝛꝛ vega. 1. Hvad Skadſamlegur og Vidurſtyggelegur Siwkdoomur ad ſie hiñ Andlega Lykþraa SYNDeñ. 2. Hvørnen̄ vier eigum af heñe heiler ad verda.

Eñ þu goode Meiſtare JEſu/ ſem vor Kvanꝛkvæme hefur bored/ Tala þu Eitt Ord oſſ til Lyknar hiaa þynum Himneſka Fødur / ad hañ ſende oſſ ſiñ Anꝛ da til þeſſa Verks / og munum vier heilbrygder verda / Bænheyr þad O Herra fyrer þitt dyrmæta Blood og Forþienuſtu/ A M E N.

Utleggingen̄.

HJer ſtendur i Upphafe Gudſpiallſens/ ad þegar JEſus var komen̄ af Fiallenu/ hafe hm̃ mætt Lykþraar Madur. Oll̄ er oſſ kuñugt/ hvørſu ſkiædur ad er þeſſe Siwkdomur/ þar hñ ſmygur i giegnũ Adar z Sinar/ Holld z Bein/ eins z nockurskonar Eitur/ z er ſvo ad ſeigia

 almeñeleg

almeñeleg Rotnun Lijkamañs: Hvar ꝥ Aaron sagde fordū Daga/Num 12. Er hñ bad ꝥ Systur Þra Moisis ꝛ sijna Mariam/ þa hun hafde møglad sialf og gint hñ til ad mogla a moote Gude ꝛ Moise/og vard þar fyrer med Lijkþrꝏ sleigeñ. Alijt mig miñ Herra sagde hñ: Eg bid/ Legg ecke a ockur Giølld Syndareñar/ mz hvørre vid høfum dꝏrlega breitt ꝛ syndgad. Jeg bid/ad eige verde Þsse lijk Hrꝏe þvi/hvørs hꝏlfur Lijkame er uppeteñ þa ꝥ wtgeingur af Lijfe siñar Moodur. So bañvꝏn s̄ nu Lijkþrꝏeñ er / þa er þo Syndeñ hꝏlfu verre/ bæde Sꝏlu ꝛ Lijkama hef̄r heñar Spilling iñteked/eingeñ Lim̄ Lijkamañs/ eingeñ Tilhneiging Sꝏlareñar er su/ad eige strijde i giegn Gude. Augun hlaupa epter siñe Fysn ꝛ drambsømu Lijferne/ 1. Joh. 2. Muñureñ bijr yfer Høggorma Eitre/Rom. 3. Hendurn' wtrietta Meñ til ad ræna ꝛ stela/ til ad slꝏ ꝛ deyda. Fæturnar eru skiootar til ad hlaupa hiñ breida Veg/s̄ til Gløtunareñar liggur/Matth. 7. Eyrun daufheyrast vid Drotteñs Orde/Ps. 58. eñ klæia epter nijū Lærdoomū/2. Tim. 4. epter Roog ꝛ Bakmælge/ epter Nꝏungañs Ohroodre/og nꝏlega øllu þvi/er Meñ vilia þar Illt i bera. Nasernar hitna af Foolsku/ þegar vier simū þañ/er vier þykiunst eiga nockrar Heiptar ad giallda/edur ef einhvør virder Þta fꝏnijta Rik ꝛ Wsku nockru miña/hellldur eñ heñar Mikillꝏte hlijda þyker/þegar Luckuñar Svipvinde hef̄r hvirflad heñe um̄ Stundarsaker i Lopted upp til ad blinda Þra Augu/ er oss samfara verda um̄ Eymda Dal þeñañ/edur mꝏta oss i hm̄/veit þo ei nær eñ ꝥ fellur aptur a Jordena/ hvadañ ꝥ kom/og verdur Footū troded/þegar Vedrinu slotar/s̄m þo litlu ꝏdur numde vid Skyeñ/ ꝛ fꝏvijsu Møñū þotte/s̄m ad færa a Veigenū Vindaña/Ps. 104. næst Gude yfer Himen ꝛ Haudur. Skynsemeñ er afløgud / so þegar Holldeꝏ rædur fyrer hana/ þa er hun Ovinꝏtta i giegn Gude/ Rom. 8. Vilieñ er hꝏlfu verre/þvi hañ kiepper i moot Andanū/Gal. 5. og af Hiartanu framkoma illar Hugsaner/Agg/Reide/Þrꝏta/Mord/Mañdrꝏp/Hooraner/Matth. 15. og añad þvium̄ lijkt. So er Þsse vesꝏla Tialldbwd ecke añad eñ eitt Hospital daudsiwkra Lima/s̄m af Andskotanū ꝛ Syndeñe

eitrader

eitrader eru. Þad jætar Esajas/Cap. 1. þar hn̄ seiger: Ad allt Nøfuded sie siwkt/allt Hiartad sie veikt/fra Hvirfle z allt til Ilia/sieu ecke nema Sær/Kaun/Beniar z Þrote. Adrar Sotter verda flestar mz ein hvøriu moote læknadar/eñ Lÿkþræeñ ecke/hun skilz eige vid Lÿkamañ fyrr eñ Lÿkameñ skilar Sæleñe. fwiñ i Grøfeñe/er Eidelegging heilbrigdra Lÿkama: Hañ mæ kallast Vppbygging þra/ s̄ rotna lifande/ Þvi sielegre er ein Molldar-Hrwga eñ Lÿkþræ Mañeskia. Syndeñ er i øngvu betre/nema midr sie: Hun skilur eige vid oss/æ so leinge vier berum epter oss þeñañ daudlega Lÿkama/ þvi þott vier sieñ ꝥ Guds Almættis Krapt i heilagre Vatnslaug endurfædd͛/samt græt þo alldrei ad heilu/um̄ hid gamla Mein Adams Spillingar/z hid eitrada Høggorms Bit. Andeñ er ad søñu reidubwiñ eñ Holldid er veikt/Math. 26. og þau tvø berast Bana-Spioot epter/ so eins Lÿf er añars Daude/ þott vier sieñ greptrader mz Christo ꝥ Skÿrnena til Daudañs/Rom. 6. þa lifer þo Neiste Syndareñar i Molldeñe/ s̄m optlega vekur hiñ gamla Adam a Fætur aptur. Þad geingur eins um̄ vorn Eimdar Hag i þssu Lÿfe/eins z Josua skrifar um̄ Israels Sonu/Jos. 23. ad þeir forsoomudu ad wtreka hina Canaanisku epter Guds Bode / ad Gud hafe læted þm̄ epter nockra af þm̄ Þioodū/er hn̄ formællte þm̄ til æsteitingar/ꝥ er þm̄ til Mootlætis/ so er ꝥ z fyrer oss/s̄m geingner erum yfer um̄ Jordan epter JEsu / ꝥ er i giegnū heilaga Vatnslaug/ til ad byggia i þvi fyrerheitna Landenu / s̄m er Rÿke Guds Sonar. Þar verdur þo alltÿd nockud epter oss til Asteitingar/helst af þvi vier erū Toomlæter ad støckva þm̄ Dalldar Flocke/ s̄ Gud hatar/eins og Israel i Canaan/so ad hier um̄ hafa eirneñ Heilager kvartad/z med al añara St. Pæll/Rom. 7. þar hn̄ seiger/ Ad hid vonda lode vid sig/ þa hn̄ vilie giøra hid Gooda. Nu er bañveg Syndeñe vared/Br. M. z ꝥ mæ um̄ hana seigia/s̄ Hannibal sagde fordū um̄ Romveria z þra Borg: Ad bægt munde Vlfū þm̄ ꝥ ad koma/nema Skoogureñ høggveñ være/er þr pløgudu ad flÿa i/ So verdur z eige helldur Syndeñ afmæd/fyrr eñ þsa heñar Hreyse er nidurbroted/og er med soddañ moote

þess Kostur betre sm̃ daudur er/ helldur eñ hiñs er sig kallar ad lifa/ allt eins z hiñs Lijkþrœa. Þad syneſt mier St. Pall samþycke/ þegar hñ seiger/ ad Daudeñ sie siñ Abate/ og ad hñ gyrneſt ad leysaſt hiedañ og vera mz Christo/ hvad hañ kallar miklu betra/ Phil. 1. Eñ i þvi má Lijkþrœeñ kallaſt Heilbrygde hia Syndeñe/ ad hun skilur vid Mañeñ i Daudañ/ eñ Syndeñ fylger ollũ þm̃ epter Daudañ/ sm̃ ecke verda mz Jesu Bloode afþvegner i þessu Lijfe/ so þra Reikur mun uppstijga um̃ alla Eilijfd/ Apoc. 14. þra Elldur ecke slokna/ z þra Ormur ecke vel af deya/ Es. 66. Lijkþrœeñ er afskræmislegur Siwkleike/ hun eyder Mañsins Fegurd/ so adra heilbrygda Meñ stuggar þar vid/ z þr fordaſt þra Nalægd/ jafnvel þr sm̃ af Christelegre Medaumkan hræraſt Mijskunar yfer Eymdũ þra. Þar þ baud Gud/ Levit. 13. Ad soddañ Mañeskiur skylldu hylia Asioonur sijnar. Ecke er Syndeñ betre/ ef vor Augu væru so skign/ ad vier siaa mættũ heñar Omynd. Vier hofũ Vid biood a þm̃ Lijkþrœu/ af þvi vier erũ ecke aller eins af Gude plagader/ eñ vor andleg Illsku Kijle og Graptrarmein/ kyssũ vær iñbyrdis/ og lætũ vel yfer þm̃/ nema þau hafeſt so illa/ ad Fadœme sieu slijkra Van heilenda/ z ber þad til þss/ ad aller vier erũ mz slijku Marke breñder/ sumer meira/ sumer miña/ þvi eingeñ er sa ed Gott giøre/ og ecke eirn/ Ps. 14. Gud giæfe vier mættũ skynia/ hvad illa ad vorar Skamer lijta wt i hñs Auglite/ þar hñ fyrer þra Skulld vill snwa vid oss Bakenu/ og ecke Andlitenu: Hvad seiger Gud hia Esajam/ Cap. 1. Þm̃ Mañ aña Guds Þioonustu? Lœted af ad Offra hiegomlegũ Gafũ/ Reikelseñ eru Andstygd fyrer mier. Og skomu sijdar / Ydar Tunglkomu Nætijder/ z hin vissu Helgehollded hatar mijn Sala/ þær eru mier mædusamar/ z eg em þreittur ad bera. Sie nu þañeñ vort Gudræknisverk i hñs Augũ sumra hverra/ Hvilijkar munu þa vera hinar verstu Synder z Glæper/ sm̃ ad hroopa i Himeneñ? Vier vorũ ad sonnu skapter epter dijrdlegre Guds Mynd/ eñ Illyrme Klækia z Lasta hefz uppeted vorn andlegañ Fryðleik z Holldsfwe Syndareñar hefur spillt voru Atgiorfe. Mætte oss þvi til hugar koma/ ad skijla Lijkþrœ Asionu vorar/

ar/ sm̄ i Guds Auglite er Ossyn orden̄/ þar Asiæna hin̄s fegursta a medal Man̄an̄a Sona/ Ps. 45. JEsu Christi/ sem er Jmynd Guds dÿrdarfulltrar Personu/ Heb. 1. hun var byrgd medan̄ hn̄ var sleigen̄ ꝼ vora Skulld/ Marc. 14. hvøria Andskoten̄ sleiged hefur mz andlegum Kaunū. O hvad nædugr ertu lÿknsame Gud/ ad þu so væger syndugū Mōnū/ ad þr sm̄ þin̄ Kross a Herdū bera/ voru adgreinder fra þm̄/ sm̄ hid sama høfdu forþienad/ en̄ þÿna heiløgu Eingla lætur þu ecke vÿkia fra oss/ helldur þioona oss ⁊ a Høndū bera/ jafnvel þegar vier s̄ verst wt litum i þÿnu dÿrdarfulla Auglite. Þin̄ Eingieten̄ Son hefr þu wtreked fra Auglite þÿnu vor vegna/ hn̄ er Madkur ⁊ ecke Madur orden̄/ Ps. 22. hn̄s Auglit var andstyggelegra en̄ an̄ara man̄a/ Es. 53. Þetta var þin̄ trwe Þion/ sm̄ var hlÿdugur allt til Daudan̄s/ jæ/ allt til Krossen̄s Dauda/ Phil. 2. En̄ til vor wtbreider þu bædar Hendur allan̄ Dagen̄/ Es. 65. s̄ Ohlÿduger erū/ ⁊ giører oss i hm̄ þÿn wtvalen̄ Børn/ Einglunū samlÿk/ Matth. 22. jæ/ samlÿka hn̄s dÿrdarlegū Lÿkama/ Phil. 3. Lÿkþræer Men̄ hafa illa lyktande Anda/ er ⁊ þss øll Von/ þviad allur Natturlegur Vesse Lÿkaman̄s er spilltur. Þvilÿk er Synden̄/ ⁊ þo øllu verre/ jafnvel þott ad vier finnū þar ecke til/ hvørier Samdauna erū ordner hen̄ar Ylldu. Paulus talar so um̄ hana i Davids Orda stad/ Rom. 3. Ad þra Barke sie ein vÿd-open̄ Grøf. En̄ um̄ Grafer framliden̄a talar so Herran̄/ Matth. 23. Ad þær sieu hid in̄ra fullar mz daudra Man̄a Bein ⁊ allskins Oþeckt. So er og þm̄ Man̄e hættad/ er grafed hefur Sælu sÿna i syndugū Kroppe/ sialfa dauda i Syndunū/ ⁊ varpad ofan̄ a hana fwlū Leyr Gyrnda og Lasta/ hun aflar vidurstyggelegrar Andfÿlu i Guds Auglite/ þm̄ er læta hana drottna i sÿnū daudlegū Lÿkama/ Rom. 6. ⁊ leifa hen̄e ad elldast þar in̄e. Hen̄ar Straff brennur allt til nedsta Helvÿtis/ Devt. 32. en̄ hen̄ar Rem̄a uppstÿgur ꝼ Guds Næsær. Er þta sa Fadmur/ sem vier eigū Brwdguman̄ū ad biooda/ þa han̄ frambrunar af Fÿlabeins Hollen̄e? Ps. 19. Er þ sa Koss/ sm̄ vier eigū ad fagna mz/ þm̄ Vorunū a hvøriar Næden̄ er wthellt? Ps. 45. Er þta su Fegurd/ sm̄ hn̄ æ

gd

ad gangast þ/i hvørs Auglite/ad ecke Himnana Himnar eru hreiner/ Job.15. Og hvad a þsse Andardrættur skylldt vid Harmþrængen og sundurknosadan Anda/er Konungur Dyrdarenar vill ecke fyrerlyta? Ps.51. Vier bwn oss i Skart/hvør þyrer odru/z leggiu Kapp a pad/ sumer þyrer Hæverslu skulld/ en sumer til Laustætis: En þæer hyrda um þ/hvort þr hreiner sieu i Guds Augu. Vei/vei ydur Skriptlærdu og Phariseis seiger Lausnaren/ Matth.23. Þier ed hreinsed þ ytra aþ Kierunu/en hid inra er þullt aþ Rane z Ohæþu.Pu blindur Phariseus hreinsa þyrst hid inra aþ Bikarnu z Diskenu/ so þra ytre Partar hreiner verde. Þessa ættu Guds Born ad giæta / og þvo Daglega Kaun Syndana af Hiarta sijnu med heitre Ydran og JEsu Bloode/ þa være þss meire Von/ad vier yrdum ecke so Andrafner fyrer Gude. Og þo margt meige nu þleira hier um tala/þa villum vier læta petta so sagt vera um Skadseme Syndarenar/en hugleida Framveigis/hvør nen vier eigum oss Rænda ad leita/so hun ecke kvelie oss i eilijfre Helsoott. Hvar þra Gud vardveite oll sijn Born i JEsu Naþne/ Amen.

Nu þyrst ad þsse Andlega Lijkþræ Synden/er so skadlegr/so hrædelegur/so vidurstyggelegur/z so banvæn Siwkdomur/sm nu hefe eg sagt/ z þier munud aller med mier sana/ z þ sm yþertekur/ ad hun er so langvin/ad hun mun alldreige yþergieþa oss/þyrr en vier hana yþergieþu/þa er einsætt ad leita þss Medals/sm alleina vid hefie æ/ ædur en vier erum so yþerkomner/ad ecke er Von til Apturbata. Hvad villu vier þa hier til giora? Hvad giorde þesse Lijkþræe Madur? Þegar vor blessade Endurlausnare/ kom ofan aþ Fiallenu/ mætte hn hm og bad: HErra/Eþ Pu Villt/Pa GIetur Pu Mig HReinsad. Hans Bæn var riett-skickud/af þvi han bad um Lijkamans Heilbrygde/ þa beidde hn mz Fororde. Vier þurþu ecke þanen ad bidia moote Syndene/þvi vier eigu þyrer Sælu ad sia/hvøriat hn heþur med sijnu dijrmæta Bloode endurleist/Act.20. Hvar þyrer skylldu vier med Fororde bidia/ þar vier vitu hn vill vier hreiner verdu/og han hefur svared vid sitt Lijþ/ad hn ecke vilie syndugs Mans Dauda/helldur ad hn snwe sier og

z life? Ezech.33. Og þar þyrer er hn̄ i þeñañ Heim komeñ/ ad aller þr s̄ a hn̄ trwa/ þyrerþareſt ecke/ helldur haþe eilyþt Lyþ/ Joh.3. Þeſſe aume Madur jatade ſin̄ Veikleika þ Drottne. Gior ſlykt hid ſama/ Barn Guds/ drag ecke Dulur a þyn Aþbrot þ Gude/ z fegra ecke þyna Illſku i hn̄s Auglite. Þeink helldur þ ſama s̄ David/ þegar hn̄ ſagde/ Pſ.32. Eg jatade Drottne myna Misgiord/ z þa fyrergaþſtu mier þ. Chriſtur heþur allgiorla vitad/ ad þiſſe Madur var Lykþrar/ adur en̄ hn̄ kallade til hn̄s/ þott hn̄ ecke heþde vered audkiendur aþ ſynu Bœn inge/ þa mun hn̄s Guddooms Speke ecke ſydur haþa þeckt hn̄s Mein læte/ helldur en̄ heñar/ ſm̄ gieck bak til vid hn̄/ Luc. 8. og valla þorde ad ſnerta Falld hn̄s Klæda. Lœt þier aþ þiſſu til Hugar koma ad hm̄ nune ecke Okunug þyn andleg Lykþra/ en̄ a medañ þu þeiger/ þa er eingen̄ Von ad hn̄ wtrielte Hondena. Holldþweñ z Daudeñ i Sœruñi er ad ſonu liootur Aſyndū / en̄ ecke mun þ lyta betur wt i Lœknarans Augū/ þott hn̄ ſie ſtrokeñ yþer mz Purpura Farþanū. Hugſa til þeſſ/ hvad lyted þ gagnade vorū fyrſtu Forelldrū ad ſkyla ſier mz Fykiublod unū/ Gen.3. þa Natturan̄ baud þm̄/ ad þau nakeñ væru/ miña mun þier þ gagna/ ad draga Sky Hyrduleyſeſins þ Skom̄ þyna/ þvi þott ad bæde Dioþulleñ z þitt eiged Holld giete ſvæþt þig um̄ Stund/ þa munu þid ecke ſtynga Iſraelis Vaktara Sveþnþorn/ þviad ecke ſyþiar hn̄/ Pſ.121. og hn̄s Auga ſier hvad i Myrkrunū er huled/ Spr. 23. Adam vard feigeñ ad þyggia Skiñkyrteleñ aþ Gude/ Gen. 3. til ad hyl ia ſyna Blygdun mz/ z ad veria ſyndugañ Lykama ſin̄ þ Kullda z tym añlegu Froſte. Þu munt og verda ad kaupa eirn nyañ Klædnad/ aþ hinū ødrū Adam/ 1. Cor. 15. ſo ad Bligdan þyns Klædleyſis ecke op inbereſt/ Apoc. 3. og ad þu ecke breñer i eilyþū Ellde. Hyl þvi ecke þyn Aþbrot fyrer Gude/ chriſteñ Madur/ þa mun hn̄ þau hylia/ og lypt Skyluñe aþ þynū Syndū/ ſo mun hn̄ draga hana fra ſynu Aug lite/ þvi aungvañ þañ ſm̄ til hn̄s kiemur/ vill hn̄ fra ſier reka/ Joh. 6. Þegar vier vilium ecke ſia edur þeckia vor Lyte/ þa ſier Gud þau hvad beſt/ þvi vorar Heimuglegar Synder ſetur hn̄ þ ſynu Auglite/ Pſ.90.

Eñ þegar vier siaũ/þa sier hñ þær ecke/þvi hñ hefur heited/ad kasta þm̃ i Nafsins Diwp/Mich.7.og miñast þra ecke ad Eilijfu. Veriñ þvi ecke so einfallder sm̃ Fiskureñ/ hvør ad vænter sier einskis Voda/ þegar hañ hefur Nøfuded faled/þvi þott vier stijngũ vor Augu wt/ nær oss ofbiooda vorer Klæker / þott vier villdũ seigia Fiollunũ hylied oss/z Nælsunũ hrynied yfer oss/ Apoc.6.þa skorter Gud ecke Beinskeite til ad ram̃a vorn syndugañ Kropp/þeg" hñ hefr spañad siñ Boga/Ps.7. þvi aller Nluter eru berer og nakter þ hañs Augũ/Heb.4. Þegar hiñ Lijkþrææ beidde/þa dvaldest þ eige leinge þ ad Jesus bæn" heyrde hñ/Rietti wt Nøndena z sagde: Eg Vil/Vertu Hreirn. Þad var goods Þocka Merke hia Persa Konunge/ad rietta ad einhvørium siñ Velldis Sprota/hvad lesa mæ um̃ Ester Drottningu/þegar hun giek þ Konungeñ Assverum/Est.5. Hvør er þijn Velldissþyra/ þu Konungur Dyrdareñar? Þad er þijn Almættis Nønd/sm̃ allt verkar/ J hvøria Fadereñ hefur allt Valld giefed/ bæde a Himne og Jørdu/ Matth.28.af hvørre eingeñ kañ ad grijpa Saude þijna/Joh.10.hun er eige stutt ordeñ/ ad hun kuñe ecke ad hialpa/ Es.59. Nun er eige aptur lokud/ þ hun vilie eige Mijskuna/ hun er eige Ablvana/so hun megne eige ad frelsa. Þad er Guds sterka Nønd/z wtrietti Armleggr/ Deut.4. Þad er Nønd Guds/i hvørre ad eru Filsne Jardar/z Stÿrk leike Fiallaña/Ps.95. J hvørre aller Neilager eru/ Deut.33. Jæ/ i hvørre ad er øll lifande Sæl/og allra Maña Ande/Job.12. Þegar Syndareñ stijngur Nendeñe i siñ eigeñ Barm/z dregur hana wt aptur hvijta af Lijkþræ/eins z Moyses/Exod.4. mun hñ þa þora ad drepa Nende siñe a Odd hiñs Almættuga Velldis Sprota/ eins og Ester? Fiærre sie þvi/ ad nockr bere miña Traust til ad mæla vid Fødr Mijskunsemdaña/eñ hun hafde a Konunge hinũ mikelæta. Hñ hafde hana ad Nerfange teked/Est.2. eñ Jesus hefr oss af Nerleidinguñe wtkrifed. Nañ kvadst fws ad skipta mz heñe Konungs Rijkenu/Est.5. Þad kuñe hñ ecke mørgũ ad bioda/nema hñ giæfe upp sialfr Tign" Nafned. Eñ Jesus hefur øllũ seigia læted/ sm̃ hñ elska: Komed blessader

Børn

Born mÿns Födurs/z eigneſt þ Rÿke ſm̃ ydur er fyrerbwed fra Upp hafe Verralldar/Matth. 25. og er þo ſialfur Konungur ad Eilÿfu/og hñs Rÿkisſtoll varer um̃ Alldur og Æfe/Pſ. 2. Hañ hefur ad fyrra bragde riett oſſ ſÿna Hond/þa hñ trwlofade oſſ ſier i Nad z Myſkun ſeme/Oſ. 2. riettũ hm̃ aptur vorar Trwar-Hendur/z trwlofunſt hm̃ i Elſku z Undergiefne: Hañ riettir ad oſſ ſiñ z vorn Trigda-Pant/ſm̃ er heilagur Ande/Pantur Arfleifdar vorrar/Eph. 1. hvorn hñ hef-ur ſendt oſſ af ſÿnũ Födur. Drepũ eige Hendeñe vid þvilÿkre Sæmd/ z mootſtondũ ecke heilögũ Anda/ſo eige verde Guds Rÿke fra oſſ tek-ed/z ödrũ giefed/ Matth. 21. Eg Vil Vertu Hreirn ſagde JEſus/ eñ hvad ſeiger Gud vid oſſ? Eſ. 1. Þvoed ydur/hreinſed ydur/taked yd ar illa Breitne fra Auglite mÿnu/ komũ ſÿdañ z eigunſt Lög vid/þott ydar Synder ſieu raudar ſm̃ Blood/ſkulu þær verda hvÿtar ſm̃ Snioor/ og þott þær ſieu raudar ſm̃ Purpure/ſkulu þær Ullhvÿtar verda. Hvor ſm̃ ſialfur vel vill/ hñ þarf ecke ad efaſt um̃ Guds Vilia. Gud gaf ſiñ Son i Daudañ til þſſ vier kÿñũ ad hreinſaſt/þvi ſkyllde hñ þa ecke vilia oſſ hreina? Þar hñ er allareidu wtgiefeñ. Þad velldur einaſta vorũ Saurendũ/ad vier viliũ ecke hreiner vera/þyker helldur væntum̃/ ad vellta oſſ i Endeme Syndaña / og gleimũ þvi a medañ / ad i hina himneſku Jeruſalem maa eckert Saurugt iñkoma/ Apoc. 21. Hier ſtend ur i Evangelio/ Ad JEſus Gieck Ofañ Af Fiallenu. Hvad munde vor HErra þar ad hafaſt? Hañ talade fyrer Folkenu / þa agiætu Predikun ſm̃ ſkrifud er hia Matth. Cap. 5. 6. 7. J hvorre medal añ-arra ad ſtanda þſſe bleſſudu og huggunarfullu Ord. Bidied og mun ydur giefaſt/ Leited og munud þier fiña/ Knÿed a / og mun fyrer ydur upplöked verda. Þvi hvor ſm̃ ad bidur/ hñ mun medtaka/og hvor ſem leitar mun fiña/Er þar nockur Madur af ydur/Ef Sonureñ bidr hñ um̃ Braud/ad hñ giefe hm̃ Stein? Ellegar ef hñ bidur um̃ Fiſk/ad hñ riette ad hm̃ Höggorm? Þar fyrer ef þier ſm̃ Vonder erud/kuñed ad giefa goodar Gafur Börnũ ydar / hvar fyrer mun ecke miñ him-neſke Fader giefa þm̃ Gott/ſm̃ hñ þar um̃ bidia? Nu fyrſt ad Sañ-

leiksins Mufiut hepur Pañeñ talad/ þvi skyllde eg epast um̃/ ad hñ vilie mig Lykpraañ hreinsa/ falleñ reisa/ villtañ leidrietta/ og harmþwngeñ og sundurknosadañ endurnæra? Eñ epter þvi eg sie ad Jesus/ þegar hñ gieck opañ ap Fiallenu/ þa stadpeste hñ allt þ hñ sagt hapde/ mz þssu tveimur dyrmætu Kraptaverkũ/ so veit eg ad Skylldañ bydur mier/ sm̃ er hiñ vesælaste Ormur/ er skrydur a hñs Footskør/ ad saña mÿna Vidurkieñingu/ mz alvarlegre Vidleitne fra Verka og Athapna/er hñ hepur skipad ad dyrka sig med / Sierdeilis þar eg heyre hañ seiger i þssare somu Predikun/ ad þr mune ecke aller sem til syn seige/ Herra/Herra/iñganga i Guds Rÿke/ Matth. 7. helldur þr sm̃ giora Vilia syns Føðurs/ þss sm̃ a Himnũ er. Þvi so sm̃ eirn goodur Læknet nægiest ecke þar mz/ad giora hiñ Siwka heilbrigdañ/ helldur tekur hm̃ Vara fyrer þm̃ Hlutũ sm̃ hñs Heilsu kuña framdeigis ad skada/sierdeilis þm̃/ap hvoriũ hñ veit/ ad hñ hepur hapt syn Vanheilende/ so ad ecke falle hñ aptur i somu Soott. So Giæskurykur þykest eg vita ad miñ Heilsugiapare er/ad hñ alvarlega vill/ ad eg fordest alla þa Oliþan/s hñ veit ad mÿna Sælu kreinkt hepur/ so ad ecke verde mitt hid Sydara argara hinu Fyrra/ 2. Pet. 2. Þad kieñer mier hñs lÿknarpulla Tilhlutan/ þa hñ frelsade Hoorkonuna fra Apellis Domeñũ/ z sagde: Kona/hepr nockur fordæmt þig? Eñ hun kvad ney vid: Og hñ alycktade mz þssũ Ordũ: So fordæme eg þig eige helldur/ gack hiedañ z syndga ecke framar/ Joh. 8. Drotteñ seiger til þssa Lykþraa Mañs: Far og syn þig Kieñemoñunũ/ Oþþra þyna Gæpu þa er Moyses Hepur Boded Til Vitnisburdar Ypir Þm̃. J Levit. Bookar 14. Cap. stendur/ Ad þr sm̃ hreinsader voru ap Lykþrœ/skylldu opþra tveimur Fuglum/ hvørra añar ætte ad slætrast/ eñ hiñ dypast i Blood þss slætrada/ og sydañ laus giepast og burtu pliwga. Þetta miñer mig a ad þeinkia þar um̃ / ad Guds Eingieteñ Sonur er miña vegna fyrer utañ alla Verdskulldan slætradur/ og a Krosseñs Alltare foornpærdur/ Gude til eins Sætleiks Ilms/ Eph. 5. eñ mier er dypt i hñs Blood/ z þar fyrer em eg laus giepeñ/ sm̃ hñ lÿplated hepe/ z i burtu plogeñ/ samt veit eg

þo

þo mÿna Skylldu ad eg ad nockru Leite/ skal skÿrast þre Skÿrn sem hann skÿrst heþur/ Matth. 20. þet/ ad minn gamle Madur a med honum ad kross þestast/ Rom. 6. ꝍdur enn Sæla mÿn fær uppþloged til Himna og inngeinged i hans Dyrd/ a Land liþande Manna/ Ps. 116. Hvørt ad koma/ og þar Eilijþlega med honum ad fagna/ bæde mier og øllum Guds Børnum / veite og gieþe Myskunsamur og goodur Gud/ fyrer Forþienustu sijns Eingietens Sonar / og Nad heilags Anda / AMEN.

Fioorda Sunnudag epter Þrettanda.

Gudspialled/ Matth 8. Cap.

OG er JEsus stie a Skip/ fylgdu hans Læresveinar honum epter. Og sia þu/ ad mikell Okyrrleike giørdest i Sioonum/ so ad Skiped la under Aþollum/ enn hann svaþ. Og hans Læresveinar geingu til hans/ voktu hann upp/ og søgdu: HErra hialpa þu oss/ vier forgongum. Enn JEsus sagde til þeirra: Hvad hrædest þier Lijtel-trwader? Þa reys hann upp/ hastade a Vindenn og Sioenn/ og þar vard Logn miked. Enn Mennerner undrudust/ og søgdu: Hvilijkur er þesse? Þviad Vindur og Sioor hlijda honum.

Exordium.

HInn Ogudlege Heimur þesse/ hvørs Høþdinge ad Sathan neþnest/ Joh. 14. Hann sijnest miøg so vel kunna ad samlykiast vid Haþed. Sioorenn er ein Ostødug Høþud-Skiepna: Þegar hann er sem blijdastur/ veit ecke þyrre til a Stundum/ enn hann umhverþist nærre i Augnablike og rijs Fiølluunum hærra. So er og eckert i Heimenum stadþast/ þegar hann þladrar uppa nockurn/ eins og Þiooþgieþenn Hundur/ þa er Guds Børnum aþ honum Skadenn vijs/ og jaþnvel hans eigenn Børnum optlega. Þott ad Sathan og hans Viner hate Gud mest og þa/ sem Kiær eru med hønum/ þa er hann þo i sialþum sier sundurþyckur. Ecke Elskast hans Þioonustu Menn leinge Innbyrdis/ þegar þar er ad kleppa um þad/ sem þeir haþa giørt sier ad Gudum. So sem Christi Þienarar eru vidkvæmer nær þeirra Høþud er meidt/ So er og Dioþullenn i sinne Rynslood. Þegar Laban vantade sijn Skurgod/ þa rann hann jaþn skioott epter Jacob/ Gen. 31. þott hann være hans Magur/ og so er Heimur þesse Innbyrdis / þegar hann mæ sia a Bak einhvørs þess/ sem Drambsemenn og Fijsn Augnanna haþa sett sinn Trwnad a / þa rijþur hann Vinskapinn/ jaþnvel vid þa sem hann liet st haþa hvad kiærasta. Joab

er ecke leinge Vinur Amaſæ/ 2. Sam. 20. Þegar hañ Ottaſt hañ mune tapa nockru aꝼ Virdingu ſiñe / Eige helldur ræker Abſalon Broodernid vid Ammon/ 2. Sam. 13. Þegar Heiptræknen blæs hañ upp: Midt a medal þeſſarar hreckvijſu Kinſloodar / verdur hiñ litle Hoopur Chriſti ad bwa / og mæta adſkilianlegum Aræſum og Hneixlunum / ſo ad i Villu mættu leidaſt / eꝼ ſkie kyñe/ jaꝼnvel Vtvalder/ Matth. 24. So ſem Noe og hañs Hyſke var i hiñe Vantrwudu Verölld/ Gen. 6. So ſem Loth var i Sodoma/ Gen. 19. Abraham i Gerar/ Gen. 20. Iſrael i Egyptalande og Caldæa / Exod. 1. So eru Guds Viner i Ollu þeſſare. Hvad er hier til Raads/ Bræduur myner/ ſo vel ꝼare? og Meñ ſieu viſſer um/ ad þeir eige lyde Skipbrot a Sælu ſiñe? Eitt veit eg ſem alldrei ſkal bregdaſt/ þad kieñer DRottenn oſſ hia Matth. 7. Þegar hañ ædur haꝼde teked ſynum Læreſveinum Vara ꝼyrer Fals Spæmøñum/ ſeigiande: Hvør ſem heyrer þeſſe myn Ord / og giører epter þeim/ hønum vil eg lykia vid eirn Forſialañ Mañ / þañ er bygde Hwß ſitt a Biarge/ eñ þar giørdeſt Regn og Vatns-Floodeñ komu/ og Vindarner bleſu og ꝼiellu yꝼer þad Hwß / Eñ þad datt ecke / þvi þad var a Biarge byggt. Þetta Biarg er DRotteñ JEſus/ Þad er ſa Hyrningar-Steirneñ i Zion / Eſa. 28. ſem Gud heꝼur bygt ſyna Chriſtne a / hvør ſem yꝼer hañ bygdur er/ hañ mun alldrei Kollſterpaſt / helldur ſtødugur blyꝼa. Læreſveinar DRottens tooku til ad vekklaſt i Trwñe þegar hañ ſvaꝼ/ eñ Vedred took ad heꝼia Siooeñ/ ſo þeim lꝼ vid ad Forgaunga/ þa tooku þeir þad til Raads/ ad þeir vøktu hañ/ og gaꝼu hønum til Vitundar Neyd ſyna. Chriſtne Guds er lyk einu Skipe/ ſem velltiſt i Olgu Sioo Veralldar þeſſarar/ hun heꝼur Chriſtum jaꝼnañ iñañ Bords. Tøkum þvi ſama Raad og Læreſveinarner hier tooku/ þegar Siooren/ þad eru Aræſer/ Flandſkapur / Jllkvitne / Hneixlaner / Laſtmæle og allskonar Ohlutvendne þeſſarar vondu Veralldar tekur til ad gaunga a þetta DRottens Skip / hvørs aller þeir haꝼa ſier ad vænta / ſem hia hønum haꝼa Far teked/ ſo þeir meige ꝼiña til þeſſ/ er Paulus um ſig talar/ Ad þar ſie Barꝼtta hid Ytra eñ Strijd hid Jñra/ 2. Cor. 7. Vil eg þvi aꝼ þeſſu H. Evangelio og Dæme Læreſveinañá tala alleina um þa Hlute / ſem eiga ad giøra oſſ Fulltrwa um hañs Adſtod i øllum vorum Naudſyniu. Hiælpa oſſ hier til Nadugr Gud og Fader med Krapte þyns Anda/ ꝼyrer Sonarens Forþienuſtu / A M E N.

Vtleggingeñ.

ÞEſſ ma allvyda giæta i Æꝼeſøgu Drottens vors/ ad þegar hñ haꝼde einhvørria merkelega Predikun ꝼlutt/ þa ſtadfeſte hñ Kieñinguna mz einhvøriu Kraptaverke: So giørde hñ þegar hñ gieck oꝼañ aꝼ Fiallenu/ hvar hñ haꝼde talad Eyrende Rykeſins þ Folkenu/ Matth. 5. z hñ læknade hiñ Lykþraa. So giørde hñ z hier/ þar hñ allañ Dageñ hafde kiendt Folkenu med þm ꝼøgru Epterlykingū/ er ſkriꝼadar ſtanda/

da/Matth.13. um̄ Illgresed/um̄ Mustardskorned/um̄ Sȳrdeiged/um̄ Perluna og um̄ Fiesiodeñ / z adrar fleire. Eñ strax a epter fylgde þetta dȳrdlega Kraptaverk/er Gudspialled um̄ gietur/ Marc.4. Nu var þ ecke alleina giort fyrer Læresveinana/ B. M. helldur hefur z Guds Ande þvilijkt Stoormerke uppteikna lᴂted oss til Lærdoms / ad vier sm̄ hofū teked vid Trwñe a Drotteñ IEsum/z erū i hñs Nafne skijrder / vier skulū lᴂra ad treysta hm̄ i ollū vorū Naudsynjū. Þesse var nu Adferd Drotteñs/bæde a hñs Nierviſtar Døgū/so z strax epter hñs Himnafor/leinge fram̄ epter Æfe Christneñar. Þvi skrifar Marcus/Cap.16. um̄ Postulana/ad þr hafe geinged wt/ predikande allstadar/ad Drottne Samverkanda z Orded styrkianda/m̄z epterfylgiande Teiknū. Eñ þvi var misjafnt teked af Heimenū/so sm̄ auglioſt er af Giorninga Book Postulaña. Þetta Dȳrdlega Kraptaverk skiede i Nærvist hñs elskulegu Læresveina. Matthæus skrif"/Cap.13. ad mart Folk hafe safnast ad hm̄ so hñ blessadur vard ad stijga a Skip fyrer Mañfraungeñe/eñ Folked sat i Fioruñe z heyrde a. Flester munu þr hafa vered i þssū mykla Hoop/s̄ meir hefur fysst ad heyra Mᴂlsnille hñs/helldur eñ ad skilia edr geima Krapt Ordaña/þad ræd eg af þvi/ ad eingeñ spurde hñ epter Meiningu Epterlijkingaña/nema hñs Læresveinar/hvad hm̄ an Efa mislijkad hefur/sm̄ Von var/ þvi sagde hñ vid þa: Ydur er unt ad vita Leindardom Himnarijkis/ eñ þm̄ er þ ecke giefed/Matth.13. So er z Kyrkiuganga vor a stundū. Aller flyckiast til ad heyra eins Mañs Predikun/sm̄ talar sniallt/ eñ Rootfesta fo ecke meir i Hiartanu þañ heimuglega Krapt/s̄ býr i Ordenu/helldr eñ þott eitt Ovite talade/so þr fære Avøxt þar af/ og gioreſt sañer Christi Læresveinar. Drotteñ giorde þta mikla Kraptaverk þ so fmū/ af þvi þar voru so fᴂer sm̄ gᴂfu mikeñ Gaum ad Predikuneñe/hañ talade þ Mwga mañs af Skipenu/so aller heyra mættu z skilia Guds Veg/hefde þm̄ vered um̄ þ hugad/z þ skiede nærre Lande/eñ Kraptaverked giorde hñ z i Skipenu/midt a Sioonū/þar fᴂer voru hia honū Iñañbords/og eige nema þr sm̄ lǫgdu uppa Hiartad/þ hañ talad hafde.

hafde. Þar f/ Barn Guds/ viltu þu vera fullviss um Adstod Guds i
Sioo-Roote Veralldar þessarar/ þa sia til fyrst/ ad þu sierf Christi san
ur Læresveirn. Heyr hans Ord/ z lat þier vænt um þad þykia/ ecke eine
asta um Stundarsaker/ helldur geim þ i Hiartanu: Stunda epter ad
fa þess riettan Skilning/ Laga þinn Lifnad þar epter/ bær þar af A-
voxt i Þolenmæde/ Luc. 8. so þeg^r Andvidre Hormunganna mæter þier/
ad þu siert þa viss um/ ad þu hafer Guds Son innan Skipsborda/ þa
mattu vera þess fulloruggur/ ad Drottenn er øllum þm nalægur sem hann
akalla/ Ps. 145. Þad er hid hellsta a einu Skipe/ ad þvi sie vel styrt/
sierdeilis i Þolgu Sioonum. Lykamer voier eru Skip Salarennar/ hvør-
iu hun stiorna a/ so hun næe Høfnenne um syder a Lande lifande Manna/
Ps. 116. a hinu fyrerheitna Landenu. Gief hm ecke ofmikenn Taum/
þrælka hn eins z St. Paall/ Ræk Holdeð ad sennu/ en þo ecke so ad þu
leyfer þvi synar Gyrnder ad rækia/ Rom. 13. Lat ecke Salu þinne ver
da þ sm Palinuro vard/ þegar hn sofnade vid Styred/ þa datt hn ut-
byrdis. Eins kann Salu þinne ad verda/ ukann þu vaker z bidier/ so þu
faller ecke i Freistne/ Matth. 26. og ef hun kann ad sofna/ s optlega
skiedur/ þa sia til ad þu hafer JEsum i Skutnum/ ad hn vekie þig/ nær hn
sier þu ætlar ad forganga. Sala þyn sefur opt þo Lykamans Augu
vake. Drottenn sofnade epter Natturlegum Hætte/ þvi hann var ad allre
Negdan fundenn so s Madur/ Phil. 2. so hn kynne ad samþyknast þynum
Eymdum/ Hebr. 5. samt vakte hns Guddomur/ þvi hn er Jsraels Vakt
are/ hvør ed ecke sefur/ z ecke sifiar hn/ Ps. 121. Og þar hn nu i voru
Holide situr til Kraptarens hægre Handar/ Marc. 16. þa hef z hn vak-
ande Auga yfer sinne Christne/ hvoria hn endurkeypt hefur med synu
eigenn Bloode/ Act. 20. Ja/ a øllum hennar Timum/ sm hn þecker f syna
Læresveina. Bid þvi mz Skalldenu: Vak þu minn JEsu/ Vak i mier/
Vaka lat þu mig eins i þier/ Salenn vake þa sofnar Lyf/ Sie hun
ætyd i þinne Hlyf. Þegar þu so giører/ og þ af Hiarta/ z stundar ept-
er ad hallda þier vakande i hns Þioonustu/ og lætur ecke Satan dilla
þier a Kodda Syndanna/ þa mattu vera fulltrwa þar um/ ad Svefn-
læte

læte Verallðareñar skulu alldreige æra þig/ þott hun vellteſt um̄/ z bere Nal og Snacka. Diofulleñ/ sm̄ er Heñar Hoꝼðinge/ ſkal alldrei reisa ſo mikla Dolgu i Heñe/ ad þier ſie Hætt vid ad þorganga/ þ kieña mier hñs Fyrer heit/ er ſagt heꝼur: Ottaſt ecke/ eg heꝼe Neimeñ ſigrad/ Joh. 16. þ ſeigia mier hñs Ord/ er ſagde: Hoꝼðinge þſſa Neims er dæmdur/ og mz mig heꝼur hñ eckert/ Joh. 14. Hafe hñ eckert mz hñ/ ſo heꝼur hñ ecke hellður mz þa ſ̄ i hm̄ eru/ z hñ i þm̄/ þr ſ̄ eru Limer hñs Lykama/ z hvad meira er/ ad þr eru ordner eirn Ande mz hm̄. Þvi ſeiger Johañes/ 1. Joh. 5. Hvad ſm̄ af Gude er fædt/ þ yfervin̄ur Neimeñ. Hvad vill ſa Ottaſt ſm̄ heꝼur ſoddañ eirn Fodur? Vnglingum ſetia Meñ Fiarhalldsmeñ/ z þykeſt ſa goodu bætlur ſ̄ ødlaſt þñ einhvorn ſm̄ er Fullvedia/ z lykklegur til ad giora hm̄ Riett/ z forſvara hñ fyrer Rangsleitne Orædvandra Maña/ jafnvel þo þ gange nisjafnt til med al vor Mañaña/ ſamt læta aller ærleger Meñ ſier vera um̄ þ hugad/ eñ hvorneñ ſ̄ þvi er vared/ þa eru aller. þr ed Gud Ottaſt hñs Omagar/ z er þm̄ miklu betur rædſtafad/ hellður eñ hiñi Vollduguſtu Neimſins Gledingū z Villdarmoñū. Seiged mier/ Hvad ſkal eins Mañs Fullkrwe hafa til ad bera/ nema Mætteñ z Viliañ? um̄ hvorugt kuñū vier ad efaſt hiá Gude. Mætteñ ſiaū vier i þſſa Dags Evangelio/ þvi ecke være añad til/ ſ̄ þo ſtæra z ſtærra er/ eñ ad allar Eingla z Maña Tunge kæe þ um̄ allar Allder upptaled/ Hñ haſtade a Vindeñ z Sioo eñ/ z þa vard ſtrax Logn miked/ ſo þr ſogdu: Hvilikur Er Þeſſe/ Ad Vinðr z Sioor Hlyda Hm̄? Eingeñ Hlutur er Gude Omogulegre eñ añar/ Luc. 1. Þad koſtar hñ ecke meira/ ad ſteipa allre Verolldeñe um̄ koll/ eñ ad drepa eirn Titling/ Nañ heꝼur alldrei hafꝼ miked þ neinu i allre ſiñe Rykisſtiornan/ nema þvi ad leyſa Syndarañ wr Helvite/ og þo giorde vorū Frelſara Elſkañ til ſyns Ovinar/ þta Ok ſo ſætt/ ad hñ langade til ad drecka þñ Kaleik er hñs Fader ſkeinkte hm̄/ Luc. 22. og acktade ecke Forſmænena/ ſeiger Poſtuleñ. Gud giæfe ad Elſkañ til hñs kyñe ad giora oſſ hñs Byrde ſo lietta. Og þar ed oll Guds Skiepna/ er ſo eckert i hñs Hende/ þa mæ eg fulltreyſta/ ad hñ ſ̄ eige þurꝼe

ad tala nema eitt Ord til hins brusanda Hafs/ hm̄ mune eige vera um̄
Megn/ ad vardveita mig hiñ vesælasta Orm s̄ liggr a hn̄s Fotskør/ i
Olgu Heims þessa. Hn̄ talar til Siafar Hafsins: Hingad skalltu komast
z ecke leingra/ hier skulu þinar stolltu Bylgiur leggia sig/ Job. 38.
Þvi mun hm̄ veita hægt ad drepa Ofsañ i hinū Dramblata/ so þar
verde Logn miked/ edr z ad slaa hm̄ Hogg vid Eyra/ Ps. 3. so hn̄s Stad
ur fiñest ecke meir/ ef hm̄ so lijkar. So mikels Matt. er nu þesse stoore
Konungr Himeñs z Jardar/ hvør vill þrijfa mig af hn̄s Hende? Joh.
10. Kañ nockud Vreñ ad giøra/ nema heñe sie beitt/ eda Søgeñ ad wt
rietta/ nema heñe sie stijrt/ eins miked kuña Meñerner mier ad giøra/
nema Gud leyfe þm̄/ þvi vil eg seigia mz David nær Heimureñ hatar
mig: Drotteñ er mitt Lioos z mijn Heill/ fyrer hvørium skal eg Ottast?
Drotteñ er Verndare mijns Lijfs/ hvørn skal eg hrædast? Ps. 27. Eñ
þ hn̄ leyfer skal mier kiærkomed vera/ hn̄ agar mig þvi hn̄ elskar mig/
Heb. 12. hn̄ tyftar mig þvi hn̄ vill leidrietta mig/ hn̄ særer mig þvi hn̄
vill græda mig/ Os. 6. og er þ Daraskapur s̄ mig/ sem lætst motta
Vin miñ/ ef hm̄ yfersiest/ s̄ strijke Barn mitt/ nær þ giører þ sm̄ eige
byriar/ sm̄ læt skiera z breña eitt kwed Saar a mijnū Astmañe/ so hn̄
heill verde/ ad eg skule ecke taka hinu sama af Hende Drotteñs. Þar
s̄ skal eg eige helldr efast um̄ Viliañ/ þ lære eg z af þessu Gudspialle.
Læresveinarner voktu Drotteñ/ z þ mz Vm̄kvørtun nockurre/ z Mis-
trauste a hn̄s Almætte. Þvi Marcus skrifar Cap. 4. er hn̄ seiger fra
þessu mikla Kraptaverke/ ad þr hafe sagt: Meistare/ þu hyrder ecke
um̄ þ/ ad vier forgaungū. Hvad var þta ad seigia vid hn̄/ hvørs Al-
mætte þr vel mattu þeckia? Hvør ed so mørg Kraptaverk hafde giørt
þm̄ asiaande. Samt vard hn̄ fliootare til ad hialpa þm̄ z ad hasta a
Vindeñ z Siooeñ/ helldur eñ til ad ætelia þa s̄ þessa Efasemd z Tru-
arleysu. Þetta hender oss optlega nær vier bijdū epter Drottne a Þurr-
lendenu seiger David/ Ps. 63. Vier meinū hn̄ sofe þoff vier vitū ad hn̄
sofe ecke/ vier køllū ad hn̄s Hønd sie stutt ordeñ/ þo oss sie alkuñugt af
Guds Orde/ ad hun ecke einasta kallast hin sterka Hønd Drotteñs/ z

wtriettur

wtrietttur Armleggur mz miklū Undrū/ Deut. 4. helldur & hin millda Hond Drottēs/ s giefur ad vier samañ afnū/ & þa hñ upplykr hēne/ sediunst vier af Giædū/ Ps. 145. Og þott vier sieū nu so tvylrader & efa samer/ eige ad sydur er hñ oss hvad nærstur/ þegar vier ætlū hñ fiar=lægañ vera. Þegar Joseph liet s hñ ætlade ad taka Benjamin i Vard halld/ þa gat hñ valla Tarū halldeð/ þegar hñ Offade Bræðrū syn um mz siñe Reide/ þa fieck hñ þo ecke leint sier ꝥ þm/ Gen. 45. Ætlū ecke ad Fader Myskunsemdaña mune sydur nædugur vera/ edur kieña i Brioste um̄ syn Born/ þott hñ typte þau þm̄ til gooda/ þvi hñ straff ar/ eñ ecke af Hiarta/ Thren. 3. Hañ burtrekur/ eñ ecke eilyflega. Og hætt er þvi/ alldrei steiper Drottēñ nockrū þm̄ s hiñ allra miñsta Tru ar neista geimer i Hiarta syni/ so diwpt nidur i Afgruñ Hormungaña/ ad þr alldeilis orvænte sier Nadar hñs/ jafnvel þott þr sieu a stundum lanligt leidder/ þvi þtt logande Horkveik mun hñ ecke wtslockva/ Es. 42. Gud straffade Synder vorar um̄ skamt mz Oaran nockurre/ þar epter vitiade hñ vor mz Landplagu/ hvor ed foor fra oss vora kiærustu Astvine/ & hid besta Folk/ munde oss þa ecke þykia horfa til Vandrædaz? Hvilyk Audn var þa i Landenu? so ad þr s holldlega voru siñader/ tooku til ad efast um̄/ ad vier mundū hier leinge Bygdū hallda. Eñ hvorsu hefur hin millda Hond Drottēs sydañ Coronad Áred? Hvorsu hafa hñs Footspor af Feite droped? Ps. 65. Med hvilykre Argiæsku hefur hñ blessad oss/ so ad vier ecke einasta hofū ongvañ Skort lided/ helldur flester hwed vid betre Kost eñ nockurn Tyma ádur? Er ecke þta syne=legt Almattis & Giæskumerke Drottēs? Hvort skylldū vier leita i Hor mungeñe/ nema til hñs/ sm̄ so vys/ so mattugur & giæskurykur er? Eg vil taka mier Orsok af þssu dyrlega Kraptaverke/ til ad tala nockud vid ydur/ sm̄ um̄ Sioeñ fared/ & leited Næringar ydar i Hafsins Diw pe. Hvorsu opt hefur hiñ goode Gud vardveitt ydur i Lyfshæskanū? Hvad tytt hafed þier matt seigia mz David/ Ps. 18. Hañ sende wt af Hædeñe & sokte mig/ & droo mig upp wr miklū Votnū. Drottēñ hefur optlega giort Furduverk a ydr/ þegar Daudañs Bond hafa um̄kryngt

ydur/Ps. 18. og þier meinkud þier ætludud ad forganga/þa hefur hann þo rickt ydur upp wr Daudans Porte/ Ps. 9. og frelsad ydar Sælet wr Helju. Þar er eige langt a ad minnast/ vier lifum enn nu s eige erum miøg til Ara komner/ z munum ß ad Drottenn hefur a sama Deige koll-varpad sumum/ enn suma hefur hann vardveitt undrunarlega z Olykklega ß Manna Sioonum/og ꝥta optar enn einusinne/ecke þar ß ad ꝥr sem tyndust/ hafe syndugre vered/enn hiner sem afkomust/ meir enn þeir sem Turnenn fiell yfer i Siloa/edur ꝥr ed Pilatus slatrade i Galilæa voru sekare enn adrer/Luc. 13. Helldur til ad syna Riettlæte sitt a þeim sem hann burt took/ oss sem lifum til Epterdæmis z vorum Epterkomendum/enn Naad syna a hin um/er hann sparade/so hann mz bædum Høndum leidde oss þverbrotnar Mann eskiur til Ydranar/ ad eige søfnum vier oss Reide a Dag Reidennar/ og Guds Riettlætis Dooms/Rom. 2. Enn Gud næde hvørn Avøxt ꝥ fær-er. Eg giet ecke þvi hroosad/ ad aller ꝥr ed voga Lyfe synu wt a Sioo enn/take Jesum i Baat mz sier/Og eg þore ad seigia/ad valla drygia sum er Menn fleire edur meire Synder/Gude til Styggdar/enn nær Menn þigg ia hina mestu Blessan af hans orlætis Hende/ so ecke er ad undra þott hann meige lykia henne aptur a stundum ß oss/ z skamta oss wr Hnefa/sem Menn plaga ad seigia/jaa/þott hann straffe oss mz Skipreikum z Manntioo ne/til ad typta oss lyfada Kalfa. Alkunnugt er ꝥ øllum Mønnum/hvilykt Framferde/Hvada Munnsøfnudr/Giælyfe/Strakskapr/Lyge/Ran z Þioofnadur / ad æfdur er i þvilykum Selskopum mz langtum meire Frekiu z Oskammfeilne enn annarstadar/so hann þykest goodu bættur/s verst gietur læt:d/ og ꝥ þyker Kallmennska z Snille ad vera fremstur i Flocke nær Menn slykt adhafast. Þegar þier rooed til Fiskiar/læatest þier bidia Gud ß ydur/enn hvad mikell þar fylge Hugur Maale/ er af þvi audsært/ er þier taled z giøred sumer hvørier/nær þier erud under Vad sester/ þa formælid þier ydar Veidarfærum/ydar Verkfærum/ydar Lagsmønnum/þeg^ar ecke er allt ept^ir Villd yd^ar. Og þar þi^er ættud ad bidia Gud ad blessa/seige þier ad Andskotenn skule taka. So sær nu Fiandmadurenn Illgresenu/ Matth. 13. bæde a Sioo z Lande. Þegar Gud sender ydur ꝥ a Aung-

ulenn/

ulleñ/ er ydur ecke lijkar/ forsmæed þier ꝥ/ blooted þvi/ ꝛ kasted þvi aptur i h̄ns Nædar Fadm/ s̄ hn̄ er þa hvad mest ad wtbreida til ydar. O þier Rængsnwn' ꝛ Þeckingarlauser Syndar". Læte Drotteñ siñ Vind blæsa a Siooeñ/ so ydr þyker hætt vid Lijfstioone/ þa kalled þier ad søkiu til Drotteñs/ s̄ ꝛ vera a/ Eñ giæted ad/ hvørt ꝥ mune eige kuña ad eiga heima hia ydur allmørgū/ sm̄ Drotteñ sagde vid Juda / Jer. Cap. 2. Þegar Neideñ ypergeingur/ þa seigia þr: Vpp þu ꝛ hialpa oss/ Eñ hvar eru þa Guder þijner/ sm̄ þu hefur giørt þier? Biood þm̄ upp ad standa/ Læt sia hvørt þr kuña ad hiælpa þier i Neideñe/ þegar so til ber ꝥ ydur/ O þier Gudlauser Meñ. Hvar er þa Andskoteñ/ er þier so tijdt ákalled/ ꝛ bidieð ad taka bæde ydur ꝛ ydar Stallbrædur? Hvar er hn̄ þa? Muñ hn̄ nockud hiælpa ydur wr Neideñe/ þegar þier ligged under Afollū? Mier mun saklaust vera ad ávarpa hn̄ mz sømu Ordū ꝛ Elias talade um̄ Jessabels Baal fordū Daga. Kalled hæatt þvi hn̄ er eirn Gud ꝛ hefur myked ad giøra/ 1. Reg. 18. Veit eg ad hn̄ hefur Rijke so myked i Heimenū/ sm̄ Gud liær hm̄ til ad straffa mz Synder Mañaña/ eñ helldur mun hn̄ uppæsa Simfarhafed þm̄ til Skada/ ef hn̄ þo hefur ꝥ Valld/ eñ eige mun hn̄ hafa a Siooeñ nie Vindeñ / Þa Magt gaf hiñ almætke Konung: Syne sijnū/ ꝛ ecke Fiandanū/ sm̄ er Fænge ꝛ Vtlage Guds. Einkis er af hm̄ nema Jlls eins Von/ þvi hn̄ rædur ecke ꝥ ødru. Eñ þegar þier so kalled til Guds i Neideñe/ munud þier giefa haft fullt Traust a hm̄ ad hn̄ wtrycke ydur þadañ/ Ps. 91. Nær þier þañeñ leited Atviñu ydar. Eckert Fyrerheit hafed þier þar um̄/ nema ꝥ/ ad a hvøriū Tijma/ sm̄ hiñ Ogudlege snijr sier fra sijnu Ogudlegu Athæfe/ þa skule hns Synda ecke ad eilijfu miñst verda/ Ezech. 18. Og stendur ꝥ ad søñu Ofaskad um̄ alla Æfe. Eñ giæted ad þier s̄ svo Ogudlega lifad hafed/ hvørt ydur mune ecke fyrr koma til Hugar/ þegar þier rated i Lijfshæska nockurn/ ad sorga ꝥ ꝥssu auma Lijfe/ hvørt þier þo skulud einhvørn Tijma missa/ helldur eñ ad befala ydr Sæler Skaparanū af alvøru. Orsøk þa hefe eg til ad efast hier um̄/ ad þar eru so fæer/ sm̄ Gud hefur sijndt Daudañ/ ad þr life

betur epter enn ądur. Enn hvad er soddann? Gud er nálægur øllum þeim sem hann ottast/ enn eg kann ecke ad seigia/ ad þeir otteſt hann/ sem hann eitt sinn hefur leist wr Neiįu/ og eru þo øngvu betre sijdann. Þegar Gud giefur ødrum meira enn ydr/ þa øfunded þier þa. Þier erud Rangeigder/ af þvi hann er Goodgiarn/ Matth. 20. Þier spilled Veidinne fra/ ef þier gieted/ z i þvi eke þier Satans Eyrende/ þvi hann leitast vid ad koma þvi til Vegar/ ad Manneskiann hafe ꝺ minnst Gagn af Vrlæte Drottens. Ecke giørde so Petur z Felagar hans / er Drottenn gaf þeim hina myklu Blessan/ er Lucas skrifar um/ Cap. 5. Þeir bendtu sijnum Feløgum/ ad þeir kiæmu og hiælpudu þeim/ og meddeilldu þeim af þre Guds Blessan/ er þeir feinged høfdu: Enn eg þore ad seigia/ ad nockrer af ydur eru so Lynder/ ad þier nærre þvi helldur søckva vilia / enn unna sijnum Nabwa nockurs af þvi þier hafa ofmiked. So z forsmaaed þier hina adra/ sem minna er veitt/ so sem være þad ydar Atburdum ad þacka/ og þier mættud skamta ydur wr Guds Hende þ þier vilied/ z giæted lijted ad þvi/ sem Paall seiger. Hvad er þ Madur/ ad þu ecke þeiged hafer? 1. Cor. 4. Sumer af ydur trwa a sinn Fiske Galldur/ og hefur þa Andskotenn sijndt Kunst sijna i Hiarta ydar/ þegar hann kiemur ydur til ad dyrka sig z þacka sier fyrer Guds Gafur. Ecke giørde þ Petur. J Þijnu NAFNE Vil Eg Netenu Wtvarpa sagde hann til JEsum/ Luc. 5. Enn þegar þier brwked Rwner z Ristingar/ med hvørium þier þo minna enn eckert fæed wtrietť/ Kasted þier þa ecke Netenu wt i Fiandans Nafne? O minn Herra z Gud/ eg giet ecke nooglega dædst ad þinne Þolenmæde/ ad þu setur ecke Krook i Naser Andskotans/ Ezech. 29. Eins z Hvalsens i Egyptalande fordum/ z læter þa draga Diøfullenn upp a Aunglenum/ er so hæda þitt Nafn/ ad hann gleipe þa lifande eins z Jørdenn Core/ Datan z Abiram/ Num. 16. Læred af Petre ad fiska/ gooder Menn/ hann er hinn beste Formadur/ þott hann sæte wte alla Nottena z feinge eckert/ þa mogłade hann ecke/ helldur sagde: EPter Þijnu ORde Vil Eg NEtenu Wtkasta. Ecke ørvænte hann/ þott Drottenn liete hann bijda epter sier/ enn þegar hann blessade hann/ þa fyrervard hann sig z gaf Gude Dijrdena. Ecke giøra þeir so/ er hroka

hroka sier upp af Guds Lane/ so ſ væru þr þss verdugre eñ adrer. Fordest slykañ Dramskap/ ef þier viled vera visser um̃ Guds Adstod i Næst anñ/ Taked med allre Hiartans Audmykt a mooti hñs Blessan/ hvort helldur hun er mykel edur lijtel/ z simed ecke Ofsioonū yfer þm̃/ sm̃ hñ hefur meira giefed. Forsmæed z ecke hina/ er hñ miña lænar/ helldr sie hver ānægdur med siñ deilldañ Verd/ z gialldi Gude skylldugar Pack er þar þyrer/ Hirded z Faung ydar skynsamlega/ og Onyted eige Guds Gafur. Ef þier Qvyrded þær/ og legged ad litlu/ Nær þier Nægter hafed/ þa Qvyrde þier Skaparañ/ sm̃ þær giefed hefur. Vered og miñuger Kiærleikans/ ad þier gleimed ecke hinum Volada og Þurfa Mañenum/ og syned Packlæte ydar vid Gud / ecke einasta med Orde/ helldur z Verke/ 1. Joh. 3. vid hñs Fatæka Naudstadda Limu. Ecke fæe þier hm̃ betur launad/ eñ med soddañ Moote/ þvi jafnvel þott ad Madureñ sie Vesæll til þess/ ad hañ kuñe Gude nockud aptur ad gialldá/ þa vill þo Mañsins Sonur a hinū epsta Deige seigia: Hvad þier giorded einū af þessū hinū Miñstu/ þad giorded þier mier / Matth. 25. Eñ um̃ alla Hlute fram/ þa feled Gude a Hendur Sal z Lijkama/ nær draged wt a Diwped til ad leita ydar Næringar. Hugleided ad þar eru valla tveir Þuumlungar a mille Lijfs og Dauda/ hvilykur Vode er, þ þa og Salar Næste/ ad trwa so Ostodugū Hlut þ Salu siñe sm̃ Hafed er/ nema Meñ sieu þar um̃ adur fullvisser / ad hvort þr lifa edur deyia/ þa sieu þr Drotteñs? Rom. 14. Sa sm̃ wt a Sioo, eñ fer/ þ er eins z gange hñ i Orustu/ hñ er ecke viss um̃ ad na Landenu aptur/ Eñ þott ad hinū almættuga Gude sie ecke um̃ Megn ad vardveita Sijna/ eins vel a Sioo z Lande/ þa mætte mier þo til Hugar koma/ ad vanda mig hvad mest/ z leita Drotteñs Hialpar þegar eg sie Hæskañ fyrer Augunū. Eg hefe um̃ þta Efne nockud langtala vered/ z þ þ þvi/ ad eg hygg þss vel vid þurfe / þvi margur er Odæll/ Hyrdulaus z Ohlutvandur/ skeitande ecke um̃/ nema ad fylla Kroppeñ/ z gillder eina þott Saleñ svellte/ z vona eg ad Guds Børnum mune þ ecke Ohægt vera/ er eg hier um̃ sagt hefe/ hiner verda synu fram

gd

ad þara/er heilsusamlegar Amiñingar ad øngvu hafa / z velldur þo ecke sa ed varer/þott ad verr fare/þeir munu ad komast Rauneñe/er þ forsmaa/nær Vppskieru Tijmeñ kiemur. Og vil eg so aptur hverfa til hiñs/ er eg i Ondverdu hoof uñ ad tala/s var/ad Meñ skylldu varpa allre siñe Ahyggiu uppa Gud/Ps. 55. z hm alleina treysta/þa vier roiñ i Neid einhvoria edur Mootlæte. Ad soñu er oss eige bañad/ miklu helldur leyft ad leita Mañaña Nialpar nær oss aliggur / þvi Meñerner eru skapader hvør odrū til Adstodar/z hafa Guds Bod uñ þ ad styrkia hvør añañ Iñbyrdis/Gal. 6. Gud næde/ad þvi er a øngvañ Veg so epterþylgt s byriade/Eñ ef vier þta riett athuguñ/þa dreg ur Mañleg Nialp oz so skamt a Veg a stunduñ/suma vantar Efneñ/ adra Viliañ/ nockrer eru langt fra oss / z na eige til vor þott villdu/ nær i Raunernar rekur/ eñ Gud bresti alldrei Mætteñ/alldrei Viliañ so sm ædur er sagt/z meñ skulu eige þurfa ad senda langt epter hm/ þvi hñ er nælægt ølluñ þm s hñ akalla/Ps. 145. Nier ad auke er sum um voruñ Metnuñ so hættad/ad eingeñ mañlegur Kraptur gietur ræd ed Boot a þm/eñ þar er eckert þ Bøl/ s allra Meina Grædare kuñe eige ad lækna. Vel kuña meñerner ad hialpa Lijfe voru optlega/eñ þo so ad hñ vilie hafa oz holped i þ siñ/ añars ecke/þvi øll lifande Saal er i hñs Nende/Joh. 12. eñ þ skilr Guds z Maña Adstod/ad þott hñ deyde/þa lijfgar hñ eilijflega. Þvi þ sk skie/sagde Lausnareñ/Joh. 11. Ad hvør s trwer a mig/þott hñ deye/þa skal hñ samt lifa. Giætuñ z þss/ Brædur mijner/ad þott vier af Mønuñ Lidveitslu þyggiuñ/þa kiem ur hun samt fra Gude. Edur hvadañ er þ ad oss kiemur Nialp a stund um/þadañ sm Olijklegast er/z vier vænttuñ heñar sijdst fra? Ecke var Moyses/þa hñ var Landflootta/Exod. 2. til þss lijklegur/ad leida Israel wt af Egyptalande. Gedeons Ætt var hin miñsta a medal Mañasse/z hñ miñstur medal siña Brædra/Jud. 6. þo sende Gud hñ til ad frelsa Israel af Neide Madianittaña. Hñ sende Okieñda Meñ af fiarlægu Lande/til ad færa Syne sijnū Vegarnestit/er hñ var eñ þa i Reifum/Matth. 2. Hñ sende hm eiñ framande Mañ Simon af Cyrenia/ til

til ad bera Krossen̄ mz hm̄/ Matth. 27. Hn̄ sende Nicodemū z Joseph
af Arimathia/ til ad giora hn̄s Utfor heidarlega/ Joh. 19. Eingen̄
Madr kan̄ um̄ þ Nogū ad hyggia/ hvornen̄ Gud fer ad hialpa/ þegar
hn̄ er nædugur/ Han̄ kan̄ ad giefa Israel Vatn af Hellun̄e/ Num. 20.
Han̄ gietur sendt Eliæ Fædslu mz Hrofnunū/ 1. Reg. 17. z mettad marg
ar Þusunder Man̄s mz fæū Braudū z Fiskū/ Joh. 6. Og eg veit ad
þar er nærre eingen̄ af oss/ s til Ara erū komner/ ad eige hafe hn̄ ein°
hvorn Tijma reint soddan̄ undrunarlega Guds Adstod / ef vier hefdū
Vit a epter ad taka/ og tilreikna þ Gude sm̄ hn̄s er/ En̄ sumer trwa a
Matt sin̄ z Megen̄/ z þykiast sialfer afreka alla Hlute/ Jafnvel þott
eg æske ad hin̄u megtuga Himnaka Konunge verde lijted þ þvi ad giora
oss Þrauternar so þwngar / ad Man̄legur Kraptur næe skamt til ad
kasta þm̄ af sier/ þad hefur hn̄ optlega synt. Hvad vard wr þm̄ Fim̄
Konungunū s Abraham hrackte mz nockrū Hwskorlū sijnū? Gen. 14.
Hvad vard af ollū Risunū i Canaans Lande/ s hrucku undan̄ Josua?
Jos. 12. Hvad vard wr Pharao er hn̄ treyste a sijna myklu Magt og
sagde: Hver er Jehova/ ad eg skyllde hlyda hm̄? Exod. 5. Hvad vard
wr hin̄u sterka Goliat/ er David tolade hn̄ mz Steins Hoggenu? 1.
Sam. 17. Nockrer treysta a Vijsdom z Framsyne/ en̄ þ er z Hiegoome.
Hvad stodudu Absalon Achithophels Klokende? 2. Sam. 16. Edur
Adonia Joabs Slægvitska? 1. Reg. 1. Bæda þa slodu fra eigen̄ Prett
er um̄ Hælsen̄. Hvat fyrer? þviad Gud var ecke til Rædanentis tekin̄.
Sumer giora þen̄an̄ fallvallta Mam̄on ad sijnu Athvarfe/ 1. Tim.
6. og vilia alla Hlute mz honū wtrietta/ en̄ þ er eitt vesælt Traust.
Guds Gæfa er hn̄ ad sonu/ ef hn̄ er riett feingen̄/ an̄ars ecke. En̄
ongvū mæ hn̄ duga nema Drotten̄ hialpe/ og allra sijdst mæ hn̄ Sæl
un̄e gagna/ nema fra sm̄ giora sier Vine af hm̄/ er medtaka þa i eilijf
ar Tialldbwder/ Luc. 16. og eru þar þ rijker i goodū Verkū/ 1. Tim. 6.
En̄ hvornen̄ sm̄ ollū þssū er hattad/ þa er hin̄u þo verst fared/ er so
lijtt treysta Gude sijnū/ ad þr meina ad Hofdingia z Veralldar Man̄a
Gunst mune duga þm̄ framar en̄ Ast hin̄s mikla Allsheriar Drotten̄s/

er øllu ræcur bæde a Himne og Jørdu / og giøra þvi marga Oleyþelega Hlute þm̃ i Vil/ eñ moote hm̃. Og ætla ad þr mune kuña ad bera Skiolld fyrer sig/ er þo eckert eiga under sialþū sier/ þegar Drotteñ er reidur. Oþarer þra er so haþa breitt mæ allvöda lesa i Ritningūñe / So sm̃ þegar Drotteñ reiddest Juda Konungū/ er þr leitudu Hialpar til Syrlands z Egyptalands Konunga / og kiøru helldur ad vera þra Naudungarmeñ/ eñ ad læta Drotteñ rýkia yfer sier z heita hñs Frelsing iar. Þvilíkt skylldu øll Guds Børn varast/ helldur leita hañs i allre Neid/ til hvørs þm̃ er varpad i fra Moodur Lyþe/ Ps. 22. Og haga so Lyþerne sijnu/ ad hñ þecke þa þ̃ sijn Børn/ sijna Askmeñ z Brædur sijns Eingieteñs Sonar JEsu Christi. Heyred þar fyrer Ord Drottiñs/ aþ Esajæ Spaadooms Bookar/ 33. Cap. Hvør hñ geingur i Riettvijseñe z talar hvad Riett er/ Hvør hñ hatar Ranginden og Agyrndena/ z helldur sijnū Hondū fra þvi ad þyggia Skeinkingar/ Hvø z hañ til byrger sijn Eyru/ ad ecke heyre hñ Mañdrap/ z lykur Augu sijn till ad eige siæ hñ þau Jllsku Þøreñ/ Sa mun i Hædunū bwa/ z Biørg eñ munu hñs Virke og Verndar Hlijþ vera/ Hañs Braud mun hønū gieþast/ sitt Vatn mun hñ vijst haþa. Eñ þu Doomare allrar Veralldareñar/ sm̃ i Himnenū byr/ vertu Sool og Skiølldur þiña Barna/ sm̃ a þig vona/ og læt þau alldrei verda hinū skiæda Mordingia Dioplenū edur hñs Limū ad herþæange/ Læt þau byda epter þier mz Þoleñmædeñ og sleppa þier ecke þar til þu blessar þau z iñleider i þijns Sonar Dyrd. Bænheyr þ̃ næduge Fader fyrer hñs Forþienustu / Amen / J JEsu Naþne / AMEN.

Fimta Suñudag epter Þrettanda.

Gudspialled/ Matth 13. Cap.

Pañ Týma. Adra Epterlyking lagde JEsus fram fyrer þa/ og sagde : Himnarýke er lýkt þeim Mañe/ hvør ed sæde goodu Sæde i Akur siñ / Eñ þa Meñ svæpu / kom Ovinur hañs og sæde Jllgrese med i bland Hveitenu / og

gieck

gieck j burt. Eñ er Grased spratt upp og bar Avøxt / þa auglyſt-
eſt og Illgreſed. Eñ Þioonuſtumeñerner geingu til Hwsbødurſins
og ſøgdu hm̃: Herra/ ſæder þu ecke goodu Sæde i Akur þiñ/ hvadañ
kiemur hm̃ þa Illgreſed? Og hñ ſagde til þra: Fiandmadureñ hefur
þ giort. Þioonuſtumeñerner ſøgdu þa: Villtu ad vier førũ og wtleſũ
þ? Og hñ ſagde: Nei/ ſo ad þier uppræted eige Hveited under eins/ nær
þier wtleſed Illgreſed. Læted hvortveggia vaxa allt til Kornſkurdar
eñs/ og a Kornſkieru-Tymanũ ſkal eg ſeigia til Kornſkurdarmañaña:
Leſed fyrſt ſamañ Illgreſed/ og binded þ ſamañ i Bindene til ad breña
þvi. Eñ Hveitenu ſamañſafned i mijna Kornhlødu.

Exordium.

HAD eru hrædeleg Ord ſem Eſajas Spamadur talar til Gydinga Cap. 6.
Er hañ ſeiger: Heyred avallt / Siaed avallt / og þecked þo ecke. Gud
vere oſſ Lyknſamur. Hvilykt er þetta ſkielfelega Strapp? Hvad er verra
ſalla eñ ad hafa Skilningar Viteñ af Gude þeiged / og hafa þo ecke Not
af þeim til þeirra Hluta ſem þau eru tilgiørd? Þad er ad vera lykur þeim Skwr
godunũ er David um̃ talar/ Ad þau hafe Muñ z mæle ecke/ Naſer og lycte ecke/
Hendur og þreife ecke / Fætur og gange ecke / Pſ. 115. Og er þo ecke ad undra
þott ſoddañ Strapp kiæme yfer þa ſem þeſſa Mialleyſingia / þeſſa dauda Hlute
Stocka og Steina giørdu ſier ad Gudum / og dyrkudu þa i Stadeñ hiñs lifanda
Guds/ ſem bæde þa og alla Hlute ſkapad hefur/ Þvi David ſeiger hier ſtrax epter
/ ad þeir ed giøra þau ſieu lyker þeim. Eñ þeſſ er ad giæta / Børn myn / ad
Spadoomur þeſſe Eſajæ/ hefur ætt ſier leingre Alldur/ eñ um̃ hañs Daga/ þvi
þegar DRotteñ JEſus framſette fyrer Foolked Epterlykinguna um̃ Sædeð er
ſiell i þernſlags Jørd/ Matth. 13. Og Læreſveinarner ſpurdu hañ ad/ hvar fyrer
er hañ talade i Epterlykingum til þeirra/ þa vyſur hañ þeſſum Spadoome Eſa-
jæ til Gydinga er lifdu a hañs Døgum og forſmædu Evangelium Rykeſens / er
hañ bodade þeim/ ſeigiande: Þar fyrer uppfylleſt a þeim Spadoomur Eſajæ er
ſeiger: Ad Heyrande mune þeir heyra og ecke ſkilia / og Siaande mune þeir ſiaa
og ei þeckia. Ecke er ſw Meining Frelſarañs/ ad Gud vilie ecke uña þeim Skil-
nings ſiña heiløgu Orda og Riettinda/ þvi hañ vill ad aller Meñ holpner verde/
og komeſt til Sañleikſins Vidurkieñingar / 1. Tim. 2. Helldur ſeiger Eſajas /
og DRotteñ epter hønum Orſøkena til þeſſarar Andlegu Deyfu og Blindne i
ſama Stad med þeſſum Ordum; Hiarta þeſſa Folks er hart orded/ og þeir heyra
þwnglega med Eyrunum/ og lykia Augunum aftur / ſo þeir ſiae ecke med Aug-
unum/ og heyre ecke med Eyrunum/ og ſkilie med Hiartanu/ ad þeir ſnwe ſier og
Eg lækne þa / Eſ. 6. Hvar af audſiedt er / ad Søkeñ er hia Aiøñunum / og ecke

hia Gude. DRotten ſette fram margar Epterlykingar i þeſſum ſama Capitula/ og medal añara þa ed Samſtundis var uppleſen / en eingen var ſa ed ſpyrde han epter heñar Þyding/ nema alleina hans Læreſveinar: So lyted ſkildu þeir þeſſe Guds Giøf / þar fyrer var þeim ecke unt ad vita Leyndardoom Himnarykis. Ecke þarf eg þeſſa føgru Epterlyking fyrer ydur wt ad ſkyra/ Hin ſtoore Byſkup/ 1. Pet. 2. med þa vellærdu Tunguna/ Eſ. 50. hefur þad ſo vel giørt med faam Ordū/ ad ecke er Aboota vant/ Þar han ſvarade Læreſveinunum þañen / Matth. 13. Sa er ſæde hinu gooda Sæde / er Mañſins Sonur / en Akuren er Heimuren/en hid gooda Sæded eru Rykeſins Syner/en Illgreſed eru Syner hins Vonda/en Ovinuren er ſade þvi/ er Diøfullen/en Kornſkurdar Tymen er Ende Heimſins / en Slættumeñerner eru Einglarner. Þar fyrer ſo ſem Illgreſenu verdur ſamañſafnad og i Elde uppbreñt/ ſo mun og verda a Heims Endernum. Mañſins Sonur mun ſenda Eingla ſyna / þeir ed munu ſamañſafna wr hans Ryke øllum Hneixlunum / og þeim ed yfer troda Løgmaaled / kaſtande þeim i Elds-Ofnen/ þar mun verda Op og Tañagnyſtran/ Þa munu Riettlæter ſkyna eins og Sool i Ryke ſyns Fødurs. Hvør Eyru hefur ad heyra han heyre. Þeſſe er Vtſkyringen/ Brædur myner/ Og er þad Maala ſañaſt/ ad hun er ſo ægiæt ad Gydingar hefdu vel mætt forvitnaſt nockud framar um Skilning Epterlykingar eñar/ ſo ſem Læreſveinarner giørdu/hefdu þeir lagt nockurn Hug a ſitt Maal-Eñ þeſſ er ad giæta/ Børn Guds/ ad fyrſt ad Spaadoomur Eſajæ naade til Gydinga ſem lifdu a Chriſti Døgum/ meir en 700 Arum ſydar/ og var þa af hønum ſtadfeſtur/ Þa er audvitad/ ad han eirnen nær til vorra Daga ſem nu lifum/ þvi ſo ſem þad ad Guds Ryke er til vor komed fra Gydingum/ ſøkum þeſſ Þeckingarleyſis ſem i þeim var/ Eph. 4. So eru og til vor komnar allar þær Vidløgur og Hootaner/ ſem a þeim munu ad fullu hryna/ er giøra ſig þeſſen nu i Dag Overduga/ og forſmaa Guds Son og under Footum troda / Heb. 10. Nu fyrer þvi ad eingen Þørf er ad wtſkyra þeſſa Predikun HErrans framar en giørt er / ſo ſem ædur er ſagt / Þa vil eg kvedia ydur þeim dyrmætu Ordum er han Endar þeſſa ſyna Vtleggingu med : Hvør Eyru hefur ad heyra han heyre. Og alleina tala um þa Hlute af Gudſpiallenu / er oſſ vekia meige til ad þeckia vorn Vitiunar Tyma. Hiælpa oſſ þar-til O þu goode Gud med Naad þyns Anda/ fyrer JESVM Chriſtum / A M E N.

Vtleggingen.

FRelſaren ſeiger i øndverdu Gudſpiallenu/ Ad Himnaryke Sie Lykt Mañe nockrū er Sæde goodu Sæde i Akur ſitt. Af hñs eigen Vtleggingu er audſied/ad Sæded merker hier añad en i nærſtfyrerfarande Epterlykingu/þar merker þ Guds Ord/en hier Meñena/ſē Guds Ord eiga ad heyra. Þeſſu gooda Sæde/ſæde Drotten ſtrax i Vpphafe Skøpunar+ Gott Sæde voru þau Adam z Eva/þegar Gud ſæde þm nidur i

Alldin

Alldingarden. Margt hefur þar Gras fagurt vered/mørg føgr Eik/ z margur bloomlegur Avøxtur/ þo eingen nærre til Ejka vid þau/ þvi Maduren var epter Guds Mind skapadur feiger Ritningen / Gen. 1. Værn þau þess vegna langt af øllu skøpudu Skiepnu a Jørdune / En jafnskiott kom þar Fiandmaduren/Gen.3.og stack þm andlegan Svefnþorn/ so þau tooku nidur fyrer sig/ og virdtu meir þa Skiepnu Guds/sm þm var miklu Ovdre/ helldur en sialfa sig/epter Slægdar-þullre Djøfulsins Aeggian. Sijdan hefur hn alldrei vantad Sæde til ad spilla Guds Akre mz. Strax var þar eirn Mordinge i Adams Hws-se/ Gen. 4. Og þott ad Gud sette hn wt fra þm litla Safnade sina Barna/ þa var a Jørdune/ þa varde þ ecke leinge/ þar til Ovinuren sæde apt: Jllgresinu a medal Hveitesins/ z kom Guds Sonu/sm voru þr af Nidiu Adams/er Guds Otta giætu til ad elska Manana Dæt ur/sm voru Caine Afspreinge/ hvar af Ox þ Jllgrese/fyrer hvørt ad Gud uppræte hina vanfrwudu Verølld/Gen. 6. Þegar hm i þ Sin vyrdlest Kornskieru Tymen komen vera/ z ecke var epter nema Jllgrese eitt a Jørdune/ ad fratefnu Noa og hans Nyske/ og þo var þar eirn Spottare/eirn Ohlyden Son: i hns Hwse/Gen. 9. So ad epter Flood ed/þegar þar voru ecke nema atta Kornstanger i Guds Akre/þa var þo eitt Jllgrese a medal þra/Og er framlidu Stunder/ kiæfde þra And-skotans Sædverk so Hveited/ad þss glætte valla/og þ so miog/ad þad ætlade ad vaxa upp i Himenen þeg' þr bygdu Turnen Babel/Gen. 11. z ætludu sier ad taka Raaden af hinu Almattuga/so ad eige skylldu þr adskiliast/ og so hefur þ jafnan geinged fram epter Ølldunu. Þegar Gud kallade Abraham af Vr i Caldea Lande/Gen. 12. og uppfrædde hn sialfr i þre himnesku Speke/þa sæde hin alvitre Hwsfader goodu Sæde i Canaans Lande/þo spratt þar upp strax eitt Jllgrese/eirn Næd Fugl Jsmael/Gen. 21. eirn Ofsookmare/ein Ambatt/sm ad vanvyrte Hwsmoodur sijna/Gen. 16. J Kvide Rebeckn voru tvær Pioodet/z sa meire ofsookte þan minna/Gen. 25. Esau Gudlaus Madr hin frooma Jacob/ Gen. 27. Og þo var ecke Jacobs Hws þ utan Jllgrese/ þar

 var

var ein Lausleat Dootter/Gen. 34. Þar voru tveir Mordingiar/Gen. 34. Þar var eirn Sonur / er pleckade sijns Fodur Sæng/ Gen. 35. Þar voru niju Brædur/er selldu sin̄ eigen̄ Broodur Mansale/Gen. 37. Læangt er allt soddan̄ upp ad telia. A medal tolf Christi Læresveina var þar eirn Drotten̄s Svikare/Joh. 6. Þegar Akr hu̅s Christne var sem bloomlegastur / so ad aller Hluter voru Sameigen̄leger med þeim̄ Truudu/og þr selldu Eigner sijnar/og bæru fram̄ fyrer Fætur Postulan̄a/Act. 4. þa skaut Dioffullen̄ þar strax Illgresenu inn. Þeg͛ Ananias z Saphira leindu af Jardar Verdenu/Act. 5. Hvornen̄ Simon hin̄ Fiolkun̄uge/ Act. 8. spillte Guds Christne/er lioost/bæde af Postulan̄a Giorningum̄ og odrum̄ Christen̄doms Sogum. Og hvørsu mios Paulus kvartar um̄ Van̄skickunena i Drotten̄s Kvølldmaaltijd/1. Cor. 11. so skam̄arlegt Sam̄ræde med nækomnum sier/er hn̄ seiger/ ad ecke heyrest jafnvel medal Heidingian̄a/ 1. Cor. 5. Þad mæ alkun̄ugt vera af hu̅s Briefum̄ til Safnadaren̄s i Corintho. Fyrst nu ad Dioffullen̄ fieck slijku til Vegar komed a medan̄ Gud talade sialfr vid Men̄ena/ eins z Madr vid Man̄ talar/a medan̄ hu̅s eingieten̄ Sonur voru Holl de Iklæddur/flutte Eyrende sijns himneska Fødr hier a Jordun̄e/med an̄ heilagur Ande mz synelegum̄ Krapte z Jarteiknum̄ auglijste sitt Guddoms Almætte i Mønnum̄ z a mizal Man̄an̄a/þa ætlunst ecke til ad hn̄ mune nu sijdur verka i Børnum̄ Vantruaren̄ar/ Eph. 2. þar vier meigum̄ glogglega vid þ kan̄ast/ af þm̄ Løstum̄ z Skømum̄/ er Daglega i Vøxt fara a mizal vor / ad Satan er ofan̄ komen̄/ hafande Bræde mykla/ Apoc. 12. Þvi mætte oss vera um̄hugad ad þeckia vorn vitiunar Tijma/ er oss so optlega bodadur verdur i Guds H. Orde/z vilie men̄ ecke Guds vitiunar Tijma þeckia/þa þecke men̄ þo Andskotan̄s/þvi sijdan̄ Christne hoofst i Lande þssu/hygg eg hn̄ alldrei hafe meira Rijke haft vor a medal i sum̄um̄ Hlutum̄/en̄ nu um̄ Stunder. A øllum̄ Olldum hefur han̄ sæd Illgresenu a medal Hveitesins/En̄ þo hefur þ optast vered z vijdast/ad Skømen̄ hefr Skøm̄ heited/z Dygden̄ Dygd/ jafnvel hia þm̄/ s ecke hafa Dygdena elskad nie hatad Skømena: En̄ nu hefrest mi

ad meñ hrose sier aꝼ Løstuñ/ ꝛ sette Dygdaña Naꝼn uppa þa. Jsmael
er tekeñ til ad oꝼsækia Jsaak/ ꝛ Agar ætlar ad reka Sara wt wr Hwa-
senu. Achimelech er ꝼareñ ad drepa hina skilgietnu Brædurnar/ Jud.
9. so hñ Fridlu Sonureñ meige einsamall rykia. Agyrndeñ er Framꝫ-
sine kollud/ Drambsemeñ Høfdingskapr/ Hræsneñ Vitska/ þegar meñ
briota Riettẽñ/ kalla meñ þ ad byggia hñ/ Þegar meñ sleppa Skælk-
um ꝛ Jllrædis Møñũ Ohegndũ/ þa neꝼna meñ þ Kiærleika ꝛ Myſk-
seme. Hyrduleise ꝛ Toomlæte i sinu Kalle ꝛ Embætte/ heiter Speke ꝛ
Fridseme. A Døgũ Christi / Onyttu þr Guds Løgmaal med sinum
Setningũ/ Matth. 15. Þa høꝼdu þr ecke Løg-Book nema Moisis
Løgmaal. Eñ þss være Oskande/ ad ecke Onyttu meñ nu Konungsens
Løg mz sinũ eigeñ Þootta/ nær þm̃ rædur so vid ad horfa. So falsar
nu Andskoteñ Guds Stedia a mzal vor/ ꝛ set: hñs Mind ꝛ Yꝼerskriꝼt
a sviken Mælm/ ꝛ þta verkar hñ mz Slægd ꝛ Kuñattu so mikelle/ ad
so s̃ ad Jllgresed er vandþeckt ꝼra Hveitenu/ ædur eñ þ er fullvaxed/
Matth. 7. so þeckia meñ ecke þssa Ulꝼa/ fyrr eñ Saudargiæran er aꝼ
þm̃ dreigeñ/ ꝛ þr bita Høfuded aꝼ Skømeñe/ so hun ꝼær ecke leingur
dulest. Veit eg ad Fiandmadureñ brwkar Einꝼelldne ꝛ Hugleise mar-
gra til slykra Hluta/ ꝛ er þ noogu Jllt/ þvi Grætlegt er til þss ad vita/
ad Fækianskañ ꝛ Otteñ ꝼ þvi/ s̃ eckert er/ skule so drottna i Verølld-
eñe/ ad ꝼæer añadhvørt vite hvad þr eiga ad gióra/ edur þore þott vi-
ta meige. Eñ hvørneñ sm̃ þvi er vared/ þa villda eg þss Oska/ ad þeg-
ar Drotteñ lytur af Himnũ oꝼañ yꝼer Mañaña Sonu/ Ps. 14. ad hñ
heꝼde þa ecke Orsøk til ad klaga eins ꝛ Jeremias Cap. 5. er hñ seiger:
Nu vel/ sa aume Flockureñ ꝛ skynlaus/ vitande ecke neitt af Drotteñs
Veige/ ꝛ aꝼ sins Guds Riettindũ. Eg vil ganga til hiña Volldugu
ꝛ tala vid þa/ þr munu vita aꝼ Drotteñs Veige/ ꝛ sins Guds Riett-
indũ/ Eñ aller samañ høꝼdu þeir Oked broted ꝛ Togeñ i sundur slit-
ed. Hvar ꝼyrer kiemur nu øll þesse Olucka? Þvi heꝼur Fiandmadur-
eñ so mykeñ Framgang? Er hñ sterkare eñ Gud? Fiærre sie þvi/ hñs
Sonur heꝼur einusiñe rænt hñ siñe Harneskiu og sinũ Voꝼnũ a hvør

hñ

hn treyste/ Luc. 11. Hvad þa? Hvor er Orsøken? Þvi ad men vilia helldur lata Timu sijna til Iþrodar Syndenne/helldur en Riettlætenu til Verkþæra/Rom. 6. Gud vill lata erþida i sijnu Vijngarde/ Matth. 20. Þar þ vill margur haþa sig undan þeiget ad liast hm til Þioonustu/jafnvel þott ad þm sieu Launen vijs a Himnu / er hm til Handa ganga/en þ er Inndællt ad gioraft Verkþræll Andskotans/þvi hn leggur Kodda under Hoþud Syndarans/Ezech. 12. þott men þ vijst vite/ad hn laune mz Ellde z Brenesteine/ Apoc. 14. med Ope z Tannagnijstran/Matt. 13. so sm Drotten adkvedur sijdarst i Vitskijringu þssarar Epterlijkingar. ÞEgar MEnn SVæfu/Kom FJandmadurenn Og Sade JLLgresenu Medal HVeitesins/seiger i Textanum. Ecke er mz þssu meint ein Stiett helldur en onnur/ En alleina. Takeþære þ sm Ovinuren brwkade til ad sa Illgresenu nidursad i Akuren/þ var Svefn Tijmen. Samt ma eg taka mier Orsøk hier aþ til ad tala þar um/ad eg hygg oss verde nockud Svefnsamt allmørgu i bædu þm Stiettu/ Yþerrmæden haþa/so ad Fiandmannenu þar þ optlega giefest Takeþære til ad spilla Guds Akre mz Illgresenu. Taked fyrst til a minnu Helgedoom sagde Drotten vid Jerusalems Eingla/ er han baud þm ad sla þa alla s ecke teiknader voru/Ezech. 9. Eg vil þyrst taka a oss s betu Aarons Skrwda. Hvorneñ mun lijda um hinar smæu Kornsteingurnar i Guds Akre? Mun þar ecke vanta a stundu þan heilnæma Vøkva/er þær eiga ad spretta af/so ad þm kynne safnad ad verda i Bindene Guds Barna/þeg Vppskierutijmen kiemr? Eg higg ad i þssu sie mikell Brestr hia allmørgu/hvad Gud nadarsamlega lagþære/z gieþe þm ad ydrast er i þssu er so miøg Aboota vant. En seiged mier/hvad giora þr ed þanen breita? Soþa þr ecke? Mun ecke Fiandmaduren haþa nooga Orsøk til ad sa Illgresenu þegar so til geingur? Þad er hægt ad giora Hveited ad Illgrese / en ad lata Hveited aptur hverþa til sinnar fyrre Nattwru/þegar þ er einusinne orded ad Illgrese/ þ heyre eg sagt ad sie Omøgulegt/svo er þvi z vared i Guds Akre/margs Vngmennis Nattura kan ad vera good/en þvi velldur Fiandmaduren/z þr sm eiga hier um

um̃ ad hyrda/ nær þr forsooma sitt Verk/og giefa hm̃ Rwm/ad hun venst a þ Illa sm̃ er audnæmt/þvi hun heyrde lyted af þvi Gooda/og dregst so Vnglingureñ a Legg/ad bægt kañ vera vid ad giora/Venur so adra epter sier / nær hañ er gamall ordeñ / So ad þesse Drepsoott smygur so Mañ af Mañe/þar til hun spiller heilũ Akre. Þeir sm̃ eta þla Illgrese/sm̃ hier gietur um̃ i Evangelio/ verda blinder edur glæm skigner : Hvad muni þr verda sm̃ uppalast med þm̃ er svo eru uppalder ? Blinder af Blindũ Leidsogurũ. Og þetta sfa nockrer af vorum Kieñemoñũ z leggia þar ecke til. Sofa Meñ þa ecke? Mun Sathan forsooma þla Tækefære? Eg vil ei tala um̃ þ/hvorsu lyted ad sumer af oss vanda Kieñinguna af Predikunarstoolnũ /. Fiñast munu þr ed alla sig vel hafa reked Guds Ezyrende/ Ef þr fylla upp Eyru Til-heyrendaña mz Hareyste nockru z Mælge þre er hvorge a heima/eñ giæta ecke ad þvi/hvort hiñ Stuttlade fiñur Huggun þar i/hiñ Fæviße Leidrietting/ hiñ Dofne z Hyrdulause Vppvakning/hiñ Ogudleige og sa ed forsmæer Gud og hñs Rietlinde/ þ sm̃ hm̃ tilheyrer/sm̃ er Hoot un Guds Reide og eilyfrar Fyrerdæmingar. Hvort aller þsser fiña þ i eirnre Predikun/þ athuga sumer Meñ ecke so gaumgiæfelega a stund um/ Þegar Meñ hripsa eitthvad wt wr eirne Book til ad giora Af-sokun syna/giætande ecke miøg smæsmuglega ad/hvort þ gagnade ad tala a þre Tyd/edur i þm̃ Sofnude/s hm̃ er a Hendur faleñ til T m̃ oñunar/samt þvo Meñ Hendur synar þ Folkenu/ z kalla sig saklausa af Bloode hiñs Riettlæta/Matth. 27. sm̃ þo ecke hryn a þm̃ er tapa-ast/sokũ Fæfrædis þssara Vesælinga. Eñ hñ sm̃ i Guds Stad er sett ur/forsoomade ad giefa hñs Hiwũ i riettañ Tyma þ þm̃ byriar/Luc. 12. og ætlar ad Gud mune ecke krefia þss af siñe Hende sydañ/Ezech. 33. jafnvel þott hiñ Fafroode meige deya i synũ Syndũ/ nema Gud vilie meire Myskun a giora/vegna hñs Toomlætis er hm̃ a ad under-vysa/ z aminña Foreldra z Hwsbændur ad giora Skylldu syna/þar s hñ fær ei sialfur tilkomest. Seiged mier/er ecke þrilykt ad sofa? Mun Ovinureñ ecke færa wt siñ Reit i Guds Akre vid alls þla? Eg vil ei

fæ mier til Orda/ hvorsu ad margur Leigulide er ragur i þvi ad straffa Oдygder og Glæpe hia þeim sem eru nockurs Mæls metande/ ein Mæltyd Matar/ eirn Bikar æþeings Dryckiar/ eitt Hundrads Virde edur minna a Stundum/ þvær aþ allar Synder hins Gudlausa/ hia þeim er so eru lynder/ launande so skammarlega synum Velgiorda Mønnum/ ad þeir pretta þa um Gagn Sælar sinnar/ og þann mesta Velgiorning er þeir kynnu þeim aptur ad syna/ sem er ad seigia þeim til Synda sinna/ so vanhelga þeir Gud ꝥ eirn Miolhneþa/ so sem Drottenn ad Orde kiemst/ Ezech. 13. Og þott eckert aþ þessu i mille kome/ þa helldur Ottenn ꝥ Oþryke þess Volldugа/ morgum aþ þeim er sig kalla Umbodsmenn Christi so i Taume/ ad þeir ecke þora Munnenum upp ad lwka/ hvoriar hellst Skamer og Klæke sem þeir horþa æ: O vei/ O vei/ Seiged mier i Guds Naþne/ seiged mier / er ecke þvilykt ad soþa ? Mun ecke Fiandmadurenn hlæa ad þessu/ nær Guds Þienarar draga hans Ploog so Kappsamlega/ og sinna/ ad þad meige um vorar Tyder seigia/ er Drottenn sagde fordum um Hyrdarana i Juda: Aller þeirra Vøkumenn eru blinder og vita alls eckert/ Mællauser Hundar eru þeir/ og kunna ecke ad giellta/ Þeir eru later/ liggia og soþa giarna/ Es. 56. og þesser hiner grædugu Hundar/ kunna þo alldrei sadder ad verda/ Og þetta hid Sydarsta velldur/ ad Menn eru so spaker i þvi ad ummvanda vid adra i Guds Stad. Balaks Fiemuner orka þess ad Asnann verdur fliootare til ad seigia satt / helldur enn Spæmadurenn sem a henne situr/ Num. 22. So þegar eirn Hoþdinge fær ecke ad heyra Sannleikann aþ Preste synum/ sem æ og mæ seigia honum til Syndanna og allrar Misvyrdingar/ þa verdur hann a stundum ad heyra þad aþ Fiandmanne synum/ aþ hinum minnsta Þienara/ aþ einum Bonda/ sem ad gjorer Skømm til Kirkiemannsins/ er þetta ætte ad giora sier til Forsvars hia Gude/ enn hinum til Sælar Baka og øngrar Mynkunar/ Nema hann þyckest meire Madur enn David er þolde Nathan Spæmanne Sannyrdenn Reidelaust/ 2. Sam. 12. Og eþ hann heyrer þad aþ øngvum aþ þessum/ þa mun hann þad heyra aþ Doomara alls Holldz a sydarsta Deige. Og þott Menn sieu nu so spaker vid Hoþdingiana og þa hvorra Valld Menn ottast/ þa vantar Menn ecke sumahvoria

maħvoria a stundū/ ad brwka syns Embættis Myndugleika vid Lytel magnañ/ ecke til ad feidrietta hñ/ edur til ad vandlæta i Guds Stad / helldur til ad Otta Mońū med þvi Vallde er vier hoꝼū til ad leysa og binda Syndena a Jordu/ Matth. 16. og til ad heꝼna syn a þm̄ er Meñ þykiast varhendt eiga/ Gud veit ad eg lyg ecke/ ad þsse mune Dæmeñ Gieꝼast/ og þo ꝼleire eñ eitt. Eñ eg bid ydur/ ad þier athuged/ þier sem þetta adhaꝼest/ eg bid seige eg i Guds Naꝼne/ ad þier athuged/ hvad skielꝼeleg Nádung ad þta sie / z hvørsu ad Blood Drottenś JEsu/ þ dyra Sattmaalañs Blood mune hroopa i Himeneñ/ þegar þ er so almeñe legt hallded aꝼ einū Synda Þræl/ er vænest ad þssu Guds Vmbode / sm̄ fyrer þra z allra Maña Synder er Krossꝼestur/ Seiged mier þier Dárar/ muni Gud haꝼa nockrū umboded ad footiroda þañeñ sitt eiged Bloodꝰ Hvørs miñste Drope ad er dyrmætare / eñ ad Himeñ og Jørd meige i nockurn Samjøꝼnud koma. Þessu vil eg haꝼa viked til þra er setia eirn Vesæling wt fra heiløgu Alltaresins Sacramento þ litlar edur øngvar Saker/ og optlega þær er þr sialꝼer þykiast vid hñ eiga. Vited þier ecke/ þier Hræsnárar / ad þvilyk Vtsetning er eitt Drottenś Reidárslag til þess ad straffa mz Gudlausa Meñ/ og hñs Naꝼns For smaanara. Þo skameſt þier ydar ecke ad taka ydur þ i Hønd til ad slaa þa mz/ er ydur er illt i Skape vid. Hvørsu vel haꝼe þier geimt ydar HEr ra Bodordsꝰ er hñ seiger: Blessed þa er ydur bølva/ Giøred þm̄ Gott ed ydur opsækia/ Matth. 5. Ad þier sieud Børn mýns Fodur s̄ a Him nū er. Eñ þegar þier brwked hñs Dyrdarꝼullu Stoormerke til ad reꝼsa þm̄ er þier þykest eiga Heꝼnder ad giallda/ hvørs Syner erud þier þaꝰ Ecke hñs er skipade ad lýda Illgresed til Kornskieru Tymañs/ helldr hiñs sm̄ er Mordinge Saalnaña/ Joh. 8. Ecke hñs sm̄ gieck i kryng/ giorde Gott og grædde alla/ Att. 10. Helldur hñs er geingur um̄ kryng sm̄ greniande Leon/ leitande ad þeim er hñ faae uppsvelgda/ 1. Pet. 5. Þegar DRotteñ JEsus gieck um̄ Samariam fordū Daga/ þa sende hañ undañ sier Læresveinana/ ad tilreida sier Herberge i Borgeñe/ eñ Bæjar-Meñ villdu ecke taka vid hm̄/ þvi hñ haꝼde þañ Snid a sier/

sm villde hñ reisa til Jerusalem/ Eñ Samaritani hølsdu alla pa/ er sooktu helgar Tijder þangad / þa reiddust þr Jacobus og Johañes/ og sagdu: Meistare/viltu ecke ad vier seigiũ ad Eldur kome af Himne oz fortære þm eins og Elias giorde/ Eñ hñ blessadur snereft vid/ straffade þa og sagde: þier vited ecke hvors Anda þier erud / þvi Mañsins Sonur kom ecke ad hañ tortijnde Sælu Mañaña / helldur ad hñ þær hoolpnar giorde/ Matth. 9. þetta giordu þeir Johañes og Jacobus af Einfelldne og Ofsorfu Vandlæte vegna Drottens / og þo atalde hñ þa so hardlega/ Eñ af hvorju Anda giored þier þta? Ecke Guds/ helldur Andskotans. Seiged mier/ Er ecke þad ad kalla Elld af Himne/ ad bana Moñunũ hina kroptugustu Lækning Sælar siñar/ z steypa þm so til Helvijtis/ad so myklu Leite/s i ydar Vallde stendur? O þier skynlauser Vargar/ Lated af soddañ Æde/nema þier sialfer villed þola Bræde Drottens um alla Eilijfd/i þvi Dijke s rijkur af Ellde z Brenesteine/ Apoc. 21. Vakned upp og sofed eige leingur/ Giored Ydran/ þvi ydar Hiarta er ecke riett fyrer Gude/ Act. 8. Hvor Eyru hefur ad heyra/ hñ heyre. Eg villde z fatt eitt vid ydur talad hafa/ þier Veralldar Hofdingiar/mz ydar goodu Leife. Munu þr ecke finast ydar a medal/er Svefnhøfgve reñe a i Doomara Sæte/edr nær Meñ eiga ad giora Verk siñar Kallanar/s Gud z Konunguren hafa þm a Hendr faled? Eg vil eige tala um þ/ hvorsu meñ leita sier Fordilldar i ad spilla Stefnũ z Vitnũ/hvert a mote Løgmælenu/ nær Mønnum rædur so vid ad horfa/ad utleggia Løgeñ epter þvi/s Meñ þykiast vid þurfa i þ siñ/z aka þm eins z Seglũ epter Vedrenu. Þau munu Dæme giefast/ ad eirn z hiñ same Doomare hefr i eirnre Sok dæmt epter einu Løgmæle/z hvert a mote hinu sama i odru eins Mæle/ecke þ nock ur Olijk Atvik edur Hættalag Sakaña/helldur alleina epter þvi/ sem hñ hefur unnad þm til/sm hafa vered fyrer Doome hñs. Seiged mier/ Er ecke þta ad sofa? Þyker ydur ecke Von a ad Akur Fiandmañsens groore vid þta. Hvorsu Ohlijdner eru Meñ i þvi ad fradka Mælunũ/ og þott eg segde Bligdunarlauser/þa segda eg ecke ofmyked/þvi Meñ giora

giøra þ so berlega a stundū/ ad þ er øllū heilvita Mønnū augliooſt/ad Meñ ſetia þar Flakiur i Dooma ſyna/ſ eirn Talsmadur/edr ſa ſem alle ad veria Nøþud ſitt/ſkyllde ecke añarſtadar þora ad brwka ſier til Forſvars. Eg vil eige fæ mier til Orda um openbera Riettar-Neitun/ hvørſu Slægvitrer Meñ eru i þvi ad ſkioota Mælū a Freſt/ an allra Orſaka/ſo ad hiñ Fatæke z Einſtædingureñ/ z jaþnvel a ſtundū þott hñ ſie Mælsnætande/eþ Doomareñ er hm̄ mootfalleñ/þr neidaſt til ad ſtanda aþ Riette ſynū/ z þm̄ leideſt edur haþa ecke Eþne a/ad ſækia hñ framar/z vilia helldur gieþa epter Søk ſyna/eñ ſpilla Tydeñe/z voga Gotze z Omake uppa þañ Riett/ſ Meñ eiga ad ſækia i þvilykar Hendur. Hvad ſyneſt ydur nu gooder Meñ? Mun ecke Skælkureñ og hiñ Ogudlege vara vid allt þta/z æþa ſømu Skañer Ottalauſt? Og þegar hm̄ ſo hrøckur yfer/ſøkū Rængsleitnis þra/er Riettenū eiga ad ſtyra/þa kallar hiñ Ohlutvande/ad Gud haþe þocknan a ſier/aþ þvi hñ lætr hñ vaxa til Kornſkieru Tymañs/Eñ þr ſ Gud heþr um̄ boded/ forſooma ad taka Hneixled og hid vonda i burt wr Iſrael / Devt. 17. Þegar nu ſo ber vid/þa kalla eg ad Riettureñ ſoþe/aþ þvi eingeñ er til ad vekia hñ/ er ecke ſlykt ad ræda Dioþlenū Verkþræla til Handa i ſiñ Akur? ſm̄ ad miklu ſydr forſooma hñs Verk/eñ hiner er Guds Ploog eiga ad draga/z være gott eþ hier med være kyrt lated. Eñ þſſ være Oſk ande/ad ecke lidu meñ alleina hinar verſtu Skañer z Ohæþu/helldr z læke þar ecke i Forſvar/ſo ſ er Vanſkickun z Ølæde under Guds Orda Heyrn/Gudlaſtaner/ Vanbrwkun hañs dyrdarþulla Naþns/til ad ſkieña ſiñ Næunga mz/z margt þvilykt fleira/ſm̄ Heidvirdur Madur mætte ſkamaſt ſyn ad neþna/eñ ſumer ecke blygdaſt vid ad forſvara/ed ur ad miñſta Koſte nærre Oſtraffad læta/ſo þ ſ añarsſtadar i chriſtnū Løndū/ er mz Vtlegd/ edur z ødrū þwngū Aløgū ſtraffad/þvi ſleppa Meñ hier alldeiles/ edur og læteaſt ſtraffa þ ſo ſem litla Yferſioon eñ øngvañ Stoorglæp. Eg heþe leſed i Guds Mañs Rite/er liþde fyrer Hundrad Arū hier i Lande/hvørs Saal nu liþer i Himneñū/eñ Miñ ingeñ er ægiæt a Jørduñe. Hñ ſtegeſt haþa talad vid eirn Mañ/er ſagt

 haþe/

hafe/ad hn ecke villde sveria rangan Eid/pott hm sex hundrud giefen være/en hefde hid siounda vered i Bode/ pa mundu kanskie häfa runed a hn tvær Grymur/skrifar þsse Guds Madur. Þetta var ad sonu ein Nofud-Skomm/er hn talar um/ En ecke hygg eg Menn þurfe ad kaupa soddan nu um Stunder Sumstadar/ þ mun fast Okeypis/ef Doomar enn er velviliadur þm er aliggur/sierdeilis ef ecke liggur vid nema Guds og Konungsins Riettur. Seiged mier/ Mun þ ecke eiga hier þm heimal er so breitalsm Drottenn seiger vid Juda/ Ezech. 16. Ollum Skiækium verdur Fie giefed til / En þu hefur giefed þinum Fylgiu-Monnum Peninga. Er ecke þta ad sofa? Er þ ad undra ad þunskipad er i Guds Akre af Hveiteskaungenne/ nær svo til geingur/og pott Guds Þienar- ar kvarte hier um/ z fære jafnvel slykt under Log a stundum/epter Skyll du sins Embættis/pa fa þr ongvu aorkad/mæta helldur Armæsum þar fyrer/og ei blygdast hiner þar vid/pott þeim sie hier um brixlad/ helldur slær vid þvi Hnackanum / so sm Menn plaga ad seigia/ og giora eins z Salomon seiger um Skiækiuna/ad hun striuke sier um Andlited og seige: Eg hefe eckert illa giort/Prov. 30. Þeir blygdast þar vid ad sofiu um Stundar saker/en reka ei ad sijdur Fiandans Eyrende/so sm hefdu þr Valld sitt z Veitslur af honum þeiged/ en ecke af Gude nie Konungenum. Þyke nu nockrum so sm ad þta hitte a sig/ pa mun sa giefa Hliood af sier sm ækiemur/en margt af þssu er almennara z kunugra/ enn ad hier þurfe morg Vitne ad leida. Eg finn þ ecke mz þvi ad grafast þar epter/þta er yfer allt seiger Drottenn um Klæke Gydinga/Jer. 2. Brief z Doomar Manna skulu þ satt giora/er eg ritad hefe/z sialf er þr ed æfa þvilykt/ munu þ peckia/ pott eige vilie þeir ad giora/ nema þr sieu forbrender i Samvitskum/ og hafe mist alla Tilfinningu: Nema hinn grædugе Hræfugl Diofullenn hafe rigna lated i Augu þm heitum Saur/eins og Titlingarner i Augu hins gamla Tobiæ fordum Daga/Tob. 2. Sagann seiger ad hn hafe læknadur orded mz Galle Fiskiarens/ þegar þvi var ryded a hans Augu / pa datt Hreistred af þm/ Tob. 11. Enn eg veit ecke hvad þssum mune til Lækningar verda/

fyrst

þyrst Guds Blood bær þess ei orkad/og ecke þ beiska Gall og Edik/ er honū var bored/ Matth. 27. þegar hā kvaldest þyrer þessar þra z allrar Veralldar eñar Synder. Eg veit ecke hvad þra Augū mune uppliwka/nema hin sterka Svæla Helvijtis Ellds/hun mun liwka þm upp ad vissu. Añara Maña Augu skiemer Reikureñ og slioþgar þau/ eñ þessa mun hin eilijþa Svæla Heilskigna giora / ad þr so Lokfins siae hvor añars Skōm/s hafa giort Samband a moote Gude z hñs Christne/z ecke villdu upplæta sijn Augu a moote hñs Riettlætis z Nadar Geislū/ medañ þr plægudu hñs Yfvalda i Rijke sijns Fodur/ sem er Hofdinge þessa Heims. Og þ er uñ þa riett sagt er Seneca skriþar uñ Claudium/ad hñ ecke þeckt hafe ad hñ daudur var/fyrr eñ hñ sæ Lijkþor sijna. Seiged mier nu i Drottens Naþne/seiged mier/er ecke þvijlijkt ad soþa? er ecke þ ad vera Sædmad: Fiandmañsins/z spilla Guds Kornekru aþ ollū Kroptū? Hvor Eyru hefur ad heyra hñ heyre. So heyre þier nu Ord Drotteñs sm i Landenu bwed/þier sm hñs Vmbod er a Hendur faled. Heyred þier sm standed þyrer Alltare hñs allra Hærsta/hvad hañ bijdur ydur/ aþ Ezechielis Spadoms Bookar 33. Cap. Eg heþe sett þig þyrer Vord yfer Israels Hws/ nær eg seige til hiñs Ogudlega/ þu skallt Dauda deyia/og þu varar hñ ecke vid/og seiger hm þ ecke/ so ad hiñ Ogudleige kuñe ad vakta sig vid sijnu Ogudlegu Athæþe/so ad hñ meige lifa/ þa skal hiñ Ogudlege deyia þ siña Synda saker/eñ hñs Bloode vil eg krefia aþ þiñe Hende. Og so ad þier kuñed med þess meira Frelse og Myndugleika/z betre Samvitsku/ ad straþþa/Ogna z aminña i Guds Stad/þa haged Lijþerne ydar so s Christi Þienarar z Rædsmeñ hñs Leindardoma/1. Cor. 4. gieþande ongvum nockra Hneixlan/so ad vor Pioonusta verde ecke Lostud/helldr i ollū Hlutū hegdū oss/so sem Guds Pioonustu Meñ/epter Bode St. Pals/2. Cor. 6. Heyred þier hiner Volldugu i Landenu/ og þier sem Gud heþur Sverded i Hendur feinged / Heyred þier Ord Drotteñs / Læred Gott ad giora/ Leited epter Riettenū/Gioored riett hinū Vnderþryckta/Læted hiñ Muñadarlausa Logū na/ z taked ad ydur Mal-

efne Eckiunar/ Es. 1. Nallded Doomen z Riettvyssena/ Frelsed hin Vnderpryckta af Hende Opsoknarans/ z slutled ecke hin Framanda/ Fodurlepsingian z Eckiuna/ og giored ongvu Oprijke seiger Drotten Zebaoth/ Jer. 22. Nuxed ecke med ydur/ ad nær þier þssar Guds Aminningar ad ongvu hafed/ ad hn mune þa vera lykur ydur/ þott hn þeige/ Ps. 50. z læte ydur vara til Kornskieru Tymans/ þvi hn mun straffa ydur og tala vid ydur under Augun/ nema þier ydrest af Hiarta. Lated af Illu z læred Gott ad giora. Vandlæted i Guds Stad/ z uppræted Nneixlid z hid vonda wr Jsrael/ Devt. 22. Anars mun þ heita þ ydr: O þier af Meisis z Aarons Nwse/ Nver sm mig forsmaer/ þan vil eg forsmæ/ 1. Sam. 2. Hyn Sæla skal vera fyrer hns Sælu/ 1. Reg. 20. Þier erud Guder kallader/ og aller erud þier Syner hins Hærsta/ gooder Men/ en þo munud þier deyia so sm Manneskiur/ Ps. 82. Heyred þetta til samans Andleiger z Veralldleiger/ Heyred hvad Drotten seiger ad Alyktun i Vtleggingune/ ad Illgresenu mune verda kastad i Eldsofnen/ þar mune verda Oop z Tannagnystran. Ef þra Doom ur verdur so strangur/ sm þ ydar Vanræktar saker kapast/ Hvilykur mun þa ydar Doom verda/ nema þier giallded Varhaga vid. O þier christner Men/ O þier z mz Guds Sonar Bloode erud Endurkeypter z i hns Dauda skyrder/ Act. 20. Giæfed Giætur ad sialfu ydur z allre Hiordene/ sm Gud hefur afrekad mz synu eigen Bloode / hvor i sitt Stad/ Punded er stoort/ Reikningskapuren er mikell/ Guds Blood er dyrt/ hns Reide er þung/ Doomaren er strangur/ Lyfed er stutt/ Daud en er vyss/ Helvyte er heitt/ Eilyfdeu er laung/ z þier vited ecke nær ed Nwssbonden kiemur. En i hvoria þa Alt z Eiken fellur/ þar liggur hun / Eccles. 11. Lated ydur þvi ecke villa mz Ogudlegu Heimsens Dæmu / hered ydur eige saman vid þa sm þier kalled ydur verre / þra Fordæming verdur ecke ydar Afsbotun/ þvi hvor eitn mun syna Byrde bera/ Gal. 6. Nema þier ætled ad ydur mune þar fyrer verda vorra i Helvyte z Kvolunu/ ad adrer sæta þyngre Hefndu en þier þikest hafa tilunned. Satt er þ ad sonu/ ad Guds Riettlæte mun skamta Hegningunna

una epter Tilverknadenū / og Vega Straffed wt epter Þyngd Synd-aña/ eñ giæt þſſ ad ollū mun verda þar Obærelegt/ og ſo ſem ad Vt-valder i Dyrd Himnaña munu eige oþunda hvor aña/ þott eirn ſkyne fegra eñ añar / ſo munu eige helldur Fordæmder hafa neina Roo af þvi/ þott eirn kvelieſt meir eñ añar/ mæl þvi ecke Bondſku þyna ſamañ vid hñs/ ſ forþienad hefur heitra Helvijte/ helldur gior Jdran a med-añ þar ſeigeſt eñ þa i Dag/Heb. 3. ſo eige komer þu i þañ Kvalaſtad/ Luc. 16. helldur ſkyna meiger eins z Sool i Ryke þyns Fodur. Pad veite hiñ goode Gud/ollū þm ſm under hñs Merke ſtryda/ i Vtlegd þeſſare fyrer JEſū Chriſtū/ AMEN.

A Hreinſunar Hatijd Mariu.

Gudſpialled/ Luc. 2. Cap.

I Þeim Tijma. Pa Dagar heñar Hreinſunar fullnuduſt epter Moyſes Logum / hofdu þau hañ til Jeruſalem / uppa þad þau a Hendur fæle hañ DRottne/ ſo ſem ſkrifad er i Logmaale Drotteñs/ad allt hvad Kallkyns var/ þad er fyrſt opnade ſiñar Moodur Kvid / þa ſkyllde kallaſt DRottne helgad. Og ad þau giæfe Offred epter þvi ſem ſeigeſt i Logmaale Drotteñs/ tvær Turtil-Dwfur/ eda tvo Dwfu Vnga. Og ſiaa/ ad Madur var þar i Jeruſalem/ ſa ed Simeon hiet/og þeſſe Mañ var Riettlaatur og Gudhræddur / bijdande epter Huggun Iſraels / og heilagur Ande var med honum. Simeon hafde og Andſvar feinged af heilogum Anda / ad hañ ſkyllde ecke Daudañ ſiaa/ nema hañ ſæe adur fyrre Chriſt Drotteñs. Og hañ kom af Andañs Tilladan i Muſterid/ og þa Forelldrarner hofdu Barned JEſum i Muſtered / og giordu fyrer honum epter Sidvenju Lagaña/og hañ took hañ þa uppa ſijna Armlegge/ lofade Gud og ſagde: DRotteñ/ laat nu þiñ Þioon i Fride fara / epter þvi ſem þu hefur ſagt / þviad myn Augu hafa ſied þitt Hiaalpræd/ þad þu tilreidder fyrer Auglite allra Þiooda. Eitt Lioos til Vppbyrtingar heidnū Þioodū / og til Dyrdar þyns Folks Iſrael.

Exordium.

MArger Veralldar Höfdingiar/sem og adrer Vÿser og Gooder Men hafa sier Oskad/ad þeir mætti lifa svo leinge i Heime þessum/ad þeir feinge bunded Enda a Fyreætlan sijna/ en þad hefur þeim misiafnt tekest. Augustus Keysare er sagt ad optlega hafe talad þad vid Vine sijna/ad han villde lifa meiga/ þar til han hefde ad fullu skipad Rijkestioornene i þvi Romverska Vellde/og verdur ecke a moote þvi sagt/ ad hönu tokst þad ad miklu Leite. Eige verdur þvi helldur neytad / ad i þessum Asetninge var mikel Hugprijde. Hin store Solimanus Tyrkiana Höfdinge æskte sier ad deya ecke fyrr / en han hefde unned Höfud-Staden i Keysarans Rijke / en Gud liet þad ecke epter hönum/ Dauden van a hönum adur en han fieck Borgena unned/ Og hender þetta marga þa sin alleina villa lifa til þess ad seilast a adra/og wtrietta gärugar Hendur til þeirra Hluta sem eige eru þeirra. Vijsenda Manana Osk er sw giarnan ad þeir mættu lifa so leinge/ þar til þeir hefdu afloked Erfide sijnu/Skriftum og Bookum/ og ödru þvi er þeir fyrer Stafne hafa / Og er i slijku Tvent ad skoda. Eitt er nockurskonar Ærlegur Metnadur/ og Elska goods Nafns og Rikteis epter sig daudan/ hvad ecke er Lasts vert / þvi hün hefur mörgum komed til Ydne og Astundunar. Annad er Ville og Asetningur til ad kienna ödrum / og sierdeilis Epterkomendunum/ sem Loflegt er og mikellrar Hroosunar verdt/ þvi þad ber epter sier Elsku og Hugþocka miken til Mankynsins/ hvöriu eckert er mi giætara/ eckert Gude þeckara/ og ef eg mæ svo ad Orde komast/ eckert Gude lijkara/ þvi han elskar öll sijn Handaverk. En hvörnen sem öllu þessu er vared/ þa er eitt Naudsynlegt / og eitt er þad gooda Hlutskipted / sem eingen mæ af þeim taka / Luc. 10. er þad hafa wtvaled / sem er ad hafa svo lifad / svo trwad og svo tilreidt sig / adur en Madur geingur Veg allrar Veralldar / Jos. 23. ad han sie fullviss þar um / ad han i Fride fare af þessum Heime. Þvi prijsa eg Hlutskipte hins gooda og gamla Simeonis/ Ecke svo miög i þvi/ ad hönum hlotnadest ad sia Helmsins Skapara og Endurlausnara med sijnum Augum / so sem han hier seiger i Lofsaungnum/ og ad taka han uppa Armlegge sijna / so sem hitt / ad han wr af fullu Trauste um Guds Naad og eilijfa Vist med hönum/ saung so ad seigia þenna Gledelega Lofsaung yfer sialfum sier: Nu Lætur þu O Drottenn Þioon Þin J Fride Fara Epter Orde Þijnu/ Þviad Mijn Augu Hafa Sied Þitt Hialpræde. So þad mæ kalla ad hans Lijk-Psalmur/og Fædingar og Fagnadar Vitnur Endurlausnaranum tilkveden / være eirn og hin same. Sæll er sa Kvidur er þig bar / og þau Briooft er þu mylkter / sagde Kvinnan fordum vid vorn HErra/ En han svarade henne: Hvad um þad/ Sæler eru þeir sem heyra Guds Ord og vardveita þau / Luc. 11. Þetta kiemur mier til þess/ ad mier þyker meir koma til þess/ ad Simeon beid med Þolenmæde epter Huggun Jsraels / og ad heilagur Ande var med hönum / helldur en hins / ad

han

hañ sa JEsum / og took hañ i Faang sier / ædur eñ hañ skyldest vid þetta Lyp/ Þvi eingeñ er þvilyk Sæla og eingeñ Styrkur i Daudanum so mikell/ so sem ad hafa sied JEsum med Trwarenar Augum / og fadmad hañ med heñar Ormum / Þad kieñer hañ siælfur er hañ sagde vid Thomam / Af þvi þu sæst mig Thoma trwder þu/ eñ sæler eru þeir sem ecke siaa og trwa þo / Joh. 20. Þeña Kost eiga aller þeir ed Ord Guds heyra / i hvørtu JEsus Christus hiñ Krossfeste er oss fyrer Augum afmaaladur / Gal. 3. Sa sem epter þvi geingur / hañ mun med Simeone allshugar feigeñ og gladur skiliast vid þeckvysa Verølld þessa/ og kalla Daudañ siñ Abata. Og fyrer þvi ad þessa gooda Mañs er miñst i Gudspiallenu/ er strax var uppleseð/ Þa viliium vier af hønum læra / hvørneñ vier eigum Fridsamlega ad lifa/ so vier kuñu i Fride hedañ ad fara. Þar til hiælpe hiñ Ælldarfulle Gud/ fyrer Forþienustu syns Eingieteñs Sonar Jesu Christi/ Am̄.

Vtleggingeñ.

HVad Maña ad Simeon þsse vered hafe greiner ecke Ritningeñ um̄/ þeir ed skrifa ad hañ hafe Kieñemadur vered/ færa eckert til syns Maals/ þ er eige helldur lyklegt/ añars munde Gudspiallamadureñ ecke hafa þagad um̄ þ/ helldr eñ um̄ Zachariam Fødr Johañis Skyrara/ Luc. 1. Lyklegre er þra Meining er ætla ad hñ vered hafe Sonr Nillelis er Gydingaña Meistarar seigia ad vered hafe Lærefader Gamalielis/ hvør ed sagde hina røksamlegu Meining syna um̄ Christne Boded/ er Olldungarner hielldu Raadstefnu um̄ Postulana z þra Lærdom/ Act. 5. Þetta er ad søñu ecke vyst/ eñ ef svo er/ þa var þ ecke ad undra þott Gamaliel framar ødrū skigndest i þeña Lærdoom/ þar hñ hefr aull Efa heyrt af synū Meistara / ad Huggun Israelis epter hvørre hañ beid/ munde ecke fiærlæg vera/ hvad hñ ræded hefur af Spaadomunū þm̄ er voru af Messia/ er þa tooku marger fram̄ ad koma. Meistarar Gydinga høfdu marga Læresveina/ Joh. 4. sm̄ siaa maa af Christo z Johañe/ Luc. 10. So hefr z aull Efa Simeon haft fleire eñ færre/ z er þ vyst/ ad hñ hefur ecke sydst talad þ þm̄ um̄ þssa Hofudgrein Trwarenar/ er hlioodade um̄ Messiam z hñs Tilkomu/ þvi ecke hefur hñ vered sa einaste er vænte epter hinū saña Messia med Ahyggiu so mikelle/ Þad seiger oss Lucas i þssū sama Capitula/ af hvøriū Gudspialled teked er/ þar hñ skrifar ad Anna Dootter Phanuelis af Kyne Aser/ hafe talad af honum til allra þeirra er Endurlausnareñar bidu til Jerusalem/

Jerusalem / hvøriet mn Eþa vered haþa aþ Skoola Simeonis edur hñs Lýka. Hvar af oss er þ kiendt / ad Meñ velie til ad uppþræda Børn sýn / Ecke einasta Výsa Meñ og Lærda / helldur Sidsama og Gudhrædda / þa ed undervýse þm̃ i Otta Drottens / og temie þra ungu Ar a Riettvýse & Gudrækne / ef þr vilia ad þau liþe svo i Heime þssu / ad þau sieu viss um̃ ad deya Riettlætra Maña Dauda / Num. 23. nær þaug leisast hiedañ. Þad stendur hier i Gudspiallenu um̃ Simeon / Ad hañ haþe Riettlætur Madur vered. Ecke meinar Ritningeñ hier / ad hñ hafe af sialþu sier vered fullkomlega Riettlætur / þ er ecke hia Mañlegu Krøptu ad fiña. Aller vier meigu seigia m& Job / Cap. 9. Vilie eg Riettlæta mig / þa fordæmer miñ Muñur mig. Eþ eg seige mig Saklausañ / þa sýner hñ ad eg er Ranglætur. Viliu vier þ Gude Riettlæter vera / þa meigu vier kasta fra oss / bæde voru Riettlæte og voru Ranglæte: Riettlætenu i þañ Mæta / ad Madur treyste ecke a þ / helldur reikne þ Þreck ad vera / so hñ ævine Christu / & fiñest i hønum / hafande ecke sitt Riettlæte / sm̃ er aþ Løgmælenu / helldur þ sm̃ er aþ Trwñe a JEsum Christu eins & Paulus / Phil. 3. Eñ Ranglætenu þss vegna / ad Trweñ er daud an Verkaña / seiger Jacob / Cap. 2. Og Gud er heilagur / hm̃ lýkar ecke Ogudlegt Athæþe / Ps. 5. Hvad ecke er i þre Veru sagt / ad Madureñ giete alldeilis aþklædst þssu vonda Syndareñar Ham / a medañ hñ liþer i Holldenu / helldur æ hañ aþ fremsta Megne ad leitast vid ad krossþesta hiñ gamla Mañeñ / Rom. 6. Judar seigia i Skrøksøgu siñe eirnre / ad þegar Noe giørde Sonu sýna fra sier til ad byggia Verølldena / þa haþe hñ feinged þm̃ i Hendur nockrar Reliqvias edur Meniar hiñs gamla Adams / Fødur vor allra / kañskie lýkar þm̃ ed Papistar haþa þikiast epter sýna helga Meñ / & eru i miklu Gillde hia þm̃. Fævýsleg er Saga þsse ad søku / eñ þo miñer hun mig a ad hugleida med Trega nockru / ad Forþaderen Noe / sm̃ var Riettlætur Madur / Gen. 6. og Riettlætesins Predikare / 2. Pet. 2. til hvørs ad aller Meñ i hiñe seirne Verølldu eiga Kyn sitt ad rekia / hañ heþur oss epterlæted nockrar Leiþar hiñs gamla Adams / er vier Daglega fiñ-

um

um i vorū Tiṁū/ſo ad Paulus ſeiger: Holdeð gyrneſt i moote Andanū/ z Andeñ i moote Holdenu/ z þta er hvørt a moote odru/ſo ad þ þier vilieð jafnvel ecke giora/ þ giøreð þier/ eñ ef þier leideſt af Andanū/ þa eruð þier ecke under Løgmalenu/Gal. 5. Eñ ef vier ecke erū under Løgmalenu/þa erū vier Riettlæter/ og þañeñ var að ſoñu hiñ gamle Simeon Riettlatur. Eñ ecke meinar þo Guðſpiallamadureñ hier þta Riettlæte/eður þ oſſ verður ṗ Lauſnarañs Forþienuſtu tilreiknað/helldur merker þta Orð Riettlatur i þſſū Stoðū/ það ſama z vier køllum goodañ Mañ z Ræðſviñañ/ þañ er vandar Orð ſijn z Giørðer/ bæðe fyrer Guðe og Moñū/ og ſo merker það oða i Ritningūñe. Vertu Froomur og Riettvijs ſeiger David/Pſ.37. þvi ſlijkū mun að ſijðurſtu vel gaanga. Hiñ Riettlæte ſa eð framgeingur i Einfelldne ſijns Hiarta/mun læta farſæl Børn epter ſig ſeiger Salomon/ Prov.28. Þeſſa Riettvijſe a hvør Chriſteñ Maður að temia ſier / añars er hañ ecke Chriſteñ/um hana hefur margur Heidinge vel talað/z hana ſo tameð ſier/að lijteð hefur ſijnſt Aboota vant ṗ Mañā Auglite/ hvar með þr hafa giørt Skom̄ til Chriſteña margra hvørra/þeir eð øngvañ elſka nema ſialfa ſig/z hyrða eckert um̄ hvørneñ þr aſælaſt Lijtelmagnañ. Ariſtoteles ſeiger/að hun ſie hin koſtulegaſta Dygð/ og allar Dygder ſieu i heñe foolgnar/þ er z ſatt/ þvi an heñar meiga þær ecke Dygðaña Nafn hera. Vitſkañ z Framſijneñ er Hreckvijſe/ef ecke fylg' heñe Riettvijſeñ. Hugprijðeñ er eitt Boðuls Sverð/nema hun ſtioorneſt af Riettvijſeñe. Orlæteð hvørt aller Meñ elſka/þ er þo Gloopſka z Ahlæe Maña/ef þ vantar Riettvijſena. Sa ſm̄ eys wt Femunū ſijnū til Onijtis/ eður giefr þm̄ er ſijſt ſkyllde/eñ lætur Þurfamañeñ og Daglaunarañ miſſa/mun hñ ecke Oſviñur z Dære kallaðr? Sparſemeñ er ein ægiæt Dygð/eñ þo er hun beſt mz Riettſijne. Sa ſ ſparar oðrū þ hm̄ byriar að giefa/ hñ er kargur og ecke ſparſamur/og ef hñ ſparar ſialfū ſier þ ſm̄ Lijkameñ við þarf/ þa er hñ ſialfs ſijns Oþocke/ ef hñ giører þ af Kiergu eirnre/ z ecke til að temia ſitt Holld/að hñ þeſſ betur ſæe Guðe þioonað/eins og Paulus ſeigeſt prælka ſiñ eigeñ Lijkama;

kama: En hiti er Loplegt z Gude þægt/ef nockur sparar Lijkama sijn um/jafnvel leyfelegt Epterlæte fyrer hans Saker. Einge ñ Dygd er ægiætare eñ Mijskunsemeñ/mz heñe kuña synduger Meñ allra mest ad lijkiast Gude Skapara sijnū/Luc. 6. Eñ ef hun er án Riettlætis/so Meñ vægia þm̄ ſ Gud bijdur ad straffa/þa er hun ein Sorgvirding og meste Glæpur i Auglite hins hærsta Doomara. Og i eiñu Orde ad seig ia: Riettvijseñ er sw Mælesnura/a hvoria ad stikast eiga Ord vor og Giorder. Veit eg ad einhvør kan ad seigia: Eg ber ecke Vitsmune til þss/ad sia z þeckia hvad riett er/Hvørneñ ma eg þa giora þ z mier kan optlega ad skioodast i slijku. Þar til svara eg: Ad hellst er þad i Doomū z ødrū Vandrædū/ad meñ þurþa so mykillrar Skynsemi mz/ z er þm̄ raadlegt/sm̄ eru sier Fævitsku siñar medvitande/ad þr sieu þar fra/z ecke trode sier iñ i Doomara Sæte/ edur hlaupe til þessa mykla Vanda eins z lijkfadur Hestur til Bardaga/ sm̄ þo margur Dære giort er/eñ hvørneñ sm̄ þvi er vared/þa er þ almeñelegt/ ad margur gioret verr eñ hñ veit/ Eñ øllū kañ yfer ad sinast/ þ er Mañlegt/ z ma þad hvør Madur ødrū sæta/ Eñ i Daglegre Vmgeingne/i Kaupū z Sølum/i Vmtale um̄ Naungañ/ i Spekt z Kyrlæte vid hñ/ i þre Virdingu/sm̄ meñ eiga ad sijna Forelldrū z Yferbodurū/þa er einge ñ Heilvita Madur so Fævijs/ ad hñ ecke nockurn Veigen vite hvad hañ á ad giora/ ef hañ giefur sier Stunder til ad athuga þ. Og hvad um̄ gillder/erū vier ecke aller noogu Vidkvæmer z Grañskigner/til ad þeckia þ/sm̄ oss sialfū er a moote broted? Eñ þessa Hugreñingu skylldum vier brwka/nær vier eigū nockru vid adra ad skipta/ þvi hier ætla eg ouge sw ægiæta Regla/sm̄ Frelsareñ hefur oss epterlated. Hvad þier villed ad Meñerner giore ydur/þ giored þm̄ eirneñ/Matth. 7. Og sa sm̄ hana hefr jafnañ fyrer Augū sier/hñ mun sijdur syndga. Eñ þta forsmæer nu Heimur þesse z þyker i þvi lijtill Vijsdoomr vera/ samt ætlar hñ sier ad deyia Simeonis Dauda/jafnvel þott þm̄ verde ad Skindingu i burtu svipt/a medañ þr hvad mest eru ad æfa Svik/Prette/Fiedrætt/ Vnderferle/ Fiandskap og allra Handa Rangsleitne/ eins og ad þvi

lijkra

ljkra sie Himnarijke. Enn eg seige ydur i Umbode Guds/ pyrer hvor-ium eg stend/ ad nema pier giored Yδran/ leggid aþ Ligar og Prette/ Agyrnd z Underhiggiu/og adra þvilijka Lǿstu/ sem mootstrijda Riett-vijseñe/ þa munud þier ecke iñganga i Guds Rijke. Þetta kieñer mier JEsus Christus/ hvør sialþur er alls Hollds Doomare/ z rædr pyrer Himneñu/er hñ sagde/Luc.18. Hvør hñ ecke medtekur Guds Rijke so sem Ungbarn/hñ mun ecke iñganga i þad. Bered ydur nu samañ vid spóðañ eitt Barn/ z rañsaked hvort þier erud þvilijker i Goodlyndeni z Einfalldleikañ/z eþ þier kuñed ad þiña þss nockurn Mun/ þa vi-ted ad þier erud eins langt þra Himnarijke. Þar er ei vid ad dylíast/ne ma þier vilied reingia Ord Drotteñs. Seiged mier/ hvørtier munu sitia til Bords mz Simeone/mz Abraham/ Jsaac z Jacob i Rijke Himn-aña/Matth.8. Þad seiger David oss i Psalmenũ 15. mz þssũ Ordũ: Drotteñ/ hvør mun bwa i þiñe Tialldbwd? Hvør mun stadnæmast a þijnu heilaga Fialle? Hañ sa ed framgeingur Flecklaus/z giører Riett vijsena/ z talar Sañleikañ wt aþ Hiarta/ hvør ed ecke Bakmæler mz siñe Tungu/z Næunga sijnũ eckert Jllt giører/z leggur ecke sijnũ Næ-unga neitt Lastlegt til/ hvør ed einkis aktar hiñ Ogudlega/ eñ i Heidre hefur hiñ Gudhrædda/ hvør ed helldur þ er hañ sver sijnũ Næunga/ hvør hñ gieþur ecke Fe sitt wt uppa Okur/z tekur ecke Mutur yþer þañ Saklausa/ Hvør ed þ[illegible] giører/hm̃ mun vel vegna Æþeñlega. Hier stæ-ed þier hvørtier ad verda mune Bordgiester i Lambsins Brwdkaupe. Ydur heþur þ laungu boded vered/Langt er sijdañ Hwsbondeñ liet seig-ia: Mijner Uxar z aled Fe er slætrad/allt er til reidu/ Komed til Brwd kaupsins / Matth. 22. Rañsaked nu sialþa ydur hvørt ad þier erud skrijdder Brwdkaups Klæde/eþ hñ kañ ad koma um Midnætte / þ er/ nær ydur mijnst varer. Eg veit þier seiged/ad Gud haþe mørgũ Synd ernar þyrergieþed/O ja/þ er satt/ eñ þo þm̃ einũ sm̃ þra haþa ydrast wt aþ Hiarta. Lated aþ Jllu z lǽred Gott ad giøra / Esa. 1. Þetta vited þier hiñ rangsnwna Kynslood/eñ merked þ þo ecke/sami uppeted þier þo Guds Folk/og aled sialfa ydur/ eñ Drotteñ ækalla þeir ecke/

Ps. 14. So snwed aptur i Guds Nafne/ snwed aptur/ Eg grætbæne ydur þyrer hid dyra Blood JEsu Christi z ydar Velþerdar saker/ leited Fridarens z þylged hm epter/ Ps. 34. Otteft Drottenn z gløred Riett dyssena/ Act. 10. so Gud fæe Velþocknan a ydur/ og burtkaste ecke eilijflega. Og er þad so sagt um Riettlæte Simeonis.

J annan Mata stendur hier um Simeon / ad hn hafe Gudræken vered. So sm ad oll sw Skyllda/ er vier eigu Naunganum ad syna/ z oss er fyrer-skrifud i hinne sydare Bodorda-Toblunne/ hun er i Riettvysenne innefalenn. So er z hin er vier eigum Gude ad giallda / og oss bodenn er i hinne þyrre/ i Gudrækneñe foolgenn. Hann var Gudhrædddur Madur seiger Lucas/ hn brwkr þ Ord er merker Guds Dyrkara/ þann ed ræker hns Bodord/ ecke so af Otta/ so sm af Elsku z Virdingu. Þannenn a og christenn Madur lyndur ad vera/ þott þ sie ecke Onytt ad hrædast Gud/ af þvi hn er Riettlatur/ z strangur Vandlætare/ Exod. 20. þa er þ eige fullkomenn Guds Dyrkun. Ottenn duger til þss ad reka Syndarann til Guds/ þegar hn hugleider þ/ ad hn hafe hns Reide þorþienad. Enn Jhugan Gudes Fødurlegrar Giæsku/ hns Speke/ hns Polenmæde uppvekur Elskuna i Mannsins Hiarta/ s lætur oss verda eitt mz Gude/ z kveiker soddann Vnadsemd i vorre Saal/ ad Menn þorsmæ alla Hlute saþnvel hia Krosse Drottens/ eins z St. Paall/ Phil. 3. so eg mæ seigia/ Ad Ottenn er Fader Gudhrædslunnar/ enn Elskann til hns er Mooder ad henne. Ottenn gietur hana i Fyrstunne/ (þvi seigia Gudlauser Menn/ ad Ottenn hafe Gudena giort) enn Elskann tekur vid henne/ elur hana z nærer i Hiarta Mannsins/ a medann hun er ecke Fullburda / eins z ein Mooder sitt Foostur/ þar til hun kiemur i Lioos/ z auglyser sig i goodum Verkum/ z smæmsamann vex hun eins z annad Vngmenne/ epter þullkomnum Mæler Christi Allldurs/ seiger Paulus/ Eph. 4. so ad þvilyk dasamleg Skiepna heilags Anda/ skyn so sm eitt Lioos a medal hinnar hreckvysu Kynsloodar/ so sm ein Sool a Himnenum/ ecke eins og Sool Ezechiæ Konungs/ hvor ed gieck til Baka/ 2. Reg. 20. Ecke eins og Sool Josuæ/ hvor ed stood kyrr/ Jos. 10. helldur eins og Sool Da-

vids/hvor ed gledur sig af ad hlaupa sinn Veg/Ps.19. Þvi sa ed Gud elskar/hm̃ þyker indællt ad giora þ hm̃ lijkar/ z lætur sier jafnañ i þvi frampata. Cicero wtmælar Gudræknena paneñ/ ad hun sie Rietttviſſe a moote Gude/hñ ſagde vel/þvi hñ ſagde allt þ hñ viſſe edr vita kuñe/ z var ecke meire Von a heidnu Mañe/z hefr hñ þo eñ þa talad chriſtelegar(ef eg mæ ſo ſeigia um eirn Neidingia) i ødrũ Stad hier um/ þar hñ ſeiger: Ef Gudhrædſlañ er i burtu tekeñ/þa gietur þ eige ødruviſs vorded/eñ ad allur Trwſkapur z allt Samneyte Mana a medal/ z hin koſtulegaſta Dygd Rietttvijſſeñ fare og i burt / Þetta er vijſlega talad/þvi ſa ſ ecke Gud Ottaſt/ſ ad i Augnablike gietur kaſtad þm̃ i Afgruñ Helvijtis/hñ mun eige verda miøg hlijfeñ vid ſiñ Jafningia/ þad ſim Meñ a hinu Gudlauſu Satans Þrælũ/er ſeigia i Hiarta ſij nu: Þar er eingeñ Gud/Ps.14. hvorke hallda þr Ord nie Giorder/z øngvu hlijfa þr/ſm̃ þr fæ Hond yfer. Til þſſa eru Dæme/jafnvel i Lande voru/ecke miøg gømul/ z er hier af audſært/ad þ er dagſatt er hin ſame ſkrifar/ad Gudleyſed take allañ Trwſkap i burt wr Verølld eñe/z ſpille ſo Sambwd Mañaña/ad ecke er værr i Heimenũ æn þſſ/ ad Meñ otteſt Gud/z þra Valld/Guds er ſvo rijkt a medal Mañaña/ ad jafnvel Afguda Dyrkun Neidingiaña/ſm̃ voru æn Guds i Heimen um/Eph.2. hefur þvi vallded/ad þr ecke uppætu hvør añañ. Svo eg vil hier um̃ ſeigia/ vidlijkt z Aurelius Alexander Keyſare ſvarade þm̃ er villdu giora Samkundr chriſteña Maña ad Dryckiu z Legu-Kofũ/ ad miklu betra være ad Gud þar mz einhvøriu Moote dyrkadeſt/eñ ad þau ſkylldu brwkaſt til ſlijkra Odæda. Þad var Rokſamlegt z Konunglegt Svar af heidnu Mañe/ ſo vil eg ſeigia/ad betra er til ad hallda Samviſt Mañaña vid i Heimenũ/ad dyrka Gud mz einhvorju moote/ þegar eige eru til þſſ brwkadar hinar verſtu Synder og Glæper/ ſem Diofulleñ lætur ſier þiona mz/ helldr eñ hafa øngva Trw a hm̃/þvi þ munde giora Verølldena ad Herbwdũ Madianita/ hvar eirn ricke Sverde a moote ſijnu eigeñ Broodur z Lagsmañe/Jud.7. Satt er þ ſ Johañes ſeiger/Ad hvør ſm̃ ecke elſkar ſiñ Broodur hvorn hñ ſier/

F f hvorneñ

hvörneñ kañ hñ Gud ad elska pañ hñ sier ecke? 1. Joh. 4. Eñ eg höre
z ad seigia/ad hñ sm ecke elskar Gud/sm hepur skapad hñ/ endurleyst
z helgad/hvörneñ gietur hñ siñ Broodur elskad? Þvi bægt mun oss ô
Bonder erû/og under Syndena selldet/ Rom. 7. ad elska Dvine vora/
Blessa þa er oss Bølva/giøra þm Gott sm vid oss Misgiøra/ Matth.
5. Nema vier giorû þ þ Guds Saker/og verdur þvi Ottañ og Elskañ
til Guds undañ ad ganga/og sie hun alvarleg/ þa er einsætt ad hitt ä
epterpylger/þvi sa sm hañ elskar/hñ vardveiter hñs Bodord/ 1. Joh.
5. og er þta eitt af þm hellstu sm nu sagda eg/ad elska Ovin siñ. Hvad
sm nu Heidingiar rittad hafa um Gudhrædsluna er allt samañ goodra
Gialldа verdt/og dugar ad Vijsu til þss/ad sijna oss christnû Moñum/
hvörsu ad hun hafe hokt Omissande/japnvel þm er mest litu epter þvi
Malæga/z ecke so epter þvi sm þar uppe er. Eñ St. Paull kieñer oss
heñar Notseme miklu betur/1. Tim. 4. Seigiande: Ad Gudhrædslañ
sie til allra Hluta þarfleg/hafande Fyrerheit/bæde þssa Lijfs ô nu er/
og so hins komanda. J gamla Testamentenu/hafde þsse Hopud-Dygd
mikel Fyrerheit um tijmañlega Farsælld/ so sm allvijda mæ lesa/bæde
i Moisis Bookû z añarstadar/Kañskie þss vegna ad Guds Folk a þm
Døgû / høfdu fleire Bodorda og Setninga ad geima eñ vier christner
Meñ/so z voru ecke Fyrerheiteñ so lioos um Dyrd hiñar epterkomande
Sælu i Guds Rijke/ Eñ sijdañ Jesus Christus hefr afmæd Oginskap
eñ/ Løgmæl Bodordañа/ sm var iñefaled i Setningunû þ sitt Holld/
so sm Paulus ad Orde kiemst/ Eph. 2. Sijdañ vier høfû feinged ad siaa
z heyra þ sm marger Konungar z Spæmeñ gyrntust ad heyra z siaa/z
sau þ ecke/ Luc. 10. Sijdañ hafa Guds Astviner ecke so stoor Fyrer-
heit um Lijkamlega Farsælld/z þ til þss/ad Sætleike epterkomande Allд
ar/hvorn vier smæckû i hinu gooda Guds Orde/ Heb. 6. Hñ yfergnæf
er allañ tijmañlegañ Fognud z Medlæte/so ad þr ed Gud elska z lijda
þ Christi saker/eru glader i Hørmungunû/z hallda þ mikeñ Fognud/
nær þr rata i ymislegar Freistingar/so sm Jacob bijdur/Cap. 1. Vit-
ande þ/ad Reinsla Truar vorr'/hun ablar Poleñmædis. Ecke er vid

þad

Þ ad dyliast/ Br. M. Ad sa sm̃ vill Gudhræddur vera/ hñ maa bwa sitt Hrygg under Christi Ok/ 2. Tim. 3. Eins z þegar eirn Kappe byr sig til Orustu/ z þott Gud láte hm̃ heppnast Lucku z Heidur i Verolld-ēñe/ sm̃ hñ og hefur mørgũ af sÿnũ Ástvinũ veitt/ þa er þar þo alltyd einhvør Barátta/ añadhvørt hid iñra edur hid ytra. Sie þar ecke añ ad/ þa er þar Andskotēñ og hañs Prælar/ sm̃ jafnañ ofsækia þa sem geinged hafa a Maala mz Christo. Satan kieppist vid af øllu Megne ad nidurbrioota Guds Rÿke/ og alldrei lætur hañ af ad skioota sÿnum Ørfũ a Guds Ner i Verølldu þessare/ so leinge sm̃ hñ heiter Diøfull z Andskote/ og þarf til þess mykla Gudhrædslu z Alvørugiefne ad fa hm̃ z hñs Arũ i moote staded/ bæde Synelegũ z Osynelegũ. Eñ þegar hiñ mykle Guds Kraptur er so mattugur i Breiskleika siña Ástvina/ ad þr fa stadist Aræser vondra Maña/ þeg^r hñ styrk^r þa z stoduga giør er i sÿnũ Ordũ z Trwñe allt til Æfeloka/ þa kalla eg ad hvad mest sañ est Ord St. Pals/ ad Gudhrædslañ hafe Fyrerheit þessa Lifs/ z hefur hiñ almattuge Gud þ optlega z Undrunarsamlega framkoma láted/ z lætr eñ nu i Dag a øllũ þm̃ er hm̃ treysta. St. Pall kallar hina Utvølldu Guds/ þau Kier i hñs Hwse/ er hñ hefur til Heidurs sett/ Rom. 9. A þesse Kier fellur Dupt nockud a stundũ/ so þ hender sig/ ad þau verda jafnvel groomteken. Vonder Meñ eru ein Þvaga/ sm̃ hañ hreinsar þesse sÿn Kier mz/ so þau verda hæf til Þioonustugiørdareñar/ z setur þau so aptur iñ i Guds Hws/ nær þau eru hrein orden/ eñ Þvøguñe kastar hñ i burt/ ad hun verde Footũ trodeñ. Gud leifer ad þr ed hñ oftast/ verda a stundũ nidurþryckter/ eñ alldrei underþryckter/ sa sm̃ fæst vid eirn Gudhræddañ Mañ/ þ er so sm̃ berie hañ eirn Klett med Vende/ Vondureñ slitnar/ eñ Kletturēñ verdur hiñ same/ eins og sa er vill kiæfa Elldiñ mz Oliu/ hun fortærest/ eñ Elldureñ logar þess gladar/ Þad er eins z ad binda Samson mz Streingiũ/ þr hrucku i sundur eins z Hørþrádur/ er hñ riette sig/ Jud. 16. Samson hiellt sÿnũ mikla Styrk/ allt þar til Skiækiañ fieck rakad hañs Hár af. Guds Børn eru Osigrande/ allt so leinge þau hallda sier vid Drottēñ Jesũ/ hvør ad

er Safnadarens Hofud/Eph. 5. En þegar þm verdr þ ad taka hina skærædu Dalila Verolldena i Fadm sier / þa missa þau allt sitt Afl/ Nu stinga þeirra Augu wt og giorer þa Philisteis/ þad er Satans Bornu ad Herþænge/ ja/ ad Spotte z Athlætre/ Nema Men danse epter þra Pypu/ z er þa Dauden viss / nema Men deyde sialfa sig ad nyiu eins z Samson/Jud. 16. Þad er drepe hin gamla Adam mz hns Girndu z Tilhneigingu/ og burtkaste Fysn Augnana z Drambsomu Lifserne/ ad Men verde heilskigner aptur/ z sia Lioosed i hns Lioose/ er oss hefur fyrer sin Dauda sett til Arfskiptis Heilagra i Lioosenu / Col. 1. So er nu Gudræknen a sig komen/ og so er hun þorf og Nytsamleg/ ja/ Omissande i þessu Lifve / En þo gagnar hun hvad mest i Daudanu/ þvi hu verdr þm Inngangur til Lifsins/ er Gud Ottast/ til ad meðtaka þar Fyrerheit epterkomande Alldar. Sa s hefur i Lifenu kamed sier Riettvysena vid Naungan/ z Ottan z Elskuna a Gude/ hn fagnar Daudanu/ z seiger gladur med Simeone: Nu lætlu Drotten Þioon þin i Fride fara epter Orde þynu: Þvi eins og Simeon hafde Andsvar feinged af heilogu Anda/ ad hn skyllde eige Daudan sia/ nema hn sæe adr Christ Drottens/ so bera z þsser jafnan mz sier Vitnisburd heilags Anda i synu Hiarta/ ad þr sieu Guds Born/ Rom. 8. nær sm þau leisast i burt hiedan. Hvornen kan soddan eirn Guds Astvinur Daudanu ad kvyda? Dauden er ad sonu hrædelegur/ þvi hn er Verdlaun Syndarenar/ Rom. 6. En hvorin er han hrædelegur? þm s ecke eru Heimenu dauder/ en ecke þm/ hvorra Lif Christur er/ en Daudan kalla þr sin Abata/ Phil. 1. Dauden er oz syndugu Monu eins z Myrkrid er Bornunu/ þau Ottast þ/ þss vegna/ ad þau ætla i þvi mune bwa nockutskonar Vode/ z sierdeilis þau/ sm heimsker Men leggia i Vana sin ad fæla med Grylu og Ofreskium: So er Dauden/ af þvi Men heyra so myked um hns Grimleika talad/ þvi kvyda men so fyrer hm/ z veit þo eingen hvad mykell hn er: Hver veit hvort Men pina meir til i Daudanu/ en i Fædingune? Þetta man eingen/ Eingen er helldr aptur komen til ad seigia oss hier. Þar er varla nockur so lytelfiorleg

Til-

Tilhneiging/ ad hun ecke forsmæe Daudañ. Nelpræknen agtar Daud añ ad ongvu/ Pad sijner oss peirra Dæme/ er selia sitt Lijf pyrer Lijf Ovina siña. Hvad margur hefur dæed fyrer Ast Kveña / sm er Nie- goome i sialfu sier. Syrach kiener oss/ ad hm sm a moote geingur pyke Daudeñ sætur/ Eccl. 41. Otte þ Vanvirdu nockurre/ giorer Daudañ liettañ. Medaumkaneñ giorer hid sama. Pegar Otho Keisare vilde helldur taka Lijfed af sialfum sier/ eñ ad læta stræhoggva Lid sitt nidur mz Sverds Eggiñ/ pa voru marger af hñs Fylgiurum/ er alleina af Medaumkan logdu Hendur a sialfa sig/ eñ ef Niegoomeñ virder Daud añ so lijtels/ hvad liettur mun hñ pa vera pm/ sm fara i Fride hiedañ/ z vita ad hñ er Iñgangur til Lijfsins. Ritningeñ talar um Daudañ/ so sm Endurlausn af Fængelse. Allur Israel sæ Aaron leysast seiger Num. 20. Eg gyrnest ad leysast hiedañ z vera med Christo/ hvad myk lu betra er/ seiger Pæll/ Phil. 1. So pyker z ollū pm/ er Heimureñ er Krossfestur vegna Christs/ z þr Heimenū/ Gal. 6. Peir Andvarpa mz Paulo z seigia: Æ eg syndugur Madur/ hvør mun leysa mig fra þss- um daudlega Lijkama? Rom. 7. Ottast pvi eige ad deya/ christeñ Mad ur/ helldur ad deya Illa/ pad mun pier til eilijfs Lijfs gagna. Pad er gott Daudañ ad ottast/ til þss ad fordast þ/ mz hvoriu vier forpienum hiñ eilijfa Dauda. Tijmañlegur Daude er ecke i sialfū sier Ognarleg ur/ nema vier seigia viliū/ ad þ sie Illt/ ad sleppa wr Fængelse / wr Prældome/ wr Siovolke/ Pvi hvad er þta Lijf añad? Pad er hrædes legt sm epter hañ kiemur/ ef odrvvijse fer eñ vel. Pad er vitañlegt ad Daudeñ er Guds Bornū Iñgangur til eilijfrar Sælu. Og pvi skyllda eg pa ei vilia ganga eitt Siñ i Bardaga til ad viña heillt Konungs Rijke? Eñ pm er tapast/ verdur hñ Leid til eilijfra Kvala. Nu veit eg ad Piofureñ hrædest ecke Stigañ sm liggur upp i Gælgañ / eñ Snoruna hrædest hñ. So er þ og dærlegt fyrer pañ sm hefur leitad epter Nelvijte alla Æfe sijna/ ad hñ skule hiñ tijmañlega Dauda hræd ast/ og ecke miklu helldur hiñ eilijfa sm a epter fylger/ hñ mætte Oska z feigeñ verda/ ad Nelsootteñ z Fiorbroteñ mættu vara um alla Ei-

lÿþd/ef hñ mætte þar mz sleppa fra hinñ eilÿfa Ellde/ sm̃ pyrerbwen̄ er Dioflenñ z ollñ hn̄s Einglñ/ Matth. 25. þvi þar mun betur hÿta. Þar fyrer/ O þu syndugur Madur/ nær þu sier hiñ Nakta z villt ei klæda hñ/ hiñ Svanga z villt ecke metta hñ/ z hiñ Þyrsta og villt ei giefa honum ad drecka/ jæ/ nær þu sier Ovin þiñ hwngra edr þyrsta/ z villt ecke giefa hm̃ ad eta edur drecka. Nær hiñ Vollduge z hiñ Ves- sæle standa bæder fyrer Doome þïñ/ nær þu ætt ad vandlæta i Guds Stad/ edur hialpa hinñ Naudstadda til Riettarens/ nær Reiden̄ tekur þig/ nær Losten̄ blindar þig/ nær Agyrnden̄ kvelur þig/ nær Ofunden̄ freistar þïn/ og i einu Orde ad seigia/ nær Diofullen̄/ Holldet z Heim- uren̄ vilia locka þig til ad styggia þiñ Gud/ læt þa Daudañ vera þitt Ognarlegañ/ Jmynda þier hñ þa so sm̃ eirn skielfelegañ Helvÿtis Ar/ þañ er bwen̄ sie til ad gleipa Sælu þïna z færa i eilÿfar Þÿsler. Lát sm̃ hñ fyrer Dyrunñ stande/ z eige ad heimta þig under hiñs vollduga Guds Doom/ til ad giøra Reikning fyrer þ/ er þu ætlar Samstundis ad fremia. Þañen̄ skulu Meñ Daudañ hrædast/ z hñ ed so giører/ z te- mur sier þta Hugarfar/ z lifer þar epter i Guds Otta z Trwñe a Chri- stñ/ hñ þarf ei ad kvÿda/ hñ mun med Simeone Daudanñ fagna/ hñ mun i Fride burtu leysast og deya Riettlætra Mañа Dauda. Hvad oss øllñ/ jæ/ øllñ sïnñ Børnñ/ hvar hellst þau eru um̃ Heimen̄/ unne og veite / Gud Fridarens / Gud Fagnadarens og Gud Lÿfsins og Daudans / fyrer siñ Eingieten̄ Son JEsum Christ- um / AMEN.

Siøtta Suñudag epter Þrettanda.

ÞEssa Dags Evangelium sem skrifad stendur hia Matth. 11. Cap. Og so predikunena þar yfer / mæ lesa þañ XXVII. Suñudag epter Trinitatis / hvør og tilheyrer þessum Deige/ þvi þegar þesse Suñudagur innfellur/ sem sialld- añ er/ þa eru ecke so marger Suñudagar a millum Trinitatis og Adventu.

Fyrsta Suñudag i Nijuviкna Føstu.

Gudspialled / Matth. 20. Cap.

J þañ

Þann Tyma. Sagde JEsus til sinna Lærersveina / þessa Epterlyking. Himnarijke er lijkt einum Husspodur / sem wtgieck snemma Morguns / Verkamenn ad leigia i sinn Vijngard. Enn ad giordum Samninge vid Verkamennena / ad Daglegu Penings-Gialldе / sende hann þa i sinn Vijngard. Og nærre þridiu Stundu gieck hann wt / z leit adra Jdiulausa standa a Torgenu / z sagde til þeirra: Fared þier z so i Vijngardenn / z hvad Riettvijst er mun eg giefa ydur / og þr geingu burt þangad. Og hann gieck enn wt aptur umm siøttu og nijundu Stund / og giørde slijkt hid sama. Nær re elleftu Stundu gieck hann wt / og fann enn adra standa Jdiulausa / og sagde til þra: Hvar fyrer standed þier hier allann Dag Jdiulauser? Þeir søgdu til hans: Þviad eingenn hefur leigt oss. Hann seiger til þra: Fared þier og i minn Vijngard / og hvad Riettvijst er skulud þier faa. Enn þa Kvølld var komed / sagde Herrann Vijngardsins til sijns Raads manns: Kalla þu Verkmennena / og gialld þm Verdkauped / og tak til fra hinum Seinustu / allt til hinna Fyrstu. Þa komu þeir sem nærre elleftu Stundu leigder voru / og medtook hvør þra sinn Pening. Enn hiner sem fyrster komu / þr þeinktu ad þr mundu faa meira. Og hvør þra medtook sinn Pening. Og þa er þr høfdu hann medteked / møgl udu þr a moote Husspodurnum / og søgdu: Þesser enu Seinustu hafa eina Stund erfidad / og þu giørder þa jafna vid oss / sem bored høfum Hita og Þunga Dagsins. Enn hann svarade og sagde til eins þra: Vinur / eige giøre eg þier Oriett / Ertu ecke asaattur ordenn vid mig umm eirn Pening? Taktu hvad þitt er / og far i burt / enn þessum hinum Seinasta vil eg giefa so sem þier. Eda lofast mier ecke ad giøra af mijnu hvad eg vil? Eda ertu þar fyrer Raangeygdur / þo ad eg sie Goodgiarn? So verda Seinaster hiner Fyrstu / og Fyrster hiner Seinustu / Þviad marger eru Kallader / enn faaer Utvallder.

Exordium.

Þegar

ÞEgar St. Paull / 1. Cor. 2. ſkyrer fra hvør ad hafe vered Atferd ſyn i Christne Bodenu / er hønum var a Hendur faled / þa talar hañ ſvo medal añara Orda : Þegar eg kom til ydar Brædur / þa kom eg ecke med Yfer-læte Ordaña edur Spekeñar / er eg bodade ydur Evangelium. Þad maa vÿda ſiaa i heilagre Ritningu / ad Gud hefur ecke viliad lata ſyn Eyrende vera bunden vid Mælſnille mikla. Þegar Moyſes afſakade ſig fyrer Gude fra Sendeførenne til Pharao / talde hañ þad meſt til / ad ſier være þwngt um̃ Mæl / þa ſvarade Gud hønum: Eg ſkal vera med Muñe þÿnum og kieña þier hvad þu mæla ſkallt / Exod. 4. Vidlÿkt fieck Jeremjas ad heyra / er hañ taldeſt undañ ad flytia Guds Eyrende til Jeruſalems Maña / og ſagde: Ach DRotteñ / eg er ungur og kañ ecke ad tala / eñ DRotteñ ſvarade ; Seig ecke jeg er ungur / helldur til þeirra ſem eg ſende þig ſkallt þu fara / og þu ſkallt tala allt hvad eg ſkipa þier / Jer. 1. Hvi mun hinum Almattuga hafa þocknaſt ad haga þeſſu ſvo ? Sialfur hefur hañ Mañenum Muñeñ gefed / Exod. 4. ſkyllde hañ þa ecke vilia lata brwka Gafur ſynar ſier til Dyrdar og Lofs ? Þar hañ øngvañ Hlut hefur i Natturuñe forgiefeñs ſkapad / auk helldur Mælfæred / ſem er ein med þeim beſtu Guds Gafum. Paulus kieñer oſſ Orſøkena hier til med þeßum Ordum / 1. Cor. 1. Seigiande: Christur hefur ſendt mig / ecke til ad ſkÿra / helldur til ad predika / ecke med Spakmælum / ſvo ad Kroſſeñ Christi verde ecke ad øngvu. Hvørneñ maa Kroſſeñ Christi af Spakmælunum nockra Nidrun hafa? Þad kieñer Paull ſtrax epter i ſama Cap. Þvi ſw Ræda um̃ Kroſſeñ / ſeiger hañ / er Heimſka þeim ſem fyrer faraſt / eñ oſſ ſem hoolpner verdum Kraftur Guds. Eingeñ Hlutur er ſvo forakta ñlegur fyrer Heimenum / ſvo ſem Christi Kroſſ / ſvo ad þa ſem hañ a Herdum bera / kallar Poſtuleñ Afrak og Hreinſun Verালldar: Eckert er þo kroftugra Medal til ad draga ſynduga Meñ til Himnarÿkis / helldur eñ hañs Afreks Verk hefur allcrei þvilÿkt uñed vered / hvørke a Himnum nie under Himnenum / ſvo ſem þad / er JEſus Guds Sonur vañ a Kroſſenum / þegar hañ for-lÿkade Heimeñ vid Gud / eñ nidurbraut Diøfulſins Rÿke / og took Herleidinguna ad Herfange. Þetta ſitt Sigurmerke hefur hañ feinged ſynum Strydsmøñum / ad þeir bere þad fyrer Hertoga ſynum i hañs Bardøgum hier a Jørduñe. Skyllde nu ſvo dyrmætur Hlutur hafa ſitt Agiæte af Mañlegre Speke edur Mælſnille / þa være hønum þad ecke lÿted Nidurdrep / hiñs og añars vegna / ad þad maa ſatt um̃ oſſ jata / ſem Paull eñ aptur ſeiger / Ad vier erum ecke marger Skynſamer epter Holldenu / 1. Cor. 1. Ecke marger gøfuger / eñ hia Gude er eckert Mañgreinar Allt / Act. 10. Hañ þecker beſt ſyna / hañ hefur Faafroodum læted i Fafræde undervÿſa / ſvo hañ giørde þa hygna / eñ þad er þo ſw Faakiæn-ſka ſem er allre Mañlegre Vitſku ædre / 1. Cor. 1. Hañ hefur med hinu ſama Fafræde leidt þa Hyggnu til Guds Rÿkis / ſem hafa viliad fylgia Raadum Pauls ad verda Heimſker / ſvo þeir Vitrer yrde. Þad ſie eg a Nicodemo / Joh. 3. hvørn JEſus høndlade med / ſvo ſem añañ Brioostmÿlking / jafnvel þott hañ være Meiſtare i Iſrael. Og ecke hefur þetta einaſta vered Atferd St. Pauls / helldur og añarra Christi Poſtula / hvørier i þeſſu hafa fylgt Dæme ſyns Meiſtara /

Meiſtara/ þvi jafnvel þott ad allvijde meige rekia Spor hans Gudþoomlega Vijsdooms / þa eru þeſſ og mørg Dæme / hvørnen han tekeð hefur Lijkingar af Almenelegum Hlutum/ til ad kiena Fauproodum Guds Gøtu/ til þeſſ ad hiñ þeim uglege Kraptur Guds Speke / ſem i hønum bioo / mætte Sampara verda þeim Hlutum er þeir beſt þeckiu / og Daglega fyrer Augum ſiau / er ſkyllde ein Afølæts miña þa a þau Lijfſins Ord ſem framfluttu af hans bleſſada Munne : Til Dæmis hier um̄ vil eg taka hina føgru Epterlijking er ſtendur i þeſſu H. Evangelio/ vid hvørre margur Veralldar Vitringur hefur rangar Meiningar ſpunned/ En eg vil med þeim Ordum tala nockud framar fyrer ydar Kiærleika um̄ heſt ar riettaſt Skilning / þad framaſt eg veit af Guds Orde/ og þar med hugleida hvørnen vier eigum ad ſkicka oſſ i Guds Vijngarde / ſvo oſſ verde ecke þadan med Oſæmd i burtu vijſad. JEſu/ þu bleſſada Vijntre/ a hvørtu vier iñplantader erum / Send oſſ þin Anda / ſa ed leide oſſ i allan Sanleika / og kien oſſ riettaſt Skilning þiña H. Orda / A M E N.

Utleggingen.

ALLt fra Upphafe Mañſins Sköpunar og iñ til þſſa Dags/ hefur Drotteñ utgeinged til ad leigia Verkameñ i ſiñ Vijngard/ ꝛ eñ nu giorer hn̄ ꝥ mz Ydranar ꝛ Syndaña Fyrergiefningar Predikun/ Rodd Hroopandans heyreſt eñ nu i Eydemørku Veralldar þſſarar hia oſſ/ ſeigiande: Giøred verduga Avøxtu Ydraneñe/ Øxeñ er ſett til Rot^r Triañna/ hvørt ꝥ Trie s̄ ecke ber goodan Avøxt mun upphøggvaſt ꝛ i Elld kaſtaſt/ Matth. 3. Hwſsfaderen̄ hefr leigt Verkameñ i ſiñ Vijngard/ eñ ecke Letingia/ þar a Guds Eynende ad giøra/ um̄ hvørt Jeremias ſvo ſeiger/ Jer. 48. Ad bølvadr ſkule ſa vera s̄ Verk Drottens giorer ſvikſamlega. Eingeñ hefur ſig ſialfur leigdañ i þeña Vijngard/ ꝥ er ſañkveded hier um̄/ s̄ Eſajas talar under Perſonu Guds/ Eſ. 65. Jeg er fundeñ af þm̄ s̄ ecke leitudu ad mier/ ꝛ mætte ꝥ ſtoor Fæſiña vera/ hvør ſm̄ þar riett ad hygde/ þar vier ſvo fundner erū/ ꝛ i hn̄s Vijngard/ ꝥ er i Rijke Guds Sonar ſetter / ad læta Syſlaner þſſa Heims vefiaſt ſvo ꝥ ſier/ ad Meñ þeinke añadhvørt ecke a Guds Verk/ edur ꝛ giora ꝥ mz hangande Hende/ þarfara være þeim ad alldrei hefdu þr leigder vered/ ꝛ ſtæde eñ nu a Torgenu jdiulauſer/ þvi ſvo ſeiger Endurlauſnaren̄ hia Luc. 10. um̄ þa er ecke villdu medtaka Guds Rijke/ Jeg ſeige ydr ad Sodomæ mun bærelegra vera a þm̄ Deige/ helldr eñ þre Borg-

Hvilÿkt er þta/ Br. M.? Hwſsbondeñ er wtgeingeñ ad leita Prælſins/ Konunguren̄ ad bioода hm̃ ſm̃ hafde burtu hlauped/ hiñ alleina Rÿke hinñ Allsþurfanda/ Doomareñ Vtlagañu/ Brwdgumeñ heñe ſ̃ drÿgt hafde Hooraner mz morgũ Elſkuga/ z hñ ſm̃ oſſ hefur elſkad i JEſu Christo þegar vier vorũ hñs Oviner/ Rom. 5. oſſ ſ̃ ad elſkudũ Heimþeña/ z þ ſm̃ i hm̃ er/ Fÿſn Augnaña z drambſamt Lÿferne/ 1. Joh. 2. Þeſſ gietur Johañes/ 1. Joh. 4. J þvi er Kiærleikureñ/ ecke ad vier elſkudũ Gud/ helldur ad hñ elſkade oſſ/ og ſende Son ſiñ til Forlÿkunar ꝑ Synder vorar/ Þo fæſt hin auma Mañeſkia ſvo lÿted um̃ þa Joiu er heñe bodeñ er i Guds Vÿngarde/ eins z Meñ væru þangad leigd er til ad bada i Rooſũ / og ecke til ad bera Hita og Þwnga Dagſins. Hefur þa JEſus ſveitſt Bloodenu/ Luc. 22. til þſſ ad vier ſkylldum i Syndareñar Epterlæte lifa? Hefur hñ Vÿnpreſſuna trodet/ Eſ. 63. til þſſ ad vier ſkylldũ fæta ſwr Vÿnber? Hefur hañ litad ſiñ Kirtil i Vÿne/ z ſiñ Mottul i Vÿnberja Bloode/ Gen. 49. til þſſ ad Syndareñ Blood Sattmaalañs almeñelegt hallde? Heb. 10. Hefur hñ þar ꝑ afdrucked hiñ fleitefulla Kaleik Guds Reide/ ad vier ſkulũ ſitia ad Heimbode hiñar vondu Babilon / af hvørrar Hoordooms Vÿne ad Þioodernar drucknar eru? Apoc. 18. Fiærre ſie þvi. St. Paall kieñer oſſ þad længtũ ödryvÿſſe/ Eph. 2. er hñ ſeiger: Vier erũ nÿ Skiepna i Christo/ til ad giøra Goodverk þau er Gud hefur tilbwed ad vier göngũ i þm̃/ Eñ hvør eru þau Verk er hñ tilbwed hefur / eda hvilÿk Jdia er oſſ ætlud i hñs Vÿngarde? Þad telur Paall upp/ Gal. 5. Kiærleike/ Fögnudur/ Fridur/ Þoleñmæde/ Goodgyrne/ Giæſka/ Trw/ Hoogværd/ Sparneytne: Eñ mier er Spurn/ Mun Brwdgumeñ plocka mørg þvilÿk Ber/ þegar hñ iñgeingur i Alldeñgardeñ til ad ſkiemta ſier þar mz heñe ſm̃ hñs Hiarta elſkar? Jeg er hræddur um̃/ ad þ farneſt ecke betur ſumum af Triañũ/ helldur eñ Eikeñe ſ̃ Frelſareñ bølvade þegar hñ fañ ongvañ Avøxt a heñe/ Matth. 21. nema niidur ſie / þvi hun bar ongva/ eñ eg hygg þvi verr/ ad fiñaſt mune þr ed bere illa eina. Gud klagade Jeruſalem ad hun bære ſwr Vÿnber z Villu Vÿnvide/ Eſ. 5. Eñ

þeſſ

Þessi være ad Oska / ad ecke yrde sagt til Christnennar/ svo sm̄ hun nu kemur til ad gioraſt/eins og til Jerusalem fordū/ Samaria hefur ecke ad Helminge syndgad sem þu/þu hefur margfiølgad þynar Misgiørder/meir en þær/og þu hefur riettlætt þynar Systur mz þynū Svyvirdingū/ Ezech. 16. Forū eige viller vega/ Brædur myner/og þeinkiū ecke ad vier munū þvi alleina fyrerhlyta / ad vier leigder sieum/þad være hálfu verra/en ad seigia: Abraham hofū vier fyrer Fødur/en giøra þo eingen Abrahams Verk / Joh. 8. Vier erū ad sønu leigder/ vier erum skyrder/vier erum Christo i Skyrnenne innplantader/en hn̄ seiger/ Joh. 15. Jeg er hid sanna Vyntrie/og minn Fader er Akur Madurenn/ hvørn þann Kvist a mier sm̄ ecke ber Avøxt/mun hann burttaka: Hann seiger z ecke: hvør sm̄ mier er einusinne innplantadur/helldur: hvør sm̄ blyfur i mier/ og eg i hm̄/ hann ber mikenn Avøxt/ þvi an myn geted þier eckert giørt/en ef nockur blyfur ecke i mier/hn̄ er utkastadur eins z Vynkvistur/z uppþornadur/ z þr samannsafna þm̄ z i Elld kasta/ og þr munu brenna. Adur en Adam fiell fra Gude/þa var hn̄ af hm̄ settur i einn Alldengard/hvørn hn̄ skipade hønū ad yrkia/Gen. 2. Og fyrst þvi var svo hattad i Heilagleikans Stande/þa er lyklegt ad Gud mune eige vilia lata þ nu ødruvyse vera i synū Vyngarde / þar vier erū Syndarenn vegna/under þ Løgmaal skyllder/ad neyta vors Brauds i Svetta vors Andlitis/og næra oss mz Erfide af Jordunne alla vora Lyfdaga/Gen. 3. En ef þ a svo ad vera i þm̄ Vtriettingum/ sm̄ vier nærū a þta Lykamlega Lyf/hvad miklu framar mun þad skylldt i voru Saluhialpar Erende. Vier hofū aller stoort Pund af Gude medteked/ Eingenn þarf meira med en hm̄ tiltrwad er: Nockrer hafa Audlegd Veralldar þssarar/sumer Embætte/ nockrer Vitsku z Speke/ og sumer Afl z Atgiørfe Lykamans. Af øllū þssu byriar Reikningskap ad standa: En hvornenn foorst hm̄ þ/ er bar sitt Pund fram Avaxtarlaust hvørt er hn̄ hafde i Jordu grafed? Hn̄ fieck þann Doom ad þr skylldu kasta hinū Onytta Þioon i hin ytstu Myrkur/hvar vera munde Oop z Tanna Gnystran/ Matth. 25. Hvad mun þa verda um hn̄/s ecke einasta

skilar Avaxtarlausu Punde sijnu/ helldur leggur þ a Satans Bord/ til ad uppbyggia þar mz hns Rijke? Eitt gagnar hm ad vera leigdur i Guds Vijngard/ þvi hns Idia er sw eina þar iñe ad giora Christs Kyrk iu ad Belials Krambwd/ lijkur þm/ er Gud talar um Ezech. 16. Þu hefr teked mitt Gull z mitt Silfur/ s ad eg gaf þier/ z giort þier Manns lijkan af/ til ad hoorast mz. Niñ Onijte Þioon sagde vid Hwsfsodurenn: Medtak hvad þitt er/ eñ Hwsfsaderenn mun vid hiñ vonda Þioon aptur seigia: Tak hvad þitt er/ sm er Fordæming Daudans/ gack i burtu fra mier i eilijfañ Elld/ sm fyrerbwen er Dioflenu og ollum hns Arum/ Matth. 25. Drage þvi eingenn sialfañ sig a Tæalar/ edur ætle þ/ ad i Drottens Vijngarde sie eckert/ edur Illt ad giora. Hwsfaderenn hefde ecke atalad þa/ sm allañ Dagenn stoodu Idiulauser a Torgenu/ hefde þvi eins hæltad vered i hns Vijngarde/ þar þ er þ ecke noog ad leggia Hondena a Ploogenn/ eñ lijta aptur/ þvi sa ed þ giorer/ hn er ecke hæfur til Guds Rijkis/ eñ þott þ sie sialfsogd Skyllda vor ad erfida i Guds Vijngarde/ svo miked sm vier berum Mætt z Megne til/ þa vere eingenn so blindur/ ad hn ætle ad hañ hafe til Skulldar ad reikna hia Gude. Ad sonnu seiger Pall/ Rom. 10. Ad sa sm giorer hvad Logmalsins er/ hn life i þvi/ og þ sama seiger sialft Logmaled. Hvar eru þa Launenn/ ef Menn skulu tala epter Guds Riettlæte? Ecke añad eñ hañ lifa skule/ z ecke deyia/ Levit. 18. Vier hefrum ecke ad vorum fyrstu Forelldrum hafe heited vered Launum nockrum/ þott þau vardveittu Guds Bodord/ eñ ef þau bryte þad/ attu þau Dauda ad deyia/ Svo kuñna vor Goodverk alldrei neitt ad forþiena af Gude/ Þad kiener oss Endurlausnarenn/ Luc. 17. seigiande: Er þar nockur af ydur/ s hefur eirn Þræl/ er plæger/ edur helldur Hiord a Beit/ ad hn seige til hns/ strax sm hn geingur iñ af Akrenum/ Kom hijngad z sit til Bords/ eñ mun hn ecke seigia hon um? Bw til þ eg snæde/ gyrd þig z þioona mier/ þar til eg hefe eted og drucked/ sijdañ skalltu eta og drecka. Mun hn þacka þm Þræl þ/ ad hn giorde hvad hm skickad var? Jeg meina Nei: So z þier/ þegar þier giort hafed/ allt hvad ydur boded er/ þa seiged: Vier erum Onijter Þioon
ar/

ar/ þvi vier giordum hvad vier ættũ ad giora: So hafa Goodverken eingen Verdlaun epter Riettenũ/ en hinũ Vondu tilheyrer Straff ad riettu. Goodverken eru jafnan Skyllda/ en hin vondu eru Afgiord a mote Skylldune. Hin bestu Goodverk forþiena eckert/ þvi ꝥ er eins z ad betala Skulld sijna/ en hid minsta Afbrot vinnur til Reide/ þvi þa vantar svo miked til Skullda Lukningar: Þess getur Jacob Postule 2. Cap. Sa sm̃ helldur allt Løgmaled/ en verdur brotlegur i einu Bodorde/ hañ er sekur vid øll. Ad sønnu stendur hier i Epterlijkingunne/ Ad Hwssbonden hafe giort Samning vid Verkamennena/ um̃ eirn Pening / Enn ecke er ꝥ so ad skilia/ Br. M./ so sm̃ þegar Madur semur vid Mañ/ helldr talar Drottenn ꝥta ad Mañlegũ Plagsid. Peningur þesse er JEsus Christus/ hinn sanne Israels Sicill/ mz hvøriũ Foornernar leystar voru fra Lijfslætenu a gamla Testamentesins Døgũ/ en syndugar Sæl er ꝥ Jesũ Christũ fra eilijfũ Dauda. Enn Samningurenn skiede i Ondverdu vid vora fyrstu Forelldra epter Falled/ þegar Gud af Einskiærre Nææd z Myskun sinne hiet þvi/ ad Kvinnunnar Sæde skyllde i sundur meria Hoggormsins Høfud/ Gen. 3. Hann verdur Itrekadur so opt sm̃ vier heyrũ af Guds Orde/ ad vier sieũ af Nææd hoolpner vordner/ z ecke af Verkunũ/ Eph. 2. Ad Gud hafe epter Myskunseme giort oss himnplega/ en ecke af Verkunũ/ sm̃ vier giordũ/ Tit. 3. þegar oss sagt verdur/ ad hvør sm̃ a JEsu Nafn trwer/ skule ecke fyrerfarast/ helldur hafa eilijft Lijf/ Joh. 3. Og þesse Samningur hefur eirn og hinn same vered fra hinu fyrsta Fyrerheite/ z mun verda allt til Veralldarinnar Enda vid alla þa/ er forlæta sig uppa Sonarens Forþienustu mz hreinne Trw/ þvi Jesu þessũ bera aller Spæmenn Vitne/ ad i hñs Nafne fæe þr aller Syndanna Fyrergiefning/ sẽ a hñ trwa/ Act. 10. Og er hier af audsært/ ad þta er eingenn almennelegur Samningur/ helldur lijkt þvi/ þegar eirn goodur z Rææd vandur Madur heiter nockrũ einhvøriu goodu/ æn allrar Verdskulldunar/ þa reiknar hñ sig skylldugann ꝥ ad hallda/ uppa ꝥ ad hñs Ord bregdest ecke. Og ef ad finnast kann einhvør so Lyndur a medal vor/ sẽ vonder erũ/ hvad miklu framar mun Gud/ sẽ er alleina Goodur/ vera

bundenn

hundeñ vid syn Lofsord/ Luc. 11. þar hañs Ord forgänga alldrei/ þott Himen & Jord forgänge/ Luc. 21. Hvar f eingeñ kañ wt af þessu Lausnarañs Orda Tiltæke/ ad reikna til nockyrrar Verdskulldun hia Gude/ helldur blyfur hid sama/ sm̄ Páll seiger/ Rom. 3. ad allur Heimureñ verde Logfalleñ fyrer hönū. Og svo sm̄ þ/ad þr sm̄ komu um̄ siöttu/ nyundu og elleftu Stund/ feingu af Nád þ þr feingu/ so er og Samningureñ vid þa Fyrstu af Einskiærre Nád giördur/ þvi skalfrádur var Herrañ ad láta siñ Vyngard audañ liggia/ nema hñs Giæska hefde knwd hañ til ad leita epter þm̄ / er hñ mætte hiálpa. Jeg veit ad nockret hafa steitt sig a þm̄ Ordū/ er skrifar Jacob Postule/ 2. Cap. & þañeñ hliooda: Sier þu ecke ad Trweñ hefur samverkad hñs Verkum/ & Trweñ er af Verkunū til Lykta leidd/ & Skriftleñ er uppfylld/ er seiger: Abraham trwde Gude/ & þ vard hm̄ til Riettlætis reiknad/ Siaed þier þar f ad Madureñ Riettlætist af Verkunū/ & ecke af Trwñe alleina. Þetta hefur nockrum þott Gagnstædt þvi/ er bæde St. Páll/ og öll H. Ritning mz einu Hlioode vottar/ sm̄ er þeirrar Meiningar/ ad Madureñ verde af Trwñe hoolpeñ/ og ecke af Verkunum/ Rom. 4. Eñ þss er giætande hvör ad sie Meining Jacobs i þessū Pistle: Hañ ætte Ordastad vid þa er hielldu sig vel Christna/ ef þr trydu a Gud/ & jätudu hñ eirn ad vera eins og Diöflarner/ eñ auglystu ecke Trwna mz Christelegū Verkū/ þad byrta þsse Ord/ er standa skömū ádr i sama Capitula: Ef Brooder edur Syster eru nakeñ/ & skorter Daglega Næring/ eñ einhvör ydar seiger / Fared i Fride/ vermed ydur og mettest/ eñ giefid þm̄ þo eige þ Lykamanū er þarflegt/ Hvad gagnar þad? So er og Trweñ/ ef hun hefur eige Verkeñ/ hun er daud fyrer sialfa sig. Hier giörer Jacob bert fyrer Mönum hvad hañ meinar: So sm̄ þ er ecke Myskun ad seigia: Verm þig & mettast/ Svo er þ & ecke helldur Trw/ ad seigia: Eg trwe a Gud & hñs Son/ eñ afneita Gude mz Verkunū aptur a moot/ Svo sm̄ þad er eckert Myskunarverk ad giefa allar syñr Eigr Fätækū/ eñ hafa þo ecke Kiærleikañ/ 1. Cor. 13. Svo forþiena og eige helldur Verkeñ neitt i sialfu sier. Vilie eg

seigia/

seigia / ad Verkeñ viñe til nockurs hia Gude / þa vil eg og segia / ad Efnid i einum Smijdisgrip þorþienar Laun / aþ þvi hañ er vel giordur / eñ svo sem hañ kuñe ecke ad giora sig þyrer utañ Nagleik Mañsiñs/so haþa z Verkeñ allt sitt Agiæte af Trwñe / sem er Guds Verk i Mañenū/Joh. 6. Seiged mier þa/ hvar er þra Verdskulldans? Trweñ samverkar Verkunū seiger Jacob/ Eg jæta þ/ þvi an heñar væru þau Synd/ Rom. 14. Nun verkar þ mz þm/ ad þau Syndlaus reiknast/þorþiena þo eckert. Trweñ þullkomnast aþ Verkunū/Meñ sia ad eirn er sterkur af þvi ad hñ kañ ad lypta miklu/añars visse eingeñ þ hañ sterkur være. Liooseð þeckest ad vera Lioos aþ Byrtuñe. Abraham audsijnde sig ad vera Trwadañ/aþ þvi hñ giorde hvad Gud baud hm/ þañeñ fullkomnast Trweñ aþ Verkunū eñ ecke odruvijse/nema einhvor villde seigia/ad Verkeñ være Partur aþ Trwareñar Veru/z være þ eins z ad seigia/ad þ være Mañenū verulegt ad ganga z standa. Niteñ þylger Elldenū / Harkañ Jarnenu/ Byrtañ Soolūñe/þo er hvorke Niteñ Elldur/ nie Harkañ Jarn / nie Byrtañ Sool/eige helldr eru Verkeñ Trw/þo þau fylge Trwñe/ z ecke riettlæta þau/þo þau þramkome aþ þm sm Riettlætur reiknast þ Trwna. Abraham trwde Gude/z þ var hm til Riettlætis reiknad seiger Jacob/ Eñ eckert gott Verk gietur Skriþteñ um/Gen. 15. þegar Gud matte hñs Trw so mikels/helldur alleina um þ/ ad hñ haþe Gude trwad til þss/ad hñs Sæde skyllde verda so s Stiernur Himens/eñ Jacob tekur þ samañ vid hñs Trwarverk/þeg'' hñ villde oþþra Syne sijnū/Gen. 22. til ad styrkia þar mz sijna Meiningu/sm er sw/ad Trweñ sie daud an Verkaña/af Verkunū riettlætest madr/z ecke aþ Trwñe alleina: Um Auglijsingu Trwareñar talar Jacob hier/z eige um sialfa Trwna/ um Trwarjatninguna þ Mōñū/ z ecke um Trwareñar Krapt þ Gude/þ kieña mier hñs eigeñ Ord i sama Capitula: Syn mier þina Trw aþ Verkunū. Og ad þier vited/ Brædur mijner/ ad þta er meir eñ Niegome eirn/þa merker þta Ord ad Riettlæta/i N. Ritningu optast ecke añad eñ ad auglijsa sig edur adra Riettlata ad vera. Þu hefur

Riett-

Riettlætt þijna Systur mz þijnū Soqvirdingū seiger Drottenn um̄ Je⸗rusalem/ Ezech. 16. Hvorneñ kuñe hun ad riettlæta/ sm̄ sialf var ollū Skomū vafeñ? Eñ þ kuñe hun ad giora/ad syna ad hun være sier riett⸗latare. Ad þu riettlætest i þijnū Ordū/þegar þu dæmest/seiger David um̄ Gud/Ps. 51. Hvor vill Gud Riettlæta? sm̄ sialfur er alleina Riett⸗latur? Eñ ad byrta hñs Riettlæte fyrer Moñū/þ kuña Meñ ad gio⸗ra. Tollheimtumeñerner Riettlættu Gud/er þr skijrder voru mz Skijrn Johañis/Luc. 7. Hvorneñ gætu þr Gud Riettlætt? synduger Meñ z framar odrū Lostū z Lijtū hladner/ eñ ad þeckia z opeñbera Riettlæte Guds/ þad var þra Skyllda. Jacob seiger : Madureñ riettlætest af Verkunū : Eñ hvorneñ kañ Madur ad riettlætast af þvi sm̄ er eins z nidurlags Fat/ Esa. 64. af þvi sm̄ er Synd/Rom. 14. af þvi sem er Skylduverk Onytra Þioona/ Luc. 17. Eñ þss eru Verkeñ um̄koneñ ad auglijsa/ ad Gud bijr i Mañenū fyrer Trwna/ad Trw Mañsins er kropkug fyrer Kiærleikañ/ad þ sie lifande z ecke daud Trw/ hvor ed storneft af H. Anda til goodra Verka/ epter Bode vors Endurlausn⸗ara/ Matth. 5: Svo lijse ydar Lioos þ Moñū/ ad þr dyrke ydar Fød: sm̄ a Himnū er. Nu er þssu svo vared/ Br. M. ad eingeñ hefur til neiñar Skulldar ad telia hia Gude/ z þ er þ sm̄ Endurlausnareñ hier seiger i Epterlijkinguñe under Personu Hwsbodursins : Vinur/Eig Giore Eg þier ORiett / etc. Fyrst eingeñ hefur af Gude neitt for⸗skulldad/er þ þa ecke noogu stoor Naad/ad hñ hefr alla leigt i siñ Vijn gard/ þ er/ alla kallad til Ydranar z Syndaña Fyrergiefningar/ eñ þott ad adrer bere þar Hita z þwnga Dagsins/z sieu strax ad Morgne kallader/munu þr meiga lijta rongu Auga til þss/ þott hñ s um̄ ong⸗vañ Hluk er nockrū skylldugur/þott hñ/seige eg/ myskune einhvorīū a Daudastunduñe? Mun Samuel meiga sia Ofsionū yfer Paulo? Jere⸗mias yf Tollheimtumañenū Mattheo? Math. 9. Josias yfer Man asse? Baptista yfer Tito z Timotheo/ edur þsser aller yfer Ræning⸗ianū a Krossenū? Luc. 22. Fiærre sie þvi/ Gude er i sialfs Vallde/ad læta hvorn eitn hafa svo miked fyrer Himnarijke/s hm̄ þocknast/þvi

aller

aller medtaka aþ Naad z ecke af Verdskulldan. Og þo eirn sveitlest Bloodenu i Guds Vijngarde/þra þvi þyrsta hn̄ hefur Vit a/z til þss hn̄ giæfe Ondena upp/þa heþur hn̄ ecke mz Verkunū meira þorþien ad aþ Himnarijke/helldur en̄ hin̄ sm̄ i Andlaatenu var kalladur/ þvi á mille hn̄s Eilijþa/sm̄ er Guds Rijke/z þss er Enda tekur/z eru daud-legra Manna Verk er eingen̄ Jøþnudur/so eitt meige mz ødru kaupast ad riettū Sølū. Svo vill nu Drotten̄ haþa sijnt/ad hiner Fyrstu verde hiner Sijdustu/ þegar Men̄ vilia ganga i Riett vid Gud/z møgla vid Hwssþødren̄/z Sijdarster hiner Fyrstu þegar hn̄ vill nædugur vera/ þm̄ sm̄ hn̄ er nædugur/Rom.9.og er þo ecke hier þ nockurt Mangrein ar Alit hia Gude / Þvi Marger Eru Kallader En̄ Faaer Utvalder. Balaam/Saul/Achab/Judas/z adrer miklu fleire/þr voru kallader/ en̄ þr breittu epter Fødur sijnū/ z stoodu ecke i Saūleikanum. Joh. 8. Gud heþur ecke sagt þeir sm̄ kallader eru/helldur þm̄ sm̄ er Trwr allt til Enda/vil eg gieþa Coronu Lijþsins. Apoc. 2. Utvalningen̄ er ad søñu allttijd viss hia Gude/ þvi han̄ heþur Utvaled þa sm̄ han̄ veit i Kollunen̄e stoduger standa munu/ en̄ øngvan̄ heþur hn̄ kallad mz þm̄ Skilmaala ad hn̄ skillde eige kuna fra ad falla/ en̄ vier erū ecke visser um̄ vora Utvalningu mz ødru moote en̄ þvi/ad svo leinge s Trwen̄ er i oss kroptug þ Kiærleikan̄/Gal.5. Svo leinge erū vier Guds Born/z þvi rædur Petur riett/2.Cap.1. Talande um̄ Trwna z hen̄ar Avexte/ fremied i Trw ydar Dygdena/i Dygdene Vitskuna/i Vitskune Spar semena/i Sparsemen̄e Þolen̄mædena/ i Þolen̄mædene Gudrækn̄ena/ i Gudrækne Broodurlegan̄ Kiærleika / i Kiærleikan̄ Elskuna / þvi nær þta er hia ydur/z yfergnæþer/þa giorer þ ydur ecke idiulausa/edur forgiepens erþidande/til Þeckingar Drottens vors JEsu Christi/þvi hvoriū sm̄ þta eige fylger/han̄ er blindur/og leitar ad Veigenum med Hendene/gleymande þvi ad hn̄ er aþ gømlū Syndum hreinsadur/Þar fyrer kosted Kapps um̄ Brædur/ ad giora ydar Kallan z ydar Utval-ningu vissa/þvi nær þier þta giored/munud þier alldrei falla. Med sodd an̄ Moote en̄ øngvu ødru/ verdū vier visser um̄ Utvalningu vora/þar

fyrer hefur z Gud vijsad oss i sinn Vijngard til ad erfida/ enn ecke i Heim enn til ad rannsaka sitt Leyndar Rad: Enn so Menn best vite hvorneñ þ samann hanger/ þa seiger Paall þad med sæm Ordum/Rom. 8. a þessann Hatt: Hvoria hann ædur þeckte/ þa hefr hann fyrerhugad/ hvoria hann fyrerhugad hefur/ þa hefur hann kallad/ enn hvoria hann kallad hefur/ þa hefur hann Riettlætt/ enn hvoria hann Riettlætt hefur/ þa hefur hann Dyrdlega giort. Hvorrar Dyrdar og eilijfrar Farsælldar oss unne ad njoota umm eilijfar Alldir/ Gud rijkur af Nad/ fyrer sinn Eingietenn Son JESUM Christum/ og sende þar til sinn Heilaga Anda /

AMEN.

Annann Sunnudag i Nijuviknа Føstu.

Gudspialled / Luc. 8. Cap.

I þann Tijma. Og þa ed margt Folk var samannkomed/ og þad dreyf til hans wr Stødunum/ sagde hann i Epterlijkingu: Sa gieck wt sem sæde/ ad sa Sæde sijnu. Og þa hann sæde/ fiell sumt utann hia Veigenum/ vard Footum troded/ og Fuglar Loptsins ætu þad. Og sumt fiell a Hellu/ og nær ed þ spratt upp/visnade þad/ af þvi ad þad hafde eige Vokvann. Og sumt fiell a medal Þyrna/og Þyrnerner spruttu upp med z kiæfdu þ nidur. Og sumt fiell i gooda Jord/ og þ vox upp og bar hundradfalldann Avøxt. Þa ed hann sagde þta/ kallade hann: Hvør Eyru hefur ad heyra/ heyre hann. Enn hans Læresveinar spurdu hann ad / hvør ed være þesse Epterlijking. Enn hann sagde: Ydur er unt ad vita Leynda Dooma Guds Rijkis/ enn þeim ødrum i Epterlijkingum/ so ad sjaande þa siae þr eige/ og æheyrande þa skilie þr þad eige. Enn þesse er Epterlijkingenn. Sæded er Guds Ord. Enn hiner vid Veigenn/ eru þr sem heyra þ/ enn epter þ kiemur Diøfullenn og tekur burtu Orded wr þra Hiortum / so ad þeir skule ecke trwa og verda hiælpleger. Enn þeir a Hellunne eru þeir/ sem medtaka Orded med Fognude/ þa þeir heyra þad/ og þesser hafa ecke Root/ hvorier umm Stundarsaker trwa / og a Freistingar Tijmanum

falla.

falla þr fra. Eñ þ sm̄ fiell a millū Þyrnaña/ eru þr/ sm̄ þad heyra/ z velkiast i Sorgū/ Audæfū z Gyrndū þssara Lijfdaga/ kiefiast z færa ongvañ Avoxt. Eñ þ sm̄ i gooda Jord fiell/ eru þr sm̄ heyra Orded/ z behallda þvi i goodu og sidsomu Hiarta/ og færa Avoxt i Þoliñmæde.

Exordium.

Ef þier Vardveited mijna Setninga og mijn Riettinde / Sa Madur sem þad giører/ hañ skal lifa af þvi/ seiger DRottiñ / Levit. 18. Riettvijst er þetta Løgmaal svo sem aller Doomar DRottiñs/ eñ Ofbærlegt er þad Syndugum Møñum/ þvi hvør er sa ed Løgmaaled halldeð giete ? Eingeñ af øllum Adams Nidium/ nema hañ eirn sem giørdest Bølvan fyrer oss/ Gal.3. er Løgmaalsins Bølvan forþienad høfdum. Bølvadur vere sa sem ecke helldur allt þad sem i Løgmaalenu stendur/ so hañ giøre þad/ seiger Moyses i Guds Umbode/ Devt. 27. Þesse Kostur var Ofbærelegur þeim sem ecke gieta eitt Augnabliк Syndlaust lifad/ og er þad vijst ad hiñ Naaduge Gud hefur ecke sitt H. Løgmaal wtgiefed i þeirre Meiningu ad nockur munde þad hallded gieta / helldur til þess ad Meñ skylldu laga siñ Lifnad þar epter/ ad svo miklu Leite sem Mañlegur Kraptur þær orkad/ z svo i ødru Lage til þess/ ad Synduger Meñ vita mættu hvad miked þa brestur a ad uppfylla þad sem Løgmaaled bijdur/ svo þad yrde vor Typtunar Meistare til Christum. Nu þott ad Løgmaalad sie strangt/ þa hefur hiñ goode Gud laated þvi alltijd fylgia Evangelium / allt fra þvi hañ wtgaf hañ fyrsta Naadar Bodskap/ ad Kvinuñar Sæde skyllde i sundurmeria Høggorms sins Høfud/ Gen. 3. Stoor var sw Naad ad søñu/ og svo stoor/ ad øll Verølldeñ gietur hana alldrei fullþackad. Eñ svo sem ad hun er mikel / svo er og miked þeirra Straff / sem hana forsmaa. Þegar Israel villde sig hafa undañ þeigeñ ad tala vid DRottiñ i Horeb / er hañ wtgaf sitt H. Løgmaal / Exod. 20. Þa sagde Gud vid Moysen / Eg vil uppvekia þeim eirn Spamañ af synum Brædrum eins og þu ert / Devt. 18. Og eg vil leggia mijn Ord i hañs Muñ / hañ skal seigia þeim allt hvad eg bijd hønum / og hvør sem ecke heyrer mijn Ord / sem hañ talar i mijnu Nafne/ af þeim hinum sama vil eg þess krefia. O vor Gud/ vert þu oss Naadugur / Hvørsu illa er þeim fared sem Gud vill krefia Skulldar Kñar? Hønum mun verda i hin ytstu Myrkur kastad/ og mun ecke þadañ wtfara/ fyrr eñ hañ hefur borgad hiñ Sijdarsta Pening / Matth. 18. sem alldrei verdur um alla Eilijfd. Þott Løgmaaled være bæde strangt og Riettvijst / þa gieck þo ecke hiñ Naaduge Gud epter þeim Sektum sem þad Møñunum a Hendur sagde vegna þess Lausnargiallds / er hañ hafde sialfur tilbwed oss og fyrerhugad i sijnum Eingietnum Syne /. sem var sw eina Boot vid þvi Saare / er Djøfulleñ veitte Adam og øllu hañs Hyske/ Forsmaae hana nockur / þa seiger Moyses oss i þeim Ordum / er eg strax umgat / hvad vid þvi liggur / sem er ad Gud mune krefia þess af Hende hins sama. Ef nockur syndgade a moote Moysis Løg-

um/ þa vard þad þo forlykad i Gamla Testamentenu med Offrum og Foorn-færingum / i hvørium ad Christur var Fyrermyndadur / svo sem Paulus Hebr. 10. vottar a medañ Syndeñ var undcr Guds Poleñmæde / Eñ nu þar Skuggeñ er i burtu horveñ/ eñ vier høfum sialfa Hlutena / Rom. 3. þa verdur Syndeñ burt tekiñ med sañre Trw a JEsum Christum. Þetta verdur oss boded i øllu Guds Evangelio/ sem er hid Andlega Sæded/ af hvøriu hiñ Nye Madur giet-eñ verdur i Hiarta voru / um hvørt Frelsareñ talar i þessa Dags Evangelio. Eñ þad er Grætlegt til ad vita/ ad þesse Nad er svo mørgum frambodeñ/ kiend og prediktud/ eñ svo fæer hafa þess Not sem hier ma sia fyrer þeirra eigeñ Fort-soomunar Saker. Vier villum þetta H. Gudspiall nockud giør yfer vega/ og af þvi Hugleida hvad DRotteñ seiger um þa Fernslags Jørd/ er took vid Sæd-enu. O vor Gud/ lat þitt Ord sem i Dag verdur kiendt falla i gooda Jørd/ svo vier bærum þar af avøxt i Poleñmæde. Bænheyr þad Himneske Fader / fyrer þiñ Eingieteñ Son JESVM Christum / A M E N.

Vtleggingeñ.

VOr Endurlausnare talar þañeñ um hina fyrstu Tilheyrendr i Vpp-hafe Gudspiallsins/ ad sumt af Sædenu hafe falled utañ hia Veig-enū/ z orded Footū troded/ z Fuglar Loptsens hafe uppeted þ. Hañ legg-ur þ sialfur svo wt/ ad þ sieu þr/ sm̄ vid Veigeñ eru/ eñ epter̄ kome Diofulleñ og take Orded wt þra Hiortū. Þeir eru vid Veigeñ seiger JEsus/og ecke a Veigenū. Þad mun vallda / ad Orded er Diøflenū svo audsookt i þra Hiortu/væru þr a Guds Veige/ munde þad leingur vefiast fyrer hinū illa Ovin ad grafast epter þessū dyra Fiesiood. Eg em Vegureñ/Sañleikureñ og Lyfed/ Eingeñ kiemst til Fødursens ne-ma i giegnū mig seiger Lausnareñ/Joh. 14. A þssū Veige Sæluhialp-areñar eiga oss Guds H. Ord ad leida/añars falma Meñ epter Veig-enū og eru blinder/2. Pet. 1. Eñ hvørsu ma nockur sia Liooses i hñs Lioose/1. Tim. 6. nema þ Christū i hñs Lioose/ s er Guds Ord/ ef Meñ snwa þar vid Bakenu/z ecke Andlitenu/eñ horfa aller uppa siñ Veg/ Es. 53. Nia Matth. 7. ræder Frelsareñ um tveña Vegu a þeñañ hætt-Ganged tñ um̄ hid þraungva Ported / þvi hid vyda Port z hiñ breide Vegur leider Afvega til Glotunareñar/z þr eru marger ed hñ ganga. Þesser eru þr er vid Veigeñ standa/ Vr. M./a hvørra Vegū ad byr Sorg z Armæda/z þeckia ecke Veg Fridarens/Es. 59. hvørra Vegr ad

ad er hæll/ z þr munu dreiþast æþram̃ i Þokuñe z i heñe hrapa/Jer. 23. Lausnareñ seiger/ad Sæded falle utañ hia Veigenũ/hñ meinar Ak urreinarnar : þ s̃ i þær fellz/vardveitest/þvi Jørdeñ er plægd/z aller vær ast ad ganga þar um̃. Eñ þr s̃ vid Veigeñ standa i Guds Akre/eru sw Jord/er Ploogz Lögmælsins heþz alldrei geinged um̃ til ad mÿkia Ak ureñ/eige helldz Guds Vagn/s̃ ad er Evangelij Lærdomur/til ad fella Jørdena. Hvad sm̃ þar fellur i/ verdur aþ Fuglũ Himens/þ er vondũ Aundũ uppeted/edur z Footũ troded/ þvi þa er Perlũ þ Svijn kastad/ Matth. 7. Hverneñ byr Gud i Mañana Hiørtũ ? J skynu H. Orde. Hverneñ æ þ Hiarta tilreidt ad vera/ sm̃ hñ vill bwa i ? Angrad og sundurkramed/ Es. 57. Þad s̃ ecke fellur i soddañ Hiarta/þ fellur utañ hia Veigenũ/utañ hia Guds Akursteinũ/og verdur Footũ troded/ þvi aller Veiger Drottenis eru Myskun z Sañleike/øllũ þm̃ er vard veita hñs Sattmæl/Ps. 25. eñ Vegur Ogudhræddra mun fyrerþarast/ Ps. 1. JEsus seiger ad Johañes haþe komed mz Veg Riettlætesins/ Matth. 21. Eñ hverneñ var sa Vegur er Johañes kiende ? Giøred Ydran/ þvi Guds Ryke er nælægt/Matth. 3. Sa sm̃ ecke geingur a þssũ Veige/hñ geingur ecke a Guds Veige/ecke a Riettlætesins Veige/ ecke a Fridarens Veige : J einu Orde ad seigia/hñ geingur utañ hia Veigenũ. Predikareñ seiger/ Cap. 11. Ad hiner Ogudlegu gange a Vegũ sijns Hiarta/eñ hverneñ Vegz er i þss Mañs Hiarta/s̃ dauþ heyrest vid Guds H. Orde? Þad er almeñeleg Þiodbraut Lasta z verstu Klækia/hvar Agg/Reide/Præta/Mañdræp/Hoordomur/Frilluliþnad ur/s̃ aþ Hiartanu fram̃koma/Matth. 15. haþa troded sier Gadd i Js kølldu Mañsins Hiarta/svo Guds Ord fæ ecke Rwm i þm̃/z ef nock ud aþ Sædenu kañ ad hriota þar iñ/verdur þad Footũ troded. Þesser eru þr er fyrer Sidasaker ganga iñ i Guds Helgedoom/ til ad byrtast þ Mesñũ. Þier Hræsnarar/ Vel heþur Gud um̃ þa talad fyrer Muñ Ezechiæ/33. Cap. Þu Mañsins Son/ þr koma til þijn svo sm̃ Folked er vant ad koma / og þr sitia fyrer þier so sm̃ mitt Folk/ og heyra þijn Ord/ eñ þr giøra þar ecke epter/ helldur giøra þr Nædvÿsur þar oþ

med Muñe sÿnū/ þra Hiarta stundar epter Abata/ þu ert þm̄ eins og Amors Býssa/ sw ed lætur vel og er føgur ad leika/ þvi þr heyra þÿn Ord/ eñ giøra þar ecke epter/ og er þ skielfeleg Fæsiña/ Br. M. er hiñ slæge Diøfull hefur blindad Mañaña Hugskots Augu mz/ ad Meñ leggia Eyrun vid skam̄arlegū Ordum z fiflslegu Hiale/ eñ byrgia þau fyrer Guds Evangelio/ þau standa opeñ fyrer Hafgÿu-Søngū Ver-alldareñar/ eñ Brwdgumañs Raustu heyra þau svo þwnglega ad ecke er sÿnt þau mune bregda vid fyrr eñ Hofud-Eingelsins Bæsuna læt ur i Skÿū Himens. Dæmafrood Æfeñtÿre og Lygasøgur læta Meñ sier tíðællt ad heyra / eñ vilie nockur fram̄telia Guds Dæsemder um̄ Stoorvyrke vorrar Skøpunar/ um̄ Myskunarverk vorrar Endurlausn ar/ um̄ Leyndardoom vorrar Helgunar/ þar velger Meñ vid svo s̄ ødru Liettmete/ svo eg sie ecke añad i sumra Mañe Fare/ eñ ad þeir mune þeinkia hid sama um̄ Guds Ords Þienara/ sm̄ Athenu Borgar Meñ kvadu upp um̄ Pælū / er hñ kalde þm̄ christelega Trw/ eñ þr søgdu: Hvad mun Ordsnæpur þesse vilia sier? Act. 17. Giæted þo ad i Guds Nafne/ christner Meñ/ hvilÿkur Hlutur ad Guds Ord er/ þad er Food ur Sælna vorra/ Matth. 4. þvi æn þess munū vier deya/ þad er Lÿf og Ande/ Joh. 6. þvi æn þess erū vier i Syndunū dauder/ þad er Leid arvÿser til Himnarÿkis/ Ps. 119. þvi fyrer utañ þ munū vier ofañfara i hin ytstu Myrkur/ hvar vera mun Op og Tañagnÿstran: Og fyrst vier þta vitū/ z þ er i Hiørtū vorū fyrer Doome Samvitsku vorrar satt proofad/ þa þyker mier sa ecke kvalrædur vera/ z ecke miked kvÿda Hel vÿtis Pÿslū/ s̄ lætur þ eins og añañ Vind um̄ Eyrun þioota/ svo sm̄ þ kome ecke vid hañ/ sm̄ af Gude er talad/ og alltÿd mune eitthvad til eilÿfs Lÿfs verda. Næst þessum talar Endurlausnareñ um̄ þa er hñ samlÿker Grÿttre Jørdu/ i hvøria þegar Sæded fiell z spratt upp/ þa visnade þ/ af þvi þ hafde ecke Vøkva: Þesser eru þr/ sm̄ heyra Guds Ord z medtaka þ mz Føgnude/ z hafa þo ecke Root/ þt um̄ Stundar-saker trwa þr/ eñ a Freistingar Tÿmanū falla þr þ° fra. Jeg kañ ecke añad ad seigia/ eñ þssum er ad nockru Leite betur hættad eñ hinū/ þvi

lÿklegre

lykklegre er sa til Apturhvarps/ ad smackad hepur hvad sætur ad Gud er/ helldur en hin sem avallt mootstendur H. Anda. Þo er þ med þui Moote ad þr læte sig Leidrietta ap Anda Drottens/ nær þr villt para/ annars munu þr bwa vid verre Kost en hiner/ þui þ Orded sem þr heyrdu mun fordæma þa/ Joh. 12. Petur piell pra a Freistingar Tijmanum/ en JEsu bliida Tillit snere hm aptur so hn gieck wt z griet beisklega/ Matth. 26. Aaron piell pra þegar hn Olladest Folksins Reide/ Exod. 32. En hn hvarf aptur a Guds Veg/ so hans Synd var hm ecke til Dauda reiknud. Sialpur Moyses var ecke langt þar pra/ er han stoo tveim sinnū a Kletten/ Num. 20. hvar til hn þo ei hapde Guds Bod-ord/ En aller þsser voru nærsta Leidetamer aptur a Guds Gøtu. Judas piell z fra/ en skipadest ecke vid Christi Aminningu i Kvølldmaaltijdenne/ Joh. 13. ecke vid hns bliida Avarp i Grasgardenū/ Luc. 22. z ecke ne-ma til Jlls vid hin harda Doom er hn sa ad ællade ad ganga yfer sin HErra/ Matth. 27. Saul piell z fra a Freistingar Tijmanū/ en leit-ade ecke Guds i sijnū Mootgange/ helldur Galldra Konunnar/ 1. Sam. 28. þui piell hn a sitt eiged Sverd / 31. Cap. Achab medtook Orded med Fognude/ svo hn sat i Seck og Ôsku z griet pyrer Gude/ 1. Reg. 21. en ecke ad sijdur piell hn fra z sende til Frietta vid Baal / en liet aplijpa Spamenn Drottens. Þui er eg viss um/ ad þesser mune Obæ-relegre Kost eiga en hiner/ sem alldrei hapa a Guds Veige geinged/ en hvad mun þssu vallda/ Br. M. ? Ecke annad en ad Hiartad er hardt/ svo ad Sæded fær øngvann Vøkva. Guds Ord hapa eige gietad unned so a Priootskuna/ ad þ hafe smellest i þm pyrer hreina Ydran/ ad hid himneska Sæded hape peinged nockra fasta Root. Marger vilia Guds Viner vera þegar allt leikur i Lynde/ en þegar Soolbrune Mootlætinga-anna tekz til ad hapa sijnar Verkaner i Guds Akre/ pavisna þr Avaxt-erner brædlega sem ecke eru vel groodursetter. Ep Menn læta Steinenn i Elld/ þa verdur hn glooande um Hrid/ en ecke mijkest hn/ nema hann ad Ôsku brenne/ Eins er þss Manns Hiarta ꝰ Spamadurenn klagar yf-er/ Jer. 8. ad sie hardara en Demant. Drottenn typtar þa mz Vende

sijns

ſijns Ords/ eñ þr piña þar ecke til/ hñ heller yþer þa Oleo Fagnadar ans/ þ geingur eige iñ i Steineñ. Þegar Gud giefur Regn a Jordena/ þa fell: þ eins yþer grioþſama Stade z Ofrioþſama/ harda z miwka. Þad er vijſt/ ad hvortveggiu bera nockurn Avoxt mz añ þ yþerſtendur/ eñ þegar Soleñ tekur ad breña/ þa verdur ſw Grein þſſarra/ ad hvad ſm yþer hina hordu z Omiwku Stade fiell/ þ þornar brædlega upp/ þvi þ kañ eckert ſier lijkt i Nelluſteinenū/ ſ þ kyſte ad vardveita: Nu Platſeñ færa Avoxt þſſ meire z meire ſm Soleñ meir verkar/ þvi þra Mijkende hallda þvi er þau hlutu/ z hid beſta þar af ſtijgur ecke upp i Loptid aptur/ helldur ſnijſt Avextenū i Vokva z Veſſa: So verdur z Guds Ord predikad Vondū z Goodū/ Bliwgū z Hardſvijrudum. J Þſſū breñer Elldur Mootlætingaña allañ Vokva i burt/ eñ i hinū verkar hñ fridſamlegañ Avoxt Riettlæteſins/ Hebr. 13. Alldrei heþr Guds Kyrkia meir eblſt eñ i Motgangenū. Þegar JEſu Naþn mætte ecke neþna þyrer utañ Lijfshæſka/ þa frioodgadeſt Guds Alldengard: beſt/ Þegar Kraptur JEſu Bloods ſ var i Ordenu/ þañ Guds Akur mijkte añ mz bloodugū Ydranar Tarū i Hiartanu/ þa kviknade Kiærleikureñ/ þa ſpratt upp Þoleñmædeñ/ þa grere Trweñ/ þa voox Lijtelæted/ þa liþnade Myſkunſemeñ/ þa daþnade Hoogværdeñ/ þa brañ Elſkañ til Guds/ hvad heitaſt/ ſo ad hvorke Lijþ nie Daude/ hvorke Einglar nie Valldſtietter nie Hoþdingia Dæme / hvorke hid Nalæga nie þad Epterkomanda/ hvorke Hæd nie Dypt/ nie nockur oñur Skiepna/ kuñe ad ſkilia Guds Elſkendur vid þañ Kiærleika/ ſm er i Christo JEſu/ Rom. 8. Eñ ſijdañ Moſiū took til ad leidaſt ad draga Oked mz Christo/ þa heþur ecke Ploogur Logmalſins riſt ſo diwpt i Mañaña Hiortrū. Meñ vilia aller mz hm rijkia/ eñ þæer mz hm lijda/ z hyggia ad mætuleg Gudhrædſla duge noog til Saluhialpar/ þar þ kolnar Hiarta Mañſins ſo/ ad Guds Ord/ þ himneſka Sæded/ verdur ecke i Bein z Merg iñdrucked/ þ þvi vex z Korned i Guds Akre miog ſo þunt/ ſo ad ein Staungeñ æper til añarar/ z Andſkoteñ heþr mz Bale Oleyfelegarar Heimſins Elſku breñt oſſ marga Dijla þar iñe/ Þar þyrer tem þier

Christelega

chriſtelega Þoran/ O þu Guds Barn/ ſ villt Sæluhialpena erþa/ a medañ Gud lætr þier ad Oſkū ganga/og læt Meiñing þiña Synda og hñs Aſtgiaþa mikia Hiarta þitt/ ſo ad H. Ande ſ byr i Ordenu meige una þar iñe/þt þu veitſt ecke nær ed Hite Freiſtingaña tekr til ad breña/ z þu þurþer hrædlega a ad hallda/z þott þ verde eige fyrr eñ a Dauðañs Stundu/ſ hvornDag yþer hænger/þa þeink ad þær eru þa viſſ.

Eñ ongvū heþr veitt aþ a þre hørdu Tijd/þm einū heþr þa beſt vegnad/vid hvoria Ande Drottens heþur talad i Hiartanu/ i þvi Ordenu ſ þr mædr mundu z rootþeſtu þar iñe/til heilnæms Veganeſtis i giegnū hiñ myrkva Daudañs Dal/iñ a Land liþande Maña. Hinum þridiu Tilheyrendū dregur vor Herra Dæme aþ þvi Sæde ſm fiell a medal Þyrna/eñ Þyrneñ ſpruttu upp mz z kiæþdu þ nidur : Þad eru þr ſeig et hñ er heyra Orded/z velkiaſt i Sorgū/Audæþū z Gyrndū þſſarra Lijfdaga/kieþiaſt z færa ongvañ Avoxt. Hvilijka Hindrun ad þta Illgreſe giøre Akurløndū Guds / eru fleire Dæme til / eñ ſeigia þurþe. Margañ heþur Bækſorg z Ahyggia fra Gude dreiged. Þar ſm þiñ Fieſioodur er/ þar er þitt Hiarta/ſeiger Endurlauſnareñ/Matth. 6. Hvorneñ fa Meñ þa under eins Gude þioonad z Mamona? Endurlauſnareñ ſeiger/ad Þyrneñ haþe vaxed upp mz z kiæþt Sæded nidur : Ecke ſeiger hñ ad Korned haþe ecke z nockud vaxed/ eñ þo er þ eige ad meira Leite eñ ſvo/ad hñ reiknar þ ſ ongvañ Avoxt/hvar ſ? Aþ þvi Þyrneñ høþdu Yferhønd/ eñ Kornſtaungeñ þroſkadeſt alldrei/ſvo ad Axed næde wt ad ſpringa. Lijkt er þta Gudhrædſlu ſumra Maña/ þr ed giarna rækia Ord Drottens/þr haþa þ uñ Hend/þr bidiaſt ſ/ þr læraſt ſ Gude/ þr ſyngia z leſa/ þr heyra giarna talad uñ Gud z hñs H. Dædſemder/ z lætaſt þ ſialþer giøra mz fullre Alvøru/eñ ſtraffa adra ſ þa eru toomlætare i ſiñe Þioonuſtu. Eñ þegar Broder edur Syſter eru nakeñ/z haþa Skort a timañlegre Næringu. þa giefa þr þm þo ecke hvad Lijkamanū er naudſynlegt/Jacob. 2. Þeg^r þr ſiaa Þiooþeñ/hlaupa þr mz hm ad ſtela/ Pſ. 50. eþ ecke mz almeñelegre Launung/þa mz Yþervarpe Laga z Riettinda. Siaee þr nockud gyrne-

legt/verdur Bækſorgeñ þm̃ svo Obæreleg sm̃ Achab/ad þr nærre þvi leggiast upp a Sængena/ 1. Reg. 21. Nær þ er ecke ꝥ Augunū sm̃ eta skal/ þa er ecke Trwen a Gud betur grundvǫllud eñ svo/ad Meñ spyria mz Neidingiunū/ hvad skulū vier eta/eda hvoriu eigū vier ad klædast? Matth. 6. Um̃ Asnans Skugga/ ⁊ um̃ Geitarhæreñ tønlast þr ⁊ tyggiast iñbyrdis/ þar til þr mættu um̃ sijder verda uppetner/ og ef einhvør giører nockud af vid þa/þad ræckia þr iñ til Daudans. Sjae þr Veg til ad Fieflettta einhvørn/ spara þr ecke Roog nie Lijge/ Þyke einhvad indælt vera/þa stendur Guds Elska ⁊ hñs Ord til Baka/eñ Holldenu er þiønad i þeim Gyrndū og Tilhneigingū. So vaxa nu Þyrneñ upp fullū Fetū/eñ Sæde Guds Orda dempast ⁊ bera ecke Aovøxt/og a Gudhrædsluñe ber ecke ꝥ Jllgresesins Opvexte/ hvørt hun sie nockr i Hiartanu; þ vita eige adrer nema af Avoxtunū/hitt er Deigenū liosara/ad alldrei kiemst hun leingra eñ i Muñeñ/eñ hiner Limerner erfida i Satans Akre/Og sijnest mier ad þsser elske Gud mz somu Elsku ⁊ hñs Limu/er þr seigia: Vermed ydur og mettest/ Jacob. 2. eñ giefa þm̃ þo eckert. Slijkt er i Raun ⁊ Sañleika ad hroosa sier af Gudhrædsluñe/eñ afnetta þo heñar Krapte/1. Tim. 3. Og svo sm̃ JEsus sagde vid Juda/ad wtsiwga Hws Eckna ⁊ Fodurlausra under Hyimingu langra Bæna/Matth. 23. og kañ þ ecke ad fara a aññan Hatt/þvi eige verda Vijnbereñ samañleseñ af Þyrnunū/ nie Fijkiurn' af Þistlunū/ Matth. 7. Gudhrædsla soddañ Maña/er eins ⁊ Tal hins Heimska/ ꝥ Gude/um̃ hvørt Salomon seiger: Ad þ sie eins ⁊ Þyrnekvister i Hond hins druckna/Prov. 26. Þyrnereñ er næsta Brædþroska/velldur þad þvi/ad hñ dregur til sijn allañ Vøkva wr Jørduñe/svo þau Grøseñ/ er i Nænd vaxa/þau fæ ecke til Vidurlijfis/⁊ þss betre Vøkva s hñ nytur/þss lijklegra er ad hñ betur bloomgest. Svo er Hreckvijseñ/þegar hun er plantud i Nalægd Dygdaña/ (svo kalla eg Skin Gudhrædsluñar) þa tekur hun þss meira Abl. Þegar Odygdeñ er brynjud med Lijkingu Guds Herskrwda/þa hefr hun stooran Myndugleika/jafnvel þott þ sie ecke nema Nafn eitt/⁊ Satans Eingill i Liossens Eingle

umsteiptur/

um̃steipkur/ eñ eige ad ſiđur mun rætaſt / a þm̃ Spadomur Eſa. 10. Elldureñ mun uppbreña hñs Þyrna z hñs Þiſtla a einũ Deige. Þyrnarñer eru bloomleger nærſta/eñ ſtart ſtijnga þr eþ Ogiætelega er a þm̃ teked. Þañeñ er Ahyggia z Bwkſorg þſſara Lijþdaga/Hun lofar øllu fagru/Gulle z Silþre/fullũ Kornhløđũ/Ynde og Epterlæte/eñ þr ed ſlijta Hiarta ſijnu þar mz/ þr fiña þo eckert Ynde/helldur eins og hiñ Wafnsſiwke þyrſter æ þſſ meir/ſ hñ meira dreckur/ So er þſſ frekare Agyrndeñ/ſm̃ meire er Audureñ/og hun etur ſialþa ſig/og elur ſig þo ſialþa/Hun er bæde Hwngur z Fylle/Ynde z Sorg/og þo er alldrei ſvo miked Epterlæted/ad ecke ſie meira Andſtreymid/z ꝥ ſm̃ yþertekur/ad hun kieþur þa Vnadſemd/ er Meñ eiga i Drottne ad haþa/og mettar ſijna Þræla mz Harmabraude einu/z dryckiar þa mz Omiñis Øle/ſo þm̃ gleimeſt ad ſaþna ſier Fieſiood a Himnũ/ hvoriũ ecke kañ Molur nie Rid ad granda/nie Þiooþar eptergraþaſt/Matth. 6. O þu dijrkeypta Jeſu Brwd chriſteleg Kyrkia/Lat þier ꝥ til Riþia reña/ad þiñ Vñuſte er mz Þyrnũ Kóronadur a yckar Heidurs Deige/ eñ þu ræktar þa Þyrnana beſt/ſ hñs bleſſada Heþud haþa hrad ſaraſt ſtunged i Þijñuñe/ꝥ eru þijnar Synder z þitt Epterlæte/þu ſ ert aþrekud mz Guds eigeñ Bloode/Act. 20. Svo ꝥ er ecke all lijtid Sorgareþne hvor ſ ꝥſſ giæter/ad hid Oforgeingelega Sæde Guds Orda/ſm̃ Petur talar um̃/ꝥ brooaſt valla ſvo hier a Jørduñe/ad Bindene hñs Barna verde fullt i Heimenũ. Romveriar kølludu ꝥ Opacklatañ Akur/ſm̃ ecke ſvarade Koſtnadenũ z Erþidenu/Eñ ꝥ ma hiñ Allsvalldande Hwſſ Fader ad rietttu ſeigia um̃ ſiñ Akur/þvi eþ nockur vill meta til ſamans Guds Eingietens Sonar dijrmæta Blood/ hvørs miñſte Drope ad er koſtulegre eñ øll Rijke Verallдareñar z þra Dyrd/z ſo hiñ fioorda Part af þm̃/ſm̃ Orded heyra/ ad hinũ Oreiknudũ/ſm̃ þar þ utañ eru/ þa mun hañ jata ad Chriſti Erþide og hñs Akurs Avexte ſie Olijkt fared/z øngvañveigeñ ſamañ ad jaþna. Hvør Eyru heþur ad heyra/hñ heyre þ. Hvørier eru hiner fioordu Tilheyrendur/Br. M: Þad eru þr ſm̃ JEſus ſamlijker þvi Sædenu/er fiell i Gooda Jord z bar hundradþalldañ

Avoxt. Petta þyder Drottenn uppa þa/ sem behallda Ordenu i goodu z sidsomu Hiarta/ z færa þar af Avoxt i Polenmæde. Gud hefur lofad ad sitt Ord skyllde ecke koma toomt til syn aptur/ þvi hefur hann ecke lofad/ad þ skule hia ollum verka Saluhialpena/ hvar f. e. Þvi þar eru svo marger sem þvi ecke hallda i goodu Hiarta/og ecke aller e lina þvi Rwm i Hiartanu. Hid sama Ord var predikad Pharao og ollum hans Pienurum/ Enn þo seiger Ritningenn/ad sumer af þeim hafe Ottast Ord Drottens/enn Pharao forherdte sitt Hiarta. Hid sama JEsu Christi Evangelium kienende Paulus z Barnabas i Iconio/ z þar trwde mikell Fiolde/ bæde Gydinga z Grycckia/ enn Judar þr ed Vantrwader voru/ æstu upp Heidingiana i moote Brædrunum/ Act. 14. Hid sama Guds Ord kiende JEsus ollum þeim/ er til hans heyrdu z sau hans Kraptaverk/ þo sogdu nockrer ad hann Jarteikner giorde f Beelzebub/Luc. 11. Adrer leitudu epter Teikne af Himne/ þo fannst þar ein Kona/er fagnade hans Kienningu/z sagde: Sæll er sa Kvidur er þig bar/z þau Brioost er þu mylkter. Andsvar JEsu uppa Ord hennar minner mig a ad tala um/ hvorsu Gledelegt ad er Guds H. Ord i þess Mans Hiarta/ sem hefur Lyfting syna i hans Logmaale/Ps. 1. Hann sagde/Hvad um þ: Sæler eru þr e heyra Guds Ord z vardveita þau. Eg þykest vita ad morg mune so Lynd sem Kona þesse/er hun liet a sier heyra/ ad hun villde hafa vered JEsu Lijkamleg Mooder / hefde hun þann Kost matt eiga/ enn eg heyre ad hvorre eirnre christenne Salu er bodenn betre Kostur/sem er ad heyra Guds Ord z vardveita þau. Ecke hafde Maria miklu Blydlæte Heimsins ad fagna / þott hun være Mooder ad Konunge Himens og Jardar. Enn þ heyre eg ad hun hafe vardveitt oll hans Ord i synu Hiarta/ Luc. 2. Þad heyre eg z ad Simeon seiger i þessu Cap. Ad hennar Aundu mune Sverd i giegnum smiwga/ þ hefr ætlan alls Efa vered/þeg ar hun stood under Krossenum/z hun sa hans Hendur z Fætur i giegnum stwngnar/er hun elskade svo e sitt eiged Hiarta. Af þessu sie eg Mariu sæla ad vera/þvi þau Ord er hun vardveitte i synu Hiarta/hafa hialp ad henne slijk Ofkop ad þola/ Þad sama veit eg ad Guds Ord verkar

i allra

i allra þeirra Hiortū/ s hn̄ elska/ z eru JEsu andlegar Mædur. Mitt
Ok er sætt z mijn Byrde liett/ seiger Endurlausnaren̄/ Matth. 11. Ecke
þyker þ Heimsins Bornū/ þr ed Oked i sundur briota. En̄ hvør mun
þ liett giora? Þad giorer Guds Ord/ sm̄ Riett-trwud Sæla vardveiter
i Hiartanu/ hvørt ed telur heñe Trw um̄ þ/ ad Mootlætingar þssara
Tijma/ sieu eige verdar þeirrar Dyrdar/ sm̄ fram̄ vid oss mun koma i ei-
lijfu Lijfe/ Rom. 8. Sæler eru þier nær Meñerner hallmæla ydur/ og
tala i giegn ydur alla Vondsku fyrer mijns Nafns saker/ þo Liwgan-
de/ Seiger hn̄ en̄ aptur/ Matth. 5. Fagned z vered glader/ þviad ydar
Verdkaup er nooglegt a Himnū. En̄ hvor mun giora oss vissa um̄ þsse
Verdlaun? Þad giorer H. Ande/ sm̄ bijr i Ordenu þvi/ er eitt harm-
þrungen̄ z sundurknosadur Ande vardveiter i goodu og sidsomu Hiar-
ta/ þvi hn̄ er Pantur vorrar Arfleifdar / Eph. 1. Svo sem eg er þess
fullviss/ ad mier verdur eingen̄ Skotaskulld wr lænudu Fie/ a medan̄ eg
Pant hefe: Svo og længtū framar er eg þess fullørugur / ad mier
mune øll Harmkvæle þessa Heims mz eilijfre Glede endurgolldeñ verda/
(jafnvel þo eg þess Overdugur sie) a medan̄ eg vardveite Guds Ord i
goodu z sidsomu Hiarta/ þvi Ande Guds ber Vitne mijnū Anda/ ad eg
sie Guds Barn/ Rom. 8. Og FÆrer AVøxt i ÞOlen̄mæde/ seiger
Textan̄: Hvørugt gietur an̄ars ån vered. Sa sm̄ vardveiter Guds
Ord/ hn̄ fæter Avøxt i Þolen̄mæde/ z hn̄ sm̄ Avøxt i Þolen̄mæde fær
er/ hn̄ vardveiter Guds Ord. Þess gietur Johan̄es i hn̄s fyrsta Brie
fe Cap. 2. med þssū Ordū: Ef nockur seiger eg elska Gud/ z vard-
veiter ecke hn̄s Bodord/ hn̄ er Liwgare. Villt þu christen̄ Madur vita
hvørt ad Guds Ord bijr i Hiarta þijnu edur ei/ þa rein z prooffa sialf-
an̄ þig/ hvørt þu manst þ af Gude er sagt/ hvørt þu hefur Lyst a ad
tala um̄ hn̄/ hvørt þier misþocknast/ er þu heyrer hn̄s Nafn lastad/
hvørt þu gledst af þvi/ þa hn̄s Ord hefur framgang/ hvørt þu elskar
þa/ er hn̄ elska/ hvørt þu ert fliootur ad filgiefa Misgiordernar/ hvørt
þu kieñer i Briooste um̄ þa/ sm̄ Naud lijda/ z elskar þa ecke einasta mz
Orde z Twngu/ helldur med Verke z San̄leika/ hvørt þu audmyker

þig þ Gude mz þacklæte þyns Hiarta/ þegar þier vel vegnar/ hvørt þu kysser a hans Vønd nær hann þig typtar/þegar þu þreistast af Anda skotans/ Heimsins z Holldsins Vielum / enn þier kiemur þa under eins i Hug hvad Gud heþur bannad/hvørt þu lætur þa af/z Elskann til Guds rædur meir enn Fyssn Holldsins: Finnur þu þta hia þier/þott þ sie i Veik leika/z a stundum meige aþbera/þa er þ vyst/ad Guds Ord z hans Ande drottnar i Hiarta þynu/enn annars ecke/þvi so seiger Lausnarenn: Ef nockur elskar mig/þa sk hann myn Ord vardveita/Joh.14. enn ef Skap þitt byndur þier allt annad/þa seige eg þier i Nafne JEsu Christi hans Krossþesta z blessada/ sm þyna Sælu hefur þra Helvyte endurleyst/ tak þier Vara z bid Gud ad skapa i þier hreint Hiarta/ z giefa þier nyann Anda/þt eg þore ad setia myna Sælu i Ved/ad þu geimer vann þæra Sælu i heilbrygdum Lykama / z herbergiar vondann Giest i vænu Hwse/enn veist ecke nær a Veggenn skriþad verdr: Þu Dære/a þssare Nottu skulu þr þyna Sælu fra þier taka/Luc.11. Hvad gagnar þ þa Mannenum/ad hann ætte alla Verølld þssa/og lydur svo Skipbrot a Sælu sinne. O þu eilyfa Ord Fodursins sm varst i Upphaþe hia Gude/þ hvørn ad Alldernar skapadar eru/Endurskapa þu Hiarta vort/ad vier verdum Ny Skiepna i þier/Lat þu þitt sæla Ord vera vort ædsta Ept irlæte hier Tymannlega/svo ad vier meigum þss Ovmrædelega Fagnad ar niota eilyflega. Veit oss þ O HErra JEsu Christe/ fyrer þitt dyrmæta Blood z blessada Forþienustu. Þier sie med Fodur og H. Anda/ Dyrd/Heidur z Loþ/ fra þvi nu er z um Alld- er Allda / A M E N.

Sunnudagenn i Føstu Inngang.

Gudspialled / Matth. 3. Cap.

Þann Tyma. Kom JEsus aþ Galilæa ad Jordan til Johannem/ uppa þad ad hann skyrdest aþ honum. Enn Johannes varnade hm þess/og sagde: Mier er Þørþ ad eg skyrest aþ þier/ og þu kiemur til myn. Enn JEsus svarade og sag-

de

de til hüs: Lattu nu so vera/ þviad so hæfer oss allt Rietlæte upp ad fylla. Og þa liet hñ þad epter hm. Eñ er JEsus var skijrdur/ stie hañ jafnskiott upp wr Vatnenu. Og sia/ ad Himnarner lukust upp yfer hm/ og Johañes sa Guds Anda ofañ stijga sem Dwfu/ og yfer hañ koma. Og sia / ad Roddeñ af Himne sagde: Þesse er Sonur miñ Elskulegur / ad hverium mier vel þocknast.

Exordium.

EG vil uppvekia þeim Eirn Spamañ af þeirra Brædrum eins og þu ert / sagde DRotteñ vid Moysen/ Devt. 18. Þesse Ritning er a vorum Frelsara Jesu Christo ad fullu uppfylld/ þar ed hañ strax epter sijna allra helgustu Skijrn i Ane Jordan var settur af Gude sijnu Fødur til Kieñemañsskapar og Spamañs Embættis Nyia Testamentesins / og smurdur med Oleo Fagnadareñs fram yfer sijna Hluttakendur / Ps. 45. Svo ad uppfylltest þad sagt er fyrer Muñ Esaiæ / 61. Cap. Og hin eilijfa Speken Guds uppa siælfañ sig fyrer/ Luc. 4. Ande DRotteñs er yfer mier af þvi hañ hefur smurt mig / hañ hefur sendt mig til ad predika Voludum / ad leggia vid þau sundurknosudu Hiørtun/ til ad predika þeim Herteknu Frelsed/ þeim Føngudu Lausnena/ hinum Blindu ad þeir verde heilskigner / ad eg frelse hina Sundurkrømdu. Eñ hvørneñ mæ eg þad skilia / ad þesse mikle Spamadur sie eins og Moyses / þar hañ var Madur syndugur / Eñ þesse ãn Syndar ? Þess er ad giæta hier i / ad Gud spær ad hañ mune eins og Moyses verda/ eñ Moyses þo ecke jafn hønum Lykur ad sønnu i allre Mañlegre Hegdan og Edle uppateckeñar Natturu/ eñ næsta Olykur epter þeirre Dyrd sem hañ ætte i Upphafe hia sijnum Fødur / og i Sañleika er vor Endurlausnare Moysi i møgum Hlutum lijkur. Moyses var eirn Madur/ Christur er og Hold af voru Holde/ og Bein af vorum Beinum. Moyses var af Gude sendur/ eñ um sig talar JEsus hia Johañe: Svo sem Fadereñ sende mig/ þa sende eg ydur/ Joh. 20. Moyses wtleidde af Egyptalande/ JEsus hefur frelsad oss af Syndareñar Þrældoome. Gud wthellte sijnum Anda yfer Moysen og gaf hønum Vitsku og Speke til ad Dæma sitt Foolk / miklu framar þo yfer JEsum Christum/ þvi hønum hefur hañ ãn Mælingar giefed. Joh. 3. Gud took af Anda Moysis og lagde yfer Olldungana i Jsrael/ Num. 11. Af JEsu Fyllingu høfum vier aller medteked/ Joh. 3 Þar var eige so plagadur Madur sem Moyses/ Num. 12. Hver hefur svo plagadur vered sem JEsus. Moyses var Hertoge i Jsrael sa ed leidde Guds Fylkingar i Eydemørkuñe/ JEsus Guds Sonur er hiñ mikle Hertoge/ sem af Bethlehem er wtgeingeñ/ Mich. 5. til ad føda hañs Folk Jsrael. Jsrael hræddest fyrer Auglite DRotteñs i Horeb/ Exod. 21. og sagde vid Moysen: Eige villium vier framar heyra Raustena DRotteñs Guds/ þar þu uppa Fialled/ og tala vid hañ fyrer oss. Af hvørriu rauda er ad Moyses i þad Siñ hafe vered Medalgangare millum Guds

og hañs Foolks : Þeirrar Meiningar hefur og vered Stephanus Pijſlarvottur DRotteñs/ er hañ ſagde um Moyſen/ Act. 7. Þegar hañ þyder þeſſa merkelega Spaadoom uppa vorn Frelſara / ſeigiande : Þeſſe er hañ ed var i Samkunduñe i Eydemørkuñe med Einglenum/ Sa ed talade vid hañ og Fedur vora/ Sa ed med took þad lifanda Ord/ ad hañ giæfe oſſ þad/ Eñ þott ad Moyſes i hañ Mæta være Medalgængare mille Guds og Iſraels Sona / þa hefur þo Sonur Guds eitt ædra Embætte ødlaſt / vordeñ Arnadarmadur hiñs betra Teſtamentis/ ſem ſtadfeſt er uppa betra Fyrerheit/ Heb. 8. Vid þeña Miſmun a mille Moyſis og Chriſti Medalgaungu hefur Paulus kañaſt/ Hebræos 12. Cap. med þeſſum Ordum: Þier erud ecke geingner til þeſſ Fialls ſem þreifañlegt er/ og med Ellde breñur/ nie til Þoku edur Myrkurs og Ovedurs / nie til Lwdur-Þits edur Raddar Ordaña/ vid hvøria þeir Ottudust er hana heyrdu/ þad eige yrde til þeirra Ord ed talad/ helldur erud þier komner til Fiallſins Zion / og til Medalgangara hiñs Nyia Teſtamentis JEſum / og til Bloodſins Adreifingar/ þad betur talar eñ Abels Blood. Þetta er þad dyrmæta Blood Guds Eingieteñs Sonar / Apoc. 1. JEſu Chriſti / med hvøriu hañ þvær oſſ ſynduga Meñ ſem komum i þeña Heim / i Skyrnarlaugeñe af øllum vorum Syndum / og uppa þad hañ helgade øll Vøtn til Hiælpſamlegs Medals Endurfædingareñar / þa hefur hañ lated ſialfañ ſig i Anne Jordan ſkyra/ ſvo ſem vier nu Samſtundis heyrdum af þeſſa Dags Evangelio/ af hvøriu vier vilium Einaſta yfervega/ hvad ſtoor og mikell ad ſie Kraptur Skyrnareñar i Framkvæmd vorrar Sæluhiælpar / og hvørier ad ſieu heñar Avexter. Þu Myſkunſame Gud ſem bæde hefur plantad og Avøxt eñ giefur / Gief þu ad um þeña þiñ Hæleita Leyndardoom ſvo talad og eptertekad verde / ad þitt Allra Helgaſta Nafn vegſameſt a medal vor/ Eñ vier mættum þiñar ellyfu Myſkunar Sæluhiælpleg Not hafa / Fyrer Fulltynge þijns Elſkulega Sonar i Krapte H. Anda / A M E N.

Vtleggingeñ.

DRotteñ ſagde vid Nicodemū forðū Daga : Joh. 3. Ad hvad ſem af Holldenu fædt være þ være Holld / eñ hvilijk ad ſie vor Holldleg Fæding/ þ utmaalar Guds Ande allra beſt fyrer Muñ Paals/ er hñ ſeiger : Eph. 2. Ad vier ſieū af Natturuñe Reideñar Børn. Hvad kañ þm Aumara ad vera ẽ under Guds Reide eru/ þar hun er eirn fortærande Elldur/ ſa ed breñur allt til nedſta Helvijtis ? Devt. 32. Eñ hvørneñ erū vier nu vid þta Volæde kvitter vordner ? Þad hofū vier ødlaſt i Skyrnar-Sañū. Þeſſ gietur St. Paall/ Eph. 5. ſeigiande : Chriſtur hefur hreinſad Søfnudeñ med Vatnslaugeñe i Ordenu. Hañ ſeiger eñ aptur/ Ad Gud hafe friſed oſſ ut af Vallde Myrkraña z ſett oſſ i

Rijke

Rýke síns Sonar/ Col. 1. Nær mun þetta hafa giörst? Ad vísu í
Skýrnenne. Hvört er Valld Myrkrañá? þad er Diöfulsins Rýke/ Eph.
6. Hvört er Guds Sonar Rýke? Þad er Fridur ⁊ Fögnudur í H.
Anda: Rom. 14. Þier vorud fordũ Myrkur seiger Pall um Heidingi
iana/ adur enn þier voru af Gude Endurfædder/ en nu erud þier Lioos í
Drottne/ Eph. 5. Eins voru vier aller á oss komner/ adur enn Guds ei
lýfa Myskun endurbætte vorn syndugañ Gietnad mz Vatne og Anda.
Svo mikill Munur sem nu er á mille Lioossins og Myrkursins / mille
Dags ⁊ Nætur/ mille Soolareñar og þess Hluta sem hun upplýser/ svo
miked Diwp sem þar er stadfest á millũ Lazarũ í Fadme Abrahams ⁊
hiñs ríka Sælgiætings/ þar hañ þýnest í Helvýte ⁊ Kvolunũ/ Luc. 16.
So stoor Mismunur er ad sýnu Leite mille þess ẽ alleina af Holldenu/
⁊ þess ẽ í Skýrnenne verda af Andanũ fædder/ Þvi vor Lausnare seiger
hia Joh. 3. Cap. vid Nicodemũ: Nema einhvor verde endurfæddur af
Vatne ⁊ Anda/ þa kañ hañ ecke iñ ad ganga í Guds Rýke. Þetta tala
jeg ecke í þeirre Meiningu/ ad eg hafe hiñ miñsta Þanka þar um/ ad smaa
Börnen ẽ añadhvört í Mooðurlýfe burtkallast/ eda deya strax epter þ
þau foreñ eru í Heimeñ/ edr hindrast á einhvörn Hátt fra Skýrnareñ'
Blessan/ ad þau mune ecke eilýfs Lýfs Erfingiar verda/ helldr af þvi
ad Drotteñ ætte Ordastad vid Nicodemũ/ einn fullordeñ Mañ/ ẽ ecke
var svo uppfræddur í þeirre Guds Rýkis Stiborn/ ẽ Christur hoof hier
á Jörduñe/ med Endurgiefningu syndugra Mañá f. Vatn og Anda/
er Nýungar þottu hia þeim ẽ af Umskurnenne voru/ sierdeilis Pharisæ
unũ/ af hvörũ Nicodemus var/ þa epter þvi (seige eg) ad hañ villde und
ervissa hañ í Lærdoome Nýa Testamentesins/ þa sýner hañ hõm/ ad sa
ed nu vilie holpeñ verda/ hañ meige sig straff láta. Einn Konungur er ecke
bundeñ vid þau Lög ẽ hañ sialfur giefed hefur/ svo hañ meige þeim ecke
umbreita/ nær þ et skiedur á mote Guds Lögũ/ þvi skyllde þa hiñ mikle
Stiornare allrar Veralldar vera so fastur vid sijna Setninga/ ad hañ
leyfdest ecke ad giöra sýnu Skiepnu gott/ mz þeim Hætte ẽ hans alvitra
Ræde haga þyker? Guds Setningar skyllda oss under hans Hlýdne í öllu

Þvi sm̄ i voru Vallde er/ en̄ ecke sialfan̄ hn̄/ svo hn̄ þ ecke wtrietta kun̄e sm̄ hn̄ vill/ mz þm̄ Nꝛttie sm̄ hn̄ sialfur vill. Forakt un̄ Sk̄rnaren̄ar z ecke heñar Brestur fordæmer syndugan̄ Man̄/ en̄ sa kan̄ ecke ad for akta sm̄ eige kan̄ ad adgreina Jlt z Gott. Nia Gude er einge n̄ Hlutur Omættugur/ Luc. 1. Þvi mun þa þsse veraſ Mættugur er Gud ad upp vekia Abraham Sonu af Steinun̄/ Matth. 3. Þvi þa ecke ad flytia fra Sæler i Abrahams Skaut/ hvorra Lyfstundū hn̄ sialfur tæour? Ef Gud villde endurfæda Man̄en̄ an̄ Sk̄rnaren̄ar/ mynde hn̄ þ ecke gieta edur meiga? Sannlega. Eg sie hn̄ hefur endurfædt þa sm̄ a Gam la Testamentesins Dögū lifdu/ fyrer Medal Vm̄skurnaren̄ar/ En̄ ef honum þocknadest alldungis fyrer utan̄ nockurt Medal ad endurgieta Man̄en̄ til eylijfs Lyfs/ munde þ ecke i hn̄s Vallde standa? eingen̄ Efe er a þvi. St. Paull styrker mig i þre Trw/ Rom. 4. talande þar um̄/ mz hvoriu moote Abraham hafe vered reiknud Trw syn til Riettlætis/ mz hvoriu moote var hun tilreiknud? seiger hn̄/ Hvort þegar hn̄ var i Vm̄skurnen̄e edur Yferhwden̄e? Ecke i Vm̄skurnen̄e helldur Yferhwd en̄e. Hafe nu Gud Abraham Fodur Trwadra endurfædt þ utan̄ Sa ramentan̄a medal/ þvi skal hn̄ ecke kun̄a z vilia þ sama giora vid þa ſ ecke verdr so langs Lyfs audged/ ad þr meige i Sk̄rnen̄e endurfædast. Ad eg ecke tale um̄ Adam/ Set/ Lamech/ Matusalem/ Enoch z Noa/ mz Ofal Þusund ødrū ſ men̄ fullelega trwa ad nu life mz Gude i Himnenū/ z andader eru ádr en̄ Sacramnten voru in̄stiptud. Og ad men̄ vite/ ad þssu sie eins vared sijdan̄ Sacramenten̄ in̄sett voru/ þa sie oz vitanlegt/ ad hn̄ ſ kun̄e hoolpen̄ ad giora þau Børnen̄ i gamla Testamentenu/ ſ burtkollūdust in̄an̄ þss attunda Dags/ hvor ætladr var til Vm̄skurnar en̄/ Gen. 17. hn̄ ſ myskunade sig yfer þa ſ deydu i Eydemørken̄e Or um̄skorner/ Jos. 5. Han̄ ſ wthellte H. Anda yfer Corneliū z þa ſ voru i hn̄s Hwse/ ádr en̄ þr nockurn Tyma skyrder voru/ so ad Petur sag de: Hvor má ban̄a þm̄ Vatned/ sm̄ medteked hafa H. Anda eins og vier? Act. 10. Hn̄s djupu Myskun̄ Ydr/ Luc. 1. ſ øngvan̄ Botn hafa/ þau eru ecke øllsaman̄ wtrun̄en̄ i Sk̄rn̄ Smen̄/ helldr ren̄a hn̄s miklu Myske

Myſkunar Læker eirneigeñ til þſſara Smælingia/ aꝼ hvørium Fader Myſkunſemdaña vill ecke ad nockr fyrerꝼareſt/ Matth. 18. Þeim ſem trwad voru aꝼ Vmſkurneñe hnickte vid ꝥ/ ad H. Ande fiell yꝼr heidn Þiooder/ Act. 10. ſm eckert aꝼ Gude viſſu adr eñ ꝥr ſkyrder voru/ So ſkiedur ꝥ eñ nu i Dag/ ad ꝥ ſ Omøgulegt er ꝥ Møñunū/ ꝥ er møgulegt ꝥ Gude/ Matth. 19. David Konungr þott hñ ſtoor ſyndugr Mad ur være/ þa er eckert ad heyra añad a hñs Kvedlingū/ eñ ad hñ haꝼe ætlad ſier eilyꝼa Viſt hia Gude/ þegr hñ harmade ſiñ Son/ hvørn hñ giefed hafde mz Berſabe/ hvør ed framar ødrū hñs Børnū mætte kall aſt giefeñ ꝛ fæddr i Syndeñe/ ſa ed ꝛ deyde adur eñ hñ umſkoreñ vard/ Nañ huggade ſig mz þſſū Ordū þegar hñ reis upp wr Duptenu/ þar hñ griet Synd ſyna ꝥ Gude: Eg kiem til hñs ꝛ hñ ecke til myn/ 2. Sam. 12. Aꝼ hvøriu audſied er/ ad hñ heꝼr vered fulltrwa þar um/ ad hñ være undañ ſier fareñ i þa gledelegu Viſt/ hvar ad er Sadning Fagnadarens/ ſo ſm hñ ꝥ ſialꝼur kallar. Hvad ſiarlæger ad ſieu Guds og Maña Domar/ er a medal añarra audſied aꝼ Jonæ Spamañs Søgu/ þegr hñ nærre þvi briglade Gude um ſyna Þoleñmæde/ Jonæ. 4. med þſſū Ordū: Jeg veit þu ert Nadugr ꝛ Myſkunſamr/ Þoleñmoodur ꝛ nærſta Goodgiarn: Eñ Gud ſvarade hm̄ þſſu medal añarra/ Munt þu riettelega reidaſt ꝛ þu hlyꝼder Lundenū uppa hvørn þu ecke erꝼidad er/ ꝛ eckert giørder þu til hñs Fullkomnunar/ þvi hñ vox a Noottu/ og Nætturgamall viſnade hñ: Skyllde eg þa ecke þyrma Ninive þm̄ ſtoora Stad/ i hvørū ad eru fleire eñ Hundrad ꝛ tuttugu Þuſunder/ er ecke vita til hægre nie vinſtre Handar/ ꝛ mørg Villudyr. Haꝼe nu Brunur Myſkunſemdaña ſo Nadugur vered/ ad hñ villde þyrma þm̄ Ogudlega Stad vegna Oumſkoreña Heidingiaña Barna/ haꝼe hñ helldur viliad þola ꝥra Illſku/ ſm i Himeneñ var uppſtigeñ ꝥ hñ/ helldur eñ ad eydeleggia øll Dyreñ ſ þar iñe voru/ Jon. 1. Þvi ſkyllde eg þa ecke ganga wr Skugga þar um/ ad hñ mune myſkuna ſig yfer eitt Omalga Fooſtur/ ſm eckert kañ til þſſ/ ad ꝥ ei leingur liꝼer. Nu þott ad Gude vorū ſie i ſialꝼs Vallde ad taka Mañeſkiuna i Satt vid ſig ꝛ endur-

 giefa

gieta til eilyfs Lyfs/mz hvoriu hellst moote/sm hm þ pocknast/epter siñe Almætti Goodgyrne/Samt er pad hiñ verste Glapur eþ nockut forsmæer edur forsoomar þra Nadlyfamlega Medal. Þott eirn Nws Fader melge mz odru moote wtrletta pa Nlute/er hñ skipar sinu Þion ara/muñ hiñ par fyrer vera Sitn saka/ eþ hañ forsmæer sijns Herra Radsteþun. Gud haþde nog Rad ad slaa i Hel Konung Amalecitaña/ þott ecke heþde hañ bruukad Sauls Hond par til/ Eñ aþ þvi hñ var soomlaus i Guds Eyrenda Framkvæmd/pa vard Jsraels Ryke riþed af hñs Hende z gieþed hñs Þienara/1. Sam. 15. Munde nockud Ade ab z hñs Nws umþlyia Olucktuna/ þa hñ forsmade Drottens Vilia þvi ad drepa Benhadad Syrlands Konung/1. Reg. 20. Jaþnvel þott hiñ sterke Gud heþde þusund Veige til ad forthena hm. Pad sem Umsskurnen var i gamla Testamentenu/ pad er Skyrnen i þvi nyia. Eñ hvorsu miked haþe vardad um Umskurnena/ vottar sialþur Gud/Gen. 17. pegar hñ stipfade þ H. Sacramentu/segiande: Allt Kallkyns/sem ecke umskieri Yþerhwd sijns Holldz/hañs Sal skal uppræast fra mijnu Foolke/þvi hñ heþur Onyttt mitt Sattmaala/ hvoriu Samkynia er/ pad Drotten talade vid Nicodemum/z eg heþe ædur aminst. Nu þott ad Barnaña Velþerd sie hier undanteken/ sem ædur er sagt/ þa vill þo hiner gömlu/ sm forsooma a þm sooddañ Naadpræsens Medal/ ad Gud vill þss kreþia aþ þra Hende/ Þar fyrer skielþdest og Zippora Kviña Moyses/þa hañ laþde ad umskiera siñ Son/ Exod. 4. añad hvort fyrer heñar Umtolur edur einhvorn añañ Tilgang / eñ Gud wætte þm i Giesta-Herbergenu z ætlade ad sla Moysen i Hel fyrir þssa Forsoomun: Þvi skyllde ecke syndugu Moñu framar ollu odru þykia mikels verdt um þeñañ haleita Nlut. Sa Stadur hvar vor Endurlausnare liet Skyrast/ heþur aa Eya vered Betabara/ þar ed Johañes skyrde/ z rada maa par aþ/ ad Drotteñ gieck strax epter Skyrnena wti Eydemörkena ad freistast/z epter Freistinguna kom hñ til Johañem i Betabara aptur/ hvar hñ var ad þssu Guds Verke/Joh. 1. Þessa Ord merker Feriustad aþ þvi mikla Dasemdarverke / sm Gud giorde

vid

vid sitt Foolk/ þegar hn̄ leidde ꝥ i þessu sama Platze þurrum Footum i gegnū Ana Jordan inn i Canaans Land/ ⁊ verdur so hier um̄ skrifad/ Jos. 3. ad Ørk Drottens hafe staded midt i Fliootenu. Þetta atte ad minna oss a/ ad Jesus Christus er hin sanna Ørk Sattmaalans a mille Guds og Manna/ hvør ed i Skijrnenne samenn verdur: Hann er sa riette Nadarstooll/ hvørn Gud hefur sett ꝥ Trwna i hn̄s Bloode/ hvar mz hn̄ frambijdur þ Riettlæte/ sm̄ ꝥ hm̄ er fullkomed: Þar ꝥ ert þu minn Jesu ofannstijgenn i Jordan/ allt Riettlæte upp ad fylla/ þu hefur staded midt i Vatns-Floodenu/ so vier þurrū Footū inngeingiū i Guds Rijke. Þu eilijfe Jehoschua/ sm̄ oss hefur hoolpna giort i hærstū Nødū/ Þig hefur Gud/ þinn Gud dasamlega miklad/ langt fram yfer Josuam a þijnū Skijrnar Deige/ þegar hn̄ gaf þier fyrer Skijrnar Sæenn i Ord enu heidnar Þiooder og Endemørk Jardarennar til Arfleifdar/ Ps. 2. Þu blessada Sattmaals Ørk/ J þier er bundenn Sattmaale goodrar Samvitsku vid hinn stranga ⁊ Riettlata Gud/ 1. Pet. 3. hvørs Utlæg ar vier erū vordner i Adam/ og Landrædū vid hn̄ seker med Diofulsins Þioonkan/ Þu hefur sundurklofed/ ecke Vatnsþollenn/ helldur Himm-ana/ sm̄ mz Yfertrodslu Løgmaalsins voru tilbyrgder. Þu ert ædreifd-ur mz þvi rietta Sattmaals Bloode/ sm̄ i vorn Skijrnar Sæ er útrunn-ed oss til Riettlætis og Helgunar. Þu stoore Hertoge Guds Heilagu Þusunda/ þu hefur ꝥ þijna H. Skijrn flutt oss yfer um̄ Jordan/ ⁊ slited vora Utlegd/ Þu hefur fært oss fra Egyptalande til Canaan/ fra Myrkrunū til Lioossins/ fra Diøfulsins Vallde/ ⁊ sett oss i þitt Rijke/ Col. 1. Siaer hier nu christner Menn/ hvad miked oss Skijrnenn gagnar/ og þott Gud rate adra Leid inn i þad fyrerheitna Landed mz þra Sal-er/ er hann sialfur burtkallar ædur enn þm̄ þessa Medals auded verdur/ þa er audvitad hier af / hvad miklu svoddann Guds Radstøfun orkar til vorrar Saaluhialpar: J fam Ordum ad seigia/ Hun er þad fyrsta Port til Saaluhialparennar. Endurlausnarenn kallar sig Dyr Saud-anna/ Joh. 10. Hier verdur hn̄ allra fyrst a Veige fyrer øllū þm̄/ er sijd-ann eiga Lijfsins Veg ad ganga inn i Guds Dijrdar Rijke/ ⁊ hun er hin

fyrsta Trappa til Andlegs Lijfs/ so sem hiñ Lijkamlege Gietnadur til þess Holldlega. Vier erum i Skijrneñe Endurgietner/ þvi Paulus seiger: Ad vier svo marger/ sem skijrder erũ/ vier høfum Jklædst Christo/ Gal. 3. Eñ aptur seiger hañ/ 2. Cor. 5. Ad ef nockur er i Christo/ þa sie hañ nij Skiepna/ og fyrer þessa nyia Skiepnu byr Christur i vorum Hiørtum/ Eph. 3. Fyrer hana køllunst vier Guds Mustere/ 2. Cor. 6. Fyrer hana verdũ vier iñplantader a hid saña Vijntried/ Joh. 15. JEsum Christũ/ Fyrer hana heitum vier Limer Christi Lijkama/ 1. Cor. 12. Vier høfdũ i Falle vorra fyrstu Forelldra mist hid saña Riettlæte/ svo ad vorar bestu Arhafner voru eige betre i Guds Auglite/ eñ Hidlags Fat/ Esa. 64. JEsus hefur bætt vort Raad med sijnu Riettlæte/ eñ þad kuñe ecke þeim til ad reiknast/ sem voru Guds Oviner/ þvi hefur hañ i Skijrneñe Endurfædt oss og giørt oss Guds Børn af Diøfulsins Børnũ/ svo hñs Eingieteñs Sonar Dyrdarfulla og yfergnæfañlega Riettlæte yrde tilreiknad hñs Brædrũ eñ ecke Andskotañs Limũ. Þad er ecke um skør fram ad Drotteñ seiger vid Johañem/ Ad Þu So Vera/ Þ Añen Byriar Oss Allt RJEttlæte Vpp Ad Fylla. Ad Christur þyrfte ecke siña vegna ad skijrast/ er kuñugra medal vor eñ um þurfe ad tala/ þvi hvorneñ kuña Meñ ad skygna Glased eda Sooleña biartare ad giøra? Helldur er Christur skijrdur/ svo vel sem umskoreñ/ uppa þad ad hñ helgade Sacramenteñ/ og forþienade oss Arftoku Guds Barna fyrer þau somu. Christur var ad søñu alltijd vort Riettlæte/ þvi Gud sende Soneñ i Heimeñ/ ad hñ vort Riettlæte yrde/ 1. Cor. 1. Hañ er ordeñ Bølvan fyrer oss/ ad vier yrdũ Guds Riettlæte i Hønũ/ Gal. 3. Hañ er Jehova vort Riettlæte/ Jer. 23. og þetta Riettlæte hefur vor Herra mz sijnũ allra helgasta Dauda oss utvegad/ Eñ hier vantade þ Medal mz hvøriu oss skyllde þetta Riettlæte tilreiknast/ so þ kyñe a oss ad hrijna/ hvørt eg seige Skijrnena ad vera/ z fyrer Skijrnena Endurgietninguna/ þvi erũ vier z i hñs Dauda skijrder/ þvi trwe eg þess fastar sem St. Paall helldur styrker mig i þre Trw/ er hañ seiger/ Tit. 3. Ad hñ hafe oss hoolpna giørt fyrer Endurgietningar Vatns

Sæeñ

Smeñ ꝛ Endurnÿungar H. Anda/ hvöriũ hñ hefur nooglega wthellt yfer oſſ/ ſvo vier Riettlætter ꝥ hñs Naad/ yrdũ Erfingiar eilÿfs Lÿfs epter Voneñe. Svo er nu vor Skÿrn bygd a Chriſti allra Helguſtu Skÿrn/ eñ af vorre Skÿrn framkiemur Riettlætingeñ ꝥ Gude/ sem er Fyrergiefning Syndaña. Þeſſu fÿneſt mier ad Fadereñ lÿſe/ þegar vor Brooder/ sem oſſ er ad ollu lÿkur/ ad Syndeñe undanteķeñe/ þegar hñ stie upp wr Añe Jordan/ ſeigiande: Þeſſe er miñ Elſkulegur Sonur i hvöriũ mier Velþocknaſt. Til hvörs er þiñ Sonur i Heimeñ komeñ Naaduge Fader? Synduga Meñ Saaluhoolpna ad giöra/ 1. Tim. 1. Þvi hefur hñ i ſiñe Skÿrn allt Riettlæte uppfyllt? Til ad kalla ſynd-uga ꝛ ecke Riettlaata til Ydranar/ Matth. 9. Þvi liet hñ Skÿrnena vera Jñgang ſÿns Kieñemañlega Embættis? Þvi hñ villde hun yrde vor Jñgangur til hiñs Andlega Kieñemañſkapar. Þvi er Herrañ af ſÿnũ Þienara ſkÿrdur/ Skapareñ af Skiepnuñe / Gud af Mañenũ/ Sooleñ af Morgunſtiörnuñe/ hiñ Heilage af Syndaranũ/ Meiſtareñ af Læreſveinenũ? So ad þu ꝥ þſſa ꝛ alla adra hñs Forþienuſtu/ giörd er ſynduga Meñ þÿna Þienara/ þÿnar Skiepnur/ þÿns Sonar Lære-ſveina verduga og hæfelega i hñs Nafne ad framkvæma a ödrũ ſÿnũ Lÿkum þetta ſitt Eyrende / ꝛ ad ſkÿra med Vatne eins og Johañes / þar DRotteñ ſialfur vill med Anda ſkÿra. Þetta hefur honum þockn-aſt fyrer ſialfañ ſig ad wtrietta/ i hvörium þu hefur alla þÿna Vel-þocknan. Muntu þa hafa Oþocka a þeim/ sem hñ ecke ſkamaſt ſÿn/ Brædur ad kalla fyrer ſömu Skÿrn? Ef hñ hefur i ſiñe Skÿrn allt Riettlæte uppfyllt/ munt þu þa ganga i Doom vid Ranglaatañ / sem i hñs Dauda er ſkÿrdur? Ecke er ꝥ ætlande til þiña heilu Myſkunar Ydra/ ſ̃ giefed hefur oſſ Soneñ þegar vier vorũ eñ þa þÿner Oviner / Rom. 5. ad þu munder ecke giefa oſſ alla Hlute mz hm̃/ Rom. 8. þar hñ hefur i Endurgiefningar Laugeñe giört oſſ ad þÿnũ Börnũ/ þar fyrer vegſömũ vier þÿna Guddoomlega Hætign i bliwguſtu Audmÿkt vors Hiarta/ eñ nu i Dag ſtandande i þÿnu Auglite/ mz þÿns Þienara St. Peturs Ordũ/ af hñs fyrra Piſtels 1. Cap. ſeigiande: Bleſſadr ſie Gud

og

& Fader Drottens vors Jesu Christi/s af sine mikille Myskunseme hef- ur endurgieted oss til lifande Vonar f Upprisu Jesu Christi fra Da- udu/til þrar Arfleifdar s ecke kann ad skiemast/ ecke saurgast & ecke ad rotna/ hvør oss er ætlud a Himnum. Nvørnenn madur sie epter Holldlegu Edle/þ syner oss St. Pall a þm sm ad øngvu nyta syna Endurfæd- ingu/ & ecke hyrda um hana ad endurnyja. Um Skilningenn talar hn/ ad Holldsins Vitsmuner sieu Reide & Fiandskapr i giegn Gude/Rom. 8. Um Viliann/ad Hollded gyrnest i moote Andanum/Gal. 5. Um Gyrn- dernar/ad þær strijde i moote Salunne/ 1. Pet. 2. Þoit ad þsse Van- heilsa Salarennar verde nu alldrei fyllelega læknud so leinge vier lifum i þssu Hollde/ so sm Paulus þ nooglega vottar / mz mikellre Harma- klogun yfer sialfum sier/Rom. 7. þa samt verda vorar Saler i Skyrn- enne f Verkan H. Anda tilbwnar til ad mootstanda þvi Illa/ & vorer Limer til Riettlætesins Jbwdar/epter þre Mæling sm ad þta Forgeim- gelega kann ad þola/so ad þegar H. Ande straffar i oss Syndena/upp- vekur Trwna/edler þolenmædena/styrker Vonena/ kveiker Elskuna til Guds & Naungans/annadhvort f Ordsins Heyrn/i hvoriu hn byr/ edur & f Gudrækelega Þanka/ þa gietur sa hm samsinnt & auked syna Endurnyjung/ sm hm ecke mootstendur / annadhvort med Hyrduleysi/ Þverwd edur sialfskapadre Vantrw/ hvør ad sønnu er i voru Vallde/so s allt hid Illa/enn ecke Trwenn/hvør ad er Guds Verk/Joh. 6. & seig- er vor Endurlausnare oss allra best Greinarmun a millum þssara tvenn- slags Flocka/þra s nockur/& þra s eingenn Not hafa sinnar Endurfæd- ingar/Joh. 15. Eg em þ sanna Vijntrie/enn Fader minn er Vijngardse- Madurenn/sierhvørn þann Kvist sm ecke ber Avøxt/mun hn burt-taka/ & hvørn þann sm Avøxt ber/mun hn hreinsa/ad hn bere meire Avøxt: So verdum vier nu i Skyrnenne endurnyjader til goodra Verka/ hvad Paul- us vottr /Rom. 6. Vier erum jardader mz Christo f Skyrnena til Dau- ans/ ad lijka s Christur er upprisenn fra Daudum f Dyrd Fødursins/so eigum vier ad ganga i Endurnyjungu Lijfdaganna. Þannenn verdum vier nu i Skyrnenne andlega Endurfædder/Riettlater & Endurnyjader/& þoit ad

vor Goodverk/ef nockur væru/sieu Opullkomeñ/z ecke i sialfũ sier betre eñ margra Heidingia/ þa samt lyka þau Gude betur/ þvi þau framkoma af þm̃ s i Skyrneñe eru Guds Børn ordner/z Riettlæter i heilagre Vatnslaug þ̇ þañ Fullnad s Gude er golldeñ i Christi saklausũ Dauda/eñ oss tilreiknadur fyrer Endurfædinguna. Jeg fæ mier ecke til Orda ũm þa sm̃ þar þ̇ utañ eru/1. Cor. 5. Gud veit þ sialfur s Mañ eñ skapad hefur / af hvøriũ Krapte verkast i þm̃ þær Dygder sm̃ oss munde torsokt epter ad breita / z hvort Alit þar hafa i Guds Dyrdarfulla Auglite/er hønum kuñugast sm̃ er Doomare alls Hollds. Jeg þacka alleina hñs almættugre Goodgyrne ad hñ hefur oss sm̃ a hñs Nafn trwũ/þeña Veg tilbwed/ z openberad til Sæluhiælpareñar/z fæ eñer Orsøk hier wt af ad þeinkia/hvad miklu Obærelegra oss mune verda a Doomsins Deige / helldur eñ þm̃/ ef vier afrækiũ þssa Guds Nææd/z gongum ecke verduglega þre Kallan/hvar iñe vier erũ kallader. Draged ydur þar þ̇ ecke sialfer a Tælar/ Br. M. so sm̃ mundũ vier þar þ meira Frelse hafa til ad syndga ad vier erũ Endurgietner. Þesse GudsGoodgyrne er ad krossfesta i oss hiñ gamla Adam/eñ ecke ala hñ a Eytre Syndareñar. Nun er af Gude skipud til ad temia Holld ed/eñ ecke til þss ad rækia þ so miøg/ad þ fremie sinar Gyrnder/Rom. 13. Þad er noogu stoor Velgiørningr s Gud oss giørde i Skyrneñe/ad hñ tilbioo so vorar Sæler daudar i Syndunũ/ ad H. Ande kyñe i þm̃ ad lifa z verka Gudrækelegt Athæfe/þott ecke heimtũ vier þ af hm̃/ ad hñ læte sier þ allt þocknast sm̃ voru Hollde gott þyker. Skulũ vier þa i Syndunũ blyfa svo ad Nædeñ yfergnæfe? seiger Pæll/Rom. 6. Fiærre sie þvi seiger hñ/vier sm̃ dauder erũ Syndeñe/ hvørneñ skylldũ vier framveigis i heñe lifa? Ef vier erum iñplantader Lyking hñs Dauda þa munũ vier z verda Lyking hñs Vpprisu seiger hañ. Hvør St. Pæls Ord eg so skil/ ad fyrst Gud hefur deydt Abl Syndareñar i oss nær sins Sonar Dauda i Skyrneñe/þa hafe hñ giefed oss so mikeñ Andakrapt ad vier gietũ uppriſed af Dauda Syndañа/ so þær ecke drottne framar i vorũ daudlegũ Lykama/og være ecke so/ad nockud af

 þessu

þssu stæde i voru Vallde/ sm̄ Endurfædder erū/ munde Ritningen̄ ecke so tijdt skipa oss ad deyda hiñ gamla Mañen̄ er sig fordiarfar i Gyrnd um Villudoomsins/ edur hvad er þ Páll seiger? Rom. 12. Samlaged ydur ecke Heime þssū/ helldur um̄myndest ydur mz Endurnyung ydvars Hiarta. J ollū þvilykū Greinū Ritningareñar sie eg ecke añad en̄ ad Guds Ande vorkyñe ecke endurfæddū Mañe ad þocknast hm̄. Sw er þa Meiningen̄/ jafnvel þott ad vier i ongvañ Máta algiorder sieum/ edur kuñum Guds Løgmál upp ad fylla/ samt hefur Gud giefed oss i Skyrneñe so mikla Krapta/ ad vier gietū viliad hid Gooda/ jafnvel þott hid Vonda lode vid oss/ Rom. 7. ⁊ þurfū ecke ad motstanda H. Anda/ en̄ adhyllast Holldsins Verk. So læted ydur nu sagt vera/ Br. M. ad þier þssū Gudrækelegū Aminingū hlyduger sieud/ og yferveged Guds Owtseigiañlega Giæsku/ sm̄ ydur i H. Vatnslaug hefur andlega Endurgieted/ ecke til þss ad þier liæted Limu ydar Ranglætenu til Jbwdar/ helldur ad þier helged Gud i þm̄ so sm̄ nyiar Skiepnur. Alyted þañ Sooma sm̄ Guds Føðurleg Giæska hefur ydur i Skyrneñe veittañ/ þar ydur er Magt giefen̄ Guds Børnū ad vera/ Joh. 1. hia hvørre Sæmd ad allrar Veralldareñar Tign ⁊ Herradæme er Endeme ad reikna/ Gal. 3. Þier erud i Skyrneñe Christo Jklædder/ hvørsu meiged þier þañ fagra Skrwda nyda ⁊ ata mz saurugū Holldsins Verkū? Vited ad Christur ⁊ Belial eiga eckert Hlutskipte samañ/ 2. Cor. 6. hvørsu meiged þier þa tveimur so olykū Herrū þioona? Þier erud i Skyrneñe Christi Limer vordner/ vared ydur þ þier giored ecke Christi Lime ad Satans Limū/ 1. Cor. 6. Þier erud i Skyrneñe vygder ⁊ helgader til ad vera Guds Mustere/ en̄ þañ sm̄ þ saurgar vill hn̄ straffa/ seiger Paulus. Þier erud iñplantader a hid saña Vyntre Christū/ Joh. 15. Siaeð til ad þier ecke verded afhøggner ⁊ i Elld kastader. Allt hvad Gud hefur ydur Gott giort i andlegū Efnū/ ad hn̄ hefur giefed ydur siñ Eingieten̄ Son/ Ad hn̄ hefur ydur fyrer hn̄ opeñberad siñ Villa/ ad hn̄ liet hn̄ hwngra ⁊ þyrsta/ ad hn̄ liet hn̄ afklædast/ hwdstrykiast/ Hrækū ⁊ Slogū Oguðlegra Maña undergiefen̄/ ⁊ mz Þyrnū Coron-

adañ verda/ z um̃ syder þola hiñ smanarlega Krossens Dauda/ ad hñ hefur tilreiknad ydur Rettlætū hñs blessada Riettlæte sīn alleina þ hm̃ gyllder/ z wtsendt siñ Anda i ydar Hiortu til eins Pants z Iñsigles þar uppa: Þad allt samañ svo miked sm̃ þ er/ sm̃ þo er svo miked ad Himeñ z Iord eru ecke Heystras Virde þar hia ad reikna/ Þad alltsamañ seige eg/ er oss i Skyrneñe gefed/ þvi er þ Skom̃ vor/ ad aftækia þessa stooru Guds Nảd z ganga i Lid mz Fiandanū z hñs Arū/ sm̃ ongvu launa pa Þioonustu er Meñ veita þm̃/ nema eilyfre Kvøl z Pyslū i þvi Dyke sm̃ vellur af Elldе z Brēnesteine / Apoc. 19. Hvar fra oss og oll sijn Born vardveite goodur Gud i Nafne IEsu Christi / AMEN.

Fyrsta Suñudag i Føstu.

Gudspialled / Matth. 4. Cap.

Vnn þañ Tyma. Þa var IEsus leiddur af Anda a Eydemørk / Vppa þad ad hañ yrde freistadur af Dioflenum. Og þa hañ hafde fastad fiorutyger Daga / og fiorutyge Nætta/ hungrade hñ sydañ, Og Freistareñ gieck til hñs/ og sagde : Ef ad þu ert Guds Sonur / þa seig þu ad Steinar þesser verde ad Braudum. Eñ hñ svarade og sagde: Skrifad er / Madureñ lifer ecke af Einusamañ Braude / helldur af sierhvoriu Orde / þui sem framgeingur af Guds Muñe. Þa took Dioffulleñ hañ med sier i Borgena Helgu / og sette hañ uppa Musteris Bustena og sagde til hañs : Ef ad þu ert Guds Sonur/ fleyg þier hier ofañ af/ þviad skrifad er: Ad hñ mune biooda Einglū synū um̃ þig/ ad a Hondum bere þr þig / so ad þu steyter ecke Foot þiñ vid Steine. IEsus sagde til hñs : Eñ aptur er skrifad/ Eige skalltu freysta DRottens Guds þyns. Og eñ aptur flutte Dioffulleñ hañ med sier uppa eitt miøg ofurhatt Fiall / og synde hm̃ oll Ryke Veralldareñar og þeirra Dyrd Og sagde til hañs : Allt þetta mun eg giefa þier/ ef ad þu framfellur og tilbidur mig. Þa sagde IEsus til hñs : Far i burt

far mier Andskote/ þviad skrifad er: DRottenn Gud þinn skalltu tilbidia/ og honum einum þiona: Þa forliet Diøfullenn hann. Og sia þu/ ad Einglar komu til hans/ og þionudu honum.

Exordium.

I. Sam. 17. Verdur ess kiendt um David / er sijdann vard Konungur i Israel og Risann Goliath/ hvørsu þesse var af hinum ad velle lagdur med Einum Slaungu Steine. Þesse Frækleikur Davids var so miøg ægiætur/ ad Kvinurnar geingu wt af Israels Borgum / og sungu: Saul vann Sigur a Þusund / enn David a Tyu Þusund/ I. Sam. 18. Nu þott ad þetta Afreksverk Davids sie merkelegrar Hroosunar verdugt/ þa hefur þo Sonur Davids/ Matth. I. HErrann JEsus Christus eitt annad mikled meira unned a hinum helvijtska Goliath Andskotanum/ sa er bitrlaude Fylkingum Guds lifanda æ sijdann hann sveik vora Fyrstu Foreldra i Paradys / þar hann hefur Høggormsins Høfud i sundurbroted/ Gen. 3. med þeim Steine/ sem Vppbyggendur hafa forsmaad/ þad er med sialfum sier/ Þvi sijded/ Hier er meire enn Goliath/ Hann var eirn Madur/ Satan er eirn Diøfull. Þott Goliath være Ogurlegur / þa var hann allur þar sem hann var siedur. Satan er ein Hambleypa/ svo hann bregdur sier jafnvel i Liooss-ens Eingels Lyke/ 2. Cor. II. Goliath fylgdu ad sønu mørg Þusund Philistæanna/ enn Andskotanum fylger Oplyanlegt Her. Þridiung Stiarnanna dreg ur hinn barlege Dreke i synum Hala/ Apoc. 12. og mikla Sveit Ogudlegra Manna/ sem hans Merke fylgia. Þennann sterka Hervijking hefur JEsus Sonur Davids sigrad/ og afklædt hann sijne Harneskiu og synum Vopnum a hvør hann treyste/ Luc. II. Hafe nu Kvinurnar i Israel pryssad David med þessum Dyrdar Dikt/ fyrer þann Sigur/ er hann vann a Risanum/ þvi skyldu þa ecke Zions Dætur/ sem eru Guds Andlegar Meyiar syngia og spila i synum Hiørtum fyrer/ þeirra Konungi/ selgiande: David vann Sigur a Tyu Þusundum/ enn JEsus Sonur Davids a Otelianlde Þusundum Þusunda / A margra Þusunda Høfdingia / A Þusund Diefla Meistara/ og hefur synar H. Þusunder af hans Valde hertekeð. Med al annarra DRottens vors Frægdarverka/ heyrum vier i þessa Dags Evangelio Eitt Einvyge millum þess allra Besta og hins allra Versta / millum þess stoora Michaelis/ og hins gamla Dreka/ sem kallast Diøfull og Andskote/ ecke a Himnunum/ svo sem Apoc. 12. verdur umgieted/ sem er Guds Hæsæte/ helldur a Jørdinne/ hvøria Satan kallar sitt Ryke. Og Søkum þess/ ad þetta Hugguntarrijka Efne verdur a þessum H. Deige prediked i Christnum Søfnudum medal vor/ þa villum vier þad nockud framar yfervega/ og af vorum Hertoga læra / hvørnenn vier eigum Holldsins / Heimsins og Andskotans Freistingum i moote ad standa. Enn styrk oss hier til DRottenn med Nad þinne fyrer JEsum Christum/ Amen.

Vtleggingenn.

Vagt er øll Vielabrøgd Satans upp ad telja/ Enn Gud nade oss /

Fleire mætti vier peckia/ helldur enn ad vier hyrdum um/ ad varast. J pessu N. Evangelio heyrum vier/ad hann mz preþolldu Athlaupe rædur a Lausnarann. J fyrstu seiger hann: Eþ Þu ert Guds Sonur/ Þa Seig Þu Ad STeinar pEsser VErde Ad BRaudum: Med hvøriu ad lijklegt er/hann haþe viliad reyna/ hvort hann være hinn pyrerheitne Messias edur ei/Þvi hann visse ad Messiæ vóru aller Hluter under Fætur lagder/Ps. 8. Og hann var Herra og Erþinge allra Hluta. Eþ Þu ert Guds Sonur seiger hinn Vonde: Pad ma ecke satt vera sem Þu heyrder vid Jordan/ ad Þu Guds Sonur værer/ Þar hann lætr Þig hungra/ Hvørsu ægiæt-lega heþur Gud syna Velþocknan i pier? ad hann heþur Þig yfergieþed hier i Eydemørku a medal Villu-Dyra/Marc. 1. Og eþ so vera kann ad hann reyne Þig mz soddann moote/Þa bind Enda hier a/og reyn aptur hvørsu Sannsøgull z Halldeñordur hann er/og seig ad Steinar Þsser ver-de ad Braudum / svo Þu neyta meiger. Jeg eþast ecke um ad Hollð og Blood mune z Þvilykar Fortølr haþa fyrer Þeim/er Mootdrægt eiga i Heimenum. Gud heþur loþad þ hann vilie minn Fader vera/ Hvørnenn er eg Þa vordenn ad Hia-Barne? Hann seiger ad Lijþed sie meira enn Fædslann z Lykamenn meir enn Klædnadurenn/Matth. 6. Nu heþr hann mier hvørt tveggia i fyrstu gieþed / Þvi fæ eg Þa ecke eitthvad Þessu til Vidur-halldz? Betra være mier þ eg heþde hvørugs hluttakande vorded/helldz enn eg a hvørutveggia Naud lijde. Eþ eg er hans Sonur/Þvi gieþur hann mier Þa Stein þ Braud/ edur Høggorm fyrer Fisk/Luc. 11. Þar hann heþur Þo sagt sig ad vera Fødur Myskunsemdanna/2. Cor. 1. Enn eg sem bondur er z mørgum Syndum hladenn/ villde þ ecke giøra vid mitt Barn. Petta predikar Holld z Blood/Þegar þ er ecke þ Augunum sem eta skal.

Hvad skal hier til seigia/christenn Madur? Pad sem JEsus Andskotan um svarade: Madurenn Liþer Ecke Aþ Einusamann Braude/ Helldur Aþ Sierhvøriu Þvi Orde / Sem Framgeingur Aþ Guds Munne. Med Þessu Ordum heþur ecke Christur sagt pier/ad Þu skuler burt kasta allre Ahyggiu fyrer Lykamlegre Næringu / ecke loþad ad gieþa pier

þitt Braud / nema i Sveita þyns Andlitis / Gen. 3. Ecke heited ad
Hrafnarner skule færa þier Fædslu/1.Reg.17. þegar þu sefur mz hm̄
um lata. Helldur svarade Frelsaren̄ Andskotanū vt af med þssu mootel/
og klende þier under eins/ ad jafnvel þo hn̄ liete þig lyda Brest a Ly
kamlegre Farsælld/ Skyllder þu ecke ætla ad hn̄ mune eige kan̄ast vid
þitt Faderne/svo leinge sm̄ þu hn̄ ottast/z ræner hn̄ ecke syn̄ū Neidre/
Þvi hvørn þan̄ Son/sm̄ Faderen̄ elskar/ þan̄ agar hn̄/ Heb. 12. Ef
Gud vill ad eg life/þa giefur hn̄ mier Braud til ad lifa af/Lætur hn̄
mig lyda Skort a Braude/þa vill hn̄ samt ad eg life i Trwn̄e z Von̄
en̄e. Jeg vil bera mig epter min̄e Atvin̄u mz øllū þm̄ Hætte/ sem Gud
hefur lofad/z epter þvi Orde s̄ framgeinged er af hn̄s Mun̄e. Þockn
est hn̄ ad mitt Ervide skule ecke blessast epter min̄e Tilætlan/þa veit eg
samt ad hn̄ hefr ecke burtkastad mier strax i Daudan̄s Hendur. Giefe
Gud mier ecke Braud so eg fæe lifad/þa lætur hn̄ mig deyia so eg ei
lyflega life. Er mier vandara um̄ en̄ hn̄s eingietnū Syne/ hvørn hn̄
liet hwngra so hn̄ freistadur yrde? A eg ad læta mig ꝥ undra/þo hn̄
freiste myn um̄ Stundarsaker/sm̄ ecke er nema Ættleidingur? Þad sm̄
hiner Ægyptsku søgdu vid Joseph/Gen.47. þad sama vil eg vid min̄
Gud seigia/þegar Hwngurs Nauden̄ took til ad kvelia þa allt til Dau
da/þa søgdu þr: Læt oss med voru Lyfe og Eignum vera Pharaonis
Þræla/ꝥ vier lifa meigū og ecke deyia. Take Gud ꝥ hn̄s er/ef hm̄
so þocknast/z jafnvel sialft Lyfed/hvørt hn̄ sialfur gaf/Jeg vil bæde
mz þvi z øllu/sm̄ mier tilheyrer/vera hn̄s Þræll/so eg Æfen̄lega med
Hønum ryke / þad vardar mig ad litlu þott han̄ læte mig ecke lifa af
Braude/ þegar eg life af þm̄ Ordum/ sem framgeingen̄ eru af han̄s
Mun̄e/ ad han̄ vilie ecke freista myn yfer Megn fram/helldur giefa
Freistingun̄e þan̄ Enda/ad jeg stadest fæe/1. Cor.10. Maduren̄ Lif
er Ecke Af Einusaman̄ Braude seiger Lausnaren̄: Orden̄ eru tekn̄
af Devteronomÿ Bookar 8. Cap. þar Moyses sagde vid Israels
Sonu: Þar ꝥ hefur Gud þvyngad þig/z læted þig Hwngur lyda/ad
hn̄ giæfe þier Man/hvori þu þeckter ecke og ecke Fedur þyner/ so ad

þeir

þeir kieñdu þier þad ad Madureñ lifer ecke af einusamañ Braude / helldur sierhvøriu þvi Orde sm̄ framgeingur af Guds Muñe. Jeg er hrædður um̄ ad þta Mæl kuñe hia sumū af oss heima ad eiga. Hvad munu þr ed nu allvijda i Heimenū uppvaxa heyra af Fedrunū/ so þr kieñe þm̄ þad? Færed hijngad/ bered hijngad so ad vorar Hyrdslur full ar verde/ og þar sie eingeñ Skortur i Hwsum vorum / eñ ecke ad leita Næringar siñar epter þvi Orde sem framgeinged er af Guds Muñe/ ecke ad læra nockud þad Soome er i / med hvøriu þeir kuñe sialfer sijna Næringu ad wtvega/ svo þeir vite og meige med goodre Samvitsku seigia þad þeir ete sitt eiged Braud/2. Tessa. 3. So ad þegar Skorturēñ uppa fellur/ þa fara Meñ ad hnoda Braud af Steinum/ þad er af þeim Hlutum sem Gud hefur ecke þar til skickad/ og alldrei þar til ætlad / þvi eru so marger þeir ed med Oleyfelegu og Oærlegu Moote leita siñar Næringar/ og bijda ecke epter þvi ad Gud hialpe/ bæde þess vegna/ ad þeir lærdu alldrei nema Odygder af Fedrum sijnū til ad leita Brauds mz/ heyrdu z um̄ fætt añad talad/ hiñs z añars/ ad þr hafa a Gude eckert Traust/ þar þr vita ad hñ ecke brwkr slijka Atferd til ad fæda sijna. Þegar JEsum hwngrade/ talar Satan um̄ Braud/ þvi hañ visse þ var þ hellsta sm̄ hñ mætte gangast f. Þessa Slægsmune hefur Hold og Blood af sijnū Meistara lært : þ sm̄ hvør er giefeñ f/ þar um̄ þeinker hñ oftast/ þ sm̄ einhvør vid þarf / þ brwkar Satan til ad locka Mañeñ til vondra Verka : z svo sm̄ eirn klookur Veidemadur / hañ leggur þ Agn fyrer Dijred sm̄ hañ veit þvi lostugast þyk er/ og þa þegar hñ hyggur þ hafa mesta Epterløngun/ svo fiskar og Satan mz Þorfeñe / z kriddar Agned mz Vellystinguñe. Seig þu Ad Steinar þesser Verde Ad Braudū : Þetta sagde hñ vid Guds Son z hñ lætr ecke af ad predika hid sama f odrū sm̄ eiga Guds Børn ad heita/ jafnvel þott þa drage eingeñ Naudur til/ z er þvi æ verr z midr/ ad hm̄ fekst meir eñ skyllde i slijku hia allra handa Foolke. Jeg spyr: Hñ er uppskier hvar hñ ecke sæde/ giører hñ ecke Steina ad Braudū? Nañ sm̄ wtsijgur Hws Eckna [illegible]odurlausra/ Matth. 23. under Hylmingu

mingu Laga z Riettenda/ hn̄ sm̄ soḱur sin̄ Maunga i Kaupū z Solū/ hn̄ sm̄ leggur Agn Onaudsynlegra z Skadsamlegra Nluta þ hn̄s O- pramsyne z Færæde / til ad læta han̄ hwngra a hin̄e vondu Tyd/ en̄ þeiter sialfan̄ sig þar mz / sa ed in̄e helldur Sveita þess er Erþidar/ sa ed soḱz þan̄ i synu Erfide ō hn̄ elur/ klæder z launar hm̄/ munu ecke aller þsser z þr ed þm̄ lyker eru/ munu þr ecke seige eg/ giora Steina ad Braudū? Þetta eru Kraptavrk Andskotan̄s/ er hn̄ verkr i Børnū Van trwareñar/ mz hvørtū hn̄ stioornar synu Ryke/ z leider margan̄ Ein- falldan̄ til sin̄ar Þioonustu. Satan apar epter Gude / hvør ed alla Nlute giørde af øngvu / og Satans Villdarmen̄ epter Christo han̄s Smurda/ hvør ed stadfeste sitt Ryke mz Furduverkū. Þegar Fianden̄ hefur kient einū ad feita sig af øngvu nema an̄arra Bloode/ hvørt ad þm̄ Ovørū er þloted burt wr Ædunū/ þa þenur hn̄ sig wt ō an̄ar Istru- Mage/ Ps. 73. svo ad fæfrooder Men̄ glæpa a hn̄ so ō an̄ad Furdu- verk/ z meina þ sie af Himnū komed ō hn̄ talar og byđur/ jafnvel þott eingen̄ sie Hiegoome slykur i Guds Dyrdarfullia Auglite. Ad eg un̄ ecke tale um̄ þa ō þiggia Guds Olmusu / hvøria hn̄ skipar i synu Nafne ad giefa þm̄/ er han̄ virdest ad kalla syna Limu/ en̄ under Skine þrat føgru Nafnbootar/ stela þr/ liwga z ræna/ eru Bakmæluger/ Opacke- læter/ Illyrdter/ Nædgiarner/ Formæla þm̄ er brioota þm̄ sitt Braud/ og i Staden̄ þess ad san̄er Guds Limer leita sier Olmusu i hn̄s Offa/ hia þm̄ ō hn̄ hefr skipad ad mztaka þa so ō sialþan̄ sig/ þa fremia þr er allra handa Skamer z Leste i hn̄s Nafne/ liwga vid þad z soḱia/ sveria z formæla/ uppa þ þr fæe synū Odædū skyl þ Mon̄ū. Þesser hygg eg framar øllū ødrū giøre Steina ad Braudū/ verda þo af oss a Stundū japnþramt ødrū sm̄ rietta Tilsølu eiga Bordsetter i þvi al- men̄elega Hospitale sm̄ Gud allsheriar Konungur hefur stiptad i sin̄e christelegre Kyrkiu. Munum vier þessa mikel Not hafa/ Br. M. i Wpprisu Rietklætra/ ef vier giørū þ vitsevitande? Eda þykiunst vier trwer Radsmen̄ vera yþer Guds Gotse/ sm̄ hn̄ hefur oss til Vmrada/ og ecke æþen̄legrar Eignar þeinged[illegible]ar vier giørū øngvan̄ Greinar-

mun

mun a þessum/ z kostum Forsorgun Guds Fatækra Tima/ fyrer And skotans Timu/ giørande þañ ecke Steina ad Braudu/ helldur Braud ad Steinu i þra grædugu Muñe/ hvoriū Leyndarbraud smackast lystelega/ eñ sydan uppþylleft Muñureñ mz Smasteina/ svo sem Salomon ad Orde kiemst i hñs Ordskvidu/ Prov. 20. z sialþa oss ad þra Nlutøkuru i Syndeñe/ under Skine Myskuñsemeñar z goodrar Meining"/ eñ allra helst Mañords vegna / hvort oss mun þa ecke þylgia epter Daudañ/ allra sijst iñ i eilijþt Lyf/ þvi þar hafa ecke Fyrerheit nema þær Olmusur sm̄ gieþnar eru i Læresveins Nafne/ Matth. 10. Þad mā vel skiliast um̄ þa ē eru sañ" Christi Læresvein"/ takande siñ Kross uppa sig og fylgia hm̄ svo epter. Þetta giørū vier Brædur z þykiunst vel giøra/ jafnvel þott oss meige alkuñugt Bodord St. Pals/ 2. Tess 3. er hñ seiger: Þegar vier vorū hia ydur budū vier ydur þ/ ad ef nockur vill ecke erþida/ þa skal hañ ecke eta/ þvi vier heyrtū ad nockrer ganga a medal ydar Ostickañlega/ giørande eckert/ helldur hnijsa þæþeingelega/ (hvort Mark vier meigū peckia a nockrū vorū Olmusumøñum) þessū bioodū vier seiger Pælus/ þyrer Drottñ vorn JEsū Christū/ ad þr erfide mz Spekt og ete sitt eiged Braud / Eñ ef nockur hlijder ecke þessu voru Bode/ þa teikned mier þ til/ z hafed ecke Umgeingne mz hm̄ so hñ skāmest sijn. Um̄ hina þirstu Freistinguna hoþū vier nu heyrt þañ talad/ eñ þeg" Satan merker ad hm̄ tekst ecke ad locka Jesū mz Efasemeñe/ rein" hñ til a hiñ Veigeñ/ z vill freista hñs mz Oþirausie. Noogu vel talade Satan um̄ sialþañ sig/ Job. 1. Ad hñ sagdest haþa geinged um̄ kryng/ þvi þ utañ þ hñ geingur um̄ kryng sm̄ grenjande Leon/ leitande ad þm̄ sem hñ kuñe upp ad svelgia/ þa er hm̄ þesse Atferd nærsta tom/ er hñ brwkar hier vid Christū/ ad fara um̄ kryng z leitast vid a allar Sijdr/ eins z eirn slægvitur Herfoge þa hñ umsitr eina Borg/ eñ Bærarmeñ hafa mz øllu Lids-Abla þyrerbwest i þm̄ Stad sm̄ þr ætludu sier mestrar Hættu Von/ þa þer hñ ad þm̄ Ovorū i kryng z rædst þar til sem eingeñ er Vorn þyrer. Svo giører Dioþulleñ/ giete hñ ecke plækt Mañeñ i Nirduleise/ leitar hañ til mz

 oþmiklum

oþmiklū Ahuga/ef ecke i Mistrauste/þa mz Oþtrauste/eþ ecke mz Noþ mood/þa mz Nugleise/eþ ecke i Neimsku/þa mz Sierviksku/z so fram' veigis. Eþ þu Ert Guds Sonur/þa Fleig þier Nier Oþan. Aþ. Al kunnugt er oz/Br. M. hvad margur er a medal vor ē Ovarlega fer mz sitt Lijþ/ svo sem være þ eirn Nlutur/er hn kynne strax aptur ad kaupa eins z adra Voru: Soddann Apaskap kalla Menn Nugprijde/z hvør Dareñ meist vid annan/svo sm være þad goodur Nlutur. Ad spara ecke Lijþ sitt þyrer Guds Saker/þegar hn vill þad svo haþa/z Menn haþa Guds Ord þyrer sier/ad þ sie hns Vilie/þad er hinn agiætaste Nlutur z Eisskumerke til Guds/þvi eingen elskar eirn meir/en hn gieþe sitt Lijþ wt fyrer hn/Joh. 15. So er þ z kostulegt/eþ nockur vogar Lijþe sijnu/ Lande z Lijdū til Varnar/ þvi þ er Kiærleikans Verk/ Gud heþur þ og samþyckt / og boded allvijda hia sijnu Folke Israel. Og jeg sie ad Lausnaren ecke Ovirdte Hundrads-Noþdingiann/þott hn Strijdsmadr være/Matth. 8. Eige helldr vijsade Johannes Strijdsmonnunū fra sinne Skijrn/helldur gaþ þm Bodord/hvørneñ þr liþa skylldu i sijnu Stan de/Luc. 3. Enn þad skiedur tijdast/ Br. M. ad þr sem eru diarþaster i Neimskunne/þr eru ragaster i þssū Nlutū/og kiennur þ ecke til aþ Nug prijde/helldur aþ Ovitsurleik z Einrade/ aþ þvi Gud heþur vardveitt þa so tijdt i Næskanū/ þa meina þr ad þ skule alltijd eins ganga. Enn hvør vill skyllda hinn Almættuga til þss? Nann vill ecke lata trwa sier til þra Nluta/sm hn ecke loþad heþur. Gud heþur loþad/ad hns Einglar bære oss a Nondū sier/Ps. 91. Enn ecke nema a Vegū vorū: Þvi Orde stal Dioþullen undan/þa hn talade vid Christ/z ma skie hn stele þvi z wr þijnu Niarta/þa hn gyller fyrer þier Næskann/ og þu meinar þ sie allt þinn Vegur/sm þier heþur einusinne þleyst yþer. Slijkt er ad freista Drottens/ hvør Synd ad heþur hinn versta Vitnisburd i Ritningunne/ Enn eþ þu i burtu deyr midt i þssare hrædelegu Synd/hvad mun þa aþ Salunne verda? Lat þvi ecke locka þig aþ siblslegre Akieþd edr fangijtu Nroose/(sm þo er ecke nema i Neimskra Munne) til ad lijda Skipbrot a Salu þinne/ fyrer hvørja Guds Sonur er daeñ/Rom. 14. Nu þott

Dara'

Dmraskapureñ sie stoor hia mörgū i þssu/ þa er hñ þo ecke miñe i odrū Epnum. Satan visse ad skrifad var um̄ Messiam: Snart mun sa Drottnareñ koma til sijns Musteris/ Mal. 3. Nepr hm̄ mætt þvi lijklegt þykia/ ad ef hñ þættest Messias vera/ þa munde hm̄ hier flest allt leyfast. Þegar Gud hefur nockrū stoort Vmdæme i Hendur feinged/ z sett hñ uppa þ hæa i siñ Stad/ þa er hætt vid ad Holld og Blood meige ad hm̄ hvijsla/ Hier kañ mier eingeñ ad granda/ Og hvad jeg adhefst/ þ mun gott þykia. Fyrer þssar Satans Vmtølur hefur margur Hælseñ broted. Og af þvi hñ munde ecke til þss Stadar/ er hñ var tekeñ fra/ sm̄ er Leyr Jardareñar/ Þegar høñū var lypt upp i Hædena/ þa vard Falled hærra eñ hñ varde/ so ad þad Leyrkiered/ sm̄ Ovarlega var med fared/ datt i Smæmola. Þegar Meñ eru i Guds Stad setter/ þa þeink ia þr lijtt þar til / ad þr eru af sama Efne giørder og adrer Meñ. Þetta hefur mörgū komed til ad ælla ad hñ være Guds Jgillde/ þegar hñ ried fyrer odrū/ so ad nockrer hafa lided þ Hræsneske/ ad setia þad hälkita Nafn uppa eina Vatnsboolu/ hvar um̄ Caligula/ Nero/ Domitianus og adrer bera lioosast Vitne. Þar verdur ecke a moote mællt ad Madureñ er eitt drambsamt Dyr/ Jer. 17. Strax ō Luckuñar Svipvinde hefur brugded vorre Molld z Øsku i Lopted upp um̄ Stundarsaker/ þa vilia sumer Meñ vera eins z Rik i allra Maña Augū/ giætan de ecke þar ad/ ad þegar Vedrenu slotar/ þa fellur Dupted a Jordena/ hvadañ þad kom/ so þeir sm̄ blinder urdu i þssū Þyt/ verda heilskigner aptur/ og troda þ under Footunū/ fyrer hvøriu þeir hræddust litlu ador. Hier vid kañast David Konungur/ sem bæde a sier og sijnum reynt hafde Luckuñar Mislynde/ er hñ seiger/ Ps. 1. ad þeir Ogudlegu sieu eins og Rik þad/ hvøriu Vindureñ feiker / þar fyrer kuñe þeir ecke ad standast i Doomenū. Fyrer þvi hafe Gud nockurn hætt settañ/ z giort hñ ædre odrū Møñū/ er þ i Vijsdoome eda i Yfervallde/ er þ i Aud og Rijkedæme/ er þad i Lijkamans Styrkleika/ edur odru Atgiørfe/ þa þeinke hñ med sier/ ad hñ a ecke þar mz ad høndla/ so sem høñū sialfū lijkar/ helldur so sm̄ Gud hefur boded/ og hafe fyrer Augum sier þad

Pall seiger: Hvad er þ Madur/ad þu haper pad ecke þeiged? 1. Cor. 4. Þier erud Guder seiger David/Ps. 82. eñ þo skulud þier eins z Meñ deyia. Tekū oss Orsøk þar aþ ad þeinkia/ad þott Gud hape sett uppa oss nockra Lijking sialþs sijns/edur Skugga siñar Tignar i þvi ad ráda fyrer ødrū/þa kiemur þó sa Dagur um̄ sijder/ad Meñ skulu standa Reikningskap aþ þra Rádsmeñsku/Luc. 16. Þad var vel tilpunded sm̄ Tals Madur þra i Scytia sagde vid hiñ stoora Alexandrū: Eþ þu ert Gud þa ætt þu ad medbijta Møñunū þijn Giæde/eñ ecke ad taka þra fra þm̄. Ecke var Guds Eingietnū Syne Omættugt ad stijga oþañ aþ Musteris Bursteñe/eñ hñ villde ecke giora Kraptaverk Andskotanū til Epterlætis/eige helldur til Skiemtunar Herodi edur hñs Villdarmøñum/Luc. 23. Hañ giorde sijn Dæsemdarverk alldrei forgiepens/helldur Møñunum til gooda/ Hañ læknade Siwka/Act. 10. Mettade Hungrada/Joh. 6. Uppvakte Dauda/Joh. 11. Snere Vatne i Vijn/þegar medþurþte / Joh. 2. Þu sem aþ Gude heþur fram̄ yfer adra miked þeiged/ Gack i hañs blessud Footspor / og eþ þu villt sijna þijna Yþerburde i nockru / þa gior pad til Gagns og Nota þijnum Brædrum i Heimenum/ og lát ongvum Illa lijda aþ Guds Gæþum fyrer þijna Vanbrwkun / Eñ sijn ecke Fordilld þijna þar med / Andskotanum og vondre Verolldu til Athlæturs og Augna Gamans. Nu hoþum vier þañeñ heyrt þessar Tvær Freistingar: Eñ þegar Satan siñur ad hñ ecke neitt orkar mz Eþasemeñe edur Oþtraustenu/mz hvoriu hñ plagar almeñelega ad þretta Meñena i Heimenū/z eru hñs Daglegar Veidebrellur/þa tekur hñ til þess sm̄ hñ visse ad sterkast var/sm̄ er Oleyþeleg Girnd til Audæþa z Metorda. Textiñ seiger ad hñ hape fært Herrañ uppa eitt oþurhætt Fiall/z sijnt hm̄ badañ oll Rijke Verallda reñar z þra Dijrd/sagt sijdañ: Allt Þetta Vil Eg Giepa Þier Eþ Þu Fellur Fram̄ Og Tilbidur mig. Hier var æred miked i Bode S. G. B. og er þ Mæla sañast/ad margur heþur loted Andskotanū fyrer Miña. Miña var þ sm̄ Balaam vañ til þess ad hañ villde formæla Israel/Num. 22. Miña var Gulltwngañ z Kæpañ z þr 200. Sik-

lar Silfurs/sem Achan misste Lijfed fyrer/Jos. 7. Eige var Naboths Vijngardur so mikels Virde/sem Achab tapade fyrer Lijfenu/Rijkenu og allre sinne Velferd/ 1. Reg. 21. Eige var Nætijda Klædnaduren og þau tvo Centener Silfurs ē Gezi laug wt af Naaman hinū Syrlendska/2. Reg. 5. miked ad reikna hia þessu/og hvad eru þeir 30. Silfur Peningar ē Judas keypte/Matth. 27. fyrer Skapara Himeñs z Jardar. Hvorsu næmi ad sie þesse Andskotans Snara til ad veida syndugar Sæler/þar eru Otal Dæme uppa. Eñ giæt ad þm̃ Ordum Christeñ Madur ē þiñ Endurlausnare seiger: Hvad gagnar þ Mañenū/þo hñ eigneft alla Verølldu/eñ lijde Töpun a Sælu siñe/Matth. 16. Eg medkieñe ad Gots z Peningar eru stoor Guds Gafa/þegar þau eru af Guds Hende medtekeñ/eñ ecke hrifsud wt af Muñe sijns Naunga/hiñs Fatæka/Eckiuñar z hiñs Fødurlausa/Eñ eige eru þau þess verd/ad falla a Knie fyrer Andskotanū/til þess ad eignast þ sm̃ ecke er nema til Þijngsla/z til ad þrælka fyrer þm̃ Omaga sm̃ ecke hefur Vit a hvad vid hñ er giørt/til ad þioona einū Nijdinge ē alldrei sadde siñ Þienara/ Hvad þr þo aller giøra ē añadhvert abla Fiarens mz Rangendū edur festa sitt Hiarta þar vid. Hin grimmu Villudijren a Mørkeñe hafa siñ vissañ Skamt / og þau taka ecke Brædena nema hungrud / Eñ Grædge hiñs Fiegiarna tekur alldrei Enda/ hañ etur alltijd/og er þo alltijd sollteñ/ Hañ Ottast ecke Gud / og eige skamast hañ sijn fyrer Mønnunum/ hañ þyrmer ecke Fødur nie Moodur / hañ underþrycker Eckiuna og ræner hiñ Fødurlausa / hvøriu eckert er herfelegra Meistara Stycke Andskotans/ Eñ ad horfa uppa Eirn Guds Vesæling/sm̃ Naudstaddur er/z slijta þañ Bita Brauds fra hñs Hung rudum Muñe/sm̃ hin milda Drottens Hønd hefur hønū rieít til ad sedia hñ a. Þad er satt sem Paall seiger/ ad Fegirneñ sie Root alls hiñs Illa/1. Tim. 6. Vilie Meñ uppræta Illgresed af Akrenum/þa skulu Meñ Rootena eirneigeñ burt taka. Eg efast z ecke um/ad sa ē Agirndeñe hefur wtskwfad wr sijnu Hiarta/hñ hefr z gyrdt þ marga Leste / Þvi hvad er þ Illt/sem ecke fylger einū Fe-Þwkas Meinsære/Mañdrap /

dramp/Lijge/Svik/Fals/Agg/Præta og añad/sem hier wt ap pædest/ Svo ad eirn af þeim Spøku fordum/ er hañ var adspurdur/hvert ad være hid versta Dijr a Jordunñe/ þa svarade hañ: Ad pad være Leon z Byrner a Fiollunū/eñ Agiarner Meñ i Bygdeñe. Jeg veit ecke lijkare Skwr-Sod eñ Mamon z Moloch/ Syqvirding Amons Barna/ 1. Reg. 11. Hvør ed sitt Nafn hefur af Rijke. Þessū Afgud offrudu Heidner Meñ/og a Stundū Gydingar Børn sijn/og lietu þau ganga i giegnum Elldeñ/hoñū til Þioonustu/2. Reg. 21. Hvorsū ecke Ofgker eru þr/ sm̄ kveikia i Hiortū Barna siña/strax a unga Alldre Oleyfelega Elsku til Auds z Fiarrabla/z kieña þeim ad þiena Mamona fyrr eñ Gude z ad hafa sitt Yndi og Epterlæte i Þorfū Maurum / læ̈ngst framar eñ i goodū Sidū og Dygdū / þar til ad Lijf og Sæl standa i bioriu Bæle. Og þott nu ad Metorda-Girndeñ halldest af flestū ad vera nær Mañdygdinū/þa eru þo bædar skadlegar/z halldast giarnañ i Hendur/þo so/ad þar sem Metorda-Gyrndeñ er einsamañ/þa er hun þſſ stærre ef Agyrndeñ heñe ecke fylger / þvi Agyrndeñ er þwng og dreg̃ hañ til Jardareñar/ ſ vill kieppast uppa þ hæfa: Eñ i þvi eru þær so lijkar/ſ ein Syster kañ nockurn Tijma ad vera añare/ad þær gi ra bædar Lækninguna ad skiædare Siwkdoome z Sadninguna ad Sullte/Þvi eins og hiñ Agiarne vill þſſ meir/ſm̄ hñ meir hefur/ z vantar alltyd eirneñ þ/ sem hñ hefur/ Svo er z hiñ Metorda, Giarne alldrei ænægdur mz þ Sindd sem hañ er i / helldur kieppest alltijd uppepter. Þad er og fullkomlega satt/ad Metordagirndeñ hefur ecke þærrū steipt eñ Fiesijnkneñ/Fyr' hana er øll Olucka iñkomeñ i Heimeñ: Þeg' Diøf ulleñ villde helldr stioorna eñ hlijda/ þa hrapade hñ mørgū til Oluckur Jeg þyckest vita ad Eva hafe ecke geingest so fyrer Eplenu / helldur mune þad hafa geinged heñe i Augu/ ad hun ætte Gude lijk ad vera / Gen. 3. Hvad miklu Illu hefur nu Metorda-Gyrndeñ af Stad komed sijdañ i Heimenum? Hun sloo Mariam Aaronis Systur mz Lijkþrꝛ/Num. 12. Hun lauk Jørdunñe upp under Core/Datan z Abiram/Num. 16. Hun heingde Absalon upp i Eikena/2. Sam. 15. og

⁊ 18. Hun blandade Ødsku Zambri saman vid Konungsins Nøfs Ødsku 1. Reg. 16. Og er þ nu lytels verdt og næsta maklegt/ þo hun slæe siñ eigeñ Mañ um Hals/ eñ þ er miklu hryggelegra ⁊ aumkunarverdara/ þegar heilū Londū og Rykiū Illa lijdur fyrer eins Hroka/ og þ kostar margra Maña Gots og Velferd/ þegar tveir Stoorer þrætta. Gud giæfe Meñ villdu þo giæta þar ad/ ad so Æra sem Meñ hafa af Metordunū/ er øngvañ veigeñ verd þess Erfidis s̄ þar er uppa kostad. Añadhvørt komast Meñ þar til mz Riettu eda Raungu/ ef mz Riettu/ þa skulu meñ leinge þrælka/ adr eñ meñ koma til nockurs/ ⁊ þ miked Erfide komast meñ til añars Stærra/ þvi þa meñ eru þar komner/ taka meñ Valld yfer odrū/ eñ missa Valled yfer sialfū sier/ þvi ein kostgiæfeñ Yfervallds Persona er ecke sialfraad/ helldr allra þeirra Þienare s̄m hū er yferbodeñ/ ⁊ maa tijdt vaka þegar hiner sofa. Eñ hafe hū geinged hiñ raunga Veg mz Satans Listū/ þa heiter Tignar Sæted Stooll Haadungareñar/ og er Svyvirding bæde fyrer Gude og Moñū/ soo s̄m Predikareñ seiger Cap. 7. Ad sa sem raunglega tekur sier Valled til/ mune hatadur verda. Þvi hygg eg þ Riett være s̄m Joas Israels Konungur sagde vid Amaziam Juda Konung/ Þu hefr sleiged Edom/ þar fyrer er þitt Hiarta upphafed/ haf þu þijna Vegsemd og sit i þijnu Høse/ hvar fyrer skyllder þu skipta þier af Illu/ so þu faller og Juda mz þier/ 2. Cron. 25. Svo er nu Agyrnd og Ofmetnadur nærsta skadleger Lester / þar þ vilie Satan freista þijn þar mz/ christeñ Madur/ þa slaa hū mz Guds Orde/ so sem JEsus giørde/ Vijk fra mier Satan / þt skrifad er / Drotteñ Gud þiñ skallt þu tilbidia/ Og Hm̄ Einū Þioona. Nu er þ olldungis Omøgulegt under eins Gude ad þioona og Mamona/ Matth. 6. Vilier þu þar fyrer ad þitt Hiarta sie Guds Mustere/ þa rek Satan wt þadañ mz hns bølvadre Aura-Elsku. Satan aa ecke þad hū giefur/ helldur er þ allt Þioofstoled/ sem af hns Hende er þeiged. Vei þier Satan/ Hvør hefr giefed þier øll Rijke Verallðareñar / so þu meiger þau aptur giefa? Þu att ecke Raad a eirnre Mijflugu/ nema Gud leyfe/ Og þott þu mætt

nockru

nockru hier um̃ rœda/ þa viliū vier ecke taka þyñu Bode/ eñ sleppa hm̃ ſ Sœte Himen & Jørd hefur i ſiñe Hende/ ſ oss hefur Sœl & Lijkama giefed/ ſm̃ oss hefur frelsad fra þyñu Vallde/ Col. 1. ſm̃ hefur giefed sitt Lijf i Daudañ fyrer oss/ Joh. 10. sem hefur sendt siñ Anda i vor Hiørtu/ Gal. 4. sem ad ber Vitnisburd vorū Anda/ ad vier sieū Guds Børn/ Rom. 8. O þu Eilijfe Konungur Dyrdareñar/ ſm̃ ad ert Hoog vær og af Hiarta Lijtelœtur/ kieñ þu oss ad epterfylgia þyñu blessada Dyrdar-Dœme hier i Heime/ ſvo vier meigum þier ſijdañ iñ i þyña eilijfu Dyrd fylgia/ & til þess himneska Hœbords upphafder verda/ til ad ſijngia þeirre hœleitu Guddoomsins Þreñingu eilijfa Dyrd og Lof um̃ allar Allder Allda/ AMEN.

Añañ Suñudag i Føstu.

Gudspialled/ Matth. 15. Cap.

A þañ Tijma. Og JEsus gieck burt þadañ / og foor i Landsbygder Tyri og Sydonis. Og sia þu/ ad Cananeiske Kona gieck wt af þeim sømu Takmørkum / kallade epter honum/ seigiande : Herra/ Sonur Davids/ Mijskuna þu mier/ mijn Dootter kvelst illa af Dioflenum. Og hañ svarade heñe aungvu Orde : Hañs Lœresveinar geingu til hñs/ bœdu hñ og søgdu: Lœttu hana fara/ af þvi hun kallar epter oss. Eñ hañ svarade og sagde : Eg em ecke sendur nema til fortapadra Sauda/ af Hwse Israels. Eñ hun kom og tilbad hañ / seigiande : Herra / hiœlpa þu mier. Eñ hñ svarade heñe og sagde : Þad er ecke gott ad taka Brauded Barnaña/ og kasta þvi fyrer Hvølpana. Eñ hun sagde : Satt er þad Herra. Eñ þo eta Hvølparner af Molum þeim / sem detta af Borde Drottna þeirra. Þa svarade JEsus og sagde til heñar: O Kona/ mikel er þijn Trw/ Verde þier so sem þu villt. Og a þeirre sømu Stundu vard heñar Dootter heilbrigd.

Exordium.

VIer bidium i vorre Drottenlegre Bæn/ Bøn Guds Elskul. Eige Leid
þu Oss i Freistne. Nu er Tvøfølld Freistne til/ øñur kiemur af Gude/
øñur af Andskotanum/ øñur leider til Lyfsins / øñur til Helvytis. Su
sem af Gude kiemur/ hun er þeñar Rækning/ sem kiemur af Satan. Þad
er ecke Osamt hinum Almættuga Konunge/ ad lata Djøfulen detta a sijnu eigeñ
Bragde/ og sijna Freistne hañs Freistingar yfervinña. Eñ þo ad þessar Athafn
er Guds og Djøfulsins hafe sama Nafn/ þa eige þær þo ecke samañ nema Nafn-
ed. Djøfulleñ geingur ecke i Berhøgg vid Meñena/ þvi hañ veit þeir fælast sig/
helldur hefur hañ Tvo Stallbrædur / sem ecke eru svo uggvæner / eñ þo ecke øllu
sijdur skadvæner / Añar er hid Ytra / Añar hid Jñra : Þesse er vort Holld og
Blood med þess Tilhneigingum / Hiñ er Verølldeñ med sijnum øllum Dæmum =
hiñ sijdare af þvi hañ er vondur/ og liggur i þvi Vonda / 1. Joh. 5. þa leider
hañ til hins Illa. Sa fyrre er hælfu verre. Margur kañ sie ad fordast adra/
sem ecke gietur fordast sialfañ sig. Holld og Blood er gamall Skutul-Sveirn
Djøfulsins/ sem framreidet allra Handa fætar/ eñ þo Eitradar Vister. Þegar
Andskoteñ bydur Mañeskluñe til Sædnings / eñ Sálen liggur blind i Sængeñe
eins og Isaac/ og veit eige hvørt þad eru helldur Jacobs edur Esau Hendur/ sem
hun þreifar a/ jafnvel þo hana grille til ad þeckia Raustena/ Gen. 27. So miked
længar hana i þañ ferska Kiett/ veit þo ecke ad giøra Grein a/ hvørt helldur hañ
er med Boganum veiddur / eda af Hiørdeñe tekeñ. Vei þeire Borg / hvør ed
bæde hefur Ovinena utañ fyrer Portunum/ og lyka iñe a Strætunum/ Eñ øng-
vu betur erum vier a oss komner i Andlegum Efnum. Alla Vega umkringer
Hollded oss/ a hægre Sijdu med Gyrnd Audæfa og Metorda/ a vinstre Hlid med
Orbyrgd og Orvinglan / Fyrer framañ oss stendur Sialfs-Poorteñ og Virding
vora eigeñ Agiætis/ A Bak vid oss Afsøkun og Þeckingarleyse Syndareñar/ Iñ-
vortis Slæg Samvitskuñar / illar Gyrnder og Tilreigingar. Þesse er nu And-
skotans Freistne og Elldlegar Pylur þess Hrekvijsa/ Eph. 6. Eñ sokum þess þær
eru Syndugre Mañeskiu svo skiædar / ad þar er eingeñ Lijfs edur Heilsu Von/
ef Djøfulleñ/ Heimureñ og Hollded meiga sijnu framfara/ þa freistar Gud Mañ-
sins/ Sæluñe til Heilsubootar. Eñ Gud freistar vor / bæde sialfra vor vegna
og svo Naungañs. Þad sem Djøfulleñ giører med øllum Heimsins Epterdæm-
um til Ills / þad giører Gud til Epterdæmis med Krossburdenum til Goods.
Margur munde hallda sig Saklausañ / nema Gud tyfrade hañ og ride Mootlæt-
ingañs Vatne a vor blindu Augu/ svo ad vier siaum vora Omynd. Þegar Gud
byrtest Fedrunum i Gamla Testamentenu / þa skiede þad opt i einu leyftrande
Skye/ og svo trwe eg þad verde eñ nu i Dag/ ad varla þær Meñ riett Gud sienañ/
nema hañs Dyrd bregde fyrer oss i Þoku Mootlætingaña/ Þvi a medañ vel geing-
ur/ þykest Madureñ svo sem sialfskiled eiga allt þad hañ þiggur af DRottne/
Eñ þegar hañ tekur þad burt/ þa leita Meñ hañs med Angist. Kuñuglega tal-
at David hier um/ Ps. 30. Eg sagde þa mier vel geck/ Eg skal alldrei skiliast fra
DRottne/ þvi þu DRotteñ veiter Stadfestu mijnu Bjarge med þiñe Þocknan/

En þegar þu byrgder þitt Andlit fyrer mier/ þa skielfdest eg / þa kallade eg til DRottens/ og eg Grátbænde hann. Aptur freistar Gud þeirra er hann vill/ ødrum til Eptterdæmis/ svo sem Abrahams og Jobs/hvad liooft er af hans Søgu/ er øllum er skrifud til Eptterdæmis. Og siaum vier nu af þessu/ ad Gud freistar Mannsins/ bæde þeim til Gagns/er hann leggur sinn Kross a Herdar/svo og ødrum til Fyrermyndunar. J þessu 6. Dags Evangelio/ høfum vier Dæme eirnrar Kvinnu/ hvør ed þa fyrst leitade ad Christo / þegar Nauden þrængde henne þar til. Og villium vier þad nu med þess Lærdoomum yfervega/ epter þvi sem Gud giefur Nad til. Hialpa oss þar til Nadugе Gud fyrer þinn Son JEsum/Amen.

Utleggingen.

Þegar Marcus seigier fra þessare Historiu i hans Gudspialla/Cap. 7. Þa gietur hann um ad JEsus hafe so sem faled sig i þessum Stad/ þvi hann hafe geinged inn i eitt Hws/og hafe eige viliad læta neinn vita þad. Hvar varstu nu minn Herra? Sem seiger: Eg er funden af þeim sem ecke leitudu ad mier/ þu sem ad hroopader/ Matth. 11. Komed til myn aller þier sem erfided og Þunga erud þiader / eg vil endurnæra ydur. Hvar varst þu þa? Er nockud þyn Hønd stutt vorden ad þu kunner ecke/eda þitt Eyra svo tilluktt ad þu vilier ecke hialpa? Sannlega er þ ecke/helldur kiemur þ hier fram sem hin eylyfa Speken seiger: Eg leik mier vid Mannanna Sonu/ Prov. 8. Svo plagar Fader Myskunsemdanna ad breyta vid syn Børn/hann hylur sig um Stundarsak/so ad Mannesk ian leite hans Andlitis. Visse JEsus ad Lazarus Vinur hans lꝫ veikur/Joh. 11. Samt var hann Fiarlægur hm a medan hann tok hann burtu. Eige var honum Okunnugt ad Vynskortur var i Cana/en þo droo hann undann ad snwa Vatnenu i Vyn/þar til hans Stund var komen/Joh. 2. Ymislega breiter Gud vid syna. Hvør hefur nockurn Tyma hans Rad giafe vered? Rom. 11. Hann deillde a Konungs Mannenn þa hann leitade hialp" vegna Sonar syns/Joh. 4. Hann baud Hundrads-Høfdingianum ad ganga Samstundis heim og lækna Þioon hans/Matth. 8. Hann fann strax Krapt wt af sier ganga þa hin Bloodfallssiwka hrærde vid hans Klædafallde/Marc. 5. En fyrer þessare Naudstøddu Konu hylur hann sig. Þo kann ecke Sool Riettlætesens ad leyna sier/þvi seiger og Marcus ad þesse Kona hafe heyrt af JEsu z þar fyrer til hans komed/þvi

hann

hñ hafe eige giefad duleſt. Hvør er þa Boon hennar? Hun hroopade z ſagde: HErra SOnur Davids Myſkuna þu Mier. O hvad dyrmæt ur Nutur er Kroſſenn/ hñ kan ad reka Mañenn wt af Tyro z Sidon/ þ er af vondre Verølldu þſſare til ad leita ad Chriſto. Hñ er eirn Andlegur Segelſteirn/ ſm̃ Mañaña Stꝛalhiortu uppryckei i Hædernar til Guds lifanda. HErra Sonur Davids ſeiger þeſſe Kona. Faord er Bæn hennar/ eñ eckert er hier epterſkiled þad ſem audmiwkre Syndugs Mañs Bæn a ad fylgia. Med Herra Titlenū jatar hun ſyna Vnder giefne/ var hñ Herra/ þa var hun hñs Anibatt/ eñ m; Nafne Davids Sonr telur hun ſig i ætt vid hñ. Ecke þ hun være af David komeñ/ helldur af Adam/ hvørs Nidie David var. O miñ JEſu/ þeir eru þijn Mooder z þijner Brædur/ ſm̃ eru þijner Læreſveinar/ Matth. 12. Eñ þijner Læreſveinar eru aller þr er þitt Ok uppa ſig taka/ z fylgia þier epter/ Luc. 14. Medal hvørra þſſe Vtlendingur var eige hiñ ſijdarſte. Þad var heñe ecke noog miñ JEſu ad þu varſt hennar Herra/ þ er añad ad kuña/ añad ad vilia/ eñ þ hun kallr þig Davids Son/ þ er Holld af hennar Hollde z Bein af hennar Beinū/ þ var biturt Skeyte/ ſ m alls Efa hefur ſtunged þijn Myſkunar Jdur. Þetta ſtyrker St. Paall/ Hebr. 2. ſeigiande: Honū byriade Brædrunū i øllu ſamlijkur ad vera/ uppa þ hñ Myſkunſamur være/ z trwr Biſkup i þvi ſ hia Gude atte ad giora/ þvi ſøkū þſſ hñ lided hefr þa hñ var freiſtadur/ þa kan hañ og ad hialpa þeim/ ſem freiſtader eru. Myſkuna þu mier ſeiger Konañ: Hun kiemur til JEſum/ ecke ſvo ſem til annars Lækners/ þeim er Meñ biooda Laun fyrer ſitt Omak/ ecke helldur i Trauſte ſiñar Forþienuſtu. Myſkuna þu mier ſeiger hun/ eñ ecke miñe Doottur. Jatande þar med/ ad ecke þyrfte hennar Dootter einaſta Myſkunar vid/ helldur være z ſialf hun Overdug i Guds Auglite ſiña Synda vegna/ þ hñ ſkyllde hialpa hennar Lijfs-Afkvæme/ hvørt hun eige einaſta hafde giefed z fædt i Syndeñe/ helldur uppaled medal Ogudlegra Mañavid Satans Þioonuſtu/ og i hñs Dyrkan. Lær hier af ſyndugur Madur/ Nær þu framkiemur fyrer Gud ad þiggia nockud af hñs ørlætis

 Hende/

Hende/ad afneita sialfū þier & øllū þijnū Verdugleik/& giør ecke þijn Goodverk/ef nockur eru/ad hiñe verstu Synd/med ofmiklu Trauste a þm̄/ edur Oværte vid sialfañ þig / helldur seig þu med þessare Konu & David: Myskuna þu mier Gud epter mikillre Myskunsemé þiñe/og epter Mikeleik Myskunsemda þiña/afmæ þu mitt Ranglæte/ Ps. 51. Þesse færæda Mañeskia leggur Orsøkena til / hvar þ hun so græt-bæne/ MJn DOtter K Velst Jlla Af Dioflenū. O Neyd/O Neyd/ O Sorg/ O Sorg/ Hvad goodur Skoolameistare ertu? Og hvørsu sijnt er þier um ad giøra hinar færædu Tungurnar vel-Talande? Eckert er hier epterskiled; sem eitt Mañs Hiarta kyñe ad hræra til Medaumkunar/ svo hier var a øngvañ Veg hægt undañ ad komast þ þañ/ sm̄ allt Valld hefur/ bæde a Himne og Jørdu/ Matth. 28. Og er þo under eins so Lijknsamur sē Faderen̄ er Børnunū Myskunsamur. Ps. 103. Hun kallar hn̄ Herra/ þvi treyster hun ad hn̄ giøre/ hun kallar hn̄ Son Davids/ þvi vard hn̄ ad vilia/ hun bidur um̄ Myskun/ Hvørt villde þa Bruñr Myskunareñar læta sijna Læke reña/ef ecke i svoddan Trwar Skaut? Eñ þta eykur miøg svo a/ad hun bidur fyrer sitt eiged Lijfs Afkvæme/hvørs Sæl ad hieck af heñar Sæl/ eins og Jacobs og Benjamins. Hun seiger: Mijn Dootter/þad var sært/hun kvelst/ þad var herfelegra/hun kvelst illa/þ var Obærelegt/og þad af Dioflenū/þad yfergieck alla Tijmañlega Hørmung. Lijkamlegur Siwkdomur liggur æred þwngt a/og nærsta hart er ad sia uppa sijna þegar svo tilfellur/eñ þad geingur nærst hinū bitru Helvijtis Pijslum/þegar Andskoteñ fær Leyfe til med sijnū Jllsku Krapte ad bwa i Syndugs Mañs Hollde/& sitia þ & fremia epter sijnū Vilia. Hvad fast mun hin heita Moodur-Ast hafa þreyngt ad hñs Hiarta/ er sialfur seiger/ Esa. 49. Kañ nockud Moodureñ ad gleima sijnu Barne/Syne sijns Kvidar/og þo hun gleime þvi/þa vil eg samt ecke gleima þier. Sia eg kiem/vill þesse Kona seigia: Eg er ein Vesæl Mooder og bid um̄ Myskun/ecke um̄ Mune þssarar Veralldar/ecke um̄ Lijfs Ovina miña/alleina bid eg ad mitt Barn/sē er Guds volud Skiepna/ad þ mætte frijast fra Diof-

ulsins

ulsins Vallde z Oþryſke. Mun ecke Jesus haþa þeinkt til ſiñar Mood ur/ſm̃ ſtood ſyðañ under hn̄s Kroſſe/þegar hn̄ hieck þar ſo ſm̃ Madur eñ ecke Madur aþmyndadur aþ Dioþulſins Prælum? Mun nu ecke hañ/ ſem i bitruſtu Daudans Angiſt og Helvytis Kvølum ſtaddur/ ſa Aumur a ſiñe Moodur/mun hn̄ ecke/ſeige eg/ haþa aumkaſt yfer þſſare voludu Mañeſklu? Eige er þ ad eþa/ſm̃ ſyðar gaþ Raun Vitne. Eñ þo ſeiger Texteñ oſſ/ad hn̄ haþe ecke ſvarad heñe einu Orde. Hvilyſkt er þetta? Oþañ a alla heñar Neyd/eykur þetta næſta miklu. Hin bleſſada Riettlætis Sool/ Mal. 4. uppraſ heñe um̃ Stundarſaker/ Eñ Sky Þagnareñar droo þ hana aptur. Hvad ſkal hier til ſeigia? Kañ ecke þad eilyþa Orded ad tala? Neyter hn̄ ecke/ſm̃ Eyrad heþur plant ad? Er hn̄ Aþundeñ/ ſm̃ øllum byður til ſyn ad koma? Matth. 11. Hvar eru nu þyn Ord? miñ Heirra JEſu/er þu ſagder fyrer Muñ Eſ. 65. Cap. Þad ſkal ſkie adr eñ þeir ækalla mig vil eg ſvara/og a medañ þr eru ad bidia/vil eg Bænheyra þa. Þetta ſyneſt hier allt ad øngvu verda. Eñ vier viliũ ſtanda hier vid um̃ Stund/G. C. B. Þad være ecke gott fyrer oſſ/ ad vier ſkylldum øllum Stunduñ Bænheyrder verda/ Þeir eru eige aller/ſem Gud fææ til ſyn leidt med Taume Næadareñar/nema hañ ſlææ ødruhvoriu med Svipu Tiptunareñar. Þegar vel gieck/ſnerũ vier Bakenu vid Gude/Vier fooru illa med hañs Gæþur/ Vier forſoomudum ad brioota vort Braud hinũ Þurþtuga z Volada. Oſſ fañſt eckert til þegar Gud liet oſſ falla allt i Kiør/og eige þadu Meñ Guds Orlæte/ſo ſm̃ aþ hønum komed/helldur ſo ſm̃ af vorum Handabla/vorũ Atburdũ/vorre Framſyne: Er þa ad furda þott hn̄ meige þeigia um̃ Stundarſaker vid oſſ? So ad vier høllduñ oſſ ecke Sak lauſa/z lærũ/ad øll good Gioþ z fullkomeñ Gioþ kiemur ad oþañ fra Fodur Lioosaña/Jacob. 1. Og ecke giører Gud einaſta þetta vid hina Prælætu/helldr z vid ſyn Elſkuleg Børn. Sañlega heþr hn̄ kient i Briooſte um̃ Eynid þſſarar Konu/eñ þo ſvarar hn̄ heñe ecke einu Orde: Hañ vill þeir bidie ſvo þr fææ/ leite ſvo þeir ſiñe/ knyе æ/ſvo fyrer þm̃ upploked verde/Luc. 11. Neyred David Konung/ſem var Aſtvinur

Drottens/ hvørsu han̄ klagar yfer han̄s Þøgn vid sig/ hvert helldur
hn̄ talar ꝥ under sinne edur Messiæ Persoonu/ Hvar fyrer ert þu Fiar-
lægur mijnu Hiælpræde / og svo fiærre mijnu Hroope Gud min̄/ Dag
og Noott kalla eg til þijn/ og fin̄ þo øngva Hvijld/ Psalm. 22. Nu/
þoott ad Gud svo þeige vid oss a Stundum/ þa mun han̄ samt Hiælp
ena ecke leinge undan̄draga/ svare hn̄ ecke svo sm̄ vier vilium̄/ þa svarar
hn̄ svo sm̄ han̄ vill/vier vitum eige hvørs vier bidium̄/en̄ han̄ veit hvad
oss er fyrer bestu. Ef vier yrdum alltijd Bænheyrder/þa kanskie han̄
giæfe oss Høggorm ꝼ Fisk/ edur Stein fyrer Braud/ Ja/ Høggorms
Eyru fyrer um̄skoren̄ Eyru/Steinhiarta fyrer Kiøtlegt Hiarta/ en̄ ꝥ
sama er a moote hn̄s Fødurlegu Hiartalage. Hn̄ bænheyrde ecke Eliam
þa hn̄ bad hn̄ ad taka sijna Sælu fra sier/1.Reg. 19. Helldur gaf hn̄
hm̄ Krapt til ad mootstanda Jessabel z øllu Achabs Hwse. Han̄ hey-
rde ecke so bradlega Harmaklogun Jobs/en̄ han̄ gaf hønū yfermata
mikla Polenmæde/Job. 2. Han̄ took eige Kaleiken̄ fra sijnū Elskulega
Syne/helldur sende hønum Engel af Himne/Luc. 22. Og svo giører
Gud en̄ nu vid hn̄s Sam-Arfa/take hn̄ ecke fra þm̄ Hørmungena/þa
sender hn̄ þm̄ þo Krapt til ad bera hana. Hvørt er betra ad reka Fiand
man̄en̄ burt/edur ad giefa einū Megn z Mætt til ad sigra hn̄? Hefde
Goliath a Bak aptur hørfad/hvar var þa Davids Sigur? 1. Sam.
17. Hefde eige Jsrael barest vid Cananita/þa hefde hn̄ ecke eignast ꝥ
Fyrerheitna Landed. Hefde eige Jacob glijmt vid Gud / þa hefde han̄
eige hlioted Jsraels Nafn/ Gen. 32. Og hefde ecke þsse Kona þreytt
mz Bænen̄e vid hin̄ Almattuga/þa hefde hun eige heyrt þsse Fagn-
adar Ord: Kona/Mikel Er þijn Trwa. Þegar Læresveinar vors En-
durlausnara formerktu ad hn̄ svarade hen̄e øngvu/ þa hrærdust þr af
Medaumkan/z seigia: Lat þu hana fara/ fyrst hun kallar epter oss.
O hvad gott Epterdæme hefur þu hier/ christen̄ Madur. Sæler eru
Myskunsamer seiger Endurlausnaren̄/þvi þeir munu Myskun hliota/
Matth. 5. Guds Myskunseme þurfū vier Daglega vid/ og an̄ hen̄ar
kun̄ū vier ecke ad lifa. Vilier þu ad Gud sie þier nadugur/þa vert ecke

Af-

Aþundeñ vid þañ ſm̃ þig bidr/ eda præſnweñ þm̃ ſũ aþ þier vill Lan taka/ Matth. 5. Þvi hvørſu ma Gud opna þier ſyna myſkun͛ Bruña/ eþ þu tilbyrger þyna Læke ꝥ hinũ Naudſtadda/ z ſie ſvo ad þu haþer eige Eþne a ad Myſkuna mz Verke/ ſvo ſm̃ þu villder/ þa alltyt þo Drotteñ Hiartad. Sa ſm̃ Myſkunar meir eñ hñ heþur Rad til/ hañ heþr giørt ſitt Myſkunar Verk jafnvægt ſynũ Vilia/ z heþr myſkun ad meir eñ hñ kuñe ad myſkuna: Ecke er hier talad um̃ eirn helldur eñ añañ aþ Læreſveinunũ/ helldur hafa þeir aller i einu Hliode meint ad iñtaka Drotteñs Myſkunar Hiarta. O Gud giæþe chriſtner Meñ vill du vera ſamtaka i Bæneñe. Hvad er ꝥ vier ſeigiũ i vorre Trwarjatn ingu? Jeg trwe Samneyte Heilagra. Er ꝥ alleinaſta ad iata eirn z hiñ ſama Gud? Ad vera med eirnre Skyrn ſkyrder? Ad koma ſamañ i einu Guds Hwſe? Og medtaka eirn z hiñ ſama Lykama z Blood Jeſu Chriſti? Nei/ongvañveigeñ/ helldur þar ad auke ad hallda Eindrægne i Andanũ/ Eph. 4. mz Bænũ z Fyrerbidſlũ ꝥ ollũ Møñũ/ 1. Tim. 2. Bidied hverier ꝥ odrũ ſeiger S. Jacob/ Cap. 5. Ad þier Heilbrygd er verded/ þvi miked ma Bæn hiñs Riettlæta/ þa hun er heit. Sialþr Drotteñ ſeiger/ Matth. 18. Ef tveir af ydur ſamþyckia a Jordu um̃ hvørn þañ Hlut/ ſm̃ þier bidied/ þa ſkal ydur ꝥ veitaſt aþ mynũ Fødur/ ſm̃ er a Himnũ. Og ef Gud heyrer ſvo tveggia Bæn/ hvad miklu framar mun hñs Fodur Hiarta komaſt vid/. þa eirn heill Sofnudur wtheller ſynũ Bænũ i Eindrægne Andans? Gud elſkar Meñena þa hñ ſier ad hvør ꝥra elſkar añañ. Eirn Vatns. Drope/ ef hñ er eiñſamañ/ þa þornar hñ brædlega/ eñ falle hñ i Siooeñ/ þa geimeſt hñ Otyn dur; Svo eru z Tara. Dropar chriſteñá Maña/ eþ ꝥr falla ſamañ/ þa verdur þar eitt Vatns. Flood af ſ allt upp i Himeneñ vex/ þar til ꝥ þellur i Nadarſtrauma hiñs Almattuga Guds/ ſm̃ þram̃þliota aþ hñs Naſæte/ z reña ſo aptur ofañ til vor a Jordena. Damparner ſem uppſtyga aþ Jorduñe/ ſamañſafnaſt i Loptenu / þegar ꝥr verda ofur þunger z þietter/ þa ſundurdreifaſt ꝥr aþ Vindenũ/ ſ ecke kañ i giegnũ þa ad brioolaſt z falla aptur yþer ymſar Alfur Jardareñar/ heñe til

Frioꝼgunar. Andvarpaner Guds Barna/ ſ uppſtijga af heitu Hiarta/ þær ſamañſaꝼnaſt þ Guds Nꝏſæte/ þar til þær verda hñs Myſkunar Jdrũ ofur þungar/ ſo ad Himnarijke lijdur Oꝼrijke/ Matth. 11. Þar aꝼ verdr hin hialpſamlega Nꝏttdøgg Guds Goodgirne & Myſkunar/ ſm̃ fellr aꝼ þvi himneſka Hermon yꝼer þa jardneſku Zion/ Pſ. 133. hvørre Ande Drottens ſundurdreiꝼer & wtſkipter medal Mañaña Sona. Þad er eige noog/ þott eirn edur tveir bidie ꝼyrer øllũ. Þo Gud haꝼe mikid giørt þ Bæn Moiſis/ Abrahams/ Eliæ/ Elizei/ St. Pals & añarra Guds Aſtvina/ þa er Gud ecke ſkylldugur ad giøra ſo øllu Folke: Mun nu & fæer vera þm̃ lijker a vorum Døgum. Margra Trw hygg eg ad nu meige leggia vid Abrahams & Eliæ Tru. Fyrer almeñelegre Plꝏgu/ ſkal almeñelega bidia/ þvi a ſtundũ er Gud ſo lyndr/ ad hñ vill ſtraꝼꝼa þa Goodu med þm̃ Vondu i Landenu. Haꝼed þvi Rꝏd Endurlauſnarans/ M. E. Luc. 18. Bidied Oaꝼlꝏtañlega & letieſt ecke/ þvi hvar fyrer ſkyllde Gud eige frelſa ſijna Utvalda/ þott hñ undañdrage Hialpena? Sañlega ſeige eg ydr/ hñ mun frelſa þa. Hvørt Svar giefur nu Frelſareñ ſijnũ Læreſveinũ hier uppa? EG Em EJge Sendur HEma Til FORtapadra Sauda Aꝼ Hwſe Jſraels. Þetta ſijneſt nockud þungſkiled i fyrſta Alite/ eñ heꝼur þo ſiñ ſtadꝼaſtañ Grundvøll i Ritningune. Epter ſijnu Spꝏmañs Embætte var hañ eige ſendur nema til Gydinga. Epter ſijnu Kieñemañlega Embætte/ var hñ øllum ſendur/ þvi þ alla heꝼur hñ forlijkad. Hañ bañade ad ſoñu Læreſveinunum ad ganga a Veg Heidingiaña eda i Samverſkar Borger/ helldr til fortapadra Sauda aꝼ Hwſe Jſraels/ Matth. 10. Þo ſeiger hñ hiá Johañem/ Cap. 10. Jeg heꝼe og adra Saude/ ſem ecke eru aꝼ þeſſu Sauda Hwſe/ þa byriar mier & hier til ad leida. Ecke heyre eg ad JEſus haꝼe a ſijnũ Hierviſtar Døgũ predikad medal Heidingiaña/ þvi þ var hñs Spꝏmañs Embætte/ Hñs Tijme var eñ þa ecke komeñ/ Fortialldꝛed var eñ nu ecke ſundurrifed/ þar var eñ nu eige nidurbroteñ ſa Vegguren/ ſem a millũ var/ Eph. 2. edur vorded eitt aꝼ bꝏdum/ þad ſkiede allra fyrſt i hñs Pijnu/ Dauda & Upprisu/ þvi ſkømu þar epter

baud

baud hann sijnum Læresveinum ad fara wt umm allann Heimenn/ Matth. 28. St. Pall þorer ad seigia/ Rom. 3. Er Gud alleinasta Gud Gydinga/ og eige Heidingia? Sannarlega og svo Heidingia/ þviad Gud er einn/ hvor ed riettlæta mun Umskurnena i Truñe og Yþerhwdena þ Truña. Svo var nu JEsus sendur alleina til Gydinga epter sijnu Spamañs Embætte/ Enn so sem Faderenn sende hann til Gydinga/ svo sende hann sijna Læresveina til Heidingia. Epter hinu Kieñemañlega Embættenu/ er hann øllum Heimе sendur/ þvi Johañes seiger Fortakslaust/ Hann er Forlijkun fyrer vorar/ og ecke einasta fyrer vorar (þad er Gydingaña) helldur og fyrer allrar Veralldarennar Synder/ 1. Joh. 2. Epter sijnu Konunglega Embætte var hann og øllum sendur/ þvi hans Gud hafde giefed honum Endemørk Jardareñar og heidnar Þiooder til Arfleifdar/ Ps. 2. Og er þ Epterteckta verdt/ ad þau tvø Kraftaverk/ sem Drottenn giørde medal Heidenna Þiooda/ aññad þetta/ aññad hia Gergesenis/ Matth. 8. Þau voru bæde til ad auglijsa hans Almættis Herralign/ þvi i hvoruтveggia sinn rak hann Diøfulenn wt/ sem kallar sig Drottenn Verallдar þessarar. Hvad giører nu þesse Kvinna til vid Afsvar þetta? Hun lætur ecke af/ helldur sæter þessu Tækefære/ þar hun sier Læresveinarner tala hennar Maale. Lær hier christenn Madur/ ad þreytast ecke i Bæneñe/ þott Gud hiálpe ecke strax/ sem þu kallar/ þa hefur hann þo ecke forgleimt myskunsamur ad vera. Fødurlegt Hiarta hefur Gud: hann er ecke so sem stockur eda steirn. Forgiefens hefur hann þa straffad Gudleyse Mañaña/ sem ganga til Meallausra Skwrgoda/ ef hann være þeim sialfur lijkur. Gud er ecke eins sinadur og Madurenn/ ef nockur Ølmusuniadur liggur jafnann vid Dyr hinns Rijka/ þa hellдur hann Ørmbænenn/ Ofkickanlegur/ Heimtufrekur. Þad verdur so fyrer oss Møñunum/ þvi vier megnum eige margra þørf ad fylla/ enn Afgruñe Myskunnarennar er ecke so hættad/ þess optar sem hann er bedenn/ þess kiærara er þ honum/ þvi hann kann ad uppfylla alla vora Naudþurft/ epter Rijkdome sinnar Dyrdar/ Phil. 4. Þeir neiddu hann/ seiger umm þa tvo sem til Emaus geingu/ Luc. 24. Gud vill lata þvinga sig med heitre Bæn/ og þ er honum Indælt ad þola Ofrijke af Trwudum Syndara. Sw Þrætkelsne er

good sem Gude þocknast/ z sw Orusta mætte liett falla/ þar s Madur er viss um Sigurenn. Sa s af Tiununne vill Ellden fa/ verdur optar ad sla/ enn Einusinne. Vilier þu z ad Guddomsins Giæsku Neistar stockve wt af Hellu Himalprædesins/ þa verdur þu optar enn Einusinne ad sla med Namre Bænarennar/ og ecke afläta/ þar til þu a einhvørn Hatt Bæn heyrdur verdur. Menn skulu z Audmiwklega bidia. Mattheus seiger/ þesse Kona hafe tilbeded hann: Marcus seiger/ hun hafe falled til Foota JEsu/ Marc. 7. Þad Ord er ad Eilijfu satt sem David seiger/ Psal. 34. Nalæg er Drottenn þeim Harmþrungnu i Hiortum/ z þa sundurkrem du i Anda frelsar hann. Hver sem vill uppausa Vatn af nockrum Brunne/ hann ma beigia sig. Hvør er Brunnr þess Simanda z Lifanda? hans ed sier þott eingenn sime/ hans ed lifer i oss/ þo ad vier deyium. Hvør sem vill af honum Nad z Myskun uppausa/ hann krwpe audmiwkur a sijn Hiartans Knie. Josua fiell til Jardar nidur / og joos Mollдu yfer Hofud sier fyrer Drottne/ Jos. 7. David lagdest flatur a Jordu fyrer hans Tign arvellde/ 2. Sam. 12. Sialfur Guds Sonur kastade sier flotum a Jord ena fyrer sijnum Himneska Fodur/ Matth. 26. Og þvi skylldum vier þa eige beigia Knie vor þ Fodur Drottens vors JEsu Christi/ Eph. 3. Sa s vill vera mikell i Himnarijke/ hann skal fyrst giora sig lijtenn hier a Jardrijke. Þad er ecke Vegur til ad lwka upp Guds Myskunar Dyrum/ ad standa innst i Kyrkiu z bidiast fyrer/ enn forsma Tollheimtumanenn s stendr langt i fra/ Luc. 18. Tak þijn Skoo° Fot af/ sagde Gud vid Moysen/ þvi sa Stadur er Heilagur er þu stendur a/ Exod. 3. Vor Bæna stadur er Heilagur Stadur/ Þar er Guds Mijstere/ hvar helst þad er/ þar er oll heilog Guddoomsins Þrenning a Tale vid oss. Oll Ohreinende Drambsemennar/ allt Endenie sialfs Þottans a þar i burtu ad vera. Hvørt Andsvar fær nu þesse angræda Manneskia uppa þessa sijna audmiwka Bæn? Þad Er Eige Gott Ad TAka BRauded BArnanna Og KAsta Þvi FYrer Hundana. Hord var þesse Ræda/ Hvørsu mætte Drottenn þunglegra svara? Enn ecke fiellst henne Hugr vid allt þetta/ helldur svarar hun: SAtt Er Þad HErra/ Enn Þo Eta Hundarner

Af

Af Molum þeim/ Sem DEtta Af BOrdum DRottna þEirra. Þott Abrahams Manz hefde hier komenn vered til ad kieppa mz Bæn ene vid Gud um Sodoma/ Gen. 18. þa hefde hun ecke kunnad betur ad mæla. Ecke þyckest hun vid Sannyrde þsse/ helldur þess meir hun er O-virdt/ þss audmiwkare er hun ad bidia. Nina hördustu Freistingu giør er hun ad sætustu Huggun. Þau Ordenn Christi/ er henne brixludu umm sinn Overdugleik/ þau brwkar hun sier til Forsvars/ og þ sm syndest ad horfa henne til mestu Hrvæntingar/ vard henne til ædstu Blessunar/ og er hier af audsied/ ad Gud lætur þm alla Hlute til gooda verda/ sm hn elska/ Rom. 8. Hun slær vorn Herra/ ef svo mætte ad Orde komast/ med hns eigenn Sverde: Satt er þ Herra/ eg em Hundur i þynu Auglite/ og hefe ønguann Riett med Børnunum. Þad er Rietkvyst ad þau mettest fyrst/ Þu hefur tilreidt eina mikla Mælltyd fyrer þm/ og þyner Vxar z aled Fie er slatrad/ Matth. 22. Enn i slyku Giestabode munu nockrer Molar a Goolfed falla/ sierdeilis þar Børnenn/ sm mett eru/ hyrda eige so vandlega þar umm/ Þesser Molar nægia mier aumre Hund. Tyk/ Eg em þinn Hundr; Enn mun nockud Hwsbondenn slaa sinn Hund fra sier/ þa hann vill fylgia hm epter? Eg er eige svo væntenn/ ad eg gyrnest ad sitia til Bords med Børnunum/ Leyf mier þo samt ad tyna Molana mz Hund unum/ þa Braud-Mola/ s þyn Børn vilia ecke nyta/ Leyf mier og minne Doottur þa upp ad tyna/ og þo vid hofum þa ecke forþienad/ þa veit eg ad þu/ s ert einn Herra/ og þar ad auke Davids Sonur minn Skapare/ og þo minn Brooder/ þu muner eige ockur allra Vesælustu Skiepnur/ enn þo þynar Skiepnr/ ad sonnu Hunde Tykur/ enn þo þynar Hund Tyke ur Hwngre og Vesölld wt af deyia læta. Fyrer þessare svo oblugre Trw/ liet hinn Almættuge sygrast/ Hanns Hiarta brast i honum/ svo hn hlaut henne Myskunsamur ad vera/ Jer. 31. Og Brunnur Myskunsemd-anna vard ad opnast i slykre Hræringu/ so ad þadan wtflaut eirn lifande Nadarstraumur/ til ad Endurnæra þssarar Koinu Sorgbited Hiarta. Þannenn verdur hn hier yfirunnenn af sinne eigenn Giæsku/ s þo er Osigrande/ hn verdur til Fanga tekenn/ sm hefur Herleidinguna ad Herfange teked.

 teked.

reked. Hann þurfte valla eitt Ord til ad wtreka Diofulenn/ Matth. 4. Enn mz mörgum Ordum fær hn ecke þessa Trw fra sier reked/ so ad alldrei verde Sonur a hns Male. Hvorn þann sem til myn kiemur/ vil eg ecke fra mier reka/ Joh. 6. Athuga þu nu/ christenn Madur/ nockud um þyn Efne hier wt af. Munt þu i Guds Auglite betr vera a þig komenn/ enn eirn Hundur? Þu ert ad sönnu Christenn/ þesse Kona var Heidenn/ þu ert skyrdur og innteken i Guds Sattmala/ hun var ecke. Þu heyrer Guds Heilögu Ord Daglega / Enn hun alleinasta Rykted af JEsu. Enn hygg ad hvad Endurlausnarenn seiger: Drottningenn af Arabia mun upprysa a Efsta Deige og dæma þessa Kynslood/ þvi hun kom langa Vegu ad heyra Speke Salomonis / og sia med hier er meire enn Salomon/ Matth. 12. Svo er eg & hræddur um ad Kona þesse mune dæma marga þa er Christner kallast/ hun & hier ber Hunds Nafn/ talde ecke epter sier ad leita ad Christo/ og fylgia honum epter / þo hun ynde ecke so fliott bænheyrd. Enn hvor er nu sa er leite ad Drottne/ eda kalle af Alvöru til hns i Normunguñe? Drottenn typtar oss/ enn vier finnum þad ecke til/ hn slær oss enn vier betrum oss ecke/ Jer. 5. Menn hafa hardara Andlit enn Steirnenn/ og vilia ecke snwa sier. Hundarner hafa nockra Rækt a synu Afkvæme/ Þesse Heidna Manneskia var af innstu Hiarta Sorg tilknwenn ad leita sier Hialpar hia þeim himneska Lækner vegna sinnar Doottur & plagud var af Dioflenum/ enn hvad fæer eru nu þr/ sim fære syn Börn til JEsum med Christelegum Aga og Umvondun / og giera eige jafnvel lided ad Omenskunnar Diöfull sie fra þeim reken mz Guds Ords Kienningu og goodre Tilsögn. Þesse Kvinna gieck wt af Tyro og Sydon þeim Ogudlegu Stodunum til JEsum/ enn hvad tregt er oss komed til ad ganga wt af vondre Verölldu þessare & fylgia honum/ jafnvel þo Salenn ligge Vitstola i Æde Sindarennar. Þesse Kvinna reiddest ecke þo henne være ofuglega svarad/ enn hvad giöra þr sem möglu a moote Gude þa ecke geingur allt ad Oskum/ & formæla hns Nafudskiepnum/ þa þær epter Skipan syns Herra eru oss mootfallnar/ hvoriar Gud hefur oss þo giefed af Bumtrædelegre Giæsku sinne til ad hallda vid voru Opacklata

lꝏta Lyfe. Hundar komu z sleiktu Lazari Saar/eñ ecke pieck hñ ad sedia sig af þm̃ Molũ s̃ duttu aþ Borde hiñs ryka/Luc.16. So piñast z märger Omyskunsamer/Hardwduger eñ i Dag/hvørier ed hafa Gnægt Veralldar þſsarar/eñ lꝏta po siñ Nꝏunga Hwngur lyda/ z eþ þesser Ogudleger Lester skylldu piñast mzal christeña Maña/s̃ ecke er ad eþa/ hvad erũ vier pa betre eñ Heidingiar i Guds dyrdarþulla Auglite? O vor Gud z almꝏttuge Skapare/vert þu oss Syndugũ Lyknsami/z til• teikna oss ecke vorar Illgiørder epter peirra Verdskulldan/helldur miñstu þiñar mikellrar Myskunseme. Vor Dootter/þ er vor Sꝏla/kvelst þwnglega aþ Dioþlenũ/ hvørre hñ Ognar med hrædelegre Miñing Illgiørdaña. Illa hofũ vier liþad/eñ þu Christe ert þ vorar Illgiørd er üpphꝏingdur/þleire eru vorar Nꝏnglꝏtingar helldur eñ Taar vorra Augna/eñ langtũ þleire eru po Dropar þiñar Myskunar/sm̃ ad uppreñur yþer oss syndugũ Moñũ ny z fersk a hvøriũ Morgne/Harmagr. Jerem. 3. Allra Maña syndugasta jꝏtũ vier oss/ hvør i siñ stad/ eñ þeckiũ þig po ad vera hiñ allra Helgasta sm̃ þ oss Nꝏnglꝏta ert Bolvan ordeñ. Vier erũ eige betre eñ Hundur i þynu Dyrdarfulla Auglite/þar vier hofũ þorþienad ad wtelokast þra þre himnesku Jerusalem/ Apoc. 21. Eñ samt erũ vier þo þyner Hundar z viliũ helldur so heita/ eñ Andskotans Oska-Born. Vier kiorũ helldr ad tyna Molana under þynu Borde/eñ haþa þull Hws mz Ogudlegũ: Meigũ vier ecke Born kallast/ þa giør oss so sm̃ eirn aþ þynũ Leigumoñũ/Luc. 15. Meige z þ ecke/þa lꝏt oss Riett haþa med þynũ Hundũ. Þott vier teliũ oss Overduga ad sitia til Bords med Abraham/Isaac z Jacob/Matth. 8. Þa viliũ vier samt i þynu Leyþe skrida under Borded med hiñe Cananꝏisku. Gott er oss ad æhanga Drottne/ med hvørtu hellst moote þyn tilþþa Myskun vill þ vera lꝏta/þott vier þꝏũ ecke þau Kiør s̃ Nykeꝏns Syner/þa høllduũ vier fullgott ad vera Dyraverder i Hwse Drottens vors/Ps. 84. Þad næget oss þegar vier alleina ecke wtkastader verdum i hin ytstu Myrkur. O þu Lyknarþulle Gud og Nꝏduge Fader/ þegar vier allra sydarst wtgongũ aþ Tyro og Sidon/ sm̃ er aþ Heime

 þessum

Þÿsū þ Tÿmanlegañ Dauda/ eñ Andskoteñ gyrnest ad kvelia vora Sæ-
lu mz eilÿfū Pÿslū/ Myskuna oss þa þ JEsu Davids Sonar skulld/
z lát oss verda epter þvi sm vier viliū/ sm er/ad vier frelster aß Synd/
Dauda/ Dioßle og Helvÿte/ meigum þier þioona i Riettlæte og
Heilagleika ūm allar Allder Allda/ Amen/ i JEsu
Naßne/ A M E N.

Þridia Suñudag i Føstu.

Gudspialled/ Luc. 11. Cap.

A Þeim Tÿma. JEsus rak wt Dioßul þañ er Mællaus var. Og þad skiede / þa Dioßulleñ var wtßareñ / ad hiñ Mællause talade/ og Foolked undradest þad. Eñ nockrer wt af þeim søgdu : Fyrer Belzebub Dioßla Høßdingia þa drÿfur hañ Dioßlana wt. Adrer freistudu hañs / og leitudu aß hønum epter Teikne aß Himne. Eñ er hñ sa þeirra Hugreñingar/ sagde hañ til þeirra : Hvørt Rÿke/ sem i sialfu sier er sundurþyckt/ þad mun eydast/ og hvørt Hws mun yßer añad hrapa. Og ef Andskoteñ er i sialßum sier sundurþyckur/ hvørneñ ma hañs Rÿke þa standast / þyrst þier seiged mig ßyrer Belzebub wtreka Dioßlana? Eñ eß eg fyr er Belzebub wtrek Dioßlana / ßyrer hvørn wtreka þa ydar Syner ? Þar ßyrer skulu þeir og verda ydrer Doomendur. Eñ eß eg rek wt Dioßlana med Guds Fÿngre / Sañlega er þa Guds Rÿke komed til ydar. Nær ed sterkur Hervopnadur vardveiter sitt Andyre/ þa er allt med Mak hvad hañ a. Eñ nær añar Yßersterkare kiemur og yßerviñur hañ/ þa ßletter hañ hañ øllū Hertÿium/ a hvør ed hañ treyste/ og i sundurskipter so hañs Herfange. Hvør hañ er eige med mier/ sa er a moote mier / og hvør sem samañsaßnar ecke med mier/ sa sundurdreifer. Nær Ohreirn Ande ßer wt af Mañenum / rasar hañ um þurra Stade/ leitar ad Hvÿld og ßiñur ecke/ þa seiger hañ : Eg vil apturhverfa i Hws mitt/ hvadañ eg foor wt : Og þa hañ kiemur/ ßiñur hañ þad soopad og prÿdt. Þa ßer hañ og tekur med sier siø adra
Anda

Anda sier verre/ og sem þeir eru þar iñkomner / byggia þeir þar / og verdur so þess Mañs hid seinasta/ verra hinu fyrra. Eñ þad skiede þa hañ talade þetta/ ad Kona nockur vt af Folkenu/ hoof upp sijna Raust og sagde til hañs : Sæll er sa Kvidur sem þig bar / og þaug Brioost sem þu mylkter. Eñ hañ sagde : Ja ad vijsu. Sæler eru þeir sem heyra Guds Ord/ og vardveita þad.

Exordium.

LEERE Er Laan Leingur Eñ Lied Er seigia Meñ i Fornkvednum Ordsꝫ hætte / og er hañ sañur / þvi þegar Eiganden̄ aptur heimter þa er hañs Riettur vte ad bruka sem Laaned took: Og svo sem þvi er hættad almeñe lega a medal vor Mañaña / so er þad eirneñ a sig komed a mille Guds og Satans. Andskoten̄ hefur a Stundum nærsta Diarfftækur vered til ad høndla med hañs Skiepnur/ þa hønum fyrer Einhvøgen Tilgang hefur þad leyft vered/ Eñ øngvañveigeñ mæ hañ raada yfer þeim moote Vilia hins Almattuga. Ad søñu heyrdum vier ei alls fyrer laungu/ ad hiñ Blygdunarlause Diøfull baud vor um Herra/ ad hañ villde giefa hønum øll Ryke Verallldareñar og þeirra Dyrd / Matth. 4. Eñ hvad nu ked Ryke hafder þu þa i Heimenum Satan? Er þu þorder ecke ad hwa i Svijnunum fyrer utañ Leyfe DRottens vors / Matth. 8. Syne sijnum hefur Gud feinged Raad yfer Verølldeñe / hvørn hañ sett hefur Erfingia allra Hluta/ Hebr. 1. Hønum hefur hañ giefed allt Valld/ bæde a Himne og Jørdu / Matth. 28. eñ ecke Diøflenum. Þar fyrer / þott ad DRotten̄ kalle hañ Høfdingia þessa Heims hia Job. 14. þa er þad ei svo ad skilia/ ad hañ med Frelsu hafe nockra Stioorn a Jørdu i þeim Hlutum/ sem Valldstioorneñe vidkoma / helldur meinar Lausnaren̄ þar med Heimeñ sem eru þeir Ogudlegu / þad eru Vantrwarettar Børn / Eph. 2. J hvørium Diøfullen̄ mættugur er til ad drijfa þa epter Villd siñe / til allskyns Synda og Lasta. Ei þorde hañ ad granda Jobs Lijkama fyrr eñ Gud gaf hønum Leyfe þar til / Job. 2. Ei gat hañ Petur siftad / þvi vors Endurlausnara Bæn mætte meira / Luc. 22. Og svo sem Andskoten̄ hefur eckert med Christum / edur þa sem i hønum eru / svo kuña ei helldur hañs Børn Guds Børnum ad granda framar eñ Gud leyfer. Øll vor Høfud-Hær eru talen̄ / og ecke fellur eirn Titlingur a Jørdu æn hañs Vilie/ Matth. 10. Nu þo ad Satan vel vite / ad hañ megnar eckert med øllum sijnum Illsku-Krapte a moote Einu Guds Orde / þa fer hañ ei vid siñe Illsku giøre ad ærcita Gud og hañs Vtvalda. Alldrei er svo sterkur Kastale / ad ei þurfe ad vaka svo leinge Strijded yfersténdur. Nu er Lijf þetta ecke añad eñ sijfelld Barætta/ Job. 7. Bæde hid Ytra og Iñra/ þvi er Þørf ad Sælen̄ vake i Hiartanu/ sem er Slot Lijkamañs / og bidie svo ad vier føllum ecke i Freistne/ Matth. 26. Jeg sagde fyrer Skømu / Børn Mijn / ad Andskoten̄ hefde eckert med þa sem eru Guds Handgeingner/ eñ þad gilldee a medañ þeir eru i hañs Þien

ustu/

ustu / eñ ecke añars. Svo marger sem ecke geingu wt af synu Hwse þa Noott / sem Paaska-Lambed var ad Nyølldt eted / þeir urdu þrȳ fyrer Mord-Einglen-um i Egyptalande/ Exod. 12. Guds Osyneleg Kyrkia hier a Jørduñe/ er Hws þad/ hvar iñe þid Saklausa Guds Lamb/ sem burt took Heimsins Synder verdr ur Daglega slaatrad og opfrad i Riett-trwadra Hiørtum þeim Himneska Fødut til Saaleiks Ilms: Gaanger þu wt af þessu Hwse / Christeñ Madur/ þa kañ eg ecke ad seigia þig Ohultañ fyrer Draaps-Einglenum/Eñ þyker hitt lÿkara ad þu meiger i hañs Hendur falla. J þessu H. Evangelio høfum vier Eptertæme / bæde uppa Andskotañs Illskufulla Medferd a Syndugum Møñum/Og so hañs Barna Heckvyse a moote Gude og hañs Børnum. Vil eg þvi i þetta Siñ tala/
1. Vm Diøfulsins Valld yfer syndugu Hollde a hinum fyrre Døgunū/og so nu.
2. Vm hañs Illsku i þvi ad spilla vorre Andlegre Velferd. Styrk oss þar til Naadarfulle Gud med Krapte þyns Anda/ J JESV Nafne / AMEN.

Vtleggingeñ.

MJøg so Aumkunarlega hefur þesse Mañeskia hallded vered/ & hiet um̄ giet i Gudspiallenu: Þvi hvad kañ Vesælla ad vera/ eñ þeg-ar Tunga Mañsins er bundeñ i hñs Muñe/ so hañ fær ecke talad vid adra Meñ sier til Skiemtunar/ Eige kvartad um̄ þa Hlute/ & hñ ang-ra. Eirn Maallepsingur er i Neimenū so sm̄ fyrer utañ Neimeñ/ Nañ hefur Tungu & talar ecke/ & ecke ølla betr eñ ein Lykneskia/ er hñ a sig komeñ. Nu eykur ꝥ þo miklu a/ ad ræda er af Gudspiallenu/ ad þesse Plaaga hafe vered af Diøflenū/ og er þvi ecke ad neita/ ad Gud hef-ur Andskotanū leyft mikla Hlute i Lykamlegū Efnū/ a Døgū gamla Testamentesins/ a Hiervistar-Døgū vors Frelsara/ a Døgum hñs Postula / hvøria hñ sier i Lage wtsende i synu Nafne til ad planta siñ Vyngard a medal Mañaña Sona hier a Jørduñe/ & so nockra Stund fram̄ epter Olldunum/ til ad styrkia & auka þessa Nyu Plantan/ med Auglysingu syns Maatt^s yfer Diøflenū. Hñs Owtseigianlegre Myskunseme & Naad hofū vier ꝥ ad þacka/ ad vier finnum ecke so miøg þar til a vorū Døgum/ ad Diøflenū sie leyft ad hafa Valld yfer Mañeskiuñe i Lykamlegañ Maata. Fiærre sie þvi/ ad eg seige ꝥ Gud kuñe ecke ef hñ vill/ ad brwka Andskotañ til ad straffa Synder Mañaña/ þvi hñ er i hñs Hende/ so & øll hñs Verk. Hitt efast eg um̄/ hvort ꝥ sie hñs Vilie nu um̄ Stunder. Sa alvitre Konungur hefur Þusund Vei-

ge og Maata til ad stioorna synu Rijke. Eins z eitt Kongs Rijke um̄breytest a marga Vegu epter Tijdunū/ so siaū vier eirneigeñ/ ad þ er skied i Guds Rijke hier a Jørduñe. Ad so ñu er hñ ecke sialþur i nockru Um̄breytanlegur/ helldur um̄breyter hñ øllū Hlutū/epter þvi sm̄ hñs Guddoomlegu Speke haga þyker. Hñ talade sialþur vid Fedurnar fyrer Flooded/ Hañ giørde slijkt hid sama vid Abraham z hñs Epterkomendur/ allt til Moysen. Moyses took Riettindeñ aþ hañs Muñe/ og fieck þau Israels Sonū/og hñ gaþ þm̄ fyrer hñs Hønd sitt H. Log-maal/skriþad a Steintøblū til ad liþa epter/Exod.24. Hañ stioornade sialþur eins z eirn Veralldlegur Konungur synu Folke/þar til þr villdu ei leingur laata hñ drottna yþer sier/ z hñ gaþ þeim Saul Konung i Bræde siñe/Hos. 13. Hañ talade þo vid hñs Epterkomendur þ Muñ siña Spaamaña/ z jaþnvel i Herleidinguñe lagde hañ sitt Ord i þeirra Muñ. Eñ i Tijmans Uppþyllingu heþur hñ talad vid oss þ Soneñ/ Heb.1.og laated hñ sm̄ er wtgeingeñ aþ hñs Skaute/Joh.1. opeñbera Møñunū siñ Vilia/eñ þegar hñ stie til Himna z iñgieck i sijna Dyrd/ þa sende hñ Postulum sijnū H. Anda aþ sijnum Fødur/Joh.15.sa er leidde þa i allañ Sañleik/Joh. 6. og kiende þm̄ ecke einasta hvad þr tala attu fyrer þm̄/ sm̄ Saaluhiaalpena erþa skylldu/ helldur og fyrer Herrum og Konungū/Matth. 10. sem opsooktu Guds Evangelium. Þesser eru þr/s oss haþa Guds Vilia skriþadañ epterlaated i Gudspiallum/Sendebreþū z Opeñberunū/ fyrer hvor ad Guds Kyrkia stioornast eñ nu i Dag hier a Jørduñe. Sijdañ þeirra Daga vitum vier ecke til ad Gud haþe talad vid Meñena/nema i þßu sijnu H. Orde/ hvørt ed eñ nu Daglega kieñest z predikast medal vor. Aþ þessu siaū vier hvør su margbreytt ad heþr vered Rijkiestioorn þss maattuga Allsherjar Konungs hier a Jørduñe. Eñ hvad Satans Viriettingum vidvijkur/ þa sie eg ad hñ heþur leyþt hm̄ marga Hlute ad fremia a Gamla Testamentesins Døgū. Hoñū þocknadest ad laata hñ sla siñ Þienara Job/mz Saarū og Kaunū/Job.2. uppa þad hañ reynde hañs Þoleñmæde/ og synde Andskotanū hvørsu ad Guds Kraptr være i Mañsins Breiskleika

Þ p maattugur/

mattugꝛ/ 2. Cor. 12. Hañ leyfde Toframoñū Pharaonis marga und-
arlega Hlute ad giøra ꝥ Satans Krapt / Exod. 7. 8. uppa ꝥ hñ mz
þm̃/ og þr mz hm̃ yrdu til Skamar/ fyrer Moysi Guds Þienara. Gud
leid hm̃ ad aklaga Josuam hiñ ypparsta Prest/ Zach. 3. so hñ af hin-
um ædsta Biskupe Sælna vorra strafadꝛ yrde/ ꝛ añad þvi um lykt/
er ad lesa i Søgum Gamla Testamentesins. Hvar ꝥ munde nu Gud
giøra þetta ? Ecke þss vegna/ ad hñ ei giæte mz sijnū Almættis Krap-
te alla Hlute verkad/ epter þvi s̄ sialfur vill hñ/ Þvi fyrer hm̃ er eckert
Ord Omattugt/ Luc. 1. helldur eins og hñ liet Pharaonem standa og
ecke um̃ Koll steypast/ þar til hñ optsiñes audsijnde sijna miklu Magt a
hm̃/ Rom. 9. Svo liet hñ a þm̃ Døgū Andskotañ brwka a stundū sij-
na Magt/ til ad læta Mañkyned siæ/ hvad miklu Gud være hm̃ sterk-
are/ so þr lærdu ad trua a eirn Drotteñ Gud/ ꝛ øngvañ añañ. Alldrei
hefur þo Andskoteñ feinged so mikla Magt til ad opeñbera sig Møñ-
unū/ so sm̃ a Holldsvistar Døgum vors Lausnara/ og lijtur ꝥ eins ut/
so sem Gud hafe viliad geyma sijnū Eingietna Syne þa sterkustu Or-
ustu moote hønū/ so hañs Sigur yrde þess frægare medal Mañaña.
Hañ talade vid hñ siælfañ/ eins ꝛ Madur talar vid Mañ/ Matth. 8.
Hañ kvalde Doottur þrrar Canaaniſku/ Matth. 15. Hañ kastade þm̃
Diofulooda a Vatn ꝛ Elld/ Matth. 17. Hañ bioo i þm̃ tveimur Ger-
gesenis/ Matth. 8. Hañ giørde þeñañ Mællausañ/ sm̃ vor Texte um-
talar. Hvar fyrer mun þetta skied vera/ B. M. Mañsins Styrkleika
siæ Meñ ecke/ nema hñ hafe einhvørn ad reina Orku vid. Og so sm̃
Endurlausnareñ seiger i þssu Evangelio/ þegar eirn sterkꝛ Hervopnadꝛ
vardveiter sitt Andyre/ þa er allt mz Mak/ hvad hañ æ/ etc. Þad var
vorū Herra ꝥ miñstu/ ad þvijnga Diofuleñ epter siñe Villd. Añad var
hñs Eyrende meira i Heimeñ/ s̄ var ad lwka þa Sekt/ er Mañkyned ætte
Gude ad giallda. Eñ so s̄ Drotteñ i Gamla Testamentenu leyfde And-
skotanū ad sijna Megn sitt odruhvøriu/ Møñunū til Eptertektar/ so
leifdest ꝛ þssu Illhvele ad vada hvad mest uppi ꝛ brwka Magt Myrk-
rana / a medañ Guds Sonur um̃giecks hier a Jørduñe i Mynd eins

Þioons/

Pidons/þm̃ ollũ til Trwarstyrkingar/ ẽ a hñs Nafn trua villdu/ad þr skꝛ mætti ad so Audvirdelegur/ sm̃ hñ var/ þa være hñ þo sa sem af Gude sendur være til ad nidurbriota Diøfulsens Verk / 1. Joh. 3. Og mz ollu ad sundurmola Høggormsins Høfud/ Gen. 3. Hefde z Guds Eingieteñ Sonur strax/ sm̃ hñ var til Himna fareñ/ bunded so Hendurnar a Diøfleñũ/ad hñ hefde ecke feinged odruhvoriu ad slꝛ sig sialfaũ a Muñeñ/ þa kañskie/ad Illþyded i Verølldeñe hefde sagt eins og þsser søgdu/ad þ Belzebub hefde hñ wtreked Diøflana a sijnũ Nierviſt ar Døgũ/þvi gaf hñ hm̃ og nockurn Taum um̃ Postulaña Daga ẽ er ad slꝛ af þra Gierninga Bok/z a medal añara þegar Satan mætte til Skam̃ar sier medkieña/ JEsũ veit eg/og Paal þecke eg/eñ hvorier erud þier? Act. 19. Pad er og lijklegt/ad fatækũ Fiskurũ/sm̃ hiellduſt fyrer Afskwm Veralldar/ munde ecke hafa stoorũ trwad vered i þeim Hlutũ/sm̃ so eru Gagnstæder Holldlegre Skynseme/ẽ Christs Evangeliũ er/hefde hñ ei stadfest þra Predikun mz þssũ og odrũ jafnvægũ Kraftaverkum. Dꝛsamlega hefur Gud uppbygt sijna Kyrkiu hier a Jørdune/ hvør sem þar ad vill giæta/ ad hñ hefur læted hana vaxa þ utañ allt Mañlegt Yferlæte/z alleina af þm̃ Hlutũ/ sm̃ ecke standa i nockurs Mañs Vallde/nema hm̃ sie þ af Gude giefed/z er hun i þssu lijk Salomonis Musteri/sm̃ bygt var fyrer utañ allt Hareyste/so þar heyrdest ecke Axar edur Hamars Hliood/1. Reg. 6. Seiged mier/hvort nockur Atrwnadur hefur so byriast sm̃ þsse? Edur so leinge stodugur stad:d/nema hm̃ hafe framflylgt vered af MañleguValldę? Eñ sijdañ hiñ Alhage Smidur hafde so fastañ Grundvoll lagt þ Spꝛmeñena z Postulana/ Eph. 2. Og allra hellst fyrer hiñ sterka Hyrningarstein/ hvørn Gud hefur sett i Zion/ Esa. 28. Ad hñ yrde Høfud Hyrningar um̃ Alldur z Æfe/so ad vel mætte ofañ a byggia/ þa hefur hñ læted Spꝛdoomunũ stota z Kraftaverkunũ liña. Gud giører ongvañ Hlut Forgiefens/og so ẽ þ ecke var Naudsynlegt ad Gud talade framar vid Meñena/edur opeñberade sig epter Postulaña Daga z Spꝛmañaña/ þar allur Guds Vilie er opeñber i þra Bookũ og Psalmũ. Svo lagde

hñ z Napl a Andskotañ epter þ hñ ei þurþte fram" auglÿsa sÿna miklu Magt a honū. Jeg veit eingeñ Røk til ad Gud haþe giefed Satan nockurn Tÿma Taum/alleina til ad kvelia Meñena/þvi hñ heþr noog Rææd til ad straffa Synder vorar an þss/helldr añadhvørt til ad reyna siña Barna Trw/edur sialþū hm̄ til Hegningar+ Eda seiged mier/nær Satan heþur auglÿst sÿna Magt/ nema sier til Syndvirdu z sÿnu Rÿke til Nidurdreps. Sÿdañ Gude heþur nu þocknast ad brwka øñur Med øl til ad stioorna mz siñe Kyrkiu/sm̄ er hid skiæra Livs Evvangelij/þa vill Gud ecke leika þ Mañlegre Forvitne mz Opeñberunū edur Krapta verkū/þar þr eru Oaþsakañleger/sm̄ ei vilia Guds Orde trua. Herodes vænte ad hñ munde siaa Teikn aþ JEsu/Luc.23. Eñ Jesus var ecke i Heimeñ komeñ til ad skiemta Herodi. Satan villde eineñ ad hñ auglÿste sitt Almætte a Steinunū/Matth.4. Eñ Christur sÿnde hm̄ ad hñ var sa Almattuge Hyrningar Steirn/ð hñs Høþud heþur i sundur broted+ Þetta Folk beiddest epter Teikne aþ Himne/og þotte þ ecke noog ad þeir saau Dioþuleñ wtrekeñ/eñ Herrañ sagde þeim skyllde ecke Teikn gieþast nema Jonæ Spamañs/Matth.12. Þvi eins z Jonas var Ninive/munde Mañsins Sonur verda þssare Kynslood. Eñ þr ð nu ecke vilia Gude trwa/ nema þeir þykest Dioþuleñ siaa/ skule eckert Teikn faa/nema MañsinsSonar/hvørs Greþtrunar z Vpprisu Teikn ad Jonas var. Og vilie þeir ecke þar med nægiast/ munu þeir siaa hñs Teikn i Skÿum Himens/ er hañ kiemur med Magt og miklu Velldi/ Matth.24+ ad fordæma bæde þra Himtrw og þeirra Vantrw/sem a Jordu byggia. J Añañ Mata vil eg taka mier Orsok aþ þssū Mal lausa Mañe til ad skoda æsamt ydur/hvørt ecke er sumum Moñum i Verolldu þssare eins miked Aþætt i Andlegre/so sem honū var i Lÿkamlegre Heilsu : Ei þurþū vier langt ad leita ad Dæmum þar uppa+ Hvørra Kostur var betre þra/ er søgdu ad JEsus ræke wt Dioþlana fyrer Belzebub/edur þssa Mælleysings? J hinu fyrsta Bodorde heþur Drottiñ tilreidt sier eitt Mustere i Mañenū/ seigiande : Þu skallt ecke haþa añarlega Gude fyrer mier/Exod+20+ Hvad hñ wtleggur i ødrū Stad/

stad/seigiande: Elska skallt þu Drotteñ Gud þiñ af ollu Hiarta þijnu/ og allre Aundu þiñe/ z ollu Hugskote þijnu/ Devt. 6. Eñ strax i odru Bodordenu hefur hñ skickad Kieñemañ til þssa Mysteris/ sm er Twng añ. Þeg̃ Kieñemeñerner i Gamla Testamentenu fooru til Frietta vid Drotteñ/ þa leitudu þeir hañs optarst i Helgedoomenum/ svo tekur og Tungañ af Hiartanu/ allt þad hun tala skal/ og af þess Nægd mæler Muñureñ: Eñ seiged mier/ Verdur nockud Guds Mystere helgad/ þo þar være Hiegoomleg Æfeñtijr z Skroksogur puldar? Eñ sijdur verdr Hiartad helgad med fauyijtũ Þaunkũ. Ad eg tale ecke um̃ skam̃arleg Ord z fiflslegt Hial/ sem Christnũ soomer ecke/ Eph. 5. Soddañ er undarleg Þogn i Guds Eyrũ. David bijdur ad Meñ sieu ecke eins og Hest̃ z Mwl̃/ hvoriũ meñ verda Vitel z Beisl i Muñ ad leggia/ Ps. 32. Eñ þ er Sorglegt ad vita hvorsu Mællausar Skiepnur eru frem re morgum Gudlausum/ sem vanhelga hañs H. Nafn/ forsmaa hñs Ord/ hæda ad hañs Þienurum/ spotta hañs Kieñingar og alldrei edur allsiallðañ taka sier hñs Dyrdarfulla Nafn i Muñ/ nema þa þr liwga edur sveria. Asnañ talade fordũ Daga/ Num. 22. Þegar Gud sende siñ Engel til Balaam ad moostanda honũ og hun talade rielt. Eñ þou Diemdu Villudyreñ. s ad nu uppalast i Heimenũ a Andskotans Stalle hafa lært añadhvort eckert edr illt ad tala/ þa Gud send̃ sijna Engla/ Mal. 2. þ er sijna Kieñemeñ til þz ad leida þa til Himnarijkes. Eru ecke soddañ fraleitar Mañeskir halldnar af daufũ Diofle? Jeg vil nu ei tala um̃ Bænrækiarleysed i Heimenũ. Hvor er sa er leite ad Drottne z akalle hñ i Neydeñe/ Ps. 59. Meñ læiast koma samañ i HwseGuds/ z Meñ kriwpa þar nidr til ad Fridmælast vid hiñ Almaattuga/ eñ Gud girñe þ være mz sañre Trw/ Lijtelæte z audmiwkũ Anda. Allt þ sm ecke er af Trwñe þ er Synd/ Rom. 14. Sa sm bidur an Trwar/ hañ bidur ecke einunges forgiefens/ helldur gioter sijna Bæn ad Synd so s David Oskar þm Ogudlegu/ Ps. 109. Og Meñ lasta Gud meir eñ dyrka mz soddañ Bænũ/ verande ecke einasta Mælhallter/ helldr verr eñ Mællauser fyrer honũ. Ecke þarf mikeñ Ordafiollda til ad vera

Mælsniall ß Gude/ s̃ er Hiartnaña z Nyrnaña Rañsakare/ Jer. 17. Eingeñ sa Moises Varer hæraſt/ Exod. 14. og sagde þo Gud vid hñ/ þvi hroopar þu þañeñ til myn? Konañ s̃ umgietur/ Matth. 9. talade ecke Ord fra Muñe/ helldr sagde mz sialfre ſier/ ef ß ad eg mætte ad eins snerta Falld hñs Klæda/ þa munda eg Heilbrigd verda? þo vard Myſt unſemdaña Afgruñ ad hyrta ſig ß heñe mz þſſũ Ordũ: Vert þu Hug Hrauſt Dott᷑/ þyn Trwa giørde þig heilbrigda. Hvør kañ oſſ hier um̃ betr ad underviſa eñ sa eingietne Son᷑ Fødurſens s̃ er i hñs Skaute? Þar hñ ſeiger til ſiña Lærefveina/ Matth. 6. Þegar þier bidieſt ß þa vered ecke margorder ſo ſm̃ Heidingiar þeir ed hyggia ad þr fyrer Mælge ſyna Bænheyrder verde. J Anda z Sañleika ber oſſ ad bidia/ Joh. 4. Þa tala Meñ noogu ſlett ß Gude/ þvi þ er ſa Mælshatt ur s̃ hm̃ þocknaſt. Aller Meñ koſtgiæfa ad tala fra Twngu s̃ Konungureñ talar/ ſo eiga vor Bænarord Guds Orde ſamlyk ad vera/ um̃ hvørt David ſo tal᷑: Herra þyn Ord eru gloandе/ z þar epter vill hñ breita nær hñ ſeiger: Herra/ myñar Varer ſkulu þyñu Lofe wtfleyta. So s̃ heitt Vatn i Suduñe yfergeingur z ſkwmar/ hvørt ed ei kañ leingur ad hallda ſier i Katleñũ fyrer Hita/ z þ kallar St. Pall/ Rom. 12. ad vera gloande i Andanũ/ eñ þſſar Glædur Hiartans aſtundar hiñ vonde Malleyſis Dioful ad wtſlockva a einhvørn Hatt/ ſvo þo vier tølũ þa ſkule Gud ecke heyra/ z þo vier bidiũ/ ſkulũ vier ecke Bænheyrder verda/ z þo vier wtbreidũ vorar Hendur/ þa hylie þo Gud ſyn Augu fyrer oſſ / Eſa. 1. Þvi glepur hñ fyrer oſſ i Bæneñe med Hiegoomlegũ Þaunkũ/ mz Vantrw/ mz Epterlaungun til vorra Vxa z Bwgarda/ eda mz Velgiu Andañs/ ſo vier ecke medtekner helldur wtſkirpter verdũ af Guds Muñe/ Apoc. 3. O oſſ auma / vier erũ ei betur a oſſ komner eñ Lazarus/ hvør ed ecke kuñe ad ganga fyrr eñ Chriſtur ſkipade ad leyſa af hm̃ Bondeñ/ Joh. 11. Svo erũ z vier/ ad vier meigũ ecke tala riett vid Gud i Bæneñe/ nema hñ uppleyſe Fiøtr vorrar Tungu/ z wtreke Malleyſeſins Dioful/ eñ legge Elldkol ſyns Anda a vorar ſaurugar Varer/ Eſa. 6. Þañeñ erum vier nu vid Gud/ eñ vid Naungañ

ungan̄ øngvu betre. Hvør kan̄ stærre ad vera Tungun̄ar Brestur en̄ so/ nær Men̄ giøra stooran̄ Roog af þvi/ sem̄ eckert er? Hvad kan̄ Vidurstyggelegra ad hugsast edur talast/ en̄ ad brwka Tunguna/ hvør ad er eirn hin̄ beste Limur a Man̄sins Lÿkama/ sem̄ giørd er til ad lofa Gud sin̄ Skapara/ til ad forsvara sin̄ Naunga/ til ad semia Frid millum̄ Sundurlyndra/ ad brwka hana seige eg til ad myrda hin̄ Saklausa/ ꝛ ræna Lÿf ꝛ Æru af sÿnum̄ Naunga? Lÿgen̄ er verre øllum̄ ødrum Andskotans illsku Aundum̄/ þvi er sa plagadur med vondum̄ Diøfle og þwngu Mælleyse/ er sier hana temur. Øll Synd er Lÿge/ ꝛ fyrer hina fyrstu Andskotans Lÿge/ Gen. 3. er øll Synd in̄komen̄ i Heimen̄/ ꝛ sÿdan̄ wtrun̄en̄ til allra Man̄a/ ꝛ þott ad aller sieu ecke ad þÿssu fun̄dner/ þa er þo hier fyrer utan̄ mørg Tungun̄ar Vanbrwkan / sem̄ i allan̄ Mata er Osæmande. Þar eru þeir til/ er eckert Velgiørt þyker/ utan̄ hvad þeir sialfer giøra/ ꝛ lasta an̄ara Giørder/ jafnvel þær/ sem̄ ecke Lastverdar eru. Falle margvÿsleger Doomar um̄ eirn Hlut/ kieppast þeir vid ad filla þan̄ Flock/ er færer a hin̄ verra Veg. Þesser eru giarnan̄ sialfer hiner sÿdstu ꝛ ødrum̄ lakare/ ꝛ af þvi þeir vita ad þeir eru sialfer illa ræmder/ þa ætla þeir ad an̄ara Ohroodur mune þeirra Afsokun verda. Þu Hræsnare/ seiger Frelsaren̄: Drag fyrst Biælkan̄ wt wr þÿnu Auga/ Luc. 6. Þad være vel adgiætande/ ad sa være Heilskign sialfur/ sem dæmer um̄ an̄ars Blindne. Jeg veit ad þ er Loflegt ad seigia einum̄ til sin̄a Lasta/ þvi seiger Drotten̄ Gud/ Levit. 10. Þu skallt straffa þin̄ Naunga/ so þu berer ei Skulld hans vegna/ en̄ þ æ ad vera epter Skynseme/ so ad Gaukuren̄ dæme ecke um̄ Svana Hlioodod/ eda Hrafnen̄ um̄ Sundfuglana. O Herra Gud/ hvør kan̄ ad vita hvad opt han̄ syndgar? Ps. 19. Dæmed ecke seiger Endurlausnaren̄/ so þier verded ecke dæmder. Fordæmed ecke/ svo ad þier verded ecke Fordæmder/ Þvi med þeim sama Mæler/ sem̄ þier ødrum̄ mæled/ mun ydur aptur mællt verda/ Matth. 7. Hvad margur dæmer sialfan̄ sig Ovitande/ þegar han̄ adra dæmer fyrer somu Leste/ er han̄ er mest hladen̄ sialfur? Og eckert er tÿdara en̄ þ/ ad men̄ lÿsta þ a ødrum̄/ er þeir vita med sialfum̄ sier/ viliande þan̄en̄ dyliast fyrer

Mon̄

Møkunū. Þar eru ꝛ soddan skynlausar Mañeskiur til/ s̄ lÿta sin Næ-
unga ꝥ þa Hlute/ s̄m hm̄ er ecke i sialfs Vallde ad giøra vid. Soddan
er eirn skadlegur Jllsku Ande/ þvi hvør hn̄ foraktar Fatækan/ hn̄ hæd-
er Skaparan/ seiger Salomon/ Prov. 17. Svo er ꝛ um̄ hvad añad-
Sie einhvør Vitgrañur/ Vesæll/ O-frijdur/ Mælhalltur/ eda hefur
nockurn þvilijkan Brest Nátturuñar/ sem hn̄ fær ecke adgiørt/ þa ƀin-
ast þo soddan Vitstola Mañeskiur/ s̄m ecke skamast sijn ad haƀa þvi-
lijkt ad Hæde. Heyr þu syndugur Madur/ er hn̄ Fatækur/ seig mier/
J hvøriu ert þu Audugre? Þar hn̄ vantar Fiemunena/ hvøriū Møl-
ꝛ Rid kan ad granda/ eñ þig vantar Þeckinguna a Gude ꝛ sialƀū þier:
Er hn̄ Vanskapadur ꝛ ei so Giørvilegur/ Þorer þu ad seigia ꝥ liott/
s̄m Gud heƀur so vera láted? Eñ lijt þig hid Jñra/ ef þu mátt/ ꝛ skoda
hvørnen Dioƀullen̄ hefur afmyndad Sálu þijna/ ꝥ þu mátt ecke lijta
riettu Auga til Guds Skiepnu: Han̄ er Vitgrañur ꝛ veit ei hvad gió-
ra byriar/ Hvøriu ert þu Vitrare? þar þu m̄ꝛ Siálfs-Þoottanum ꝛ
Hn̄s Nidran giører þig hm̄ þess Fávijsare/ s̄m Odur Madur er Heim-
skum argare. Lucifer/ hvørs ed gieted er hier i Evangelio var af þm̄
i Samaria Beelsebub kalladur/ ꝥ er Flugna Høfdinge/ ꝛ ꝥ af þvi/
ad Jllsku Ondunū i Loptenu verdur vid Flugur samlijkt/ Eph. 6. eñ
ꝥ er Þrra Art ad sækia þar mest ad ødrum liƀande Skiepnū/ s̄m þm̄
er Meinsamast/ ꝛ hvar s̄ Hørunded er aƀ/ þar setiast þær a ꝛ stijnga.
Þeim eru hiner Ogudlegu Spottarar lijker/ s̄ eru þrottker um̄ añars
Mein/ ꝛ una sier illa nema einhvør steite sig/ sveria sig so i Ættena ad
Þr sieu aƀ Fiandanū/ um̄ hvørn Paulus talar/ Eph. 2. ad hn̄ sie eirn
Høƀdinge/ s̄ Vallo haƀe i Loptenu/ verkande i Þvermoodskuñar Børn-
um. Þesse Mælhellste drottnar nu so miøg i Heimenum/ ad þott aller
háte hana a ødrū/ s̄ Von er/ þvi hun spiller hinū besta Hlut/ s̄m er
gott Mañord ꝛ Rykte/ þa gieta so fáer vaned Tungu sijna þar uñ/
og eru Þr aƀ Dioƀlenū þunglega plagader / s̄m þañen lynder eru/ og
være øllu betra ad þm̄ være Tungan wr Muñe skoren / helldur eñ ad
Þr sieu vel Talande til þess ad saƀna sier þm̄ Syndum/ er þvi vallda
ad

ad þr ecke fa eirn Vatnsdropa til ad kiæla hana mz/ nær þr þyñast i Helvijtis Ellde/ Luc. 16. Af hvoriu St. Jacob seiger/ ad þvilijk' Tun gr sieu upptendrad' þvi ep Ellduriausnaren ship' ad wisinga þ Aug ad/ z hneixl' / Matth. 18. þa er lijklegt ad hid sama meige þss helldr um Tunguna seigia/ ō hun er hæpare til ad dryggia fleire z verre Synder/ nær hun misbrwkud er. O Herra JEsu Christe/ þu saklausa Guds Lamb/ sm ecke upplaukst þijnu Muñe/ helldur eñ Saudur til Slatrun ar leiddur/ Esa. 53. Virdst þu ad temia vora Tungu til ad loþa og dyrka þitt H. Napn a medañ vier hrekiunst i Vilegd þssare/ so ad vier þier eilijft Loþ syngia meigum i Dyrd Himnaña / med øllum Utvøldum Guds Børnum / A M E N.

Suñudagen i Midþøstu.

Gudspiallet/ Joh. 6. Cap.

Þeim Tijma. Epter þetta foor JEsus yþer um Siaþarhaþed Galileæ / sem liggur vid Staden Tiberiadis / og mykell Mañpiølde fylgde hønum epter / þviad þeir sau hañs Jardteikn/ sem hañ giørde a þeim sem siwker voru. JEsus gieck uppa eitt Fiall / og settest þar nidur med sijnum Læresveinum : Eñ þa var Paskahatijd Gydinga nalæg. Og JEsus leit þa upp / og sa ad mykell Mañþiølde kom til hañs / þa sagde hañ til Philippum : Hvadañ kaupum vier Braud so ad þesser neyte ? Eñ þetta sagde hañ til ad freysta hañs þar med / þviad hañ visse sialþur hvad hañ villde giøra. Philippus svarade hønum : Braud fyrer Tvo Hundrud Peninga nægest þeim ecke / so ad hvør eirn faie þa nockud lijted. Eirn aþ hañs Læresveinum / sem ad var Andreas Brooder Simonar Petri / sagde hønum : Eitt Vngmeñe er hier / sem heþur Fim̃ Byggbraud og Tvo Fiska. Eñ hvad skal þetta a med al so marga ? Þa sagde JEsus : Lated Meñena setiast nidur ad borda. Eñ þar var i þeim Stad Gras miked : Og þar settust nidur ad borda/ Kallmeñ ad Tolu/ nær Fim̃ Þusunder. Eñ JEsus took

Braudeñ/ þa hñ hafde þacker giort/ og bieck sijnum Læresveinum/ eñ þeir feingu þeim sem til Bordsins høfdu seist: Slykt hid sama af Fiskunum/ so miked sem hvør villde hafa. Eñ þa þeir voru metter/ sagde hañ til siña Læresveina: Safned samañ þeim Leifum sem af geingu/ so ad eckert spillest. Eñ þeir sofnudu þeim samañ/ og fylltu upp Tolf Karfer medur þessar Leifar/ af þeim Fim̃ Byggbraudum/ hvoriar ad voru auk þess sim̃ þeir høfdu neytt. Eñ þa er þesser Meñ sæu hvort Teikn ad JEsus giørde / søgdu þeir: Þesse er sañarlega sa Spamadur sem i Heimeñ skal koma. Eñ þa JEsus formerkte þad / ad þeir mundu koma og handtaka hañ / og giora hañ ad Konunge / Veik hañ einsamañ burt / upp aftur a Fialled.

Exordium.

EINN af þeim Gømlu Speckingum sagde Fordum Daga / ad Natturañ være ænægd med lıted: Eñ ef vier eigum ad skrifa under med hønum/ þa munar nockru hvørneñ Natturuñar Þyding er tekeñ / þvi skilieſt fyrer þetta ecke nema Sæl og Lykame i sialfum sier/ þa er þad satt ad þau þurfa ecke mikils vid af Veralldlegum. Munum sier til Vidværis. Þegar Lykameñ er Osollteñ og Ofroseñ þa er hønum noog / eñ þegar Sæleñ gyrnest ei framar þa er hun ænægd og vardar litlu med hvøriu þesse Naudþurft er uppfylld/ þvi eins vel unde Adam i Skiñkyrtlenum / Gen. 3. og Salomon i allre siñe Prydi/ Matth. 6. og Johañes øllu betur i Ulfallds Felldenum / Matth. 3. helldur eñ Herodes i siñe Purpura Kæpu/ Act. 12. Eñ sie Natturuñar Gloosa tekeñ fyrer er Syndumspillt Mañsins Edle / þa hefur hun nær þvi alldrei noog / hun er Elldenum lyk sem þess meir logar sem meir er i hañ bored. Bloodsugañ stepper Hwdeñe um̃ sider þegar hun er fullordeñ / eñ Syndumspillt Nattura sialldañ þvi er hun leggst æ. Sadningeñ er heñe Orsøk til æ meira Hwngurs / og hun verdur alldrei sødd nema med Sullenum. Vilie nockur sedia heñar Fyſn / þa tekst þad ecke med ødru Moote eñ ad draga vid hana Foodred / svo hun dragist sialf upp um̃ sider. Hvad lytels ad Natturañ af sialfre sier vid þurfe / þad kieñer oss Frelsareñ hia Luc. 12. Cap. medal añarra þar hañ seiger: Vered ecke Hugsiwker fyrer ydru Lyfe hvad þier skulud eta / eda fyrer ydar Lykama/ hvøriu þier skulud klædast / Er ecke Lyfed meir eñ Fædslañ? Og Lykameñ meir eñ Klædnadureñ? Eñ þott ad vor Nattura þurfe ecke margra Hluta eda mikells Errar Umsorgunar vid / þa hefur Gud samt tilskickad ad Madureñ skule med Ervide næra sig af Jørduñe alla siña Lyfdaga. Þad gamla Løgmæl stendur eñ nu i Dag Oraskad/ J Sveita þyns Andlitis skallt þu þyns Brauds neita/ Gen. 3. Gud hefur lofad ad blessa Israels Ervide/ Deut. 28. eñ ecke hans Idiuleyse/

hañ

þañ giefur ad søñu þeim er hañ elska sitt Braud þa þeir sofa / Pſ. 127. Hañ lætur Himinen̄ rigna/ Jørdena groa/ Fienaden̄ Avaxtarsamañ verda og Vøtnen̄ af sier giefa allra handa Fiska/ þott Madurin̄ sofe: En̄ samt hefur hañ þo ecke hier med leyft ad hañ skule alldrei vaka/ øngvum hefur hañ heited ad steikte Gixskule fliwga i Muñ hønum. Leten̄ er eirn lifande Daude og vakande Svefn / og vinnur ecke nema til Oþocka bæde hia Gude og Møñum. Ef nockur riettet Einhvørrium Olmusu og hañ neñer ecke vid ad taka / Hvad kañ sæ vid þvi sem giefur? Og svo er þad eirneigen̄/ þegar Gud upplykur siñe Milldu Hende til ad sedia allar lifande Skiepnur/ og lætur Grased vaxa a Jørduñe/ Fisken̄ tingast i Vøtnunum / Fienaden̄ Avaxtast a Landenu / En̄ Meñerner forsooma ad hyrda þessar Guds Gaafur/ Er þa nockud Skullden̄ hia vorum Skapara ? Langt fra þvi. Man liet hañ rigna a Eydemørkuñe/ Exod. 16, en̄ siælfer mattu Jsraels Syner þad samanlesa/ og alldrei veit eg ad Mañenum sie Atviñu siñe lofad nema þañ hafe Vm̄sorgun þar fyrer med synu Erfide / þo ecke med Heidinglegre Bwksorg / med hvørre Gud bañar ad þyngia Hiørtun / Luc. 21. J Einu Orde ad seigia / ad leita fyrst Guds Rykis og hañs Riettlætis / svo oss allt añad Gott tilleggest/ Matth. 6. Þad er sa riette Vegur / en̄ þadañ fra liggia Tvær Viller Gøtur/ Oñur til Lete og Omeñsku / Oñur til ofmikillrar Ahyggiu. Bædar verda oss bañadar i upplesnu Evangelio / af hvørju eg vil þad alleina tala i þetta Siñ/ hvørnen̄ vier eigum Christelega og Ærlega ad leita Næringar vorrar. Hialpa oss hier til goode Myskunsemdaña Fader fyrer JEsum Christū/ Am̄.

Vtleggingen̄.

J Vpphafe þessa N. Evangelij heyrū vier/ B. G. E. ad þegar vor Herra foor yfer um̄ Siooen̄/ sm̄ liggur vid Staden̄ Tyberias/ Þa hafe Mañfiølde mikill fylgt hm̄ epter/ þviad þr sau þær Jarteikner er hn̄ giørde a þm̄ siwku. Sañlega hefur þ vered Eyrende þessa Folks ad heyra Jesū og hn̄s Kieñingar hvøriar hn̄ Stadfeste med Krapta-verkunū. Þeir telia ecke epter sier ad fylgia hønū epter þo hn̄ geinge a Eydemørku/ Þvi JEsus Gieck Vppa Eitt Fiall seiger Texten̄/og þr fast ecke um̄ þad ad þr høfdu eckert til Matar med sier/ z ei helldr var þar ad fæ i Obygdeñe. Lær hier af christen̄ Madr hvørnen̄ þu att ad haga Daglega þynu Framferde. Þesser voru 5000. Ad Tølu/ en̄ Gud giæfe ad 5. findest i mørgū Þusundū a medal vor sm̄ læte sier um̄ hugad vera/ ad leita fyrst Guds Rykis/og hn̄s Riettlætis/ædur en̄ þr fara ad þyngia sitt Hiarta mz Sorgū þessarar Næringar. Ecke er hier giefed um̄ ad þetta hafe skied a Sabbats edur Hvyldardeyge/ þ hefur

og ecke vered/þvi aññars munde Drotten hafa byrst i Samkundunne/z ecke vered a Reisu þann sama Dag: Þu skallt z ecke meina ad þ sie nóg ad þu hlauper til Kyrkiunnar hvorn helgann Dag+Hvorn Dag attu ad Offra Gude Þackargiørdeñe/þvi hvørn Dag er hñs Myskun ny z fersk yfer þynu Hofde/Thren. 3. Þu medtekur a hvøriu Deige þitt Dag-legt Bráud mz þynu Munne/þvi á z þiñ Munn daglega ad lofa z pryd sa hñ s þig z allar lifande Skiepnur mettar mz sine Velþocknan/eñ þu ert Hyrdulystell þar um/ z þier þyker þre Stundu illa vared vera/s þu giefur Gude til ad bidia hñ um sijna Blessan/eins z hm sie veitt i þvi ad myskuna þier. Hvørn Afgud giorer þu sialfañ þig? Mein þu ad eitnrar Stund Erfide drage þier meira eñ hñs Adstod s i einu Augna blike snere Vaine i Vijn / Joh. 2. Sem med sine Blessan mettade 5000. Mañs af 5. Byggbraudum? Mun þitt Vikuverk med allre þijñe Ahyggiu verka meir eñ hñ s á 6. Døgum skapade hid omsamlega Stor virke Himens og Jardar? Gen. 1. Og þo ert þu svo ðañ Smaltrygg-ingr/ad þu villt ecke fa hñ i Lid mz þier/medur eñ þu geingur til þyns Erfidis. Veitst þu ecke ad Madureñ lifer eige af einusamañ Braude/helldr af sierhvøriu Orde s̃m framgeingur af Guds Munne/Devt. 8. Tveir Veiger liggia til alls Nægta i Heimenu / añar i giegnu mykel Vmsvif med Martha/Luc. 10. Eñ añar med Mariu ad þvo Fætur JEsu med synu Tarum/ og þerra þær med Harlockum synu/ Joh. 11. Ecke seige eg ad þessar Leider kuñe ecke samañ ad liggia/z þott siñ fare hvoria/ad þr kuñe ecke bader ad hafa sama Næturstad/þvi Martha z Maria kuña vel ad forlykast i einu Hwse/þo so ad hin giøre ecke þessa afskipta edur klage yfer heñe/ þvi hun hefur wtvaled þ gooda Hlute skipted / Luc. 10. Luckulegt er þad Hws hvar Forsioon og Gudrækne halldast i Hendur/so ad Maria bidur eñ Martha stydur/Eñ skule añars hvars an vera / þa er sa langtum beñe sem liggur Rietteleguis til Guds/helldr eñ hiñ s lætur oss plækiast i krijngum hñs Skiepnur. Vor Ahyggia z Erfide kañ ad bregdast. Hvad margur viñur Bake brotnu? Og þrijfst ecke samt? eñ Gudrækneñ hefr alldrei nockrum brugdest/hellb ur

ut verda þm̃ aller Hluter ad goodu/ jafnvel sialfur Skorturen̄/ sm̃ ad Gud elska/ Rom. 8. Sieu þr Lijkamlega Volader/ þa eru þeir i Guds Rijker/ sieu þeir forakťader i Heimenū/ þa eru þeir þo mykels metner i Himnenum. Skal eg kalla hn̄ Rijkan̄ sem á mørg Naut og Saude? Og ecke myklu helldur þan̄/ sem á Himens og Jardar Skapara. Ef Gud blessar ecke sijna Þioonustu med Rijkdoome / þa bregdst þad þo alldrei/ad hn̄ blesse hana med sialfū sier. Sa er ecke rijkur sem miked á/ helldur hin̄ sm̃ lætur sier nægia: Eñ han̄ sm̃ hefur Gud/ hn̄ er all tijd ánægdur/ þvi þegar han̄ hefur Drotten̄/ þa skeyter hn̄ hvørke um̃ Himen nie Jord/ Ps. 73. Mig skal ecke furda þo Gud láte a stundum sijna Elskendur vanta Audlegd Heims þssa/ þvi hn̄ hefur giefed þm̃ lángtū betra/ sem er sialfan̄ sig. Þegar nockur hledur sitt Skip med nytsamlega Vøru/ þa lietter hn̄ a sier Barlesten̄e. Hvad skyllde han̄/ sm̃ fullur er af Gude vilia þyngia sig med Mammona? Og mun hn̄ ei alla Vegana varast Diøfulsins Snørur/ z̄ Gud hefur einu siñe veiddan̄ i sijnu Nete? Sa sm̃ Gud hefur/ hn̄ hefur meir eñ allt/ z han̄ sm̃ ecke hefur Gud/ han̄ hefur miña eñ ecke neitt/ svo verdur giefed þeim sem hefur/og teked fra þeim sem ecke hefur/ eirneigen̄ þad hn̄ hefur edur meinar sig hafa/ Marc. 4. Vier heyrum framveiges i Gudspiallenu ad Drotten̄ seiger vid Philippum: HVar KAupum VJer BRaud/ SVo Ad ÞEsser Neyte? Allt Valld hafde JEsus a Himne z Jordu/ Matth. 28. þo rádgast han̄ um̃ þetta vid sin̄ Lærersvein/ hvar þeir kuñe Fædslu ad kaupa. Med hvøriu Orde hn̄ bender þier til/ christen̄ Madur/ hvørnen̄ þu átt ad leita þinar Atvin̄u/ z̄ er i allan̄ leyfelegan̄ Máta. Ecke ad Andskotans Ráde/ þvi hn̄ stelr øllu þvi hn̄ rædur til/ z ert þu þa hn̄s Þioofsnautur ef þu fyrer hn̄s Aeggian wtvegar þier Foostur: Ecke med Okre/ þvi Drotten̄ seiger: Þu skallt ei fá þijna Peninga þijnū Broodur til Okurs/ Deut. 23. Ecke med Kwgun edur Narddrægne/ þvi Gud hefur Andstygd a þm̃/ sm̃ selur Lijtelmagnan̄ f. eirn Pening/ og hin̄ Fátæka fyrer eirn Skoo/ Amos. 2. Nærst þessum sitia i Andskotans Rijke Þioofarner/ sm̃ wtrietta sijnar Hendur til an̄arlegra

arlegra Fiarmuna/ um̄ hvøria St. Pall seiger/ 1. Cor. 6. ad þeir ecke eignest eilijft Lijf/ & i Sañleika þa er Þioofureñ Svyvirding bæde ꝼ Gude og Møñū. Ad søñu seiger Syrach/ Cap. 20. ad lijdañlegre sie Þioofureñ eñ Lygareñ/ þo munu bæder til Olucku verda. Eñ þegar eirn Odæda Skielmer tviñar hvørttveggia samañ mun hñ ecke flietta Oluckuñar Snøru handa sijnū eigeñ Hælse? Og þott hñ meige um̄flyia þa Tijmañlegu/ þa er eckert vijsara/ eñ ad hm̄ sælgad verde med eilijfre Kyrkingu i Helvijte/ þvi eg hafde nærre þvi sagt/ ad þad være Þioofsins Lucka/ ef hñ yrde heingdur/ ef skie mætte ad Gælgeñ frijade hñ fra Helvijte. Heyred þier Satans Børn/ ef nockrer erud/ sm̄ meiged Ord mijn heyra/ edur til þeirra spuria : Erud þier eñ nu ecke Oþyrster vordner af Bloode fætæks Almwga hier i Lande? Nær vilied þier læta af ad wtsiwga Hws fra sm̄ ydur Forsorgun veita med sijnu Erfide? Skulu Guds Børn leinge bera ydar Svyvirding? A Gud oss leinge reidur ad vera ꝼ ydar Saker? Geingur ydur ꝥ ecke til Hiarta/ ad hñ straffar þa ꝼ ydar Skulld/ & ydur ala? Hafed þier ecke heyrt/ hvørsu Gud vard reidr vid Israel ꝼ einsamañ Achans Þioofnad? Jos. 7. Vited þier ecke hvad Drotteñ seiger hia Zach. 5? Þad er sw Bølvan sm̄ wtgeingur yfer Landed/ þvi aller Þioofar verda sagder froomer epter þijssu Brefe/ eñ eg vil ꝥ framkoma læta seiger Drotteñ Zebaoth/ ad ꝥ skal koma yfer Þioofsens Hws/ og þess Hws sm̄ sver Falsklega vid mitt Nafn/ og þad skal blijfa i þeirra Hwse og eyda þvi med þess Stockū & Steinū. Þeinked þier, þa fyrst hñ lijdur ydur ad plaga sijn Børn medañ ydar Tijme yfeerstendur & Magt Myrkrañа/ ꝥ Gud mune vera eins & þier/ af þvi hñ þeiger? Ps. 50. & sier þo þetta/ og ecke vitia um̄ sijder ydar Ogudlegs Athæfis i sine Reide/ sm̄ ad breñur allt til nedsta Helvijtis/ Devt. 32. Þar fyrer læted af Illu/ O þier Eytur Ormar & Nødrukyn/ & lære goott ad giøra/ Esa. 1. Hvør hañ hefur stoled/ hñ stele ei framar/ helldur Erfide med Høndunum/ Eph. 4. Maureñ er eirn veikur Hoopur/ þo wtvega þeir sijna Fædslu um̄ Sumartijmañ. Kunijsen er & veikur Lijdur/ þo byggia þr sitt Hws a Steinum.

um. Gras-Hopputnar hafa øngvan Konung/þo ganga þær w: allar i Hoop. Gøngu-Rofan vinur med sijnu Footu/ z er i Konunganna Hij-bijlum/Prov. 30. Þetta giøra hin vesælustu Kvykinde Jardar/en hvad giøred þier/ sm Gud hefur gefed skynsemdarfulla Saal i heilbrygdan Lijkama? O þier hin hreckvijsa Kynslood/ hvørsu vilied þier umflija Guds Reide z Fyrerdæmingena? Matth. 23. nema þier ydrest af Hiar-ta. Gudspiallamadurenn seiger ad JEsus Hafe Talad þesse Ord til ad Freista Hanns Med / Þvi Hann Visse Sialfur Hvad Hann Villde Giøra: Þu skallt z ecke læta þig þ undra þott Gud reyne sijna/christ-en Madur: Gud freistar ad sønnu einkis Manns til Ills seiger Jacob/ Cap. 1. Enn til Goods freistar Gud Mannsins / so ad Reynsla vorrar Trwar fiñest Gullenu dijrmætare/1. Pet. 1. til Lofs z Dyrdar Christo. Abraham vard freistadur/Gen. 22. so hñ være Fyrermyndun allra A-brahams Sona/sw Canaaniska/ Matth. 15. so eingenn ørvænte þott Gud meige þeigia um Stund vid Bænu sinna Barna. Merkelegt er þetta ad Drottenn spyr Philippum ad þessu framar ødrum/sannlega þvi hann hefur Trwarveikur vered/so ad þ dyrlega Kraptaverk er hñ villde giø-ra/mætte þss befur ganga hm til Hiarta. Eda hvad seiger vor Herra/ Joh. 14. vid sama Læresvein er hñ beidde ad hñ sijnde þm Fødurenn/ trwer þu ecke ad Faderenn er i mier z eg i hm? Og varla ødruvijse voru hiner Læresveinarner a sig komner / hvar þ Endurlausnarenn straffar þa/ Matth. 16. þa þeir høfdu Brauded epterskiled/seigiande: O þier Lijtiltrwader/ enn þa skilied þier ecke/ muned þier ecke þau 5. Braudenn þar ed voru 5000. Manna? Og hvad margar Karfer þier upptookud. So vill nu vor JEsus med Reynslunne z Auglijsingu sijns Almættis midt i Freistingunne smammsamann innplanta Trwna hia sijnu Læresveinum z sama giører hñ enn nu i Dag þa hñ Himalpena undanndregur edur lætz veniuleg Lijfs Medøl bresta. Gud næde/þott Menn sieu Christi Læres-veinum i flestu Oljker nu i Heimenum/ þa finnast þo marger fra Lijkar i þessu/ Braud þ 200. Peninga næger þm ecke. Enn hvad giørum vier z Strax sm vier høfum ecke fullann Maga Matar/þa er þar Munnurenn

fullur

þullur Orvæntingar. Ef þar er ecke allt þ Augunn sm eta skal / þa seiger hinn Vantrwade/þott Gud giøre Glugga a Himinenn/þa kann þ ecke ad skie ad Menn life/2. Reg.7. Enn hinn Matvande giettur ecke lifad vid þ Liettmete sm Daglega þellur/ hn seiger/ hvar vill þsse giefa oss Kiot a Eydemørku/Num. 11. Syniest nockud Omøgulegt/ þa hæder mannleg Skynseme þar ad. Hvørnenn skal þsse giefa oss sitt Hold ad eta z sitt Blood ad drecka? Joh. 6. Þesse Orvæntingarennar og Dpolennmædis Ord byrgia tijdt z opt aptr Guds Myskunar Ddür/so hann lætr hinn Gudlausa verda epter Trw sinne. Heyred þier mier/er þa nockurt Ord Omættugt þ Gude? hn s skapad heftr Steinenn kann hn ecke ad giefa Vatn af hm? Num. 20. Hn s giørt hefur Vatned/hvad liett veiter hm ad umhverfa þvi t Vyn? Joh. 2. Er hønn nockud bægara ad læta mig finna Gull i Fiskfens Munne/ helldur enn i Filsnu Jardar? Er ecke Hrafnenn grædug Skiepna? þo liet hn Eliam fæ af hns Munne Kiøt og Braud/1. Reg. 17. Þressar nockur Olium wt af Leyrkierum? Og þo fyllte Spæmannsins Bæn z Eckiunnar Trw so mørg Kier allt æ Barma/2. Reg. 4. Þu seiger Gud giøre ecke Kraptaverk a þessum Døgu so sm Eliæ. Eg medkienne þad/þvi þss giørest ecke Þørf. Gud hefur giørt so mørg Kraptaverk sijdann Eliæ Daga/ad sa sm ecke vill Gude trwa fyrer þau/hann munde ei helldur trwa þoott hann sæe Eliæ Kraptaverk. Þar eru ei helldr marger a vorū Døgū/sm þioona Gude eins z Elias. Være þar Eliæ Trw/hns Arvekne z Astundan i Guds Þioonustu/þa trw mier til/ ad Eliæ Gud er eirn og hinn same/ og ecke umbreytest hn. Þu seiger: Gud giører eingenn Kraptaverk/ enn hvørt er meira ad giøra alla Hlute af aungvu/ Gen. 1. Eda ad giøra Vatn af Vyne? Eda Steina ad Braudū? Mier synest eckert meira Kraptaverk enn þ/ad Gud kann ad forsorga þann Vantrwada. Læresveinarner gætu ecke wtreked Tunglmeina Diøfulenn þ þrra Vantrwar Saker/ Matth. 17. enn eins miked Valld hefur Gud yfer Diøflenū s yfer ødrū skynū Skiepnū/ þvi synest mier þ yfer Mæta miked Kraptaverk / ad Gud lætr hinū Vantrwada z Opacklæta nockurn Hlut ad nockru goodu verda.

verda. Þar þyrer E.G.B. ef Mañlegur Veikleike kañ ad koma iñ hia oss so sm̃ Christi Lærisveinũ/ef vier erũ þeim lijker i Trwarveik-eñe/þa verũ þm̃ ecke Olijker i Nijdneñe: Þeir giørdu slijkt er þm̃ var skipad/ þeir stoodu ecke upp i Nøsunũ a sijnũ Herra/ eins og ad være þetta Omedal svo sm̃ ad giøra vorer Þioonustumeñ a þessũ Døgum/ sie þeim skipad nockud Oveniulegt/þa hroopar hiñ late ad þar sie Lioon a Veigenum / Prov. 22. Giørum þvi Verk Kallanar vorrar i Guds Otta / og vørpum allre vorre Ahyggiu uppa Gud / hañ mun þvi vel til Vegar koma/1. Pet. 5. JEsus Took BRauded J Sijnar HEnd-ur seiger Textenn : J þær blessudu Hendur took hañ þad / i hvøriar Fadereñ heþr lagt alla Hlute / Joh. 3. Framar seiger Gudspialled ad hñ hafe lited Augũ til Himens og giørt þacker. Ej þurþte vor JEsus þssarar Blessunar vid/til ad giøra Krapiaverk þ sialþañ sig/ þad vottar hñ sialfur hiâ Joh. 11. seigiande. Eg þacka þier Fader ad þu Bænheyrder mig/eñ eg visse þu munder mig Bænheyra/ helldr vegna Foolksens sem i kringum er/ so ad þeir trwe þad þu heþur sendt mig. Þar þyrer skallt þu vita/Syndugr Madur/hvorium Gud gieþr Dag-lega sijna Blessañ/ad þiñ Endurlausnare heþr giefed þier eitt blessad Dæme hier mz/ þad þu trwa skylldet ad þijn Fauñg og Fæda verdr þa helst til Blessunar þegar hun er i hñs Nafne blessud. Þad er ei miña verdt ad giæta þeingens Fiar eñ ad abla/somu Atþerd skal z Christeñ Madur haþa til hvorstveggia. Jeg sagde þ skomũ þss skyllde i Guds Otta leita/so seige eg eñ nu ad þss skal i Guds Otta neyta. Hvad seiger Drotteñ um̃ þa sem treijsta â Matt siñ og Megeñ/Esa. 8. Vered iller þier Lijder/ og reñed þo undañ/ Herklæded ydur og hlauped þo a flootta/bwed ydur wt z þlijed þo undañ / alykted eina Rædagiørd z þar verde þo ecke aþ/hafed Samtøk/eñ þad hafe þo aungvañ Stad/ z allt eins eru Søþn Mañа z Addrætt' þ utañ Blessañ Drottens. Mar gr hyrdulaus mein'/ad þta sie ecke nema fænijtt Hial/sa ed ecke einasta hleiþr sm̃ añar Hundur til siñar Fædu / helldur z lætur sier alldrei til Hugar koma ad bidia Gud ad blessa sijn Eþne. Øll Skiepnañ er

 good

good. seiger Paall/ 1. Tim. 4. og eckert burtkastande/ ef hun er mz Þack læte medteken/ þui hun helgast þ Orded og Bænena. En Gud nææde hvada Þacker himneskra Myskunseme mæ fæ fyrer sijna Daglega Blessan hia morgū Mañe. Jeg meina þ sie sañast/ ad vier setiunst nidur ad eta a stundū/ og rijsū upp til ad dansa/ Exod. 32. O Mañ/ eskta/ er þa Gud leingur ad skipta eñ ad giefa? Reidur helldur eñ Myskunsamur ad vera? Syrach. 5. Lææte hañ oss nockud mootdrægt tilfalla/ þ liggur so þwngt med oss sm Blij/ eñ ef hñ opnar sijna Myskunarrijku örlætis Hond/ þ er hia oss lettara eñ Fis. Framvegis stendur i vorū Texta: AD JESUS NAFE FEnged SJJnum LÆrisveinum BRAUDed/ Eñ þEir FEJNgu þEim/ SEm TJL BORDsens Sææte/ SlijKt Hid Sama Af FJskunum/ Svo MJKed Sem Þ Vor Vilde Hafa. Þetta sijnest mier vera ein ægiæt Lijfs Regla þ christeñ Mañ/ hvorneñ hañ a ad höndla med Guds Gæfur sm honum eru i Hendur feingnar. Jörden er DRottens og allt hvad þar iñe bygger/ Ps. 24. Sijna Raadsmeñ hefr hñ sett yfer Eig: sijnar: Hvor er sa trwe Raadsmadur/ seiger JEsus/ Luc. 12. er hñs Herra setur yfer sijn Hiw/ þ hñ giefe þm i retttan Tijma þ sm þeim ber? Sæll er sa Þioon/ sm hañs Herra fiñur svo giora/ þa ed hañ kiemur. Eins og JEsus fieck sijnū Lærisveinū i Hendur Brauded/ til ad wtskipta þui medal Bordsitiendaña: So hefur hñ og þm/ er hm þocknast afhendt Audlegd þssa Heims/ til ad wtbijta medal þurfugra. Þu skallt ecke meina christeñ Madur/ ad þ sie allt þitt eiged sm þu medferdis hefur: Þad Braud sm afgangs er i þijnu Hwse/ er Forsorgun hins Volada. Sa Möttull er þu þarft ecke ad brwka/ er Klæde hins Nakta/ Luc. 3. Þau Fauug sm a aña Veg hia þier skiemast og fwna/ eru Lijfsbiörg hins Naudþurftuga/ þar fyrer giörer þu so mörgū Fatæk um Oriett/ sm þu mætter añars/ þier ad skadlitlu hiælpa/ ef þu þui iñehelldur þa hiñ Volade/ sem er sañur Olmusu Madur vid þarf. Ei þurfū vier ad brioota nidur vorar Kornhlödur z giora adrar stærre/ so leinge vier hofū Fatæka hia oss. Korned liggur Jdiulaust i Hlödune og

og verdur kañ skie um̃ sider aþ Ormū uppeted/ eñ hia hinū Fatæka ber þ Avoxt/ so sm̃ a Akrenum. Goddañ Akursineñ eru næsta parþer. Jeg vil helldur fa eitt Korne i Munn hins Fatæka/ helldur eñ Tyu i Jordena. Jeg vil helldur fa hinum Bolada tyu Peninga / eñ kasta Hundrad a Mangarans Bord/ hñ mun þvi med Þusundfolldū Abata apturskila/ ep ecke i þssū Heime/ samt i Uppristu Riettlatra/ hvar eitt Vatnsdryckur mun ecke Olaunadur verda/ Matth. 10. Hiñ ranglate Radsmadur var Oþrægdur vid sin̄ Herra/ so sm̃ hepde hñ eydt hans Gotze/ Luc. 16. Meined þier ecke z ad Hrcop hins Fatæka z Ecklunar mune Oþrægia þa i Himnenū þ liþanda Gude / sm̃ liggia a Guds Giþpū/ so sm̃ Ormur a Gulle/ og ala Agyrndena/ eñ Fatækur fellur aþ Hungre i Froste og stoorre Neyd / þar er illa wisvodad / sem opvel er geymt/ þvi slykt er Ellds Matur z Orma Fæda/ eñ kiemr ecke i Guds Kistuna/ so þad verde ad Himneskum Fiesiood/ hvorū Molur og Ryd kañ ecke ad granda/ Matth. 6. Fordū Daga i Gamla Testamentenu/ þa hapde Gud skiled sier vissar Foorner fyrer Syndernar/ ecke i þeirre Meiningu ad Blood Uxaña z Hafraña kynne ad hreinsa Samvitskurnar/ helldur voru þar i fyrerniyndud epterkomande Gæde/ sm̃ er Blood ed Jesu Christi/ hvert ed hreinsar oss aþ ollū vorū Syndū. Eñ þsser Tijda Sider eru fyrer laungu aptekner/ þar Guds Eingietend Son ur er i Holldenu openberadur / og hepur fyrer sitt eiged Blood einusiñe iñgeinged i þallra Heilagasta ad wiverjadte eilyþre Endurlausn/ Ebr. 6. Þo eiga vorar Foorner z Uppfyllingar Offur Daglega ad uppstiga i Himeneñ fyrer Guds Hasæte/ ecke einasta med Bæn og Andvarpan/ helldur med Olmusugiordū vid Fatæka. Þinar Bæner og Olmusur giorder eru uppstignar fyrer Gud sagde Postulen̄ vid Cornelium/ Act. 10. Þad er su Foorn sm̃ Gude lykar framar eñ Blood Uxaña z Hafraña þa þ framkiemur aþ Trwndu Hiarta/ þvi seiger Paulus til Hebr. 13. Gott ad giora z ad wtbyta gleimed ecke/ þvi ad slykt Offr þocknast Gude. Hvar fyrer mun Gud lata suma Meñ vera Ryka/ suma Fatæka i Heimenū? Moguleg er hm̃ ad lata alla vera jafna/ z ongvañ þurfa

aṅtars mz. Marg.ᵛ eru Orsaker þar til/ enn þo ecke hin sijdsta ad Gud vill lꝏta sig dyrka a soddann Manneskiu : þ þier giørdud einu af þessu minstu/ þ giørdud þier mier seiger alls Hollds Domare a sijdasta Deige/ Matth. 25. Miked er þ/ad Gud sem er einkis Þurfe vill þiggia i þvi sem hinum Fꝏtæka er gott giørt : Þar eigum vier ad sijna vora Elsku til Guds/ þar er Skoole vorrar Gudhrædslu/ þar er þ Alltare s vier eigum ad leggia vora Gꝏfu uppa. Ein Brwdur skiemter sier vid Mynd sijns Brwdguma þar til hann kiemur. Vor Meistare er nu tekenn fra voru Nꝏrdæ og hafenn ypter alla Himna : Mig hafed þier ecke alltid hia ydur/ enn Fꝏtæka hafed þier hia ydur/ sagde hann/ Joh. 12. Þeir eru hans lifande Eptermynd/ og hans Limer sem fara Vt og Austur / og ecke hafa hvar þeir kunne Nꝏrde sijnu ad halla ad. Jeg meina ecke þa/ sem fyrer Omennsku sakir bidia um Ølmusu / eda hina Drambsømu Lete-Maga / sem alla Hlute heimta af Siꝏlfs Vallde/ og giallda Bølvan og Formꝏling i Laun ef þra Hꝏls er ecke fylltur/ helldur þa sem annadhvert hafa slitid sinne Heilsu med Ærlegu Erfide/ eda Gud hefur sinn Kross a Herdar lagt(þvi ecke heyre eg minn Herra hafa nockurn Hlut mz Siꝏlfskylldu wtheimt/ þo hann hefde allt Valld bæde a Himne og Jørdu/ Matth. 28.) Þa byriar ad medtaka i JEsu Nafne/ og minnast þess er Drottenn baud/ Devt. 15. Alla Tijma munu þar verda Fꝏtæker i Landenu/ þvi byd eg þier og seige ad þu skuler uppliwka þinne Hende fyrer þijnum Broodur sem Þurfugur og Fꝏtækur er i Landenu. Enn Þa Þeir voru nu metter(seiger Textenn) sagde hann til sinna Lꝏresveina/ safned saman þeim Leyfum sem afgꝏngs eru / svo ad eckert spillest / og ad þeir hafe fyllt upp toolf Karfer med Afgꝏngs Leyfar. Hier kienner vor Endurlausnare þier Syndugur Madur Løgmꝏl Christelegrar Forsioonar/ sem er ad hyrda vel Guds Gꝏfur. Gud sꝏ allt þad hann hafde skapad/ og siꝏ þ var allt harla gott seiger Ritningenn/ Gen. 1. Ef þad var allt gott fyrer honum i hvørs Auglite Himnarner eru ecke hreiner/ Job. 15. skyllde þa nockur Skiepna vera so audvirdeleg i þijnum Augum/ O þu sauruga Manneskia/ ad þu villder þar ecke um hyrda ? O Herra

Gud/

Gud / vorar Synder / vorar Synder / vort Opackløte og Opmetnadur stendur mier nu fyrer Augum. Hvad giørum vier a þeim goodu Tijm unū/þegar Drottenn lætur sijna Blessan æn Mælingar falla aþ Himni um ofañ i vort Skaut? Munū vier nærsta hyrtner vera i Lande þessu ad samansaþna þm̄ Leyþū sm̄ oss Aþgængs verda? Er ecke allur añar Niegoome dijrmætare i vorum Augum eñ þad sm̄ Gud gieþur oss til Foosturs? Velger ecke vora þioonustumeñ vid daglegre Fædslu? Hyrda Meñ stoort um̄ ad nijta Guds Gaaþr? so ꝫ giora mætte. þessar Synd er hierum vier sijdañ/ kañ skie þad kiæme sier æred vel i Dyrtijdeñe sem eingeñ nijter þegar allt er noog. O hvad margañ kañ þa ad hungra ept er þui sm̄ hñ nu Foottredur? þo køstum vier Skulldeñe uppa Gud eñ eingeñ gæer ad þui ad oss er þsse Neþndeñ nærsta makleg/ ꝫ ad vier høþ um þad og añad þusundsiñum verra forskulldad. Lætum oss þessara Synda ydrast/ Børn mijn/og þær til Hiarta gænga med Gudrækelegū Asetninge ad breyta forsiællega framveges. Gud heþur aungvañ Nlut giordañ forgieþens/so vill hñ og ecke lææta illa nie Onaudsynlega þar med fara. So er og ei helldur Gude þæg Metordagyrnd þeirra er sooa Guds Gaaþū til ad ætvega sier stort Naþn þar mꝫ. Hvad talar Drottiñ um̄ þa ed giøra sijnar Olmusur ꝑ Møñū? Sañlega seige eg ydur þ þr haþa sijn Laun utteked seiger hñ/ Matth. 6. þad er Niegooma dijrd ꝫ fængitt Hroos Mañaña. Frelsareñ liet gieþa þssu Folke ad eta/ þar til þr voru metter/ þui er aþgieck skipade hñ upp ad saþna. þad er Christelegt ad metta Maga hiñs Hungrada/eñ ad sedia Auga hiñs Grædugа er Onaudsynlegt: þar eru marger ꝫ Meñ giora verre med oþur myklu Orlæte ꝫ alltijd reidubuna til ad gapa epter sama. þad er Gudrækelegt ad saþna Nægtum þegar vel geingur/svo þar sie til ad hiælpa aþ i þrre vondu Tijd. þad er ein good Forsioon ad miñast þss umlidna/hugsa um̄ þad nærveranda/ og sia fyrer þui Okomna / þo ꝑ utañ Bukforg ꝫ Ochristelega Ahyggiu. Josephs Framsijne er hroosad ad hñ fyllte Kornhlødur Pharaonis a þeim goodu Aarum/ꝫ frelsade Landed aþ Hungre þa illa gieck/ hvar ꝑ hñ kalladest Landsens Fad

er/ Gen. 41. Þad er ꝛ hælfu verra ad eyda Onaudsynlega uppa sialf añ sig i Ofmetnade Klædnadarens ꝛ Ohoofe Matar ꝛ Dryckiar. Ad soñu hefur Gud ecke bañad ad hafa Jñdæle af sÿnū Skiepnū/ þo so/ ad meñ gledie sig med Otta / ꝛ gleyme ecke hinū Þurfftuga. Ecke er vÿst ad Doomur hiñs Rÿka hefde vorded svo skielfelega strangur/ hefde ei Lazarus leiged Vatnande fyrer hñs Dyrum/ Luc. 16. Sialfur Gud hefur giefed eitt Løgmaal hier um̄ sÿnu Foolke/ Devt. 16. Þu skallt vera gladur fyrer Drottne þÿnū/ þiñ Sonur og þÿn Doottor/ þiñ Þienare og þÿn Ambaatt/ Leviteñ sm̄ er iñañ þiña Portdyra/ hiñ Framande/ hiñ Fodurlause/ ꝛ Eckiañ sm̄ er hia þier i þm̄ Stad sm̄ Drotteñ Gud þiñ hefur wtvaled þad hñe Nafn skule hia þier bwa. Svo hefe eg nu ad nockru Leite sÿnt þañ rietta Veg til ad leita Atviñu siñar wt af þssu N. Evangelio/ epter þvi sm̄ eg skil af Guds Orde. Svo leited nu fyrst Guds Rÿkis og hañs Riettlætis/ Matth. 6. Brwked leyfeleg Medøl i øllum ydar Athøfnum og Vtriettingū. Treysted Gude ad hñ mune ydur og ydar forsorga/ þa þier so giøred/ bidied þañ Almættuga ad blessa ydar Faung/ ydar Karfer ꝛ Afgangs Leyfar; Gleymed ecke hinū Þurfftuga ꝛ Volada. Lææted ydar Ølmusur fram̄koma af Trwñe ꝛ Elskuñe til Guds ꝛ Naungans. Hondled Vareigdarsamlega med Guds Giøf/ ꝛ vered þacklæter bæde i Orde ꝛ Verke/ giøred þta/ ꝛ munud þier alldrei Jlla fara. Eñ Drotteñ Gud eilÿfur Konungur ꝛ alleina rÿkur/ hñ uppfylle alla ydar Naudþurft epter sÿnum Dyrdar Rÿkdoome i Christo JEsu/ Phil. 4. ꝛ giefe fyrer hñs Forþienustu/ ad þier ad afstadeñe Armædu þessa Lÿfs/ mættud iñleidder verda i Føgnud ydvars Herra/ til ad sitia til Bords mz Abraham/ Isaach ꝛ Jacob/ Matth. 8. ꝛ mettast af nægdar Giædū Guds Nuss/ þad Barnheyre Myskunsamur Gud fyrer siñ Son JEsum Christum/ AMEN.

Suñudageñ epter Midføstu.

Gudspialled/ Joh. 8. Cap.

J þañ

Þañ Tyma. JEsus sagde til Gydingaña og Hofdingia Kieñemañaña. Hvør er sa af ydur/ þad hañ meige straffa mig um̃ nockra Synd? Eñ ef eg seige ydur Sañleikañ/ hvar fyrer trwed þier mier þa ecke? Hvør hañ er af Gude/ sa heyrer Guds Ord/ þar fyrer heyre þier þau eige/ þviad þier erud ei af Gude. Eñ Gydingarner svørudu/ og sogdu til hñs: Seigium vier ecke vel/ þad þu ert Samverskur/ og hefur Diøfuleñ? JEsus svarade: Eg hefe ecke Diøful / helldur heidra eg miñ Fødur / og þier vanheidred mig. Eg leita ei ad miñe Dyrd/ sa er sem leitar og dæmer. Sañlega/ sañlega seige eg ydur/ hvør hañ geimer mijn Ord/ hañ mun ecke Daudañ sia ad Eilijfu. Þa sogdu Gydingarner til Hañs: Nu þeckium vier ad þu hefur Diøfuleñ. Abraham er daudur / og Spameñerner / og þu seiger / Ef ad sa er nockur sem geimer mijn Ord/ hñ skal ecke Daudañ smacka ad Eilijfu. Hvørt ertu meire Fødur vorum Abraham/ hvør ed pramlideñ er / og Spameñerner eru og framlidner? Hvørn giører þu sialfañ þig? JEsus svarade: Ef ad eg vegsama mig sialfur / þa er mijn Dyrd eingeñ. Miñ Fader er sa sem mig vegsamar / hvørn þier seiged ydar Gud vera / og þier þecked hañ þo ecke: Eñ eg þecke hañ/ og ef eg segde þad / eg þeckte hañ eige / þa være eg eirn Liwgare lijkur ydur. Helldur þecke eg hañ / og eg geime hañs Ord. Abraham Fader ydar gladdest ad hañ skylide sia miñ Dag/ og hañ sa hañ / og vard gladur vid. Þa sogdu Gydingar til hañs: Þu ert eñ ecke Fimtugur / og þo sastu Abraham? JEsus sagde til þeirra: Sañlega/ sañlega seige eg ydur/ad adur eñ Abraham var/ em eg. Þa tooku þeir upp Steina/ so ad þeir køstudu a hañ. Eñ JEsus fordade sier / og gieck wt wr Mwsterenu.

Exordium.

Añarar Kongaña Booker 9. Cap. Lesum vier / ad þegar Sendemadur Spamañsins Eliseus hafde smurt Jehu til Konungs yfer Israel/ þa hafe hañs Herra Þienarar sagt vid hañ / Hvad villde þesse Vitfirringur til þijn? Svo voru nu Jorams Villdarmeñ Lynder/ af þvi þeir ecke þecktu Drottens Rad. Jeg er og hræddur um̃ ad þoott eg i Dag epter Guds Skip-

an vilie ſmyria þeirra Saaler til Andlegra Konunga og Kieñemaña ſem aþ Gude eru med Himneſku Oleo/ ſem er Guds heilagt Ord / þa mune eg ecke betur wtlyſta i þeirra Augum ſem Holldlega Siñader eru / helldur eñ eirn Vitþirringur / þegar eg tala um̃ þa Hlute ſem Guds Anda eru og Holldlegur Madur ecke ſkyniar / 1. Cor. 2. Og er mier þad þyrer minſtu ad eg aþ Mañlegum Deigdæmdur verde / 1. Cor. 4. Þvi gott er ad eiga Hlutſkipte med St. Paale vid Þvøreñ Feſtus Landsdoomare ſagde þa hañ talade um̃ Chriſti Pijnu og Vppriſu Framlideña / ad hañ være galeñ vordeñ / Act. 26. Eñ þad ængrar mig þramar ad Holld og Blood gieþur ſier ecke Stunder til ad rañſaka Dypt og Hæd Guds Vitſku/ og þa Speke ſem hañ heþur Møñunum Opeñberad. Þegar Felix heyrde talad um̃ Trwna a Chriſtum/ um̃ Hreinlijþed/ um̃ Riettlæted/ um̃ Epterkomande Doom / þa ſkielþeſt hañ vid / og lætur bijda ad hluſta til þeſſ þyrer eñ hañ heþur Toomſtund / Act. 24. Agrippæ Konunge liggur vid ad verda Chriſteñ / eñ þyrer þvi ad hañ heþur añad ad ſijſla / þa dregſt þad undañ/ Act. 26. Hiñ Rijke Ynglingur vill ad ſøñu þar ad vita hia JEſu / hvad hañ ſkule giøra / ſoo hañ eigneſt eilijþt Lijþ/ Eñ þegar hañ heyrer ad hañ ſkule ſelia allar Eigner ſijnar og gieþa Fatækum / þa verdur hañ hryggur / Matth. 19. Hvad kiemur til þeſſa? Þad alleina / ad Meñ haþa ecke vel ſmackad hvad ſætur ad Gud er / Pſ. 34. Og ecke komed Auga a þa Perluna ſem Madureñ ſaa/ og ſellde allt hvad hañ ætte þyrer þa ſømu / Matth. 13. Þvi eingeñ gyrneſt þad ſem hañ ecke þeckerr. Og þad er Orſøkeñ hvar þyrer ad Guds H. Ord verda aþ ſvo þaaum medteken. Þad og añad ad þar er ſvo mykell Greinſkapur a mille Holldſens og Andans / Gal. 5. Lioosſens og Myrkurſens/ Riettlæteſens og Ranglæteſens/ Chriſtum og Belial/ 2. Cor. 6. Guds Kyrkiu og Skwrgodaña/ ad eingeñ kañ til Chriſtum ad koma/ nema ſa Himneſke Faderen drage hañ ſeiger Endurlauſnareñ/ Joh. 6. Hvar til hañ brwkar ſitt H. Ord. Eñ þeir ed ei hyrda um̃ ad gaanga i Lioosenu / eda ſmacka hid gooda Guds Ord og Krapt Epterkomande Alldar / Ebr. 6. Hvørneñ meiga þeir um̃þlija þad ad Myrkureñ høndle þa ecke? Same eru þo Guds Ord Lijþ og Ande ſvo ſem Endurlauſnareñ vottar / Joh. 6. Og Gulled er Gull þo þad verde aþ Svijnunum Foottroded. Svo er og þad orded aþ Kroſſenum Chriſti Heimſka þeim ſem tapader verda / Eñ oſſ ſem hoolpnee verdum er þad Kraptur Guds ſeiger Paulus / 1. Cor. 1. Eckert Strijd atte vor Bleſſade Endurlauſnare meira vid Synduga Meñ hier a Jørduñe / eñ ad giøra Miſmun a mille Holldſens og Andans/ſvo ad jaþnvel Nicodemus ſem var eirn Meiſtare i Iſrael/ Joh. 3. Og Gudhræddur Madur / hañ var i þeſſu nærſta Tornæmur. Ad eg tale ecke um̃ þañ Ogudlega Hoop Phariſeaña og Skriptlærdra ſem alldrei villdu laata telia ſier Trw hier um̃/og ecke lietu ſier ſkiltaſt þad þo hañ ſegde/ Þier dæmed epter Holldenu/ Joh. 8. Þier erud hier ad nedañ / eg er ad oþañ. Og eñ nu i þeſſu Samtale ſem DRotteñ a vid þañ Opyrerlaatſama Flock Gydinga heyrum vier ad a mille ber um̃ þeſſa Spurningu. Eg vil um̃ þad alleina tala i þetta Siñ hvørneñ þeim hættad ſie ſem aþ Gude eru/ wt aþ þeſſum heiløgu Ordum. HVOR HANN ER AF GVDE/ HANN HEYRER

GVDS ORD. DRotteñ giep off þiñ Anda hier til þyrer JESVM Christum/ A M E N.

Utleggingen.

AF Gude eru aller Nluter i Ondverdu E. G. B. So sm̃ þar stendur Gen. 1. J Upphafe skapade Gud Himen og Jørd/ og eñ nu er þad svo ad aller Hluter meiga af honũ seigiast/ þvi hñ stiornar og styrer øllum Hlutum / fra þvi miñsta Skridkvikende Jardar / allt til þess stærsta Dyrs sm̃ er i Natturuñar Ryke/og i hõnum erum vier/ lifum vier z hrærunst vier/ Act. 17. Eñ ecke er þad þo Meining vors Endurlausnara i greindum Ordum. Þeir kallast og af Gude ad vera sem i hañs Nꝛdar Sꝛttmꝛla eru intekner / svo sem Jsrael var til forna kalladur Guds Foolk/ af þvi þm̃ var Guds Sꝛttmꝛl og hañs Ord i Hendur feinged epter Guds Fyrerheite til Abraham. So erũ og aller vier af Gude z hofũ Jklꝛdst JEsu Christo i Skyrneñe/Gal. 3. Og eigum ad samteingiast hm̃ i Dyrdeñe/ Heilagleikanum og Ostraffanlegu Framferde/ Eph. 6. Eñ eins z þvi hꝛttad er i voru Lykamlegu Edle/ ad Meñ taka ecke allтyd Voxt edr Abl nie adra Koste i Arf epter Forelldrana/ og margur er syñũ Olyku þo skylldur sie/ svo eru þar fleire Jsmael helldr eñ Jsaac i Hwse Drotteñs s̃ ad er christeleg Kyrkia/og þr ganga ecke aller i Andanũ sm̃ þo eru i ondverdu af Andanũ Endurfꝛdder/ þvi er z ecke þꝛ eigenleg Meining vors Endurlausñara i þssũ Ordũ/helldur meinar hñ þa sm̃ fyrst eru af Vaine z Anda Endurfꝛdder i Skyrneñe/Joh. 3. Og JEsu Christo fyrer sanna z lifande Trw eru iñplantader/ vordner andleger Kvister a þvi blessada Vijnvie sm̃ hañ umgieŕur/ Joh. Cap. 15. Og bera þar fyrer myken Avoxt/ hvoriñ hñ hefur giefed Magt Guds Børnũ ad verda/þm̃ s̃ a hañs Nafn trwa/ sm̃ ecke af Bloodenu/ edur Holldsins Villd edur Mañsins Vilia/ helldur af Andanũ eru fꝛdder/ Joh. 1. Þeir ed syna þ i syñu Framferde/ ad þeir sieu flutter fra Daudanum til Lyfsins af þvi þr elske Brꝛdurnar/ 1. Joh. 3. Ecke seige eg þeir sieu einasta af Gude sem eru ꝛn Syndar/ þvi þa yrde eckert Holld hoolped. Ef vier

seigiũ pad vier høpũ ecke Synd/ pa tælum vier sialpa oss seiger Joh-añes/ 1. Joh. 1. Dxeñ er ecke strax sett til Rootar Triaña sim nockut Blod folna/ po Kvistureñ um̃ nockra Stund bere ecke Avoxt/ pa er hñ ecke strax aphoggveñ. Sa himneske Vrtagards Vørdur bidr siñ Fødr ad hid visna Trie meige eñ nu standa eitt Aar/ z hñ meige hera Myke kringũ pad og rækta pad/ Luc. 13. Pvi mun hñ ecke kasta pvi strax i Elldeñ sim þ ber lijteñ Avoxt. Mum hñ nockud wisłockva pañ lijtilog anda Nor. Kveik/ eda þñ brækada Reyr i sundur brioota/ Es. 42. Nei aungvañveigeñ/ hñ mun forsiallega breita/ so sim Fadereñ talar um̃ siñ Son/ Es. 53. Hañ mun auka oss Trwna/ Luc. 17. Og bidia siñ Himneska Fodur fyrer oss þ hun protne ecke/ Luc. 22. helldur tala eg hier um̃ pa s̃ syndga ad soñu/ eñ læta po ecke Syndena drottna i sijnũ daudlegũ Lijkama/ Rom. 6. Pa sim ap mañlegũ Veikleika giøra hid vonda er þr vilia ecke giøra/ eñ giøra po so myked gott s̃ þr gieta/ par ed eiñ z hiñ same pioonar Guds Logmaale i sijnu Hugskote/ eñ poijngañ po til ap Opbellde Natturuñar ad þiona Syndareñv Logmaale/ Rom. 7. Og i einu Orde ad seigia/ sa sim er syndugur ad soñu/ eñ po þ. Christi Forþienustu japnañ i Guds Auglite Rieitlæatur/ z pott hñ syndge/ pa hepur hñ Arnadar Mañeñ a Himnũ JEsũ Christũ hiñ Rieittlæta/ sim er Forlijkun fyrer hañs Synder/ 1. Joh. 2. Sæ sem nu pañeñ er ap Gude og Gud i honũ/ þegar hñ hepur Gud/ pa hyrder hñ hvørke um̃ Himen nie Jord/ Ps. 73. Vei þm̃ sim er eiñsamañ seiger Predikareñ/ Cap. 4. Pvi ep hñ fellr pa er eingeñ ad reisa hñ/ eñ sa er alldrei eiñsamañ sem Gud er med/ pvi Gud er i og med hm̃/ Rom. 14. Fellur hñ/ pa stendur hñ upp aptur/ pvi Gud reiser hañ: Ratar hañ i nockra Villu/ pa viller po Heimureñ alldrei so um̃ hñ/ ad hañ rate ecke heim aptur/ pvi Guds Nadarpullt Tillit mojgiar hñ. Hiñ Gudlause siñur ei til po hñ syndge meir eñ hiñ daude po hñ ste bareñ/ eñ þ Hiarta sim liper i Gude/ þ er vidkvæmt vid Brodd Syndareñar. Ei þurpte Natan leinge ad telia um̃ fyrer David/ 2. Sam. 12. Drotteñ leit einasta til Peturs/ og hñ gieck wt og griet beisklega/ Matth. 26. Sæ sem ap

Gude

Gude er/ hn yfergiefur alla Hlute Guds vegna/ hn er i Heimenum svo sm fyrer utan Heimen/ svo sem Farækur/og po marga Audgande/svo sem eckert hafande/en eignast po alla Hlute/ 2. Cor. 6. Sa sem um Hafed sigler/ hn huxar po jafnan um hvørnen hn meige komast i gooda Höfn. Nan s wi a Akuren geingur til ad ervida/hn hefur po jafnan sitt Nws i Pankanu/ og til þss giører hn alla Hlute ad hn fæe þ vel forsorgad/ so er og hn sem af Gude er/ pott hn verde ad flækiast vid Sysslaner Heimsins ept' Naudpurft Lijkamans/pa er hns Takmark hia Gude/ hn slepper sier ecke so vid nockurn Hlut/ ad hn halldo ei hønu: Falle hns Erfide hønu liett og vel/ pad minner hn a ad packa Gude þ sijna Giæsku og Epterlæte : Vilie þ mootdrægt falla/ pa yfergnæfer po Guds Elska hia hønu. Ok Christi er honum Numæng i Mune/ og hns Byrde liett a hns Herdu/ Matth. 11. Pvi Gud hialpar hønu til ad bera : Nan lærer þ Guds Saker bæde hær z lægur ad vera/ sadde ur og hungradur/noog ad hafa og Skort ad lijda/og alla Hlute form- ar hn fyrer pan sem hn styrker JEsum Christum/ Phil. 4. Poott hn gange i giegnu Myrkvan Dal og Daudans Skugga/ pa hrædest hn aungva Olucku/ Ps. 23. Vere svo til ad nockur sie i Fængelse byrdur/ hvad vardar um pad? Jeg sie Paulus og Silas eru længtu gladare i Fængelsenu helldur en þr sem ad Dryckiu sitia/ Act. 16. Sooleñ upp- liomar pennan vorn Horizont edur Sioonhverfis-Nrijng/ og giører As- sijnd Heimsins biarta fyrer voru Augu / po giefur Skij-Flooken byrgt hana fyrer oss. En hvor vill byrgia fyrer mier pa sonu Riettlætesins Sool ? Mal. 4. Kan nockur ad wtelyckia fra mier Fodur Lioosanna ? Jac. 1. Nan sm kom ad lucktu Dyrum/og stood midt a mille sinna Lære- sveina/og sagde : Fridur sie med ydur/ Joh. 20. Kunna nockur My: kur/ nockr' Mær" ad loka hn wte fra mijnu Niarta? So hn giefe mier ecke sin Frid hvørn Verølldeñ kan ei giefa/og hun ætlar mune vera Helvijte allra Eymda. Ef eg er Landflootta/munu peir nockud reka mig pæng ad/ hvar ecke er Hønd Drottens/ Ps. 139. Sie eg forakfadur af Heim- enum/ pad er mier noog ad eg verd heidradur af Gude/ af bædu kunna

fær under eins virdter ad vera. Sæler erud þier sagde Lausnaren̄/ Matth. 5. Nær Meñerner hallmæla ydr ⁊ tala i giegn ydr alla Vond sku þ mijns Nafns Saker þo liwgande. Hvort skal eg nu helldur wt velia ad lijda illt med Guds Foolke/ Hebr. 11. Eda ad hafa Tijmanlegt Epterlæte Syndareñar? Jeg hyrde ei myked um̄ þa Ofundar Meñ s Gud hatar. Hvad liett fellur hm̄ ad forsmæ Heimen̄ s forsmædur er af Heimenum: Hafe eg mist Agiæte Veralldar þessarar/ hvad rijdur mier æ þvi? Þad voru eingen̄ wrtöku Giæde/ sem svo fallvöllt voru/ ad þau kuñu ad missast / og þo eg miste allt þad eg æ iñ ad Hwdeñe/ þa hefe eg þo eckert mist/ þvi eckert af þessu var mitt/ þa eg kom nakenn i Heimen̄ / eñ Gud var alltijd miñ med einhvöriu Moote / svo eg lifde ecke fyrr eñ eg ætte hañ fyrer Skapara/ og þad Eignar Skial bættest i Skijrneñe/ og vard underskrifad med JEsu dyrmætu Bloode/ og iñsiglad med H. Anda / svo ad miñ Vinur er miñ og eg em hañs/ Cant. 6. allt fra Moodurlijfe epter Sköpunar Endurlausnar ⁊ Helgunar Riettenum/ hönum vil eg alldrei sleppa/ fare allt añad sem audid verdur: Take hñ Heilsuna fra mier/ þa er hm̄ þ i Sialfs Vallde/ eg æ þar öngva Sök a/ eg by i Leygu Hwse/ og æ sa frialst ad byggia þ og briota/ sem er Hwsbonden̄: hvorke sæde eg nie plantade þ hellur eñ Jonas Lunden̄/ Jon. 4. Þo mijn Sæla kuñe um̄ Stund ad verda Orooleg i mier s Jonæ/ þa veit eg ad su Soott er ecke til Dauda/ hun stendur upp þegar miñ Heilsugiafare tekur i Hönd hennar og seiger: Talitha Kumi/ þad er/ Stulka/ rijs upp/ og er mier þad noog þegar miñ betre Partur er heilbrygdur/ þ er Sælen̄. Þad kañ ecke stoorū ad veikiast/ hvörs Krapfur ad Gud er/ þ sie mier noog ad eg veit eg er af Gude/ og hñ er mier Nædugur/ þa hefe eg Frelse i Böndunū/ Föðurland i Vtlegdeñe/ Heidur i Forsmæneñe/ Rijkdoom i Skortenū/ Heilsu i Siwkdomenū/ Allshættada Farsælld i allskonar Eymdū ⁊ Hörmungum. Hvörnen̄ kañ sæ ad klaga ad hañ vante Lioos/ sem byr midt i Sooluñe? Kañ sa ad beria sier um̄ Armood/ sm̄ einusiñe hefur eignast allrar Veralldareñar Skapara? Hvad kañ mig þ ad vanta/ s Christur

ur sie mier ecke? Vil eg hafa Mat z Dryck/ þa seiger Christur: Mitt Holld er sannarleg Fæda og mitt Blood sannur Dryckur/Joh.6. Vil eg Klædnad hafa/Jklæded ydur Herranum Christo/seiger Postulenn/Rom. 13. Er eg siwkur z þarf Lækninga vid/ þa er Christur Lijfsins Trie/ hvørs Blød ad þiena til Heidingianna Lækningar/ Apoc.22. Ef eg vil ugglaus bwa/þa flytur hann mig wt i eirn sterkann Kastala/ mijn Saal vonar uppa hann alleina / þvi hann er mijn Von / mitt Traust/Ps.18. mijn Hiælp z mijn Hlijf/so eg mun ei falla. Nia Gude er mitt Hiælp ræde/mijn Dyrd/ mitt Styrktar Biarg og mitt Athvarf er til hans/ seiger David/Ps.62. Kvijde eg vid Daudanum/þa er Christur uppris= ann z Lijfed/Joh.11. Og þo ad eg deye/þa mun eg saint lifa/epter þvi sem hann lofad hefur. Vilie eg hafa alla Andlega Farsælld/hvørs kann eg ad Oska/sem ad Christur sie mier ecke? þar hann er mier af Gude giørdur til Riettlætis/Helgunar og eilijfrar Sæluhiælpar/ 1.Cor.1. Allt þetta hefur sa hia sier/sem er af Gude/ef ecke so fullkomlega sem vier viliu/ þa samt er þar Vilie til hins Fullkomna/ sem er ædre allre Tijmanlegre Farsælld/þvi ef Guds fullkomenn Ihwd er eckert annad enn Himnarijke/ þar Gud er allt i ollu/ þvi skyllde þa ecke hans Vistarvera med oss a Jordunne/ þvi skyllde hun ecke vera eitt Jardneskt Himnarijke? Sijnest mier þvi ad þessar tvær Sælur mune ecke i sialfum sier/nema þvi/ ad ein er betre enn onnur / og ein algiordare enn onnur / og ongvann annann Mun giører St. Paull þettra/ þegar hann seiger/ ad nær þad kome sem algiort er/ þa afleggest þad sem Halfverked er/og ad vier siaum nu svo sem fyrer Speigel og i Rædgatu / enn þa munum vier sia Auglite til Auglitis/1.Cor.13. Framar/E.G.B. hvad sannarlegt er/hvad ærlegt er/hvad Riettvijst er/hvad Hreinlegt er/hvad Astsamlegt er/hvad vel soomer/er þad Dygd nockur edur gott Rykte/Phil.4. Þad hugsar hann epter sem af Gude er/og þad veiter honum liettara ad uppausa af Brunne Rædarennar/helldur enn þeim/sem leita epter soddann i Fræde Bookum Heid ingianna. Hvørier þott um Dygder z Mannkoste hafe skrifad bæde vel z vijturlega epter Mannlegum hætte/þa er þvi alltijd so vared ad sa sem dreck

ur wr Ohreinū Farveige/ hn ma vel vara sig vid ad ecke flioote Saurendeñ i Muñeñ mz/ og po Vatned sijnest tært ad vera/ pa smackar þ alltijd aþ Leyrnū/ so er og þetta. Vilie Meñ aþ Heims-Spekingaña Vatns-Reñū drecka Vijsdoomeñ/ þa er alltijd hætt vid ad þar flioote i bland nockrar Agner Holldlegrar Skynseme/ sm ad er Reide z Fiandskapur i giegn Gude/ Rom. 8. þvi þo þær sieu wtruñar i Vpphaþe aþ þm saña Vijsdooms Bruñe/ þa fer þeim eins og ødru Vatne/ ad þad dregur Daam aþ þm Farveg er þ reñur um. Trwed mier / svo eru og Spekingaña Læker/ad þeir tapa sijnū Vppruna þa þr reña um Leyrvelltu syndumspilltrar Nattúru. Þad sm adrer hafa mz stooru Erfide/ þ viñur sa sm Gud elskar med stooru Epterlæte. Eirn Romverskur Heidinge/ þar ed hn laa i sijnū Lystegarde mz Kuñingiū sijnū / og þotte vænt um sialfañ sig/ hn sagde: Gud giæþe / þetta være ad giøra vel/ Meinande svo/ ad være þ so Jlldælt/ þa villde hañ alldrei añad giøra. Eñ þvi er ecke svo vared fyrer þm/ sm Gud elska. Lieit falla Lostverkeñ/ seigium vier/ z so er þ þyrer þm/ sem elska Gud/ þvi þott ad Spilling Nattúruñar strijde a moote þvi sem Guds Anda er/ Gal. 5. þa verdur hun þo liettar yþeruñeñ aþ Elskuñe til Guds/ helldur eñ aþ Nattúruñar Kroptū. Þegar Madureñ a eirn Vin z añañ Kuñingia/z þeir bidia bæder um sama Hlut/ þa lætur hn þo siñ Vin þyrersitia/z so giorer sa sm elskar Gud/þo hønū þyke torvelldt ad læta a moote Holldenu/ þa metur hn þo Gud meir. Þar voru nockrer Spekingar i Fyrndeñe/ er kolluduft Stoici/ þeir villdu dempa eina Tilhneiging mz añare/ z setta þær svo i Lag/ eñ þ er langsamt nockud og vinst alldrei vel/ þvi Hoþudeñ a þre Hydra/ N. B. Syndumspilltre Nattúru/þau spretta jaþnskiott upp aptur þo þau sieu smamsamañ aþhøggveñ. Elskañ til Guds er eirn Andlegur Hercules/sa ed Hælseñ a Skrijmslenu sundurbrytur/ svo þau na ecke so þliott ad vaxa: Hun setur Tilhneigingarnar best i Lag / ecke ad hun take þær burt eins og Stoici villdu

N. B. Hydra var eirn Vatns-Ormur med mørgum Høþdum/so sem Skaalldeñ dikta/ Þo eitt være aþhøggved / ox þad aptur : Eñ Hercules hioo a Halsseñ / so þau uxu alldrei sijdañ.

villdu giøra/ helldur þvijngar hun þær til ad giøra sijna Skylldu/ og kemur þær med friælslegum og iñdælū Prældoome. Nun kieñer Elsk- uñe ad elska Gud alleina og eckert añad/ Reideñe ad vandlæta i Guds Stad/ Ofundeñe ad kieppast sm hærst i Christi Skoola/ Orvænting- uñe ad vona einkis Goods af Heimenū/ Voneñe ad þola z bijda/ Gled- eñe ad hafa sijna Vnadsemd i Drottne / Hrygdeñe ad angrast sina Synda vegna/ Hrædsluñe ad Ottast Gud/ Dyrþskuñe ad Ottast ei Meñ ena/ ȝ ecke kuña neina Lijkamañ ad deyda : Og hvad er hier margt um ad tala/ hvørsu ad allar christelegar Dygder uppspretta aþ Elskuñe til Guds z Naungans? hvøriar alldrei kuña ad skilia helldur eñ Sooleñ z Byrtañ/ Þad wtmælar eingeñ betur eñ St. Pæll/ 1. Cor. 13. seigiande: Kiærleikureñ er Þoleñmoodur og Vingiarnlegur/ Kiærleikureñ er ecke Oþundsiwkur/ Kiærleikureñ giører eckert Jllmañlega/ eige blæs hñ sig upp/ hñ er ecke Oþstopasamur/ eige leitar hñ þss hvad hñs er/ eige lætur hñ giøra sig reidañ/ hñ leitar eige epter Skada/ eige þagnar hañ yfer Ranglætenu/ eñ þagnar Sañleikanū/ hñ umber alla Hlute/ hañ trwer øllu/ hañ vonar allt/ hñ umlijdur alla Hlute. Hvad Gott nu sie mz soddañ Moote af Gude ad vera/ þ heþur ecke þra Eyra heyrt nie Auga sied/ z ecke heþur þ i þra Hug edur Hiarta komed/ 1. Cor. 2. sem aþ Heimenū eru : Eñ uppa þ sierhvør z eirn kuñe ad reina z prooþa sialfañ sig/ z vita sitt andlegt Faderne/ þa leggur Drotteñ hier til eitt Kieñeteikn þra sm eru aþ Gude/ ȝ er þta/ ad þr heyre Guds Ord : Eñ hvørneñ a þ ad heyra? Ecke so sem Judar/ þeir ed heyrdu Rædu Ste phani/ og skærust i Hiørtum sijnū af Hatre/ Act. 7. Ecke soo sm Ev- tichus/ hvørsū vard so vært under Predikun St. Pæls/ ad hñ soþnade og datt daudur oþañ wr Vindauganu/ Act. 20. Drotteñ wtleggur sij- na Meining sialfur i þessum Texta/ seigiande : HVer Sem Geimer Mijn ORd/ Hañ Mun Ecke. DAudañ Siæ Ad EJlijþu. Eñ þo allra best i Epterlijkinguñe um Sæded/ Luc. 8. seigiande : Ad Sæded sm þiell i gooda Jord/ sieu þr sm heyra Orded/ z vardveita þ i goodu z sidsomu Hiarta/ og færa þar af Avøxt i Þoleñmæde. Þetta er nu vijst

Mark

Mark a þm̃ sem ad eru Guds Børn. Drage þvi eingenn sialfann sig a Tælar/ sm̃ þta heyrer/ og ætle ecke hn̄ mune vera af Gude/ ef hn̄ ecke geimer hn̄s Ord. Sa Saudur er ecke af Hiørdunne s̄ ecke þecker Raust Hyrdersins/ Joh. 10. Su elskar ecke sinn Vnnusta/ s̄ ecke gietur heyrt hn̄ tala. Sa Mage er ecke heilbrigdur sm̃ ad velger vid Fædunne. Hvørsu nmi þa Gud lifa i þre Sælu sm̃ bijdur vid Guds Orde? Þar fyrer syn dugur Madur/ ef þier leidast Guds heiløgu Kienningar/ siert þu tregur til ad ganga þangad sm̃ Guds Ord er um̃ hønd haft. Þyke þier þ/ þa komed er vid þijn Mein og þijnar Synder straffadar/ virdest þier þad liettvægt sm̃ af Guds Orde er fyrerheited/ z þu aktar þ ecke mikels/ ef þu hefur ecke Astundun ad framkvæma þ i Verkunū sm̃ þu heyrer med Eyrunū/ so sannarlega sm̃ Gud lifer i Himnenū/ þar er ecke hn̄s Ande i þier/ z þu ert daudur i Syndum þijnū/ hier um̃ er ecke ad villast/ Eg seige Sannleika i Christo/ og lijg ecke. Sælenn er annadhvort Guds Brwd eda Diøfulsins Fridla seiger Augustinus/ og þo þ þyke gijfurlega talad/ þa vitnar sialfur Sannleiksins Munnur þ satt ad vera hia Luc. 11. seigiande: Hvør hn̄ er ecke m̃z mier/ hn̄ er a moote mier/ z hvør hn̄ ecke samann safnar m̃z mier/ hn̄ sundurdreifer/ z so seige eg/ sa sm̃ ecke heyrer Orded/ z vardveiter þ/ hn̄ foraktar þ / enn sa sem þad foraktar/ þa mun þ fordæma hn̄ a þm̃ sijdarsta Deige/ Joh. 12. Jeg hafde nærre þvi sagt/ ad betra være ad vera Kalldur enn Volgur i sijnu Saluhialpar Efnum. Af hinū stærstu Syndurū hafa vorded hiner bestu Menn. Hvilijkur var Manasses? 2. Paral. 33. Hvilijkur Pall? Act. 9. Hvilijk hin Bersynduga? Luc. 7. Enn þad er Furduverk/ ad af einū Volgū skule verda heilagur Madur / hvar fyrer? Þvi hn̄ meinar sig ecke ad vera Bondann/ hn̄ seiger: Eg em audugr z rijkur vordenn/ og einkis þurfe/ eins og Eingellenn af Laodicea/ enn Gud seiger: Þu veitst ecke þ þu ert Aumur og Fatækur z Blindur og Nakenn/ Apoc. 3. O HErra Gud vert þu oss Nadugur/ Gæe hvør ad sialfum sier/ þvi vær eigum aller fyrer Sælu ad sia. Hvør a ad hugga þig i þijnu Andlate/ ef þu hefr eckert numed af Guds Orde? Þu villt Prestuenn

kome

kome til þijn þa þu heyrst vid Dyndena/seig mier: A hn̄ þa fyrst ad und ervyssa þier? Þegar Eyrun heyra ecke leingr/Twngan̄ talar ecke leing ur. Seint er ad Herklæda sig þegar a Hoolmen̄ er komed. Sa s̄ saung mz Þyþlugū Veralldar þessarar a Sumartijma Lijþsins/hn̄ ma svell ta a hinū bitra Kulda Deige Daudan̄s. O hvad gott være þa ad hafa saþnad nockru i Kornhlødu sijns Hiarta aþ þvi gooda GudsOrda Sæ de/ so þar være nockud til Veganestis i giegnum þan̄ myrkva Dal og Daudan̄s Skugga/s̄ er Vegur allrar Veralldar fra þssu auma Lijþe/ Jos. 23. Svo amin̄e eg ydur nu i Drottne og grætbæne fyrer liþan-da Gud z ydar Sæluhiælp/Ganged i Liosenu medan̄ þad er hia ydur/ so Myrkuren̄ hondle ydr ecke/Joh. 12. Þar eru vonder Dagar/Dioþ-ullen̄ er oþan̄ komen̄ haþande Bræde mikla/þvi hn̄ veit hn̄ heþr stuttan̄ Tijma/ Apoc. 12. Aþræked þvi ecke Guds heilaga Ord/hvort ad er Sverd Andan̄s/so ad þier gieted Moctstødu veitt a þm̄ vonda Tijma/ Eph. 6. Fin̄e nockur sitt Hiarta ecke riett skickad til ad heyra þ/ hn̄ bidie Gud ad skapa i sier nytt Hiarta/þvi þad tekur eingen̄ aþ sialþum sier/verde hn̄ ecke so þliott Bænheyrdur / þa bidie hn̄ aptur og aptur/ og vilie þ undan̄dragast/þa bidie hn̄ Oaþlætan̄lega/Luc. 18. Dag og Noott/og þreite vid Gud mz Bænen̄e/ ad þad Lambed aþ Kyne Juda kome/og take sialþur þa læstu Book/og virdest hen̄e sialþur upp ad lwk a/ Apoc. 5. Eingen̄ Madur skal telia mier þa Trw/ ad Gud mune ecke gieþa þeim heilagan̄ Anda sem han̄ þar um̄ bidia. Komed z med audmiwkū Anda under Ordsins Heyrn reidubwner ad medtaka allt þ sem Gud heþur beþalad/eins og Petur sagde vid Cornelium/Act. 10. Fiænstar z Veralldlegar Hugsaner sieu langt i burt a þm̄ Tijma/þvi eingen̄ kan̄ tveimur Herrū i Sen̄ ad þioona/ Matth. 6. sierdeilis svo Olijkū sm̄ Gud og Belial eru. Þeinked ecke svo med ydur/eg veit þta adur/ eg heþe þad adur heyrt / þvi þott svo kun̄e ad vera/ þa heþur Gud sijna Tijma til ad verka i Hiartanu/og hn̄ er i Ordenu/þvi sieu Eyrun/sm̄ ad eru Dyr Hiartans/ alltijd oþen̄ fyrer Konunge Dyrdar in̄ar. Vered ei Gryckium lijker/um̄ hvoria Demostenes sagde: Ad þa

Hn̄ talade um̄ Skugga Asnans/ þa hefde hn̄ nooga Tilheyrendur/ en̄ þa hn̄ talade um̄ Grycklands Velferd/ þa styngie aller Fyngrunū i Eyrun. Læred Svida Rænglætinganā taka af ydr þan̄ Eyrna-Klæda/ s̄ Pall um̄giett/ 2. Tim. 4. Ad þer vilie heyra þ þm̄ þocknast og hvad Nystmærlegt er/ Es. 30. Helldur vered Lærdoomunū og Stroffunū H-Anda undergiefner. Fared og ei i Mañvyrdingar um̄ Kieñendanā Gnfur edur Mælfære/ þvi allt Guds Ord er gott/ og sæ er eckert sm̄ talar/ helldur Gud sm̄ verkar. Guds Kraptur fullkomnast opt i Veikleikanū/ 2. Cor. 12. Hvad er Pall? Eda hvad er Apollo? 1. Cor. 3. Þeir eru Þienarar hn̄s/ a hvørn þier trwed / epter þvi sm̄ Han̄ hefur hvørium̄ einū giefed. Drotten̄ var ecke i Vedrenu/ og ecke i Jardskialftanum/ og ecke i Elldenum/ þa hn̄ talade vid Eliam i Hellenū/ helldur i Vindblænum / 1. Reg. 19. Svo er og Gud ecke bunden̄ vid stoora Mælsnilld/ og hn̄s Ryke er ecke iñefaled i Ordum helldur i Krapte/ 1. Cor. 4. Sa sm̄ alleina tekur epter fallegum Ordum og fogrū Mælsgreinū/ hn̄ sleiker Hnytena/ en̄ Kiarnan̄ snerter hn̄ ecke. Vær eigū Hnytena ad briota ef vier viljū riett fæ smackad epterkomande Alldar Sælleik/ hvør oss mun syddan̄ æn Mælingar fram̄boden̄ verda i þvi Himneska Brwdkaupe/ þar hiñ fegurste medal Mañana Sona/ Ps. 45. mun dryckia hana s̄ hn̄s Hiarta elskar/ Cant. 3. m̄z lifande Vatnsstraumū sem fram̄flioota af Stoole Guds og Lambsins/ Apoc. 22. Til þrrar allra Tignarlegustu Hætydar ad samañsafnast/ un̄ þu oss Konungr eilyfrar Dyrdar/ z þitt vegsamlega Nafn þar eilyflega ad prysa. Bæn heyr þad goode Gud fyrer Forþienustu þyns Eingietens Sonar / A M E N.

A Bodunar Dag Mariæ.

Gudspialled / Luc. 1. Cap.

NN a hinū siøtta Mænude var Gabriel Eingell sendr af Gude i þa Borg i Galilæa/ s̄ nefnest Nazareth/ til þrar Meyar er føstnud vär þm̄ Mañe ed Joseph hiet/ af Hwse Davids/ z Heite Meyaren̄" var Maria. Og Eingellen̄ gieck

inn til hennar/ og sagde: Heil siertu Naadarfulla/ DRottenn er med þier/ Blessud ertu a mizal Kvenna. Enn þa hun sa hann/ vard hun hrædd af hanns Ordum/ og hugleidde ad hvilijk være þesse Kvedia. Og Eingellenn sagde til hennar: Ottast þu ecke Maria / þviad þu fanst Naad hia Gude. Sia/ þu munt Barn gieta i Kvide þijnum/ og munt Son fæda / og hanns Nafn skalltu kalla JESVS. Hann mun mykell verda/ og kallast Sonur hins Hæðsta. Og Gud DRottenn mun giefa honum Sæte sijns Fødurs Davids / og hann mun rijkia yfer Hwse Jacobs ad Eilijfu/ hanns Rijkis mun og einginn Ender verda. Þa sagde Maria til Eingelsins: Hvørnenn skal þad skie/ af þvi ad eg hefe aungvann Mann kient? Eingellenn svarade / og sagde til hennar: Heilagur Ande mun koma yfer þig / og Kraptur hins Hæðsta mun yferskyggia þig. Af þvi/ og þad hid Helga sem af þier mun fædast / skal nefnast Sonur Guds. Og sia þu/ ad Elizabeth Frændkona þijn/ hefur og Son gieted i Elle sinne/ og þesse er Siotte Manudur hennar/ sem kølluð var Obyria/ þviad Gude er eckert Ord Omøgulegt. Enn Maria sagde: Sia/ Eg em Ambætt Drottens/ Verde mier epter Orde þijnu. Og Eingellenn veik fra henne.

Exordium.

SVO sem kallt Vatn er þyrstre Sælu/ svo er goodur Bodskapur af fiarlægu Lande/ seiger Salomon/ Prov. 25. Þad mæ i Dag seigia/ ad vier høfum goodann Bodskap heyrt af fiarlægu Lande. Hvad er fiarlægra hvørt ødru enn Himen og Jørd / Gud og Madurenn / Himnarijke og Helvijte? Enn hvad heyrum vier hier i Gudspiallenu / Br. M.? Vier heyrum ad Gabriel Eingell hafe sendur vered fra Gude / Til hvørs? Til eirnrar Meyiar / sem føstnud var þeim Manne/ er Joseph hiet / þad er til daudlegrar Manneskiu / og ecke var hann einasta til hennar sendur/ þott hann i þad Sinn ætte alleina Tal vid hana/ helldur til alls Mannkyns/ Þvi lijser Eingellenn a Fædingar Nootttu DRottens/ er hann sagde vid Hyrdarana: Eg boda ydur mikenn Føgnud / þann er skier øllu Foolke/ Luc. 2. Mooder DRottenns mætte kallast svo sem Umbodsmadur alls Mannkynsins af Gude skickadur/ til ad taka fyrst allra vid þessare Heilsusamlegre Guds Naad / er sijdann var Opennberud øllum Mønnum / svo sem vor Fyrsta Mooder took vid þvi Blessada Fyrerheite / ad Kvinnunnar Sæde skyllde sundurmeria Høggormsins Høfud / Gen. 3. vegna allra sinna Erfingia: Svo took og

Guds Mooder vid Fullkomnan Fyrerheitesins / vid hinu Fyrerheitna Sædenu/ vid sialfum Lykamanum / sem ædur var fyrermyndadur i Skugganum / Þvi kalla eg þetta goodann Bodskap af fiarlægu Lande / og jata þad satt vera sem Kirkn sagde umm þessa Dyrdlega Hatyd/ ad hun sie Bloomstur allra Hatyda. A þenne er Kvisturenn af Root Jesse tekenn fyrst til ad bloomgast / Esa. 11. Veturenn er umlidenn / Stoorvidred er horfed og burtuviked / og Bloomsturenn lata sia sig i Lande voru/ seiger i Lofkvædenu/ Cant. 2. Ja/ sa Blessade Avøxtur er sig kallar Bloomstur Akursins / og eina Liliu i Dølunum. Hann spratt fyrst upp i Nazareth/ er þydest hin Bloomlega. Lited var þetta Bloomstur i Fyrstunne. Hann var eitt Foostur i Moodur Lyfe/ sydann eitt Barn/ og sydarst Æfe sinnar vard hann hinn Fyrerlitlegaste og Forsmanarlegaste/ sem Esajas vottar/ Es. 53. Ja/ mæstur allra þeirra/ sem hann med synum Syndum kvaled hafa/ enn fyrer þad hefur hann ædreifft marga Heidingia/ og wtbreidt syna Dyrd umm allar Alfur Heimsbygdarennar / svo ad vier jafnvel sem hier liggium a þessum Hala Veralldarennar/ Vier buum under hans Skugga / og þott vier sieum af øllum Heimenum forsmader / samt hefur þo hinn goode Gud virdt oss þess / ad hann hefur breidt yfer oss sinn Klædafalld / þar vier laaum alls nakter a Vijdavangenum i voru Bloode/ og sagt ad vier skylldum lifa/ Ezech. 16. Þvi meigum vier ei sydur enn hvør ønnur Þiood i Heimenum kalla þessa Hatyd mikla/ og hana med Glede og Fognude hallda. Være ei þesse Gledelege Bodskapur a Jørdu sendur/ þa være Christur ecke fæddur til ad helga vora Fæding/ ecke umskorenn til ad taka a sig Logmalsins Bølvan/ ecke Heidingiunum byrtur/ ecke dauenn fyrer Synder vorar/ ecke upprisenn oss til Riettlætis/ ecke uppstigenn til ad bidia fyrer oss/ og ecke hefde hann a Hvytasunnu Døgum sendt sinn Anda yfer syna Postula. Þvi ma eg seigia ad þesse Hatyd ber allar Hatyder i Skaute sinu og ma þeirra Mooder kallast. Hier hefur Gud Fader teked til ad hallda Brwdkaup Sonar syns / Matth. 22. Hier hefur Sonurenn Trwlofad oss sier i Naad og Myskunseme/ Hos. 2. Hier hefur H. Ande bygt sier eitt Mustere / 1. Cor. 6. Ecke einasta i þønum/ sem er hid Allra Helgasta i þessare Kyrkiu / helldur og i øllum hans Limum / øllum þeim Andlegum Steinum/ sem hans Helgedoomur er bygdur af hier a Jørdunne/ og af hans Fylling medteked hafa / og þvi vil eg kvedia ydur / Br. N. med þeim Ordum er hiner Lykþraa Menn tøludu syn a mille Fordum Daga / er Gud hafde frelsad Samariam af Hende hinna Syrlendsku : Þesse Dagur / er Dagur goods Bodskapar/ 2. Reg. 7. Skylldum vier þegia yfer þvi ? Kunnug ma oss vera vor Andleg Lykþraa i hvørre vier getner og fædder erum / þvi skylldum vier þegia yfer þessu mikla Hialpræde DRottenns helldur enn þeir ? Þar i Dag er Guds Barna Borg af Vallde Myrkranna frelsud/ þvi skylldum vier draga vora Lofgiørd / vora Ydran / vora Þackargiørd undann til Morguns ? Gaungum þvi nær þessu H. Evangelio i Nafne DRottenns/og hugleidum af þvi um Stund hvørsu Hæleitur og Gagnsamur ad sie þesse Leyndardoomur. O DRotten styrk oss med Krapte þyns Anda/ svo ad þetta Eyrende meige vellukkast i JEsu Nafne / A M E N.

Vtlegg.

Utleggingen.

ÞAd er hægra/ V. M. ad lofa eirn Hlut/ sem ecke er meira en almennelegs Hroos verdur/ helldur en þan sem Afbrygde er allra annara Hluta/ velldur þ þvi/ ad men giefa prydi þa Hlute med Ordunum / sem ad i sialfum sier ecke eru so prydeleger. En hvad skulum vier um þa segia/ hvorra Dyrd & Agiæte eingen kan med Ordum ad wtmala / so þegar men hafa sagt um þa allt þ sem Hiartad fær uppþeinkt og Munnuren wtalad / þa er þo eckert sagt svo sem verdugt er þvilykre Hatign. A medal þessara dyrdlegu Hluta kalla eg ad vera Leyndardoom Holldtekiunar Drottens vors JEsu Christi. Hvad Sendeforenne sialfre vidvykr/ þa var til hennar valen Gabriel Engell/ ecke eirn almennelegr Engell/ helldur eirn Høfud Engell. Veralldleger Kongar & Høfdingiar/ þegar þr leita Konfangs Sonum syrum til annara Konunga/ þa velia þr til þess Eyrendis syna vilduslu Men/ so var & Gabriel valen i þessa Sendeför/ eirn Guds Kappe/ so s hans Nafn hliodar/ & hans Einglelnum Syne næsta Handgeingen/ s rada má af Danielis Spaadoms Bookar 9. Cap. Hvør & um sig vitnar/ Luc. 1. ad hann stande frame f Gude. Þvilykur Sendebode hæfde vel so Tignarlegu Eyrende. En til hvørrar var hann þa sendur? Ad sonnu til einnrar Konungs Doottur/ þvi hun var af Ætte & Kyne Davids/ en hvorre þa var øll Veralldleg Konungs Tign horfen/ so hun var ein umkomulaus fatæk Mey/ & so lytiels meten af Heimenum/ ad hun fieck ecke annad Rwm i Giesta Herbergenu/ en eirn Stall til ad leggia i sinn Frumgieten Son/ Luc. 2. Himens & Jardar Konung. O hvad satt er þ s Postulen skrifar: Þad s u-gøfugt er f Heimenum/ & þ sem einkis meted er/ þ hefur Gud wtvaled/ & þ s ecke er/ svo hann afmæde þ sem er/ 1. Cor. 1. Skyrlyfe og heilog Fatæk Guds Moodur/ var miklu dyrdlegre i Auglite hinns Hærsta Konungs/ sem er alleina Vys & alleina Rykur/ helldur en øll Ryke Veralldarennar & þeirra Dyrd/ Annars munde hann hafa læted hann fædast af Keysarans Doottur/ sem þa hafde Einvallds Raad i Heimenum / en ecke af eirnre munadarlausre Stulku. Hvad þa? Mun hans Tign nockud minn-

ka vid þad/ ad hn̄ hefur lijtelæckad sin̄ Son: Stærre sie þui/ þar fyrer
er hun hvad mest vorden̄/ hefde hn̄ ei so giort/ þa hefde Sonuren̄ ecke
þeinged Þiooðernar z Endemørk Verallðarennar til Arfleifdar / Þij-
2. fyrer siña Hollðtekiu hefur hn̄ Herleidinguna ad Herfange teked/
allur Heimuren̄ var under Dioþulsins Vallde/ nema Gud hefde heited
þui blessada Kuiñunar Sæde/ er i Dag var i Meyar Lyfe gieted/ en̄ m:
þui hefur hans Eingieten̄ Sonur broted stoort Skard i Dioþulsins
Vellde/ svo ad Johañes er hn̄ sa Himnana opna/ þa sa hn̄ þar Fiøl-
da so miken̄/ ad eingen̄ gat taled / Apoc. 7. z hefur margur sijdan̄ vid-
aukest/ ja/ eikst en̄ nu i Dag/ z mun aukast þar til Verølld þrijtur/
Þacker sieu goodū Gude ad Eilijfu. Satt er þ/ ad ecke ma vid Guds
Hatign auka/ hun verdur i sialfu sier hvørke stærre nie miñe af vorum
Vølldum. En̄ þo ad þessu sie svo hattad/ þa verdur þui ecke neytad/
ad Christi Persoonu hefur mikell Soome aukest i þm̄ Sigre er hañ
fieck yfer Andskotanū/ er hn̄ flette hn̄ sijnū Herklædū a hvør hn̄ trey-
ste/ Luc. 11. en̄ took sijnar heilógu Þusunder af hn̄s Hende/ z þ þeñ-
añ dyrdlega Sigur / hefur Guds Sonur epter Mañdoomenū ødlast
Nafn yfer øllū Nøfnū/ so ad i Nafne Jesu Christi skulu sig øll Knie
beygia/ bæde a Himne z a Jørduñe / z under Jørduñe/ Phil. 2. En̄
hvornen̄ hefur hañ þeñañ dyra Sigur unned/ nema i voru Hollde: sem
i Dag var i Meyar Lijfe plantad af heilógū Anda/ i þui situr hn̄ til
Kraptarens hægre Handar/ z i þui mun hañ aptur koma til ad dæma
Lifendr z Dauda/ en̄ innleida oss s: a hn̄s Nafn trwū i sitt Brwdkaup/
z þui kalla eg nu þessa Sendefør miøg vegsamlega/ þ þra Skulld sm̄
þessa Bodskapar noted hafa/ þui Gud auglijser hvad mest sitt Almætte/
sin̄ Vijsdoom og sijna Føðurlega Giæsku / i þui ad giøra gott af þeim
Hlutū sm̄ i sialfū sier audvitdelegaster z verster eru / so sem var allt
Mañkyn i Synd z Dauda falled. Fra hvørium er þesse Sendefør z
Fra Gude/ seiger Texten̄. Þegar eg Gud nefne/ þa hefe eg noog sagt/ þ
Eingen̄ er þuilijkur z ei kañ nockur i Samjøfnud vid hn̄ ad koma/ þ
kañ z eingen̄ Maña edur Eingla Skilningur ad grijpa edur jmynda
sier/

fier/hvad ſtoor Munur ad ſie mille Skaparans z Skiepnunar. Nan ē er Alvijs/ Almattugur/ Eilijfur/ Omælanlegur z Oranſakanlegur/ þar hn̄ bijr i þvi Lioſe ſm̄ eingeñ þær tilkomeſt/ 1. Tim. 6. Nan ſem ecke einaſta ſkoop Nimeñ z Jørd af ongvu Efne/ſkioornar þeim/ vid helldur og vardveiter þau ñn alls Omaks z Erfidis / frá Upphafe Skopunar z iñ til þſſa Dags/helldur kan hn̄/ef hn̄ vill/ad ſkapa mz einu Orde Otal þuſund Verallder adrar eins z þſſe ſijnelege Heimur er. Nan ſender af Nimnum ofañ til ſyndugra Manna/ er hañ ſtyggt hefdu og til Reide reitt. O min̄ Gud/hvad er þo Madureñ þeſſ ad þu minneſt hn̄s? Pſ. 8. Þegar eg hugleide þetta þa ſmelleſt mitt Niarta i mier wt af Blygdan/ad ſvoddañ ein ſkielfeleg Natign/ hn̄ gioꝛer Sendeboꝛ ofañ af ſijnu Næſæte til vor daudra Nunda/ til vor ſyndugra Orma/ þar vier ſkrijdū i Leyrvelltu þeſſare/ og mæ hier af þeſſa Sendeboꝛ meire ollum Velgiordum kalla/ þott eckert añad være. Eñ hvilijk er nu þeſſe Bodſkapureñ? Þad ſyner oſſ fyrſt Kvedia Eingelſins vid Guds Moodur. Neil ſiert þu Nꝛdarfulla/ Drotteñ er med þier/bleſſud ſiert þu A Medal Kveña. Nun mætte med ollum Rieꝛte kallaſt hin Nꝛdarfulla/ þvi hun vard Mooder ad honū ſm̄ er fullur Nꝛdar og Sañleika/ſo ſem Johañes um̄ hn̄ vottar/ Joh. 1. Og ecke einaſta hun/helldur allar Andlegar Chriſti Mædur/ ſm̄ er hvor ein rieltrwud Sala/ Matth. 12. er af hn̄s Fyllingu medteked hefur Nꝛad fyrer Nꝛd. Drotteñ er mz þier þu Netia ſagde Eingelleñ vid Gideon fordū Daga er hn̄ heilſade honum/ Judic. 6. Þad ræteſt oc/ þvi fyrer hn̄s Nond ſloo Drotteñ i Nel Madianita ſm̄ lau eins og Enges Sprettr i Jeſreels Dal/ med þrem Nundrudū Mañs/ Jud. 7. Eñ þott þ være miked Guds Furduverk/ þa var þad lijted hia þeſſu/ ad Maria bar i ſijnū Kvide þañ Drotteñ Nimens z Jardar/ ſm̄ ber alla Nlute mz Orde ſijns Kraptar/ Neb. 1. Bleſſud var hun a mꝛal Kveña/ þvi eingeñ Kveñmadur fra Upphafe Veralldar hef z ſvoddañ tijmañlega Sæmd hloted ſm̄ hun/er giordeſt þar Mooder ſm̄ hn̄ allra hæſte var Fader ad hin um allra Næſta. Eñ ecke hefur ein̄ Rieltchriſteñ Sala er JEſum

and-

andlega gieted hefr/ miñe Blessun þeyngid/ þvi lyser hn̄ sialfur/ er hn̄ kallar þa syna Moodur/ Systur og Brædur/ er hn̄s Ord heyrdu/ Luc. 8. Fyrer þvi er þesse andlege Gietnadur svo miklu meire hinum Lykamlega / sē ad allar Andlegar Gafur eru hinū meire og betre/ Þvi forgiefens hefde Mooder Drottēns bored Heimsins Frelsara i synū Kvide/ nema hun hefde ꝫ bored hn̄ i synu Hiarta/ kalla eg hana þvi sælle þar af/ ad hun vardveitte øll hn̄s Ord/ Luc. 2. helldur en̄ af þvi ad han̄ mylkte Briost henar/ þvi hvad um þad/ Sæler eru þr sē heyra Guds Ord og vardveita þad/ sagde hn̄ sialfur fordū vid Kviñuna er prysade Sælu hans Moodur/ Luc. 11. Og svo gierer nu þesse Kvedia Eingelsins Sendeferena mieg so fræga og veglega/ ad eckert kan̄ gledelegra upp ad hugsast. Kvediuñe fylger strax a epter hofud Eyrended/ ꝥ flytur Guds Sendebode med þessū Ordum: SJa Þu Munt BArn GJeta J Kvide Þynū og Munt Son fæda/ og hn̄s Nafn skallt þu Kalla JESVS / Han̄ Mun Kallast SOnur Hins HÆrsta. etc. Miked er i þessū Ordum iñefaled/ og meir en̄ syndug Tunga meige þad utskyra. Hid Fyrsta er/ ad hun skule Barn gieta/ þad er Mañeskiu eins og hun var ꝫ henar Fedur ad øllum Edlis Nattū/ ad Syndeñe eitrude fratekeñe/ þad skilur Eingellen̄ undan̄ er han̄ seiger: Ad Þad Heilaga sem af heñe mune fædast/ skule kallast Sonur Guds: So var þa Christur hluttakande Holld og Bloods eins og Smabørnen̄/ Heb. 2. Svo sem Børnen̄ hafe sitt Holld og Blood/ ꝥ er Mañlega Natturu/ Saal og Lykama af Foreldrunum / So hafe Christur af siñe Moodur og Fedrunū epter Holldenu/ bæde Saal og Lykama. Nu seiger DRotten̄ sialfur vid Nicodemum: Hvad af Holldenu er fædt/ ꝥ er Holld/ Joh. 3. og teiknade han̄ þar med spillta Mañsins Natturu. Hvad þa ꝫ Var Mañdoomuren̄ Christi Syndū spilltur? Fiærre sie þvi/ þar fyrer stendur hier i Gudspiallenu: HEJlagur ANde Mun KOma YFer Þig Og KRaptur Hins HÆrsta Mun YFerskiggia Þig. Til hvørs? Til þess medal an̄arra/ ad helga og tilreida henar Blood/ af hvøriu DRottne var Lykamen̄ tilbwen̄/ svo ad øll Fylling Guddoomsins kyñe ad bwa

þar

þar i Lijkamlega/Col.2. Med hvøriu Moote þad ſie ſkied/ veit Gud eirn/ſm̃ er Meiſtare þeſſa Furduverks/ um̃ hvørt þad maa med Riettu ſeigia ſm̃ ſkrifad er um̃ Salomons Naaſæte/ ad þvilijkt hafe ecke giørt vered i nockru Konungs Rijke/1.Reg.10. Og þad ſem eg nu ſagt hefe um̃ Chriſti allra helgaſta Lijkama/ z þ Efne er hn̄ var myndadur af/ þad ſama er um̃ hn̄s dijru Saal ad ſeigia. Lijkamen̄ er Herberge Saalarennar/ ecke maatte i ſvoddan̄ Herberge/ ſem af H. Anda var tilreidt þ Kraft hins allra Hæſta / ecke matte þar byggia nema eirn̄ Hreirn z heilagr Gieſtr. Man̄ſins Saal hafde framar ſyndgad en̄ Lijkamen̄/ hun var og hofundur Syndaren̄ar i Man̄en̄u/Þvi maatte hn̄s Saala ecke ſijdur Oflecklud vera/ ſm̃ Saaler vorar hefur wr Helju leyſt/helldr en̄ Lijkamen̄. Poſtulen̄ ſeiger ad i hønū bwe aller Fiaarſiooder Viſkunnar/Col.2. Bigggu þeir i Lijkaman̄u edur i Saalun̄e? J Saalun̄e ad vijſu/ eins og Skyn̄ſemen̄ hia oſſ og þad Gott ſem hen̄e fylger. Svo er allur Chriſtur hreirn og heilagur ſm̃ ei kun̄e an̄ars ad vera/þar hn̄ var gieten̄ af H. Anda. Þvi epter þ Eingellen̄ hafde ſagt/ ad heilagur Ande munde yfer hana koma/ þa leggur hn̄ þta til: Og Pad Heilaga Sm̃ Af Þier Mun FÆdaſt Skal KAllaſt SONur GVds: Og ad Men̄ gange wr Skugga um̃ þad/ad Chriſtur ſie gieten̄ i Meyar Lijfe eins og an̄ad Fooſtur / ad þvi fraatecknu / ad þar komu eingen̄ Man̄s. Volld til/ſo ſm̃ hun ſeiger hier vid Eingelen̄: HVernen̄ Kan̄ þEtta Ad SKie/Þar Eg Hefe Ongvan̄ MAn̄ KJendt? Og Guds Ande ſamſin̄er hen̄e/Matth.1. ſeigiande: Ad Joſeph hafe ei kiendt hana þar til hun fædde ſin̄ Frumgieten̄ Son. Ad Men̄ gange wr Skugga um̃ þad ſeige eg/ þa vottar Matth. Cap.1. Ad hun hafe fun̄deſt Þungud af heilegum Anda/ z nockru ſijdar/ Ad þad ſ af hen̄e gieted var/hafe vered af H. Anda/ z ſamt er þo ecke H. Ande Fad' ad Chriſto/ helldur tilbioo hn̄ og helgade/ſ adur er ſagt/þ Efne i Lijfe Jomfrwr Mariu ſ Drotten̄ myndadeſt af/ og framkvæmde ſo þen̄an allra heilagaſta Gietnad m z ſijnu̅ Oran̄ſakan̄lega Guddoms Krafte. Þan̄ en̄ hyriade allt Riettlæte upp ad fylla/Matth.3. Br. M. þvi þ vard

af

aþ syndlausu Hollde ad lwkast s aþ syndugu var tilukied. Þad Mußl ere vard heilagt ad vera/i hvorre Þre Foorn ætte ad offra s Gude lyka skyllde fyrer allar Veralldareñar Synder. Sa Kieñemadur hlaut ad vera Ostraffañlega s inganga skyllde/ecke Einusiñe a Are hvoriu (eins z Aaron og hñs Epterkomendur) helldur ollu Einusiñe i þad allra Helgasta/ad wtvegadre eilyþre Endurlausn/Heb. 9. Þvi seiger Paulus/ Svoddañ Biskup heyrde oss/ Heilagur/Saklaus/Oþleckadur/fraskileñ Syndurunum/og vordeñ Himnunum hærre/ Heb. 7. Þad er upphaþeñ yþer alla Himna/ hvar Þ allra Helgasta er/i hvort hñ er iñgeingeñ og setstur Gude a hægra Veg i voru Hollde : Og sia Meñ aptur aþ Þssu hvad gledelegur ad sie Þsse Bodskapur/z Þsse Sendeþod vegsamleg. Eñ Þ tekur yþer/ christner Meñ/ ad Gud er hier Madur vordeñ. J sama Velþmange sem heilagur Ande tilbioo JEsu Mañdoom/ svo ad hun gat siñ Son/ under eins og i sama Augnablike took hin oñur Guddomsins Persoona Mañdoomeñ i Samþelag mz sier/mz so fostu Sambande z ecke Samblande/ ad Þ heþur sijdañ alldrei slitnad/og mun ecke uñ alla Eilijþd slitna. Jm Daudeñ gat Þ ecke slitnad/ jaþnvel þott hñ adskilde Sæl z Lijkama Drotteñs/þvi añars heþde hñ ecke sialþz sijna Sælu apturteked/hvoria hñ sialþz fra sier liet/Joh. 10 Þta vott^r Guds Ande s sialþz var Verkmeistareñ/tvisv^r i Þzu N. Gudspialle. Fyrst þar hñ seig^r : Ad Barned s hun gieta mune/skule kallast Sonur hins hæsta/ Þ er Guds/ þvi eingeñ er hm hærre/ Aptur/ad Þ heilaga s aþ heñe mune fædast/skule kallast Son: Guds. taked ept^r Þzu B. M. þott eg tale i Samþræde uñ so hæa Hlute/þañ s hun gat eins og Guds Son/þañ fædde hun eins og Guds Son/ svo ad eingeñ Vmbreyting heþur vorded fra Gietnadenum allt til Fædingareñar/i Einingu Persoonuñar/ sem ei er Von/ þvi hia Gude er eingeñ Vmbreyting nie Skugge til Vmbreytingar/seiger Jacob/Jacob. 1. Hvad þa z Er Christur Guds Fodur Natturlega Sonur epter Mañdomenu? Ad vijsu er hñ/ eñ ecke epter Natturlegu Hætte/ helldur Þ Eining hiñar Guddomlegu og Mañdomlegu Natturuñar/sokum þess/ ad hin oñur Persoona

Persoona Guddoomsins/ Guds eilijfur Sonur took a sig Mandoomen/ so gietur þad ecke adskilest/ ad sa sem er Guds Sonur fra Eilijfu/ en i Tijmans Vppfyllingu vard Madur/ hn er i Raun z Sanleika ad ollu Leite Guds Sonur/ og þar fyrer er hn vor Fridur/ sem hefur giort eitt af bꝏdu/ Eph. 2. Men kunna ad seigia/ ad hier um sie ei so Naudsynlegt ad tala/ z ad Men skilie ei þennan Leyndardom/ sem satt er: En so miked gieta Men skiled ꝫ Gud hefur viliad lꝏta oss skilia/ oss til Sꝏlu hiꝏlpar. Þad er ecke lijtel Huggun þ eirn Syndara/ ad Gud er Fader Christi epter Mandomenu/ þar Christur kallar oss sijna Brꝏdur/ Ebr. 2. Adam var Guds Sonur/ sem Lucas vottar/ 3. Cap. En i Fallenu giordest hn Diofulsins Son:. Hvorneg mꝏtte nu Adams Sonur aptur ad verda Guds Sonur/ nema hin eilijfe Son: Guds yrde Adams Son ur/ sa ed geingest under Sekt Brꝏdra sinna? Þad sem broted var a moote Gude/ þ vard af Gude ad gialldast. Þad sem af Mannenu var broted/ þ vard af Mannenu ad bꝏtast: Gud kunne ecke einsaman ad lijda: Mad:en ecke einsaman ad fullnꝏgia Guds Riettlꝏte. Hvorneg mꝏtte þta ad skie/ nema Gud yrde Madur? og lide fyrer þ/ ꝫ vier mz vorū Syndū hofū broted/ þvi er þta ecke lijtel Huggun/ og hvad seige eg lijtel? Þesse er hin einasta Huggun syndugs Mans/ og eingen er ønnur/ Sa sem hana ecke hef:/ hm er vijst Helvijte/ þvi eckert Nafn er anad giefed Mønnum under Himnenum/ i hvøriu oss byriar Sꝏluhoolpnum ad verda/ helldur en Nafned JEsu/ Act. 4. hvort honum var hier giefed/ hvad og kallad var af Einglenū/ ꝏdur en hn var gieten i Moodur. Kvide/ seiger Lucas 2. Cap. Er han seiger oss Vmskurnar Sogu Drottens. O hvilijk Dypt Audꝏfanna og Guds Speke. Þetta er ein Feste/ sem Guds Sonur gaf sinne Brwdur i Trygda-Pant / i hvørre eitt Furduverk hꝏnger af ødru/ eins og eirn Hleckur af ødrū. Skapare Himensins er ein Skiepna vorden. Eilijfden er gieten i Tijmans Vppfyllingu/ Gal. 4. Ein Jomfrw verdur Olett/ Esa. 7. Hun sem af Gude er skopud/ verdur Guds Mooder. Han verdur i Moodurlijfe inneluckt- ur/ sem Himnanna Himnar ecke teked fꝏ/ 1. Reg. 8. Han sem dunar i

Himnenū/ hſ̄ grætur i Stallenū: Sa ed allar lifande Skiepnur fedur/ Pſ. 145. nærest i Moodurkvide. Skiepnañ lætur til þ Efne ſm̄ Skap areñ var giørdur af. Sooleñ hefur Lioos feinged af Stiørnuñe. Mood ereñ var yngre eñ Barned/ eñ Barned stærra eñ Modereñ. Miñ Herra/ þu ſagder / er þu villder ſyna þinū Læreſveinū ad þu værer Holld af voru Hollde: Ande hefur ecke Holld nie Bein/ ſvo ſem þier ſiaed mig hafa/ Luc. 24. Eñ hier ſie eg ad Andeñ er vordeñ Holld/ þvi Gud er eirn Ande/ Joh. 4. og vard þo Holld. Svo ſeiger Johañes 1. Cap. Orded vard Holld og bygde med oſſ/ og vier ſaum hañs Dyrd/ Dyrd ſvo ſem Eingietens Sonar af Fødurnū. Þetta eru stærre Undur eñ øll Undur/ og maa hier ad Fyrstu og Sijdustu kalla ad þſſe Sendefør og þeſſe Bodſkapur ſie Dmſamlegur/ Hæleitur/ z yfer allañ Máta Undrunarlegur: Gud giefe oſſ þar ad koma ſm̄ vier meigū Eilijflega ad hønum dáddst/ mz þm̄ Fagnade/ ſ ecke hefur hier Eyra heyrt edur Auga ſied/ og ecke i Mañs Hug edur Hiarta komed/ 1. Cor. 2. Eñ nu viliū vier ſkoda hvør ad ſie Nytſemd þſſa Bodſkapar/ z er hun ad vijſu ſo stoor/ ad hun verdur alldrei fullþackud. Eilijf Ar ſkal til þeſſ hafa ad vegſama Guds eilijfa Giæſku. So elſkade Gud Heimeñ/ ſeiger Lauſnareñ/ ad hñ gaf wt ſiñ Eingieteñ Son til þſſ/ ad aller þeir ſm̄ a hañ trwa/ fyrerfareſt ecke/ helldur hafe eilijft Lijf/ Joh. 3. Nær gaf hñ oſſ hñ fyrst? A hñs Gietnadar Deige/ eñ fyrst hñ hafde oſſ hñ einuſiñe giefed/ þvi ſkyllde hañ þa ecke giefa oſſ alla Hlute med hm̄/ Rom. 8. Til hvørs gaf hñ Soneñ? Til þſſ/ ad þr ſm̄ a hñ trydu ſkylldu ecke fyrer faraſt/ þ er/ ad þm̄ ecke ſkyllde verda ſkipad fra Guds Domſtoole i eilijfañ Elld/ ſm̄ fyrerbwēñ er Diøflenū z øllū hñs Arū. Hefde Gud giørt oſſ ad Kvikendum Jardar og Vitiudyrum/ og læted oſſ ſvo wt af ſlockna eins og Fienadarens Anda/ þa voru þad good Kiør hia þvi ad pijnaſt Eilijflega i Helvijte/ eñ hñ hefur eñ þa betur til vor giørt/ þat aller þr ſ a hñs Son trwa ſkulu hafa eilijft Lijf/ þ er Dendanlega Dyrd arviſt z Sælu mz hm̄ z i hm̄/ fra eirnre Eilijfd til añarar. Hvør vill þa ſæ Ordū adkomed/ hvilijk Guds Aſt oz er veitt i Holldtekiu Drottens?

Vier

Vier vitū aller hvilÿk Byrde ad er Guds N. Løgmaal/ og hvørt ad ſie Straff ꝼra er Løgmaled briota / þad ſeiger oſſ Moyſes/ Devt. 27. med ſvo ſkielꝼelegū Ordū/ ad jaꝼnvel þeim mætte oꝼbioda ſm̄ vita ad þr eru ꝼra Løgmalſins Bølvan frelſader/ z er þad þo ei nema tÿmañlegt Volæde ſm̄ hñ uppreiknar/ ſvo eg vil ſeigia/ ad ſa ſm̄ heyrde Løgmaled z þſſ Vidløgur/ z ætte ſier ecke Lauſnar Von fra þſſ Bølvan/ hñ være ad miklu Leite i Helvÿte/ jaꝼnvel hier a Jorduñe / z heꝼur ei nockra Roo um̄ eitt Augnablik. Eñ hvad ſeiger Paulus/ Gal. 4. ? Þegar Tÿmans Uppꝼylling kom/ſende Gud Son ſiñ giordañ aꝼ Kviñuñe Løgmalenu undergieꝼeñ/ſo hñ leyſte þa ſm̄ under Løgmalenu voru/ uppa þ vier ødludumſt Barna Rietteñ. Nær ſkiede þ ? A hañs Gietnadar Deige/ Eñ hvad miked oſſ ſie i þvi veitt/ ſkal vier beſt/ eꝼ vier hugleidū hvilÿkur Munur ſie þſſ/ad vera Samarꝼe JEſu Chriſti/ z ſo hiñs/ad vera Þræll Løgmalſins hier i Lÿꝼe/ z ſo Fange Satans i ødrū Heime. J einu Orde ad ſeigia/ allar Lÿꝼs z Salar Heiller/ſm̄ Guds Børn þyggia aꝼ Drottne/ þær eru oſſ i þvi Augnablike veittar/ er JEſus var gieteñ i Meyar Lÿꝼe. Eingeñ ꝼegre Sool heꝼur yꝼer Heimeñ ſkined eñ ſw/þegar Sool Riettlætesins Mal. 4. upprañ oſſ ſyndugū Møñū i heñar Kvide. Vier vorū nidurſøckter i Aꝼgruñ herꝼeleguſtu Eymda z Volædis/oſſ vantade þañ ē riette oſſ eirn Streing til ad upprykkia oſſ wr þſſu Dÿwpe. Þrÿ-þættur Streingur ſlitnar torvelldlega ſeiger hiñ Vÿſe/ Ecc. 4. Þeſſe Streingz var Drotteñ JEſus aꝼ Lÿkama/Salu z Guddoomenū ſamañſpuñeñ/ hañ var oꝼañlateñ i Eymder vors Hollds/mz hm̄ hefur Guds megtuge Armleggur ryckt oſſ wt af Vallde Myrkrañа/ Oſſ vantade eina Foorn þa er kyñe þ Gude ad gillda/ hana var ecke ad fa hia oſſ Møñunū / eirn Brooder kuñe ecke añañ ad leyſa/ Pſ. 49. z þott Gud heꝼde ſkapad eirn heilagañ Mañ aꝼ Adams Nidiū/ z lated hñ lÿda/ þa næde hañ ſkamt bæde til ad gieta wrſtaded hinar bitru Helvÿtis Pÿſler/ſo z til ad ꝼullnægia Gude þ Syndena/ þvi er Gud Madur vordeñ/ſo Guddoomureñ hialpade Mañdoomenū til ad þola Pÿſlernar/ z giora Lauſnar-

gialldeð oghrmætt z gilldt i Auglite hiňs stranga Doomara: Eñ Mañ doomureñ Gude (ep eg mæ so að Orde komast) til að deya. Vier purfe tiñ einshvørs Sættmæla við / til Staðpestingar þeim Friðe er Guð giorðe við Mañkineð. Siæ Guð er Maður vorðeñ/ hñ hefur trwlofað sier vora Nætturu i Meyareñar Kviðe: Með þssu Teingðu er Friðureñ staðpestur mille Himens og Jarðar/ mille Guðs og Maña/ mille Riettlætesins z Myskunareñar. Vær purptum nockurskonar Veg til Himensins/ hvaðañ vier utlager vorum. Guð er Maður vorðeñ/ hañ er Vegureñ/ Sañleikureñ z Lijpeð/ Joh. 14. Hañ er Jacobs Stigen nær pra Jorðu allt til Himens/ Gen. 28. þvi hñ er opañkomeñ af Himne i vort auma Holld/ eñ vort Holld er uppnumeð/ Fiølleñ eru læckuð/ Dalerner eru uppfullder / Esa. 40. Himeneñ hepur læckað sig allt til Jarðar/ Jorðeñ er upphafeñ allt til Himna / Og um þeñañ Jacobs Stiga munu Einglar á síðañ bera Sæler vorar i Abrahams Skaut/ til að pagna þar Eilijplega. Vier vorū Guðe mørg thu þúsund Punda skylldugar/ Matth. 18. þar lá ecke añað þ oss eñ að verða kastader i hin ytstu Myrkr. Eingeñ hapðe þ hñ giallda skyllde/ þvi er Guð Maðr vorðeñ. Fadereñ gaf oss eirn rijkañ Brood: s eirn gallt þ alla. Að sijðustu villde Guð ecke einasta frelsa oss ap Myrkrañа Vallde i Helvijte/ helldur z hepia oss til Rijkis i Himnenū/ Eñ oss vantaðe Røksemð z Skial til þss/ að hñ vilde so giora. Hañs Giæska var alltijð til reiðu i pra Upphape Veralldar/ já/ æður eñ Grundvøllur Veralldareñar var lagður. Eñ þ var að ugga/ að vier munðū giora hana Onijta a oss y Vantrwareñar saker. Það var ecke Lijklegt að eirn Glæpapull: Landráða Maður/ eirn Spillvirke/ s alla reiðu hafðe Snøruna um Hælseñ z uñeð til Gælgans/ hñ munðe ætla að Konungureñ munðe hñ aptur kalla pra Gælganū til Rijkis/ wr Boðuls Hondunū til sijns Hæborðs/ z giora hñ Ættleiðing af Vtlaga/ sitt Barn ap Diøfulsins Þræl/ og siñ Þienara af Drottenś Svikara. Þess vegna er Guð Maður vorðeñ/ þar þ hepur hñ giepeð oss þ Teikn/ er hñ hiet að giepa a Døgum Achas Konungs/ Esa. 7. um hvørt að gietur i þssa Nætijdes Dags-ven-

veniulegū Pistle/ þar so stendur/ Fyrer þa Skulld mun Drottenn gieþa ydr eitt Teikn+Sia þu ad ein Jomþru mun Barn gieta/ og eitt Son fæda/ z hñ mun hun kalla Immanuel/ þ er Gud mz oss/ Gud i Mañ enū z Orded i Holldenu/ þ er JEsus/ Lausnare/ Frelsare/ Sæluhiælp are/ þvi so kuñe eingeñ ad heita nema Gud bygge i hønū. Þetta er nu fullkomeñ Vissa um Sætt vora vid Gud / sa oss reidur var/ þvi hafe hñ gieþed oss hñ i hvøriū hm̄ alleina velþocknast/ Matth. 3. z oþurfellt hñ i Daudans Pijsler til ad forlijka oss vid sialþañ sig/ Rom. 5. Þegar vier eñ þa vorū hñs Ovinet. Hvøernenn kuñū vier þa ad efast um Upp giof vorra Synda? Mun hñ kasta þm̄ i eilijþañ Elld s a hñs Naþn ikwa/ er hñ took so nærre sier ad gieþa oss? Mun hñ tilreikna þm̄ Synd ernar/ hvørra Synder hñs Eingieteñ Sonur hefur burtu bored/ Joh. 1. nær vier ydrunst þra af Hiarta? Mun hñ klaga oss fyrer þa Hand skriþtena sem hñ hefur alla reidu a Krosseñ neglt ? Col. 2. Fiærre sie þ Fodr Myskunsemdaña: Og þesse er nu sa gledelege Bodskapureñ er eg i Ondverdu hiet um ad tala. O eitt fagnadarsamlegt Ord / O eitt saññkallad Evangelium/ O eitt æskelegt Fridarbod/ med hvøriu Heil saññ verdur frammbodeñ hinū Veika/ Uppgioþeñ hinū Seka/ Lausn eñ hinū Herteknu/ Frelsed Þrælunū/ Lijfed hinū Dauda/ og þm̄ s ein kis Von ættu nema eilijfra Kvala i Helvijte/ mz Dioþlenū z øllū hñs Arum/ eilijþ Sæla/ eilijfur Fognudur og eilijþt Samneyte med hiñe hæleitu Guddomsins Þreñingu z heiløgū Einglū i hiñe himnesku Je rusalem/ hvørrar Sool z Tungl ad Gud er/ Apoc. 21. og hvar eingeñ Umskipte eru Lioossens nie Myrkursins/ Jac. 1. Þessarar Tignar/ þssarar Dyrdar z þssarar Full-Sælu / uñ þu oss niootande ad verda goode Gud / þ Aarnan z Forþienustu þijns Ein gietens Sonar JEsu Christi vors Frelsara/ Am̄.

A Palma Suñudag.

Gudspialled stendur a hiñ Fyrsta Suñudag i Adventu.

Exordium.

Vier

VIer høfum ongvañ Konung nema Keysarañ / søgdu Gydingar Fordum
Daga/ Joh.19. þa þeir villdu ecke læta Konung Dyrdareñar rykia yfer
sier/ Luc. 19. Eñ eg þyckest vita ad christner Meñ mune ecke samsiña þeim
Ogudlega Flock / þvi jafnvel þott vier eigum Gude ad þacka fyrer Kon-
unga vora/ er hañ sett hefur til ad stioorna synu Foolke/ sierdeilis vier / er hañ
hefur Millda og Riettvysa Konunga giefed Eirn epter Añañ / þa vitum vier
þo ad Gud hefur sett siñ Konung yfer sitt heilaga Fiall Zion / Ps. 2. Hvørs
Ryke ecke er af þessum Heime/ Joh. 18. Og þo er hañ Heimsins Skapare/ Heb.
1. Hvørs Herradæme ad bræ fyrer synduga Meñ um Stundarsaker / til ad upp-
fylla Spaadoom Zachariæ / Cap. 9. Þegar hañ reid iñ til Jerusalem / eñ hañs
Ryklastooll varer þo um Allder Allda / Heb. 1. Vorer Høfdingiar stioorna med
Magt og miklu Vellde/ Verølldeñ er svo skipud/ ad ecke verdur ødru ækomed/ eñ
Christur i synu Nædar Ryke stioornar med sijnu H. Orde og Sacramentunum/
þvi seiger Paulus/ 2. Cor. 10. Vopn Herþarar vorrar eru ecke Lykamleg/ hell-
ur Kraptur Guds til ad nidurbriota Gyrdingarnar. Veralldleger Herrar
taka Skatt af synum Þegnum/ Matth. 17. Og er þad Riettvyst/ þvi þesse vor
Konungur hefur þad skipad / eñ hañ giefur øllum alle og upplykur siñe milldu
Hende/ til ad sedia allar lifande Skiepnur/ Ps. 145. DRottiñ sagde vid Petrum:
Veralldleger Konungar / hvørt taka þeir Skatt af synum Børnum ellegar af
Añarlegum? Eñ Petur svarade : Af Añarlegum. Og vor HErra sagde: Þa
eru Børneñ fry/ Matth. 17. Eñ þad geingur ødruvyse til i Guds Ryke / hier
tekur Konungureñ Skatt af synum Børnum / sem þo er ecke Gull nie Silfur /
helldur Harmþrwngeñ og Sundurknosadur Ande. Fordum Daga mætte einge
eñ mæta persoña Konunge / nema hañ offrade hønum einhvørre Gafu / og ef
Bonde nockur vard a Veige fyrer einum af þeim / hafde hañ þad ecke til er hañ
kyñe ad blooda / Eñ i þessu Rædaleyse took hañ Vatn i Lwkum sier og færde
Konungenum / og seigia Meñ þad hafe vered vel þeyged. Vier mætum vor-
um Konunge Daglega / þvi allañ Dageñ wtbreider hañ siñ Fadm til vor / Esa.
65. Eckert høfum vier þad vier kuñum ad blooda þessum Allsheriar DRottne/
Blood Uxaña og Hafraña þocknast hønum ecke/ Ps. 50. Allt Silfur og Gull er
hañs / jafnvel vor bestu Verk eru eins og Nidlags Fat / Es. 64. Gudrækeleg
Taar vorra Augna / og þad Vatn sem ydrande Maña Høfud eru full af / eirn
audmiwkur Ande og lytelætt Hiarta er hañs Offur/ Ps. 51. Betur lykar hønu-
um Foota Þvottur hiñar Bersyndugu eñ Heimbod Simonar / Luc. 7. Betur
Mariu Audmykt i Hiartanu / helldur eñ Umsorgun Marthæ i Hwsenu / Luc.
10. Hiñ beiske Grætur Peturs / Matth. 26. helldur eñ Offur Vitringaña /
Matth. 2. þott hvørutveggia være þacknæmelegt. Hin besta Þegnskyllda Guds
af Moñunum er þetta/ og Trweñ sem verkar fyrer Kiærleikañ / Gal. 5. Eñ
þesse Konungur svo Mættugur sem hañ er/ Svo Prydelegur sem hañ er / Svo
Alvalldur sem hañ er/ Svo Giæskurykur sem hañ er / þa er hañ þo til vor kom-
eñ Hoogvær sitiande a Osnu eiñe. Hafe nu Konungur Dyrdareñar vered svo
Hoogvær fyrer vora Skulld/ Þa lætum oss gæнga nær Gudspialle þessu/ og læra
nockud

nockud aþ hønum sem er Hoogvær og aþ Hiarta Lytelatur / Matth. 11. Þad er hina Andlegu Hoogværd sem oss a ad þylgia til i Himnaryke med Smaa Børnunum/ Matth. 18. Og um hana vil eg tala þyrer ydrum Kiærleika wt aþ þessu H. Evangelio. Hvar til oss styrke hin̄ nadugi Gud i JEsu Nafne/ Amen.

Vtleggingen̄.

FAre þier i þad Kauptwn sem gagnvart ydur er/ og strax munud þier Fiña Vsnu Bundna Og Folan̄ Nia Neñe / seiger Drotten̄. Aþ þessu er audsied/ ad hn̄ visse alla Nlute/ og eþ hn̄ var Alvitur/ þa var hn̄ og Almattugur/ Allstadar nalægur og Omælan̄legur/ þvi Guddoomsins Eigen̄legleikar meiga ecke adskiliast / hvar þ vier siaum ad oll Fylling Guddomsins heþur bwed i hm̄ Lykamlega/ Col. 2. Nvad længt eru nu aller daudleger Men̄ fra svoddan̄ Nalign? Ad søñu heþr Gud lagt miked til margra/ og þar verdur ecke a moote sagt/ad Madren̄ er hin ypparlegasta Skiepna Guds s vier siaū med vorū Augūs en þ heþur JEsus fram̄ yfer alla adra/ad hn̄ er bæde Gud z Madr. Notlykt er þa þra Ovm̄rædelega Lytelæte/ ad hn̄ s oll Dyr a Jorduñe skapad heþur/ han̄ virder sig so Lytels ad sitia a einu Asna/sem er eitt hid audvirdelegasta Kvikende mal Dyrañ. Sia hier/christen̄ Madr/ hvad lytels verd ad sie Noffrakt Veralldaren̄ i Guds dyrdar þulla Augliti. Nier er ecke Pharaonis Vagn sm̄ Joseph var i þluttur/Gen. 41. Ecke Mardochei Nest: s Ahassverus skipade hm̄ ad ryda a synū Neidurs Deige/ Est. 6. Ecke hin̄ Elldlege Vagn z Nestr s færdu Eliam til Nimna/ 2. Reg. 2. helldur eirn lytelmootlegur Asne/ Þo stærer eirn syndugur Ormur sig aþ Bwningenū/ og af þvi Yferlæte er hn̄ hledur utan̄ a sig. Þad er allvyda ad sia i Æþesøgu Drottens/hvad lytels hn̄ heþr meted Yþlæte Veralldareñar. Hn̄ var føddr i einū Stalle/ Luc. 2. hn̄ foor a Fæte þegar hn̄ gieck um̄ kryng/giørde gott z grædde alla/ Act. 10. Hn̄ rydur hier einū Asna/z hygg eg þ haþe þo vered hid mesta hns Yþerlæte hier a Jorduñe. Þeink nu um̄ syndugr Madr/ hvilykt Fasiña þ sie/ad metnast i Niarta synu þo Gud læte einhvørn sryna i Prydi Veralldr þssar/ ecke seige eg/ad Gude mieþockñest lykamlegt

Nreinlæte

Hreinlæte eda fagur Bwnadur i sialfū sier/ þegar þau sambiooda þeß
Virdingu er, þvilikt brwkr/ lænhgt helldr meina eg/ ad Gud hafe øng
van̄ Mispocka a þvi þott hn̄s Skiepnū sie hallded til Prydis/ þ sijne
er mier Aaronis Bvningur/ Exod. 28. þad vottar Sættmaals Vrken
z Nadarstoollen̄/ Exod. 25. þad sijner Jerusalems Mustere/ 1. Reg. 6
þad sijner Salomon mz allre sin̄e Dyrd/ 1. Reg. 10. hvørre i Ritning
un̄e hroosad verdur/ en̄ hitt seige eg/ ad stæra sig þar af/ þad er Ande
styggd þ Gude. Ecke trwe eg ad hm̄ hafe illa lijkad sw Bygging er
Nebucadnezar liet giøra i Babilon / en̄ þ þvi hn̄ stærde sig þar af /
þa vard hm̄ gefed Villudijrs Hiarta/ so hn̄ aat Gras mz Kvikendū a
Mørken̄e/ Dan. 4. Ecke hefr Gud reidst vid Herodem af þvi hn̄ var
Maalsniallr/ þvi sialfur hafde hn̄ hm̄ Maalfæred gefed/ en̄ sokū þeß
ad hn̄ gaf ecke Gude Dyrdena/ þa var hn̄ sleigen̄ af Eingle Drottens/
Act. 12. Kan̄ skie ad Gud hefde læted Hvalfisken̄ i Ægyptalande vera
kyrran̄ i sijnu Vatne/ hefde hn̄ ecke sagt: Mitt Vatn er mitt/ og eg
hefe giørt mier þ/ Ezech. 29. Ecke er vijst ad hn̄ hefde sett Kroken̄ i
Zenacheribs Naser/ hefde hn̄ ecke lastad Nafn Drottens. Þesse er hin̄
riettlæte Doomur hin̄s Alvallda Konungs/ ad Dramblætū hrinder hn̄
af Stoole/ en̄ Lijtelætū gefur hn̄ Naad/ Luc. 1. Betra er ad audmykiast
mz hinū Hoogværu/ en̄ ad wtskipta Herfange med þm̄ Drambsømu/
seiger Salomon/ Prov. 16. Hvar af audsied er/ ad þo Gud hefde mik
ed til hn̄s lagt/ z upphafed hn̄ a Stool sijns Fødurs/ og giørt hn̄ veg
samlegre/ bæde ad Vite z Rijkdoome/ helldur en̄ adra Konunga i Austr
urælfun̄e a hn̄s Døgū/ 1. Reg. 10. þa hefr hn̄ kan̄ast vid/ ad hn̄ hefde
þad allt þeyged og ecke teked af sialfū sier. Svo var og David hn̄s
Fader lyndur/ hvørs Audmijktar merkelegt Dæme vier høfū i an̄arar
Sam. B. 6. Cap. Þegar Drottningen̄ Michol brixlade hm̄ med þessū
Ordū: Hvørsu vegsamlegur var Konungurin̄ af Israel i Dag/ hvør ed
afklæddest fyrer Ambættum Þienara sin̄a/ og liek Naken̄ sm̄ Fantar.
En̄ hn̄ svarade: Eg vil leika fyrer Drottne þm̄ sm̄ wtvalde mig/ helld
ur en̄ þin̄ Fodur z helldur en̄ allt hn̄s Hws/ og hefur skipad mig Hofd
ingia

ingia yfer Drottens Folk Israel/ og eg vil eñ nu minke verda/og eg vil lytelæcka mig i mynu Auglite/ og vegsamast mz þm̃ Ambættunũ/sem þu talader um̃. Ad eg tale ecke um̃ Abraham/Jacob/Moysen/Josaphat/Ezechiam z adra fleire/hvørier aller voru af Gude mz mikellre Tign sænder/og fra Audmykt i Andanũ er þo hroosad i Ritninguñe. Gud nade oss/hvad høfũ vier ad stæra oss af synduger Meñ? Er ecke Madureñ ein Vantsboola? hvør þo ad þioote upp um̃ Stundarsaker af Vinde Luckuñar / þa hiadnar hun jafnskioott aptur / þegar hiñ same a hana blæs. Er ecke allt Holld Hey? Og allur þess Heilagleike/ lyka svo sem Bloomstur Akursens? Grased visnade og Bloomstred datt af/þvíad Ande Drottens blies a þad. Sañarlega er allt Folked Hey: Grased visnade/og Bloomstred datt nidur/eñ Ord Drottens varer Eilyflega/ Es. 40. Hier er eingeñ undañtekeñ/ ryḱur eda fatækur/ Gøfugur eda u gøfugur/ Smaar edur stoor/ Vitur eda Vankuñande/ Præll edur Herra/og þetta eru Guds Ord/ hvør æfeñlega vara/er oss þetta seigia: Late þvi eingeñ ofurdætt ad sialfum sier/ þvi allt hvad vier høfum/hvad gott edur Kostulegt sem þad er/ þad er þo alltsamañ Lans Fie/ og ecke vort eiged. Seiged mier / hvar af skylldu Meñ þa stæra sig? Af Aud og Ryḱedæme? Þvi skyllde eg hroka mier upp af þvi sem Luckañ kañ eins ad gefa einũ Nydinge/so s̃ besta Mañe/s̃ ablad er mz mikille Ahyggiu a morgũ Arũ/eñ fargast i einu Augnablike/ef til vill. Þvi skal eg giora mig stooráñ/ þott eg hafe eitt Omaga nædferdis/ s̃ eg hlyt alltyd ad þrælka fyrer/ og so er Opacklætur og Otiettvys/ad hñ sedur alldret skyna Fyrervilñu? Vilũ vier athuga/ V. M. af hvøriu flester eru i Fyrstuñe ryḱer vordner: Fæster munu þr vera/s̃ Nattūrañ hefur hialpad þar til ad øllu Leite/edur fra eitsamañ Erfide/mz hvøriu Gud hefr skipad ad næra sig af Jørduñe/Gen. 3. Jeg vænte ad so flester audgast/ad þeir eda þra Forfedur hafe tekeđ nockud ranglega fra ødrũ. Eñ seiged mier/er þ Riettvyst ad Meñ stære sig upp yfer einhvøriũ af þvi/ad hañs Forfedur hafa teked nock ud fra hiñs Forfedrũ? Eingũ Mañe mun þad þykia/þegar Meñ gæ

ad hvørneñ Hlutureñ er i sialßū sier/eda hvad er nu framveiges ad stæ-
ka sig aß? Eru ꝥ Vitsmuner? Jeg medkieñe ad þr eru hiñ kostulegaste
Hlutur sm̃ Gud heßur lagt til syndugra Maña/eñ þo eru þr fallvallt
er eins og añad/ Og hvad lÿted er ꝥ vier vitum/hia þvi sem vier ecke
vitum? Madureñ veit ecke siñ Sess edur gaungu/ seiger Ritningeñ/
Og hvørsu vill hañ þo meira vita? og þott ad þeir sieu i sialßum sier
gooder/ þa verda þeir þo aß vorre Misbrækun optlega nÿdder/ allra
mest aß Drambsemeñe. Riett giørde Gud/so sm̃ alla Hlute/ i þvi hñ
gaß Nebucadnezar Villudÿrs Hiarta/Dan.4. sm̃ ædur er sagt/z sama
ætla eg þa hende/sem forsmæ adra hia sialßum sier/ og þykiast einer
samañ vita alla Hlute/hvad þa optast hender/sm̃ miñst vita/og þa þr
þykiast øllum hyggnare/verda þeir Skiptingum heimskare. Margur
Gortare heßur z stært sig aß Hreyste Lÿkamans/gætande ecke ad þvi/
ad lÿtill Kville kañ ad svipta Mañeñ sÿnu Afle. Sumer hroosa sier aß
Fegurd Lÿkamans/og er hun ad søñu ægiætur Hlutur/þa hun ecke er
brækud til Lauslætis edur Oßmetnadar/eñ einsamañ er hun Agiætis lÿ-
til/ þvi Madur kañ ad mæla eitt Bÿlæte fagurt/og er þad þo ecke svo
gott/sem hiñ lioottaste Madur. Hvad er nu framveiges verdt ad stæra
sig aß? Dygder z Mañkoster eru mest verder aß øllū þm̃ Hlutū/s̃ fiñ-
ast hia Daudlegū Møñū/ eñ þr verda ad Okostū þegar Dramblætid
þm̃ spiller. Þvi seiger Salomon/ Vanvirdañ epterßylger hinū Stoor-
læta/eñ hiñ s̃ er Lÿtelætur i Anda/mun Vegsemdeñ umßadma/ Prov.
16. Lÿtelætid er fegursta Skart Dygdaña/ æn þess verdur Framsÿneñ
ad Vnderßerle/Riettlætid ad Hardidge/Hugprÿdeñ ad Oßdirßsku/Spar-
semeñ ad Nÿsku/Jeg meina hid Christelega Lÿtelæte/sem er eirn aud-
miækur Ande fyrer Gude/z kañast vid z þecker ꝥ/ad Meñ eru Meñ z
Mañlegū Tilßellū undervorpner. SJæ Þiñ KONungur KJem-
ur Til Þÿn HOOgvær/seiger Texteñ. Eß Konungur Dyrdareñar/
Ps.24. svo Lÿtelæckar sig ßyrer oss syndugum Møñum/ þvi skylldum
vier synduger Meñ stæra oss upp yßer vorū Brædrum. Drotteñ Him-
ens og Jardar kiemur til vor aumra Maña/sm̃ eckert tøkū mz oss i þeñ-

añ Heim/og muñu eckert i burtu hera/ 1. Tim. 6. Hiñ Fegurste medal Mañaña Sona/ Ps. 45. kiemur til vor/ sm ꝼra Hvirꝼle z allt til Ylia eru ecke nema Saar/ Benjar og Þrote/ Esa. 1. Lætuñ oss þ til Hiarta ganga/ hvad stoor Munur ad er vor z hñs/ Vier eru þeir ed styggdu/ hñ er sa sm misgiort var a moote/ hñ þarꝼ ecke vor med/ eñ vier kuñum ecke eitt Augnablik ad liꝼa fyrer utañ hñs Myskun. Lætum vort Hiarta komast vid af þvi/ ad hñ er siuꝼur aꝼ Elsku / Cant. 2. oꝼast til vor komeñ/ þegar vier hñ hꝼtudum. Eꝼ vorar Synder ecke angra oss/ eꝼ vier hrædunst ecke þeirra Straꝼꝼ/ þa lætum þo þañ Dumrædelega Elskuñar Bruna smellta vort Hiarta/ ad hñ kiemur mz so mikille Hoogværd iñ til Jerusalem / til ad læta sig kvelia og Krossꝼesta ꝼyrer miñar z þiñar Synder/ christeñ Madur. Hañ grætur yꝼer Borgeñe/ hvorrar Iñbyggendur ad ecke þeckiu siñ Vitiunar Tijma/ Luc. 19. aꝼ hvoriu hñ visse þo ad hñ munde so Hæduglega utleikeñ verda / sem hñs Þijslar Saga vottar. Fyrst hñ heꝼur nu allt þetta uñed ꝼyrer oss synduga Jardar-Madka/ þa lætuñ oss giora þ hñ oss skipad heꝼr/ s er/ ad læra af hønu hina sønu Hoogværd sm Gud alijtur/ giørande eckert aꝼ Kappe edur ꝼ Hiegooma Dyrd/ helldur af Lijtelæte/ hafande hvør añañ sier i Virdingu ædre/ Phil. 2. Audsijnu z vort Lijtelæte i Verkuñu/ so ad bæde Gud z Meñ siae ad vier leggiu ecke ofmikla Virding a sialfa oss. Drotteñ sagde til Læresveinaña i þssu Evangelio/ þegar hñ skipade þm ad taka Asnuna : EF EInhvor SEiger NOckud Til YDar/ Þa SEiged Ad HErrañ HAfe ÞEirra Þørꝼ. Allt Valld haꝼde Jesus/ bæde a Himne z Jørdu/ þvi alla Hlute haꝼde Fadereñ lagt i Sonarens Hendur/ Matth. 28. þvi sijnest ad þ heꝼde ecke vered uñfram hñs Rad / þott hñ heꝼde teked þta Dijr ad ꝼornspurdu Eigandañu/ þa villde hñ þ ecke giøra/ uppa þ hñ sijnde oss hvorneñ vier eigu hvør vid añañ ad breyta: Eñ hvad giøra sumer aꝼ oss? Þyker oss þ mikels verdt ad giøra Lijtilmagnañ ꝼornspurdañ/ ad þm Hlutu er vier eignast vilium? Mun Jessabel virda ꝼ sier ad leita Liwgvitna i moote Naboth/ og læta grijta hñ sijdañ i Hel/ Þegar Achab vill eignast

aff hn̄s Vijngard? 1. Reg. 21. O Gud giæfe ecke være þvilyk Dæme hia
oss/ þott Men̄ rædest þss mina i / sem vier hofū Vallded mina helldur
en̄ Achab hafde. Ad sønu er skickanlega ꝛ Lytelæta Vmgeingne ecke
ad lasta: Nun kan̄ ecke so ad kallast Dygd/ so sem Dygdan̄a Forunaut-
ur/ ꝛ margur hefr sa hana til ad bera/ sem ecke hefr siálfur Dygdernar/
ꝛ mz henne hafa sumer teked allt fra øllū/ en̄ þo er ecke hid sana Lyte-
læte i þvi innefaled ad taka Natten̄ af þ Mønnum/ jafnvel þo þ sie ecke
lastande i sialfu sier. Vtvortis ꝛ Innvortis Lytelæte/ er ad sønu hvør-
tveggia gott/ en̄ skule an̄arshvørs m̄n vera/ þa villde eg helldr ad Natt-
en̄ sæte kyrr a Høfdenu/ helldr en̄ ad Aumingians Kioll være rifen̄ af
hn̄s Kroppe/ so ad Gud klagade mig ecke sidan̄ ad eg fielle fram̄ i Pant
settū Klædū i hn̄s Hwse/ Amos. 2. Vier heyrū i Gudspiallenu/ ad margt
af Folkenu sem epterfylgde Lausnaranū/ Hafe BReidt Syn Klæde a
Veigen̄/ En̄ ADrer Høggved Kviste Af TRiennū. Þad var stoort
Audmyktar Merke af þssu Foolke/ ꝛ eg veit ad þier/ christner Men̄/
villdud sama giøra/ ef þier mættud hn̄s Nalægdar niota. En̄ trw mier
er til/ ad hn̄ er ecke so langt i burtu/ sem þu hyggur/ þvi hn̄ hefur sagt:
Eg vil vera hia ydur allt til Enda Veralldar/ Matth. 28. Og ef þar
eckert an̄ad er/ þa eru þar nooger Klædleysingar/ sem hn̄ kallar sijna Li-
me/ þ eru saner Ølmusu Men̄: Breidū vor Klæde a Veigen̄ þ þa/ so
ad þr ecke i Klædleyse wt af deye/ sem ad bera Teikn JEsu Christi a
sijnū Lykama/ ꝛ eru epter hn̄s Mynd skapader/ so vel sem vier adrer/ sem
betre Rad hofum / þa offrū vier hinu san̄arlega Lytelæte/ og lætum
Gud sia ad vier þykiumst ecke upp yfer þm̄ sem hn̄ hefr nima tillagt.
Christur vill ecke læta lwta sier einungis mz Ordū/ helldur mz Verke
ꝛ San̄leika/ Eph. 2. ecke helldur sijnū Limum/ þvi han̄ er Safnad-
arens Høfud/ Rom. 12. en̄ vier erū hvør an̄ars Limur. Þar mun koma
sa Dagur ad sagt mun verda til þra sem hafa medteked Guds Volada
i hn̄s Nafne/ þegar Christr mun i an̄ad sin̄ inrijda til Jerusalem/ þ er til
sin̄ar christelegrar Kyrkiu/ ecke grætande svo sem nu/ helldur mz Magt
ꝛ miklu Vellde/ þegar Høfud-Eingelsins Lwdur mun gialla yfer þm̄
sem

sm a Jørdu bwa; Komed þier blessader mijns Fødur/og eigneft þ Rijke sm ydur var tilbwed fra Upphafe Verralldar/Þviad hwngrader var eg/og þier gafud mier ad Eta/Þyrstur var eg/og þier gafud mier ad Drecka/ Giestur var eg/ og þier Hystud mig / Nakeñ var eg/ og þier Klæddud mig/Siwkur var eg/og þier Vitiudud mijn/J Myrkvastofu var eg/og þier Komud til mijn/Þa munu þeir Rietlatu svara hm z seigia: HErra/hvenær saú vier þig Hwngradañ og Soddu þig ? eda Þyrstañ z gafu þier ad Drecka? eda hvenær sau vier þig Giestkomeñ og Hystu þig / eda Nakeñ og Klæddu þig ? eda hvenær sau vier þig Siwkañ eda i Myrkvastofu og Komu til þijn ? Og Konungureñ mun svara og seigia til þra : Sañlega seige eg ydur/ Ad hvad þier giørdud einu af þessu mijnu minstu Brædru/ þ giørdud þier mier/Matth. 25. Þa mun þ ecke koma i Eplerþorþ ad hafa breidt sijn Klæde a Veigeñ þ Christi Timu/ þ mun verda stoor Fiesloodur a Himnu/ad hafa litels aktad Gull og Gersemar/ og Kostulegañ Bwnad/þegar allt þetta stendr i þiørku Bæle/z dugar til einkis nema ad kvekia Elld under þm sm hafa fest sitt Hiarta þar vid. Þyke oss vænt um þ fanijsta Skart/ sm vier þefu i þeña forgeingelega Lijkama/og þ svo miøg/ ad sumer af oss være til Frids ad flytia med sier nockud wr þessare Verølldu/ þa er Raad þ vid þvi/ad klæda Fatæka/ þeir munu oss þ mz Abata aptur gieþa/ sm er Rietlætesins Skrwde / fagadur i Lambsins Bloode. Eckert berū vier i burtu mz oss hiedañ/nema þ s Guds Voludu er gieþed/ þad mun oss aptur rijkuglega golided verda i Upprisu Rietlatra. Svo læred nu af ydar Frelsara/ Br. M. ad vera Hoogværer Og Af Hiarta Lijtelater/bæde i Orde og Verke. Hañ hefur ecke sagt til vor : Læred af mier ad skapa allañ Heimeñ/ecke ad giøra Kraptaverk i Heimenu/ ecke ad rada þ Velferd allra Mañа/ helldur hefur hañ skipad oss ad Læra af sier Hoogværdena. Sa sm vill byggia sitt Hws stødugt/hñ þeinke um Grundvøll Lijtelætesins/þvi hvør sa ed sig upphefur hñ skal nidurlægiast/z hvør ed sig nidurlæger hñ skal upphafeñ verda/ Matth. 23. Eñ þu O HErra JEsu Christe sm ert hid fullkomnasta

nasta Epterdæme Lijkelæktesins og Noogværdareñar/virdst þu ad taka burt fra oss Nroka Syndumspilltrar Natturu/so ad vier rata mættum þañ tietta Veigeñ iñ i þitt Rijke/þad veit þu oss Myskunsame Herra/ sem hefur Lijkelæked ad sialpañ þig/uppa þ vier vegsamleger yrdū/ og bid þiñ himneska Fødur ꝥ oss/ ad hñ sende oss þar til siñ H. Anda/ Amen/ J JEsu Nafne/ AMEN.

A Skijrdag.

Pistilleñ/ 1. Cor. 11. Cap.

Goder Brædur. Þvi eg medtook þad af Drottne sem eg hefe ydur giefed. Aþ þvi ad Drotteñ JEsus / a þeirre Natt er hñ var sviikeñ/Took hñ Braudeð/giørde þacker/ braut þad/ og sagde: Taked og Eted/ þetta er miñ Lijkame / sa fyrer ydur verdur broteñ / Giøred þad i mijna Minning. Somuleidis og eirneñ Kaleikeñ/ epter þad hañ hafde Kvølldmælltijdena eted / seigiande: Þesse Kaleikur er Nijtt Testamentum i mijnu Bloode. Giøred þetta so opt sīm þier drecked þar aþ i mijna Minning. Þvi ad so opt sem þier eted aþ þessu Braude/og drecked aþ þessū Kaleik/skulud þier kungiøra Dauda DRottens/ þangad til hañ kiemur. Hvør hñ etur nu aþ þessu Braude/ og dreckur aþ þessū Kaleik Drottens Overdugur/ sa er sekur vid Holld og Blood Drottens. Eñ hvør Madur prooþe sig sialþur/ og ete so aþ þessu Braude/ og drecke so aþ þessū Kaleik. Þviad hvør hañ etur og dreckur Overdugur / sa etur og dreckur sialþum sier Doom/ Giørande ecke Greinarmun a DRottens Lijkama.

Exordium.

SÆLL er sa Madur sem etur Braud i Guds Rijke / sagde Fordum Eydingureñ er sat til Bords med vorum Frelsara / þa hañ var ad Heimbode Eins aþ Phariseaña Høfdingium / Luc. 14. Hañ hefur ann Æþa meint hier med alla þær Sælu er þeim biweñ er / sem sitia til Bords med Abraham/ Jsaac og Jacob i Rijke Himnaña. Þesse Madur sagde ad vijsu satt / eñ sorgiepens vænta Meñ hiñar eilijfu Sælu/ nema vier þærum hier i Lijpe nockurn Forsmeck heñar/ Eñ hvar þærum vier hañ ? J Guds helløgu Orde ad sønnu / eñ þo

þo allra hellst i þeim heiløgu Sacramentis. Hvilijkur Føgnudur er þad eirnre Rietttrwadre Saalu/ ad hun veit/ ad hun i Skyrneñe er vordeñ Guds Vinur og Reideñar Barne / Eph. 2. og Hluttakande allra JEsu Christi Velgiørninga / sem hañ med sine beisku Kvøl og Dauda heþur oss aþrekad og til Styrkingar Trw sinē þar uñ/ eur hañ Guds Lijkama og dreckur hañs Blood i og med hinum Jardnesku Hlutum Braude og Vijne. J Ordenu heyrum vier Rauſt Brwdgum añs/ Cant. 5. Eñ i H. Kvølldmaaltijd DRotteñs / kysser hañ hana med Kosse sijns Munns er hañs Hiarta elskar/ Cant. 1. Par uppvekur hañ Elskuna til sijn/ þar styrker hañ Trwna / þar lijþgar hañ Vonena / þar eykur hañ Gledena og gleþur oss Forsmeck Himnarijkis. David gat ecke meire Æru veitt Mephibozeth Syne Jonatans Vinar sijns/ 2. Sam. 9. edur Vin sijnum Barsillai/ 2. Sam. 19. Eñ ad þeir skylldu eta Braud vid hañs eiged Bord. O hvilijk Æra er þetta þa/ Br. M. ad Konungur Dyrdareñar setur oss vid sitt eiged Bord? Hañ framreider þar / ecke eirn aleñ Kaalþ / eins og Fader hins tijnda Sonareñs/ sem gietur uñ i Epterlijkinguñe / Luc. 15. Helldur sialþañ sig þad Saklausa Guds Lamb / sem þra Verralldarenar Upphaþe slatrad er / Apoc. 5. Hungrudum til Sadningar. Nathan Spamadur kuñe ecke ad baa añad vigtugra til ad sijna David/hvøtsu miøg hiñ sattæke Madur heþde elskad hañ Saudeñ sem hiñ Ryke took þra hønum/ helldur eñ þad/ ad hañ gaþ hønum ad eta aþ sijnum Braudbita/ og ad drecka aþ sijnu Klere / 1. Sam. 12. O JEsu / vier erum þijner volader Sauder/ þu heþur auglijst þiñ breñande Kiærleika i mørgum þijnum Velgiørningum/ eñ þo hvad mest i þvi/ ad þu heþur gieþed oss þitt Hollð ad eta og þitt Blood ad drecka / þad sama Hollð og Blood sem a Krossenum hieck og wthellt var/eñ nu situr til Kraptareñs hægre Handar til ad byrtast þyrer Auglite Guds/ til ad aþmaa Syndena med Foornþæringu sialþs þijns / Heb. 9. Þu heþur til þessa Giestabods kallad Fatæka / Vanada/ Hallta og Blinda/ Luc. 14. Þad er oss aumar synduger Mañeskiur/ hvørra Syndeñ og Vesøllldeñ svo illa høþdu wtþleiked/ ad þra Hvirþle og allt til Ilia var þar ei nema Saar/ Beniar og Þrote/ Esa. 1. Eñ eg Ottast nærsta miøg ad þeirra Lijkar þiñest eckert a medal / er St. Paull svo hardlega avitar þyrer Osidseme þeirra og Vanrækt a þessu Himneska Bordhallde / þar hañ seiger til Corinthios : Þessu hroosa eg ecke ad þier samañkomed ecke til hins Gooda / helldur til hins Verra eins/ 1. Cor. 11. Þvi gleþur hañ þeim og eitt ægiætt Bodord / hvørneñ þeir skule tilreida sig under þessa H. Nautn i þessum Ordum : Hvør Madur prooþe sig sialþur / og ete svo aþ þessu Braude og drecke aþ þessum Kaleik. Og ecke einasta heþur hañ þeim þad gieþed/ helldur og øllum Christnum Mønnum/ er med þessum Hætte villia kunngiøra Dauda DRotteñs/ Hvar þyrer eg vil og wt aþ þessum H. Pistle tala uñ þa sierlegustu Hlute er heyra til Christelegs Underbwnings þessarar hæleitu DRotteñs Kvølldmaaltijdar. Hiñ goode Gud virdest ad styrkia oss hier til med Nad sijns Anda JESU Naþne / A M E N.

Utleggingeñ.

ÞAd a ad vera oz alkuñugt/ Br. M. ad i Skyrneñe heþr Gud giort eitt Nad" Sættmala vid oss auma Meñ/ þar vier fæddunst i Neim þeñ añ dauder i Syndunū. Nu er oss þ̄ vitanlegt/ ad vier Daglega tiwþū þeñañ Samning/ ecke alleinasta aþ rasande Rade/ helldr z optsiñis mz Vilia z Asetninge/ eñ þvi vallda Guds diwpu Myskunar Ydr/ad vier eigū Kost a ad nyiu ad forlyka oss vid hn̄/z til þess heþur hn̄ sett z iñe stiptad þ̄ N. Alltaresens Sacramentū / i hvoriu vor Skyrnar Sattmale verdur ad fullu endurnyiadur/Guds Nad ad nyiu framboden̄ sañ ydrande Mañe/ z hn̄ ævallt skulldbunden̄ til ad giora verduga Avoxtu Ydraneñe/ Math. 3. Þad vill Drotten̄ boded haþa/er hn̄ seig" hia Luc am 22. Cap. Svo opt sm̄ þier giored þ̄ta/drecked þ̄ i mīna Miñing/ hvad Paulus i Textanū kall" ad kuñgiora Dauda Drotteñs. Eñ hvt lyt a þsse Miñing ad vera/ Br. M.? Ecke svo sm̄ þegar vier drecku Konungsins Skal/edur Vina vorra og Naunga/ þ̄ være ad giora lyo tiñ Greinarmun a Lykama Drotteñs z añare Fædu/ Nelldur eigū vier þss ad miñast mz Niartans Angre z Trega/ad vorar Bloodugar Illgiørder haþa Dyrdareñ" Nertoga Krossþestañ/ad oss verde þær þ̄ hñs Dauda og Forþienustu alldeilis tilgieþnar/eþ vier ydrunst aþ Niarta. So er nu Christeleg Ydran svo ad seigia/hin fyrsta Trappa sm̄ liggr upp ad þessu Nadborde Drotteñs. Eñ þess er ad giæta/ Barn Guds/ ad hun sie heil og alvarleg. Christur giorde ecke um̄ Grun ad lyda þ̄ Synder þynar/ Þu att og ad læta þig aþ instu Niartans Rootū angra þ̄/ad þu haþer hn̄ moodgad og moodger Daglega. Nier til heyrer næfvæm z grandgiæþeleg Þecking Guds N. Bodorda: Nvørneñ ma hn̄ þeckia Syndena/ s̄ ecke er sañþroodur um̄ Guds Vilia? Eñ hvørsu ma sa ydrast Syndareñar/er hana ei þecker? Og sa s̄ ecke ydrast/hn̄ etur z dreckur Overdugr/eñ hn̄ ed þ̄ giører/ er sekur vid Nolld z Blood Drotteñs/ seiger Paulus i upplesnū Texta. O hvørsu hrædeleg mun þesse Sekt/christner Meñ. Vier kyñum ad leida oss i Nug/ad þeir ed vīsvitande athugalaust z Overduger ganga til Guds Bords/Þeir væru ecke øllu miña seker i Auglite hiñs Riettlata Guds/eñ þr s̄ hn̄ Krossfestu/

festu/þvi þr hafa Christi Vitne þar um/ad þr ecke vitad hafe hvad þr giordu/Luc. 23. En þ ma hvoriu einu christnum Mane vera vitanlegt/ad Gud hefr sendt Son sin i Heimen synduga Men Saaluhoolpna ad giora/z ad hn sialfur hefur gefed sitt Lijf wt þ sijna Saude/ Joh. 10. Hvoriu til Stadfestu hn giefr oss sitt Holld ad eta z Blood ad drecka. Edur seiged mier/Hvad er þ sm Paulus til Hebr. 10. kallar ad foottroda Guds Son? og ad hallda Saattmaalans Blood almenlegt? med hvoriu vier erū endurkeipter. Mun þ ecke stappa nærre þvi/ sm hier stendur i Textanū? Ad Giora Ecke Greinarmun a Drottens Lijkama. Hvad er þ anad/en ad hallda hn almenelegan? En Paulus seiger/ad þr ed þvilijkt giora/ete z drecke sialfū sier Doom/ þ er/ad þr giore sig eilijfrar Fyrerdæmingar seka/nema þr rade Boot a sijku og ydrist af Hiarta. Kome þier þvi til Hugar syndugur Madur/ad þu ecke hafer so verduglega geinged til Guds Bords/ sm þ hefur byriad/ þa orvænt þier ad sønu ecke Guds Nadar/ helldur ydrast/ og lat þier ei til Hugar koma ad brwka þessa Himlpsamlega Nautn/fyrr en þu hefr lært ad reina og prooþa sialfan sig svo sm byriar/þvi þu sier hvilijkan Haaska þu ert vidkomen/ nær þu stendur vid Herrans Bord/ nema þu gialldir Varhuga vid. Drag þo ecke slijkt undan med Toomlæte og odrū Vmsvifum/ þvi þu sm ert saneærdur þar um i Hiarta þijnu/ad þu optlega hefr Onyt þin Skijrnar Saattmaala: Þier mætte til Hugar koma/sm fliootast og optast ad forlijka þig vid Gud i H. Alltaresens Sacramento. Þar fyrer/þott eingen eige svo Opvoodur ad koma i þess an H. Stad/þa afsakar þ hn ecke ad hn hefr ei vered sier wt um þeck ingu Guds Bodorda og riettan Skilning a sijnū Saaluhialpar Epnum/þvi sa s̄ an Løgmaals syndgar/hn mun an Løgmaals fapast/seiger Paulus/ Rom. 2. J Skijrnene verdur oss uppa løgd almeneleg Hlijdne Guds Bodorda. Vm hana erū vier skylldugar/ þa vier drøgunst a Legg og gietū lært ad kuna nockra Grein Ills og Goods. Sie þier þvi fyrst umhugad/christen Madur/hvort þu ert ungur edur gamall/ad þu ganger smaasmuglega i gegnū øll Guds Bodord/ med allre Athygle/

Rañsaka hvad i þm̃ er boded edur bañad/hvoriar Dygder i hvoriu eru bodnar/ꝛ hvorier Lester edur Klæker þar eru bañader. Nockud af þssu er ad señu giört i þm̃ Bokñ/er hlyda til vors Barna Lærdooms/iafnvel þott eg Oska villde ad þad være nockud greinelegar bryñt þ Ungdoomenũ og Fræroodũ/ helldur eñ almeñelega gioreſt/ ſvo þr lærdu ad þeckia Edle ꝛ Nattalag chriſtelegra Dygda/hvar af Vanart ꝛ Oedle Glæpaña er audþeckt. Þeink og ecke ad vondar Hugreñingar ſieu ecke Fordæmañlegar Synder. Til hvørs ſeiger Endurlauſnareñ/Matth. 5. Ad ſa ē lytur eina Konu til ad gyrnaſt hana/hñ hafe alla reidu drygt Hoor mꝫ heñe i ſynu Hiarta? Hvar þ ſeger hñ/ſa ſm̃ reideſt Broodur ſynũ/ ſie Rææds ſekur? Þvi ſagde hañ vid Phariſæana? Hvar fyrer hufed þier ſo Illt i ydrum Hiortum? Matth. 9. Drage eingeñ ſiælfañ ſig a Tælar til þſſ/er hiñ alſkigne Gud Hiartnaña og Nyrnaña Rañſakare/Ier. 17. ad hñ dæmer allt þvilykt og fordæmer a oſſ/nema vier þſſ ydrunſt af Hiarta eins vel ſm̃ Orda ꝛ Verka/Og hvad ſm̃ hñ hef ur bañad ad giora ꝛ tala/þad hefur hñ ꝛ bañad ad hugſa. Og uppa þ Ydraneñ kuñe ad nockru Leite ad ſambiooda Stærd Syndareñar/þa athugum Grandgiæfelega Mismun þra/epter þra Nattalage og Atburdum/ Tilgænge og Orſøkum/er oſſ droou þar til/ eñ eingeñ kañ ad ſæta edur ydraſt riettelega þrrar Syndar/er hñ þecker ecke Stærd heñar ꝛ Illſku/og traudt kañ Madureñ ad ſæta af þm̃ Glæp/ſm̃ hñ ecke veit hvøria Verkan hefur haft i ſier edur hvad ſig hefur tildreiged ad drygia hñ. Þar eru til Ovitañlegar Synder/ſm̃ ſkie añadhvørt af þvi ad Meñ vita ecke hvad gioreſt ſo ſ Pall/er hñ ſagdeſt ei hafa vitad ad þ var hiñ ypparſte Kieñemadur til hvørs hañ talade/ Act. 23. Edur Mooder þrra Zebedei Sona/er ei viſſe hvørs hun beidde/Matth. 20. Þær reiknar Gud ecke Endurfæddũ Mañe til Syndar/ þvi eingeñ Fordæming er a þm̃/ſm̃ eru i Christo Jeſu/Rom. 8. Eñ þo mꝫ þvi moote/ ad Vanvitſkañ kome ecke af Aſetninge til ad ſyndga / ſo Meñ vilie ecke læra Guds Vilia til þſſ/ad ei þurfe epter hm̃ ad lifa. Lykar þſſũ eru þær ed Meñ giora af raſande Rææde/af Gleymſku/af Bræædræde/ſo

ſem

sim þegar Petur hioo Eyrad aþ Malchus/Joh. 18. þegar Lærisveinar
ner þrættudu um/ hvor þirra mestur være/ Marc. 9. þegar þeir villdu
kalla Elld aþ Himne/Luc. 9. Þessū Syndum er hiñ goode Gud og so
Naadugur/þott þær i sialþū sier stoorar sieu/hvar uppa allstadar Dæ-
me eru/Eñ oss byriar grandgiæþelega ad taka Vara a Lijþernis Nattū
vorū/og læra ad þeckia Breste vora/añars mun Bræddraded og Van-
giætslañ ecke aþbata meir þssħattar Synder/helldr eñ Vanviskañ hin
ar. Nu eru þo Synder/sim Meñ drygia þvert a moote Samviskuñe/
og ad heñe Naudugre / haþande ad øngvu Guds Bod þ einhvors Til-
gangs Saker. Hvilikar Synder kuña ad verda ad stoorū Syndū/þott
þær sieu smaar i sialþū sier/ Og þad sim ecke er Synd i sialþu sier/ þ
reiknast fyrer Synd nær Meñ ætla þ mune vera Gude a moote/eñ gio
ra þad ei ad Sijdur/þvi hañ dæmer epter Asetningenum/og ecke epter
Viksmunum. J Selskap þessara Synda var Aaronis og Mariu/ er
þau mogludu i giegn Gude z Moyse/Num. 12. Davids þegar hñ took
Nyss þrw Briæ Hetiters Frillutake / eñ sloo Boonda heñar i Hel med
Sverde Amons Barna/2. Sam. 11. Þessar Synder verda ei aþþveg-
nar nema med heitū Ydrunar Tarū/þvi stoor Saar þurþa mikla Græd
slu/ Eñ hiñ Riettlaate Gud er vandur ad Virdingu siñe/og lætur ei ad
sier hæda/Gal. 6. Þess er og ad giæta/Br. M. ad þær Synder/ sem
oss idulega henda/ þær reita hiñ Myskunsama Gud næsta miog til
Reide/ þvi þad mætte skijnast ad Meñ med soddañ Ogudlegu Athæþe
giordu Leik til þess ad styggia hñ. Oss verda Syndernar mz þri For-
orde tilgiefnar/ ad vier leggiū aþ vora Illu Breytne. Lærū aþ Illu z
lærū Gott ad giøra/Esa. 1. Þvi eþ vier æsū þañeñ Syndena/jaþnvel
þott vier lætunst ydrast heñar/þa mætte virdast ad hin sijdarsta Synd
heþde þorbroted Fyrergiefningu allra hiña/eñ eingeñ veit hvort hñ fær
Toom til ad ydrast heñar/ edur hvort Gud vill liena hønū Ydran til
Apturhvarþs/ (sim Paulus ad Orde kiemst/2. Tim. 2.) er svo leinge
heþur giort Handverk af Syndeñe. Þar þyrer byrior øllū þm er til
Guds Bords ganga/ ad athuga/ ad þær Synder er oss henda epter þ/

ad vier hofū lofad Gude Betrun Lifernesins/ þær eru þyngre z orka meire Hegningar/ eñ hinar er vier ædur giordū/ þviad i þessu Sacramente verdur Skijrnar Sattmaaleñ endurnijadur/ sem ædur er sagt/ z vier verdū ad Nyu Tryggrofar vid Gud/nema vier af fremsta Megne leggiū allt Kapp a ad hallda vor Sære. Vid þessum Syndū er flestollum nockud hætt/jafnvel þeim sm̄ ecke eru langt fra Guds Veige/ z þær henda Guds Børn a stundum/ Eñ um̄ þa vil eg ecke tala/sm̄ eru so Samdauna vordner Ranglætenu/ ad þeir ecke þeckia Syndena fyrer Synd/ þott þeir vile ad Gud hafe bañad hana / þeir Leidriettast ecke vid Guds Straff og Aløgur/þeir taka Syndena i Forsvar / og vilia riettlæta hana/reidast Guds Þienurū edur og goodum Viñū sijnum þa þeir ætalder verda. Þeir elska Syndena ecke alleina a sialfū sier/hellur og samsijka þeim er hana giøra/Rom. 1. Þad hender Guds Børn/ ad þad Gooda sm̄ þau vilia giøra/ þad giøra þau ecke/Rom. 7. Eñ þesser elska eckert Gott og hafa Gaman af Illu/bæde hia sialfū sier z ødrum/lockande adra til vondra Verka/og eru i þvi so sem nockurskonar Vm̄bodsmeñ Fiandañs/ þvi þad er hañs Embætte. Þessa nefner St. Pall/1. Tim. 4. forbrendar Samvitskur/ og munu þeir verda illo er Afturhvarfs/ nema þm̄ sie i Tijma Grædslu leitad. Nu er eingeñ Efe a þvi ad soddañ Mañeskiur fiñast i Guds Kijrkiu / fyrer þvi verd eg hier um̄ ad tala/ þvi þa er Gudleysed komed a hina efstu Trøppu/ og gietur varla hærra stijged/ og eingeñ Hlutur er þeim vijsare eñ eilijft Helvijtis Baal/nema þeir læte sig Leidrietta af Guds Anda. Og er þad ecke noog christeñ Madur / ad þu lærer ad þeckia Syndena af Yfervegan Guds Bodorda/edur heñar Naattalag af þvi s̄ nu er sagt. Þu ætt þar ad auke/ad rañsaka þitt eiged Liferne/z ganga ytarlega i Riett vid sialfañ þig. Þad var Olucka vorra fyrstu Forelldra/ad þau lærdu ad þeckia hid Illa/Gen. 3. eñ Gud er svo hagur/ ad hñ kañ ad giøra gooda Hlute af vondum/z þvi kañ Þecking Illskuñar ad gagna oss til Saaluhialpar / þo meir a sialfum oss eñ a ødrum. Þad er ecke Mañvandt ad þeckia hvad Illt er i añars Fare/eñ sa sm̄ dæmer sialf-

añ

añ sig/hñ verdur ecke af Drottne dæmdur: Pad skied: nær Meñ bera Lyfperne sitt/Ord/Giorder z Augreñingar samañ vid Guds Logmaal/eñ þar hlyfpest margur vid/sumer þss vegna/ad þr ætla/ad þar mune ecke so skarprar Rañsoknar vid þurfa/adrer hiñs/ ad þr hyggia vid ad yfa hin fwnu Særeñ/þvi þau syggda magnlega nær þau rañsokud eru mz Logmaalsins Brodde/giætande ecke ad þvi/ad soddañ verkar þo eptera fridsamlegañ Avoxt Riettlætesins/Hebr. 12. færa Meñ þvi alla Hlute sier til Vmbootar/ecke einasta þ odrũ/hvad ecke er so ad læ/ helldur z fyrer sialfñ sier z Doome siñar eigeñ Samvitsku/so ad hñ sñ langt er fra þvi ad elska Gud umfram alla Hlute/hñ kallar sig vel hafa giort z afloked þre Skylldu/ ef hñ les Bæn syna Kvolld z Morgna / edur syngur honum eirn Psalm til Dyrdar. Sa sem er giarn a Bloot og Svardaga/nefner þ Hreyste Yrde. hñ s afrækir Guds Hvylldardaga/ nefner þ Astundan z Idiuseme. ef Meñ formæla ecke Fodr z Moodr/ iafnvel þo þr sieu þm Ohlyduger i ollu þvi sm þr þora/ z ef Forelldrarner klæda Borneñ z fæda/þo þr lyde ad þau alest upp i ollu Reidu leyse/z iafnvel sumer i Skomũ z Odygdũ/þa þykiast Meñ hafa giort mikeñ Part Skylldu siñar: Sa s Reideñ er z Heiptrækur/hñ kallar þ Hugprydé. Hiñ Lauslæte vill læta Oskyckanlega Vmgeingne heita Mañwdleika z Kurteyse. hiñ Agiarne nefner sig Framsyñañ z Forsialañ. Þeg" Meñ ecke bera opeñberlega falskañ Vitnisburd edr sveria Lyge uppa siñ Naunga / þykiast Meñ vera skyllder vid hid Attunda Bodord/ z kañ skie sumer hrædest þo meir Doomarañ eñ Gud/eñ ecke eru Meñ so liwper a þ allt yd ad bera Sañleikañ Vitne. litla Smæ-Skreytne edr Svigurmæle um siñ Naunga/ Lausmælge/ Roogburd a millũ goodra Vina/edur Illt Vmtal i Hofdingiaña Eyru/þad reikna Meñ sumer ad ongvu/eñ sumer ad hvorsdags Brestũ / sm Gud mune audvelldlega styga framhyfer/þott Meñ ydrest þess ecke miog/edur æfe þ ad Gamne sier/ epter þ þr hafa feinged Fyrergiefning Syndaña/ athugande ei þ/ad þvilyft er nærst til ad fordæma Syndarañ/sm fyrer litla edur ongva Synd er hallded. Þvi seiger Lausnareñ: Sa sem

uppe

uppleyser eitt af þessu minstu Bodordū/ hñ skal minstur kallast i Him-
narijke/ Matth. 5. Þad er/ hñ skal þar alldrei iñkoma. Þañeñ byggia
Meñ Ódygdunū/ Andskotans Dætrū/ Heima-Jordena/ sm er Hiartad/
af hvøriu framkoma vondar Hugsaner/ Mañslog/ Hoordomur/ Frillu
lyfe/ Þioofnadr/ Falsvitne/ Gudlastaner/ Matth. 15. Eñ reka Dygder
nar/ edur riettara ad seigia/ Mynder Dygdaña i Hialeigurnar/ sm eru
Læte vor og utvortis Hegdan til þess ad forsvara Heimagardeñ/ og byrt
ast hvor fyrer ødrū/ eñ Meñ giæta ecke ad þvi/ ad hñ sm Augad hef-
ur skapad/ Ps. 94. Hañ sier hvad i Myrkrunum er huled/ þvi skyllda
Meñ þa vilia fegra sitt Mal fyrer hm. Þvi dylia Meñ Siwkdoom
eñ fyrer Læknarañū/ þvi striwka Meñ Purpura-Litnū yfer hin fwm
Saareñ/ þad heiter ad færa Christ i eina Purpura Kapu/ ad dylia þ
hm Meinsemder sijnar/ eñ ætlast þo til Lækningar af hm/ eins og þeir
lietu sm hañ Konungur være/ eñ hielldu hañ þo fyrer Illrædis Mañ.
Guds Sonur mm ongvañ Hooru-Farva lijda a sijñe Brwde/ ecke meir
eñ Gud villde lata bera Skiækiu edr Hunds-Verd iñ i siñ Helgedoom/
Devt. 23. Þar fyrer sie þad Alyktan þessa mijns Mals/ ad þegar þu
christeñ Saala ætlar ad trwlofast þijnum Brwdguma i H. Alltarefins
Sacramento/ hvar þu att ad verda eirn Ande med hm/ og Limur hñs
Lijkama/ 1. Cor. 6. þa lat alla Hræsne fiærre vera. Rañsaka þiñ Lif-
nad sm ádur er sagt/ ber eckert i Bætefloka fyrer þier hia hm sm veit
hvad mz Mañenū byr/ Joh. 2. Skignst ept' hvad þier hefr framfared
a Guds Veige sijdañ þu seinast lofader þijnū Frelsara Trygdū/ hvort
þu hefur tamed þitt illfwsa Hold um nockurn Tost er a þig strijdt hefr/
z hvoria Atburde þu haft hefur til ad krossfesta hiñ gamla Mañeñ.
Rom. 6. Yfervega hvorsu stoor Herra þad er sm þu moodgad hefur/
ad hñ hefr Vald til ad kasta Lijfe z Saalu i eilijfañ Elld/ Matth. 10.
Og þo er hñ so þoleñmoodur z goodgiarn/ ad hñ hefur sparad þig og
lated allt epter þier midt i Syndunū/ z kañ skie valla feinged eitt Þack-
lætis Ord þar þ af Muñe þijnū/ hvern þu hefur til alls añars brwk-
ad/ Hugleid fra Dæme z ecke hafa meir syndgad eñ þu/ hvorsu Gud
hefur

hefur hegnt a þm Dvirdingar ſiñar. Lat ſo þijna Illſku kieña þier/ og þitt Frafhvarf giøra þig vitrañ. Þeck og hvorſu Illt og biturt þad er/ad þu hefur yfergiefed Drotteñ Gud þiñ/Jer. 2. og þegar þu þañ eñ giører/þa gietur þu varla fared a mis vid þ/ ad Niarta þitt brædne i þier ſo ſem añad Vax/ af Jhugan Guds Nædar/ af Þeckingu Syndañа/af Epterbid Nelvijtis Þijſla ſ̃ þier eru bwnar/nema þu ydreſt af Niarta. Eñ vilie ecke hier mz æ orkaſt/þa lat ſamt ecke af ad bidia Gud um ſiñ N. Anda/ſa ed ſkape hreint Niarta i þier/og giefe þier nijañ viſſañ Anda/Pſ. 51. hvørs hñ mæ þier ecke ſynia vegna ſiña Fyrerheita/ þvi ef Madureñ ſtood upp a Nætkarþele/til ad fæ Vin ſijnū þ hñ vidþurfte/Luc. 11. Ef hiñ ranglate Doomare/ſm̃ hvørke Ottadeſt Gud nie Meñ / ef hñ liet ſkipaſt vid Þrabeidne Eckiuñar/ Luc. 18. Ef vier ſm̃ Vonder erum/kuñū ad giefa Bornū vorū goodar Gafr/hvad miklu framar mun vor himneſke Fader giefa þm̃ N. Anda ſm̃ hñ þar um̃ bidia/ Luc. 11. Þetta ſtendur æfeñlega ſtødugt/þvi hñ er trwr/ſialfū ſier kañ hñ ecke ad neyta/2. Tim. 2. Þeſſ heitara ſm̃ þin Angur er/ þeſſ hægra er þad Gude/allt fram til þſſ ad þu taker til ad efaſt um̃ Guds Næd/ eñ vid þvi er ecke hætt / hñ mun fliootur verda til ad læta Trwna lifna/nær þu ert ſo a þig komeñ/z ſijna þier Krapt ſijns Sonar Forþienuſtu/mz ollū hñs Velgiørningū/þa heiter þad ſo : Sæler eru þeir ſm̃ hwngra og þyrſta epter Rietlætenu / þvi þeir munu ſadder verda/Matth. 5. Þar fyrer Guds Barn/þu hvørs Niarta hñs Ande hefr ſundurmared mz Þeckingu Syndareñar z Guds Giæſku/ þu ſkallt þeſſ fulløruggur vera/ad hvar ſm̃ ad Syndeñ yfergnæfer / þar yfergnæfer Nædeñ miklu framar / Rom. 5. Fyrer þvi nær þu ſtendur vid Drottens Bord Raudur af Dvirdingu vegna þiña Synda eins og Ephraim/Jer. 31. Þa lijt Trwareñar Augum a þad ſaklauſa Guds Lamb/ſem burt hefur bored Neimſins Synder/Joh. 1. hvørn Gud hefur þar fyrer ſett til Nædarſtools fyrer hañs Blood / Rom. 3. Nañ er Forlijkun ecke einaſta fyrer þra Synder er lifdu a hñs Døgū/hелldur allrar Veralldareñar Synder/ 1. Joh. 2. Þar fyrer er

hn̄ og fyrer þynar/ hvorsu miøg sm̄ þu ert hinū versstu Lytum hladen/
þvi harmþrwngen z sundurknosadan Anda/ mun hn̄ ecke fyrerlyta/ Ps.
51. og til Stadfestu þar um̄ / giefur hn̄ þier i N. Alltaresins Sacra-
mento þan̄ sama Lykama sm̄ broten̄ var fyrer þig/ seiger Paall hier i
Textanū/ þ skiede þegar þynar Synder er hn̄ bar uppa Tried/ þegar
þær mørdu hn̄s allra heilagasta Lykama i sundr a Krossens Gælga/ þeg
at Ogudlegra Man̄a Hendur nidurbrutu þ Mustered er hn̄ sialfr upp-
byggde aptur a þridia Deige/ Joh. 2. þier til Riettlætis. Hafe nu hin
eilyfa Giæska sparad þig midt i þeim Syndunum sem Krossfestu hn̄/
þvi mun han̄ þa ecke Nadugur vera / þar þu ert a Veigenum ad
hverfa aptur fra þeim ? En̄ þott ad Ydranen̄ og Trwen̄ sieu full-
noogar til ad ødlast Kvittun Syndan̄a hia Gude/ þa kan̄ þo hvørug
þeirra ad standast fyrer ufan̄ nyia Hlydne / þvi nema so sie ad nockur
hafe fastlega ætlad ad sporna vid þeim Glæpum / hvorra Min̄ing ad
hm̄ vard so beisk i Ydranen̄e/ þa er þad heima hia hm̄ er Petur seiger/
2. Epist. 2. Ef ad þr epter þ þr hafa um̄flwed Saurganer Heimsins
þ Þeckingu Drottens vors JEsu Christi flækiast i þm̄ aftur og ver-
da sigrader/ þa eru þra hin sydare Kiør verre hinū fyrre/ þvi betra hefde
þm̄ vered alldrei ad hafa þeckt Veg Riettlætesins/ en̄ ad þecktū hønū
ad hverfa fra þvi helga Bodorde/ sm̄ þm̄ er i Hendur feinged: En̄ þ
hender þa/ sm̄ seiger i hinū san̄a Ordshætte/ ad Hunduren̄ geingur apt-
ur til Spyu sinnar/ og þveiged Svyn vellter sier i hinū sama Saur. Nu
fyrer þvi ad hier er ecke vid ad dyliast/ en̄ Syndumspillt Nattura er eitt
Otamed Dyr/ þa er rædlegt ad taka til ad leggia vid hana Beisled nock-
ru ædur en̄ Men̄ fara ad forlyka sig vid Gud i Sacramentenu/ nema
Men̄ hafe þ ædr giørt langvaran̄lega/ s̄ þo mun sialldfeinged. Eing
en̄ vond Tilhneiging sm̄ ecke er ad nockru Leite deidd / ma fylgia oss /
christner Men̄/ til þssa Bords. Ef Synden̄ lifer i oss/ þa erū vier daud
er i hen̄e/ en̄ eingen̄ giefur daudū Man̄e ad eta. Þetta er andleg Fæda/
z þvi hlyter sa andlegu Lyfe ad lifa/ er hana medtaka skal. Braudeð z
Vyned medtaka aller og þar med Guds Lykama/ en̄ þar hia er øn̄ur
Naudsyn/

Naukn/um hvoria Drottenn talar/Joh. 6. Sa sem etur mitt Holld og dreckur mitt Blood/hann skal ecke Daudann smacka ad eilijfu. Nefnar verda þeir einer hluttakande er sig hafa verduglega tilreidt/ hun skiedur opt þa utann Sacramented/enn þo a hun i Sacramentenu helst ad skie. Vilier þu hennar niootande verda/þa sia til ad þu framkomer skrijddur Brwd kaups Klæde/ Matth. 22. annars veidur ecke af Trwlofuneñe vid þann fegursta medal Mannanna Sona/ Ps. 45. Þad er ei noog ad hafa umm stundarsaker wthreinsad Hiartad mz Sooplinum Ydranarennar/helldr hyr tar strax ad safna i þ hinum bestu Dygdum/so ef hinn Ohreine Ande kann opfur ad hverfa mz sio ødrum sier verre/ ad hann sinne þ þa ecke toomt/og verde so þitt Sijdara argara hinu Fyrra/Luc. 11. Veit eg ad þetta er eitt forvelldur Hlutur/þvi þ er su Barætta mille Holldsens z Andans er girnest hvørt i moot ødru / Gal. 5. Enn hvad skulu Menn seigia? þar sem eingenn Barætta er/ þar er eingenn Sigurvinning/ þar fyrer sa þu ætlar sier ad uppbyria nyiann Lifnad/hann legge mest Kapp a ad briota þær Syndir/ sem hann er mest tilhneigdur. Þier er ecke Okunnugt ef þu leggr nockurn Hug a þitt Mæl/af hvørium Hlutum þu mest verdur lockadur til ad giora Illt / varast þa hinu sømu/ þott ei sieu þr vonder i siælfu sier. Eingenn Herloge striider leinge einsamann/hvørsu vitr eda volldugur sem hann er/ og so eru Lesterner ef þeir eru einer umm sig/ þa er hægra ad fyrerkoma þeim. Umm framm alla Hlute/þa lát Gud sia/ ad þier sie Alvara ad lifa vel/ og þa er hans Adstod vijs/sem þier dreg ur þusundfallt meir enn aller þijner Atburder/þvi an min megned þier eckert/sagde Jesus vid Lærisveinana/Joh. 15. Sa sem ecke hatar Syndena/hann geingur Overdugur til Guds Bords/enn sa sem hana hatar/hann hefur alvarlegann Asetning til ad læta af henne/ þvi eingenn vill Ummgeingne hafa mz þeim sem hann ad Natre hefur. Lat Gud þiña þetta hia þier/nær hann rannsakar Hiarta þitt/z sviik ei siælfann þig/ hann gietur þu ecke sviked. Eg veit þad er Torvelldt ad læta allt a moote Hollde og Bloode/ enn hafer þu nockurn Tijma af Hiarta ydrast og þunded til Guds Reide og Samviskunnar Veike. Hafe þijnar Synder giort þier
 nock-

nockurn Tijma Helvijte heitt/ þa rædgast um̃ vid sialfan̄ þig/ nær þu freistadr verdr af einhvørre Synd/hvørt þu eiger ad vita þ til skam-viñs Munadar/ad þola strax a epter slijka Kvøl. Munde David hafa viliad leika sier ad sømu Synd / epter þ han̄ hafde so leinge smakast þ Gude? Munde Petur ecke helldur hafa i Daudan̄ geinged/ en̄ ad af-neita Christo/ helldr en̄ ad lijda ad nyiu Atølur Samvitsku siñar/þeg-ar hn̄ gieck ut z griet beisklega? Matth. 26. Ætla þier z ecke þ/ ad læta epter þier eirn Brest/en̄ þioona Gude i hinu/ þvi sa sm̃ brijtur eitt Bodorded/hn̄ er i øllũ sekur/seiger Postulen̄/ Jac. 2. Eingen̄ af þijn-um Dygdũ kan̄ ad standast fyrer Guds Riettlætis Doome/ hvø munu þær þa riettlæta Glæpena? Sniid þvi allt Ogudlegt Athæfe burtu/so miked sem þu fær orkad / en̄ þar sm̃ þijner Kraftar dvijna / þa tekur Christi Forþienusta vid. Meina z ecke þ sie noog/ad þu nockra Stund ganger a Guds Veige/ þvi þm̃ sm̃ er trwr allt til Daudan̄s / mun eg giefa Coronu Lijfsins/seiger Drotten̄ i Opeñberingar Bookeñe/2. C. Og eg vil en̄ framar seigia: Ad þad vill helldur fordæma þig/en̄ riett-læta/ ad þu hefur einhvørn Tijma Gude þioonad/ ef þu hverfur þar fra aptur/ þvi þad er Teikn til þess ad Gud hefur lient þier so mikla Krafta/ad þu gietur geingr hin̄ rietta Veg sm̃ til Lijfsins liggr/verdr so Skullden̄ hia þier/ en̄ ecke hia Gude. Umfram̃ alla Hlute sia til ad þu Ottest hn̄ z elsker/þa munt þu ongvan̄ Sættmæla giøra vid hn̄s Ovine/ sem eru Hollded/Heimuren̄ og Diofullen̄/ helldur munu allar christelegar Dygder skalfkrafa spretta i Akre Hiarta þijns / eins og Korned vex þ utan̄ Man̄sins Omak/þa Sædenu er i Jørdena kastad/ Og þad er sa einaste og beinaste Vegur til ad lifa Gudrækelega/og sa sem a hønũ er/ fer alldrei villur Vegar. Nu hefe eg einfalldlega sagt hid hellsta er þm̃ byriar ad hugleida sm̃ vilia verduglega til Guds Bords ganga/en̄ eg hefe sagt þ Børnum z fæfroodũ Møn̄um/hina z vijser eru z kun̄a Guds Veg/þa næger ad min̄a a Christi Ord/ er han̄ sagde/ Luc. 12. Sa Þioon er veit sijns Herra Vilia og giører han̄ ecke/ han̄ mun mørgũ Høggum sleigen̄ verda. En̄ þu sm̃ Foornfærdur ert fyr-

er

er vorra Synda Skulld Herra JEsu Christe/ Styrk þu oss bæde i þyssu og øllu ødru Verke Sæluhiælpar vorrar. Bænheyr þad vor Frelsare/ Hvøriū mz Fødr z H. Anda sie Magt z Vellde/ Loþ/ Heidur z Prys um̄ Allder/ Amen.

A Føstudagen̄ Langa.

Exordium.

Eingre Skiepnu siñe heþur Guds Giæska meira veitt en̄ Syndugum Mañe/ og varla er þo nockur tregare til ad þeckia hañs Giæsku. Þegar Adam haþde eckert à moote Gude giørt / og ecke aþ hønum þeygd nema Skøpunena / og so Valld yþer hinum ødrum Skiepnum a Jørduñe / þa er lyklegt ad eingen̄ Hlutur haþe hønum iñdælle vered/ en̄ ad loþa siñ Skapara/ og gledia sig i Vndran hañs Dasemdarverka/ En̄ sydan̄ Gud hønum meira veitte i Fyrergiefningu Syndaña/ og Fyrerheite þess Blessada Kvīñuñar Sædis/ Gen. 3. Þa eru Adams Nidiar bitner þra þeim Hlutum sem heyra til Guds Dyrdar. Heilager Einglar sem þrañe þyrer hønum standa/ haþa einasta hin̄ Dyrdlega Skapnad og Sæluvist med Gude aþ hañs Hende þeyged. Guds Sonur heþur Abrahams Sæde en̄ ecke Þa uppa sig teked / Heb. 2. Samt eru þeir Þioonustusamer Andar/ Heb. 1. En̄ Madurenn̄ hvørn Gud heþur Skapad / Skapadan̄ Endurleyst/ Endurleystan̄ Endurgieted / Endurgieten̄ med JEsu Hollde og Bloode mettad og dryckiad / og upplyst med synum Afgiøþum / hønum þiñst lyted þar til og er næsta Toomlætur i siñe Guds Þioonustu. Einglar komu og þioonudu Christo i hañs Mañdoome/ Matth. 4. En̄ hañs Foolk villde ecke þioona hønum/ Eingellen̄ bodade hañs Getnad/ þeir pryssudu hañs Fædingu/ Luc. 1. og 2. Eingellen̄ kom aþ Himne og styrkte hañ i Kvøleñe/ Luc. 22. En̄ hañs Eigen̄ giørdu hañs Sælu hryggva allt i Daudañ. Einglarner bodudu hañs Vpprisu hia Grøþeñe / En̄ hañs Foolk og Prestarner keyptu Liwgvotta til ad mootseigia heñe / Matth. 28. Øll Skiepnan mæner med wtriettu Høþde epter Guds Barna Auglysingu/ seiger Paulus/ Rom. 8. Og hun stynur til samañs/ og er til samañs so sem i Barnburde. Fyrer vora Skulld er Jørden̄ bølvud / Fyrer vora Skulld mæ hun Þyrna og Þistla bera/ Gen. 3. Fyrer vora Skulld er hun Prældoomenum undeorokud / En̄ i øllu þessu Auglyser hun þo Dyrd syns Skapara / hvørn Madurenn̄ vanvirder med Oþacklæte og vondum Verkum. Eþ ad þesser þegdu þa mundu Steinarner brædlega hroopa/ sagde Frelsaren̄ vid Gydinga/ þa Børn en̄ swngu Hosiaña/ Matth. 21. O HErra Gud / Høþdu Steinarner Orsøk til ad hroopa þa Christur Jñreid til Jerusalem? Hvad høþdu þeir ecke þegar hañ var aþ Jerusalem so sem Bølvan-wtreken̄? Eþ dauder Hluter mattu vakna vid þa Lyþsins HErra kom til siñar Arþleiþdar/ hvad mattu þeir ecke þegar Lyþed doo a Krossenum? Skylldu Musteresens Vegger haþa gieþed Hlood aþ sier/ heþ-

du Børnenn kagad? Hvad var þa øll Verølldenn ecke skylldug ad giøra / þar alles løstudu/hæddu og breixludu/og a Krossens Gælga negldu hennar Skapara? Þetta hroopar øll Nattúrann fyrer Ofþacklætu og Ogudlegu Mannkyne a Þijslar-Deigo allrar Verralldarennar Lausnara/þvi sampijnest hun sijnum Skapara i hans Þijnu/ so sem ecke hefde hun Rænu a ad giøra sijns Embættis Skylldu / þar Manneskiann var so Afsinna ad hun Aflyfade sinn Lijfgiafara. Þesse Nattúrunnar Umbrot hefe eg æsett i Dag fyrer ødrum Kiærleika ad yfervega. Og villium vier þar fyrer i þetta Sinn Hugleida þau sierlegustu Furduverk sem ad skiedu i Þijnu vors Endurlausnara/med þeim Lærdoomum sem vier oss til Huggunar og Aminningar taka meigum þar af. Styrk oss til þessa Verks O Gud i JEsu Nafne / Amen.

Utleggingenn.

ÞAr urdu Myrkur yfer alla Jordena/ og Soolenn misste sijna Byrtu/ seiger i Textanum. Hvørt þesse Formyrkvan hafe einasta skied i Gydinga Lande/ edur yfer allann Heimenn/vil eg i þetta sinn ecke þar miet til Orda. Vær viliū alleinasta færa oss i Nyt þetta Dasemdarverk/ til Gudrækelegrar Umþeinkingar/vitande ad þta so vel sm̃ aller Guds Giorningar eru skieder oss til Lærdooms. Hvørsu mætte hid blessada Heimsins Lioos lijsa Mønnunū/þar Mannanna Endurlausnare var kval enn/⁊ þad skiæra Lioos sm̃ upplijser alla Menn sm̃ koma i þennann Heim/ Joh. 5. took under ad ganga? Sool Riettlætesins/ Mal. 4. var sinne Undergøngu nærre/þar Daudans Skugga took til ad sima yfer þau all ra Helgustu Augu/s̄ ad eru Þusundsinnū skiærare enn Soolenn/Syr. 23. þvi var þss øll Von/ad hin Natturlega skammadest sijn ad lijsa. Þegar Menn sia eirn vidurstyggelegann Hlut sm̃ aller blygdast vid Augunū ad lijta/þa snwa Menn sier undann/edr jafnvel byrgia ꝥ Augu sier. Sool enna kalla spaker Menn Auga Heimsins/hun hefur alldrei so blygdunarlaust Verk yferskined s̄ þta/ad Gudlauser Heidingiar ⁊ Hardsvijr. ader Gydingar tooku Konung Dyrdarennar af Lijfe / þar sialft Lijfed var aflijfad/þar Daudanns Daude mætte Dauda deya/ Os. 13. þar Dagurenn vard ad Nooktu Myrkranna Verka/þvi byrger Natturann ꝥ Augu sier/ad hun ei skyllde horfa a/ad Natturunnar Herra være þann enn af Døgū rædenn. J mikelle Sorg ⁊ Harmkvælū pløgudu Judar ad byrgia sijnar Asiunner. David gieck mz huldu Høfde yfer umm Lækenn

Cidron

Cidron/2. Sam. 15. So seiger Micheas 3. Cap. Siaendurner munu til Skam̃ar verda/ og Spæsagnararner blygdast/ og þeir munu aller byrgia sijnar Asioonur/þvi þar er ei Andsvar fra Drottne. Hier byrg er Himenen̄ sitt Andlit/ z þoler þar ecke yfer/ ad hn̄ s̄ uppfyller bæde Himen̄ z Jord/1. Reg. 8. hn̄ i hvers Auglite Himnanna Himnar ecke eru hreiner/Job. 15. jæ/hvers Hæsæte ad Himenen̄ er/ Esa. 66. hn̄ skule a sin̄e Footskør ein̄ Madke z ecke Man̄e lijkur verda / Ps. 22. Formyrkvun Soolaren̄ar orsakast þar af(epter þvi s̄ hiner Vijsu seigia) ad Tungled geingur a mille Soolaren̄ar z Jardaren̄ar. Þo skiede þ ecke i þessare Formyrkvan/þar Tungled var i sin̄e Fyllingu / hvar fyrer hun var a moote Natturun̄e/þvi giefur þetta mier Orsøk til ad þeinkia þar um̄/ad vorar daudlegar Jllgiørder settu sig a mille Christi Man̄dooms i Þijnun̄e/z þess bliida Auglits Fødursins/hvør ad er Sool þrar himnesku Jerusalem/ Apoc. 21. so ad Geislar hn̄s Fødurlegrar Elsku/nædu ecke ad skijna i giegnū þær/yfer þan̄ Elskulegasta Guds/ z sw Velþocknan s̄ hn̄ hefur i sijnū Eingietna Syne/Matth. 3. um̄hverfdest/ef so mætt: ad Orde komast/i hin̄ stoora Byrdar-Þwnga hn̄s Reide/hver ed kvalde JEsu blessadan̄ Lijkama z Sæl allt til Daudan̄s. Siæ hier christen̄ Madr: þn̄ bren̄heita Kiærleika lifanda Guds/ s̄ hn̄ hefr: elskad þig mz þegar þu varst hn̄s Ovin:/ Rom. 5. Er ecke þta skied til þss ad þijnar Synder ecke adskilie þin̄ Gud z þig? Es. 59. Og þegar ad Skugge Myrkran̄a Verka z hiner fwlu Damp" þin̄a Jllgiørda z Bodorda Brota stijga upp i Himenen̄ þ hin̄ riettlæta Doomara/ad Christ: mz sin̄e Forþienustu afmæe þær þa so s̄ an̄ad Skij/ Es. 44. z kaste þm̄ i Hafsins Diwp/so þra ecke ad eilijfu min̄st verde/ Mich. 7. Vm̄ þssa Formyrkvan spaaer Amos i 8. C. a þen̄an̄ Hatt: A þm̄ Tijma vil eg læta Soolena underganga um̄ Middeige / z allt Landed myrkt verda a Deigenū. Min̄ Herra JEsu/þvi munde ecke þ blessada Lioos Veralldaren̄ar in̄ebyrgia sin̄ Liooma/þar Lioome Fødur hn̄s Dyrdar/z Jmynd hn̄s Guddomlegrar Personu tæmde sialfan̄ sig s̄ so sm̄ Paulus ad Orde kiemst/ Phil. 2. og Guddoomuren̄ (so ad seigia)

ia) hulde ſitt Auglit fyrer Mañdoomenū þegar Chriſtur leid. Þvi
ſkillde ecke Landed myrkt verda? þeg" Lyꝥſins Trie/ hvørs Blod ad þie
na til Heidingiaña Lækning"/ Apoc. 22. var af heideña Maña Myſk
unarlauſū Høndū uppræit aꝥ Lande liꝥande Maña. Epter þ mikla
Myrkur ſ ſkiede fordū i Ægyptalande/ Exod. 10. þa fylgde Jſraels
Sona Frelſun z Utleidſla aꝥ þvi Prældooms Hwſenu/ eñ þſſū Myrk
rum heꝥur fylgdt eitt eilyꝥt Frelſe fra Syndareñar Prældoome. Ept
er Myrkureñ i Ægyptalande kom Slatrun Paſkalambſins/ Exod. 12.
eñ i þſſū Myrkrū verdur þ ſaña Paſkalamb ſlatrad a Kroſſens Alt
are/ ſm ber allrar Veralldareñar Synder/ Joh. 1. Gydingar høꝥdu bed
ed Chriſtū um̄ Teikn aꝥ Himne / Luc. 11. Sia hier eitt Teikn ſem
ſkied er i Augū allrar Veralldareñar. Hvilykt: mun hñ vera i Dyrdeñe/
ſm ſo er krøptugur i Pijnuñe? Hvør mun hañ vera liꝥande/ ſem er ſo
Volldugur deyande? Hvad øblugur mun hñ Drottnande/ er ſo drottn
ar yꝥer hinū miklu Høꝥudſkiepnū i Mynd eins Þioons lydande? J
Exod. B. 10. C. ſkipade Drotteñ Gud Moyſi ad upprietta ſyna Hønd
til Himens/ ad þar yrde Myrkur yꝥer allt Landed/ og þar vard Myrkur
z Þoka i Ægyptalande um̄ þria Daga/ ſo eirn Madr ſa ecke ſiñ Brood
ur/ eñ øllū Jſraels Soñ var lioost i þeirra Hybylū: Eñ ſiaed/ hi er
meir eñ Moyſes/ hier er JEſus Sonur Guds liꝥanda/ hañ wtbreider
bꝥdar ſynar Hendur a moote Himnum a Kroſſens Trie / hier verdur
Myrkur yꝥer allt Landed um̄ þriar Stunder: eñ i þſſu Myrkre heꝥur
øllū andlegū Jſraels Sonū upprunned eitt ſkiært og ſañarlegt Lioos/ ſo
eirn Brooder þarꝥ ei ødrū ad kieña/ helldur verda þr aller aꝥ Gude lærd
er/ Jer. 31. og aller þr ed a JEſū Chriſtū trwa/ hvør ed gaꝥ ſitt Lyꝥ
wt fyrer ſyna Brædur/ þeckia hvør añañ fyrer Syſtur z Brædur/ og
eru eitt Jñbyrdis ſo ſm hñ og Fadereñ eru Eitt/ Joh. 17. O HErra
Gud/ hvad ſkal eg hier til ſeigia? Eg vil brwka þ ſama Orda Tiltæke
ſm Jeremjas i 2. C. brwkar yꝥer Syndū Jſraels Foolks / ſeigiande:
Himeneñ ſkyllde grwa þ" yꝥer/ hrædaſt z ſkielꝥaſt mikelega. Hier ſyneſt
mier ad Himeneñ z Himnaña Krapt" giore aꝥ Alvøru þſſa Beꝥalning

Drott-

Drottens. Enn þu christenn Madur sem ert hin veikasta Boola aff Floo de hssarar Verallldar/kiemur þier ecke til Hugar ad byrgia þitt Andlit s er fullt aff Dyrdingu/ þegar þu heyrer ad Soolenn s daglega uppe renur yfer þier Ranglætu/ Matth. 5. hun forln i þyns Skapara her beleguftu Nidurlægingu? Veitst þu ecke hvad St. Pall seig: Eph. 5 þier vorud fordu Myrkr/enn nu erud þier Lioos i Drottne/ganged so s Liossins Born. I þessu miklu Myrkru s þu heyr i Dag vera talad umm hefr Leoned aff Kyne Juda/ Apoc. 5. Myrkranna Hoffdingia sigrad z Her leidinguna ad Herfange teked/ Eph. 4. og þig s eilyfflega att ad kvel last i vistu Myrkru mz Ope z Tannagnysstran/ þriffed wt aff þre Griff lune/ hvar eckert Vatn var inne/ Zach. 9. Paulus skriffade þesse Ord til þra i Epheso/ sem aff Heidingium hoffdu Christner giorst. þu ert og christenn af Heidingium komenn/hvorier af Gude eckert vissu. Seig mier Nefr þu aflagt Verkenn Myrkranna / sijdann þu heyrder Jesum a Kross. enn þ þig uppheingdann? þegar þu les ad þu skuler Ottast og Elska Gud/enn fremur þo ann Ummþeinkingar þ þinn vest lijkar/ s er syndugt Athæffe/eru ecke þ Myrkranna Verk? þegar þu hugsar Illt i þynu Hiarta og fremur allar Odæder under Skine Meinleysesins og Guds hrædslunn/ enn veitst þo ad hann sier hvad i Myrkrunum er huled/Syr. 23. Heiter þ ecke ad vilia blinda hann/sem Augad heffur skapad? þa þu sier eitn Vesæling Naud lijda/s eins miked færde inn i Heimenn z þu/z allt eins miked mun burtu bera/enn þu byrger þyn Augu fyrer honum/ z styng ur þau helldur wt/enn ad þau skule sian Aumz a honum/er þa ecke æred myrkt þ Augum þier? þegar einum geingur i Vil/og hans Lucka er þier þo eingenn Afbrættur/enn þitt Hiarta gremst yfer þui/ z þu ert Rang eygdz aff hans Velgeingne/munt þu þa þ Myrkre þinn Dpundar/gie la tatad þann veg/s Guds Born feta eiga inn til Lijffsins? þeg þu eist ke/enn Flyssenn i Naungans Auga/er þier ævallt þ Sioonum/ Matth. 7. Er þ ecke Svartnætte eigenn þoottans? þegar einhvor aff Mannlegum Veikleika giorer edur talar þier nockud a moote / enn þu siest ecke þ /

jafnvel ad voga þiñe eigeñ Velferd hm̃ til Olucku/ mun þa ecke Myrk ur Foolskuñar apturbyrgia þijn Augu/ so þau gæe ecke ad/ad skama Stund verde Hond Hogge feigeñ? Þegar Satan hefur þig uppa eitt ofurhætt Fiall/og sijner þier oll Rijke Verralldareñar og Þrra Dyrd/ Matth. 4. eñ þu veist upp yfer þier stendur Drotteñ Gud þiñ/sm̃ þu alleina att ad tilbidia/ munu þa ecke reña a þig tvær Grijmur/hvoriu helldr þu eiger ad þiena Gude edur Mamon? Ecke munu þr aller veral sm̃ mz goodre Samvitsku hroosa kuñe/ad ecke hafe vorded myrkt fyrer Augũ sier i hvilijku Tilfelle. Þegar dæma a mille Broodr z Broodr/ a millũ Bloods og Bloods / eñ hiñ Volduge ber Fie i Doomeñ/ eda Otteñ kvelur/eda Vinmilañ kytlar þa Hond/sm̃ a Sverdenu helldur/ Mun þa ei Andskoteñ setia Brillr uppa Kiettarans Naser/so hñ ecke fæe ramad þañ Hoggstad z hñ atte? Villdũ vier nu reña vorũ Auge um fra Giælfe Verralldar Þssarar um̃ stundarsaker/ z bera þsse Verk saman vid Lios Guds heilogu Orda/ þa þyker mier ecke Olijklegt ad Andlit vorrar Samvitsku munde rodna fyrer Gude. Med hvoriũ Augũ skal eg lijta þiñ Brodur Joab? sagde Abner fordũ Daga/ þegar Hasael rañ epter hm̃ i Bardaganũ/ ef ad eg slæ þig i Hel? 2. Sam. 2. Eñ hvoriũ viliũ vier Gude eilijfũ Konunge z alleina rijkũ svara/ þar vier hofũ hñs Son Krossfest añ ? og þ vor Myrkra Verk/er Magt Myrkrana yfer hñ komeñ. Munũ vier þora helldr eñ Tollheimtumadureñ/Luc. 18. ad lypta Augũ vorũ upp til Himeñs ? Munũ vier diarfare verda eñ vor Fader Adam? Sa er falde sig þ Gude/og þorde ecke ad lijta hñs Auglit/Gen. 3. Þar fyrer/christeñ Madur/kañast þar vid/ ad þier ber Blygdun þijns Andlitis/ eñ honũ ber Dyrdeñ og Heidureñ/Dan. 9. J Añañ Mata seiger Pijslar-Sagañ/ Ad FORtialldeð y Musterenu Hafe i Sundur-rifnad FRa OFañverdu / Allt Nidur i GJegn. Von var ad þ Mustered sm̃ var mz Hondũ giort / munde ei standast þa Ogn/ad hid dyrdlega Mustere hñs Lijkama var niderbroted Joh. 2. Þetta Fortialld adskilde þ allra Heilagasta fra sialfu Musterenu/hvar iñe ad var a Dogũ Salomonis/Sættmaals-Orkeñ/Naadar

Stoolleñ

Stoolleñ z Vondur Aaronis/ sm̄ voru Skugge epterkomande Giæda/ Heb. 9. Þvi sundr rifnar Fortialldeð/ ad Skuggeñ ytte burttekeñ/ þar vier hofū sialfa Hlutena. Verk Sættmalans/ er mille Guds z Mañã var uppfest a Krossens Trie. JEsus sm̄ er eirn Nadar-Stooll i sij-nu Bloode/ Rom. 3. var hier ollū giefeñ. Kvisturen af Root Jesse var bloomgadur/ Es. 11. Lijfsins Braud var af Himnū ofañkomed z ollū frambodeð/ so ad hvør sm̄ æte þar af/ skyllde ei Daudañ smacka ad ei-lijfu/ Joh. 6. Jñ fyrer Fortialldeð i þ allra Helgasta/ mætte ei ganga nema hiñ ædste Kieñemañ eitt Siñ a Are/ eñ þ rifnar hier i sundur/ til ad audsyna þar með/ ad hiñ ædste Biskup vorra Sælna/ er m sitt eiged Blood/ einu siñe iñgeingeñ i þ allra Helgasta/ ad wtvegadre eilijfre End-urlausn/ Ebr. 9. Þar fyrer er oss nu þ allra Helgasta opnad/ sm̄ er i Him-nū/ so vier hofū frijan Tilgang til þss Himneska Nadar Stools/ af hvers Fyllingu vier hofū aller medteked Nad fyrer Nad/ Joh. 1. Ei mætte Almuge Mañã iñganga m Fortialldeð i Musterenu/ Lev. 16. eñ hier er þ sundurrifeð m hñs Dauda / sm̄ hefur fullnægt Logmal-enu/ og lideð fyrer þ/ sm̄ vier mz vorū Syndū hofðū forskullðad/ so ad hver eirn Riett-trwadur er Guds Kieñemadur i sijnu Hiarta/ Apoc. 1. sem er hñs Mustere. Hañ hefur Fortialldeð i sundurrifeð/ z þar með i burtu tekeð þañ Veggeñ/ sē mille var/ z giort eitt af Bædū/ Eph. 2. so þar yrde eitt Sauda Hws z eirn Hyrder/ Joh. 10. z ei være framar Kall edur Kona/ Þræll nie Frelsinge/ Gydingr nie Grickur/ helldr aller eitt i Christo Jesu/ Gal. 3. Kieñemañahofdingeñ hafde ádr rifeð sijn Klæde a mote Guds Bode/ er hñ kieñde Frelsarañ Gudlostun: Eñ Gud Alls-heriar uppa þ hñ audsynde ad hñ z hñs Selskapr være sekr i þre Ohæ-fu/ hñ lætr Fortialldeð sundurrifna. Þesse Atburdr ætte nu ad kieña oss Mijner elskanleger/ ad sundurrifa ecke vor Klæde/ helldur Hiortu vor med heitre Ydran/ Joel. 2. Giæt ad syndug Mañeskia/ hvad Ovidur-kvæmelegt þ er/ ad þiñ Lausnare hæng' a hinū smanarlegast a Krossens Galga. Hñs Hørund er sundurslited af Hwdstrokunū/ sundurmared af Hoggunū/ sundurrifeð af Þyrne Broddū/ sundurstungeð af Noglunū/

ſundurſlakande aþ Sarū & Beniū/ og Lokſins ſundurkrämed/ ſundur-
kreiſt & ſundurmared aþ Guds ellldlegū Reide Svipū & Obærelegū þwn-
ga þiña Synda/ ſē hñ heþur bored/ & Hegningarefiar ſē a hm̄ lꝏ/ uppa
ꝥ þu heþder Frideñ/ Eſ. 53. Þegar þu villt ꝥta fyrer þier virda/ þa
mætte þier under eins til Hugar koma/ ad draga þa Skyluna fra Augū
Sælar þiñar/ ſm̄ þar leinge heþur fyrerhænged/ og glepur ſo ꝥ þyñū
iñra Mañe/ ad þu þecker hvorke Gud nie ſialþañ þig. Villt þu vera
Guds andlegur Kieñemadr i þyñu Hiarta/ ſē ad er hñs Muſtere/ þa byr-
iar þier ad athuga i hvada Herberge hñ vill bwa/ ſē er i einu ſundurkno-
ſudu Hiarta / Eſ. 57. Foorner gamla Teſtamenteſins eru ad ſoñū ꝥ
JEſu dyrmætu Foorn a Kroſſens Alltare, aþmæadar & ad øngvu giørd-
ar/ eñ þar ꝥ ſkallt þu ecke meina/ ad þu eiger øngva Skulld Gude ad
giallda. Eñ hvilykt er ꝥ Offred ſm̄ hm̄ þocknaſt? Þar ſeiger David
fra i Pſ. 40. Blood Vxaña & Hapraña þocknaſt þier ecke: eñ harm-
þrwngeñ og ſundurknoſadañ Anda munt þu ecke fyrerlyta / Pſ. 51.
J þridia Mata ſeigia Gudſpiallameñerner/ Ad Jørdeñ Haþe Skol-
þed. Hvad hrædelegur heþur Jardſkialþte þſſe vered/ Børn mñs? þar
ecke einaſta Fialled Golgata/ a hvøriu ad ſtood Drotteñs Kroſſ/ helldr &
øll Verølldeñ heþur leiked a Reideſkialþe. Plinius eirn heideñ Madr
ſeiger fra/ ad a Valldſtioornar Døgū Tiberij Keyſara um̄ ꝥta Skeid
haþe 14. Stader i Gricklande & i ꝥre miñe Aſia i Gruñ nidurþalled/
hvørra Nøþn Cornelius Tacitus i aññare Book ſiña Añæla øll upp-
telur. Neþr nu þſſe ſkielþelege Jardſkialþte vered eitt Teikn Guds Al-
mattugs Heiptar Reide/ þar hñs Eingieteñ Son/ i hvøriū hm̄ alleina
velþocknaſt/ Matth. 3. er ꝥ añarlegar Synder aþ hinū Synduguſtu
ſo hardlega wtleikeñ/ ꝥ giefur Meſſias til Vitundar i Pſ. 18. m̄ þſſo-
are Harmakløgun: Daudans Angiſt hefur um̄kryngt mig/ & Belials
Becker haþa Ognad mier/ Eg kallade til DROTTens/ & Jørdeñ titr-
rade og ſkalþ/ og Grundvøllur Fiallaña hrærdeſt og um̄turnadeſt/ þvi
hañ vard reidur. O miñ Herra Gud / Hvad ſtoor er þyn Þoleñmæde
yþer Syndeñe & Ogudlegu Mañaña Athæfe? Hier gieck ſo mikil Ogn
an

an a/ad Jorden̄ gat ecke stadest under þm̄ Þwnga/ þa hen̄ar Skap-are leid. Nattura n̄ took ad glidna i sundur/ þvi þær Hendurnar votu a Krossen̄ negldar/ sem vega hen̄ar Þwnga mz einu Fijngre z ith̄elyckia Sitiaþar Nafed i sijnu Nnefa/ Esa. 45. Nan̄ ber alla Nlute mz Orde sijns Kraptar/ Ebr. 1. Þvi skylldu þa ecke aller Nluter sundurbresta/ þa hn̄ s hefur Ord eilijfs Lijfs/ Joh. 6. mætte deyia? Þegar Logmæled var Fordu̅ wtgiefed/ þa skalf Jorden̄/ z Fiollen̄ bifuduft z titrudu eins z eitt Sitra/ Exod. 19. En̄ sia/ hier liggur øll Logmælsins Bølvan a þm̄/ sm̄ Løgmæled hafde wtgiefed/ en̄ hafde þo i allan̄ Mata upp-fyllt Løfmæled. Þvi skielfur Jorden̄ af Ognan/ad sw Nandskriften̄ sm̄ moote oss var/er boren̄ uppa Tried/ z a Krossen̄ negld/ Col. 2. en̄ Evangelinu̅/ s er Kraptur Guds til Sæluhiælpar/ ollu̅ þm̄ sm̄ trwa/ Rom. 1. er hier underskrifad med hn̄s Bloode/ sm̄ vorden̄ er Bølvan f oss/ Gal. 3. Core/ Datan z Abiram møgludu moote Gude / þar fyrer urdu þr lifande i Jordena nidur ad fara/ Num. 16. En̄ meire Moot-mæle hefur þu hier þolad min̄ NErra JEsu/ þvi er ei ad furda/ þo Jorden̄ opne sig/ z bioode sig til ad svelgia þa Ogudlegu Skalka/ s þ saklausa Guds Lamb hofdu a Krossen̄ neglt? En̄ hier stan̄ vier ad þitt Blood er Forlijkun f allar Veralldaren̄ar Synder/ ad þijnu Kvølurn̄ hefur þyrmt vered fyrer þijna Bæn i þin̄e bitru Þijnu / Luc. 23. en̄ Nattura n̄ mun samþijnast sijnu Gude. Þeir hofdu hroopad til forna/ Krossfestu hn̄/ Krossfestu hn̄/ en̄ hier opnar Jorden̄ sin̄ Mun̄ til ad kun̄ giora þitt Sakleyse z æklaga Gydinga. Þegar Adam neytte þss for-bodna Avaxtar Jardaren̄ar/ þa var Jordun̄e bølvad/ Gen. 3. En̄ sw Bølvan linadest f þess fyrerheitna Sædis skulld. Nu mæ sijnast ad Jorden̄/ þar hin̄ an̄ar Adam/ sm̄ er Drotten̄ af Nimne/ var þijndur a hen̄e/ ad hun kvijde vid ad hen̄e verde ad nyiu bølvad mz eilijfre Bølvan. O Nerra Nimneske Fader/ Fader allrar Nadar z Miskunseme/ vier meigu̅ iata þ um̄ oss/ sm̄ Jeremias seiger i 5. Cap. Ad vier hofu̅ hard ar Asioonur/ so sm̄ eitn Steirn/ z vilia̅ ecke um̄venda oss. Vor Niortu eru hardare en̄ Klettur/ þar Biorgen̄ i sundur klofna z Jorden̄ skielf-ur/

ur/ eñ oſſ kiemur ei til Hugar ad læta oſſ Ogna þær Synder/ ſem hafa
þiñ Son Kroſſfeſtañ. GRafer Fraamlideña Lukuſt upp/ Eñ vier eru
ſo dauder i Syndunum/ ꝛ ſo diwpt nidurgrafner i Ranglæted / ad vier
fæum ei riſed upp wr hiñe fwlu Grøf Hollds ꝛ Bloods a moote vor-
um Herra. Af þyns Eingietens Sonar Sijdu/ ſem er Hella vors Hialp-
rædis/ wtreñur Blood ꝛ Vatn/ Joh. 19. Eñ af vorum Augum gietur
ei ſtocked eitt Ydranar Taar. JORden Skalf Og BJorgeñ i ſund
ur klofnudu a Þijnu-Deige vors Herra. O/ Hvad meiga vor Hiortu
vera Steinum hardare/ þar Miñing Drottens Dauda/ er vier hølldum
a þeſſu Deige / kañ þau ecke ad mykia til Ydranar og Apturhvarfs
fra Ogudlegu Athæfe. O hvad ſtoor Munur er þo a millum Guds og
Mañа/ ad hañs Hiarta breſtur yfer einum ydrande Syndara/ ſo hañ hlyter
hañ myſkunſamur ad vera/ Jer. 31. eñ Syndarañs Hiarta er ſo Obif-
añlegt/ ad JEſu dyrmæta Blood/ af hvørtu øll Verølldeñ liek a Reide
ſkiælfe/ ꝧ fær ecke orkad þvi ad Madureñ græte ſijna Synd af Gude.
O þu almæktuge Gud/ ſem alla Hlute kañt framar ad giøra/ eñ vier kuñ
um ad hugsa edur mæla/ Eph. 3. Vmſkier þu vor Eyru ꝛ Hiørtu med
Sverde þiña H. Orda/ ſo ad þau meige fiña til Synda ſiña ꝛ Chriſti
bytru Kvalar: Læt oſſ medañ Nadartijmeñ eñ nu yfirſtendur þeinkia
þar til/ ad hañ mun apturkoma i Skijum Himens med Magt og miklu
Vellde. Elldureñ mun breña af hañs Auglite/ i hvøriu Himnarner mu-
nu forganga/ med Stoorbreſtum/ ꝛ Hofudſkiepnurnar af Hita brædna/
ædur eñ allt þetta Skier/ 2. Pet. 2. O Herra Gud/ Gief oſſ þa ad vier
upphefium vor Hofud/ ſo ad vier þeckium vorn Vitiunar Tijma/ ſo vier
lærum ad fela oſſ i Biargſkorunum/ ſem eru bleſſadar Vnder þyns Ein-
gietens Sonar/ og þar i dyliaſt medañ Reideñ fram hia geingur/ Eſ.
26. ſvo ad vier a þeirre vondu Tijd mættum fraſkilder þeim Ogudlegu/
er JEſum ad nyiu Kroſſfeſta og Foottroda hañs Blood/ Hebr. 10. Þvo
vorn Skrwda i Lambſins Bloode/ Apoc. 7. og med þvi dyrdlega Skar
te iñganga i hañs Brwdkaup og þa himneſku Jeruſalem / til ad lofa
þig Eilijflega/ þu hæleita Guddoomſins Þreñing. Þad veite

oſſ

oss Gud Fader / Sonur og H. Ande þyrer Christi blessada Forþienustu / A M E N.

A Paaska-Dagen̄.

Gudspialled / Marc. 16. Cap.

OG þa ed Hvott-Daguren̄ var um̄liden̄ / keyptu þær Maria Magdalena / z Maria Jacobi z Salome / dyrleg Smyrsl / ad þær kiæme z smyrde JEsum. Og miøg snem̄a Morgunsens eirn Hvott-Dagan̄a / Komu þær til Grafarennar um̄ Soolar Vppruna. Og þær søgdu sijn a mille: Hvør mun vellta þyrer oss Steinenum af Grafarmun̄anum? Og sem þær litu þangad / sau þær ad Steirnen̄ var aþvelltur. En̄ han̄ var ad søn̄u nærsta myk ell. Og þær geingu in̄ i Grøþena / og sau eitt Vngmen̄e sitia til hægre Hlidar / skrijddan̄ sijdu Klæde hvijtu / og þær urdu Ottaslegnar. En̄ han̄ sagde til þeirra: Eige skulud þier hrædast. Þier leited ad hinum Krossiþesta JEsu aþ Nazareth / han̄ er Vpprisen̄ / og er ecke hier. Siaed þan̄ Stad hvar þeir løgdu han̄. Helldur þared þier burt og seiged han̄s Læresveinum og Petre / þad han̄ mune ganga þyrer ydur i Galilæam. Þar munud þier sia han̄ / so sem han̄ sagde ydur.

Exordium.

SA Steiren sem Vppbyggendur haþa burtu kastad / han̄ er vorden̄ ad Høþde Hyrningar / aþ DRottne er þesse / og er undarlegur þyrer Augum / A þessum Deige heþur DRotten̄ þad giørt / Føgnum og verum glader a hønum seiger David Konungur / Psalm. 118. Ad þetta Rvæde sie ordt um̄ Man̄kynsins Frelsara / vottar sialþur han̄ / Matth. 21. Er han̄ þyder þen̄an̄ Spaadoom uppa sig / hvør og so i han̄s Dauda og Vpprisu ad øllu Leite þram̄komen̄ er. Hvørnen̄ þeir haþe hønum burtkastad / þad høþum vier heyrt a um̄lidnum Føstu Tijma. En̄ heþde DRotten̄ ad eins vort auma Holld og Blood uppa sig teked / og dæed i þvi sama þyrer allar Veralldarenn ar Synder / þa heþde han̄ ad søn̄u ad þullu loked þa Skulld er vier ættum Gude ad gialda / Þar þyrer sagde han̄ og under sitt Andlaat hangande a Krossenum / ad þad þullkomed være / Joh. 19. En̄ ecke vorum vier vijser i þvi ad han̄ heþde

gollded

golldet fyrer oss hiñ Sydarsta Pening / nema hañ hefde af Fiøtrum Daudans
leystur vered / og þad sama kuñgiøra læted/ og siælfur sig Opeñberad / Og þvi
kalla eg þad riett sagt / ad JEsus Christus sie ad Hefde Hyrningar vorden i
siñe Dyrdlegu Vpprisu. A þessum Deige hefur DROTTeñ þad giørt seiger
Skællded/ Føgnum þvi og verum glader a hønum : Eckert hefur oss þvilykt til
Blæte bored/Guds Børn/og eingeñ Sool hefur oss fegre uppruñed eñ þesse. Ad/
ra Daga giører hin Natturlega Sooleñ med siñe Vpprans/ eñ þeñañ Sool Riett
lætesins siælf/ er hina skapad hefur. Þegar Sooleñ upprenñur formyrkvar hun
hin øñur Himentungleñ med Nælægd siñar Byrtu/ Eñ þegar hin Blessada Sool
Riettlætesins undergieck i hinu bitru Dauda Strijde / þa giørde hun hlua myrk/
va/ þegar hun hvad fegurst skein : So miked Valld hafde hañ bæde a Himne og
Jørdu midt i Daudanum / hvad mikla Byrte mun hun þa bera i allra Riettrw/
adra Hiørtum i siñs Vpprisu ? Þesse hin fagra Sool rañ oss upp fyrst allra i
hañs Getnade/eñ strax efter hñs Fædingu droou brædlega fyrer hana Sky vors
auma Hollds Veikleika/og sydañ Daudañs/ er hañ þo ecke forþienad hafde. Eñ
a þessum Deige er hun so eitt Siñ uppruñeñ / ad hun mun framar alldrei under/
ganga/ þvi Christur upprisen af Daudum / deyr ecke meir / og Daudeñ ryker ei
framar yfer hønum / seiger Paulus / Rom. 6. Þeir slatrudu hønum so sem
Lambe / eñ hañ reis upp aptur so sem ungt Leon. Johañes Baptista kallar
hañ þad Saklausa Guds Lamb / sem i burtu ber Verolldareñar Synder/ i hañs
Nidurlægingu/Joh. 1. Johañes Evangelista nefner hañ þad Leoned af Ryne
Juda / sem Sigureñ uñed hafe / Apoc. 5. i siñe Vpprisu. Føgnum þvi og
glader verum/Christner Meñ/ Syngiande og Spilande DRottne i Hiørtum vor/
um. Guds Heilager Einglar þeir Himnesku Andar / hvørium Guds Sonur
eckert hafde wtvegad med synum Dauda / Þeir fagna synum Herra i hañs Vpp/
risu / Joh. 20. Þvi skylldum þa ecke vier Allshugar fegner verda Syndugre
Ormar? sem vorum Daudañs Meñ / hefde ecke DRotteñ upprised oss til Riett/
lætis. Christi Postular trwdu ecke Vpprisu DRottens fyrer Fagnadar Saker /
Luc. 24. Þesse brade Føgnudur var meire eñ so / ad hañ leyfde þeim ad grunda
hvad sañast være i kliootu Bragde/Eñ vier sem trwum fyrer þeirra Vitnisburd/
Lætum oss þeim samfagna og glada vera / þad bydur oss Guds heiløg Mooder/
og heñar Selskapur / Þad biooda oss Einglar DRottens / Þad biooda oss hañs
Postular/ Þad biooda oss Himen og Jørd / Þad bydur oss siælfur hañ i hñøs
Nafne vier Sigrenum hroosum / seigiande til siñar Christne : vakned upp og
synged þier sem i Duptenu ligged/ þegar þier hafed nidursteiged hina Andvønu
til Jardar/ Esa. 26. Og uppa þad/ Brædur myner/ ad vier mættum þad þess
betur framkvæma / Villum vier af þessa Hatydardags Evangelio nockud giør
yfervega Vpprisu DRottens med þeim Axørtū og Amiñingū sem þar af rysa.
J þessu Eyrende hiælpe oss goodur Gud/fyrer Forþienustu syns Eingetens
Sonar med Nad Heilags Anda / A M E N.

Vtleggingeñ.

Paxet

HAcker og Loꝼ ſie eilijꝼū Gude fyrer þa Nád/ ad JEſu Dyrdarꝼullu Vppriſu þarꝼ ecke med Vitnū ad ſtadꝼeſta/ nu ſem ſtendur/ þvi þar er eingeñ a medal Chriſteña Mañа/ ſm̃ ꝥ ecke jate/ Eñ a hinū fyrſtu Døgū Chriſtnenar/løgdu Guds heilager Meñ ecke ſo miked Kapp a nockurn Hlut ſm̃ þeñañ/og þvi ſagde Petur fordum Daga/ Act. 1. Þad byriar ad eirn aꝼ þeim Møñum/ſem med oſſ vered haꝼa alla þa Tijd/er Drotteñ JEſus gieck iñ og wt a medal vor/ byriande a Skijrn Johannis/ allt til þeſſa Dags/ er hañ var fra oſſ uppnumeñ/ ad eirn aꝼ þeim verde Vottur hañs Vppriſu medur oſſ/og eñ framar þa ed Petur talde um̃ fyrer Judum/ hvørier JEſum Kroſſꝼeſtañ høꝼdu: Þier Aꝼneitudud hinū Heilaga z Riettlæta/eñ beidduſt epter ad ydur yrde Mordingeñ gieꝼeñ/eñ Høꝼud Lijꝼſens deyddud þier/ hvørn Gud heꝼur uppvaked aꝼ Daudum/ hvørs vier aller Vottar erum/ Act. 3. og um̃ alla Poſtulana til ſamans ber Lucas Vitne ſeigiande/ Act. 4. Og med miklum Kraꝼte vitnudu Poſtularner um̃ Vppriſu Drottens vors JEſu Chriſti: Þetta er ecke aꝼ Møñū ſkied/ Br. M. helldur aꝼ Gude/ſo ad hañs Sañleike ſtadꝼeſtur yrde a medal þrra/ til Myſkunar þeim og Syndalauſnar. So ſeiger Petur aptur/ Act. 10. Þeñañ uppvakte Gud a þridia Deige/z giørde ꝥ bert/ecke øllu Folke/ helldur fyrer Vottum þeim/ ſem aꝼ Gude tilſkickader voru/ oſſ ſem ad ætum og druckū med hønum. Og uppa þad ad Chriſti Lærerſveinar ei kyñu ad fara villt i þeſſu/ þa heꝼur hñ i heila 40. Daga um̃geingeſt med þeim hier a Jørduñe/ ædur eñ hñ til Himna ſtie/ Act. 1. og ſijnt þeim klaarlega/ecke einaſta ad hñ uppriſeñ være/ helldur med ſama Lijkama/og þo forklaarudum/ med Mañlegū Lijkama/og þo Dyrdlegum/ med þm̃ Lijkama ſm̃ a Kroſſenū hieck/og i Grøꝼena var nidurlagdur/ og þo er Vollduglega uppriſeñ/ad lucktre Grøꝼeñe og Steinenū Daꝼvelltum. Ad hañ heꝼde Nattúrlegañ Mañs Lijkama vottar hñ/ Luc. 24. Siaed og þreiꝼed a/þvi Ande heꝼur ecke Holld nie Bein/ſm̃ þier ſiaed mig haꝼa. Ad ꝥ være ſa ſame Lijkame/auglyſer hñ nockru ſijdar i þeſſum Capitula Lucæ/ ſeigiande: Siaed mijnar Hendur og Fætur/

 ad

ad eg em þad sialfur: Hann talade vid þa/ hann braut Braudid/ hann at og drack med þeim/ eins og til forna/ hann liet þa þreifa a þui sama Holl de/ og sijnde þeim þær sømu Hendur sem a Krossenn negldar voru/ og þa Sijdu/ er med Lensunne var i giegnum stungenn/ þar hann þo i sama Sinn inngieck til þeirra ad lucktum Dyrum/ so sem annar Ande/ ad þeir sialf mætti ad þ være hitt same Lijkame sem leid/ og þo Dyrd Oveniulegre prijddur: Ja/ til þess ad eckert vantade þm til Trwarstyrkingar/ Tock hann til a Moise og øllum Spamønnunum/ og lagde wt fyrer þeim allar Ritningar/ sem af honum voru / Leidande þeim fyrer Siooner / ad Christo byriade þetta ad lijda/ og inganga so i sijna Dyrd/ so ad þeirra Hiarta brann i þm/ er hann talade vid þa a Veigenum/ Luc. 24. Enn so ad þeir mætti fyrer vijst vita/ ad hann bæde Gud og Madur være/ og ad Manndoomurenn være ecke i Daudanum vid Guddoomenn skilenn/ Itrekade hann eitt af þeim Kraftaverkum er hann adur giort hafde/ og upp er teiknad hia Joh. 21. þegar hann kom til þra/ er þeir voru ad Fiskeveid um/ og høfdu umm Noottena einkis aflad/ enn hann baud þm ad varpa wt Netenu til hægre Handar/ hvad so tookst/ ad þeir gaatu þau valla inne byrgt fyrer Mergd Fiskanna/ er i voru komner. Nu/ þar ed Einglarner hafa Drottens Upprisu bodad/ Heilagar Kvinnur þm trwad/ Postu larner hafa hann sied/ a honum þreifad/ og vid hann talad/ JEsus sialf ur sig opennberad/ og wtlagt Ritningarnar/ þær sem af honum voru/ og i hvørium hans Upprisa spaad var og fyrermyndud/ og Guds heilager Menn hafa Þusundum samann læted sitt Lijf uppa þennann Sannleika/ þa er hann vissare og a fastare Røkum bygdur enn ad hm mootseigia meige. Enn hvøriar munu Orsaker þær/ Br. M. hvar fyrer ad so vandlega er bwed umm þetta dyrmæta Efne? Ein er su/ ad Guds Sonur i hans Upp risu hroosade Sigre yfer Dauda og Diøfle/ og auglijste oss syndugum Mønnum/ vegna hvørra hann þennann dyra Sigur unned hefur/ ad hann være Daudans Daude og Helvijtis Olifian/ Os. 13. Herleidingenn være ad Herfannge teken/ enn hann under eins hefde frijad fyrer oss hia Gude og Fødur. Þesse er hin hellsta Nytseme Upprisu Drottens. Hin adra seiger

seiger oss Paulus/ Rom. 6. med þessū Ordū: Vier erum jardader med honum fyrer Skijrnena til Daudans/ ad lijka so sem Christur er uppvakenn fra Dauduni fyrer Dijrd Fødursins/ svo eigum vier ad ganga i Endurnyjung Lijfdaganna. Þar til er Christur dæenn/ ad i oss meige fyrer hans Dauda / deyddur verda hinn gamle Madurenn / þad er Uppruna Syndenn/ ecke ad hun olldungis ut af deye/ helldur deyr hennar Illsku Kraptur/ ecke ad hun burttekenn verde/ helldur hennar Sekt fyrergiefenn/ ecke ad Madurenn i Endurgietningunne heilagur verde/ helldur medtekur hann heilagann Anda / fyrer hvørn hann framveigis dempad gietur Holldsins Gyrnder / Ecke Riettlætur i sialfum sier / helldur fyrer Christi Riettlæte / fyrer hvørt honum veitest sa Anda Kraptur ad hann gietur uppresed med Christo/ og geinged i Endurnyjungu Lijfdaganna/ þvi seiger Paulus framveigis: Vitande þad ad vor gamle Madur er under eins Krossfestur/ so ad afmæest Lijkame Syndarennar/ ad ecke þiionū vier Syndenne framar / Rom. 6. Ecke seiger Paulus ad vier Syndlauser sieū/ þvi þess er ecke ad vænta af Holldenu under Syndena selldu/ helldur seiger hann ad vier ecke þiionū Syndenne/ þad er lætum hana ecke Drottna i vorum daudlegum Lijkama / ad vier hlijdum henne i hennar Gyrndum / so sem hann ad Orde kiemst i sama Capitula. Þesse er hans Meining i Ordunū er vier strax heyrdum/ þvi hann svarar þvi sem hann ondverdlega i Capitulanū þann spurning framsetur a þennann Hatt: Skulum vier þa i Syndunum dvelia/ so ad Naden yfergnæfe og stærre sie þvi. Tveggia Guds Velgiørninga gietur og St. Paull i greindum Ordum: Endurgietningarennar og Endurnyjungarennar. Vier erū Jardader med Christo fyrer Skijrnena til Daudans/ þad er Endurgietningenn. So eigum vier ad ganga i Endurnyjungu Lijfdaganna / þad er Endurnyjungenn. Hin fyrre skiedur i einu Augnablike i heilagre Vatnslaug: Hin sijdare a ad framkoma um alla Æfe vora/ og fara Dagvaxande/ so ad smæmsamann afmæest Lijkame Syndarennar/ og so sem vier i Christelegum Frædum lesum / Ad sa gamle Madurenn / þad er Uppruna Syndenn/ daglega dreckest og deydest/ fyrer Ydran og Yfer-

hoot/eñ framkome ꝛ upp aptur ryſe eirn nyr Madur/ſa ed liþe i Hei-
lagleika og Riettlæte fyrer Gude æþeñlega. Hin fyrre er alleina Guds
Verk i oſſ/ſo ſem Paulus ſeiger/ Tit. 3. Ecke aþ Riettlætis Verkum
ſem vier giørdū/ helldur aþ Myſkun ſiñe heþur hañ oſſ hoolpna giørt
fyrer Endurgietningar Laugena. Hin ſyдare ſtendur ad nockru Leite i
voru Vallde. Þad voitar St. Pall / Eph. 4. Endurnyeſt i Anda
ydvars Hugſkots / og Iklædeſt einum nyium Mañe / ſem epter Gude
ſkapadur er / i Heilagleika og Riettlæte. Hvørtveggia kallaſt Vm-
ſkurn Hiartañs i gamla Teſtamentenu/ Endurgietningeñ/ Devt. 30.
Gud mun umſkiera þitt Hiarta. Endurnyungeñ Jer. 4. Vmſkierid
ydur fyrer Drottne/og burt taked Yþerhwd ydar Hugſkots/Þier Meñ
Juda og Jeruſalems Borgarar/ad ecke frambrune myn Grimd ſo ſem
añar Elldur þañ eingeñ ſlockt fæe/ſokū Illſku ydar Athaþna. Hier
kuñū vier nu ad ſiä Skylldu vora/Brædur myner/Og hve mikell Nau-
ſke oſſ bweñ er/nema vier giølldū varhuga vid/ꝛ ryſū upp mꝫ Chriſto
Drottne vorū i hvørs Dauda vier ſkyrder erū/Rom. 6. og þ hvørn vier
heþū Barna Rietteñ mꝫteked/Gal. 4. Eþ þier erud uppriſner mꝫ Chri-
ſto/þa leited þſſ ſ̄ þar uppe er/hvar Chriſtur er ſitiande a hægre Hønd
Gude. Hugſed uṁ þad ſṁ þar uppe er/og ecke þad ſem er a Jørduñe/
ſeiger Pall/Col. 3. O hvilyk er Fæſiña Daudlegra Maña/ þar vier
vordner erū Borgarmeñ Heilagra/og Guds Heimilis Meñ/ Eph. 2.
Þad Meñ ſockva ſier nidur i Leyrvelltu og Endeme Heims þeſſa/ſem
þo mun fyrerþaraſt med øllu þvi/ ſem i hønum er/ eñ yþergieþa ſyns
Fodur Heimkyñe. Giæfum þeſſ / ad vier erum i Skyrneñe vordner
Kviſter a hinu Andlega Vynvie Drottne JEſu Chriſto/ til ad bera
mikeñ Avøxt/eñ hvørn þañ Kviſt ſṁ ecke Avøxt ber/mun Vyngards
Madureñ/ ſem er hñs Fader / aþ høggva og i Ellde breña/Joh. 15.
O hvad herþeleg eru þau Vmſkipte/aþ einum himneſkum Vynvid/ad
gioraſt Helvytis Elldebrandur/ aþ Chriſti Þienara / Satans Þræll/
aþ Guds Oſkabarne/Reideñar Barn/ og þ fyrer ſtundlegt Epterlæte
Syndareñar/hvørrar Verdlaun eru i þṁ Pitte/ſṁ rykur aþ Ellde og
Breñe

Brenesteine/Apoc. 21. En framar seiger Paulus/ Col. 2. Pier erud greptrader mz Christo i Skyrnenne / i hvorre pier og uppvakter erud þ Krapt Trwarennar a Gud/ sem hann uppvaked hefur. Hvor mun pesse Krapfur Trwarennar vera/ Brædur myner? Pad seiger Pall oss aptur/ Gal. 5. er hann so ad Orde kiemst/ ad i JEsu Christo (pad er i peim Hlutu/ sm JEsu Christo vidkoma) gillde hvørke Umskurn nie Yfer-Hwd/ helldur Trw su/ sem fyrer Kiærleikann verkar. En hvorier eru pa Kiærleikans Averxter? Pall kiener oss þ/ 1. Cor. 13. seigiande: Kiærleikuren er Polenmoodur og Goodgiarn / Kiærleikuren øfundar ecke / Kiærleikuren giører ei Illmannlega/ hn pytur ei upp/ hn er ei Osidsam ut/ hann leitar ecke epter pvi sem hanns er/ hann er ei Punglyndur/ hann peinker ecke Illt/ hn fagn^r ecke yfer Ranglætenu/ en sampagnar Sann leikanu. Hier telur Pall upp allar Christelegar Dygder/ er af Kiærleikanu/ so s̄ odru Brunne frammfliooka eins z adrer hreiner frioopgande Lækter / til allra þrra sm vier eigum nockru vid ad skipta i Heimenum/ og sa s̄ temur sier pær z Daglega jdkar/ hn mæ þss fulløruggur vera/ ad hn hefur med Christo vel upprised/ og er honum fyrer sanna og lifande Trw innplantadur/ pviad Elskann er Krapfur Truarennar z hennar Lyfsmark/ Par fyrer seiger Postulen Afdrættarlaust/ ad Trwen sie daud æn Verkanna/ Jacob. 2. Og St. Pall sem vard (fyrer peirra Skulld sm forlietu sig uppa Lognmalsens Verk) ad hroosa Trwnne so miøg/ ad nockrer hafa steitt sig par a/ po æn Orsakar/ og meint ad ei pyrfte Goodverken ad giora/ Hann seiger siælfur/ 1. Cor. 13. Po ad eg hefde alla Trw/ so ad eg megnade Fiollen wr stad ad hræra z hefde ecke Kiærleikann/ pa være eg po eckert. Viliu vier lyta til vors fyrra Natta lags mdr en vier Endurfædder voru/ z heyra hvad Paulus par um seig er/ Eph. 2. Gud sa ed rykur er af Nad fyrer sin mikla Kiærleika/ med hvorium hn elskade oss/ hefur lyfgad oss med Christo/ pegar vier dauder vorum i Syndunum / og hefur under eins uppvaked oss / og æsamt Christo JEsu sett oss i Himnarjke. J Skyrnenne rielte Gud oss fyrst allra syna Myskunar Hond/ pegar vier minna kunnu ad hialpa oss i vor

um Sæluhialpar Efnum/en eirn Brioostmylkingur Lijke sinu/ þa reisti hann oss upp wr Saurendum Natturlegrar Spillingar/ þa took hann oss inn i sinn eilijfa Sattmæla/ þa trwlofade hann oss sier i Naad z Mijst unseme/ Os. 2. þa seite hann oss i Rijke sijns Sonar/ Col. 1. Enn hvad er þad/ Brædur mijner/ ad vier briootunst wr Fadme hans ad Nyu/ med Jdkun vondra Verka/ er Guds Børnum sæma ecke/ z forlaatum Meistara vors Ungdooms/ sem took oss upp/ þar vier laaum i voru Bloode/ wtkastader a Vijdavangenum/ Ezech. 16. enn gongum Dioflenum til Handa/ hveriu vier afneytad hofum / z ollum hans Verkum. Er þad ecke ad kasta sier aptur i sama Saur/ þott vier Einusinne uppreister sieum? Edur munum vier þess nockur Not hafa/ ad Gud hefur mz sijnum sterka Armlegg Nanddreiged oss af Dioflenum i Endurgieffningunne/ ef vier leggium Lag vort vid Satan aptur? Lærum oss til Hugar koma/ Brædur mijner/ hvad margt z mikid JEsus polad hefur þegar hann mætte þo vel Sælu hafa/ Hebr. 12. ædur enn hann fieck uppriseð oss til Riettlætis. Sa sem heyrer Guds Son yfergiefenn/ Matth. 26. Gud blessadann um Allder/ Rom. 9. so sem Bolvan uppheingdann/ Gal. 3. og hann sem gallt þ hann ecke rænte/ medal Ræningia talenn/ Marc. 15. og veit ad þetta er skied þ alla þa Illsku sem ad Syndaren hefur unned til Helvijtis med/ z ecke leitast vid ad Krossfesta sitt Holld med þess Gyrndum og Tilhneigingum/ svo hinn mætte Christi vegna Neimurenn verda Krossfestur/ eins og Pæle/ Gal. 6. þeim verdur alldrei auded mz Christo upp ad rijsa i Naadenne/ svo hann Tilsfelega med honum life i Dijrdenne. Fyrer þvi amminer Petur narsta vel/ seigiande: Med þvi ad Christur hefur nu fyrer oss lided i Hollldenu/ þa brinied ydur mz sama Hugarfare/ þviad hver a Hollldenu lijdur/ hann lætur af Syndenne / Eph. 4. so ad hann þadann i fra/ hvad epter er Æfennar i Hollldenu/ life/ eige ad Mannlegum Gyrndum/ helldur ad Guds Vilia. Hvad er þ ad vier seigiunst ydrast vondra Verka/ nema vier z uppriijsum mz Christo? Vier komum hvort Ar/ z þrisvar/ fiorar reysur a Are / epter þvi sem hver er lyndtur til fram þ Kierkenne/ þar hann situr i Guds Stad til ad fyrergiefa oss Syndernar/ ecke

þeim

þm̄ ē nalægiast Gud mz Vorunū alleina/ Esa. 29. helldr þm̄/ hvorra Hiarta ad riett er þ Drottne. Vier seigiunst bera Angur og Trega þ Syndena (Gud giæfe ad Hugur jafnan̄ Male fylgde/ z ad vier villdum af heñe lata z vidsiñ Framveigis) z er hū hefur so i Guds Vm̄ bode tilsagt oss Kvittun vorra Afgiorda/ meinū vier oss ad fara Riettlætare heim aptur i vort Hws/ Luc. 18. z þ er i Sañleika satt a þeim/ ē vel hafa reint z proofad sialfa sig/ og af Alvoru audmykt sig under volldugaGuds Hønd/ þviad Christi Loford er þ þvi/ ad hvoriū hellst Guds Þienare fyrergiefur Syndernar/ þm̄ sieu þær fyrergiefnar/ Joh. 20. þo ecke nema þeim sm̄ elska siñ Lausnara og rækia hūs Bod/ þviad St. Paall lÿser Bølvan yfer þa sm̄ ecke elska Drotteñ JEsum/ 1. Cor. 16. z eru þr̄ þa langt fra Syndaña Fyrergiefningu. Hiñe Bersyndugu fyrergafst miked/ þviad hun elskade miked/ Luc. 7. Hvorniñ viliū vier kallast elska Christ edur mz hm̄ upprijsa/ ef vier afrækium Bod hūs? Ef hū er vor Fader/ hvar er þa hūs Heidur? Mal. 1. Sa ē ecke tekur siñ Kross uppa sig z fylger hm̄ epter/ Matth. 10. hū er hūs ecke verdugur: Eñ Kross er varla þvillikur Hollde z Bloode/ svo sm̄ ad uppfylla Christi Logmaal/ sm̄ þo er ecke nema i einu Bodorde iñefaled/ ē er/ ad bera hvor añars Byrde/ edr elska hvor añan̄ Iñbyrdis/ ad Vitne St. Paals/ Gal. 6. þvi dæme eg so/ Brædur mijner/ ad sa sm̄ ecke stundar epter ad vardveita Christi Logmaal/ hū elskar hañ ecke/ sa sm̄ ecke elskar hū/ nijtur ecke hūs Forþienustu/ sa sm̄ ecke nijtur hūs Forþienustu/ hū er bølvadur/ og er eñ þa i sijnū Syndum/ hvorsu opt sm̄ Presturen̄ lÿser þeirra Kvittun yfer honū/ þviad hū er Madur/ og veit ecke a stundū hvoriū hū fyrergiefur Syndernar/ þviad Guds alleina er ad rañsaka Hiartad/ þar fyrer eigum vier ecke ad taka þad sm̄ Gud hefur talad ængrædū Salum til Truarstyrkingar/ Illskuñe z Prettvisseñe til Afbotunar. Eñ giætū ad oss i JEsu Nafne/ Brædur mijner/ hvad opt høfū vier Syndaña Kvittun feyged/ eñ þ mun tilbored hafa/ ad vier høfum aptur framkomed ecke einasta med þær sømu/ helldur og adrar verre a stundum. Hvad lijtt hefur oss þa vered

giefed

gießed um̃ ad hallda þ Loford/ er vier giørdū Gude i Jatningu Synd-
ana / ædur eñ vier þaadum heilaga Aßlausn aß Hende hñs Þienara ?
Hvørsu treger høfū vier vered a Heyrn hñs Orda ? Hvad Oßwser til
ad elska vorn Naunga/ ad ßorlaata honum hañs Aßbrot / ad giera
þeim Gott sem vid oss Misgiøra/ ad forsvara hañ og ßæra alla Hlu-
te a betra Veg/ ad stilla Reidena/ ad laata hañs Eygur kyrrar ? Og
i einu Orde ad seigia/ ad rijsa upp med Christo og bera Krosseñ epter
honum/ þ er/ ad deyda þañ gamla Mañeñ er sig fordiarßar i Syrnd-
um Villudcomsins ? Eph. 4. Ja/ þvi verr/ ad margur mun ßiñast sa
ed strax sm̃ hañ er komeñ fra Prestsins Kniaam/ vellter hñ sier i sama
Saur/ og hefur aungva Vidleitne til þss ad laata af þvi Jlla/ er hañ
strax medkieñde og loßade Vm̃boot a/ og þ i Oßtrauste Naadar Guds
z ßallvalltre Von laangra Lijßdaga. Ecke er slijkt ad upprijsa m̃z Chr-
isto edur bera Krosseñ epter honum/ helldur ad gabba hiñ Krossßesta-
Eñ heyred hvad Paulus til Heb. seiger i 10. Cap. Sa z ad øngvu heß-
ur Moysis Løgmaal/ hñ skal epter Vitne tveggia edur þriggia Vægd-
arlaust deya : Hvad þyngra Straßßs verdugur meined þier hñ reiknast
mune/ er foottredur Guds Son/ og Saattmaalañs Blood/ med hvøriu
ad hañ Endurleystur er/ almeñelegt helldur/ og vanvirder Anda Naad-
areñar ? Hvad er þad/ ad vier jaatum alleina vorar Synder þ Gude/
Mun honum nockur Þocknan i þvi ? Hañ þarß ei þess vid/ hañ veit
þær betur eñ vær/ þviad aller Hluter eru berer og nakter þ hañs Aug-
um/ Heb. 4. Þad er nærre þvi / ad brixla Gude med Jone Spaamañe
um sijna Myskunseme/ Jon. 4. So sem hañ ecke sie under eins Riett-
laatur/ og take alleina Skullda-Reikningeñ fyrer Skullda-Lukninguna/
hvad oss munde þykia lioott a einum Doomara / þvi kuñum vier þa ad
ætlast til þess aß Gude/ hvørs straanga Riettlæte engva Þurdu maa lijd-
da ? Þad sie ßiærre/ ad eg lijted giere vr JEsu Forþienustu/ hañs Þijnu
og Dauda/ hañs Vpprisu og øllu þvi hañ uñed heßur oss til Myskunar/
þviad hvad er jaßnvægt Guds Riettlæte ? Nia hveriu Himeñ og Jørd
eru miña eñ eitt Sandkorn ad reikna/ nema þessar Astgiaßer Frelsarañs.
Nitt seige eg / ad þad heyrer þeim ecke til sem kæla sier ad lißa i Synd-
unum/

unum/ uppa þad ad Náden̄ yfergnæfe. Harmþrungen̄ og sundurknos-
tadur Ande er alleina þ Offred sem̄ Gude þocknast/ Ps. 51. Hvar fyrer-
þviad Christi Forþienusta hrijn a þvi / nær þvi er so hattad/ en̄ ecke
(Ꝛ)kars/ so ad Gud vill ecke tilreikna Mañenum giørdar Synder/ en̄ ecke
er þta Afláts-Brief til ad meiga framveigis Syndena drijgia / þvi
Christur er komeñ til ad uppfylla Løgmaled/ en̄ ecke ad upplejsa þ[illegible]/
Matth. 5. Til ad forlijka þ Syndena/ en̄ ecke til þess Maduren̄ skule
syndga: Til ad deyda Syndena i voru Holdde þ sijna Vpprisu/ en̄ ei
til þess ad hun skule drottna i vorum daudlegum Lijkama. Þu seiger:
Eg angrast af øllu þvi Jlla sem̄ eg hefe moote Gude giørt/ en̄ hvar er
þad Angur/ þegar þu leikur þier ad sømu Syndū eins og ødru Tab-
le? Þu seiger: Eg hata Syndena/ Læt þa siaa ad þu elsker Gud/ og
drijger ei þad hn̄ bañad hefur. Þu seiger: Eg elska Gud ꝫ mier hefur
so margar Synder fyrergiefed / Læt þa siaa under eins / ad þu elsker
ecke þad hañ hatar/ þviad þessū tveimur Herrum maa ecke i señ þioo-
na/ Matth. 6. Añad er þad / ad Synden̄ hender Mañen̄/ og hañ
samþyckest hen̄e um̄ Stund / Añad þad/ ad læta hana drottna i sier/
hafa Lyst af hen̄e/ og giøra Handverk þar af/ Þad Fyrra gietur ecke
ad øllu Leite skiled vid oss a medan̄ vier berū epter oss Lijkama þssa Dau-
da/ so ad jafnvel Paulus seigest giøra þad Vonda er hn̄ þo ecke giøra
villie/ Rom. 7. Hitt Sijdara er hia Børnum Vantrwareñar algeingt/
um̄ hveria Paall talar/ Rom. 1. er hn̄ uppreiknar Skam̄er þær ed med-
al Heidingiaña tijdku[illegible] / og alyktar med þessum Ordum: Hverier
ed jafnvel þott þeir þe[illegible] Guds Riettende (sem er ad þeir ed þvilijkt
giøra sieu Dauda verder) þa giøre þeir þ ecke ad eins/ helldur samsiña
þeim er þad giøra/ Rom. 1. Þegar Gud er hvad Nádugastur i sijnu
Evangelio/ þa er þad þo alldrei ødruvijse en̄ so sem hn̄ seiger/ Es. 1.
Læted af Jllu ꝫ læred Gott ad giøra/ komed sijdan̄ og eigunst Løg vid/
þott ydar Synder sieu raudar sem Blood / þa skulu þær verda hvijtar
sem̄ Snioor/ og þo þær sieu sem̄ Purpure raudar / skulu þær verda hvij-
tar sem̄ Vll/ og Paall er þvi samhliooda/ Rom. 8. Er hañ vottar/ ad

eingenn Fyrerdæming sie framar yfer þm̃ sm̃ eru i Christo JEsu / þm̃ sem ei ganga epter Holldenu / helldur epter Andanum. Þetta er eitt ærefnlegt Evangelium/sem varad hefur i fra Heimsins Upphafe/og geinged hefur i giegnum bæde Guds Testamenta/og er so Dumbreytanlegt sem hn̄ er sialfur/ hia hvorium ecke er Umbreyting nie Skugge Umbreytingar/ Jac. 1. So þott ad Eingell af Himne kiæme ad pre[dika] [a]nnad/sem þo er Omøgulegt/ þa villde eg med Paulo seigia : Ad þad bølvad vera skyllde/Gal. 1. Allдum þar fyrer Rade St. Peturs/ er hn̄ seiger : Legged af Jllsku alla/ og oll Svikræde og Smiadur/og Ofund og alla Bakmælge / og gyrnest hinar skynsamlegu og hreinu Miolkur so sem nyfædd Børn / uppa þad / ad þier þroest fyrer þa sømu/ ef þier smackad hafed hvad liwfur Drottenn er/ til hvørs vier komner erum/ so sem til eins lifanda Steins/ hvor af Mønn̄ er burtkastadur/ enn af Gude er wtvalenn og dyrmætur/ 1. Pet. 2. Noottenn er umlidenn enn Dagurenn tekur ad nalgast/leggium þvi af Verkenn Myrkranna og Jklædunst Herklædum Liossins/ Rom. 13. JEsus Christus er a þessum blessada Dags Morgne uppriseñ. Hann er vorden morgum til Falls og Uppriisu i Jsrael / epter þvi sm̃ hinn gamle Simeon Rad fyrer giorde / Luc. 2. Risum þvi upp med honum / ad ecke falle han yfer oss/og i sundurmerie med hinū ødrum er honum burtkastad hafa/ Allra hellst þar vier vitū Tijmañ/ad oss er mal upp ad rijsa af Svefne Syndañā/þvi nu er Hialpræded oss nær enn vier nockurn Tijma trwdum / sagde Pall / Rom. 13. Vier vitum ecke hvad nalæg ad er vor Endurlausn/ edur nær Hofud-Eingelsins Lwdur kvedur vid i Skijum Himens/og þar vort Pæska Lamb Christur er fyrer oss Foornfærdur/ þa hølldū Haltijdena ecke i hinu gamla Surdeyge Jllskuñar og Prettvijseñar / helldur Osijrdu Braude Hreinlyndesins og Sañleikans / 1. Cor. 5. Þad saklausa Guds Lamb sem i burtu ber Heimsins Synder/ Joh. 1. Þad verdur enn nu Foornfært i Himnenum/ so opt sem oss vera da Syndernar fyrergiefnar a Jordunñe/ þvi seiger Postulenn/ Heb. 9. Hann er i Himeneñ inngeingenn/ad hn̄ byrtest vor vegna fyrer Guds Auglite /

sitt/ sialfur Foorneñ/sialfur Kieñemadureñ/ z sialfur Gud sa ed Foornena þyggur : Þvi ætte christeña Maña Lijfferne ad vera eitt sijfellt Paaskahalld/ þar til þad fullkomnast i Guds Rijke epter hañs Loforde/ og vier munum eilijfar Paaskir med hönu͂ hallda a Lande lifande Maña/ þar ed verda mun eilijfur Hvijldardagur/ Es. 66. og vier munum med fostu Elskuñar Bande teingiast vid hñ sem oss hefur so heitt elsk[ad]/ ad hñ doo fyrer oss Ranglæta/ Rom. 5. Hvør ad er sialfur Vpprisan og Lijfed/ Joh. 11. Hönum med Fødur og Heilögum Anda sie Endeañlegt Lof og Dyrd/ Nu hiedañ i fra og ad Eilijfu /

AMEN.

Aññan Dag Paaska.

Gudspialled / Luc. 24. Cap.

Vm þañ Tijma. Og sia / Ad tveir af þeim geingu a þañ sama Dag til nockurs Kauptwns/ þad ed var fra Jerusalem sextiju Skeidarwm / ad Nafne Emaus. Og þeir voru ad tala um͂ alla þa Hlute sijn a millum/ sem vid hofdu bored. Og þad skiede þa þeir ræddust vid / og spurdust a sijn a millum/ ad sialfur JEsus nalægdest þa / og gieck jafnframt þeim. Eñ þeirra Augu voru so halldeñ/ad þeir þecktu hañ eige. Og hañ sagde til þeirra : Hvad er þad fyrer Rædu / sem þid höndled yckar a mille reikande / og erud hrygger þar af ? Þa svarade eirn er Cleophas var ad Nafne / og sagde til hañs : Ertu alleina so Framande til Jerusalem/ ad þu veitst eige hvad a þessum Døgum þar iñe giorst hefur ? Eñ hañ sagde til þeirra : Hvad er þad ? Þeir sögdu til hañs : Þad / af JESV af Nazareth / Hvør ed var Spaadooms Madur/ Maattugur i Verkum og Ordum fyrer Gude og øllu Foolke. Hvørneñ ad vorer Hofudprestar og Hofdingiar selldu hañ i Fyrerdæmingu Daudañs/ og Krossfestu hañ. Eñ vier Vonudum ad hañ munde Endurleysa Jsrael. Og yfer allt þetta er nu hiñ þridie Dag ur i Dag / er þetta skiede. So og hafa skielft oss nockrar Kviñur

af oss til/ þær ed ærla høfdu hia Grøfeñe vered/ og fundu ecke hans Lýkama/ komu og søgdu sig eirneñ hafa sied Einglaña Sýoner/ þeir sem seigia hañ lifa. Og nockrer wt af oss geingu til Grafareñar / og fundu eins lýka sem Konurnar høfdu sagt/ eñ hañ sau þeir ecke. Og hañ sagde til þeirra : O þier heimsker og treger i Hiarta / ad trwa þvi øllu sem Spámeñerner hafa talad. Hlaut Christur ecke þetta ad lýda/ og iñganga so i sýna Dyrd? Og hañ took til fra Moyse og øllum Spámøñum / og lagde wt fyrer þeim allar Ritningar / þær af honum voru. Og þeir tooku ad nælgast Kauptwned þad þeir geingu til / Og hañ liet þa sem villde hañ leingra ganga / þeir neyddu hañ og søgdu : Vertu hia oss HErra/ þviad Kvøllda tekur / og a Dageñ lýdur. Hañ gieck iñ og var hia þeim. Og þad skiede/ þa hañ sat med þeim til Bords / Ad hañ took Brauded/ blessadi þad og braut / og riette ad þeim. Þa opnudust þeirra Augu/ so ad þeir þecktu hañ/ Og hañ hvarf fra þeirra Augum. Og þeir søgdu sýn a mille : Brañ ecke ockar Hiarta i ockur / þa hañ talade vid ockur a Veigenum/ og opnade fyrer ockur Ritningarnar ? Og þeir stoodu upp a sømu Stundu / og sneru aftur til Jerusalem / og fundu þa Ellefu samañsafnada / og þa sem med þeim voru. Hvørier ed søgdu : DRottenn er sañarlega uppriseñ / og hefur birtst Simoni. Og þeir søgdu hvad giørst hefde a Veigenum / og hvørneñ þeir hefdu þeckt hañ / J þvi / hañ braut Brauded.

Exordium.

A Þessa Hatýdis Dags Evangelio heyrum vier ad Tveir af JEsu Lærisveinum geingu fra Jerusalem til nockurs Kauptwns er nefndest Emaus/ þad þyder Kastala. Þad giefur mier þa Hugleiding / ad aller villum vier/ Brædur mýner/ láta leida oss wt i eirn sterkañ Kastala med David/ Ps. 108. So vier kuñum Ohulter bwa/ Eñ þad er vandsied/ hvørt vier erum alls er so fwser til ad ganga med JEsu Lærisveinum wt af Jerusalem: Eg meina ecke hana sem er riett Christeña Maña Samkunda hier a Jørduñe/ Gal. 4. edur hina sem þar uppe er/ hvar vor Yñgeingne ætte ad vera / helldur hana sem er i Prælkan med sýnum Børnum/ hvør ed myrdte siñ Konung og giørde hañs Hwß ad Ræningia Bæle/ Luc. 20. Þad er wt af hiñe vondu Babilon/ Apoc. 17. og 18.

18. Hvør ad er Lyknesfia Veralldar þessarar / og ecke lætur af ad Krossfesta DRottenn ad Nyju/ og Opsæcka han̄ i sijnum Limum. Vier heyrum i Gudspiallenu / ad JEsus haf: nalægst þessa sijna Astvine a Veigenum og geinged jafnframt þeim. Siaum til/ Brædur mijner/ ad vier megum og niota hans Naalægdar a hinne hættu og torvelldu Leid vorra Lyfsdaga / og ad han̄ gange jafnframt oss / þar til vier erum til vors Sydarsta Herbergis komner. Vier viltum af Dæme þessara Tveggia læra. 1. Hvad vier eigum ad giøra og adhafast/ so JEsus vilie un̄a oss sin̄ar Naalægdar. 2. Hvørnen̄ vier eigum hønum ad hallda so vier missum han̄ ecke. Hialpa oss hier til goode JEsu / og uppluk vorum Augum ad vier þeckium þig/ Bønheyr þad HErra fyrer þyna Forþienustu / AMEN.

Utleggingen̄.

OG sem ad Tveir af þeim fooru þan̄ sama Dag til nockurs Kauptuns/ seiger Textenn. Af hvoriuni? Af hn̄s Læresveinum sem um̄geingust med hønū/ fylgdu hønū epter/ heyrdu hn̄s Keñingar/hlijddu þm̄/elskudu han̄ Lifande og harmudu hn̄ Daudan̄/en̄ voru ecke visser i þvi ad hn̄ være upp aptur risen̄. Vilier þu Christen̄ Madur ad JEsus un̄e þier Naalægdar sin̄ar/ þa breyt epter þessū a allar Lunder haf þijna Umgeingne med JEsu/tala vid hn̄ i þijnum Bænum i þijnu Hiarta/þa muntu finn̄a ad sw Eilijfa Speken̄ Guds hefur List af ad bwa hia Mañan̄a Sonum/Prov. 8. Fylg hønum epter/þad er tak þin̄ Kross uppa þig/an̄ars ertu ecke hn̄s Læresveirn/Luc. 14. Hafe Gud þyrmt þier fyrer wtvortis Krossburde/ þa giør þ þess helldur til Þacklætes vid hn̄ er so væger þijnum Breyskleika / og Krossfest þitt Holld med þess Gyrndum og Tilhneigingum / þvi so seiger Paulus/Gal. 5. ad þeir giore sem Christo tilheyra/ þad eru þeir sem eru Christi Læresveinar/og nær þu kemur þier soddan̄ Krossburd/þa mattu vita ad han̄ er þier Naalægur/þvi hans Kraptur er i Breyskū Mattugur/2. Cor. 12. Heyr hn̄s Ord/lat þier þad vera sætara en̄ Hunang og Hunangsseim/Ps. 119. Gack jduglega þangad sem þ er kient z um̄ Hønd haft/ og ecke þ Sidasaker/helldur til ad læra nockud þier til Trwarstyrkingar til Huggunar til Sidboota/z vert viss um̄ ad hn̄ er þier Naalægur/ þvi hvar sem Tveir edur Þryr eru saman̄komner i mijnu Nafne/ þ er

til ad prÿſa mitt Nafn/ heÿra mitt Ord/ z tala vid mig i ſÿnū Bænū/ þar vil eg vera midt a millum þra ſeiger Drottēn hia Matth. 18. Eñ um̄ alla Hlute fram̄ þa kappkoſta ad nœ þvi Hluiſkipte ſm̄ bæde þſſer hn̄s Læreſveinar z adrer hlutu/ ſm̄ var ad elſka hañ/ þ mœtt þu ſia a þra Dæme/ þvi lÿſer ſiælfur Drottēn/ er hn̄ ſeiger: HVad Er Þad FYrer Ræda Er Þid Hondled Yckar A Mille REikande/ Og Ere ud HRyggver Þar Af? Hvar þ voru þr Reikande? Þvi Gud hafde ſleiged Hyrdereñ/ z Sauder Hiardareñar voru ſunduttviſtrader/ Math. 26. Hvar þ voru þeir Hryggver? Þviad þra Meyſtare var tekeñ þra þra Hofde: Hier med ſÿndu þeir Elſku þa/ er þr høfdu a hm̄/ z ecke leiner Cleophas Orſøkeñe til Sorgareñar i Andſvare ſÿnu uppa Spurningu Drottens. Sia hvad kiærañ hn̄ hefur haft hn̄ ſøgdu Gydingar er JEſus Tæradeſt vid Grøf Lazari/ Joh. 11. Þeſſer ſÿndu hvad kiærañ þeir høfdu JEſum/ af þvi þr ſyrgdu hn̄ Læteñ. Gior ſama/ chriſteñ Madur/ þar þu veitſt hañ er Uppriſeñ z ſitur til Kraptarens hægre Handar. Elſka Jeſum/ þa mun hn̄ þig elſka/ þvi ſo ſeiger hn̄/ Joh. 14. Hvør hn̄ elſkar mig/ hañ vardveiter mÿn Ord/ z Fader miñ mun elſka hn̄/ og til hn̄s munum vid koma/ z Viſtarveru hia hønum giøra. Børn Veralldareñar fœſt ecke miøg um̄ þott þau vante JEſum/ hvar fyrer? Þvi þau elſkudu hn̄ alldrei. Sa grtet ecke þ Gull/ ſ ecke œtte þad/ ſeiger Ordtæked. Heimureñ broſer ſmœtt ad þvi þott Jeſus hverfe hønum/ og þyker ſvo ſem þad kome ecke ſier vid hvort hañ er uppriſeñ edur ecke/ þegar hn̄ hefr ſiñ Gullhnøtt ad freiſta œ/ þa er hn̄ ſœttur. Þegar hañs Svÿn/ þad eru hn̄s ſaurug Verk z Ohreinar Gyrnder / meiga vera Omakslaus / þa er hañ til Frids þott JEſus vÿke wr hañs Landsœlfum / Matth. 8. þegar hn̄ hefur ſÿn Skurgod i Dan og Bethel til ad vardveita ſÿn Landamerke/ og til ad hallda Stioorn yfer Folkenu ad ecke falle þad fra hønum til Guds Þioonuſtu ſem i Jeruſalem/ 1. Reg. 12. þad er i Guds Samkundu/ tÿdkaſt/ þa þykeſt hn̄ hafa vÿſlega um̄ ſig bued/ eñ þſſer voru ei ſo lynder. Hvad heirum vier hier i Gudſpiallenu? þeir voru ad tala a Veigenum̄ um̄

alla

alla pa Hlute sem til hofdu bored. Og framar seiger i Textanum / Þeg-
ar þeir voru ad bera sig saman og spyriast a / hafe JEsus nælægst
þeim. Hvert hid sierlegasta Innlak Rædunnar vered hafe/ pad mæ siaa
af Andsvare Cleophæ/ sem er : ad JEsus hafe vered Ofurseldur i
Fyrerdæmingu Daudans / og sie nu allt hinn pridie Dagur sijdann / enn
Einglarner hafe sagt Kvinnunum ad hann Life. Þeir hafa ann Efa
vered ad bera sig sundur og saman um þetta / hvad hier um hallda
skyllde. O hvad satt er þad sem Drottenn seiger/ Esa. 42. um sinn Son
JEsum/ þann brakada Reir mun hann ecke i sundurbriota/ z þann riwk-
anda Tyrkveik / mun hann ecke wislockva. Mikell var þesse Veikleike
Læresveinanna/ hvar fyrer hann z atalde pa hardlega/ so sem hier stendur
sijdar i Gudspiallenu. Enn meire var þo hans Giæska sem villde samla-
ga sig þeim/ z vera hinn pridie Madur a Reisunne / til ad leidrietta pa/
ad ei skylldu þeir ganga framar i þessare Villu. Lucas skrifar ad þra
Augu hafe svo halldenn vered/ad þeir þeckiu hann ecke / þ hefur ann alls
Efa af Gude skied: Hefde Drottenn strax opennberad þeim sig/ þa hef-
de hann ei feinged svo Orsok til ad lata pa skammast sijn þ þeirra Van-
trw z Þeckingarleyse a Ritningunni/ z ecke til ad kveikia þann Bruna
i Hiarta þeirra/ sem orsakadest af Utleggingu Spadoomanna/ hann haf-
de ædur noogu berlega talad þ þm um sijna Pijnu z Upprisu/ Matth.
16. enn þ hafde þo ecke svo mikenn Stad i þeirra Hiarta ad þeir trydu
Kvinnunum er sogdu hann upprisenn. Mikel var Blindne þesse/ eins og
hann sem uppvakte Lazarum/ Joh. 11. Doottur Jairi/ Marc. 5. z Son
Eckiunnar af Naim/ Luc. 7. hann munde ei kunna ad lata sijna Saalu fra
sier/ og taka hana aptur/ nær honum þocknadest/ Joh. 10. Nu villde
hann fyrst lata pa þeckia Vantrw sijna af Utleggingu Ritninganna/ z
sijdann auglysa þm ad hann være hinn same/ er þær hofdu umspurd/ þar
var ad sonnu eirn Trwarneyste i Hiarta þra/ enn hann var svo djupt fal-
enn i Osku Vanþeckingarennar/ ad hann sem visse hvad med þeim bioo/
Joh. 2. villde fyrst rydia henne i burtu med Utleggingu Spadoom-
anna/ z sijdann blasa ad honum med sijnum Anda / so þar kviknade eirn

Elldur

Elldur af/hvor ed sÿdan brann i fra Hiarta/hvad þeir sialfer jafnvel Vidlijka Atferd brwkar Drottenn enn nu i Dag vid sÿn Born. Hvad opt eru vor Augu so hallden/ ad vier þeckium hann ecke/ þegar vier komum i einhvørn Mootgang/þa kollum vier ad hans Hond sie stutt vorden/ z ad hnn hafe forgleimt Myskunsamur ad vera/ jafnvel þott vier i Guds Orde hofum so morg Fyrerheit umm hans Adstod i Mootlætenu. Þegar oss vantar hans innre Hugsvolun/ finnum ecke til hans Anda/ecke til Fyrergiefningar Syndanna/oss þykia þær stand vera/enn ad þær kunne so audvelldlega ad fyrergiefast/ þa eru vor Augu so hallden/ ad vier þeckium hnn ecke. Morg eru slijk Tilfelle fyrer þeim sem Gud elska / og þarf þo ei ad kalla þ Tilfelle eins og Læresveinarner hier kolludu/þvi þeir þecktu ei Guds Raad/minna hender hans Born enn hans Vilia/ helldur er þ Reinsla Trwarennar/þegar menn þykiast kallder i Bænenne/ kallder i Ydranenne/efast umm sÿna Vtvalningu/vantreysta sier ad þr paae stod uger staded allt til Enda. Þegar vier fordæmum oll vor Goodverk / ef þau mæ so kalla/ z ætlum ad Gud mune ei taka þau fyrer Avexte Trwarennar/af þvi þau sieu so Ofullkomenn/þegar oss slijkt ad Hendi ber/ þa eru vor Augu so hallden/ad vier þeckium hnn ecke. Jæ/ þegar ein almenneleg Synd verdur so stoor i þess Augum sm eckert villde Gude a moote giora/ad hann ætlar hann mune vera sier Reidur/ eins og Læresveinarner er þr hofdu gleymt ad taka Brauded med sier/ Matth. 16. Þa þeckium vier JEsum ecke. Enn nær vier hofum þannenn yfergiefed sialfa oss/þa opnar hnn oss fyrst Ritningarnar: J Mootlætenu seiger hnn oss þad sama og Læresveinunum: Byriade ei Christo þetta ad lijda og inganga so i sÿna Dyrd? Enn sa skal med honum lÿda sem med hm skal Dyrdlegur verda/ Rom. 8. Læte hnn hinn Ogudlega vada uppe og hafa Yferhondena/þa skipar hnn oss med David/Ps. 73. inn i Helgedoomenn/þ er hans heilaga Ord z Ritningarnar/ til ad skoda þar hvør nest hann breyter vid hinn Gudlausa/ ef vor Saala er Oroleg i oss med David/Ps. 42. af einhvøriu þvi er eg strax uppkalde edur odru þvilijku/þa skipar hnn oss ad bÿda epter Drottne/edr vier fæum ad heyra med

med Pauslo: Laat pier nægia miina Naad/mitt Kraptur fullkomnast i Breiskum/ 2. Cor. 12. Og þegar vier so hioplan leitad ad honum i Ritningunum/ þa mun hann vera oss nálægur/ þa finum vier hann/ þa blæs hann ad Neista vorrar Trwar med sijnum Anda/ so ad vier þeckium Pant vorrar Arpleyþdar/ Eph. 1. Og epuist ecke um Guds Vinattu nie eilijpt Lijp so leinge vier hann hoþum/ þa brennur vort Hiarta i oss/ þar kvitnar Elldur Elskunnar/ Elldur Trwarennar/ Elldur Kiærleikans/ sem eru Guds Foorner i hans Mustere/ sem er vort Hiarta. So er nu Drottenn JEsus nálægur ollum þeim sem a hann trwa þott veiker sieu. Dwmræðeleg var Giæska Drottens i þvi ad openbera sig Astvinum sijnum strax sem hann var Vpprisenn ap Dauda/ hvorier hann þo aller hoþdu yþer gieped og fra honum flwed/ Matth. 26. Nema hans Mooder og Johannes med fáin-einum Kvinnum er stoodu vid Kroßenn/ Joh. 19. Jaa/ Petre sem honum haþde þrisvar apneitad skipudu Einglarner sier i lage ad boda hans Vpprisu/ Marc. 16. Mariu Magdalenu/ fra hvorre hann haþde wtreked sio Dioþla/ Luc. 8. openberade hann sig fyrst allra Manna/ Joh. 20. An Epa þvi hun heþur vered Sorgbitenn og Veikltrwud/ þvi epter Christo spurde hun so sem framlidnum Manne: þeir haþa burt teked Herrann minn/ og eg veit ei hvar þeir haþa lagt hann. Og ap Samtale Drottens vid hana/ maa hvad mest ráda / hvorsu honum heþur vered umhugleþed ad hugsvala þeirra Vmæddum Saalum. Snert þu mig ecke sagde hann/ þvi eg em enn nu ecke uppstigenn til mijns Fodur/ helldur far til Brædra minna og seig þeim/ ad eg fer upp til mijns Fodur og ydvars Fodur/ etc. Skilie eg þetta riett / þa er su Meiningenn/ Maria heþur viliad fagna honum sem Von var/ og þreiþa a honum/ enn hann liet sier so ant um vera/ ad hun flytte sijnum Brædrum strax þenann Fognud/ þvi várnade hann henne þess/ ad ei skyllde hun teþia sig/ þvi eg em enn nu ecke uppstijgenn til mijns Fodur. Hier verdur noogur Tijme til ad tala vid mig/ og þreiþa a mier/ þar til eg uppstijg/ far skindelega og kunngior mijnum Brædrum þessa Glede fyrst. Þesse hygg eg sie Meiningenn i Ordum Drottens/ edur þvi skyllde hann annars banna henne ad snerta

 sig

sig helldur enn Thomæ og hinu Lærespeinunu/ Joh. 20. Enn hvorneſt ſem þſſu er vared (eg læt hvorn eirn rada ſijne Meiningu hier umm) þa tek eg þin til Dæmis umm foͤdurlega Gieſku Drottens z Medaumkunt med þeim Trwarveiku/ þeir hoͤfdu yfergiefed hann/ hann leitar ad þeim ad fyrra Bragde/ þeir mættu reiknaſt burthlaupner/ hann kallar þa ſijna Brædur / Joh. 20. Þeſſer tveir ſem geingu til Emaus / hoͤfdu ecke nærre vered þegar hiner adrer feingu Bodſkapenn umm þad ad Drottenn hef de byrtſt Simoni/ þo vill hann ecke ad þeir ſkule fara varhluta af þeſſa re Bleſſan/ helldur medtaka hana Samdægris og hann uppreis eins og hiner/ hvar af þad mæ ſiea ad Truarveikenn kann ecke ad hindra Nalægd Chriſti/ helldur ſo ſem good Mooder lætur ſier meſt umhugad þeta þad Barn ſem veikt er/ ſo er og Drottenn þeim nakvæmaſtur er i Trwſſe hvad veikaſter eru. Ein veik Trw er og Trw/ eirn vanheil Hond tekur eins vel vid Olmuſu og ein fullhrauſt. Ein lijtel Trw er þo Trw / Eirn Vatnsdrope er ſomu Natturu z Sioorenn / Ein lijtel Perla/ er þo Perla/ Eirn Neiſte er og Elldur/ Eitt Barn er ſo vel Manneſkia/ ſem eirn Fullvordenn/ Dverguren eins vel z Riſenn. Dootter hinnar Cananiſku/ Matth. 15. Og hinn Tunglſiwke/ Matth. 17. Bæde voru þau af Dioflenum plægud/ enn eins hægt veitte Drotkne ad lækna hann/ þoott Fader hans være Trwarveikur/ ſo ſem hana/ þoott Mooder henn ar være Trwarſterk/ z eins vel hiaͤlpade Drottenn Konungs-Mannenu/ Joh. 4. ſo ſem Hundradshoͤfdingianum/ Matth. 8. Enn hvad ſkulu þeir nu til Marks hafa umm þad ſem Trwarveiker eru / ad þeir ſieu i Trwſſe/ Nun er ſo lijtel a ſtundum og Olioos / ad vier þeckium hana ecke þott hun ſie inne hia oſſ. Magdalena ſa JEſum og talade vid hann/ enn þeckte hann þo ecke/ Joh. 20. Sama hender og Guds Boͤrn/ad þau ei þeckia JEſum a ſtundum/ þoott hann gange jafnframt þeim/ eins og þeſſum Læreſveinum. Skodum þvi Dæme þeirra/ og færum þad heim uppa oſſ/ þeir voru Sorgbitner/ Hvar af? Þvi þa vantade JEſum. Siert þu z hriggr af þvi ad þu finnr ecke þinn Lauſnara i Hiatta þijnu/ þad er nær þu efaſt umm Syndanna Fyrergiefning/ þa leita epter honum med

med Brædeñe er gietur um̃ i Lofkvædenu/ Cant. 5. Þu veitst ecke hvar þeir hafa lagt Herrañ þiñ eins z Maria/ þa brwka þssa Sorg til ad lækna sialfa sig med. Holld og Blood vekur hana ecke/ þad Sorgar fyrer þvi sem Madureñ a ad eta z drecka/ eñ ecke fyrer Christo. Guds Anda Verk er hun i þier/ og er Christur þa ecke langt i burtu/ þvi hñ og heilagur Ande eru eitt/ og mun hñ koma i Leitena þegar miñst von um varer. Þesser Guds Viner voru ad tala um̃ alla þa Hlute sem til falled hofdu um̃ Kraftaverk Drottens/ þar þr sogdu hñ hefde vered Spaadooms MAdur MAttugur i ORdum Og VErkum. Um̃ hns Pijnu/ um̃ hns Upprisu sem lioost er af Gudspiallenu : Naf og þetta til Merkis/ sie þier iñdælt ad tala um̃ Gud um̃ hns Dasemdarverk/ hns Stoormerke/ hns Velgiorninga/ hafer þu þyna Lyst i þssu og meiger giarnañ heyra adra tala þar um̃ þa byr Christur i þier. Eñ hafer þu Leida a GudsOrde/ þyke þier um̃ allt añad meira Gaman ad tala/ ef þu venur Muñ þiñ til fullrar Rædu/ sieu skam̃arleg Ord z fiblslegt Hial þitt Eftirlæte/ hallder þu Gude Dyrkun fyrer eckert/ þyke þier lijted koma til þess ad þioona honum/ og metur hañs Umbun ei ad miklu / helldr forsmaaer þa er til hns vona/ þa tak þier Vara/ þvi so sañarlega sm̃ JEsus er þeim nalægur sm̃ langar epter honū þott Veiktrwader sieu / so vissulega er hañ þier horfeñ / þoott einkis Meins þykest þu kieña/ og fæst ecke aftur nema med heitre Bæn og sañre Ydran. Nu þott þad sie heilnæmt og Gude þocknanlegt ad tala um̃ alla Drottens Velgiorninga/ þa er þo eckert Huggunarsamlegra eñ ad tala um̃ hns Dauda og Upprisu/ so sem þsser giordu : Þeir toludu i Fafræde og Einfalldleika. Eñ Gud giæfe ad vier sm̃ betur erū uppfrædder i þess are Himnesku Speke/ helldur eñ þeir voru i þad Siñ/ vier villdū þess helldr læta oss þssar haleitu Guds Dasemder til Hiarta ganga z oss i Nyt færa/ sm̃ vier erum Sañfroodare hier um̃. Eckert er þad i voru Saluhialpar Verke/ ad Miñing JEsu Kvala/ hns Dauda og Upp risu kuñe ecke ad wtrietta i þvi Hiarta sem iduglega þar um̃ hugsar. Þegar eg miñest a Synder mynar/ sm̃ opt hafa styggt fra mier Gud/

hiß ypparsta gooda/og mier ecke so hilnar i Briooste/s. eg giarnast vil-de/pa mætte þ koma Suduñe upp a Niarta mijnu/ad Guds Son: er þ mig Rangslætast Saklaus kvaleñ z deyddur/Rom. 5. Þykest eg i Bañ eñe kalldur vera/pa mætte þ smellta Niarta mitt/ad Guds Eingietiñ Sonur sveittest Bloodenu/er hñ badst fyrer/Luc. 22. under mijñe Syn-da Byrde / og vard po ecke Bænheyrdur / so hañ giørde mijna Bañ kroptuga fyrer Gude/ poott hun sie veik. Hafe eg Opocka a nockrum Mañe/og giet ecke so fliootl dreped pa Freistingu/pa hugsa eg til þess/ ad Drottenn miñ bad fyrer Ypertrodslu-Mønnunu/ þm er hañ kvolldu / Luc. 23. Og mun eg brædlega skamast mijn ad rækia pad Lijtilræde/er miñ Brooder mier til giørde. Elske eg Neimeñ edur nockud pad sem i honum er/pa rekur hñs Elska pad brædlega wt/ sem doo fyrer mijnar Synder/pegar eg var hañs Ovinur/Rom. 5. So eg nælge Eilijflega lifa ep eg forsmæe Neimeñ/eñ elska hñ sem mig hefur so heitt elskad. Opbioode mier Stærd miña Synda/pa mister heilagur Ande mig a/ad Gud er dmeñ i mijnu Hollde/og hafe eg sied hñ dmeñ þ mijnar Synd-er/pa sie eg hñ vel uppriseñ mier til Riettlætis/Rom. 4. Læresveinar-ner peckltu Drottenn i pvi hañ braut Brauded/So peckia og Christner Meñ hñ allra best/nær hñ brytur oss þ helga Braud i Alltaresins Sa-cramento/s ad er Meddiling hñs Lijkama/z drecka pañ Blessunarenar Kaleik er vier blessum/sm og er Meddeiling hañs Bloods/ 1. Cor. 10. Pa er hñ oss hvad nalægastur/pa sinnum vier hñ hvad best med Aug-um Trwareñar/pa peckium vier hñs Guddoomlega Elsku/og skodum hñs Myskunar Ydz algiørlega/ad hñ ecke einasta hefz giefed sitt Lijf i Daudañ þ oss og wthellt sijnu Bloode/ helldur og fæder Sæler vor-ar a pvi hinu sama oss til Trwarstyrking um alla sijna Velgiørninga/ par kuñgiørum vier hañs Dauda/ par skodum vier hañ uppriseñ/pvi læge hñ eñ pa i Grøfeñe/hvørneñ mætte hñ giefa oss sitt Holld ad eta edur sitt Blood ad drecka ? Nu hefe eg so nockud talad um hvør-neñ vier eigum ad skicka oss so JEsus vilie oss nalægiast. Epterpyls-er ad miñast a med fam Ordū/hvørneñ vier eigum ad hallda hønu/

so

so vier missum hañ ecke. Þad er ecke miña verdt ad giæta feingens
Fiaar/ eñ abla þess/ og þad maa seigia um̄ JEsum/ margur hefur ad
soñu feinged hn̄ einusiñe iñ til sijn/ er þo hefur mist hn̄ sijdañ/ z sum
er alldrei aptur feinged. Judas sellde hn̄ eitt Siñ fyrer Agyrndarsak-
er/ Luc. 22. og miste hañs so ad Eilijfu/ hañ mun sier marga Stall-
Brædur i Heimenū eiga. Petur miste hañ og / eñ fieck hañ þo aptur
med beyskū Graate/ Matth. 26. þvi er þad vijst hier af/ ad Meñ kuña
ad missa JEsum/ þott Meñ hafe eitt siñ noted hn̄s Nalægdar. Þar
fyrer bañar Paulus oss ad hryggia heilagañ Anda/ Eph. 4. Jaa hn̄
seiger: Vier skulū ei slöckva Andañ/ 1. Tess. 5. Sömu Atburde skal
til þss hafa ad söñu ad hallda JEsu/ so sm̄ ad lada hn̄ ad sier i Fyrst-
uñe / hvorugt gieta Meñ aan Guds Anda / þvi eingeñ kañ JEsum
Drottteñ ad nefna fyrer utañ hn̄ seiger Paulus / 1. Cor. 12. Eñ ad
mootstanda ecke heilögū Anda/ þad er i Mañsins Vallde/ sierdeilis þess
sem Endurfæddur er med Vatne og Anda. Eg vil ei itreka þad aptur
sem ádur er sagt/ um̄ þad ad niioota JEsu Nalægdar/ Eñ eitt sie eg
hier i Fare Lærisveinaña/ sem batt hn̄ svo ad hañ gieck iñ og var hia
þm̄: Hañ Liet Sem Hañ Villde Leingra Ganga/ Eñ Þeir Neyddu
Hn̄ Og Sögdu: VErt Hia Oss HERRa Þviad KVölld a TEkr
Og A DAGeñ Lijdur. Hvilijk ad hafe vered Naudung þesse/ eraud-
sied hier af/ þ var ein audmiwk Bæn/ svoddañ Ofrijke hefur Drottteñ
opt lided/ so neydde hn̄ Konungs Madureñ/ Joh. 4. so neydde hañ hiñ
Canaaniska/ Matth. 15. so neydde Abraham Gud/ er hañ bad fyrer
Sodemitum/ Gen. 18. so neydde Moyses hn̄/ er hönum tookst ecke añ-
ad eñ Myskuna Israel/ so neydde Jacob hn̄/ er hn̄ sagde: Eg sleppe
þier ecke fyrr eñ þu Blessar mig/ Gen. 32. JEsus lætur opt sm̄ vilie
hañ leingra ganga/ þegar hn̄ leggur oss Kross a Herdar/ eñ vier sjaa-
um ecke ad hn̄ er oss nalægur/ so sm̄ ádur er sagt. Þegar vor Eyr-
ende luckast ecke/ sm̄ vier þo rekum i hn̄s Nafne/ fyrer Mañaña Of-
belldis saker / eñ vier þeckium ecke hn̄s Tilgang. Hvad skal þa hier
til giöra? Eigum vier þa ad sleppa hönum/ og leita Raads hia Heim-

 enum?

enū: Flærre sie þvi/ Hvad þa: Giørū eins & þesser giørdu/ Neydum hañ med audmiwkre Bæn og Andvørpum / ad hañ vilie hia oss vera. Eingum af oss hefur þvilijk Sorg tilfalled/ sm̄ þessum Guds Vinū/ heir hofdu mist hn̄/ sem þeir høfdu allt sitt Traust a / fyrer hvørn þeir kañ skie hofdu yfergiefed alla Hlute/ eins og Petur sagde um̄ þa Tolf/ Matth. 19. Þeir voru epter i Hers-Hondum/ og þordu valla ad sia uppa nockurn Mañ/ þar aller vissu ad þeir høfdu vered hañs Læresveinar/ er so Mÿnkunarsamlega var Vtleikeñ fyrer skomu / og hvørsu uggvænt þeim vered hafe/ þad sÿner oss bæde Dæme þeirra er forlietu hn̄ i Grasgardenum/ & St. Peturs/ er Otteñ þreingde hønum til ad kañast ecke vid hn̄/ fyrer hvørn hañ þo skomu ædur villde Lijfed læta/ Matth. 26. sem og þad/ ad þeir lokudu Dyrunum ad sier / fyrer Hrædslu saker vid Gydinga / Joh. 20. samt neyddu þeir þeñañ framande Mañ/(þvi ei vissu þeir þa añars)til ad vera hia sier: hvar fyrer: af þvi hañ talade um̄ JEsum / og opnade fyrer þeim Ritningarnar / so þeirra Hiarta brañ i þeim. Þessum Mañe villdu þeir ecke fyrer hvørn Mun sleppa. Eñ þu Guds Barn/ sm̄ þecker JEsū og veitst hn̄ uppriseñ & setstañ til Kraptarens hægre Handar/ ad hn̄ bidie fyrer þier/ Rom. 8. Villt þu ei taka þetta sama Ræd / þegar þier sÿnest hn̄ vilia fram̄ hia þier ganga: O jw Guds Barn/ Fødurlegt Hiarta hefur Gud: Þañ er hægt ad locka/ er sialfur vill dansa/ þu tek: alldrei so feigens Hende vid Guds Nædar Hugsvølun/ nær þig langar epter Drotkne a Þurrlendenu eins og David/ ad hn̄ sie ecke Lijwfare til ad veita þier hana. Þegar Alexander hiñ stoore hafde lagst um̄ Borgena Tyrum med sÿnū Herflockū/ þa skrifar Plutarchus/ ad suma af Bxiarmoñū hafe dreymt/ ad Godeñ villdu flytia wr Borgeñe & i Herbwder Konungs/ eñ þeir bundu þau med Hleckiū ad ei skylldu þau i burtu komast. O hvørsu miked høfum vier christner Meñ Gude ad þacka. Grætlegt er til þss ad vita/ hvørneñ Andskoteñ hef: blindad Vantrwareñar Børn. Vesælings Guder voru þad & aumur Atrwnad:/ad trwa a þañ sm̄ þr ætludu ad þeir mundu fa til Fanga teked/

teked/ eñ Drottẽ JEſus hefur feinged oſſ adra Feſte til ad binda ſig med/ þ er hñs eigeñ Bæn/ hvør ed ritud ſtendur hia Lucam i 11. Cap. ꝛ Matth. 6. Og ſkømu ſijdar i ſama Capitula kieñer hañ oſſ/ hvørn eñ vier ſkulum leggia þeſſe Bønd a ſig/ med þeſſum Ordum: Bidied ꝛ mun ydur gieſaſt / Leited ꝛ munud þier fiña / Knyed a / ꝛ mun fyrer ydur upploked verda. Og eñ þa framar kieñer hñ oſſ/ hvørſu gd þeſſe Feſte ſie ſterk og Obifande/ er hñ ſeiger: Þvi hvør ſem bidur/ hñ ſkal medtaka/ og hvør ſem leitar/ hñ ſkal fiña/ ꝛ hvør ſem ad æknyr/ fyrer hönũ ſkal upploked verda/ eñ med þſſu hefur hñ ſyñt / ad oſſ ecke einaſta byriade Daglæklega ad bidia/ ſvo ſm̃ Lucas vottar / 18. Cap. helldur heitt ꝛ ækaflega / eins ꝛ Drottẽ i Grasgardenum/ Luc. 22. Eins ꝛ Tertullianus ſkrifar um̃ Chriſtna a ſijnum Døgum/ ad þeir kome ſamañ i eitt/ ꝛ mz nockurskonar Fylkingu ꝛ Ahlaupe take Gud til Fanga. O hvad Olijk er þeſſe kallda Verølld ſijku. Meñ hyggia þad ſie noog/ ad falla a Knien og hallda Klæduñ fyrer Auguñ / og murra þar eitt hvad er þeir ei ſialfer ſkilia/ eins og Eſaias ſkrifar um̃ Phitons Andañ/ ꝛ þa ẽ footu til Frietta vid hina Daudu / Eſa. 8. Er þetta Samneyte Heilagra? Er þetta hin ſaña chriſtelega Kyrkia? Mun nockud Andeñ bidia fyrer þeim mz Oum̃rædelegũ Andvørpunũ? O vei / ſañlega ſeige eg ydur/ ad betra er alldrei ad bidia/ þvi þra Bæn verdur ad Synd / Pſ. 109. og þeirra Guds Þionuſta ad Offre hiñs Fávijſa/ Ecc. 5. Þeſſara Læreſveina Hiarta brañ i þm̃ ædur eñ þeir neyddu hñ mz ſier iñ ad ganga. Sóm ꝛ til chriſteñ Madur/ ad þu a einhvørn Hátt fáer ſmellt þitt Hiarta/ ædur eñ þu krÿpr fram̃ fyrer Guds Hátign i þÿnũ Bænaſtad: Þad er hægt ad giora i Kyrkiuñe under hñs Orda Heyrn/ ef þad er riett predikad / og þu liær þvi Eyrun / og þar fyrer utañ / ſtrax ſem þu Augunum upplÿkur a Morgna/ þa Jhuga hñs Giæſku og þÿna Illſku/ hañs Tign og þiñ Overdugleik/ hañs Velgiørninga og Vernd yfer þier/ og þitt Hyrduleyſe og Vanþacklæte/ og nær þu hefur ſo giørt um̃ Hrid/ þa gack til Bænarekñar/ og bid Andañ ad bidia mz þier/ þvi þu veiter ei hvørs þu

mtt

ætt ad bidia/Rom.8. Brwka sømu Atþerd a Kvølldum/og lær þessa
Þœnka svæþa þig/þa er þ vyst/ ad þu verdur a einhvørn Nætt Bæn
heyrdur/Act. 7. Moyses var eitt fagurt Barn Alits/sem Ritningeñ
seiger / hañ predikade so vel fyrer Doottur Pharaonis med Barns-
Grætinum er hñ lœ i Reyrkistlenum/ad hun komst vid i Hiarta sinu/
og sæ Aumur a hønum/ Exod. 2. Miklu fegre mun sa vera i Guds
Auglite sem med JEsu Bloode er ædreiþdur. O hvarneñ mun hañs
Myskunar Ydur sæ leynt sier nær hñ heyrer þira Græt./ og sier þra
Tœr sm̃ wt eru hellt i hid rauda Naþ Guds Eingieteñs Sonar dyr-
mæta Bloods / hvert miklu hærra kallar eñ Abels Blood / Heb. 12.
Þar þ mijner Elskuleger/gleymed ecke ad bidia jduglega og alvarlega
um Nævist JEsu: Slepped hønum ecke fyrr eñ hañ blessar ydur til
Fulls. Þegar hønū er tapad/þa er øllu tapad/medañ þier hønum fast
halldet/þa er øllu halldet/þott þier missed alla Hlute z jafnvel sialft
Lijfed/þa erud þier jafn rijker/þegar þier eiged hañ sm̃ allt Valld er
gefed bæde a Himne og a Jørdu/Matth. 28. Og hafe þar nockurn
Tijma vered Þørf a ad neyda JEsū til ad ganga iñ til sijn/ og vera
hia sier/þa er þ a þessum sijdurstu og verstu Døgum. VErt Þu Hia
Oss HErra ÞVíad KVøllda TEkur Og a DAgeñ Lijdur / søgdu
þesser Guds Meñ. Þad mæ kalla / ad alla reidu take miøg so til ad
Kvøllda i Heimenum: Myrkur Rænglætesins taka ad byrgia fyrer oss
Sool Riettlætesins/hin sañа Guds Þeckting og Skilningur a hñs H.
Orde/er umsnweñ i Kapprædur og Þrætlaner. Þeir sm̃ eiga ad hafa
Lykel Vitskuñar / stunda þad mest hvørneñ þeir meige þlækia adra i
Spurningū þm̃ er þeir ecke sialfer skilia/og þykiast mikler Meñ þeg
ar þeir vel Muñhøggvast/eñ hiñe søtu Þeckingu Guds og hñs Lær-
dooms sleppa Meñ nu um Stunder/ og þad velldur þvi ad nockru Lei-
te/ad Lijþerned er øngvañveigeñ so sem Christnum soomer/þar Meñ
læta Guds Rijke vera foelged i Ordum einum. Meñ hafa Skyn Gud
hrædsluñar eñ afneyta heñar Krapte/2.Tim.3. so varla er ad fiña
Trw a Jørdu/Luc.18. og meina þa Trw/sem verke fyrer Kiærleik

añ/

aň/Gal. 5. So. þad er stoor Naudsyn ollum Guds Børnum ad neyda Christum ad vera hia sier / þar allt teiknar til þss ad Dagur Drottens mune ei langt i burtu vera/ og þott ei være/ þa veit eg ecke nema þad Augnablik sm̃ eg lipe a sie Kvolld miña Lijfdaga/ þvi vil eg Jesu hall da og honum ecke sleppa/ so nær sem eg dey/ þa deye eg med Lausnara miñ i Fadmenum/ og ad hvort sm̃ eg lipe edur dey/ þa sie eg hß/ Rom. 14. Slepp þu mier sagde hañ fordum vid Jacob/ þvi ad nu Dagar/ Gen. 32. Miñ HErra/ eg vil ecke sleppa þier / þviad nu Kvolldar/ Eg sleppe þier ecke fyrr eñ þu blessar mig/ þvi eg veit ecke nær eñ Myrk ur Daudans byrger mijn Augu. Noottenn er umliden/ eñ Dagurenn tek ur ad nalgast sagde Paall a sijnum Døgum / Rom. 13. Þad var og satt/ þviad þa var Sool Riettlætesins/ so ad seigia/ nÿlega upprunneñ/ og skein fagurt i Heimenum leinge fram epter Olldunum. Eñ nu ætla eg ad þessu meige umhverpa/ og seigia : Dagurenn er hardtnær um lideñ/ eñ Noottenn er i Nænd. Vert þvi hia oss Herra/ þviad Kvollda tekur og a Dageñ lydur. Ja/ O HErra JEsu Christe/ þegar dregur ad Rockre Æpe vorrar/ og vor Augu taka til ad formyrkvast i Daudan um/ so þau sia ecke leingur/ Vert þu þa hia oss þegar aller hapa forlated oss/ og vier sialper hopum yfergiefed oss/ eñ varpad Salu og Lijke i þiñ Myskunar Fadm/ Lat oss þa leggia vora Trwar Hond i þijna Sijdu/ og heñar Fijngur i Naglaforeñ/ og giep ad vier þa sieum trwad er og ecke Vantrwader. Vpplijwk þa vorum Salar Augum/ ad vier þeckium þig oss ap Gude giefeñ til Riettlætis/ til Helgunar og til eilijf rar Saluhialpar. Bænheyr þad goode JEsu/ fyrer þitt Blood og Forþienustu / Amen / J JEsu Nafne / AMEN.

Þridia Dag Paaska.

Gudspialled / Luc. 24. Cap.

Þañ Tijma. Þa Lærisveinarner voru nu eñ ad tala um þetta/ stood sialfur JEsus midt i mille þeirra/ og sagde til þeirra : Fridur sie med ydur. Eñ þeir skielfdust og urdu

hræddet / og meintu ad þeir sæe Anda nockurn. Og hañ sagde til þeirra. Hvar fyrer skielþest þier/ og þvi koma slijker Þeankar i ydar Hiørtu ? Siaed mijnar Hendur og mijnar Fætur / ad eg em þetta sialþur. Þreifed a mier og skoded / þviad Ande heþur ei Hold og Bein/so sem þier siaed mig haþa. Og þa hañ sagde þad/synde hañ þeim Hendur og Fætur. Og er þeir trwdu eñ eige / fyrer Fagnadar saker / og undrande þad / þa sagde hañ til þeirra : Haþed þier hier nockud Matarlegt ? Og þeir løgdu fyrer hañ Stycke aþ steiktum Fiske/ og Hunangs Seim. Og hañ took þad og at fyrer þeirra Augu. Og hñ sagde til þeirra : Þetta eru þau Ord/ hvør eg talade til ydar/ þa eg var eñ nu hia ydur/ þviad þad hlaut allt ad fullkomnast sem aþ mier er skriþad i Moysis Løgmaale / og i Spaamaña Bookum og Psalmum. Þa opnade hañ þeirra Hugskot/so ad þeir skildu Ritningarnar/og sagde til þeirra : So er þad skriþad/og svo byrjode Christo ad lijda / og upp ad rijsa a þridia Deige fra Daudum / og predikast laata i hans Naþne/ Ydran og Fyrergleþning Syndaña a medal allra Plooda/uppheþiande i Jerusalem. Eñ þier erud Vottar allra þessara Hluta.

Exordium.

Fridur a Jørdu og Mønum goodur Vilie / Swngu Einglarner Fordum/ þegar Mañkynsins Endurlausnare var i Heimeñ boreñ / Luc. 2. Þa maattu þeir Himnesku Andar lijsa þessu Fridar-Bode i Vmbode sijns Herra / þar hañ laa eitt Omaalga Barn i Stallenum / og aatte þo margt eñ epter Ogiørt/ sem ad þurþte til ad semia þeñañ Frid mille Guds og Mañа. Eñ nu/ þar hañ þyrer Krossens Dauda haþde aþmaad allañ Ovinskap sem hañs Vilie valda matte þraa Eilijþum Fride hindra/ þa lijser hañ sialþur þessum Fride yþer sijnum Elskulegum Lærersveinum/hvørier ad sydañ þooru med þetta Fridar-Bod wt um allañ Heimeñ epter hans Skipan. Eñ þyrer þvi / ad vier erum og þessa Fridar-Bods Hluttakande vordner / þa villum vier aþ Gudspiallenu Hugleida. 1. Hvilykur ad sie þesse Fridur. 2. Hvørneñ vier eigum hønum ad taka. Þar til hiaalpe oss hiñ goode Gud þyrer JESUM Christum/ AMEN.

Vtleggingeñ.

HVilijkur ad þesse Fridur sie / Brædur mijner / þad sia Menn / nær Menn athuga hvilijk ad var Sekt Mannkynsins/er þad styggt hafde hinn Almattuga Gud. Er Fridur Jehu ? sagde fordum Joram Js- raels Konungur/er hann mætte honum a Veigenum/enn Jehu svarade : Hvad gillder þig um Frid? Þar Hoordoomar og Töfrar Moodur þin- nar vara enn nu/ 2. Reg. 9. Ad visu er þad satt/ad vor fyrsta Mooder hafde ecke þær Skammer adhafst sem Jessabel/enn þo ma ecke þvi neita/ af hennar fyrstu Synd/ eru komnar allar þær Synder/ er i Heimenum hafa sijdann drygdar vered. Þeirra Sekt varde allt til þss ad vor Fridar Hofdinge neglde pa Handskriftena a Tried/ sem i giegn oss var/under eins og hans blessudu Hendur og Fætur voru a Krossenn negldar. Þar var einginn riettkalladur Fridur medur fyrer syndugt Mannkyn/ jafnvel þott ad Syndenn være allt þangad til under Guds Þolenmæde/ Rom. 3. Noe byggde DRottne eitt Altare epter þad hann var frelsadur af Vatnsfloodenu z Foornfærde þar a allra handa hreinum Dijrum/so ad Gud lyktade eirn Sætleiks Ilm z lijste Fride yfer Mannkynenu/seig iande : Ecke vil eg framar bölva Jördunne fyrer Mannsins saker/Gen. 8. Þesse Fridr nade þo ecke nema til Lijkamlegs Frelsis/enn þa voru Sæler nar Ovilltar vid Gud/nema hann hefde vitiad vor upprunnenn af Nædum i sijnum Myskunar Ydrum med Sendingu sijns Eingietens Sonar i vort Holld/pegar þad saklausa Guds Lamb var a Krossenum Foornfært fyrer allar Veralldarennar Synder/ med hvoriu ad bæde Noa og allar ad- rar Gamla Testamentesins Foorner eru helgadar z fullkomnadar/þa lyktade Gud til fulls eirn Sætleiks Ilm. Og pegar hann hafde hialpad honum wt af Daudanum/sem Paulus seiger/Heb. 5. wt af þvi Reidenn- ar Floode sem gieck inn ad hans Sælu i Kvölenne/pa hefur þsse mikla Hetia / ad uppleystum Daudans Fiotrum med öllum Riette lijst þessum Fride yfer sijnum Brædrum. Þegar Brædur Josephs höfdu funded Fied i Seckiunum/er þeir ecke attu Von a/þa urdu þeir Ottaslegner/ so þeir vissu ecke hvad þeir skylldu Raads taka / Gen. 43. Þa sagde Raadsmadur hans til þrra : Fridur sie med ydur/ Otteſt þier ecke/Ydar

Gud z ydar Fødur Gud hefur sendt Fried i ydar Sioodu. Þeir høfdu i þad sin ecke:t Jllt giort / samt Otiuduft þeir og meintu sier munde kiendt verda um þissa Varmenisku. En hvad hafde syndugt Mañkyn i moote Gude giort? Þad hafde rænt hñ sijnum Heidre/þad hafde Lijf læted hans Eingieten Son med sijnum Jllgiordum / og ofan a allt þetta ecke þeckte meir sin Vitiunar Tijma / Luc. 19. helldur en Jacobs Syner vissu hvorneñ Fried var apturkomed i Secke þeirra. Verer alldleger Nøþdingiar/er þeir giora Frid vid añañ/þa stadfesta þeir hñ med Brefum og Ritningum / edur og seliast Gisla a. Þess þurfte ei hier af vorre Hende/þvi vier attum vid þañ eirn ad skipta/ sem ongva Vissu þurfte af vorre Alfu og a alls Koste vid oss/ ef vier ecke hølldum hans Fridar Sattmal. En so hañ tæke allañ Efa fra sijnum Lærisveinium um þetta Fridar Bod/ þa sijner hañ þeim þad/sem ølløu sterkara og Obrygdulla var eñ nockurs Konungs Hond edur Jñsigle/er hñ sijnde þeim sijnar Hendur og Fætur. Gledelegt var þetta Fridarz Bod Lærisveinunum/ Br. M. eñ ecke hofum vier miña þeiged i þvi/ hvarra Fedur voru æn Guds i Heimenum/ Eph. 2. Hvilkur er hañ sem vier høfdum blæved fra/ Ja/fra hvorium vier Daglega flyium/ og briootum hñs Rad af oss med Syndunum? þad er Konungur Himens og Jardar/Drottenn sterkur Vandlætare/vitiande Ranglætis Fedrañña a Sonunum i þridiu og fiordu Ættkvisl/ Exod. 20. Ja/ munde vitiad hafa i þusund Lidu allt til Enda Veralldar/nema ad vier Rietlætter fyrer Trwna hefdum Frid vid Gud fyrer Drottenn vorn JEsum Christum/ Rom. 5. Nu er þad vist ad Syndenn reiknast so stoor sem hñ er til / sem hun er a moote giørd. En um Guds Nadugn er kuñugra eñ fra þurfe ad seigia. O Guds Barn/hvilkt Glede er þad þa ad hafa Frid feinged vid svoddañ Konung/ og svoddañ eirn Frid/sm alldrei um Æfe ma riwfast/ nema hañ af oss rofeñ verde/hvar fyrer þvi er ecke ad gleyma/ad sko mu ædur eñ Drottenn sieck Lærisveinunu i Hendur Lykla Vallded til ad fyrergiefa og apturhallda Syndunu/þa lijste hañ Fride yfer þeim / Joh. 20. Þar fyrer nær þesse Fridur til allra

þeirra sem taka Kvittun Synda sinna af Gude fyrer hans Rædsmanna Þiosnustu. Nu er eitt Aflaats-Bref sem Christur underskrifar med þeirra Hende a Nafnud allra Riettfrwadra/ enn Insiglar þad sialfur i þeirra Hiarta med heilogum Anda/ hvør ad er Pantur Arfleifdar vorr ar/ Eph. 1. Þess gietur Paulus/ 2. Cor. 5. seigiande: Gud hefur i Christo sætt Heimenn vid sialfann sig/ tilreiknande þeim ecke þeirra Yfertrodslur/ og leggiande oss uppa ad boda Forlijkun þessa. Þvi hvørs Synder kvittar eru/ hann hefur Frid vid Gud/ Frid vid hans Logmaal/ og Frid vid Samvitskuna. O/ hvørsu fagrer eru þa Fætur þeirra sem Fridenn boda/ Es. 52. Og hvad kunne Gledelegra þeim ad bodast/ er sialfu i Myrkrunum enn þesse Fridur/ Nah. 1. So vier meigum þvi fagna er Zach. skrifar Cap. 9. Hann mun fyrer Testamentesins Blood utleida hina bundnu af þre Grifiunne/ hvar eckert Vatn var inne/ z boda Neid ingiunum Fridenn. Og hefur hin eylijfa Giæska ecke læted þar med bw ed/ ad hann hefur giefed oss Synderna kvittar/ og giort Frid vid oss i sijnum Syne. Þad dijra Giallð sem hin eilijfa Nadign lauk i voru Nollde a Krossenum/ mætte enn þa meire Blessan/ meire Sælu/ og meire Fognud afreka/ þad var/ ad hann seite oss i sijns Sonar Rijke/ Col. 1. Hvørt ad ecke er Matur nie Dryckur / helldur Fridur og Fognudur i Heilogum Anda/ Rom. 14. Þegar Veralldleger Hofdingiar giefa ein hvørium Grid/ þa þykiast þeir vel giøra ef þeir læta hann hallda Lijfe og Landsvist. David gaf Simei Lijf/ 2. Sam. 16. og þootte vel giort wr þvi sem ræda var. Salomon gaf honum Landsvist / þo med þvi Moote/ ad hann fære ecke wt af Jerusalem/ 1. Reg. 2. Josua gaf Gibeonitunum Frid/ og þad til ad hallda Loford sitt er hann villde ecke bregda / og lagde hann þeim þo nockurskonar Þralldoom uppa ad hoggva Trie og bera Vatn til Þiosnustugiørdarenar / Jos. 9. Enn hvad er Gud skylldugur ad hallda vid oss Mennena/ sem Daglega briootum hans Eid er vier unnum honum i Skijrnenne/ nær hann Trwlofade oss sijnum Syne fyrer hans Blood med Heilogum Anda. Ja/ hvad opt hofum vier rofed þad Heit er vier so lijdt hofum giort honum i Skriptastoolnum/

 num/

num/ ad aflæta og ſiæ vid Syndunum. Og ſamt hefur hañ ecke eins aſta uppgiefed oſſ/og Daglega uppgiefur øllum þm̄/ſm̄ vid hn̄ Frid= mælaſt / alla Skullderna / og þau mørgu tiju Þuſund Punda / er viet ſo tijdt verdum hønum ſkylldugeꝛ/ Matth. 18. helldur lofar oſſ Omæl= añlegrar Dyrdar eilijfre Þyngd/fyrer Muñ ſyns Þienara St. Páls/ 2. Cor. 4. øllum þm̄ ſem bera vilia hid ſæta Ok Chriſti og hn̄s lietta Byrde. Iá/øllum þm̄ ed ſier til hañs ſnwa vilia fra ſynu illu Athæfe og vondre Breitne / allt fram̄ under Daudaſtundena. Hvilijkur er þa þeſſe Fridur? edur hvør fær hn̄ nooglega prijſad. Ecke hefur Drotteñ heited ſynū Børnū Verallðareñar Fride/miklu helldur ſeiger hn̄ þeir ſkule hafa Angiſt i Heimenū/ Joh. 16. eñ þvi hefur hn̄ lofad ad þeir ſkyllðu hafa Frid i ſier/ Joh. 14. Iá/ þañ Frid ſm̄ Verøllðeñ kañ ei ad giefa/ ꝛ þañ Frid ſem eingeñ kañ af oſſ taka/ Joh. 16. So leinge vier høfū Frid vid hn̄ ſm̄ oſſ þeñañ Frid alleina giefed hefur ꝛ giefa kañ/ eñ eingeñ añar. Þar verdur allðrei ſo tryggelega bwed um̄ nock= ra Verallðareñar Sætt edur Fridargiørning/ ad Meñ kuñe ad ſeigia ad hn̄ ſkule leinge ſtadfaſtur vera. Hañ kañ ad vera i tveggia Konun ga Tijd fra a mille/ medañ þeir lifa bæder / ꝛ þo ecke alltijd. Hvad leinge helldſt Sætteñ a mille Syrlands og Samariam/ er Achab og Benhadad giørdu? 1. Reg. 20. Hvørſu vel efnde Ptolomeus þad hañ heited hafde Dootter=Mañe ſynū Alexandro/ edur Romveriar Gyd= ingū? 1. Macc. 10. og 11. Eñ upp a þañ Frid mæ reida ſig/ er Gud heiter oſſ ſyndugum Møñum/ þar er allðrei Lijge fundeñ i hn̄s Muñe. Eckert er tijdara eñ þad i Heimenum/ ad þegar Tveir hafa Oſætter vered / og þeir ſætaſt þo ſættaſt heilum Sættum og jafnvel ſveriaſt Eyda a/ad ſa bregdur af er ſijdañ fær Vallded meira / og finur ſier allt til Orſaka helldur eñ ad hn̄ ecke hefne ſyns Vanſa/ ſierdeilis ef hañ þykieſt hafa vorded under i Sætteñe / þvi er þeſſe Malshättur Heimſins : Vakta þig fyrer þeim Vin er þu hefur ſætſt vid. Eñ þa er ecke ad Ottaſt hia Gude/ øll hn̄s Verk eru Myſkun og Sañleike/ Pſ. 25. Hañ er Trwr/ ſialfū ſier kañ hn̄ ecke ad neita/ 2. Tim. 2. Ne

ma

ma ef vier viliu kalla þ Brygdmælge/ ad þær Nefnder koma ecke ſtrax
yfer voñdar Giorder ſm hn̄ hefur hootad þeim/ eñ vier bregdū Dag-
lega af/ og ecke gietum vier um̄ eitt Augnablik hallded vor Sære/ þo
hefur hn̄ ecke Wiſkwfad oſſ/ ecke hefur hn̄ eñ nu broted þañ Frid vid
oſſ/ ſm hn̄ giort hefur vid aumt Mañkyn fyrer ſyns Sonar Dauda/
Rom. 8. jafnvel þott þad jafa meige/ ad a þeſſū Tymum hafe allt
Holld fordiarfad ſiñ Veg / ei ſydur eñ a Døgum Noa/ Gen. 6. ſvo
Meñ kuña øngva Orſøk til þeſſ ad færa/ ad hiñ ſtrange og riettlæte
Doomare ecke kollſteype þeſſare vantrwudu Verølld/ nema þa/ ad hañ
er Gud og ecke Madur/ Hoſ. 11. Þetta munu Ydgar þykia er eg ta-
la/ eñ giætum ad hvørſu fleyre Mañeſkiur þar eru nu i Heimenum eñ
a Døgū Noa/ hvørſu lytell ad er Chriſteñdoomureñ hia Heidingiun-
um/ Hvad fæer af Chriſteñdoomenū ſem jata þa riettu Trw/ ⁊ hvad
fæer af þeim ſm hana jata/ er færa verduga Avøxtu heñe. Hvørn-
eñ a þeſſu ſtendur/ veit Gud eiñ / þad er ei Møñunum unt ad vita.
Verda ma ad þar ſieu fleyre Guds Børn eñ Meñ hyggia/ þvi Elias
viſſe jafnvel ecke ad þar voru ſo mørg Þuſund i Iſraels Rijke / ſem
ecke høfdu beygt ſyn Knie fyrer Baal/ 1. Reg. 10. Eñ ætlu Meñ eft
er ytra Alite edur mañlegre Skynſeme ad dæma / þa kyñe einhvør ad
dyſſu ad ætla/ ad i Vølld þſſare mundu ecke øllu fleire vera Riettlæter/
epter þvi ſm Tala reñur til/ helldur eñ fyrer Flooded. Þetta ſkrifa eg
alleina til þſſ ad Meñ þecke Guds Oumrædelega Giæſku ⁊ Trwfeſte/
ad hn̄ helldur vid oſſ eñ nu i Dag þ Sattmal er hn̄ giørde vid Noa.
Hvad miklu framar mun hn̄ þa hallda þa Satt er hn̄ giort hefur vid
ſyna Wtvalda i Chriſto. Þeſſ er ⁊ ad giæta/ Brædur mijner/ ad þott
vier giørum Frid vid Meñena/ ſm oſſ Volldugre/ Gøfugre ⁊ Sterka-
re eru/ þa er ecke trwtt um̄ ad þeir kuñe ad duga oſſ þott þeir villdu/ nær
adrer þeim ſterkare ryſa a moote oſſ/ þvi allt Holld er Hey/ ſeiger Rødd
Hroopandans/ Eſa. 40. Lited gagnade þad Juda og Ephraim
ad þeir ſendu til Konungſins af Aſſyria og Ægyptalande/ þvi Drotteñ
ſagde: Hañ ſkal ecke kuña ad græda ydur/ og ecke ad lækna ydar Sær/
þvi

Þvi eg em so sem grimmt Leon a moote Ephraim/ og so sem ungt Leon a moote Juda/ Os. 6. Soddann Mannur er nu a þeim Fride sem Verolldenn giefur/ og þeim er Gud giefur: Sieu þeir so Mattuger/ so Vinsterker/ so Frændmarger sem þeir vera villa/ Eg a eirn Vin sem alldrei skal bregdast / Eg em Hans / og Hann er minn/ Cant. 6. Hann er megnugur umm ad setia Krook i Zenacheribs Naser/ Esa. 37. Hann giefur dreckt Pharao og hans Vagnum/ og Reidmønnum/ Exod. 14. Hann kann ad slaa Jeroboams Her/ þott hann hafe umkringt Abiam/ 2. Paral. 13. og þockneft henum ad lata vonda Menn hafa Yferhøndena/ þa vil eg seigia med David: Giore hann vid mig hvad Gott er/ i hans Auglite/ 2. Sam. 15. Þad næger mier ad eg hefe Frid vid hann sem er Gud Fridarens/ 2. Cor. 12. Hann giefur mier Frid i Oþsoknunum/ Rijkdoom i Armoodnum/ Virdingu i Forsmaaneñe/ Heilbrigde i Sinkdoomenum/ Sadning i Hungrenu/ Glede i Sorgeñe/ Þad næger mier ad hann er minn Vinur/ þegar aller mijner Viner hafa mig yfergiefed/ Seiged mier/ hvad vill Verolldenn giora þui er Gud hefur giort so lyndan/ ecke meir enn eitt Barn einnu Risa edur Skollahvelpurenn Leonenu. Ef eg er i Lande einhvøriu þar sem Herskatt er / enn veit þo ad þar er Fridur i mijnu Lande/ hvar eg hefe Bw mitt/ mijna Vine z Frændur z allann Lijkamlegann Barnad/ þa er eg þo betur til Frids þott eg sie mz al Ovina staddur/ eg er ei nema ein Manneskia/ eg vil seigia mz Spekingnum/ Eg ber allt mitt mz mier/ eg vil a einhvørn Hatt sia til hvørnenn eg Lijfs afkomest z nææ mijnu Fødurlande. Guds Børn eru ad sønu i Hers-Høndum/ i Utlegd Þijsare/ enn þeirra Umgeingne z þeirra Borgar-Riettur er a Himnum/ Phil. 3. Allt hvad þau hafa i Verolldeñe/ þad er ecke þeirra/ Gud gaf þ ad sønu þeim til Brwkunar z Medferdar/ enn þau hafa ecke fest Hiarta sitt þar vid/ helldr hafa þau þad Gude aptur giefed/ eru þad Gots edur Gardar/ Metord og Virdingar/ Gull edur Silfur/ þad er ecke þeirra eiged/ þad er Christs Fie allt samann/ og jafnvel siaalft Lijfed/ enn Þra Fasta-Eign er a Lande lifande Manna. Eg vil sia til hvørnenn eg kuñe ad nææ þangad Lijfs/ hvar eingenn

eingen skal Lijfed fra mier taka / hvad mier alldrei mun bregdast / so leinge sem eg hefe Frid vid han/ sem er Fridarens Gud/sem er Lijfsins Nofdinge/ Act.3. JEsus Christus/ hvor ed daudur var/og sia han lifer/ Apoc. 1. so leinge/Eg veit minn Endurlausnare lifer/ so Ottast eg eckert Strijd/honū er ecke um Megn ad leidseigia mier i giegnum mina Fiandmanna Nendur/sial/i giegnū sialfan Daudan/inn til Lijfsins/og ad lata mig lifa poss eg deye/þvi hvert eg life edur dey þa er eg þo hns/Rom. 14. Þvi vil eg seigia: Daude hvar er þinn Broddur/ Helvijte hvar er þinn Sigur/ 1. Cor. 15. Gud er sa sem oss hefur Sigurenn giefed fyrer Drottenn vorn JEsum Christū/ honū sie Lof/Dyrd og Heidur ad Eilijfu/ Amen. Og er nu þetta sagt þar um/ hvilijkur ad þesse Fridur sie/Epterfylger ad tala um hvornenn vier eigum honum ad taka.

Þad er ecke noog/ Guds Born/ ad þyggia Grid af einum Konunge nema Menn hallde þau. Zedechias Konungur took Grid af Nebuchadnezar/ hvor ed gaf honum Konungs Rijke i Juda epter Frænda sinn Joachim/2.Reg.24. Enn hann giorde Vppreist a moote honum og hiellt ecke Sættena/hvar fyrer hann took hn̄ fangenn/stack hns Augu wt og flutte til Babilon/ 2. Reg. 25. Margur hefur sa teked Grid af Gude i Skijrnenne fyrer Christi Blood/sem skytist undan honū aptur og gioerest Satans Madur / med Vantrw og Syndsamlegu Athæfe/ og verdur þa hin seirne Villan argare hinne fyrre/ Matth. 27. Hvar med gietum vier þa vid hinn Almattuga Frid hallded? Ef vier erum hns Þegnar vordner/ þa eigum vier honum Skylldur ad giallda/ hin fyrsta Þegnskyllda vor vid hann / er Audmiwkt Þacklæte Hiarta vors fyrer þennan hæleita Velgiorning/Offred Drottne Lofgiordenne seiger David. Varla maa minna vera Br. M. enn ad vier Offrum honum Kalfum Vara vorra/Os. 14. Þad er Lofgiordenne er sijnū Einglenna lijka Heimenn vid sialfan sig. Margr þykest ad sonu þennan Skatt luka Gude/ ef hann syngur honum eitt Psalmvers med Munnenum alleina/

 enn

en hvort ad Hugur fylge Maale/ þad athuga Menn ecke so giarna/ so hn mun hafa Orsøk til ad seigia vid marga þa sin lætast þacka honum hier fyrer: Þetta Folk nælægest mig med Vorunum / en þeirra Hiarta er langt þar fra / Es. 29. En hvørsu miøg ad Menn briote Guds Frid af sier med þessu Oþacklæte/ þad sienn vier medal annarra a þeim tyu Lykþrau er Jesus hreinsade/ um hvøria hn sagde: Voru ecke tyu hreinsader? en hvar eru hiner nyu? Luc. 17. Fannst einginn sa ed aptur snere og giæfe Gude Dyrdena / Nema þesse Utlendingur? Og hann sagde til hns. Statt upp og gack burt/ þyn Tru giørde þig hoolpenn. Hiner voru alleina a Lykamanum hreinsader/ þesse bæde a Saalu & Lykama/ þvi eckert talade Drotten um Tru þeirra/ og mun Saalarennar Heilbrygde hafa fared þar epter. Eg er og hræsta miøg uggande um/ ad þar finnest varla einn a medal tyu/ sem þta Hiælpræde/ þennan mikla Frid sm oss er i Christi Dauda og Uppprisu bodadur/ so þecke sem byrjar. Flester læta sier nægia med þad ad syna sig Kiennemanninum i Kyrkiunne i Skriptastoolnum i utvortis Jatningu Tvwar synar Einusinne edur Tvisvar a Are/ en hvort ad Samvitskann kiennist vid af Tilfinningu Syndanna / hvort Elskan til Guds er so miøg heit / þar um mætte efast hia allmørgum/ þvi annars mundu Menn hafa meire Vidleitne a ad hafna Syndunum/ og Elskan til Guds munde framar spretta ut med Verkunum/ so hn þar med yrde Dyrkadur/ þad er ad snwa aptur og giefa Gude Dyrdena/ ad snwa sier fra synu Ogudlegu Athæfe/ & taka syna Illsku Breitne fra hans Auglite/ Es. 1. Ef hann er vor Fader/ Hvar er þa hns Heidur? Ef hann er vor HErra / Hvar er þa hans Virding? Mal. 1. Þad er minnst verdt ad lofa Gud og þacka honum med Munnenum/ þad giora & Hrafns Ungarner/ seiger David/ Psalm. 147. og eru þeir ecke med hans Sonar Bloode afrekader. Ecke kostade þ Gud nema eitt Ord ad skapa þa & allann Heimenn/ Gen. 1. en hvad seiger Paulus vid oss? 1. Cor. 6. Þier erud Verde keypter/ þar fyrer dyrked Gud i ydar Lykama/ og i ydar Anda hvørier ad eru Guds. Hvørnenn skulum vier hn dyrka i vorum Lykama? Hvad seiger hn enn aptur/

Col.

Col. 3. Deyded ydar Jardnesku Limu/ Saurlijfe/ Ohreinleika/ Lauslæte/ vonda Gyrnd/ Agyrne sem er Skwrgoda Dyrkan/ fyrer hvørt ad kiemur Reide Guds yfer Born Wantrwarenar. Legged af allt þvilijkt/ Reide/ Gyrnd/ Illsku/ Gudlöstun/ Nijdyrde fra ydar Munne/ þad er ad dyrka Gud i sijnum Lijkama/ ad afsnijda þessa Limu hins Gamla Mansins. Postulenn seiger/ ad þ. þvilijkt kome Guds Reide yfer Born Wantrwarenar/ svared hvad Omøgulegt þ er ad hafa Frid vid Gud/ ne ma Men aflegge þsse Verk Myrkrana/ s Von er a/ þvi ecke hefr Gud lated kvelia sinn Son til þess/ ad vier þioonum Syndenne i hennar Girnd um/ edur lætum hana drottna i vorum Daudlegum Lijkama/ Rom. 6. Þvi hann hefur ecke kallad oss til Ohreinleika/ helldur til Helgunar seiger Postulenn/ 1. Tess. 4. Enn hvørnenn meigum vier Gud vegsama i vorum Anda? Þad er i Sælum vorum/ þad er/ ef vier færum Andans Avexte/ hvørier eru þeir? Þad seiger oss Paulus/ Gal. 5. þad er Kiærleike/ Fognudur/ Fridur/ Þolenmæde/ Goodgirne/ Goodfyse/ Trw/ Hoogvæd/ Bindende/ og endar hann so þetta Tal med annare Mals grein/ sem alla Guds Þioonustu i sier innebindur/ seigiande: Enn þeir sem Christi eru/ Krossfesta sitt Holld med þess Girndum og Tilhneigingum: Hvør sem þad Daglega giører epter þvi sem Guds Ande fær i hans Breiskleika verkad/ hann mæ vera fullviss um Guds Vinattu/ jafnvel þott einginn giete fullkomenn vered i þessu daudlega Hollde/ þvi ef vier gongum i Andanum/ þa erum vier ecke under Logmalenu/ Gal. 5. Enn þetta Frelse eigum vier ecke ad brwka til þess/ ad læta epter oss Smæ Syndernar/ er vier so køllum/ og ætla þad sie noog ad varast Stoorglæpena. Þar er eingenn so lijtil Synd til/ ad ei sie hun noog til ad fordæma Mannenn ef Gud vill i Doom vid oss ganga. David bad Gud Forlæts a sijnum heimuglegum Syndum/ Psalm. 19. Þvi mun þad ecke Ohult ad drygia hinar Smæu vijsvitande. St. Pæll sagdest jafnvel ecke skylldu Kiøt eta ef hann visse sinn Brooder hneixladest/ 1. Cor. 8. Og mun margur hallda þad fyrer litla Synd/ þad er alldrei lijtil Synd/ sem Guds Rieitlæte fordæmer/ enn hann fordæmer allar

þær sem vier litlar edur ongvar kollum. Þad er allt Synd sem Helvijtt forþienar/ Enn þær forþiena allar þad sem Madurenn lætur vijsvitande epter sier / og liggur i þeim viliande / jafnvel þott ei sie þvilijkt af Monnunum kallad nema Guds Barna Brester. Smaa-Regned væter eins miøg og Stoordroparner / þær smau Synndernar kunna ad verda hvad skadvænastar/ þvi vier Reiknum þær ecke og verda þvi plestar/ og þott þær sieu smaar i vorum Augum / þa verda þær þo stoorar / nær vier hyggium þeim leinge heima. Eirn lijtill Ormur / þegar hann er svolgenn i Magann/ þa etur hann so leinge umm sig/ad hann verdur stoor/ nema hann annadhvort sie drepenn / eda honum sie uppselt. Eirn lijtill Pæke þegar hann er einusinne innkomenn i Hiarta Mannsins/ gietur vorded ad stoorum Diofle/ ef hann er latenn Hindrunarlaust/og þegar hann er so vaxenn/gietur hann teked Sio Anda sier verre/ Luc. 11. Menn taka eirn lijtenn Dreing til Foosturs/ef hann er Skalkur/ sem marger eru/ þa giør er hann sig ad Hwsbonda/nær hann er fullordenn/og rædur sijna Lijka inn i Hwsed/ þar til hann med sijnum Fielogum drepur Hwsbondann/ ef hann porer / og giører sig Herra af Gotzenu. So eru hinar litlu Synder-nar/þau dælitlu Børn Satans/er vier leikum oss ad/medann þau ung eru / þau verda vor Ofmenne umm sijder / og taka vort Andlegt Lijf fra oss/ og eyda þvi Fiesiood wr voru Hiarta sem med Guds Bloode keypt ur er. Sumt Gaman og Gledskapur/ sem heiter Kurtepse i Fyrstum kann ad verda ad Hædne og Spieskap/so þegar Menn hafa leinge van-ed sig a ad hæda Mennena/og þvi er hroosad af þeirra Lijkum/ er leita sier Fordilldar i slijku / þa fer þeim so framm i Kunstenne / ad þeir fara ad hæda ad Gude og hanns Heilaga Nafne. Þad þyker hia oss Sak-lijted ad leggia Guds Nafn vid Hiegooma ad Gamne sier i daglegu Ta-le/ edur kalla a Andskotann/ enn sa sem þetta hefur leinge tamed sier/ hon-um mun ecke þykia miked fyrer ad brwka þad sama til ad liwga Lijf og Æru af sijnum Naunga/hann sem reiknar þad fyrer ongva Synd/ad hann forsoome ad ganga til Kyrkiunnar/ og leikur sier ad Hiegoomann a Guds helgum Dogum/hann kann ad verda yfergiefenn i so frekleitt Sinne/ ad

ad hañ þeinke/ad þ sie ecke nema fyrer Sidasaker ad Meñ brwke helg ar Tijder. Eg seige þetta til Dæmis um allt þad er Meñ giora a moo te hinum Bodordunum/ sem hvør eirn kañ ad skilia/ ef hañ vill giefa nockurn Gaum ad Framferde siinu/ og taka Vara a Salu siñe. Fyrer þui/ef þier viljed hafa Frid vid Gud/Br. M. þa dreped þissa Smaa Pæka / edur ad visu giored þa so Vanmeta / ad þeir ecke verde ydar Ofur-Efle / añars munud þier ecke Frid vid Gud hafa. Eñ sokum þess/ad eingeñ af oss er so Adgiæteñ edur Varkær/ad ecke falle Bleit ur a vort Skijrnar-Fat a hvørre Stundu/jafnvel þeirra sim bester eru/ þa eigum vier i hvørt Siñ/sem vier af nockurre Nrøsun verdum yfer-stigner/ad þvo hañ af med heitskum Ydrunar Tarum/ ef vier viljum Frid vid Gud hafa. Ja / vier eigum ad ganga streingelega i Doom vid sialfa oss / og ecke læta vora Ydran stijga fram yfer almeñelegar Synder/ þui þær fordæma eins Mañeñ og hinar stooru / nema Meñ þeirra af Niarta ydrest: Giætum þess/ ad Gud er Riettlætur/ hañ er Eptergangssamur og strangur Sooknare / hañ Heimter ecke alleina stoor Summurnar/ helldur vill hñ læta giallda hiñ sijdarsta Pening/ Matth. 5. Nvar med fæum vier þessa Sekt loked nema med Christi Forþienustu/ sem er Oendañleg: Eñ hun verdur ongvum tilreiknud/ nema þeim/sem ydrast af Niarta Syndaña. Ad soñu kuña Meñ ecke allra ad ydrast sier i Lage/hvør veit hvad opt hñ fellur? Psalm. 19. Gietur þu uppreiknad alla þijna Vngdooms Breste? Nvør mæ telia alla sauruga Pænka z Onytiu Ord? þad er ad vilia telia Sandeñ og Bylgiur Siafarens/ Eñ þar vier erum oss þess Samvitande/ad vier so opt hrøsum/ So ad øll vor Reisa fra Vogguñe til Grafareñar / er varla añad eñ eirn sijfelldur Blood-Vadall/ þa eigum vier ad læta oss þad af Niarta angra / ad vier erum so under Syndena sellder / Rom. 7. Ja/ i Samtale vid vora Vine og Nauunga / edur og nær vier sleppum oss i Gaman og Gledskap / þa byriar Riett-Christnum Mañe ecke einasta adgiætnum ad vera / ad ei stygge hañ Gud med Muñe sijnum/ helldur og i hvørt Siñ/ nær hañ kiemur til sialfs sijns
 aptur /

aptur/ad hugleida hvort ecke hafe hñ rasad med siñe Tungu/og siñe
hñ þad/ sm̄ an Efa optlega þiña nu/ad læta sig þess af Hiarta ydra
ra og bidia Gud um̄ Nꝍd / ef vier viliū vera fullvisser um̄ hñs Vin-
attu/ og ecke einasta eigū vier þær Synder ad fordast sm̄ eru riettlꝗnis
a moote Guds skielfelegu Hatign/helldur og ef vier vilium hñs Vin-
er vera/ þa eigum vier ad kappkosta ad hallda Frid vid vora Brædur i
Heimenum/ Rom. 12. Hvad er þad fyrer Fridur er DRottē spaer
um̄ ad verda mune i Rȳke Christi / Esa. 2. Ad þeir mune giora
Sverdeñ ad Ploogjarnum/og sꝗnar Stanger ad Liaū/og ein Þiood
skule ecke ryckia Sverde moote aññare/og þr skule ei framar læra Strꝗds
Atferd. Hvad sꝗnest ydur/ Born Mꝗn ? Mun þetta vera sa Fridr/
sem Verølldeñ giefur ? Ecke Teiknar til ꝥss nu um̄ Stunder/þar ein
Þiood rꝗs upp i moote aññare/og Frændur og Naungar berast Bana-
Spioot epter / helldur er þad Fridur Guds sa ædre er øllum Skilnin-
ge / Phil. 4. Þad er øll Andleg Farsælld / sem Guds Postular /
Paulus/ Petrus/ Judas og Johañes i sꝗnum Opeñberunum jafnañ
Oska Guds Søfnudum/eñ ecke er ꝥ sꝗst Eindrægne Andañs/ sm̄ øll
Guds Born hafa a mille sꝗn/hvar hellst þau eru i Heimenū : Sa sm̄
ecke er i þessum Fridar Samtmaala iñebundeñ/ hñ er ecke Limur hiñar
soñu og Osynelegu Guds Kyrkiu. Vakte sig þvi hvør og eirn sa er
vill Christi Limur heita/ ad ei ale hañ nockurt Hatur til sꝗns Naun-
ga. Og er þad ecke noog ad vier hølldum Frid vid Vine og Frændur/
Tollheimtu Meñ z Þwlur giora ꝥ z hid sama/ Luc. 6. helldur byd-
ur Endurlausnareñ oss/ad vier elskū Ovine vora/Matth. 5. þad Løg-
maal er þwngt ad soñu Hollde z Bloode/ eñ ecke so miøg þm̄ sem epter
Gude er skapadur/og leitast vid ad breyta epter sꝗnum Lausnara/ hvør
ed beidde fyrer þeim er hñ kvølldu/ Luc. 23. Eiger þu nockurn Ovin/
Christeñ Madur/þa giæt þess ad Gud er þiñ beste Vinur / og And-
skoleñ hiñ argaste Ovinur / giør þvi ecke þad hinum til Styggdar eñ
þessum til Hægdar ad hatast vid þañ sm̄ er þiñ Brooder epter Nat-
turuñe/ fyrer hvørn Guds Sonur hefur Kvøl og Dauda lided eins og
þig.

þig. Ef þu hatar þiñ Ovin og þad so miøg / ad þu villder hañs Dauda/ þa giør honum Gott/ sïa til ad þu fæer giørt þier hñ ad Vin med goodu Atlæte/ fæer eru svo Hreckvysser ad þad takest ecke/ eñ ef þu fær þvi til vegar komed / þa hefur þu dreped Ovineñ eñ frelsad þiñ Broodur og gefed honum Lyfed/ 1. Joh. 5. Og afrekad Sælu eina Gude til Handa/ sem er stærre Sigur eñ þott nockur hefde Kongarykeñ under sig broted / þvi hun hefur Guds Sonar Blood kostad hia hvøriu øll Verolldeñ er Fis ad reikna. Svoddañ Hefnd er ecke einasta Saklaus/ helldur og Gude Kiær og af øllum hañs Børnū vel mìteñ. Gud giæfe ad Christner Meñ villdu temia sier þetta Hugarfar/ þa munde Fridur og Eindrægne halldast betur Mañа a medal/ helldur eñ skiedur nu um Stunder/ þa mundu Meñ Frid hafa vid sialfa sig og Samvitsku syna/ Frid fyrer Heimenum/ þvi sa ed þvilyke giører / hañ er af Gude fæddur / og yfervinñur Heimeñ / 1. Joh. 5. Frid fyrer Dioflenum / þvi hañ er Christi Barn / sem Dioflenum hefur wfsnarad / og troded hañ undir siña Barna Fætur / Rom. 16. Ja/ Frid vid hiñ lifanda Gud sem øllu rædur bæde a Himne og Jørdu/ J hvørs Ryke ad Fridureñ og Riettlæted kyssa hvørt añad/ Psalm. 85. hier i Tymanum/ eñ i Eylyfdeñe mun a Fridnum eingeñ Ender verda/ Esa. 9. Þeirrar Sælu Vistar niootane ad verda

uñ þu oss þynum Børnum O þu stoore Gud Fridareñs/
Rom. 16. fyrer hiñ saña Fridareñs Høfdingia
JEsum Christum/ Esa. 9.
AMEN.

Fyrsta Suñudag Epter Paaska.

Gudspialled / Joh. 20.

OG ad Kvøllde þess sama Þvottdags/ þa ed Læresveinarner voru samañkomner ad lycktum Dyrum fyrer Hrædslusaker vid Gydinga/ Kom JEsus þar / og stood i Mided/ og sagde til þeirra: Fridur sie med ydur. Og þa hañ sagde þetta /

þetta/ Sijnde hañ þeim Hendurnar og sijna Sijdu. Eñ Læresvein-
arner gleddust vid/ ad þeir sáu HErrañ. JEsus sagde þa eñ aptur
til þeirra/ Fridur sie med ydur. Lijka sem Faderen sende mig/ so sen-
de eg ydur. Eñ sem hañ sagde þetta / Blies hañ a þa og sagde til
þeirra: Medtaked þier heilagañ Anda / hvorium helst þier fyrer-
giefed Syndernar/ þeim eru þær fyrergiefnar/ Og hvorium helst
þier aptur hallded þær/ þa eru þær þeim aptur halldnar. Eñ Thom-
as eirn af þeim tolf/ sem kalladest Tvijbure/ var eige med þeim/ þa
JEsus kom. Eñ hiner adrer Læresveinarner sogdu til hañs: Vier
hofum sied HErrañ. Eñ hañ sagde til þeirra: Nema ad eg siae
Naglaforeñ i hañs Hondum / og ad eg læte miñ Fijngur i Nagla-
foreñ/ og legge mijna Hond i hañs Sijdu/ þa trwe eg ecke. Og ept-
er átta Daga voru eñ aptur hañs Læresveinar þar iñe / og Thomas
med þeim/ Kom JEsus ad lyktum Dyrum/ stood i Midted/ og sagde:
Fridur sie med ydur. Sijdañ sagde hañ til Thomam/ Riettu þiñ
Fijngur hijngad/og skoda mijnar Hendur/lypt upp þiñe Hende og legg
i mijna Sijdu / og vert ecke vantrwadur/ helldur trwadur. Thomas
svarade og sagde til hañs: DRotteñ miñ og Gud miñ. JEsus sagde
til hañs. Af þvi þu sást mig Thoma trwder þu/ Sæler eru þeir sim
ecke sia z trwa þo. Morg oñur Teikn giorde JEsus i Augsyn sinna
Læresveina/ hvor ad eige eru skrifud i þessare Book/ eñ þetta er þvi
skrifad/ so ad þier trwed þad/ ad JEsus sie Christus Sonur Guds/z
ad þier so trwader/ hefdud Lijfed i hañs Nafne.

Exordium.

ÞEgar JESUS hafde læknad hiñ Limafallssiwka med þvi Orde ad hañ
sagde til hañs: Þier eru þijnar Synder Fyrergiefnar/ Matth. 9. Þa prijs-
ade Foolked Gud/ er þvilijka Magt hefde Moñunum giefed. Ecke hefur
þetta Foolk so undrast yfer sialfu Kraftaverkenu / þvi þeir voru þessu
alvaner af Frelsaranum / añars mundu þeir ecke hafa fært þeña veika Mañ til
hañs/ helldur yfer þvi/ ad hañ læknade med Orda Tiltæke þessu/ þvi þad hafde
a þeim Døgum ecke heyrst ad nockur Madur hefde Vallo til ad fyrergiefa Synd-
ernar/ hvar af Phariseær tooku Orsøk til ad bera sier þa Ohæfu i Muñ / ad hañ
Gudlastade. Eñ hañ sem Auglijste sitt Vallo til ad fyrergiefa Syndernar med

þessu

þessu Kraptaverke/ so ad þetr ed þad sau undruduſt og prysudu Gud / er þvilyka Magt hefde Mønnunum giefed / Hañ ſame hefur og þetta Valld i Hendur feinged Syndugum Mønnum ſynum Poſtulum / ſo ſem vier ſtrax heyrdum aþ Gudſpiallenu/ og ecke einaſta þeim/ helldur og øllum þeirra Epterkomendum allt til Verallbareñar Enda / Matth. 28. Ad þeir i hañs Nafne fyrergiefa Syndi- renar/ecke ſo ſem aþ ſiælfum ſier/helldur ſo ſem Chriſti Þienarar/ og Rædsmeñ Guds Leyndardooma / ſem Paulus vottar/ 1. Cor. 4. Eñ ſo miked / ſo hatt leitt og Gudsdoomlegt ſem þetta Valld er/ ſo vanþared er og med þad/ bæde fyrer þa ſem þad i Hende hafa/ og ſo hina er under þvi eru / ad brøruger þorgrype ſig a hañs Dyrdlegre og Ognarlegre Hætign / ſem ad er Høfundur þeſſa mikla Vmbods/ Og fyrer þvi ad a þeſſu tijdur/ øll Velþerd Chriſtens Mañs (ſem er ad þær Kvittun Syndaña) þa vil eg nu ad þeſſu Siñe tala um þetta Tvent/ſem er, 1. Hver ad ſie Skyllda þeirra er ødrum eiga ad boda þeirra Fyrergiefning/ og 2. Hiña ſem hana þiggia eiga. Gud ſtyrke oſſ i þeſſu Verke med Næd ſyns gooda Anda J ESV Nafne / A M E N.

Vtleggingeñ.

TVent er þad ſm̃ Chriſti Þienarar eiga i þſſu Eyrende ad athuga/ ſem er 1. Ad ecke boda þr Kvittun Syndaña þm̃/ſem heñar eru Overduger. 2. Ad þeir halldi heñe ecke fyrer hinum/ er hun med riettu tilheyrer. Hiner fyrre eru med tveñu Moote/añadhvert eru þr Fæþrooder/edur og Ogudleger og Hardſoſtrader. Hverigum aþ þſſu a Rædmadur Chriſti ad boda Syndaña Kvittun: ecke þm̃ fyrre/ þvi ſa ẽ etur z dreckur Overdugur/ hñ er ſekur vid Holld z Blood DRott ens/ ſeiger Paulus/ 1. Cor. 11. Eñ ſa etur og dreckur Overdugur/ ſm̃ ecke reyner z prooþar ſiælþañ ſig/ eñ hverneg ma ſa reyna ſiælþañ ſig er ei þeck' Syndena? eñ hverneg ma hñ Syndena þeckia añ Lagmal ſins þecking"? añ hvers ad jaþnvel St. Páll ecke þeckte ad Gyrndeñ var Synd / Rom. 7. Þad er øllum Moñum kuñugt/ad eingeñ fær kvitta Syndena i Heimenu / utañ hñ bere Angur og Trega þ hana/ eñ hverneg ma hñ læta ſig angra þa Synd/ er hñ þecker ecke/og er þta þo ecke nema Helþteñ aþ Skylldu vorre. Ecke er þ noog ad þeck la Syndena z angraſt aþ heñe: Litlu gagnade þ Cain z Judas þott hiñ ſegde/ Myn Synd er meire eñ ad hun fyrergiefaſt verde/ Gen. 4. Eñ þſſe/ Jeg hefe illa giort þad eg ſveik ſaklauſt Blood/ Matth. 27.

St. Peturs/ Matth. 26. Davids/ 2. Sam. 12. hinar Bersyndugu/ Luc 7. z añarra soddan Maña Þeckingu/ skal hafa til þss ad þa Syndena Kvitta/ Þar þ sokñ þss ad Blooded JEsu Christi hreinsar oss af ollu voru Syndu/ 1. Joh. 1. og ad i eingum odru er Saluhialpen/ Act. 4. Þa kañ eingeñ ad fa hia Gude Lausn Syndaña fyrer utañ hñs Forþienustu/ z er þ ad soñu ecke nog ad Meñ vite/ ad hñ sie fyrer Syndernar dæeñ/ Rom. 4. helldur og ad tileinka sier hañs Forþienustu/ og trwa þvi fastlega ad þ saklausa Guds Lamb hafe einñig sijnar Synder i burtu teked/ Joh. 1. Þeim sem ecke er um þetta hvortveggia alldeilis Sañ þærdt i Hiarta sijnu/ honu a Guds Þienare ecke ad boda Kvittun Syndaña/ helldur ad undervijsa hm med allre Kostgiæfne Veg Saluhialpareñar/ z leida hñ til Christu med Heilsusamlegre Kieñingu. O Gud giæfe ad þssu villdu giæta ecke einungis Kieñemeñerner/ helldur z þeir ed Bornu og Hiwu eiga ad undervijsa og uppala i Aga og Umvondun Drottens/ Eph. 6. Þa være eg viss um ad ecke mundu so opttega verda Helgedoomarner Hundu giefner/ Matth. 7. nie Perlum fyrer Svijn kastad/ sem mig ugger ad a stundu skie mune þ Vanræktersoker þra er Gud hefr umboded ad taka Vara a slijku: Hvertu vill eiñ Salaus og Toomlatur Leiguliide svara hinum Alvallda Konunge a sijdarsta Deige/ þegar hñ krefur sina Sauda Bloods af hñs Hende? eñ hañ hefur forsoomad ad undervijsa þm/ og ad giefa Guds Hiwum i riettañ Tijma þad honu byriad hefur/ hañ hefur talad fyrer þm þ sm var Hiegoome/ hafft fyrer þeim nockrar fañijtar Spurningar/ sem lijtt til Saluhialpar gagna/ til þss ad sijnast vid ad giora eitthvad z ad fyrra sig Vijtu/ eñ alldrei lagt hiñ rietta Grundvoll Saluhialpareñar i Mañaña Hiarta/ ei kieñt þm Syndena ad þeckia/ ecke utmalad fyrer þeim heñar Greiner og Tegunder/ ecke utmalad hvorsu ad hun er vidurstyggeleg þ Gude/ ei synt þeim Veigeñ til ad fa heñar Kvittun/ edur vaked Angur og Trega fyrer sijn Afbrot i þra Hiarta/ nie Krapt hiñar soñu Trwar er verkar fyrer Kiærleikañ/ Gal. 5. Og i þessare Fakiænsku hleypur Vesalingureñ iñ ad Skriptar Stoolnu/ og þigg-

ur

ur Kvittun Syndaña aþ Preſtenū/jaþnvel þott ecke ſie hñ heñe nær/ helldur eñ eiñ Neidinge/ſem eckert aþ Gude veit nie haſs Chriſte/og i þeſſu uppelſt hñ/J þeſſu liþer hñ/og i þeſſu deyr hñ og uppvaknar i Nelvȳte og Kvølunū/nema Gud vilte meire Myſkun a giøra/og ætl ar ſig þo ad vera Full Chriſteñ/z ad Sæla ſȳn mune ſtrax i Nimeneñ uppflıwga/ǒ hun ſkreppr wt aþ Lȳkamanū/aþ þvi eingeñ ſagde hm̄ þ/ og eingeñ ad þvi faſi/hverſu ſm̄ hñ var O.þroodur i ſȳnū Chriſteñ. Doome/Þetta hid ſama vil eg ſagt haþa Forelldrum og Nwſbændūſ hverier i þſſu vera eiga ſo ſem Preſtaña øñur Nønd/þvi eþ ſatt ſkal ſeigia / þa er þ Opøllun fyrer eiñ Guds Ords Þienara ad haſi giefe lagt hvert Barn ſier a Knie/ og øllū allt þ kiendt ſm̄ þr vid þurþa/ ſierdeilis i þſſu fatæka Lande/eñ ad haþa alvarlega Vm̄ſioon hier um̄/ kañſaka hverneg pad til geingur/æmiña þa ſm̄ eru Nyrdulauſer/Leid riefta þa ſem villt fara/ſtraffa þa ſem moote mæla/vȳſſa þeim wt aþ Guds Kyrkiu z Samneyte chriſteña Maña er ecke læta ſig Leidrietta med hoogværum Anda/Gal. 6. pad a þm̄ ecke ad vorkȳñaſt/eñ Gud nade hveria Adſtod þr fæ i ſlȳku hia allmørgū/Oſkande være ad ecke finduſt þr ed reidaſt eþ ad ſlȳku er funded/z leggia Natr a Guds Þien ara nær þr vilia forda Sælum þrra vid Eilȳþum Nelvȳtis Pȳſſlū / þr haþa þra Gudrækelegar Amiñingar i Skimpe/og kalla þ Preſta Firrur z Nlutſeme/hvar fyrer? aþ þvi þr ſialþer eckert kuña/eñ ſkam̄ aſt ſȳn ad læra þad gamler/er þeir nenlu ecke unger ad nema/og vilia helldur ſteypa ſier og Børnum ſȳnū og Niwum i Aþgruñ Nelvȳtis/eñ ad læta ſig leidrietta/ og er þ allt oþkuñugt aþ Fæþræde hiña ungu i þeſſu auma Lande/ hvad lȳted ad hiner gømlu kuña mune. O þier ſkynlauſar Mañeſkiur/kalled þier ecke þ hid argaſta Mord eþ nockur fargar ſȳnu Lȳþs Aþkvæme/vȳſſvitande/og þo er þ Kiærleiks Dygd/ hia þvi ad ſpara þm̄ þad er þm̄ meige verda til Sælargagns/ þvi þ er ad myrda Sælena/hver ad er med Guds Bloode Endurleyſt/Act. 20. og er miklu miñe Synd ad bera wt Børn ſȳn nȳþædd ſm̄ þo er hiñ verſte Glæpur/ þvi þa eru þau under Guds Myſkunſeme/ helldur eñ

 ad

ad klekia þeim upp Fiandanum til Þioonustu. Hafed þier ecke heyrt hversu ad DRotten vard reidur þm̄ er offrudu Bornum sijn Moloch fordum Daga/ Levit. 20. og lietu þau ganga i giegnum Elldenn þeim Andskota til Dyrkunar? Deut. 18. Enn hvad giora þr betur sem laata sijn Born uppalast i ollu Reydeleyse? vited þier ecke ad þier hafed þau i Syndenne gieted z fædt? Ps. 51. Hvad liggur þa annad ꝼyrer honū sm̄ af Natturunne er Reidennar Barn/ Eph. 2. helldur enn Eilijflega ad fyrerꝼarast/ nema hann lære hinn sanna Christenndoom/ so ad hann meige umꝼlyia tilkomande Reide? Þier seiged vel/ þau eru i Skijrnenne Endurꝼædd og Guds Born vorden / þad er vel/ enn hversu illa kienned þier þm̄ ad hallda sinn Skijrnar Sattmaala/ nær þau alldrei ꝼaa ad vita hvad Skijrnenn er/ edur hvad þm̄ er riett i henne/ hveriu þau haꝼe þar Gude loꝼad/ edur hverneg þau eige ad bera sig ad hallda þad /. edur faa þess Kvittun er þau aꝼbriioota? O Vei/ O Vei/ hversu aumur er þsse Christenndoomur/ Bærelegra mun einū Tyrkia verda a Doomsens Deige/ enn slijkum Forelldrū/ z vil eg hafa þtta sagt til þra einungis sm̄ Hyrdulauser eru um̄ Velꝼerd sijna og sinna/ og meina ad Gud hafe gieꝼed sier Bornenn/ alleina til ad leika sier ad/ enn ecke til hinna sem leggia nockra Rækt hier vid / er Gud giæꝼe ad sem ꝼlester være. Hiner adrer sem Guds Þienarar eiga Syndunum aptur ad hallda/ eru þeir sem kannskie haꝼa noog Vit a þvi er þr eiga ad trwa z giora/ enn liꝼa alldeilis ecke þar epter/ helldur ganga ꝼram̄ i allskonar Syndum og Glæpū Ydrunarlaust forsmaande Gud z hns dijrmæta Ord / og haꝼande ad einu þ þeim sagt verdur i Guds Stad. Slijker eiga med riettu eckert Samneyte ad haꝼa med odrum Guds Bornū / hverier helldst sem þeir eru Rijker edur Fatæker / Vesæler edur Vollduger / þvi eꝼ Paall seiger/ 1. Cor. 5. ad ef nockur sa er Brooder (þad er Christenn) kallast/ sie Frillulijꝼes Madur/ Lastmall/ Agiarn/ Skurgoda Dyrkare edur þess Hattar/ þa skule Menn einga Umgeingne med þvilijkum haꝼa/ þa er þad auglioost ad þvilijkū aa ecke Syndanna Kvittun ad boda/ nema þr ydrest af Hiarta og aꝼlaate Glæpunū/ og sa Kiennemadur er seiger þm̄

sijnar

skynar Synder kvillar i Guds Stad/ hn̄ lyggur uppa Gud/ er hn̄ leyser pad sem Gud hafde hønū alldrei um̄boded/ hn̄ tekur fram̄ fyrer Hend ur a Christe sīn Meñ plaga ad seigia/ og gløret hn̄ ad pm̄ Gude sīn ad pocknast Ogudlegt Athæfe/ Ps. 5. Stoor Vande liggur a einum Kieñemañe i slyku/ ef hn̄ vill fiñast trwr. Ecke seige eg ad pm̄ skule fravysa Afllausn Synda siña/ sīn misgrunadur er um̄ einhvern Glæp/ pad ma hinū besta Mañe giøra. Ein skiæd Tunga kañ snarlega ad ljoosta upp einhverium Ohroodre um̄ goodañ Mañ/ hvar til Pusund Dæme eru/ slykt a ad eingu ad hafa/ helldur ad afskhra svoddañ vondu Vm̄tale um̄ Naungañ. Eiñ Guds Pienare a ad vera Vandlætinga samur/ eñ po med Skynseme/ og ecke byggia so vigtugañ Hlut sem ad er Lyklavalldsens Brwkun a hverīū Pvættinge/ Rom. 10. Eñ pessa parf ecke vid Br. M. Par eru opeñberer Læster og Skamer sem ad eingu eru aktader/ hverke af pm̄ ed pær fremia og kañ skie ecke helldr so sem vera ætte af sumum sīn pad ætlu ad straffa. Hverneg mun pad tilganga mz Guds heilaga Nafns Vanbrwkun medal Ohlutvandra Mañā? med Ydkun hn̄s heilaga Ords? Munu ei fiñast pr ed hafa pañ Ofrgrip ad Athlætre z i Fyblskapar. Mælum? Hvad er tydara eñ Ohlydne og Oirw Barna og Hiwa vid Forelldra og Hwsbændur/ vond Forlykun mille Hioona/ Hardydge yfferbodarañā vid hina aumu z vesælu sīn under pra Vallde eru/ so Meñ læta Vargana hlaupa fry eñ straffa Dwfurnar? Hatur og Blodbwd eru vordeñ ad Karlmeñsku og Hugpryde/ Meñ bera p ecke einungis Heimuglega mz sier i Hiart anu/ hvar um̄ Kieñemadureñ ei kañ ad dæma/ helldur syna pad Dag lega i Verkunum/ J Ordunum/ J Vm̄geingneñe/ Okur og Asælne/ Myskunarleyse vid hiñ Volada og Naudstadda/ Bakmælge og illur Mussøfnudur vid Naungañ: Allt petta eru daudlegar Synder/ z ma øllum kuñugt vera/ ad pær ei verda fyrergiefnar i Himnenum/ nema Meñ ydrest peirra a Jørduñe/ og pad vita Guds Pienarar/ ad fyrer slykt kiemur hn̄s Reide yfer pa ed pad fremia/ Eph. 5. Nu seige eg p ecke ad Meñ skule strax frawysa pm̄ er i pīsu kuña seker ad fiñast/

ef þr sijna a sier nockur Ydrunar Merke/jafnvel þott Betrunen̄ verde
ecke i einu so merkeleg/hitt seige eg ad þr eiga þvilijka Syndara med
allre Alvd og Kostgiæfne ad æmin̄a/og Leidrietta þa med hoogværum
Anda er fundner verda i nockurre Hrøsun/ Gal. 5. Fyrst i Einrwme/
vilie þr ecke þar vid skipast/ þa i tveggia Gudhræddra Man̄a Vidur-
vist/Lœte þr en̄ þa ecke af nie leitest vid ad betra sig/ þa veit eg ei be-
tur en̄ soddan̄ þverbrotnū Man̄eskium eige Syndernar aptur ad halld-
ast/þad kien̄er oss ecke einasta DRotten̄ JEsus/ Matth. 8. mz þessū
Ordum: Ef þin̄ Brooder syndgar a moote þier/þa far þu z atel hn̄
a mille þijn og hn̄s/ef hn̄ heyrer þier/þa hefur þu æunned þin̄ Broo-
dur/ en̄ ef han̄ heyrer þier ecke / þa tak med þier ein̄ edur tvo/ svo ad i
Mun̄e tveggia edur þriggia verde øll Ord stadfest/en̄ vilie hn̄ ecke þm̄
heyra/þa seig þad Søfnudenū/en̄ vilie hn̄ ecke Søfnudenum heyra/
þa hallt hn̄ so sem Heidingia og Tollheimtuman̄/ helldur er og þessu
aldeilis samhliooda Konunglegt Løgmæl i þessum Løndum og Rijkiū/
um̄ þau Afbrot sem ecke verda so hentuglega med Veralldlegū Riette
stroffud/og ef DRotten̄ skipar einum af Søfnudenū þan̄eg ad breyta
vid þan̄ er honū a moote brijtur / hvad myklu helldur mun þetta sagt
vera Kien̄emøn̄unū sm̄ i Guds Stad vandlæta eiga. Taki þvi ecke
ein̄ DRottens Þioon Vara a slijku/ þa er næsta hætt vid/ad hn̄ giøre
sig Hluttakara i an̄arlegū Syndū / og hafe Samfelag vid Ofrioof-
søm Verk Myrkran̄a/ þvert a moote Postulans Bode/ Rom. 1. Og
er þetta nu sagt um̄ þa sm̄ Guds Þienarar eiga ad apturhallda Synd-
ena. En̄ þar fyrer hefe eg um̄ Kien̄eman̄an̄a Skylldu talad i þessū
Stad / ad eingen̄ hafe þa edur Ovyrde þoott þeir giøre Skylldu sijns
Embættis i slijku / þar þeim er so mykell Vande a Hende.

Hverier ad hiner sieu er Syndena skal leysa hia/er audsært af þvi
sm̄ allareidu er sagt um̄ hina/ sm̄ er alla synduga Men̄/hversu herfe-
lega edur stoorkostlega sm̄ þr syndgast hafa moote Gude/Ja/hversu
leinge sm̄ þeir hafa vellt sier i Syndunum/þa ē ad fulla Grein hafa
a ad reyna z proofa sialfa sig/og læta sig af Hiarta Syndernar angr-
ra /

ra/ og loßa Vmboot med sañre Trw a Christi Forþienustu/þvi hiñ Naaduge Giædskuñar Bruñur/vill eingañ þañ fra sier reka ŏ til hñs kiemur/Joh. 6. þvi kallade hñ hærre Raustu fordū Daga og sagde: Komed til mijn aller þier sem Erþided og Þwnga erud þiæder/ eg vil Endurnæra ydr/ Matth. 11. Og gyllder þta ecke einasta um̃ þa ŏ eñ þa eru fullhrauster z kuña framveigis ad betra sig/helldr z um̃ hina sm̃ þ Daudanū liggia/og jaþnvel þa sm̃ Mælenu tapad haþa/eþ þr eiu mz Rænu/z eiñ adgiæteñ Drotteñs Þienare merker þra Hiartañ lega Epterlaungun/ Angur z Trega þ Synderna/þviad a hvørium Tijma/ŏ hiñ Ogudlege snijr sier fra sijnu Ogudlegu Athæþe/þa skal hñ liþa z ecke deyia/allra hñs Synda skal ecke ad Eilijþu miñst verda seger Drotteñ þ Muñ Ezechielis i 18. Cap. Og þott hiñ nauduge Gud ŏ allañ Dageñ wtbreider sijnar Hendr til Ohlijdugs Foolks/Es. 65. sie jaþnañ reidubweñ ad taka vid Syndaranū/nær hañ ydrast aþ Hiarta/þa eru hñs diwpu Myskunar Ydur þo alldrei nækvæmare eñ i Daudanū/þvi þa veit hin eilijþa Giædska/ŏ ecke vill syndugs Mañs Dauda/ad ecke er Tijme til ad draga Nædena undañ. Og er þta nu þañeg sagt um̃ þ hellsta ŏ ad Guds Ords Þienarar eiga ad taka Vara a i þssu hæleita Eþne/ eñ þ þvi ad margur Einþalldur/edur z so Nyrdulaus/kañ ad steita sig a þssu Nædareñar Frelse/þott alldrei gioore Kieñenadureñ sitt Embætte so Athugasamlega/þa verd eg z nockud hier um̃ ad tala/z þad þss helldur/ad Andskoteñ er Þusund Viela Smidur/viñe hañ eckert a þa einu Stijduna/þa leitar hñ a hina. þss er eru z mz tveñu Moote/añadhvert eru þ þeir/sm̃ aþ Nyrduleyse og Oþirauste meina ad þr fæe Kvittun Syndaña eþ Prestureñ þm̃ hana alleina tilseiger i Guds Naþne/ Edur og hiner sem vegna Fiølda og Stærdar siña Misgiørda fæ þvi varla trwad/ad Guds Þienare haþe Vald hier til þott þr ydrest. Hvad vidvijkur hinum fyrra Hoopnum sem vera mun øllu stærre/ þa vite þ sier hver eiñ/ad lijka sem Christur sagde vid Læresveinana fordum/Luc. 10. Hver ydur heyrer/hañ heyrer mier/og meinte þo alleina i þm̃ Hluta sm̃ þier boded i mijnu Naþne

og

og epter minne Skyckann. So er þvi og vared / ad ef nockur Guds Ords Þienare / bodar þm̄ Kvittun Syndanna sm̄ ecke ydrast z ecke trwa a Guds Son og hanns Forþienustu / þa er hanns Þioonusta Onyt / og verdur bædum þeim til Dooms Afellis / Prestenum ef hann þad veit / enn hinum þott Presturenn þad ecke vite / þvi mæ hvors eins Samvitska bera honum lioosast Vitne hier um / Enn ef Presturenn afleyser Oguðligann æn Vitundar sinnar / þa er hns Þioonustu hættad eins og einum Doomara / þeim ed geingur rangann Doom epter folsku Vitne / samt er ecke Doomurenn riettur / þoott hinn er dæmde sie Saklaus / so er og þss Blood yfer hns Hofde / Ezech. 33. sem jætar Synder sinar fyrer Prestenum / enn þo ecke af Hiarta edur med verdugre Ydran / enn Guds Þienare er Syknsaka jafnvel þott hanns Þioonusta sie Ogylld i Himnenū sokum þss Ydrunarleysis er hana þiggur. Þad er nærsta fæviskulegt / ad einn Syndare meinar ad sier verde sinar Yfertrodslur fyrergiefnar / þott ecke ydrest hn Þra edur hafe nockurn Asetning edur Vidleitne til ad betra sinn Lifnad / ef Kiennemadurenn alleina leggur honū Hond i Hofud og bodar þeirra Kvittun. Giæt þess O aumur Madur / ad eingenn hefur meire Mindugleika enn sæ vill / er honum gaf hn. Nu er þad vyst / ad Gud tekur ecke vid Syndaranum nema hn læte sig ængra Syndernar / og lofe ad betra sig. Þad skal alldrei finnast i allre Ritningunne ad Gud lofe Nææd sinne nema ydrande Manne / hverneg villt þu þa vænta þess af Kiennemannsens Hende / sem Gud hefur honum alldrei i Hendur feinged? og hn ecke siælfr vill edur kann giora vegna sins stranga Riettlætis / sem honum eins skylldt er og Myskunsemenn / og mæ þad þier ecke gagna / þott ad Presturenn sie þier samvitande i Hyrdulessenu / læt hann ei draga þig a Tælar / þott hann eige ad vita betur enn þu / þvi hn giörer i þvi Andskotans og ecke Guds Verk / ad boda þm̄ Kvittun Syndanna sm̄ hennar er Overdugur. Þad er Diefulsens Slægd / ad giora lyted wr Syndenne fyrer Mannenū / og kalla ad Menn meige komast af vid Gud mz einfoomre Jætningu edur wtvortis Hegdan Lykamans. Vara þig i Guds Nafne / vara þig / slykt vill þier lyted gagna

a þiñe Daudaſtundu/ þvi hiñ Ogudlege ſkal deyia fyrer ſijnar Synder ſeiger Drotteñ/ Ezech. 33. Jafnvel þo hiñ Riettlaate Gud/ vilie krefia hñs Bloods af þſſ Kieñemañs Hende/ er forſoomar ad ſeigia hm̃ til Syndareñar. Þad er merkelegt ſem hier ſtendur i Gudſpiallenu/ ad adur eñ Drotteñ fieck Læreſveinunũ i Hendur Lykla-Valldid/ þa bles hñ a þa z ſagde: Medtaked heilagañ Anda. Nu þott Andans Gaafa ſie ecke ſo rijk a þeſſum Døgum hia Guds Þienurum ſo ſem hun þa var/ þar Vitnisburdureñ JEſu Chriſti er vidtekeñ af øllum þeim er Chriſtner kallaſt/ og jafnvel af þm̃ medkiendur ſm̃ ecke epter hm̃ lifa/ ſamt er eingeñ Efe a þvi/ ad Guds Ande er i þm̃ og verkar med þm̃ ſm̃ hñ þar um̃ bidia af Hiarta/ og rækia ſitt Embætte. Eñ hver ſem ad bodar Ydrunarlauſum Kvittun Syndaña/ og hañ veit þad/ hñ talar ecke af Guds Anda/ þvi Andans Embætte er ad ſtraffa Heimeñ um̃ Syndena/ Joh. 16. Eñ eckert er Stioornleyſe meira/ eñ ad ſeigia þa Synd kvitta ſm̃ ei er/ og ſæ þad giører/ hñ ſtioornaſt ecke af heiløgũ Anda/ helldur dregur bæde ſiaalfañ ſig og adra a Taalar. Nu kañ einhver ad þeinkia/ fyrſt ad Kvittun Syndaña er þar i foolgeñ/ ad Madur ydreſt þeirra og trwe Chriſts Forþienuſtu/ hvad þarf eg þa Preſtſens Þioonuſtu vid? Mier næger þad ad eg ydraſt z trwe. Ey er hun þar fyrer Gagnlaus chriſteñ Madur/ helldur Omiſſande/ þvi fyrer utañ þad/ ad margur er veikur/ margur Trwarlijtell/ margur ſturladur/ margur freiſtadur/ margur Efaſamur/ þa eru þetta Guds Ord z Fyrerheit. Hver ert þu þa ſm̃ forſmaaer Chriſti Skickan? Veitſt þu betur hvad Syndugum Mañe gagnar til Saaluhiaalpar/ helldur eñ hañ ſm̃ þier hefur hana afrekad med ſijnũ Dauda? Þad er vijſt/ ad Gud bæde vill og kañ ad giøra þañ hoolpeñ ſm̃ ecke nær heilagre Skijrn/ eñ hver ſm̃ hana forſmaaer/ þad verdur hønum til Fordæmingar/ og vidlijkt er i þſſu/ Sa ſem ei kañ ad naa Preſts Funde/ þa er hønũ þad fullt/ ad Guds Ande uppvekur i hønũ ſaña Ydran fyrer Syndernar z Trwna a JEſum/ og hñ hefur noog i hiñe Andligu Naudn er Drotteñ ummtalar hia Johañem/ Cap. 6. ſeigiande: Hver ſem etur mitt Holld/ og

dreckur mitt Blood / hañ skal ecke Daudañ smacka ad Eilïfu/ under hveria ad Ande Drottens aþleyser hañ med þeim Vitnisburde ad hñ sie Guds Barn/ Rom. 8. Eñ sa sem þorsmaaer þau Medol er Guds Sonur hefur skyckad og iñsett hier til/edur þykest þeirra ei vid þurþa/ hañ maa ei Christeñ Mañ nefna/eñ þad munu þr einer þykiast giora meiga er Syndeñ ecke miøg til Hiarta geingur/og heiter þad þa so/ad heiler þurþa ecke Læknarans vid/ Matth. 9. Hiner sem ad hun er oþ þwng Byrde vordeñ/ so ad þeir hafa ecke Frid i Beinum sÿnum fyrer heñe/ Ps. 38. þeirmunu Alls. Hugar þegner verda þssum Myskunar Ordum: Hvad þier leysed a Jørdu/ þad skal a Himnum leyst verda/ Matth. 16. þeir þyggia med allre Hiartans Audmykt eina Hugguñar Grein aþ Muñe Guds Ords þienara/so sem eiñ Svala-Dryck aþ Guds Nædar-Bruñe uppauseñ. Eñ hverier eru hiner? Eg ottast þ mune meir vera Doþe Samvitskuñar/ helldur eñ Nellbryggde/ er þeir reida sig uppa. Eg heþe talad vid suma Meñ/sem haþa læted sier uñ Muñ fara/ ad þau Ord er standa i vorum Skriptagange: Eg er hiñ synduqásta z sosvirdelegasta Mañeskia sm̄ veida maa bæde þyrer Gude og Møñum/ þau villdu þeir ecke so vidkañast / þvi ad þeir væru þsq fyrer sumum Glæpum sem adrer drÿia/og sÿnest þess vegna ad þad sie nockurskonar Hræsne þyrer Gude ad jaata sig ad vera hiñ stærsta Syndara. Eñ eg ottast ad slÿkt kome nockud af Rañsooknarleise sialfs sÿns/ hver þecker Mañaña Hiørtu nema sa s̄ þau skapad hefur? hver kañ ad vita hversu mykla Krapta eiñ heþur til ad mootstanda Syndeñe/nema hñ sm̄ þa gieþed heþur? Hver veit nema eg sie stærre Syndare sm̄ hñ meira læuad hefur/ helldur eñ hiñ sm̄ ad verr liþer fyrer Møñunū? Eg sie margañ drÿia þær Synder/sem eg vil bidia Gud ad vardveita mig þra/eñ kañ skie ad miñ Skapnadr sie þañeg ad eg haþe Vidbiood a þeim/og er þad ecke mier ad þacka/eñ liþe þo epter Gyrndū mÿnum i odru sem eg er Lundlageñ a/og hñ er ecke gieþeñ þyrer/ verda maa og ad hañ haþe ecke þeiaed so mykla Andans Næd til ad strÿda i giegn Syndeñe sem eg. Eñ hversu opt mootstend eg nu Guds Anda/þegar hañ

hñ minner mig a ad giora þad ecke ſm̃ eg kalla litla Synd/edur læta af þvi ſm̃ eg er vanur til/eñ þyker ecke ſtoort i ſpuñed vera/þegar eg þ̄ta ſkoda / þa vil eg ſiæ til hvert þeſſe Synd kañ ecke ad verda ſo fordæmañlig i Guds Auglite ſo ſem hid verſta Mord hiæ þeim ſem ad Gud kañ ſkie ecke eñ þa ſo alvarlega Tuktad hefur med Stroffun ſijns Anda/og hverneg ſm̃ þ̄ſſu er vared/ þa veit eg eitt/ad eingeñ veit betur hvar Skooreñ ad honū krepper/ helldur eñ ſæ ſem hañ ber a Fætenum. So þecke eg og hia eingum fleire Synder eñ hia mier/þvi eg er eingū ſo margra ſamvitande/og þ̄ munu aller ſeigia er rañſaka Hiarta ſitt ytarlega/Eñ ſieu þar adrer ſyndugre/þad veit Gud/eg veit þ̄ ecke/ og fell eg þa i Forundran yfer hñs Giæſku ⁊ Þolenmæde yfer þm̃/þvi mier þyker varla meiga a þ̄ auka ad hñ mig ſparar. Nier ſeigeſt ⁊ ecke/ Eg hefe allar Synder drygt/helldur allskyns. Margur er ſæ ed ecke hefur Mañ veiged/ecke kreinkt ſijns Næunga Hwsfrw/ecke ſtoled mz Leynd/ecke Fals Vitne bored/ Eñ ſæ ſem vill ſeigia/ad hañ ei hafe drygt neitt þvilijkt/hñ ſeiger under eins/ad hñ hafe þ̄ſſe Bodord hallded/ſm̃ eg þore ad ſeigia valla mune nockur vera/og þvi er þ̄ſſe Jætning riett/og ecke einaſta riett/helldur þarfleg hveriū chriſtnū Mañe/ ⁊ hafe Meñ ecke añad til Dæmis hier um̃/þa hafa Meñ Ord Pꜳls/ er hñ ſeiger: Þad er ſañarlegt Ord ⁊ i allañ Mæta verdugt ad medtakaſt/ad JEſus Chriſtus er komeñ i þeña Heim/ſynduga Meñ Sæluhoolpna ad giora/a medal hverra eg em hiñ meſte/1. Tim. 1. Og er þetta nu ſagt um̃ þa/ſm̃ ad kalld-ſiñader eru i þ̄rra Jætningu og Jdran fyrer Gude. Eñ þott ad hiner ſm̃ ad opbijdur Stærd ſiña Jllgiorda/ og Guds Reide er þ̄r forþienad hafa/þoott þeir/ſeige eg ſieu nær Guds Rijke/ þa er þm̃ ſamt nærſta hætt/nema þ̄r ſtioorneſt af Anda DRotteñs/ ſm̃ bijr i hañs Orde/þvi Diofulleñ er ſlægur/ſo ſem hañ kañ ad mijnka Syndena fyrer hinū Toomlæta og Hyrdulauſa/ſo gieturhñ og ſtæckad hana fyrer þm̃ Angrræda og Hugſiwka. Eñ læt þier til Hugar koma Guds Barn/ad þ̄ eru ecke Kraptar þiñar Nætturu/ ſm̃ ad uppvekia i þier ſvoddañ Trega/helldur er þ̄ Ande Guds ſm̃ ad

straff at Syndena pier til Leidrieltingar/hn sm ad sært hepur Niarta pitt med Brodde Logmalsins/Os.6. hn er ecke um Megn ad græda pig med Smyrslum Evangelij. Sa sm vill giora einhvern kostulegan Grip ap Gullenu/hn smellter þ adur med Elldenn/ So lætur Guds Ande pitt Niarta bradna i pier so sm anad Vax med Peckingu Synd arenar/so pu verder þss kostuligre i Guds Auglite nær hn svalar pier aptur med Huggun sine. Sa sem meir er fyrergiepeđ han elskar meir sagde DRotten fordum vid Simon/ Luc. 7. En pu veitst ecke hvad miked pier er fyrergiepeđ/nema pier hilne alvarlega um Niartarætur nar wt ap Tilpiningu eilijpra Pijsla/sm pu hep: forpienad. Vert pvi Epalaus um Kvittun Synda pina / nær pu ert so a pig komen. Ad sønu er pad satt/ad stoor Sar purpa mikla Grædslu/ og ad Synder vorar sieu hin verstu Sar/pad verdur ei wtskaped. En David seiger/ Forlat mier Synd mijna fyrer pijns Napns Skulld pvi hun er mikel/ sieu pær nu miklar/pa er po hns Napn meira/hveriu Gud hepur giep ed Napn yper ollu Nopnu/Phil. 2. Hvert er hns Napn? Eilijfr Fad er og Fridar-Hopdinge/ Es. 9. Par fyrer/so sm Faderen er Born unu Lijknsamur/so vill han vera oss Myskunsamur. Hans Naad yfergnæper allan Skilning / Par fyrer kan Synden alldrei ad vekia so mikla Styriolld i angradu Niarta/ ad hvar sm ad hun yfergnæper/ par yfergnæper po Naaden miklu framar/Rom. 5. Gud doo ecke til þss ad pu skyllder orvænta/helld: trwa. Meira kostade hn ad giallda fyrer Syndernar helldur en fyrergiepa skijdan. Vat þss vegna ecke pvi opan a allar pijnar Synder/ad pu gioerer honu pan Ortett/ad hn sm pol de hin smanarlega Dauda z bitrustu Helvijtis Pijsler þ hinar verstu z hreopleaustu Skammer sina Ovina/hn mune burtu reka fra sier eirn ydrande Syndara sm til hns kiemur i Napne hns Forpienustu. Hver ke Ydranena nie Trwna tekur pu ap sialpu pier/han sm kveikte i pier Ydranena/hn mun ei lata Trwna vanta/pvi hn veit ad hin er Onijt an hssarar. Par fyrer/nær pu hefur hin mesta Opocka a sialfu pier/ pa ert pu Gude hvad peckastur/pvi meire Glede er i Himnenu yfer einum

einū syndugū sm̄ Yðran giører/helldur enn yfer 99. Riettlatū/Luc.15.
Nu þecke eg suma Menn z hefe þeckt/sm̄ ad søku ecke efast um̄ Krapt
og Verdugleika JEsu Forþienustu/nie Guds Omælanlega Myskun-
seme ad þm̄ mune Syndernar fyrergiefast/ef þr giøra verduga Yðran/
enn þ liggur þm̄ yfermata þwngt i Skape/ad þeir þæe ei so hetta Yð-
ran giørt ad hun sambioode Stærd z Fiølda Syndanna/af þvi þr eru
sier hinna verstu Glæpa z Bodorda brota medvitande/enn þr þæe ecke so
Hiarta sitt i sundurmared mz Løgmalsins Hamre/sm̄ hm̄ lyke/er ecke
byr nema i sundurknosudū Hiørtū/Esa.57.Og er þetta ad søku ecke
Oþyrersyniu / þvi eiga soddann Manneskiur ad kosta øllum Sælar og
Lyfs Kroptum til ad sundurslyta og plaga Hiarta sitt med jduglegre
Minningu þra Glæpa er þr drygt hafa/ og ecke syður Giæsku Drott-
ens er þr hafa styggt/helldur enn hñs Reide/z mun þesshattar Mann-
eskia þ jduglega Bæn og Vana/ an alls Efa þæ Gyrnd syns Hiar-
ta af hm̄/ er þesse Foorn alleina lykar/ Ps. 51. Enn þott ad Tærenn
renne ecke af Augunum/þa er þ a stundum Natturunnar Brestur/ og
heimter Gud þ af eingum sm̄ hann hefur ecke giefed honum. Noog er
þ ef hinn iñre Madurenn klagar sig/asakar/sakfeller z straffar. Enn
ef þier virdast þynar Synder enn þa stærre/ enn ad þier lyke vid smalfann
þig/þa vit ad þetta er hin þægelegasta og mesta Yferboot hia Gude/
sem af þiñe Hende ma frammkoma/ z munt þu heyra med St. Paale/
Lat þier nægiast myna Nad / minn Kraptur er i Breyskū mattugur/
2.Cor.12. z er ei Olyket ad hinn Almatte Gud giøre þier slykt til gooda/
þvi ef þu þætteft hafa ad fullu Yðran giørt fyrer Syndernar/þa ma
skie/ad þier være hætt vid ad falla til þra aptur. Hallt þier þss vegna
vid hñs Myskunar Fætur/z slepp honū ecke fyrr enn hū hefur blessad
þig. Hier er oss gott ad vera sagde Petur/ þegar JEsus Forklarad-
est a Fiallenu Helga/ Vier vilium giøra hier þriar Tialldbwder/þier
eina/Moisi eina z Eliæ eina sagde hū/Matth.17. Eg gledst ad søku
mz Petre af þssare Dyrdar-Sioon/2.Pet.1. z dæest ad henne i allan
Mata/enn þore þo ecke ad Oska mier hiñar somu/a medann eg ber epter

 mier

mier Lykama þessa Dauda / þennan fwla Synda Seck / þennan vonda Nam/fullan allra Synda og Lasta/ þvi eg kvyde vid ad mijn syndug Augu/ er so margt Illt hafa sied z vænt um þoott/ad þau mundu ecke standast þann Himneska Dyrdar Lioma/ mier munde hid sama i Hug koma z Manoha sagde fordum Daga vid Kvinnu sijna/ vid hofum sied Eingel DRottens/þvi munum vid Efalaust deyia/ Jud. 13. En mætte mier þad heppnast O HErra JEsu sem hinne Bersyndugu fordum / ad skrijda ad þijnum blessudu Footum/ og þvo þær i Tarum mijns Hiarta/og smyrta med Oleo minnar Ydranar/Luc. 7. Þa villda eg seigia : Hier er mier gott ad vera/þar vil eg flatz liggia/þadan skal mig eingenn draga/ þar skal mig eingenn fordæma/þar skal eingin mier um mijnar Synder brijxla/helldr mun eg heyra þau Fagnadar Ord/ hin fyrergafst myked/þvi hun elskade myked/ Far i Fride þijn Trwa giorde þig hoolpenn. O HErra/þegar vier kostum oss flater til Skarar Foota þinna/Ps. 110. Ecke med Ovinum þijnum/ helldur med þessare Saka-Konu/ þa lat þinn gooda Anda mæla þesse Huggunar Ord i vorum Hiortum. Bænheyr

þad Nadarfulle Gud fyrer JEsu þijns Sonar Forþienustu/ og gief oss þar til þessa þijns sama Anda Styrk/ og Adstod i hans Nafne / AMEN.

Annan Sunnudag Epter Paska.

Gudspialled / Joh. 10. Cap.

JEsus sagde til Gydinganna : Eg em goodur Hyrder. Goodur Hyrder giefur sitt Lijf wt fyrer sijna Saude/ enn Leiguliden og hann sem ecke er Hyrder/ hvors ad Sauderner eru ecke eigenleger/Nær hann sier Vlfenn koma/ þa yfergiefur hann Saudena/ og flyr i burt. Og Vlfurenn grijpur Saudena/ og sundurdreifer þeim. Enn Leigulidenn flyr af þvi hann er Leigulide/ og giæter ecke Saudanna. Eg em goodur Hyrder/og eg þeckie mijna Saude / og eg þeckest af mijnum / So sem ad Faderenn þecker mig/og eg þecke Foodurenn/og eg legg mitt Lijf wt fyrer mijna Saude.

Eg

Eg hefe og adra Saude/ſem ei eru af þeſſu Saudahwſe/þa byriar mier og hier til ad leida/og þeir munu heyra mÿna Rødd. Og þar mun verda eitt Saudahws/ og einn Hyrder.

Exordium.

J Fyrra Piſtle til Tim. 3. Seiger Poſtulen̄/ad þad ſie mykell Leyndardom ur Gudhrædſlun̄ar ad Chriſtur ſie Heidingiunum predikadur. Gudhræd ſlu nefner hañ hier Chriſten̄doomen̄ / So ſem vÿdar an̄arſtadar i ſynum Piſtlum / Þad er hin̄ ſan̄a Lærdoom um̄ Frelſara Heimſins. Þad er ſw Gledelega Hyrderſens Rauſt/ er DRotten̄ talar um̄ hier i Gudſpiallenu/ hver og hefur fagurt lated a medal vor / þvi ſeiger hañ: Eg hefe og adra Saude ſem ecke eru af þeſſu Sauda-Hwſe/ J hverium hañ bender til Spaadooms Ezechielis. 37. Hvar DRotten̄ ſo talar: Min̄ Þioon David ſkal vera Konungur yfer þeim/ og þeir ſkulu aller hafa ein̄ Hyrder/ad þeir gange i mÿnum Rettendum. Glede ligt er þetta ad heyra/ Br. M. fyrer þad Foolk er ſat i Myrkrunum/ Eſ. 9. Og fyrer þeirra Epterkomendur ſem erum vier. En̄ ſo Gledeligt ſem þad er/ ſo hryggelegt er til þeſſ ad vita/ad þeir eru ſvo faaer ſem þad vill rætaſt a nu a þeſſum verſtu og ſÿduſtu Døgum/ þvi ſvo feigens Hende ſem ad marger af Heidingium tooku a moote hinu fyrſta Chriſtne Bode/ Svo faaer eru nu þeir vordner ſem ecke drepe Hendenē vid þeſſare Guds Naad / og ſo ſem ad Chriſtur hañ varla hañ er hañ þeckte i ſinē fyrre Tilkomu/ ſo er ad ugga/ad hvad ſem hañ tefur wr þeſſu ad koma/ þa mune hañ valla fin̄a Trw a Jørdu/ Luc. 18. Edur þa er hñ þecke fyrer ſÿna. Og fyrer þad ad þad er ſo Almen̄t vorded/ ad daufheyraſt vid Rauſtu hins gooda Hyrders / Þa vil eg wt af Evangelio tala um̄ þa Hlute er kun̄a ad uppvekia oſſ til ad lia hen̄e vor Eyru/ſo ad vier ecke wt af ſofnum i Daudanum. Gief oſſ þar til þin̄ Anda Himneſke Fader/ Fyrer JESV Forþienuſtu / AMEN.

Wtleggingen̄.

VAkna upp þu ſem̄ ſefur/og rÿs upp af Daudanum ſeiger Poſtulen̄ Eph. 5. ſo mun Chriſtur upplÿſa þig. En̄ hvar vid ſkyllde ſa vakna er ſefur i Syndunum? Hvar vid ſkyllde hñ upprÿſa ſem̄ er daudur i þeim? nema vid Rauſt hin̄s gooda Hyrders/er ſagde fordū̄ Daga þa hñ framſette Epterlÿkinguna um̄ Sæded/ Matth. 13. hvert ad er Guds Ord/ hver Eyru hefur ad heyra/ hñ heyre. Guds Rødd er þetta en̄ ecke Man̄a ſagde Folked þ er heyrde a Tal Herodis af þvi hñ talade ſo ſnialt/ Act. 12. En̄ eg vil þad øllu helldur færa heim til þeſſa gooda Hyrders

Hyrders Saudaña þss Biskupsens mz þa vellærdu Tunguna/ Esa. 50 Þad eru Guds Ord/ eñ ecke Maña er hñ talar/ z þykest eg noog hafa sagt þegar eg seige / ad þad Guds Ord sieu. Þu Syndugur Madur er þta heyrer/ læt þier þad til Hiarta ganga/ og hugsa hver sa er sem vid þig talar/ þad er eingeñ Jardneskur Hofdinge/ ecke Konungr edur Keysare/ og munder þu þo heyra þa med hiñe mestu Athygle/ eñ þ er Drotteñ Himens z Jardar/ sa ed hefur Konungaña Hiortu sier i Hende/ og oll Verolldeñ leikur fyrer honū Reide-Skialfe þegar hañ talar/ Prov. 21. Mykill mæ vera Munur Abrahams Forfodur og þyn/ ad þegar hañ talade vid DRotteñ og þo i Mañs Lyke/ þa vard hañ so audmiwkur ad hañ sagde: Nu villda eg þo tala vid DRotteñ þoott ad eg sie Molld z Aska/ Gen. 18. Og rak sa Guds Madur þo añarra Eyrende og ecke sitt i þ Siñ/ eñ þu s ad liggur hrasadur medal Ræningia/ Luc. 10. og giefur þier einga Biorg veitt/ Jæ/ þu sm velltet þier i Syndunum Daglega eins og eiñ Madur i siñe Hoslu/ þu villt ecke heyra þegar DRotteñ kallar i synu heilaga Orde. Hugleid ad ef þu ætter ad taka Eyrende nockru af Hofdingia einhveriū/ z þu svarader honū ollu odru eñ þvi sm til þss heyrde/ edur þu lietest þad ecke heyra/ munde hañ ecke bradlega reidur verda z reka þig a Dyr? edur læta i Fiotur kasta? O hvad myked skilur þa Gud og Meñena/ Hversu opt kallar hñ oss fyrer sig i synu heilaga Orde? Hversu opt verda oss hñs Eyrende a Hendur faleñ? Hvad tydt bydr hñ oss hvad vier giora skulum og Ogiort læta? Eñ þ geingur eins fyrer morgū af oss/ eins og Syrach skrifar um hiñ Heimska/ ad þad er eins vid hñ ad tala z þañ ed sefur/ nær þu hafder loked Rædune/ spyr hñ epter hvad þu sagder/ Syr. 22. Eins geingur þad morgū þeim ed Ordeð heyra edur lesa/ Meñ muna þad varla medañ þad heyrt edur lesed er/ auk helldur ad þeir fære þess nockurn Avoxt/ Riett eins og St. Jacob talar hier um/ ad ef nockur er Ordsens Heyrare og ecke Giorare/ hañ sie lykur þeim Mañe er siñ Nattuꝛlegañ Yferlit i Speigle skodar/ Jac. 1. þvi hañ skodade sig/ gieck burt og gleymde hvilykur hañ var. So sæmum vier

(ef

(eþ vier þo ſumer ad þui giætum) i heiløgu Guds Orde/ hañs Giæſku og vora Illſku/ hañs Þoleñmæde og vora Þvermoodſku/ hañs Oꝛwlo ſeigiañlegañ Kiærleika z vort Natur z Leida ſ vier beruñ til hñs Riett enda/ eñ vier gleymuñ þui ſvo ſliott ad þad heþur lyteñ Stad hia oſſ til Apturhvarþs fra Syndunñ nie Lifnadarens Leidretttingar. Giat um þo ad þui i JEſu Naþne / Giætum ad hverſu dyrmætt ad þetta Orded er / og hvad myked þad heþur koſtad oſſ ad byrta. Þad er ecke eins og þad Orded er Gud talade i Upphaþe / og ſkoop þar med Himen og Jørd/ Gen. 1. Ecke eins og þad hñ talade til vorra Fyrſtu Forelldra/ er hañ ſtraþþade þau fyrer Syndena/ og rak wt aþ Paradyſs/ Gen. 3. Ecke eins og þad hañ talade til Iſraels Sona i Eydemørkuñe/ og þr beiddust undañ ad heyre þad/ Exod. 20. Nelldur er þad Lyþſins/ Joh. 6. Fyrer hvert ad Guds Sonur heþur uppa ſig teked vort auma Hold og Blood/ og i þſſu ſama Hollde lided allar Eymder Mañlegs Hollds / Hungur/ Þorſta/ Klædleyſe/ Vilegd/ Orbyrgd/ Hrædungar og Brigsle Ogudlegra Mañna/ Oþſoookner/ Fiotur/ Hræka/ Hwdſtrokur/ Høgg z Sløg/ og ad ſijdurſtu hiñ Smænarlega Dauda a Kroſſens Gælga. Allt þta vañ hin eylyþa Hætign til þſſ ad Opeñbera þetta Lyþſins Ord ſynu Fiandmøñuñ er geinged høþdu i Sveit mz Andſkotanum. Og þo ſkamaſt ſiju ecke eiñ Giælyþur og Þverbroteñ Syndare ad troda þſſa Guds Gæþu under Footunñ/ lætur naudga ſier til ad heyra þ og læra/ og kallar þm̃ veitt i ſm̃ Guds Sonar Vmbod a Hende haþa/ eþ þr fa þtyſt hm̃ til ad ſijna ſig under Heyrn Guds Orda/ ſeig mier þu ſm̃ ekur þier vid ad ſitia under eiñe Predikun/ hvert mun Guds Son haþa koſtad meira ad fa ſitt Ord þier Opeñberad/ ed ur þig ad heyra þ? Þu munt nærre gieta er þu les hñs Pijſlar-Søgu/ hitt veit eg ad hñ langade til ad lijda allar þær Kvaler ſ þar i ritadar eru þiña vegna/ eñ hvert þig langar ſo til ad heyra þad Orded aþ Kroſſenum / þad bid eg ſialþañ þig ad Hugleida. Seiged mier eñ aptur/ hvers vegna mun hiñ goode Gud haf a ùned ſo mikid til aumra Mañа Sæluhialpar? þurþte hñ þſſ ſialþz vid? Fiærre ſie þui: Nim

 narner

narner wiskkra hans Dyrd/og Festingens Verk hans Handa/Ps. 19. Munde han hafa lided nockurn Skort a Dyrd sinne/þott Manneskian hefde Eilijflega kvalest i Helvijte? Nei/eins Vegsamlegt hefde vered hans Riettlæte/ so sem nu er hans Giæska / þott eingum hefde han Myskunad / er hønum nockud veitt i vorre Pijonustu? Langt fra/ þar standa framme fyrer hønum Otal Þusund Himneskra Herskara/ sem lofa hn og prijsa ann Afllats Nott og Dag/hverra Dijrdlegar Radder z Lofsaungar langt yfferganga vort syndugt Kvak er vier lætumst vegsama Gud med hier a Jordunne. Hvar fyrer lætur hn þa sitt dijrmæta Ord Predika? Hvernn til Gagns og Gooda? Þier/þier/O þu Rænulaus og þverbrotenn Syndare / og þad wt af einskiærre Nad sinne/ og þo leggia synduger Menn þessa Himneska Leyndardoom ad so litlu/ ad Menn vilia nælægt allt annad heyra. Sie þad ei annad sem knue ad þvijnga oss til ad hafa Mætur a Guds heilaga Orde/þa lijtum til vorrar saurugrar Fædingar / Hvad vorum vier nær vier fæddumst i Heimenn af Moodur Lijfe? Reidennar Børn/ Eph. 2. Einsoomis Hold og Blood/Joh. 3. Sem ei kann Guds Rijke ad erfa/ 1. Cor. 15. Enn hvad erum vier nu? Guds Børn z Erfingiar Eilijfs Lijfs/Gal. 4. Ef vier trwum a Guds Son z vardveitum hns Ord/ Enn hvar fyrer er þad skied? Mun ecke þ Guds heilagt Ord? Hvert ad er i Vatnenu og med Vatnenu / nær vier giorumst Guds Børn af Reidennar Børnum i Heilagre Vatns-Laug. So er þa Guds Heilagt Ord hin fyrsta Miolk / Hverta vier inndreckum strax med Moodur-Miolkenne / Fyrer hvería vier odlumst hid Andlega Lijf/ An hvers hid Lijkamlega/ er eckert annad enn Daude. Enn Gud nade oss auma og synduga / ad þegar vier drøgumst a Legg / þa velger oss vid þessare Barna Fædu/ ann hværar Eingenn Spekingur/ Eingenn Meistare/eingenn Doctor hefr þo fullordenn giorst i Guds Þeckingu. Enn hvad velldur þvi/ B. M.? þad medal annara/ad marger Ovitrer og Hyrduleuser Foreldrar/ er sialfer kannskie lijted edur eckert vita sier til Sæluhialpar/þeir leifa Børnunum fyrr ad veniast a Briost hinnar Gialfu

Hooru

Nyrru Verralldareñar/helldr eñ a hina skynsamligu z Osviknu Miolk er St. Petur dreckur þm̃ til aþ/1. Pet. 2. ad þau vaxe t heñe. Giæted þo ad Sælum ydar/Christner Meñ/þvott þier ecke miked hyrded um̃ Sæler Barna ydar/þvi Gud mun eþlaust krefia þra aþ ydar Nende/ Ezech. 33. sm̃ vegna ydar Forsoomunar eilijflega glatadar verda. Eñ þoott ad þad hafe vered Forelldrana Skulld ad þau hafe ei uppfrædt nockurn a hũs Vngmeñis Alldre/þa vite hñ samt/ad þad verdur hũs eigeñ Skulld þegar hñ kiemur til Vits z Ara/eþ hñ fer ænram̃ i sijñ ku Ovite og Hyrduleyse/Þat fyrer eþ nockur er sa ad hañ vante þad er hñ vita þarþ til siñar Sæluhiælpar/ sm̃ eg dylst ecke vid/ad fleire eñ færre vera mune/þa læte hñ sier um̃ alla Hlute fram̃ vera ant um̃/ ad fa þss Leidrietting hia þm̃ sm̃ betur vita/eþ hñ elskar Sælu sijna/ og skameft sijn ecke/þvi fyrer hveriũ vill hñ skamast sijn? Ecke fyrer sijnũ Sælusorgara/ þvi eþ þar er nockur Guds Anda Neiste i hõnũ/ þa mun hñ fagna þvi ad eiñ fæþroodr Vesælingur vill leita Raads til hũs i sijnum Sæluhiælpar Efnum/ ecke fyrer neinũ Gudhræddũ ed ur Vitrum Mañe/þvi so langt er fra þvi ad nockur sa sem Gud elsk- ar mune hlæia ad þvi/ad þr mundu kalla þad Loþs verdt/og vera eins Lynder og þr sm̃ i Himnenũ eru/ hvar meire Føgnudur er yþer einũ Syndara/sem Ydran giører/helldur eñ yþer 99. Riettlætum/Luc. 15. Fyrer hverium skyllde hñ þa skamast sijn? Fyrer Gærungum Veralld areñar sm̃ jafnvel hlæja ad Gude og øllu þvi hõnũ tilheyrer. Eñ þss er stoor Munur ad taka a moote þvi Spotte sem einkis er verdt/og ad standa med Kiñroda fyrer Guds Doome a sijdarsta Deige/og hverneg sm̃ øllu þssu er vared/þa hygged ad/hvert ad sie miñe Mijnkun ad aller vite þ eiñ verde ad fara til Helvijtis fyrer Vanvitsku saker/ ellegar ad Leidriettast aþ ødrũ sm̃ betur vita/so Meñ kuñe ad verda Erfingiar Eilijfs Lijfs. Nu er þad ecke noog Guds Barn/ ad þu kuñer þiñ Barna Lærdoom/ og viter hvad þu ætt ad trwa/og nockurn vegeñ ad giøra/ þar eru so mørg Tilfelle sem ad oss mæta a hiñe Hættusømu Reisu frm̃ Vøgguñe til Grafareñar/bæde i Andlegañ z Lijkamlegañ

 Mæla/

Mæta/ ad sa sm̃ vill fara hina riettu Leid/ hň gietur ecke vered an Leid arvþjsers Guds Heilagra Orda/ hvert David seiger ad sie Ljoos a synū Vegū z Lampe Foota siňa/ Ps. 119. Hň sm̃ þo var eiň vitur Konung. Med Guds Orde verdū vier Endurþædder/ med Guds Orde Vppfrædd er/ þau temia vorn Vngdoom/ Styrkia Fullordens Areň/ Hugga Ellena. Hvad er eiň Vnglingur sa ed ecke hefur Gud sier þyrer Augum? Hň er eitt Rædlaust Villudyr/ eiň galeň Fole/ þvi seiger David: Hver neg kaň Æskumadureň ad ganga siň Veg Ostraffanlega? eþ hň helld ur sier vid þyn Ord/ Ps. 119. Þvi verdur mørgū þm̃ er Guds Ord z goodar Menter þorsmæ i Vngdoomenū/ad þr elldast allðrei þoott þr Aldræder verde/ Eň hvar eiga þeir Gud ad þiňa? Hvar eiga þr hň ad sia? nema i hňs Orde/ Hvad er Madureň þa hň er fullordeň an Guds Orda? Lætum hm̃ Rykdoom hlotnast / haň er Satans og Mammons Þienare/nema haň lære i goodum Verkum rykur ad vera/ sm̃ Paulus bydur/ 1. Tim. 6. Eň hvar skal hň þ læra nema i Guds Orde? Lat' um hň sellast i Metord z Virdingar/ Hvad er hň þyrer utaň Leidsøgu Guds Orda? Eitt Skip þ utaň Styre/ nockurskonar Rik sm̃ Vindureň upp i Lopted þeiker/ þad siaū vier (þvi verr) a mørgū Aþglapa/ sm̃ ad Luckaň tiller upp i hæaň Sess/ sialþū sier a stundū til Spottz z Mynkun"/ eň odrū til Skada z Meinsemd". Elleň er ad søňu i sialfre sier Heidarlig/ jaþnvel epter Guds Bode/ Levit. 19. Oskonde være ad hiner Vngu heþdu þar epter Vilia edur Vit a ad syna heňe tilbæreleg aň Heidr. Eň eiň gamall Madur fyrer utaň Otta Drottens/ er Vidundur Verolldar/ þvi Guds Otte er þ sm̃ hň ætte framar ollu ad læra a synū Æþe Stundum og kuňa ødrum ad kieňa sem yngre eru/ maa þvi synast ad hň haþe lyteň Avoxt Æþe siňar / eþ hň er ungū verre i Þeckingu Guds og hňs Heilogu Orda. Seiged mier/ J hvertu er vor Christeňdoomur mest foolgeň? J þm̃ bremur Hlutum ad eg meina/ ad ydrast Syndaňa/ ad trwa þær verde sier fyrer Christū fyrergieþnar/ og so ad taka aþ þm̃ framveiges. Eň hverneg villtu þeckia Syndena/ nema Guds Ord syne þier haňa? Þad er eiň Speigell i hvertū Madureň kaň

kan ad skoda hvilikur hn sie. Ared edur Agnernar i Loptenu faaū vier ecke sied/nema i Soolargeislanum. Giætū þss/Brædur mıner/ad þott oss sie i Bodordunū sagt/hvad vier eigū ad giora og Ogiort lata/þa er þ margt smaatt i Fare voru sm Bodordunū er mootstædeligt/og vier mundū ecke skynia nema oss være þ fram"synt af Guds heilaga Orde/ sm ad er hiñ fegurste Geisle þrar blessudu Riettlætesins Soolar. Eñ eingeñ er afsakadur þott eige vite hn Guds Vilia/ þui sa sm an Log maals syndgar/hn skal an Logmaals fyrerfarast/seiger Postuleñ/Rom 2. Hvad eigū vier uñ sialfaft Gud ad tala/ Lited til hiña fyrre Dag aña sagde Moises vid Jsrael/Lit ū til Heidingiaña/Fedra vorra/hver let ad geingu til Mallausra Skurgoda og þioonudu þm/ 1. Cor. 12. O hversu mættū vier þa hinū Allsvalldanda Gude þacker kuña med grætande Tarū/ad hn hefr oss syna Nætign/syna Giæsku/sitt Riett læte/syna Þoleñmæde og syna Guddoomliga Speke openberad i synu Heilaga Orde / So ad nær vier berum vort saurugt Lifuerne/ er vier skodum i Speigle Logmaalsins samañ vid hañs Guddoomlegañ Tig. nar Lioom a/ þa faaum vier Vit a ad skamast vor / ad ydrast / ad aud. myk ia oss under Vollduga Guds Hond / Og Offra honum þeim e Foorneñe er honū alleina liikar af vorre Hende/ sm er Narmþrwngeñ og Sundurknosadur Ande / Ps. 51. Nu þegar vier hofum so þeckt Syndena/og siaū oss ecke añad bwed eñ eilifar Helvijtis Pijsler/hvar villdū vier fa Boot vid þessu ? Være oss þad ecke opeñberad i Guds Orde ad hñs Sonur være i Heimeñ komeñ til ad kalla Synduga og ecke Riettlaata til Ydranar / Matth. 9. Þegar Andskoteñ lætur einum Glæpa' Mañe sm allañ siñ Alldur hefur i Vondskuñe aled/Offbiooda þær Syndernar sm hn hefur lockad hn til/ so hañ a skamt til ad Or. vænta sier Guds Nadar. Hvar vill hn fa Boot vid þssu ? ef ei hefde hn þau Lyknor Ord Guds / ad so sañarliga sem hn life vilie hañ ecke Syndarans Dauda/ Ezech. 33. og ødrur þvilijk. Nu þegar þu att ad uppbyria hina nyu Hlydne/z syna ad þu siert Guds Barn vordeñ af Præl Syndareñar / eñ Andskoteñ/ Heimureñ og Hollded freista þin/

 hvar

Hvar villt þu fæ Rad til ad wtslöckva øll Elldleg Skeyte hiñs Prett vÿsa/ Eph. 6. nema i Guds Orde? Hver kieñer þier ad krossfesta Hollded med þss Gyrndū og Tilhneigingū/ Gal. 5. nema Guds Ord? Hver yfervinnur Heimeñ/ nema sa sm̄ fæddur er af Gude? 1. Joh. 5. Hvar fyrer? Þvi hañs Sæde er i hønum seiger Johañes/ 1. Pist. 3. Hvert er þ Sæded? Þad er Guds Ord seiger Drotteñ i Epterlykingūñe hia Lucam. Cap. 8.

Hier verd eg ⁊ ad miñast nockud a vora Kyrkiugøngu/ ⁊ Heyrn Guds Orda i hñs Hwse. Þad er oss øllū vitañlegt/ ad i sÿnu Mustere hef? Gud sett Miñing sÿns Nafns/ þar vill hñ dyrkast ⁊ tilbidiast/ Exod. 20. Þar eigū vier ad tala vid hañ i vorū Bænum/ og heyra hañ aptur til vor talande i sÿnu heilaga Orde / þar eigum vier ad taka Riettenne deñ af Kieñemañsens Muñe/ þvi hñ er Eingell Drotteñs/ Malach. 2. Ritningeñ er ad søñu Bruñur hiñs lifanda Vatns er Christur vill oss giefa/ hver ē af þvi dreck?/ hñ mun ecke þyrsta ad eilÿfu/ Joh 4. Eñ vier meigū flester seigia eins ⁊ hin fæviÿsa Samariska Kviña sagde vid JEsum fordū/ þ er diwpt ofañ i Bruñeñ/ eñ vier høfum eckert ad ausa med. Guds Ords Þienarar eiga ad vera oss i þssu so ē Rebecha var Eleazar Abrahams Sendemañe/ ad hun joos Vatned upp af Bruñenū fyrer hñ og hñs Ulfallda/ Gen. 24. eins og Jacob var Rachel/ er hñ vellte hinū mykla Steine af Bruñenū/ so heñar Fødur Hiørd kuñe ad drecka / Gen. 29. Þeir eiga ad sundurklwfa Ord Sañleikans fyrer oss/ 2. Tim. 2. og giefa Guds Hiwū i riettañ Tyma þad þm̄ byriar/ Luc. 12. Þvi hverneg meiga þr trwa nema þm̄ sie Predikad seiger Paulus/ Rom. 10. Naf þvi Rad Salomonis er hañ seiger/ Ecc. 5. Vakta þÿnar Fætur nær þu geingur i Guds Hws/ og veit helldur bwen til ad heyra / eñ til ad giefa Offur hiña Heimsku. Soddañ Offur mæ kalla þra Guds Þioonustu er byrtast i hñs Hwse/ alleina fyrer Sida saker/ eñ hugsa allt añad eñ um̄ þad sem talad er. Nu veit eg þo christeñ Madur/ ad þu seiger/ þott mÿner Þankar kuñe ad hvarfla hÿngad ed? þangad/ jafnvel under Predikuneñe/ þa fæ eg eckc

ecke vid þvi giort/hverſu vel ſm̄ eg villde. Eg veit þad er ſatt/og þad ma hver Madur ødrum jæta / þvi Manſins Þankar erú vonder fra Barndoome/ Gen. 8. Eñ hitt gieta Meñ vid giort/ ad þeir ſieu ei Langdvølum i burtu nær Meñ under Guds Orda Heyrn ſitia. Þvi Raad eru nockur vid þvi B. G. ad miña verde aþ þſſu helldur kañ ſkie almeñelega ſkiedur. Eg vil ecke hier tala um̄ Ogudlegar Mañeſkiur er ſetia ſig til ad hugſa allt añad eñ þad ſm̄ aþ Guds Orde talad er/ til ad ſtytta ſier mz þær Stunder er þr ættu Gude ad gieþa. Um̄ ſoddañ Andſkotans Muſtere vil eg ecke tala/hinū vil eg Raadleggia er giarnañ vilia Orded heyra/eñ fær þad ecke giort ſm̄ villdu þeir/þ Nattúruñar Breyſkleika ſaker. Nid Fyrſta er / ad nær þu geingur i Guds Hws/ þa gior þad ecke af Vferdreyſkap / helldur Alvøru. Eñ fyrer þvi ad ſoddañ Hugarþar tøkum vier ecke aþ ſialþū oſſ/ þa bidiū Gud Iñelega um̄ ad gieþa oſſ Aſtundan og Epterkekt ſiña heiløgu Orda/ nær vier Iñgaungum i hñs Hws/ hvad nær vier giørum aþ Hiarta/ þa er eingeñ Eþe a þvi/ad hñs Ande bidur fyrer oſſ med Oum̄ræðelegū Andvørpunū/ Rom. 8. og fram̄kvæmer i oſſ þad gooda Verked. Nid Añad er Elſkañ til Guds/hveria vier ødlumſt bæde med Bæneñe eþ hun er alvarleg og ydugleg / ſvo og med ſtøþelldre Ihugan Guds Tignar og vors Overdugleika/hañs Orlætis og vorrar Þarþar/hañs Gæſku og vorrar Illſku/hañs Þoleñmæde og vorrar Þvermoodſku/og kañ oſſ alldrei ad breſta Orſøk til þeſſa/þvi a hveriu Augnablike mz tøkū vier hñs Nædar Velgiørninga/ og a hveriu Augnablike ſyndgumſt vier a moote hønū / ſo þegar vier berum þetta ſamañ i Hiarta voru þott ei ſie nema Kvølld og Morgna/þa kuñum vier ecke ad fara a Mis vid þad/ad fa eina breñande Elſku til hñs ſem oſſ Ogudlega og Synduga Orma ſparer i Næd ſiñe/og giører oſſ ei ad ſtødur allt til gooda/þott vier hñ vitsvitande til Reide reitum. Nu er þad vitañlegt/ ad eþ vier elſkum nockurn og virdum/ þa vigtum vier hvert Ord er hñ talar/og þiker vænt um̄ þad/og þott þad ſie Heimſka a Stundum/þa er vor Breiſkleike ſo mikell/ ad vier hølldum þad Gullvægt hvad ſem

vt

wt aþ hñs Muñe kiemur/ ꝛ þvi skylldum vier þa ecke elska Guds Ord
eþ vier hñ elskum/ þar þau eru i sialþum sier dyrmætare eñ hid besta
Gull/ og sætare eñ Hunang ꝛ Hunangsseimꝛ s̃ David seiger/ Ps. 119.
Eñ þa fram̃ hoþū vi ecke Ynde ꝛ Gaman aþ ad heyra talad um̃ þa
Hlute er oss þyker vænt um̃. Sioo Madureñ talar giarnañ um̃ Sigl-
ingar / Stryds-Madureñ um̃ Orløg/ hinum Agiárna leidest alldrei
ad heyra rædt um̃ Fiærablañ/ Veysenda-Mañenum um̃ Heims Spe-
ke/ Løgvitringnum um̃ þess-hættar Hyggende / þvi hvar ydar Fiær-
sioodur er/ þar er ydar Hiarta sagde JEsus/ Matth. 6. Aller erum
vier Onæmer a hid Gooda i Fyrstuñe. Eirn Ynglingur þa hañ
er fyrst settur til Menta/ þa er hm̃ leid sw Ydia/ eñ epter æ fær hañ
so mykla Lyst þar til/ ad hñ gietur varla añad giørt/ So skal sa vita
ad sier er vel fram̃þared a Guds Veige sm̃ elskar hñs Ord/ Fæe Meñ
fyrst Elskuna/ þa er ecke ad ugga um̃ Eptertekkena/ þvi mýner Saud
er heyra mýna Raust seiger Guds Sonꝛ hier i Evangelio. Og seiged
mier/ Bræd. M. Um̃ hvad ætte oss væña ad þykia eñ um̃ Sæler vor
ar/ sm̃ vier þo ecke vitū nema fræ oss teknar verde a hveriu Augnabli
ke/ þvi skylldū vier þa ecke gieþa hiñ mesta Gaum ad þvi er þm̃ hial
þa kañ/ ecke til nockurs Stundargagns/ helldur til eilyþra Nota? Eñ
þssa Elsku og Rækt til vorra eigeñ Sælna munū vier odlast eþ vier
veniū oss a ad bera samañ þa dyrdlegu Vist s̃ øllū Guds Børnū er fyr
erbweñ mꝫ Christo i hañs Rýke/ og so Fordæmdra Pyssler i Helvýte/
hvar þr eta sýnar Tungur wt aþ Pýnu og Oþraun Kvalaña/ Apoc.
16. J Þridia Mæta Barn Guds / nær þier añarleger edur synduger
Þænkar i Hug fitæga under Guds Orda Heyrn/ þa læt þa sømu verda
þier til Uppvakningar/ ad þu skamest þýn/ ad þu haþer þañeg saur-
gad Guds Musterе/ og slæ þañeg Andskotañ mꝫ sýnu eigeñ Sverde/
þvi ad vyssu mun þig ængra þ eþ þu ert Guds Barn/ ad þu ert so under
Syndena selldur/ Rom. 7. Ad þu gietur ecke eina Stund vakad med
Drottne/ Matth. 26. Og nær þig þad ængrar/ þa munt þu brædliga
leyta aptur til ad fiña HugsvølunSælu þiñe i þvi s̃ þ þier er talad aþ
helgum

helgū Stad. Villdu Meñ nu þetta prent Gaumgiæfelega Athuga / þa er eg fullkomlega viss um̄ ad margur fære betre heim aptur i sitt Hws/ Luc. 18. undañ Guds Orda Heyrn / helldur eñ mig ugger ad Meñ Almeñeliga giøre/ Hvad Gud Nade. Nu er þad þo ecke noog Br. M. ad Meñ heyre Guds Ord med Athygle/nema Meñ fære þar af Avøxt i Þoleñmæde / Luc. 8. Vier eigum ad Rootfesta þad / so og Grooðursetia i Hiartanu ad nær vier freistumst af einhverre Synd/ ad vier þa strax hofūm ørugt Vsge/ a moote heñe/ i þvi sm̄ vier hof- um numed af Guds heilagre Kieñingu. Hvad giørde vor goode Meist are nær hū var freistadur/ þoott ecke være honum hætt vid ad sigrast af Dioflenum/ þa sloo hañ samt þañ Ovin med Guds Orde i heilar þriar Reisur/so ad hū skam̄adest sijn/og forliet hū seiger Gudspialla madureñ/ Matth. 4. Giør þu eins christeñ Madur/ eñ hverneg villt þu fa þad giørt/ nema þu hafer numed þad og geimt i Hiarta þijnu? Og kuñer þu af einhverre Freistingu yperstijgeñ ad verda/ hverneg villt þu fa Lækning þar vid/nema af þvi ſ þu kant af Guds Orde? J sama Mata nær þu færOrsok edr Tækefære til ad giøra nockud gott/ þa eiga heilog GudsOrd er þu hefr safnad i Fiesiood Hiarta þijns ad miña þig þar a/og giører þu ecke þetta/ þa ma þier þad ad litlu gagna/ hversu Brenheitur/hversu Gudrækeñ sem ad þu situr under eiñe Prediki n/ þot þad vill eins tilganga og um̄ Sæded/Luc. 8. þad er fiell i grijtta Jord z a medal þirna/ad soddañ Mañeskiur añad hvert medtaka Orded med Fagnade/eñ hafa þo ecke nockra Root/ þvi um̄ Stundarsaker trwa þr/ z falla fra a Tijma Freistingareñar/edur z ad þyrnen/ þ eru Sorg/ Audæfe og Gyrnder Heims þssa vaxa upp med þvi og kefia þad/so ad þad fære eingañ Avøxt. Eg efast ecke um̄ ad þar mune nockrer vera sm̄ ufetia sier Gudrækelegañ Lifnad nær þra Synder eru straffadar i Guds Orde/eñ hvad fær þr sieu/er fylla þ med Verkenu er audsæt af Ogudligu Fram̄ferde Mañaña i Heimenū. Gud giæfe þar være eiñ Samaritan a mille tiju Gydinga/ Luc. 17. Eiñ Abraham i Gerar/Gen 20. Og tiju Gudhræddet i Sodoma/Gen. 18. Þig ydrar af Hiarta þss

 er

er þu hefur Gude a mooteброted/z þu lofar ad syndga ecke viljsvillande framvegis. Eñ seig mier kiære/ nær ætlar þu til þss ad taka ad lifa betur? Munu þr ei fæer er hlaupa strax wr Tollbwdeñe med Levi og fylgia Christo epter? Luc. 5. Nær ætlū vier ad taka til ad elska Gud z hñs heilaga Ord/ad virda z Ottast hñs Nafn z oss byriar/ad heidra Forelldra z Yfirbodna/Exod. 20. ad aga Børn sijn og uppala þau i Otta Drottenñs/Eph. 6. Nær ætlar hiñ Neiptræke ad taka til ad elska siñ Ovin/Matth. 5. Niñ Lauslæte ad giora Sattmæla vid sijn Augu/ Job. 31. Niñ Agiarne ad læta af ad stela/ræna z svijkia/Eph. 4. Lygareñ ad rægia og baktala/ 1. Pet. 2. Nær ætlū vier ad hreinsa Hiortu vor af þessū daudlegum Verkum og Sofvirdingū? Kañske nær vier gietū ecke leingur/edur nockru epter þ vier erū dauder. Eñ David seiger/Ps. 115. Ad þr prijse ecke Gud sm̄ ofañ fara i Helvijtid/og mun þ þa verda nockud um̄ seiña/ad giallda hm̄ þa Skulld er hm̄ atte hver ad lwka. O þu Naaduge Gud/ skapa þu i oss hreint Hiarta/og gief oss eiñ nijañ vissañ Anda/Ps. 51. Snw þu oss Drotteñ/þa er oss snw ed. Jer. 31. Lat oss hafa Lyst̄ing vora i þijnu Logmale/og tala um̄ þ Daga z Nætur/Ps. 1. Sieu þijn heilogu Ord Epterlæte vorra Sala na z þijn Riettinde framar af oss meteñ eñ Gnægd allra Audæfa. Jsrael sagde fordū Daga vid Moisen er Guds Reider sloou i Horeb. Vier vilium ecke framar heyra Raustena Drotteñs Guds vors / tala þu til vor/Exod. 20. Eñ Moises hefur ecke Forgiefens sagt til þra: Eiñ Spamañ mun Drotteñ Gud ydar uppvekia ydur/ af Brædrum ydar i kañ mier/hm̄ skulud þier hlijda/Devt. 18. Lijkañ ad soñu/O Moises/ eñ bo miklu betre/miklu ædre/miklu fullkomnare/hver ed eiñ lijtilogan de Hørkveik mun ecke wtslockva/edur brakadañ Reyr i sundurbriota/ Es. 42. Pad ert þu O Herra Jesu Christe sañur Gud z sañr Madr/ þar þ seigiū vier mz fullu Trauste/ecke mz Jsrael/helldr mz Samuel/ Tala þu Drotteñ/þijner Þienarar heyra/1. Sam. 3. Vier viliū hñs Rodd̄ heyra/er lætr oss seigia: Giored Ydran/þviad Guds Rijke er nalægt/Matth. 3. eñ ecke ofmiog ottast Rodd hñs er seiger/þolvadr sie sa

sem

ſim ecke helldur allt þ ſim ſkrifad ſtendur i Lögmälenu/Devt. 27. Vier aumer og veſæler Jardar Madkar/vilium honum heyra er ſeiger: Komed til myn aller þier ſim Erfide dryged/ z Þunga erud þiader/eg vil end urnæra ydr/Matth. 11. En vier ſkielfumſt ad heyra hans Rauſt ed ſeig er: Hver ſim giörer þetta hann mun lifa i þvi/Levit. 18. Þar fyrer tala þu til vor Drottenn/hvert helldur þad ſkiedur med Þrumu Lögmälſins til ad ſtraffa i oſſ Syndena/edur i Bliodvidre Evangelij til ad hugga oſſ aptur/þa vilium vier Allshugar fegner ſeigia: Bleſſadur ſie ſä ſem kiemur i Nafne Drottens / Matth. 21. Gief oſſ þad Hiartalag O HErra JEſu fyrer þijna Forþienuſtu / AMEN.

Þridia Sunnudag Epter Päſka.

Gudſpialled / Joh. 16. Cap.

Þann Tijma. Sagde JEſus til ſinna Læreſveina. Innann lijtels Tijma munu þier ecke ſiä mig/ og þa enn innann lijtels Tijma munu þier enn ſiä mig aptur / þvi eg fer til Fodurſins. Þa ſögdu ſumer af hans Læreſveinum ſijn a mille. Hvad er þad ad hann ſeiger til vor/ Innann lijtels Tijma þa munu þier ecke ſiä mig/ og þa enn innann lijtels Tijma/ munu þier ſiä mig aptur / þvi eg fer til Fodurſins? Þa ſögdu þeir/hvad er þad hann ſeiger oſſ/ Innann lijtels Tijma? Vier vitum ecke hvad hann ſeiger. Enn JEſus formerkte/ad þeir villdu ſpyria hann ad/og ſagde til þeirra: Þier ſpyrted ad þeſſu ydar a mille/þad eg ſagde ydur. Innann lijtels Tijma munu þier ecke ſiä mig / og þa aptur innann lijtels Tijma munu þier ſiä mig. Sannlega ſeige eg ydur/þier munud ſijta og gräta/enn Heimurenn mun fagna/ og þier munud hryggver verda / enn ydar Hrygd ſkal ſnwaſt i Fögnud. Ein Kona/nær hun ſkal fæda/ þa hefur hun Hrygd/ þvi hennar Stund er komenn. Enn þa hun hefur Barned fædt/ minneſt hun ecke þeſſ Harmkvælis fyrer Fagnadar ſaker / þviad Madur er i Heimenn borenn. Og þier hafed nu ad ſönnu Hrygd/ Enn eg vil ſiä ydur

 aptur/

aptur/ og ydart Hiarta skal fagna/ og ydarn Fögnud skal eingeñ frá ydur taka. A þeim Deige munu þier mig og einskis spyria.

Exordium.

HAD verde mier ecke ad eg hroose mier af nockrum Hlut / nema af Krosse DRottens vors JEsu Christi/ seiger St. Pall/ Gal. 6. Adrer hroosa sier af Audlegd siñe og Magtum/ eins og hiñ ryke Mañe/ Luc. 22. Nockrer af Metordum sinum eins og Nebuchadnezar / Dan. 4. Sumer af Afle og Kallmeñsku eins og Goliat/ 1. Sam. 17. Herodes af siñe Mælsnille/ Act. 12. og gaf eige Gude Dyrdena. Pilatus af Magt siñe / Joh. 19. Er hañ þoocktest hafa Valld til ad Krossfesta JEsum og til ad lata hañ Lausañ / Hiner af stoorum Ættum eins og Gydingar er sögdust hafa Abraham fyrer Födur/ Matth. 3. Og hvad er þad sem ad Drambseme þessarar giælyfu Veralldar telur sier ecke til Gylldis/ jafnvel vonda Hlute. Hiñ Ogudlige Lamech hroosade sier af Foolskuñe fyrer Kvinum sinum/ Gen. 4. Og eru hönum aller þeir lyker er stæra sig af Odygdunum/ þa hefur Andskoteñ synt Meistarastycke sitt i Hiarta Syndarans/ hañ fyrst kiemur hönum til ad drygia Glæpeñ/ og sydañ ad læta sier vænt uñ hañ þykia / Þvi ef ad Hroosuneñ giörer jafnvel hina bestu Hlute ecke Einungis Onyta/ helldur og ad Synd/ so sem Lausnareñ vottar/ Matth. 6. Vm þa er giördu Goodverk til Fordilldar sier / ad þeir hafa syn Laun wttekeñ: Hvad mun þad vera þa ad stæra sig af Klæklunum? Eñ Paulus er ecke so lyndur / Hañ hroosar sier af þvi sem Veröldeñ kallar einkis Hools vert/ af þvi sem hun forsmaaer/ þvi sem hun undañ flyr med Seglum og Arum/ og skal helldur fremia allar Odygder/ eñ ad hun verde fyrer þvi/ þad er Krosseñ DRottens JEsu Christi / og þvi seiger Postuleñ hier strax epter / Fyrer hvern mier er Heimureñ Krossfestur/ og eg Heimenum. Þad er alkuñugt/ ad Krosseñ var hid Smænarlegasta Pijslarfære i þa Daga / og þvi var þad hönum valed sem er Konungur Dyrdareñar til þess ad bera þar uppa vorar Synder. Eñ so hardt ugligt sem þad var / so mikla Andstygd seigest Paulus hafa a Heimenum / og slykañ Vidbiood hafe hañ a sier. Lyted hier Christner Meñ hverneg þeir eru Skape farner sem vordner eru Eitt med Christo/ og hverra Kosta þeir eiga ad vænta sier i Heime þessum. Einga mun hañ hafa kærare hapt af Möñunum eñ suna Elskulega Læresveina sm̃ höfdu yfergiefed alla Hlute fyrer hañs Skulld/ Matth. 19. Og þo seiger hañ þeim fyrer i þessu Heilaga Evangelio/ Ad þeir mune Syta og Græta / eñ Heimureñ mune fagna: Sama vill hañ hafa sagt eñ nu/ þeim er hañ af Hiarta Elska. Og vil eg þvi alleinasta wt af Gudspiallenu tala uñ þa Hlute sem oss meige leida til ad bera hañs Ok Þoleñmoodlega.

O Þu Krossfeste JESV hiælpa oss þar til med Naad þyns Anda / Bæn heyr þad O HErra fyrer þyna Forþienustu / AMEN.

Utleggingeñ.

Þooll

Þvi eckert annad være ẽ kyññe ad verka hia oss Þolennmædena i Mootlætenu/ þa mættũ vier þo hugleida hvadann þ kiemr/ sm̃ er fra Gude/ Hvert villt þu þyrer honum flyia? Seiger nockud Leyrkiered til þss er þ giort hefur/ Hvar þyrer giorder þu mig so? Rom. 9. Og þyrst ad vier erum i Guds Hende so sm̃ Leyr/ þa er þ Ovitulegt ad mogla a moote hönũ/ hvad hellst sm̃ hñ vid oss giorer/ hann typtar oss sem oss giort hefur/ hñ sm̃ oss giort hefur/ hann hefur giort Himen z Jord/ stioornar þm̃/rædur þm̃/z kann ad Eydeleggia þau nær sm̃ hñ vill/þvi mun eg kieppa vid þvilijkann HErra? Þvi vil eg glijma vid simalfann mig? Og giora mijna Mædu enn þa stærre med Oþolennmædenne? Oll Verallldarennar Rad duga ecke a moote hñs Vilia/ Prov. 21. Og aller Helvijtis Kraptar meiga ecke auka hinu minnsta vid mijna Plagu/ framm yfer þad sem hann æsett hefur / þvi vil eg þa kijfa vid svoddann Hætign/ svoddann Speke/ svoddann Almætte sem varer/rædur og stioornar þegar Otal Hundrud Þusund (þvilijker Ormar sm̃ eg) eru ad Molldu vordner/ þvi mun eg þa beria Hofdenu vid þann Stein sem a mig er kastadur af so volldugre Hende? Þar þyrer Br. M. nær Mootlæted oss ad Hondum ber/ þa hugsum til þeirrar Skylldu er vier eigum Gude ad giallda/sm̃ er ad audmykia oss under hñs volldugu Hond/ 1. Pet. 5. Hvad ecke er so stoor Kunst i Medlætenu/ jafnvel þoott vier gleymum þvi opt legana. Enn i Mootgangenum sieſt þad hveria Virding vier hofum a honum/og hvad myked vier vilium þyrer hann vinna. Lijtum til Jobs/þvi hñs Þolennmæde verdur oss af Postulanum sett til Epterdæmis/Jac. 5. Þegar Guds Hond hafde svipt hann ollum sijnũ Bornum/ allre sinne Aleigu/ Þrælum og Ambattum / þa sagde hann: Gud gaf og Gud aftook/ sie Nafn Drottens Vegsamad ad Eilijfu/ Job. 1. Honũ var David lijkur þa hñ flwde þyrer Absalon og sagde: 2. Sam. 15. Seige hann so/ eg hefe ecke Þocknan a þier/sia hier em eg/giore hann vid mig hvad gott þyker i hanns Auglite/hvar þyrer hñ og seiger/ Ps. 39. Jeg vard Mallaus og opnade ecke minn Munn / af þvi þu giorder þad. Eins eigũ vier Skape farner ad vera Bræd-

ur M. eß vier wi aß Grunne Hiartans vilium tim vora Audmykt fyrer Gude/og eß vier erū nu skylldugar til þessa alleina fyrer þvi ad hañ er vor Gud/vor HErra z vor Skapare/hvad myklu framar erum vier þa Skulldbundner/þar ed hū typtar oss alldrei nema siálfum oss til hiñs besta. Seiged mier/mun nockud Gud sia ad ei Brunñur allrar Giæsku/ mun hū nockud hafa Ynde af þvi ad plaga sijn Børn? Og ecke giora þad myklu helldur þm̄ sialfum til gooda? Tæium oss ecke eigna Fødur Myskunsemdañá/2. Cor. 1. þa Hardydge sm̄ vier kollum hid versta og grim̄legasta a Fiandanum og hañs Limum/sem er ad hafa Gaman af Eymdum og Mootgænge syndugra Mañá. Hvad þa? Munde oss þykia þad Steþnlegt Barn sem segge i Hæred a Fødur sijnū nær hū agar þad? Og er þvi verr og midur ad vier strøffū optliga vor Børn og Þienara alleina til þss ad skeyta Skape voru a þeim/Eñ hū plag ar ecke aþ Hiarta edur strafþar Mañaña Børn/Thren. 3. Þar þ er þ hid mesta Rænuleyse þ oss ad møgla under hūs Fødurlegre Hyrtingu. Seiged mier eñ aptur/ Þegar eiñ Læknar birlar oss swrañ Dryck til ad giora vorn Lijkama heilbrygdañ/ edur hū sker upp Særeñ so ad þau skule groa þess flootara/skyggiumst vier nockud vid hū/edur moot mælū þvi er hū vill giort hafa vid oss? Þad giører eingeñ sa sm̄ heilvita er og elskar Heilsu sijna / helldur þockū vier hønū þar fyrer / og giølldū hønū Laun þar a ofañ/ iafnvel þott hm̄ mistakest/ sem opt lega skiedr. O Guds Barn/skyllder þu þa Espast vid hiñ gooda Lækn er? Hvers miwka Græders Hønd ad sker þijn daudleg Sær/til hverra þu ecke kieñer fyrr eñ hū lijþgar þau mz Beyskiu Krossburdarens/og ecke myklu helldur taka feigens Hende þar a moot/z gialda hm̄ allar Þacker þar fyrer? Eþ eiñ Fader sæe sitt Barn framfara i allre Vond sku z illu Athæfe/z hū ecke straffade þ/eþ skie mætte ad þ Leidriett est þar vid/ munde hønū ecke a Hælse leiged vera aþ ollum Møñū? I Sañleika/ þvi hū være þss verdur hañ være Bodull og ecke Fader er bañeg breitte vid sitt eiged Holld og Blood/ og þo vilium vier heimta af Gude/ ad hū læte oss bada i Roosum og lifa ad Munudum vorum/ Ja /

Jaa/ bara fram̃ i allskonar Syndum og Glæpum/ og heita samt vor Fader/ þar hañ er þo sa Gud/er ecke þocknast Ogudlegt Athæfe/Ps. 5. Værum vier ẽn Typtunar/ þa værũ vier Nia Born og ecke Syn- er/Hebr. 12. Dæmed þvi sialfer Br. M. hvert helldur þier villed eiga Gud fyrer Nadugañ Fodur og þola Hyrtinguna/ edur ad hañ kañest ecke vid ydur og lææte ydur lifa ad eigeñ Villd ydar/og verde ydur so eiñ strangur og Ognarlegur Doomare/ þegar þier eiged honum Reikning- skap ad standa af Ordum og Giordum/ sem ad er hin allra herfileg- asta z skielfelegasta Olucka. Hvad sijnest ydur þa christner Meñ/mun þ ecke vera tilviñande ad þiggia eina Naduga Refsing af sijns Fød- ur Hende/ z þott hun ætte ad vara um̃ allañ vorn Alldur/s miog stolld añ er/til þss ad verda kvittur vid oll þau Oskop sm̃ ad dynia munu yfer Sælkiera Veralldar þssarar i Helvijte z Kvolunum þræ eiñe Eilijfd til añarar. Gud næde oss auma og synduga/ vier berum opt og tijdum eina vanheila Sæl i heilbrygdũ Lijkama. Þegar Lijkamanum lijdur vel/ þa hyrdum vier a stundum lijtt um̃ Sælena/ hver þo ætte ad siæ bæde fyrer sier og honum/ þvi bæde skulu þau hin somu Kior hafa um̃ alla Eilijfd/ Eñ ef hun lætur epter honũ þ hañ vill / þa velltest hun miog ur Tign siñe/bædũ þm̃ til Obætañlegs Skada. Hver veit nema þrote Drambsemeñar edur Vatns-Sijke Agyrndareñar/edur Kallda Ohoofsemeñar/ edur Briost Veike Ofundareñar/ edur Dofe Leteñ- ar/edur Ææde Reideñar og Heiptrækneñar/ plæge Sælu þijna/ og þu finner þat ecke til. Varla er nockur sw Sæl a medal vor/ sm̃ ecke hafe Snert af einhveriu þssu / eñ Krosseñ er sw eina Heilsuboot/ sem æ vid ollu þvilijku. Vid Lijkamans Siwkdomũ eiga adskiliañlegar Dryck er/epter þvi sm̃ hveriũ er hættad / Eñ vid Sælareñar Meinũ æ all- eina Kross-Bikar DRottens JEsu/ þott hñ sie beiskur nockud/ þ ætte oss einu ad gillda/ þegar hñ giorer oss Heilbrygda/nema vier eiskũ meir Daudañ eñ Lijfed/Sootteña meir eñ Heilsuna/Kroppeñ meir eñ Sæl ena/z er þ þo ecke ad elska hñ/ad lææta þad epter honũ/sem hefñe mæ til Skada verda / þvi hñ skal þss eilijflega Giolld hafa sm̃ hñ i þssu

fra heñe dregur sier til Tÿmanligs og forgeingeligs Munadar. Þar
fyrer ef vier elskum vora Lÿkame og þad so miøg sem ad sÿnelegt er a
flestum/ þa giørum þad þo fyrer þeirra Skulld/ ef eige añars vegna/
ad vier þøckum Gude fyrer þad hañ typtar þa hier so þeir ecke sÿdañ
mæte eilÿfum Plægum i Helvÿte/ 1. Cor. 11. Þar fyrer Guds Barn/
nær DRottens millda Hønd slær þig a Einhvern Hatt til ad græda
Sælu þÿna þar mz/ þa tak ecke alleinasta þar a moot mz Þoleñmæde/
helldur og þacka hm̃ fyrer þañ Nadargiørning ad hñ ecke vill yfer
giefa þig i frææleitt Siñe edur i Gyrnder þÿns Hiarta/ Ps. 18. Og ef
þu villt þacklætur vera fyrer so stoorañ Velgiørning þa sÿn þad i
Verkunum er þu jætar med Muñenū. Vier høfum alla Reidu heyrt
nockud um̃ þad hvar til ad Gud sender oss Krossen̄/ sm̃ er til þss ad vier
eige skulum hallda oss saklausa/ helldur betra vort Lÿferne. Svipt um
þvi ecke Gud sÿnū Asetninge edur siælfa oss þeirre Nad er hñ hugde
oss ad veita. O hversu illa er þa fared med þssa Heilsusamligu Guds
Nad/ og hvad lÿtil Not munt þu þa hafa þss syndugur Madur er þu
lided hefur/ Jæ/ stoor Giølld: Þvi þad er ad giøra Drottens Kross ad
Ræningians Krosse/ þad er riett so sem Petur seiger/ 1. Pet. 4. Ad
lÿda so sem Þioofur og Illvirke/ og so sem hañ ed fellur iñ i añars
Embætte. Hallt þad og ecke noog ad þu læter af ad syndga þss vegna
ad þu gieter ecke syndgad/ añadhvert þ Heilsubreste/ vegna Fætæktar/
edur fyrer Otta Saker vid Meñena. Þioofureñ stelur ecke helldur
þegar hñ er bundeñ/ z ecke fremur Hoorkarleñ sÿna Gyrnd nær hñ er
wte lokadur/ hvad ecke er Fra Dygdū ad þacka/ helldur rañsaka sialfe
añ þig / hvad þier mune hafa æfmætt orded / hvers vegna Gud mune
hafa lagt þeña Kross a þig/ og munt þu þ skioott fiña þegar þu stÿng
ur Hendeñe i þiñ eigeñ Barm/ Exod. 4. Og nær þu þad fiñur/ þa
ræd Boot a þvi/ ydrast þss af Hiarta z frem þad alldrei optar/ helldr
bid Gud ad giefa þier Nad sÿna til ad standa a moote þvilÿkre Synd/
Med svoddañ Moote verdr þssū Himneska Lækner launad/ añad heimt
er hñ ecke af oss. Þegar Jesus sæ þañ Mañ gangande i Musterenu er
hañ

hñ ſkömu ædur hafde læknad hím Vatnenu Bethesda/ þa krafde hñ einkis af honum / helldur ſagde alleina : Sía nu ert þu heill vordeñ / ſyndga ecke framar ad ecke hende þig añad verra/ Joh. 5. Þar fyrer Chriſteñ Madur/ hafer þu ſiwkur vered/ hafer þu ratad i Armood og Fátæciſſu/ hafer þu vorded fyrer Aræſum og Ofſooknum Veralldar Maña/ eñ ert aptur vordeñ fullhrauſtur/ fullrykur/ og hefur feinged Magt yfer Ovinum þÿnum þa gialld eige þa Vanþock aptur a moote Gude þÿnum/ hver ed ſende þier Kroſſeñ til ad betra þig/ og lietta hön um af þier til ad ſÿna þier Giæſku ſÿna/ gialld höñu ecke ſo illa (ſeige eg) ad þu brwker Heilſuna til ad drÿgia ſömu Synder med hverium þu vanſt til Siwkdoomſins/ Audlegdena til Ohoofs z Metnad"/ Valldid til ad hefna a þm ſm vid þig ofgiort hafa/ þvi ef vier ſtÿkt giörũ/ þa hefde þad vered betra fyrer oſſ ad vier hefdum leiged i Kør og lifad i Armood og Forſmæn alla vora Daga/ ſo ad Sæleñ hefde kuñad hoolp eñ ad verda a Deige DRotteñs/ 1. Cor. 5. Nu eigum vier ecke alleina ad lÿta til Guds Fødurligrar Giæſku/ i þvi ad lÿda þoleñmoodliga allt þad ſm hñ lætur oſſ til Handa bera/ helldur og til hañs Oraſkañligu Speke og Vÿſdooms ſm ad yfergnæfer allañ Skilning. Eiñ Fader kañ ad vilia Barne ſÿnu vel/ eñ breſtur kañ ſkie Vitzmune til ad ſiá hvad þvi gagn"/ z þo hñ bere Skyn þar a/ þa blindaſt vor Skynſeme optlega af holldligre Elſku/ eñ vid þſſu er ecke hætt hiá hinũ Alvÿſſa Gude. Þar fyrer lætũ oſſ þad ſagt vera ad þoott vier eige ſkynium nie ſiaum Guds Tilgæng/ þegar hañ neitar oſſ um þa Hlute er vier Oſkum epter/ þa er þad oſſ til hins beſta/ og eckert kañ fyrer oſſ gagnligra ad vera edur upp ad hugſaſt eñ þ ſm hñ lætur vid oſſ framkoma/ ef vier giefum oſſ ölldungis a hñs Valld og lætum hñ ræda. Jſrael beidde Gud um Kiøt i Eydemørkeñe/ Num. 14. Og hñ gaf þm þ til Hegningar þm/ þr beiddu hñ og um Konung/ 1. Sam. 8. Er þm leidd eſt ad vera under hñs allra Vÿſuſtu og Nædugaſtu Stioornan/ og hñ gaf þeim eiñ Konung i Reide ſiñe/ Oſ. 13. Þar er eingeñ Efe a/ ad ef Barned mætte ſiælft ræda/ þa fære þad ſier optliga ad Voda/ og

 eiňs

eins erum vier ßævðſer eins og Børn i vorum Andligum Eßnum/vier Oſkum oſſ Heilbrygde/ Audæfa/ Metorda/allt þtta eru ad ſøñu Guds goodar Gæßur/ eñ ſkadſamar þm ſem ecke kuña med ad fara / ſo ad Endurlauſnaren ſeiger : Jaßnvel ef þyn Hønd edr þiñ Footr hneixlar þig/ þa ſnyd þ aß og ſnara þvi ßra þier/ þvi betra er þier halltur og Handarvane iñ ad ganga til Lyßſins/ eñ ad þu haßer tvær Hendur z tvo Fætur/ og verder i eilyßañ Elld kaſtadur / Matth. 5. Ad ſøñu heimter eige DRottEñ aß oſſ ad vier ſo ſtoort Jrædumſt vid hveria þa Tilhneiging er vier ßreiſtumſt aß/ þvi hñ heßr giefed oſſ oñr Medøl til þſſ/ad Kroſſßeſta Hollded mz/ ædr eñ til þſſa kome/ eñ þ er hñs Meiningng/ helldur eñ ad vier ſkylldū i eilyfū Ellde þynaſt/þa være oſſ þarßara ad læta Lyß og Limu. Hverſu vyſs og hverſu Nædugur er þa hiñ Goode Gud ad hañ agar oſſ i Mæta/og ſo ſem oſſ ad minſtū Skada verda meige/til þeſſ ad vier kuñū ad umßlyia Helvytis Pyſler/eñ verda hluttakande Guds Barna Sælu a Himnū med hønū eilyßlega. Og i þeſſū Guds Orañſakanliga Vyſdome høßū vier jaßnañ eina ſtadßaſta Huggun/ þvi hñs Giæſka og Medaumkan verdur hñ alldrei vidſkila. Fyrer þvi/ þooft ad Mootlæted oßbioode oſſ a ſtundū/og vier ßæū varla under þvi riſed/ þa lætum oſſ til Hugar koma ad þad er oſſ af hønū uppa lagt/ ſem veit hve mikels ad vier vidþurßum og þolum. Stoor Sær þurßa mikla Grædſlu/ eñ hñ er trwr z ßreiſtar einkis yßer Megn ßram/1. Cor. 10. Ecke eitt Hær fellur aß voru Høßde án hñs Vilia/ Matth. 10. Og miklu ſydur heßdū vier vid ſo margar Þrauter ad bertaſt/nema þ være epter hñs Skamte og epter hñs Velþocknan. Vier þurßū og ecke ad eßaſt um ad vier ßæum Mootlæted ſtadeſt/ þooft alldrei þyke oſſ ſo Ovænliga æhorfaſt þegar vier køſtū oſſ i hñs Myſkunar Fadm/og under hñs bleſſada Vmſioon z Fyrerhyagiu. Þar fyrer ſagde David/þo eg ræße i myrkvū Dal z Daudañs Skugga þa hræđeſt eg einga Olucku/ þvi þu ert hia mier/ þiñ Vøndur z Staßur hugga mig/ Pſ. 23. Og DrottEñ ſeiger vid hñ/ þott Þuſund ßalle þier til añarar Handar/og tyu Þuſund til hiñar hægre/ þa ſkulu þr ecke nær þier koma/

koma/Pſ. 91. So øruggur Kaſtale er Drotten̄ þm̄ ed hn̄ ottaſt/ jaꝼn-vel midt i Nørmungun̄/ og þad geingur til eins og hn̄ ſagde vid Læreſveinana hier i Gudſpiallenu. Jñan̄ lytils Tyma munud þier ecke ſiaa mig/ og aptur iñan̄ lytils Tyma munud þier ſiaa mig. Og ſo ſem ad Læreſveinarner ſkildu ecke i ꝥ ſin̄ hvad hn̄ ſagde/ helldr uppꝼyllteſt þra Hiarta aꝼ Hrygd/ aꝼ þvi ad hn̄ ſagde þad. So geingur ꝥ og til fyrer Guds Børnum optlega i Mootlætenu/ ad þau meina ad þau ſieu yꝼer-gieꝼen̄/ en̄ ſamt heyrer hn̄ þeirra Grætbeidne/ og þrra Bæn er þockn anlig fyrer hm̄/ en̄ hn̄s Tyme er en̄ þa ecke komen̄/ Joh. 2. Hvert helld ur ad eg lyt þeña ꝼagra Heim ſem ad er harla goodur ſo ſem øll Guds Skiepna/ edur eg þeinke um̄ hin̄ Ogudliga ſm̄ Diøfullen̄ heꝼur tilbw ed og niđurſøckt i hid vonda/ þa kan̄ eg hverke ad ørvænta i Mootgang en̄u/ edge helldur ad efaſt um̄ Kvittun miña Synda ſem eru Orſøk til Mootlæteſins/ þviad i hinū og jaꝼnvel a hinu minſta Skrid-Kvikinde ſie eg auglionſt Dæme hin̄s Guddoomliga Almættis/ Speke & Giæſku/ ad þvi er øllu af hm̄ ſo vyſsliga ſkioornad og nidurſkickad/ ad hn̄ þvi øllu vid Magt helldr/ hverju i ſiñe Tegund fra Heimſins Vpphaꝼe i ſo mørg þuſund Ar/ ad þar er ecke ein en̄ nu undergeingen̄/ og ſo veit eg þa fyrer vyſt ad hm̄ er ecke um̄ Megn ad vardveita mig ſyndugañ Orm̄ ſ̄ ad epter hn̄s Mynd var i Adam ſkapadur/ Gen. 1. og med hn̄s Sonar dyrmætu Bloode endurleyſtur/ 1. Pet. 1. Jaꝼnvel midt i Sorg-un̄/ midt i Araſunum/ midt i Smlar & Lyꝼs ſterkaſta Oꝼbode/ ef hn̄ vill laata ꝥ yfer mig koma. En̄ nær eg þeña fyrer mier virde og allar þær Oodæder ſm̄ aꝼ hm̄ i frame eru haꝼdar/ Villur/ Meinſære/ Gud-laſtaner/ Mañdrap/ Hoordooma/ Lyge/ Þiooꝼnad/ Oꝼbellde/ Ræng-ſleitne/ og alla þa Ohæꝼu er Satan fær plantad i Hiørtum Vantrw areñar Barna/ þa tek eg mier þar aꝼ Huggun & fullnadar Trauſt/ um̄ hins Myſkunſama Guds Fedurliga Giæſku/ ad hn̄ ecke kollſteyper þſſ are vondu Verølldu/ helldur med Ryꝼdoome ſyns Langlundar Gieds/ Rom. 2. Vill leida ſo marga til Yꝼerbootar ſem aptur ſnwa vilia. Þvi veit eg ad hn̄ mune ecke wtſkwꝼa mier Overdugū Synda Þræl /

 edur

edur lꝍta mig einañ i Mootlꝍtenu/ þoott þad sie Straff miña Synda og Illgiørda/ þar eg lꝍt mig fyrer Krapt hñs Anda wt af Hiarta yd ra Synda miña/ og a daglega Baraattu vid eitt Ofstyrelaatt Holld sem kiepper i giegn Andanum/ Gal. 5. Þvi hafe hñ veitt mier hid meira/ sm er ad ydrast Syndaña þegar eg var eñ þa Satans Barn/ þa mun hñ ecke synia mier hins miña/ sm er ad vardveita mig i Mootgangeñu þar eg er hñs Þienare vordeñ fyrer hñs Nꝍd/ hverja hañ ecke hefur giefid mier til þss ad hun skyllde a mier Onyt verda/ helldur til Lofs og Dyrdar sialfum sier/ eñ mier til eilyfs Sꝍlar Fagnadar. DRotteñ sagde Lꝍresveinunũ fyrerfram þssar Hørmungar/ af hverju medal añara sia maa hñs Guddoomligañ Vysdoom z Giꝍsku ecke miñe. Heimureñ seiger alldrei nema Ogiꝍfu fyrerfram/ jafnvel þoott hun sie hm̃ vys so vel sem øllũ þeim er hñ elska/ hañ Predikar eins og hiner O gudligu/ Prov. 1. sem Von er a/ þvi hañ er ecke añad eñ Samkundal Apoc. 1. Andskotans/ er hañ hefur safnad sier af Guds Vilogum og Ogudlegũ Synda Þrꝍlum/ þr seigia far þu med oss / vier viljum siña miked Herfang z aller eiñ Stad hafa/ Prov. 1. Eñ ecke leggia þr til hins ad þr skulu og aller eitt Hlutskipte hafa i þvi Dykenu sem vellur af Ellde og Breñesteine/ Apoc. 21. Þad vill ecke DRotteñ/ hañ sagde fyrerfram bꝍde hier og optlega añarsstadar Lꝍresveinunũ hvad a þra Daga drifa munde/ og hid sama hefur hñ øllũ þeim sagt er hønum vilja Epterfylgia med þessũ Ordũ: Hver sem vill miñ Lꝍresveiñ vera hñ take siñ Kross uppa sig og fylge mier epter/ Matth. 16. Eckert er þvilykt Rꝍd vid Mootgꝍngenũ so sem ad bwast vid hønum/ Sa sem þad gioter Daglega hñ hefr miklu liett af Byrdeñe nꝍr hun dettr aBwumst vid Illu/ þvi hid gooda skadar oz ecke/ seigia Meñ i gømlu Ord tꝍke/ I Dag em eg heilbrygdr/ eg vil þeinkia mz mier hverneg eg verda munde ef eg vanheill yrde/ eg vil venia mig a ad lꝍta eige allt ept' m' þad mig gyrner/ so mier bregde sijdur vid ef þad kyñe mier ad Hønd um koma sem eg giꝍte ecke af mier kastad þoott eg villde. I Dag em eg Fullrykur/ Eg vil þo brwka Heimeñ so ad eg ecke Vanbrwke hañ/

hañ / og so miked af þvi sem Gud hefur lanad / sem mier næger og
mier soomer ad brwka / þa skal Fatæktenñ alldrei kasta mier i neitt
Nugar-Vyl/ef eg kañ i hana ad rata/ Eg vil hyrda þad Gud giefe-
ur/eñ ecke festa þar vid Hiarta mitt / þa mun mier þykia mikia fyrer
ad missa þad. J Dag ræd eg fyrer ødrum so ad aller hlyda mynu
Bode z Bañe sm̃ eg er yferskipadur/þ Valld vil eg brwka i Hoofe z
ecke med Ofsa neinum/þvi þar kañ ad koma/ad þr ræde fyrer mier z
kuñe eg af þm̃ nockurn Ojofnud ad þola/þa lyd eg hñ mz betre Sam
vitsku/hafe eg ecke ødur til hn̄s ukied. So skal Madr bwa sier i Hag
eñ/a medañ allt leikur i Lynde/kom̃e þ ecke uppa er vier Raad fyrergior
um/þa er þvi Omake vel spillt/ Alldrei visse eg Abata meire Skada/
þvi ad minsta Koste hugsū vier eige so Jllt a medañ/ og lyklegt er ad
vier munū ecke stæra oss so miøg af Velmagtene þegar vier bwumst
vid hverutveggiu. Nu þott ad allt þetta sm̃ eg hefe sagt/eige ad fysa
oss a ad lyda Þoleñmoodliga þañ Kross er Gud oss a Herdar leggr/þa
er þo ad hroosa fra Kiørū fram yfer alla DRottens Krossberendur/
sm̃ ecke einasta taka a moote hñs Ogun an Møglunar/helldr z hafa
Glede og Jnde af þvi ad lyda nockud þ Christi Saker. Eg vændest i
Upphafe St. Paals Ordū/ad hñ skrifar/Gal. 6. Þad verde mier ecke
ad eg hroose mier af nockrū Hlut/utañ af Krosse Drottens vors JE-
su Christi. Þegar Paall brwkar þetta Ord sm̃ hier stendur ad HRoo-
sa/ þa merker þ ecke so ad stæra sig af einhveriu / svo sem ad fagna
z gledíast af þvi/z ad hafa Ynde þar af. Sama Orda Tiltæke brwk-
ar hñ Rom. 5. segiande: Og ecke einasta þ/helldur hroosum vier oss
einnig edur gledium oss af Hørmungunum/vitande ad Hørmungeñ verk-
ar Þoleñmædena/eñ Þoleñmæden Reinsluna/eñ Reinslañ Vonena/eñ
Voneñ lætur alldrei til Skam̃ar verda/þviad Elska Guds er wthellt i
Hiortū vorū fyrer heilagañ Anda sm̃ oss er giefeñ. Þetta eru merke-
leg z gullvæg Ord/sieu þau riett yfervegud. Hvar fyrer gledur hñ sig
i Hørmungunū? þviad Elska Guds var wthellt i hñs Hiarta þ Hei-
lagañ Anda sm̃ honum var giefeñ. Heyrū þ Endurlausnareñ sagde

vid ſijna Læreſveina. Eg ſkal ecke læta ydur Munadarlauſa/ helldur
ſkal eg ſiæ ydur aptr/ Joh. 14. Pad giørde ſa bleſſade Herra ad ſønu
epter ſijna Vppriſu/ eñ hn̄s ſijneleg Viſt mz þm̄/ droo þa ecke langt á
Veg hefde hn̄ ecke ſendt þm̄ H. Anda af ſijnu Fødur/ Þvi ſagde hn̄:
Pad batar ydur ad eg fare i burtu hiedañ/ þvi/ nema eg fare i burtu
hiedañ/ kiemur ecke Huggareñ til ydar. Þeſſe er hiñ ſame H. Ande þ
hvern ad Paulus ſeiger ad Elſka Guds ſie wthellt i ſitt Hiarta/ hun
giører Chriſti Ok ſætt/ z hn̄s Byrde lietta/ Matth. 11. Hun velldr þvi
ad hn̄s Bodord eru ecke þung/ 1. Joh. 5. Hun deyþer alla Kvøl/ alla
Hrygd/ alla Armædu Veralldar Þiſſarar/ ſa ed hana heþr fyrſt ødlaſt/
hn̄ þarþ ecke Mootlætenu ad kvijda/ hn̄ Foottredur allar Hørmungar/
hm̄ er Heimureñ Kroſſþeſtur og hn̄ Heimenu/ þ ſie eg berſijnelega á
Chriſti Poſtulu er þeir voru glader af þvi ad þr mættu lijda þ JEſu
Naþns ſkulld/ Act. 5. Pad ſie eg a hn̄s H. Þijſlarvottu langt fram ept
er Aþe Chriſtneñ/ ad þr geingu til herþreleguſtu Kvala z Þijſla mik
lu gladare helldur eñ adrer til Gieſtabods. O Herra Gud/ fagurt mā
þm̄ vera Himnarijke a ſijdañ/ hveriu Gud er ſo ſætur midt i Hørmung
unu/ ad þeir fiña ecke til þra þ Elſkuñe til hañs ſem typtar þa. Ad
þetta ſieu ecke Jiktur/ helldur ad þvilijker Guds Viner ſieu til/ þ votta
eg med Pals Ordu/ er hañ ſeiger/ 2. Cor. 12. Eg em vel til Frids i
Veikleikanu/ i Forſmaneñe/ i Naudunu/ i Oþſookñunu / i Angiſtene
fyrer Chriſtu/ þvi þa eg em Veikur/ þa em eg Mættugur/ og þ er þ
ſama ſm̄ Drotteñ heiter hier Læreſveinunu/ er hn̄ ſagde: Ydar Hrygd
ſkal ſnwaſt i Fognud. Ecke meinte hañ einaſta þa Sælu Von er þr
ættu vijſa med hm̄ eilijþlega i hn̄s Dijrdar Rijke/ helldur og Huggun
Guds Anda i Mañraununum/ þvi alldrei voru þr an Mootlætis hier
a Jørduñe/ og ſamt ſkriþar Paulus/ ad þr ſieu ſo ſm̄ hryggver og þo
jaþnañ glader/ 2. Cor. 6. Nu þott oſſ vante miked a ad vera ſvo Al
giørder i Elſkuñe til Guds/ ſm̄ þeſſar Drotteñs Hetiur voru/ þa eigu
vier ſamt ad kieppaſt epter þra fullkomnu Dæme/ ſo miked ſm̄ oſſ er
møgulegt / og hugga oſſ i øllu Mañraunum vorum vid epterkomande
Sælu/

Sælu/ vitande þad ad hin lietta Birde Hormungarenar sem varer um Augnablik/ hun ablar oss yperguæfanligrar Dyrdar eilijfrar Þijngd"/ 2. Cor. 4. Og þetta er þ Paulus seiger/ Rom. 5. Er eg strax awminnest ad Þolenmædeñ verke Reinsluna/ Reinslan Vonena/ eñ Voneñ læte eige til Skamar verda/ Hvar fyrer? Þviad Trwen/ er Voneñe jafnan filger/ hun er Vera fra Hluta sem koma skulu/ Ebr. 11. Hvers vegna þr ed bera Christi Ok/ þr eiga vyst Himnarijke/ þ er Pantz epterkoman de Farsælldar/ vid hvern hñs Brwdur gledur sig/ þar til hñ kiemur/ og innleider hana i Lambsins Brwdkaup/ so þegar hun hryggest af Mootlætenu/ þa gledst hun eins miked edur meira af þre Dyrd s vid oss mun framkoma i eilijfu Lijfe/ hverrar eige eru verdar Mootlætingar þessara Tijma/ Rom. 8. Þetta wtmælar vor Lausnare mz nærsta føgru Dæme hier i Gudspiallenu/ þar ed hñ seiger: EJn KOna nær hun skal Fæda/ þa hefur hun Hrygd/ þviad heñar Stund er komeñ/ eñ þa hun hef ur Barned fædt/ misnest hun ecke þss Harmkvælis fyrer Fagnadar sak er þviad Madur er i Heimeñ boreñ. Hvad vita Meñ ecke i þessum Heime fyrer Veralldar Nofdingia/ z þ fyrer lijtil z Ovisst Laun? Jæ/ margur vogar Lijfenu og kañ skie siñe eilijfre Velferd a stundum/ og endest ecke til ad niota þss er hñ ætlar sier til Launa. O Guds Børn/ þvi skylldum vier þa telia epter oss ad lijda nockud fyrer Himnarijke / fyrer hin eilijfu Launeñ/ fyrer þad dijrmæta Hnossed/ af hveriu þr all drei sleppa kuña sem riettelega Skeided hlaupa? 1. Cor. 9. Fyrer hina kostulegu Riettlætesins Coronu/ 2. Tim. 4. sem þeim er afsijdis løgd er hafa barest goodre Baraattu/ hallded Trwne z goodre Samvitsku? Eiñ Madr sa ed sitr i Tign z Heidre/ mun hñ ecke þacka sijnu Fød ur/ ad hñ hefur hñ so vijselega uppaled/ ad hñ mæ reiknast þrar Aru verdur a sijnu fullvordeñs Alldre? Mun hñ nockud telia þau Vandar. Høggeñ er hñ hefr sleigeñ vered? Og hversu ættu vier þa allar Þacker ad kuña vorū himneska Fødur sa ed tuktar sijn Børn upp til eilijfs Lijfs/ til himneskrar Konungs Tignar/ til ad lifa og rijkia med hønū eilijflega? Hver mun þa misnast þra Tæranā s hñ hefur fellt i þssū

Eymd.

Eymdardãl/nema hñ sm̃ ad hefur heilt þm̃ i siñ Siood/Ps. 56. z þa alla Reidu þerrad þau af sinna Barna Augum/ Apoc. 7. Þa mun þ verda uppskored i Dyrdenne sm̃ hier var sæd i Normungenne/ Ps. 126. þa mun þra Gledesaungz fagurt læta i hinne biortu Jerusalem er Guds Dyrd upplioomar/ Apoc. 21. Hverra Op z Veinan ad Heimsins Børn um var til Spotts og Adhlæturs hia Sorgar Vøtnunũ i hinne dimu Babilon/ Ps. 137. Verølldu þessare. Hverrar Æru og Vegsemdar oss unne ad niooka hin blessada Guddoomsins Þrenning fyrer JEsu Christi Bloods Krapt og Forþienustu / AMEN.

A þañ Almeñeliga Bæna Dag.

Pistillen / Esajæ. 55. Cap.

LEited DROTTeñis a medañ Hañ er ad finna / Kalled A Hañ a medañ Hañ er nælægur. Sa hiñ Oguðlege læte af sÿnum Veige / Og Illvirkeñ af siñe Huxan og snwe sier til DROTTeñis/ þa mun Hañ Myskuna hønum/ Og til Guds vors/ Þviad i hia hønum er mikel Fyrergiefning.

Exordium.

I Gamla Testamentenu tilsette DRotteñ Eina Hatijd sem halldast skyllde Arliga i hinum Siøunda Mannude/og a Tijunda Deige sama Mannadar er Meñ sijdañ kallad hafa Hreinsunar Hatijd. A þeim Deige var boded ad Israel skyllde þvijnga Sæler sijnar/þad er siælfa sig so sm̃ þar um̃ mæ lesa/Levit. 16. Þesse Hatijd er ad søñu afteken̄ i Nyia Testamentenu med øllum sijnum Foornum. Oss næger sw eina og algiørda Foorn sem Einusiñe er iñ boreñ i þad Allra Helgasta af hinum Ypparsta Biskupe Sælna vorra/ Ebr. 9. Eñ samt er þo Ydraneñ fyrer Syndernar ecke afteken̄/so leinge sem vier ecke leggium af ad Syndga/so leinge meigum vier ecke leggia af ad ydrast/eñ þad mun ei verda fyrr eñ Lijkame Syndareñar verdur med øllu afmædur / Rom. 6. Þvi ætte med riettu allt Christens Mañs Lijf ad vera ein Hreinsunar Hatijd / edur ad minsta Koste ættum vier ad giefa oss nockra Stund a hverium Deige til ad ydrast og jæta Synder vorar. Sa sem ætlar sier ad syndga nær Synden flijgr ur hønum i Hug og ydrast sijdañ/hañ er ecke betre eñ sa sem ætlar ad draga Ydranena undañ til Daudans/þvi hañ veit ei nær hañ deya mune. Nu erum vier oss medvitande þess Brædur mijner/ ad þar falla so marger Dagar wr hia oss/og kañ skie þvi verr ad nockrer þeinkia hier allsiallðañ til/Þvi er nu þesse Dagur af

Konung-

Konungenum tilſettur/ad hañ ſie vor Føſtu og Bæna-Dagur. Gud giæfe ad hañ være þar epter halldeñ af oſſ med allre Gudrækne ſo ſem hañ er Naudſynlegur/og ad ecke ſyndußt þeir ſem giøra Gaad wr Føſtuñe/ med hverre þo Guds heilager Meñ hafa þreyngt Bænum ſynum i giegnum Skyeñ Fordum Daga medañ Guds Foolk hiet Guds Foolk og Chriſtneñ Chriſtne/ eñ ſydañ hun hiet Loami/ þad er ecke mitt Foolk / og Meñ yfergafu hiñ lifanda Gud / margur hver/ eñ giørdu Magañ ad ſynum Gude/ þa er Faſtañ vordeñ ad Athlætre/ſo vel ſem øll Alvørugiefne i Guds Ploonkan: Meñ hallda epter Blødunum eñ hafa ſlept Axvextenum/ſo David munde ſeigia ef hañ nu lifde / Eg hulde myna Sælu i Føſtum og þad vard mier ad Bryxle/Pſ. 69. O oſſ Aumar og Rænulauſar Mañeſkiur/mun hønum Faſtañ mislyka ? Er ſeiger hia Joel / Cap. 2. Snweſt til myn af øllu Hiarta med Føſtum og Græte og Harme. Og ſo ad þier vited ad þad ecke er ødruvys i hinu Nyia Teſtamentenu /. þa vil eg ſpyria ydur ad hvert Gude mune ecke hafa þocknaſt Faſta Cornelii ſem var heidiñ Madur ? Er hañ ſagde vid Petur/Act. 10. Nu er alla Reidu hiñ Fioorde Dagur ad eg hefe faſtad/og er eg beiddeſt fyrer uñ hina Nyundu Stund i mynu Hwſe / þa ſtood hiaa mier Eiñ Madur i hvytu Klæde er ſagde vid mig: Cornelii/ þiña Bæna og Ølmuſugiørda er minñſt i Guds Auglite. Mun Endurlauſnaranum hafa þoott Faſtañ Onyt ? Er hañ ſagde vid Lærefveinana þegar þeir gætu ecke wtreked Tunglmeina Diøfuleñ/ þetta Diøfla Kyn verdur ecke wtreked nema med Føſtum og Bænahallde. Verde Diøfulleñ wtrekeñ af ødrum med Føſtum og Bænahallde/ Matth. 17. Þvi ſkylldu Meñ ei kuña ad reka hañ wt fraa ſiælfum ſier ? Verde Diøfulleñ wtrekeñ med Føſtuñe/Þvi ſkylldu Meñ þa ei kuña ad fraa Gude Jñbygt med heñe ? Þvi þad er vyſt ad hvadañ ſem Satan er wtrekeñ/ þar vill Gud byggia/ þetta ſeige eg ei þeſſ vegna ad Faſtañ viñe til nockurs i ſiælfre ſier/ eñ þad vitnar allt Guds Ord ad Bæneñ verde krøptugre fyrer hana / Faſtañ mæ eckert æn Bænareñar/ Bæneñ verkar optlega æn Føſtuñar. Faſtañ hiælpar til ad drepa hiñ Gamla Mañeñ ſem er Andſkote Bænareñar og alls Gudrækeligs Framferdis/ ſie hun ecke i þeirre Veru giørd/ þa er hun Hræſne. Heyrum hiñ gamla Syrach hier uñ/ Sa ſem þvær ſig epter hiñ Dauda/og ſnerter aptur dauañ Mañ / Til hvers gagnar hañs Þvottur ? Syr. 35. So er og ſa Madur er faſtar i ſynum Syndum/og giører aptur þær ſømu / Hvad vañ hañ med þvi ? Ad hañ audmykte ſig/ Hver mun heyra hañs Bæn? Eſajas kieñer oſſ i upplesnum Piſtle hverneg þeirre ſøñu Føſtu eige Hattad ad vera / ſem er / ad hiñ Ogudlige faſte fyrer ſyn vond Verk og Illvirkeñ fyrer ſyna Hugſan/ og þañeg ſkipar hañ DRottens ad leita. Vil eg þvi wt af þeſſum Eſajæ Ordum Hugleida ad þeſſu Siñe hverneg vier eigu ad leita Guds hvern vier ſo margfalldliga ſtyggt høfum.

Hiælpa oſſ O HErra til ad giøra ſo þetta þitt Verk/ ad vier þig fundeđ og fundnum halldeđ gietum. Bænheyr þad goode Gud fyrer Jeſum Chriſtū/ Am.

Vtleggingeñ.

HVerneg vier eigum Drotteñs ad leita/ þarf ecke langt epter ad leita/ þad seiger sialfur Drotteñ oss/ Jer. 50. med þessum Ordum: A þm̃ Døgum skulu Israels Syner koma med Børnum Juda/ þr skulu ganga an aflaats Grætande z leita Drotteñs Guds sijns. Gydingar leitudu hñs a hiñe sijdurstu Kvalañа Nottu mz Sverdū og Staungū/ med Lycktū og Logbrøndum/ Matth. 26. Vier skulum ei þañeg leita Drotteñs s̄ medkieñū ad vorar Synder hafa kvaled hñ s̄m var fræskil eñ Syndurunum/ Ebr. 7. Hverneg skulum vier hñs þa leita? Med Harmþrungnū og Sundurknosudum Anda/ þad er med sañre Ydran. Vegeñ vitū vier ad søñu aller til Christū/ eñ ꝥ fellur ecke øllū so liett ad ganga hñ. Eina christelega Ydran er hægt ad nefna/ eñ ꝥ veiter morgū bægt ad giøra hana/ jafnvel þoott oss breste alldrei Efne þar til/ sem eru Synder vorar og Ranglætingar/ er Dagliga stijga upp i Himeneñ fyrer Gud. Margur læst ydrast z jaata sijnar Synder fyrer Gude/ Eñ eg Ottast ad þegar Gud lijtur af Himnū ofañ yfer Mañaña Sonu/ þa mune hñ fiña so marga Pharaons/ Exod. 20. Sauls/ 1. Sam. 24. Jeroboams/ 1. Reg. 13. og Achabs/ 1. Reg. 21. Ydran/ þad er/ Hytur fyrer utañ Kiarna/ Sky fyrer utañ Vatn/ Visnadar Eykur Avaxtarlausar tvisvarsiñū upprættar so sem Judas Postule ad Orde kiemst i sijnū Pistle. Eñ Davids/ 2. Sam. 12. Josuæ/ Jos. 7. Ezechiæ/ Es. 38. z Peturs/ Matth. 26. Lijkar munu færre vera/ hvad Gud Nadarsamliga betre. Hvad er ꝥ þa Brædur M. s̄m eins christeleñs Mañs Ydran a ad hafa til ad bera? Tvent er ꝥ sierdeilis. 1. Ad hun sie heit og alvarlig. 2. Ad hun sie ecke ofsein. Hvad hinu fyrsta vidvijkur/ þa veit eg ad søñu ad hiñ Naaduge Gud þiggur opt af oss Viliañ fyrer Verked/ hvi hñ þecker vorn Vanmatt og Ofullkomlegleika/ Eñ i Ydranar Verkenu heimter hñ af oss ad vier fram̃ eggiū allt ꝥ vier til hofū og drøgū ecke af. Sa s̄m kiemur fram̃ fyrer Gud til ad jaata sijnar Synder/ z ad bidia um̃ Kvittun a þm̄/ z ecke wtheill er sijnu Hiarta af fremsta Megne ꝥ hønū/ ecke lætur Saalar og Lijkamans Krapta verda samtaka i þvi ad sundurmeria sitt Hiarta mz I-

hugan

hugan sina Illgiorda z Guds Gæsku/ syns Toomlætis og hns Riett-lætis/ sina Epta z Helvytis Ellds ö þau hafa forþienad. Eg veit ecke seige eg/ hvad miklu hñ er betre eñ Ananias z Saphira sm leyndu aþ Verde Akursins/ Act. 5. Þvi eins og þau lugu ad heilögū Anda er skynbarliga bioo i Postulunum/ So mætt þu og vita/ad nær þu kiem-ur i þiñ Bænastad/ þa stendur þu i Guds Auglite sm alla Hlute sier/ z jafnvel hin insstu Filsne þyns Hiarta rañsakar. Gabba þvi ecke Gud med toomre wtvortis Hegdan/ þvi hñ lætur ecke ad sier hæda/ Gal. 6. Og hafe þig sa Glæpur nockrū siñū hendt/ þa vit ad þ er ein hrööp-leg Synd i Guds Auglite/ jæ stærre eñ allar þynar Synder/ þvi hun apturhelldur öllū hinū er þu ætter ad afþvo med heitū Ydrunar Tær um. Giør þvi Ydran i Nafne Drottens/ giør Ydran seige eg/ og lat þig angra þ af Hiarta ad þu hafer kastad Hendunū til so vegleg-rar G.ds þionustu. Villt þu vita hvad mikla Ydran ad Gud heimter af þier fyrer Syndena/ þa vill hñ ad Beiskia Ydranareñar skule sam blooda Sæterd Syndareñar/ þar fyrer / nær þu med siælfum þier les þitt Synda Registur fyrer Gude/ þa hugleid hve miked Gaman edur Glede þu hafder af sierhverre Stoor-Synd sem þig rekur Miñe til/ z bid Gud ad slæ a Hiarta þitt mz Moisis Sprota/ ad þu meiger hrygg last so miked sm þu gladdest ædur/ og verder þu hier um Bænheyrdur/ sm æn alls Efa verdur ef þu bidur heitt / bidur Iduglega/ Joh. 16. og bidur i JEsu Nafne/ þa munt þu einkis Imissa/ þvi sw Glede er þu af syndsamligu Athæfe hafder/ z ablade þier Hrygdar i Guds Aug lite syddañ/ hun mun þier mz einū ædre og meire Fögnude endurgolldeñ verda. nær þu siñur ad þu ert koittur vid Gud/ eñ sloppeñ wr Diöf-ulsins Nete. Þess gietur Paulus/ 2. Cor. 7. Þier erud epter Gude hryggver vordner/ so þier hafed eingañ Skada af oss feinged/ þvi sw Hrygd sm epter Gude er/ hun verkar Ydran til Hiælpræðis/ hverrar ei þarf ad ydrast. Þegar þier vilied ydrast Brædur mynner/ og þier setied ydur uppa Doomstool ydar Hiarta til ad dæma sialfa ydur so þier verd ed ecke af Drottne dæmder/ 1. Cor. 11. þa æltted ecke Syndena epter

Mannligum þanka/ Vier fyrergiefum oss alltijd nockud sialfer/og finnū eitthvad til Afsøkunar. Konan bar Søkina uppa Orminn/enn Madurenn gaf Konunne Skulldena/ Gen. 3. Aaron seiger/ Eg kastade Gullenu i Elldenn og þar af vard þesse Kalfur/ Exod. 32. Eins erum vier aller Skapferner enn nu i Dag ef vier latū oss sialfraada/ og viljum ecke lata Guds Anda vid oss raada. Metum þvi ecke Synder vorar epter vorum Þootta/ helldur epter hans Heilagleika/ hans Riettlæte/ moote hverium þær giørdar eru. Metum þær epter JEsu saaru Pijslum/ epter þvi Lausnargiallde sem Gud hefur loked i voru Nollde/ þa munū vier sia hvad reidur Gud er þm̄ Syndunū s̄ oss jafnvel þyker lijted i spunned a stundū/ Þoott allur Heimurenn flyte i Taarū um̄ allan sin̄ Alldur/ þa megnade hn̄ ecke hina minstu Synd ad hreinsa i Guds Auglite/ nema hans Sonar Forþienusta giørde þau gylld. So stoor/ so afskræmeleg er Syndenn fyrer hns Doome/ enn Christs Forþienusta verdur eingum til Lids/ nema þeim sm̄ af Hiarta lætur sig angra Syndena/ ætla þvi ecke ad þu muner komast af vid Gud mz einfoonlis Jaatningu Munns sins/ nema Hugur fylge Maale. Sa sem alleina jaatar Syndena med Munnenū/ enn angrar hana ecke i Hiartanu/ hann er eins og sa er tekur Vmbuderna af Saarenu/ enn leggur ecke Plaastrenn þar vid. Guds Sonur er ad søkiu i Heimenn komenn til ad lækna þ sundurknosada/ Es. 61. Enn hvernig a hn̄ ad lækna þig Barn mitt ef Hiarta þitt er heilt z Obroted. Þar er eirn Gull-Kalfur nærre þvi i hvers Manns Hiarta/ þ er Verolld þsse sm̄ ad sierhver af oss hefur einhvern Afgudnad a/ epter þvi sm̄ hver er Lyndur til/ og jafnvel þeir sm̄ Gud elska vilia/ þeim er eins hættad og þeim/ er ad søkiu tilbaadu Gud i Jerusalem enn offrudu þo a Hædunum/ 1. Reg. 22. So er þad fyrer oss aumum Mønnū/ vær seiaumst laata Gud ganga þ/ enn flester af oss hafa þo einhveria Hiaa-Trw/ Sumer Rijkdoom/ Sumer Metord/ og sumer Munade sijna/ og a medann vier høfum þa fram̄ hia Gude/ þa er hætt vid ad vier ecke af Hiarta ydrumst/ þvi eigū vier ad brenna vid þa eins og Moises giørde vid Kalfenn/ hann brende hann til Ósku/ kastade honum i Vatn/ z liet

allann

allan Israel drecka hn i sig til Blygdunar sialpn þm/ ad þeir høfdu
leked Egyptalands Sotvirdingar framhia hinn lifanda Gude/ Exod.
32. Svo eign vier ad høndla vid Rachels Skwrgod þeim er hun situr
a og leiner/ Gen. 31. þad eru Neimuglegar Gyrnder Sælna vorra /
sem ecke eru audsienar øllum. Vier eigum ad læta Moisen brena þær
til Osku med Elldingunum af Sinai / og kasta þeim i Flood vorra
Ydranar Tæra/ og drecka þær sialfer upp so þær hverþe/ Exod. 32.
Alldeilis/og verde ad eingu/ þ vardar ad litlu þott vier støndn rauder
aþ Ovirdingu i Guds Auglite med Ephraim/Jer. 31. þvi hn sier þær
hvert sem er/Laban og Jacob kunnum vier ad pretta/Gen. 31. en ecke
Jacobs Gud/Ps. 94. þvi hn er Niarknana og Nyrnana Rannsakare/
og sier hvad i Myrkrunum er huled. Sundurrifed ydar Niørtu / og
ecke ydar Klæde seiger Drotten/Joel. 2. Gydingar pløgudu a þm Dog
um ad ryþa syn Klæde nær þm rann i Skap/ annadhvert þegar þm bar
nockur Sorg til Nanda/ edur þr vandlætu i Guds Stad/eins z Nræsn
aren Caiphas lietst giøra/Matth. 26. En hver Sorg skyllde oss meire
tilþalla en sw/ad vid høþn hinn gooda Gud styggdann/umm hvern skylldum
vier meir vandlæta en um sialfa oss / þvi eingum erum vier so margs
Ills medvitande/eþ ecke i Verkunn z Ordunum/þa samt i Nugreninng
unum. Eitt sundurrifed Fat gagnar til lytils/Sundurrydn vor Niørtu
med Ydraneñe/ z þa munn vier þinna ad jaþnvel vort Rietlæte er ecke
betra en nidlags Fat sem Esajas voltar i 64. C. þa munn vier hvad
best wllyta i Guds Auglite. Þegar vier athugum hvar þra vier erum
þallner/þa mun hann giefa oss eitt nytt Klædnad/so ad Mynkun vors
Falleysis ecke simest. Nu er þ ecke noog ad Niarta vort kløckne þyrer
Gude umm Stundarsaker/ef vier hverþn þo aptur til sømu Synda/þa
vill þad lyted gagna ad vier høfn audmykt oss þyrer Gude. Þeirre Yd-
ran er illa vared sm kggr Mannenn alleina uppa Nrygdena en ecke hurt
lekur Sektena. En vid þad er ecke ad þyliast Br. M. ad þre Ydran
er so hættad sm leiþer Mannenn ad vellta sier aptur i sama Saur. Sa
hin Oguðlige læte aþ synum vondn Vege/og Illvirken aþ sine Nug-
 san

ſan og ſnwe ſier til DRottens/ ſeiger Textenn. Nier er þad ad merkia Børn myn / ad Spamadurenn kallar ecke ad Meñ hafe ſnwed ſier til Drottens/nema vier tokū vora Illſku Breitne fra hans Auglite. Þad er alkuñugt hverſu ad hinn Gudlauſe Amon Sonur Davids Konungs breytti ſkamarliga vid Syſtur ſyna Thamar / ad hñ rak hana wt af Nwſenu/er hñ hafde vanbrwkad hennar Lijkama/2. Sam. 13. Eñ þo eigū vier eins vid Syndena ad breyta / þvi hun er ecke betra verd/ vier þeckium ecke hennar Lijte þ Blindu Holldſens/fyrr eñ Guds Ande rid ur Smyrſlum Ydranareñar a Augu vors innra Mañs/ Apoc. 3. Eñ nær hñ ſo giort hefur z vier fyrer Nad Guds þeckium vora Blygdan/ þa eigū vier mz ollu ad rydia Glæpunum burt wr Hiortum vorum/ og eingu ad leyna af þvi Satans Nerfænge ſem Gud hefur bolvad/Joſ. 6. helldur brenna þ upp til kalldra Kola/ ad ſvo miklu Leite ſem møgulegt er i þſſū daudliga Lijkama/ og Guds Giæſka fær i oſſ verkad. Og fyrer þvi ad þſſu er ſo vared/ þa eigū vier Daglega ad endurnyia vora Ydran/þvi Daglega æ hinn gamle Adam i oſſ ad dreckiaſt z deydaſt. Ecke ſeige eg þ/ad Meñ giete Syndlauſt lifad/ þad er Guds eins ad ſyndga ecke/eñ þ er Gudhrædds Mañs ad ydraſt Syndareñar z rada Boot a henne/eñ Gud tilreiknar ecke þeim ſm̄ eru i Chriſto þær Synd ernar ſm̄ ad Ovilia edur Mañligū Breiſkleika kuña ad henda oſſ/ Nitt vill hñ ad Meñ ſkule Daglega ydraſt/þvi Daglega ſyndgū vier z for þienum ecke añad eñ Straff. Gud hiælpe oſſ/ef vier ſegdum ad vier hefdum ei Synd ſeiger Johañes/1. Piſt. 1. þa drøgum vier oſſ ſiælf er a Tælar/z Guds Sañleike er ecke i oſſ. Jæ/allt vort Lijf er ei nema Synd/være þ ecke bætt fyrer Guds Sonar Dauda/ begar vier hugdū ad lifa einn Tyma Syndlauſt æfram/z vier lytū aptr nær hñ lidenn er/ þa mætte oſſ hrella vid þvi ſm̄ vier hugdū beſt ad giora/ og ſo margt Augnablik ſ er þar i/ ſo margr Þyrne. Broddur munde ſtynga Sælu vora/nema DRottens Forþienuſta hefde giort Athafner vorar gilld ar i Auglite hins ſtranga Doomara. Gud næde oſſ fararadar Mañeſkiur hverſu ad vier erū under Syndena ſellder. Sa ſ vill ſkoda Stiot

nu

nu nockra i eiñe Skoonar-Pyppu/ hñ skal leita leinge ad heñe ꝺdur eñ
hñ fær komed Auga a hana/ z nær hm̃ hef: þ fekest/ er hñ so Skiælþ-
Hendtur ad hñ varla fær vidhalldest/ so ad hñ ecke misse hana aptur.
So eru vier i Andligũ Efnũ/ vier skulũ fyrst leinge þvinga hiñ gam-
la Mañeñ ꝺdur eñ vier fañ hina blessudu Jacobs Stiørnu/ Num.
24. JEsum tiett siena/ z nær vier þ ødlast høfũ/ þa eru vorar Trwar
Hendur so Ostyrkvar/ ad þar er nærsta hætt vid ad hun kuñe ad hver-
fa oss aptur/ nema Gud styrke vora Armlegge. Jæ/ hiner bestu af oss
eru eins z fylgespakur Hundur/ hañ reñur ad søñu Vegeñ epter sinũ
Hwsbonda nockra Stund/ eñ ef hñ sier eitt Dyr/ eiñ Saud/ eiñ Hest/
eiñ Titling/ þa hleipur hñ epter þvi. So eru og vorar Hugreñingar/
vier reñum þm̃ til Guds i vorũ Bænũ under hñs Orda Heyrn/ a vor-
um Ydrunar Tijmum/ og kañ skie nockrer optlega þar fyrer utañ/ eñ
strax sem þar flijgur fyrer oss eitthvert Glis Veralldareñar/ einhver
Abata Von/ eitthvert Reide Efne/ eitthvert Broslegt sem oss þyker
Skiemtan ad/ jafnvel þott þad a stundum sie Naunganum til Hneisu
og Ohroodurs/ þegar þetta edur añad þvilijkt sm̃ Verolldeñ er full af
bregdur fyrer oss/ þa bregdũ vier opt af Vegenũ/ z hlaupũ epter þssu/
og gietũ vier þa lijtt undañfareña Synda er oss urdu so beiskar i Yd-
raneñe/ ad þar var ecke Fridur i vorũ Beinũ fyrer Guds Ognan/ Ps.
38. Ef vier latum oss villa Oflangt epter slijkum Hiegooma. Nu er
þar bo eingeñ sm̃ kuñe ad vardveita so vel sitt Hiarta/ Jæ/ eg mæ segi-
a Muñ z Hendur/ ad ecke verde a fyrer hm̃ i þssþættar Hlutum/ z þ
Daglega/ fyrer þvi siaum vier og/ ad vier hvern Dag/ jæ/ a hverre
Stundu høfũ noog Ydranar Efne/ z er þss betur/ þss optar/ þvi sa er
sier temur þad Hugarfar/ hañ lærer bæde ad sia gior epter Athøfn-
um sinũ/ so og er Lijklegt ad hñ mune ecke hverfa aptur til Stoorglæp-
aña/ þvi ef hñ so lærer ad ydrast Daglega þrra Bresta sm̃ hñ þær var-
la edur ecke vidgiort/ þa mun hm̃ i Hug koma/ hvad sært þ mune kvel-
ia hñs Samvitsku/ ef hñ skyllde rata i nockurn Ogiørning. So eigũ
vier nu ad leitast vid ad afmæ Lijkama Syndareñ"/ Rom. 6. Þad er illa
bygt

bygt ad brioota eitt gamallt Hws nidur & tilla þvi upp aftur af sömu
Kofū. Meñ skulu ecke einasta deyda hiñ gamla Mañeñ er sig fordiarf-
ar i Gyrndū Villudoomsins/ helldur æ þar ad upprysa eiñ nyr Mad-
ur sa ed life i Heilagleika & Rietlæte ꝥ Gude Afeñlega/ añars geing-
ur hiñ aftur/ og eiñ Diøfull sm̄ Einusiñe er wtrekeñ/ hñ tekur siø ad-
ra Anda sier verre/ Luc. 11. og hverfur aftur i þad Hws hvadañ hañ
wtfoor. Giætum ad hvernig þr hafa breytt sem af Hiarta hafa yd-
rast. Petur var miklu Trwarsterkare epter ꝥ hñ hafde til fulls græt-
ed þad hñ hafde Trwna mist/ Matth. 26. og fieck so meire Næd eñ
hñ mist hafde/ Act. 2. Eiñ stoor Syndare sm̄ af Hiarta ydrast hefr/
hñ er miklu lyklegre til ad standa stødugur/ helldur eñ eiñ sm̄ meinar ad
sier hafe eckert a orded/ og er af Møñum goodur halldeñ. Gude er og
miklu þægre soddañ Stoorbrota Mañs Ydran og Elska til Guds sm̄
oftast mikel er/ af þvi honū fyrergafst mikid/ Luc. 7. helldur eñ Yd-
runarlaust Meinleise þss er lyted edur eckert fiñur til Synda siña/ þar
fyrer sie Ydraneñ so heit/ so kroptug & so alvarlig/ ad ꝥ beiskest i vorre
Sælu sem ædur þotte sætt i Lyfernenu/ og ad þad kvelie oss i Hiarta-
nu/ er ædur gladde i Holldenu / so oft sm̄ vier miñumst a vorar eigeñ
Synder/ edur heyrum þær af ødrum drygdar/ og þa munum vier skyd-
ur aftur a ny samþyckiast þeim Glæpunum er DRotteñ hefur oss eitt
Siñ kvitta giefed. J Exod. 29. stendur ritad um̄ Breñefoornernar/
sm̄ & voru Syndafoorner/ ad þær ættu med heilu Lyke ad uppbreñast.
J Lev. 1. Er Kieñemøñunū skipad ad þvo Jñible soddañ Breñefoorna
og svo Fæturnar. Nu bydur St. Pall oss Rom. 12. Ad vier skulum
Offra Gude Lykame vora/ eina lifande Foorn/ heilaga/ Gude þæge-
liga/ þad er sw Breñefoorn er hm̄ lykar i hinu Nyia Testamentenu.
Þvoum vor Jñibleñ/ þvoum Hiarta vort/ bleytū þad wt i heitum Yd-
runar Tarum/ þvoum Fætur vorar af þm̄ Saurendum er þær hafa
atast i a hinū breida Vegenum sm̄ liggur til Glotunareñar/ Matth.
7. DRotteñ sagde vid Petur Joh. 13. Sæ sem þveigeñ er hañ þarf
ecke ad þvo nema um̄ Fæturnar. Frelsareñ droo hier Dæme af þm̄ sm̄

Laug

Laug edur Bad taka/ Þr þvo Fæturnar ſijdarſt þegar Likamen er allur þveigeñ. O Guds Born/ vier erum ad ſøkiu aller þvegner/ i Skyrnarlaugeñe i hveria JEſu dyrmæta Blood er wtrunned/ eñ vorar Fæ'ur hafa ſijdañ geinged a vondū Veige/ og daglega eigū vier Leid i ſt-gnū Fen og Ovege þeſſarar Veralldar. Eingeñ er ſo vel Skoopatadur/ Eph. 6. So reidubweñ ad fram̄ fylgia Evangelio Fridareñs/ ad ei ſletteſt nockud uppa. Forgiefeñs erū vier i Skyrneñe afþvegner nema vor iñre Madr ſkyreſt daglega i Tara-Floode vorrar Ydranar. Þad er ecke noog ad vera ſkyrdur i Jordan/ vær ſkulum og ſkyraſt i Mara/ Exo. 15. Þvoñ þvi Hiartad ſm̄ er Bruñur Illſkuñar/ af hveriu fram̄ koma vondar Hugſaner/ Matth. 15. Med chriſteligre Ydran/ hreinſū Fæturnar med ſama Hætte/ og hiñ Ogudlige læte af ſynū Vege/ legg ium ſo þeſſa Foorn uppa DRotteñs Alltare. Þegar Aaron hafde helgad Samkundu Tialldbwdena og Verkfære Þioonuſtugiørdareñar z lagt Breñefoornena uppa Alltared/ þa gieck Elldur wt fra Drottne z forfærde þvi/ Lev. 9. Þegar hin Nyia Tialldbwd Guds ſ̄ er Hiarta eins ængrads Syndara/ þegar hun er hreinſud og helgud med Ydraneñe/ þa mun heilagur Ande i þvi kyrtaſt i einum Ellds-Loga/ og upp kveikia i þſſ Mañs Hiarta eina breñande Elſku til Guds/ er hønū ſo margar Synder hefur tilgiefed/ ſa ſm̄ heñe hefur eitt Siñ nad/ hañ hefur nad þvi gooda Hlutſkiptenu/ hønum mun hægra ad mootſtanda Syndeñe ſo leinge hun ecke ſlockn̈/ þa er ecke hætt vid ad hū̄ læte Syndena i ſier drottna / Hun uppbreñer allt Sorp Veralldligra Gyrnda i Hiartanu. Þegar Gedeon hafde lagt Breñefoornena uppa Kletteñ/ epter þvi ſem Eingell DRotteñs baud hønū/ þa riette Eingilleñ ſiñ Staf wt er var i hñs Hende z ſnerte Foornena/ og þar ſpratt Elldur upp af Biargenu/ og forfærde Kiøtenu og hinū Oſyrdu Braudunū / Jud. 6. Legg þyna Foorn chriſteñ Madur uppa þañ Stein ſm̄ Uppbyggendur forſmædu/ Pſ. 118. Þañ wtvalda Hirningar Stein er Gud hefur ſett i Zion JEſum Chriſtū/ Eſ. 28. Þar mun Elldur wt fra hønū ganga/ Jꝛ/ eiñ breñande Elſkuñar og Trwareñar Elldur ſm̄ upp-

uppſendrar þyna Foorn/ ſo Gud ſm̃ byr i Hædunum lukte eiñ ſæleiks Jlm þar af/ z heþe eg nu ſo um̃ þ̄ nockud talad hverſu ad Ydraneñ eige Kroptug ad vera til Apturhvarfs fra Syndunū z til Mootſtødu þm̃.

Nu þott ad Meñ ſieu um̃ þ ſañfærder i Hiarta ſynu ad eingeñ kuñe ad eignaſt eilyþt Lyf/ nema ſa ſm̃ aþ Hiarta ydraſt Syndaña z lætur aþ þm̃/ þa erū vier ſo treger til þſſa Verks/ og vier lætū oſſ allt añad meir um̃hugad vera. Seiged mier/ hver er ſa ed ſeige/ þar er noog z Tyme til ad verda ryfur? til ad taka Veitſlur z Virdingar? til ad reiſa til Gieſtahods? Seiger ein Jomþru/ þar er noogur Tyme til ad giptaſt eþ heñe bydſt þ Raad ſ̃ heñe lykar? edur ſa hvers Aſne edur Naut ad fell ur i Pitt/ ad þ ſie noogur Tyme til ad draga þ upp? Eda eþ Elldur kviknar i eins Mañs Hwſe/ad noogur Tyme ſie til ad ſlockva hañ? Eñ til þeſſ ad kveikia vora Lampa/ til ad þagna Brwdgumanū Chriſto/ Mitth. 25. til ad draga ſialfa oſſ upp wr Fene Syndaña/ til ad ſlockva Bal Syndaña ſ̃ Dioþulleñ hefur uppſendrad i Hiarta voru/ til þeſſ køllū vier ad alltyd ſie noogur Tyme/ eins z heþdū vier Feſte=Bref aþ Gude uppa Lyþdagana. Þier vited hvad St. Pall ſeiger/ Gal. 5. Holld ſins Verk eru opeñber/ ſm̃ eru Hoordomur/ Saurlyfe/ Ohreinleike/ Lauſung/ Skwrgoda Dyrkan/ Fiolkinge/ Fiandſkapur/ Þrætur/ Kappgirne/ Þrætkan/ Sundurþycktia/ Flockadrættur/ Ohund/ Mañdrap/ Ofdryckia/ Oþneitſla/ og þeſſu lykt/ hvad eg ſeige ydur þ z hefe adur ſagt/ad þr ed þvilykt giøra/ erþa ecke Guds Ryke/ ſeiger hañ. Nu hafa aller af oſſ þramed eitthvert af þſſu edr þvilyku/ kañ ſkie leingſt Allt urs ſyns/ z ſumer ecke eñ nu aþlæted/ eñ vier vitū ecke nær ſagt verdur/ Þu Daare/ a þſſare Nottu munu þr þyna Saal fra þier taka/ Luc. 12. z ſumer þaa einga Advørun. Ecke kaſtar Daudeñ øllū fyrſt i Banaſængena. Margur deyr ſo hañ ſier ecke Daudañ fyrer Augum ſier/ J einu Augnabragde/ i Svefne/ midt i Syndunū kipper hañ ſumum i burtu/ Eñ þu veitſt ecke hvad hellſt af þſſu ad þier mune ætlad. Seig mier þa i Guds Naþne/ ſeig mier/ er þar alltyd noogur Tyme til ad ydraſt? er þ viſurlegt ad draga ſyna Vm̃boot undañ i Trauſte længra Lyf.

Lijkdaga/ eins og Heiþdum vier giørt Sattmæla vid Daudann ? Vor Daudastund er alltijd/ þvi skylldi vor Ydrunarstund alltijd vera/ Þu seig'/ þad tekst mier ecke/ þvi medann eg syndga get eg ecke ydrast/ þ er satt/ þvi Ydranenn kiemur ecke fyrr enn epter Syndena/ Gud giæfe ad hun kiæme þo jafnann strax ad henne drygdre/ og mundum vier sialldnar synd- ga/ fyrst þvi verdur ecke ækomid ad vier hugsum til þess nær Synden grijpur oss/ hvad heist Ydran þar verde a epter ad fylgia eff Synden æ ad verda oss yfyrergiefenn. Gud giæfe vier villdum giøra eins z Dwfa Noa/ Gen. 8. Hun flaug wt og kom aptur strax med eitt Oliu-Kvist i Munnenum sem var Fridar-Merke. Gud giæfe seige eg ad vier villdum eins giøra þegar vier flijugum wt aff Guds Ørk med syndsamlegu At hæfe/ ad vier villdum þa hverfa strax aptur i Ørkena/ og fridmælast vid Gud/ og ecke lijkiast Hrafnenum er allrei kom aptur/ Gen. 8. Br. M. So leinge sem vier erum i Syndunum/ so leinge erum vier under Guds Reide / Joh. 3. So leinge vier æn Ydrunar lijfum erum vier under Satans Vallde/ Act. 26. Vitstola mæ sa vera sem þetta vill eiga yfer Hofde sier : Enn Gud frambijdur sijna Myskunseme med þm Skilmæla/ J Dag J Dag mædann þu heyrer mijna Rødd þa forherd ecke þitt Hiarta. Ps. 95. Diofullenn heiter oss og Guds Myskunseme med þessu Skilyrde : A Morgun/ A Morgun/ enn ædur enn þesse Morgun kiemur/ þa kannt þu ad vera uppvaknadur i Helvijte og Kvølunum. Esau kom seint med Blessanena/ þvi foor hann a Mis vid Blessanena/ Gen 27. Pharao þuste epter Jsrael wt i Hafed rauda/ Exod. 14. enn villde snijra sier aptur til sama Lands er Siooren gein yfer Hofde hm/ enn þad var þa allt um seinna. O þu syndug Manneskia þu sem meinar ad þar sie alltijd noogur Tijme til ad ydrast/ þeink a þetta Dæme/ Eff þu geingur Otta laust æfram i hinu rauda Hafe bloodugra Synda z Jllgiørda/ z þeinker alldrei til Apturhvarfs/ hvad veitst þu nær Guds Reide-Flood steipest yfer þig ad þier Ovørum/ so þu gieter ecke aptur snwed. Spar- ed Tijmann seiger Paulus/ Eph. 5. Þegar vier hofum mikid ad sijsla Br. M. et oss þyker æliggia/ þa køllum vier hvern Tijma/ hvert Augna

 blik

blik ad vera dyrmætt. O seiged mier/ liggur oss a nockrū Hlut so miøg sm̃ ad komast i Sætt vid hiñ Almættuga/ þo lætum vier oss so lÿted þar um̃ ant vera. Eþ nock: slepper goodu Tækesære til ad framkvæma einhvern Hlut sier til Gagnsmuna þa hlæū vier ad honū/ eþ vier ecke heyrdū um̃ hñ/ aumkum hañ og ætelium eþ hañ er vor Vinur/ hende þad oss siælfa/ þa ydrumst vier epter/ eñ Dioþulleñ hlær ad oss ad vier forsoomū ad taka a moote Guds Giøf medañ hun er fyrer Hondum. Margt kalla Meñ Heimsku i Verølldeñe/ z hver aþ oss hlær ad ǫðrū/ eñ eingeñ er þvilÿkur Daraskapur sm̃ sa er oss marga hender/ þ er ad skioota Ydraneñe a Frest. Hañ er syndgar i þvi Trauste ad hañ mune gamall verda hañ er lÿkur þm̃ er brÿtur Skip sitt i þeirre Von ad hñ mune komast til Lands a Flaka einū. Eg heþe ædur sagt ad Syndeñ verde ecke þyrergieþeñ nema ad Ydraneñ ad nockru Leite sambiode heñe/ hveriū Deige næger sÿn Pinning seiger Endurlausnareñ/ Matth. 6. Munde þ ecke verda oss noogu þungt ad ydrast a hveriu Kvollde fyrer hvørs Dags Synder/ eþ vier heþdum þeirra Registur vel uppskriþad i Hiartanu? Þott ecke skiootum vier þvi a Frest Dag epter Dag/ Aar epter Aar/ Mun ecke þsse Byrde verda nockud þung um̃ sÿder? Sa sm̃ er ødrū hædur og a ad viña Dags-Verk/ eþ hñ forsoomar framañ aþ Deigenum/ mun hñ ecke þess betur meiga herda a sier þegar hñ tekur til Verksens? Sa s̃ heþr i Vngdoomenū lÿtels agtad Syndena Mun ecke Ydranen verda honū þess þyngre i Elleñe ef hñ a Guds Rÿke ad erþa? Vier vitū ecke hvad gamall David var þegar hñ sagde ad Syndernar væru sier ofþung Byrde vordnar/ Hvad mundu þær ecke vorded haþa heþde hñ dreiged þær undañ allt til Daudañs. Eingeñ er sa aþ oss ad hñ legge hinar þÿngstu Klyfiar a hiñ veikasta Eyk/ og þo viliū vier kasta allra vorra Lÿþdaga Syndū uppa vorn Hrygg þeg' vier erū so Ellemooder ad vier høþum noog ad bera siælfa oss. O hversu vÿselega var þ þvi giort aþ David? er hñ beidde Gud ad læta sig ecke giallda siña Vngdoms Synda/ Ps. 25. Eitt Sær er hægast ad græda medañ þad er nÿtt. So er og Syndeñ/ hun verdur best læknud ad ferskum

Gior'

Gierninge. A Morgnana faka Men̄ Læknisdom in̄ a foomañ Maga. Ydraneñ er Lækning Syndarenar/ tem þier hana Barn mitt a Morgne þyns Alldurs/ medañ þu fullhraustur ert/ Þeink a þin̄ Skapara i Vngdome þynū ædur eñ þe vondu Dagarner koma/ z þu seiger/ Þad lykar mier ecke/ Eccl. 12. Paulus skipar oss ad krossfesta Holldid/ Gal. 5. Eñ þ er lytill Kross þyrer hin̄ gamla Adam ad bana hm̄ þ sm̄ hn̄ gielur ecke hapt Skiemtan ap leingur/ þad er ad vyssu ad offra Gude þvi hallta z lamada/ Mal. 1. og mæla hm̄ med Mæler hins Framanda/ eñ Fiandanum med Israels Mæler. Þyrm Elle þiñe ef þu kant heñr ad byda/ z byder þu ecke/ þa munt þu fiña ad þu hefr eingañ Ska da nær Kvølld þiñar Æfe kiemur/ þott þ sie um̄ Middeige þyns Alldurs edur japnvel þyrr. Veit eg ad Gud hefur mørgum snwed a synū gomlū Allore/ eñ under þvi er ecke ad eiga/ þott hn̄ sie Myskunsamur/ hn̄ hepur alldrei lopad ad læta þañ kasta Ellebelgnū til ad ydrast/ s alldrei þeinker til ad apklædast hinū gamla Adam mzañ hn̄ fullhraustur var. Þu giører mig ungañ aptur so sem eiñ Ørn/ seiger David : Ps. 103. Þad er an Epa þss vegna/ ad David endurnyiade syna Ydran Daglega. Eru ecke Tolp Stunder i Deigenū? seiger Endurlausnareñ/ Joh. 11. Eg heyre Vyngards Herrañ liet Verkameñ leigia um̄ ellepta Stund/ Matth. 20. eñ sydar ecke. Veit eg ad Gud hepr mørgum i Andlætenu myskunad/ z hn̄ myskunar øllū s hn̄s Nadar leita/ eñ þar munu Dæmeñ pærre vera/ ad sa hape snwed si ap Hiarta til Guds i Andlætenu/ sm̄ hn̄ porsmæd hepur alla Æpe syna. Spamadureñ seiger i Textanū : LEited DRottens medañ hañ er ad piña/ kalled a hn̄ medañ hn̄ er Nalægur/ so sm̄ giøre hn̄ Rad fyrer þvi / ad sw Tyd kuñe ad koma/ ad hn̄ læte sig ei leingur piña/ ad hn̄ vilie ecke framar vera Nalægur/ ad hn̄ vilie ecke heyra þott vier margfalader sieū/ z wtbreidū badar Hendur vorar/ Es. 1. ad hn̄ iñeloke sig i einu Skye s eingeñ Bæn kiemst i giegnū/ so sm̄ Jeremias ad Orde kiemst/ Thren. 3. O Guds Børn/ lætū oss/ lætū oss ecke byda epter þre Tyd/ hver veit nær hun er? hver veit nær Mæler Syndaña er uppfylltur? hver veit

nær Høfud-Eingelsiñs Lwdur kvedur vid i Skyū Himens? Snwed ydur þvi til Drottens Vnger z Gamler/ Ryker z Fatæker/ Volldug er z Vesæler/ þa mun hñ myskuna oss/ z til Guds vors/ þvi hia hønum er mikil Fyrergiefning. Eingeñ Hlutur er hm̄ Omattugur/ Luc. 1. So er z eingeñ Mæler hñs Myskunar/ fram hñs Kniam hefur eingeñ synelande fared/ sm̄ hñs leitad hefur med Angre z Trega. So fliott sem David jatade Afgiørd sijna/ so fliott liet Drotteñ seigia hønū/ Gud hefur þijna Synd i burt teked/ 2. Sam. 12. Manasses stynur ecke fyrr i bøndunū/ 2. Par. 33. eñ ad hñs Misgiørder eru fyrergiefnar i Himnenū. Miñ Herra JEsu/ þu sagder Fordū vid Simon/ Luc. 7. Þeim sm̄ lijted er fyrergiefed/ hñ elskar lijted. Herra/ þar er eingeñ af oss sm̄ hier liggū a þiñe Fotskør ȯ lijted er fyrergiefed. Mørg Tiju Þusund Punda eru oss uppgiefeñ hinū versta Skullda Þrioolū. Herra/ ef þ er mogulegt/ þa gief oss ad vier elskū so miked/ sm̄ oss er tilgiefed. Vier erū fortapader Syner/ sm̄ hofū sooad vorre Fødurleyfd/ eñ leitum þo aptur til Fødur Hwsa/ Luc. 15. Drotteñ þu hefur ruñed a Veg f oss og breidt wt þiñ Fadm a moote oss/ þu hefur mætt oss a midre Leid og teked Fagnande i moote oss/ Lat oss þvi alldrei gleyma/ z alldrei verda i so frafleitt Siñe yfergiefna/ ad vier hverfū burt aptr til ad eta Draf med Svijnū/ helldur ad oss smackest so þijnar Vister/ þijner Vxar og aled Fe/ Luc. 14. er þu tilreider oss hier i Nadeñe/ ad vier meigū sitia til Bords mz Abraham/ Isaac og Jacob i Dijrdeñe/ Matth. 8.

Vanheir þad goode Gud fyrer JEsu Christi

Forþienustu/ Amen.

Fioorda Suñudag Epter Paaska.

Gudspialled/ Joh. 16. Cap.

JEsus sagde til sijña Læresveina. Nu fer eg til hañs sem mig sende/ og eingeñ af ydur spyr mig ad/ Hvert fer þu? Helldur af þvi ad eg talade þta til ydar/ þa uppfylltest ydar Hiarta af Hrygd. Eñ eg seige ydur þo Sañleikeñ/ ad

ad þad fare ydur/ ad eg fare hiedañ. Þvi ef ad eg fer ei i burt hiedañ/ þa kiemur eige Huggareñ til ydar. Eñ ef eg fer i burt hiedañ/ mun eg senda hañ til ydar. Og þa ed hañ kiemur / straffar hañ Heimeñ um̃ Syndena/ og um̃ Riettlæted/ og um̃ Doomeñ. Um̃ Synd ena/ af þvi þeir trwdu ecke a mig. Eñ um̃ Riettlæted/ þviad eg fer til Fødursins/ og epter þad siae þier mig ecke. Eñ um̃ Doomeñ/ þvi ad Hofdinge þessa Heims er dæmdur. Eg hefe eñ nu margt ad seigia ydur/ Eñ þier kuñed ecke ad siñe ad bera þad. Eñ nær ed sa Sañleiksins Andeñ kiemur/ þa mun hañ kieña ydur allañ Sañleik/ þviad hañ talar ecke af sialfum sier/ helldur hvad hañ heyrde/ þad talar hañ / og hvad epterkomande er/ þad kuñgiører hañ ydur/ hañ same mun og auglysa mig/ þviad af mijnu mun hañ þad taka og kuñ giøra ydur. Allt hvad helldst Fadereñ hefur/ þad er mitt. Þar fyrer sagde eg ydur / ad af mijnu mun hañ þad taka/ og kuñgiøra ydur.

Exordium.

Eg mun bidia miñ Fødur seiger Endurlausnareñ/ Joh. 14. Og hañ mun senda ydur Eiñ aññañ Tals-Mañ/ hañ er blyfe hia ydur Eylijflega/ Anda Sañleiksins/ hvern Heimureñ fær eige medteked/ þvi hañ sier hañ ecke/ og þecker hañ ecke/ eñ þier þecked hañ/ þvi hañ mun blyfa hia ydur og i ydur vera. Lærefveinar Herrans voru Sorgbitner af þvi ad hañ sagde þeim fyrer syna Burtfør til Fødursins/ Joh. 15. So sem vier strax heyrdum af Evangelio. Eñ til þess ad þeir skylldu ecke allt Ofmiøg sturlast þar af / þa gaf hañ þeim þetta blessada Fyrerheit/ hvert hañ efnade strax epter sijna Himnafør/ þar hañ sende Heilagañ Anda yfer þa med miklum Krapte og Undrunum/ Act. 2. Er fylgde þeim æ sijdañ i øllum þeirra Embættis Utrettingum / Og fañ hiñe Þriedu Guddoomsins Persoonu eckert Huggunarsamligra Nafn ad giefast eñ þetta/ ad hañ sie vor Tals-Madur/ Rom. 8. þvi ef Gud er med oss hver er þa a mote oss? seiger Postuleñ. Eñ ad H. Ande sie Gud/ ber Skijrneñ vor lioosast Vitne um̃ hvort eige være þar til ønnur Røk/ þar vier verdum i hñs Nafns skijrder æsamt Fødur og Sonar/ Matth. 28. Hañ er vor Tals-Madur i Hørmungunum/ þvi hañ kieñer oss ad fyrer þær byriar oss iñ ad gaanga i Guds Rijke/ Act. 14. Vor Tals-Madur i vorum Veikleika/ þvi hañ ber vorum Anda Vitne um̃ ad vier sieum Guds Børn/ Rom. 8. Vor Tals-Madur hia Gude / þvi hañ bidur fyrer oss med Oumrædeligum Andvørpunum: Vor Tals-Madur i þvi ad undervijsa oss/ þvi hañ leidet oss i allañ Sañleika: Vor Tals-Madur i Efasemdeñe er oss optliga hender / Søkum vors Overdugleika / þvi hañ er Pantur

vorrar

vorrar Arfleifdar / Eph. 1. Eñ so sem þad ad Einum Tals-Manne heyrer ecke
all:ina til ad forsvara og afsaka þañ er hañ ad sier tekur/ og Hughreysta hañ og
undervijsa hverneg hañ skule haga sier fyrer Doomaranum edur sijnum Herra /
helldur og er þad hañs Embætte / ad mootstanda hañs Ovinum / og ad sañfæra
þa sem a moote mæla/ So er þad og heilags Anda Verk/ ecke alleinasta ad hugga
Guds Børn/og leida þau i allañ Sañleika/helldur og ad straffa og byrgia Muñ
eñ a þeirra Ovinum. Þetta Embætte H. Anda er iñefaled i þeim Ordum / er
Guds Sonur talar hier i Evangelio/ ad hañ mune straffa Heimeñ um̃ Syndena
og um̃ Riettlæted og um̃ Doomeñ: Og fyrer þvi ad þau þykia ecke so audskileñ/
Þa vil eg læta þad vera Iñtak miñar Einfalldrar Rædu i þetta Siñ ad wt-
skyra þau. DROTTENN hiælpe þar til med Nad sijns Anda I JESV
Nafne / AMEN.

Vtleggingeñ.

NAEr hañ kiemur mun hañ straffa/ edur Sañfæra Heimeñ um̃ Synd-
ena/seig:s Endurlausnarin. Eingeñ Efe er a þvi Br. M. ad þetta
sie ad skiliast um̃ hina stooru Vantrwareñar Synd hver ed drottnade i
Heimenu framar Ventu a Niervistar Døgũ vors Lausnara: Eg sege
i Heimenum/ þad er i Vantrwareñar Børnum/ Eph. 2. Svo ad bæde
Gydingar og Heidingiar voru under þessare Synd/ þar Gydingar Osk-
udu Teikns seger Paull/ 1. Cor. 1. Eñ Gricker (þad eru Heidingiar)
leitudu ad Speke/ hiner villdu ecke trwa nema þeir sæe Teikn z Stoor
merke/ og þoott þeir mørg sæe/ Oskudu þeir samt Teikns af Himne.
Þesser leitudu ad Speke og meintu ad þeir med Natturuñar Skilninge
feinge griped hiñ Orañsakanliga Guddoomsins Dyrdar Liooma/sem
uppfyller bæde Himen z Iord/ hvern Guds Son: var sendur til ad op-
iñbera. Eñ fyrer þvi ad hañ vard Gydingum ad Hneixlan/ eñ Grickium
ad Heimsku fyrer þeirra Vantrwar saker/ þa var heilagur Ande wt-
sendur til ad sañfæra Heimeñ um̃ þeñañ Guds Sañleika. Ad þetta so
eige ad skiliast/ er Deigenũ lioosara af Orsøkeñe er Drotteñ færer hier
til/ sem er þesse: Af þvi þeir trwdu ecke a mig. Nañ talar um̃ þetta so sem
eiñ undañfareñ Hlut/ eñ þa var allareidu komed ad hañs Burtfør til
Fodursins. Nu er þad kuñugt hversu lioos er ad voru Spadoomarner og
Ritningarnar sem af hm̃ voru/ hveriar hañ baud þeim̃ ad rañsaka/ Joh.
5. samt villdu þeir ecke læta hañ drottna yfer sier. Þeirra eigeñ Sende-

Meñ

Meñ bæru Vitne um̄ ad alldrei hefde nockur Madur talad ſo ſm̄ þſſe talade/ Joh. 7. Þo ſøgdu þr ad hn̄ Gudlaſtade/ þeir ſæu hn̄s Krapta verk/ og jatudu ad eingeñ kyñe þvilijkt ad giøra/ nema Gud være med hønum/ Joh. 3. ſamt bæru þeir ſier þa Ohæfu i Muñ ad hañ være Samverſkr z hefde Diøfuleñ/ Joh. 8. Þeir høfdu fyrer Augunū hn̄s allra heilagaſta Lijfferne/ þo kølludu þeir hn̄ Ofneytſlu Mañ z Vijn ſvelgiara/ Vin Tollheimtumaña og Berſyndugra/ Matth. 11. Þeir kuñu ecke ad ſtraffa hn̄ um̄ nockra Synd/ Joh. 8. Þo kløgudu þr hn̄/ ſo ſm̄ hañ ed fraſnere Foolkenu z bañade ad giefa Keyſaranū Skatt/ Luc. 23. Þeſſe var ſw Gudlauſa Vantrwareñar Synd ſm̄ Jeſus hier um̄talar/ hun verdur og a Stundū kollud Synd i Ritninguñe framar ødrum Syndum. Vm̄ Jeroboam ſtendur offda i Konga Bookunum/ ad hañ hafe komed Iſrael til ad ſyndga/ 1. Reg. 12. Þad er til Vantrwar z Afguda Dyrkanar: ef þier værud blinder (ſeiger Lauſnareñ vid Gydingana) þa hefdud þier ecke Synd/ eñ nu þar þier ſeiged vier ſiaū/ þa blijfur ydar Synd / Joh. 9. Hvar eige kañ añad meint ad vera eñ Synd Vantrwareñar/ þvi þ͛ utañ hana høfdu þr þo margar Synder/ Ja/ þſſe er ſw hrædelega Synd er hn̄ um̄talar/ Joh. 15. 22. 24. Hefde eg ecke komed z talad til þra þa hefdu þr ecke Synd/ eñ nu hafa þr ecke þ þeir kuñe ad ſkijla Synd ſiñe med/ hvar fyrer miñ HErra: Þvi hefde þſſe eina Synd i burtu vered þa hefdu all^r hinar afmædar orded. Ja eñ aptur/ hefda eg ecke giørt þau Verk a medal þra ſem eingeñ kañ ad giøra þa hefdu þr ecke Synd/ eñ nu hafa þr ſied þau/ z hata bæde mig z miñ Fødr/ og þta er ſw ſtoora Vantrwareñar Synd ſm̄ øllū ødrū framar Synd kallaſt i Ritninguñe/ hvar fyrer? Þvi ad medañ hun blijfur / blijfa allar adrar. Lækning Sælareñar og allra vorra Meina er alleina ſw Forlijkun ſm̄ Jeſus giørt hefur er hn̄ bar vorar Synder uppa Tried/ 1. Pet. 2. Hver ſm̄ þvi ecke trwer þañ vill Droffeñ ad H. Ande ſañfære/ þviad mz þvi ad trwa riettelega a hn̄/ verda allar adrar Synder i burtu tekn^r/ vill hn̄ þvi ad Heimureñ verde ſañfærdur um̄ þſſa einu Synd/ þviad þ͛ hana eina verda allar hinar

bundnar z apturhalldnar/ pad giører JEsus bert/ Joh. 3. Seigiande: Sa sim ecke trwer/ hñ er þegar dæmdur/ z aptur seiger hñ i sama Cap. Sa sem ecke trwer Synenū/ hñ mun ecke sia Lijfed/ helldur blijfur Guds Reide yfer honū. Jm eñ framar/ Ef þier ecke trwed þui ad eg sie/ þa munud þier deyia i ydar Syndum/ pad er/ ad eg sie Lioos Heim-sins/ so sim hñ hafde skomu ædur um̄ sig vitnad / Joh. 8. Simed hier Br. M. ad Vantrwen er ein Høfud Synd/ og øllum ødrū meire. Og er nu audsært hier af ad hun er sw Synd er DRottenn um̄talar hier i Evangelio / og þoott ecke være ansad til Vitnis hier um̄ / þa eru þau Vndur z Stoormerke er H. Ande byrte m3 siñ Guddooms Krapt und-er eins og Sakleyse/ Almætte og Guddoom Christi/ strax epter hans Himnafør/ til ad sanfæra Heimenn um̄ þessa skielfelegu Vantrwarenar Synd/ edr hvad sijnest ydur um̄ hina miklu Raust er kom af Himne so sim þiootande Stormvidres/ og fyllte upp Hwsed þar Postularner inne voru/ um̄ þær Elldligu Tungur er settu sig yfer sierhvern þra/ um̄ þau adskilianligu Tungumaal er þr tøludu epter þui sim H. Ande gaf þm̄ wt ad tala/ Act. 2. Seiger ecke Lucas/ Ad þr ed þ heyrdu hafe vordeð fra sier numder z Tøfraader/ seigiande hoer vid añan: Hvad er þetta? Hvad virdest ydur um̄ hina fyrstu Predikun St. Peturs/ er hñ giørde i sama Siñe? Hverneg hñ sagde þm̄ ad JEsus af Nazareth hefde od-last Anda Fyrerheitesins af Fødurnū og wthellt þui er þeir þa sau og heyrdu/ og hverneg ad þr skæruft i sijnū Hiørtum er þeir heyrdu þetta og søgdu: Gooder Brædur/ hvad skulū vier giøra/ seiged mier/ Var ecke þra ad sanfæra þa um̄ hina hrædeligu Synd/ ad þeir høfdu ecke trw-ad hm̄/ helldur Krossfestu Høfdingia Lijfsins? Ad eg tale ecke um̄ øll þau Vndur z Jardteikner er fylgdu Christne Bodenu i þa Daga/ so ad hiner Grimu Heidingiar sem voru an Guds i Heimenum/ Eph. 2. Geingu DRottne til Handa og medtooku hans Vitnisburd. Þui hrosar Paall/ seigiande: Eg hefe allt fra Jerusalem z þar um̄ kring/ allt til Illyricum fullkomnad Evangeliū Christi/ Rom. 15. Nu þoott ad þra sie eigenleg Meining Lausnarans i þssū Ordū sim nu hefe eg sagt

ſagt og ſyꝺnt med nockrum Rokum/ þa eigū vier þo ad vita/ B. M. ad þta Embætte H. Anda nær eiñig til vor/ þvi Frelſaren̄ ſagde vid þa/ ad þſſe H. Ande ſkyllde vera hia þm̄ Poſtulega/ Joh/ 14. En̄ þeir eru fyrer laungu konner til Hœgldar Drottens/ ſamt hefur Gud ecke yfer gief ed ſyna Chriſtne/ þvi eigū vier en̄ nu ad leita ad hm̄ i hn̄s H. Orde ſ̄ i fyrſtun̄e var predikad ad hm̄ ſamverkanda ⁊ ſtyrkianda med epterfylgiande Teiknū/ ſeiger Marcus/ Marc. 16. Hvert hn̄ er en̄ nu ecke vidſkila orden̄. O hverſu værū vier faavyſſer ad þeckia Syndena nema H. Ande ſan̄ſærde oſſ þar um̄ i Guds Orde/ ia en̄ þa epter ꝥ vier hafum lært vorn Chriſten̄doom i Barnalærdoomenū/ þa køllū vier margt ꝥ Syndlauſt ad vera ſm̄ þo er ein fordæman̄lig Synd ꝼ Gude/ ef han̄ vill i Doom vid oſſ ganga/ ⁊ þar ad auke þa maa ꝥ kun̄ugt vera/ hverneg ad Chriſten̄domenū er almen̄eliga hættad Man̄a a mzal/ ꝥ ſumer kalla ſig vel chriſtna ef þr trwa a Gud/ og þvi ad Chriſtur hafe pyꝺnſt fyrer Synder Heimſins. En̄ St. Jacob helldur ꝥ langtum ødruvyſſe/ þar hn̄ ſeiger: Ad Truen̄ ſie daud aan Verkan̄a/ Jac. 2. Nu ef ſu Trw er daud ſm̄ ad ecke verkar fyrer Kiærleikan̄/ Gal. 5. ſo ſm̄ Paulus giør er Raad fyrer hin̄e ſømu Trw/ er ꝥ þa ecke Vantrw? Ja i San̄leika/ hun er Vantrwn̄e verre/ þvi ſu Trw af hverre Maduren̄ alleina þecker Gud/ og veit ad hn̄ er bæde goodur / og þo under eins Rietſlaatur/ en̄ forſmaaer þo hn̄s Vilia/ og ecke aaſtundar ad læra hn̄/ ſo hn̄ ad min̄ſta koſte þeckia meige hvad langt ad hn̄ ſie fra þvi ad hn̄ giete hm̄ Fullnæiu giørt/ hun hialpar meir til ad fordæma ein̄ helldur en̄ Sæluhoolpen̄ ad giøra/ þvi ad Dioflarner trwa þvi eiñeg/ ⁊ ſkielfaſt þar af ſeiger S. Jacob/ Jac. 2. En̄ ſeiged mier/ hvar a holldlegur Madur ad faa ſlyka Þeckingu nema hn̄ ſan̄ſærdur ſie þar um̄ af H. Anda? Petur ſeiger til Safnadan̄a i Aſia/ Þier foorud aller villt ſm̄ Sauder/ en̄ nu erud þier um̄hverfder til Hyrders og Biſkups Sæalna ydar/ 1. Pet. 2. Med hønum tekur Paulus under/ ſeigiande: Þier vorud Myrkur til forna/ en̄ nu erud þier Lioos i Drottne/ Eph. 5. Hvar ꝼ munde þad ſkie nema ꝼ Verkan H. Anda ſ̄ bioo i Ordenu ⁊ ſtraffade Heimen̄ um̄ Syndena.

 Hollb

Holld & Blood hefur ecke opeñberad þier þta sagde Drotteñ vid Petur/ heldur minn Fader s̄ er a Himnū/ Matth. 16. og hid sama mæ eg seigia um̄ Þeckingu Syndareñar. Fyrer Guds Anda erū vier Endurfædd er i Skyrneñe/ Joh. 3. Endurnyader i Hugskotū vorū. Hañ skapar i oss nytt Hiarta/ Ps. 51. Hañ leider oss til JEsum Christū/ an hvers vier feingū ecke til hñs komest/ so s̄ vier medkieñū i hiñe þridiu Grein vorrar Trwarjatningar/ eñ hvar mz giører hñ þta? An Efa i fyrstu ute mz Þeckingu Syndareñar. Seiged mier/ Hvert er þ Offred s̄ Gude þocknast? Er þ ecke harmþrungeñ & sundurknosadur Ande? s̄ David seiger/ Ps. 51. Su Sæl s̄ ad hrygg er wt af Stærd Illskuñar/ & geingur bogeñ og veik/ Þau Augu sem þreitt eru/ Ein hungrud Sæl mun gefa þier Dyrdena og Riettlæted Drotteñ/ seiger Baruch/ Cap. 2. Eñ hvar odlū vier fæ þssa Hrygd/ Hver vekur i oss þtta Andlega Hungur? þad giører Ande Drotteñs mz Þeckingu Syndareñar/ bæde i Guds H. Orde/ og so med synum krøptugu Innvortis Hræringum/ þegar hñ dregur þa Skyluna fra Augū Sælareñar sm̄ Andskoteñ hefur heingt þar f. & vier siaū hvessu vier høfū hiñ gooda Gud til Reide reitt med margra Ara Ohlydne/ & syner oss under eins Guds Oumrædeliga Giæsku og Polenmæde yfer ollu þessu sem mørgū þm̄ hefur ad Skyndingu i burtu kipt/ sm̄ kañskie ecke hafa meir syndgad eñ vær. Hvad meined þier Br. M.? Munū vier taka þssar Hugreñingar af sialfū oss? O nei/ þvi vier erū ecke meguuger um̄/ af sialfū oss til neitt gott ad hugleida/ 2. Cor. 3. auk helldur ad framkvæma/ hvadañ þa/ nema af H. Anda? Hver ed sañfærer oss um̄ Syndena. Gydingar høfdu Løgmaled/ af þvi þecktu þr þo ecke Syndena/ Eige meintu þr sumerhverier ad illar Hugsaner væru Synd/ jafnvel þott Løgmaled segde þeim/ Þu skallt eige girnast/ Exod. 20. Þar fyrer lyker Drotteñ þm̄ vid Grafer Framlideña sm̄ utañ voru prydelegar/ eñ iñañ fullar af allra handa Oþeckt/ Matth. 23. Þeim munde hafa þott þ undarligt ad sa s̄ reiddest Brood ur sinū skollde vera Rædesekur/ Sæ sem lite eina Konu til ad girnast hana/ hñ hefde alla reidu drygt Hoor med heñe i synu Hiarta/ Matth 5.

5. edur ad Madurenn være skylldugur til ad giøra þm̄ gott sm̄ vid oss mis giører. So mikell er nu Munur Bookstafsins og Andans/ hiñ deyder ep hñ er eiñsamaň/ þsse lyfgar/ eñ brwkar Løgmaled fyrst til ad deyda/ þad er ad sundurmeña z kreña Syndaranū ad hñ sie Dauda sekur/ z þaňeg iñelskur Gud alla under Ohlydneñe/ uppa þ hñ myskune øllū/ Rom. 11. Vited þier ecke ad þier erud Mustere Guds? seiger Paulus/ 1. Cor. 3. Eg ætla ad so fare best Guds Þioonustañ i þssare Kyrkiu/ ad Moises hafe Bassañ i Løgmælenu/ eñ Christi Tenoreñ i Evangelio/ þvi hiñs gooda Hyrders Raust mun þo yfertaka z hærra læta eñ Moisis Reidarþruma. Þad er eiñ gledelegur Todssaungur i Eyrum mæddrar Samvitsku/ og þo ræteſt þ med fullu z øllu er Drottiñ sagde fordū Daga/ Guds Ryke er iñe hia ydur/ Luc. 17. jafnvel Angred fyre er Syndena er Guds Børnū þeckara eñ øll Heimsins Kiæte hñs Son um/ og þau Tæreñ er eiñ Syndare feller i Guds Skood/ þau smacka hm̄ betur helldur eñ Vyn hiñar flærmdu Dalilæ Veralldareñar heñar Fylgiumoňū. Og þvi seiger Lausnareñ hier strax epter/ Ad H. Ande mune sañfæra Heimeñ um̄ Riettlætid/ af þvi hñ fare til Fødursins. Christr meinar hier i fyrstu sitt eiged Riettlæte z Saklepse/ þ hlaut a epter ad fylgia þeg" Guds Ande hafde straffad Heimeñ um̄ þa skielfe legu Synd/ ad þr trwdu hm̄ ecke/ helldur festu hñ uppa Gælgañ/ er þr kuña þo ecke ad straffa um̄ nockra Synd/ þa hlaut þ a epter ad fylgia (seige eg) ad hñ sañfærde þañ sama Heim um̄ hñs Riettlæte ad þeir høfdu Lyfsins Hertoga Krossfest/ so sm̄ Petur sagde þm̄/ Act. 3. þa kuñu þeir ad seigia ad hñ være Timburmañsins Sonur/ Matth. 13. ad þr þecktu Fødur hañs og Moodur/ ad hañ være Samverskur og hefde Diøfuleñ/ Joh. 8. Ad hañ fyrer Beelzebub Diøfla Høfdingia ræke wt Diøflana/ Luc. 11. Þa kuñu þeir ad giefa hønum þad ad Dauda Søk/ ad hañ kallade sig Konungeñ Christum/ Luc. 23. Ja/ ef hñ være Guds Sonr/ ad hñ skyllde stiga ofañ af Krossenū/ Matth. 27. Þa var þad Tyme fyrer þig O þu hiñ Gudlause Biskup Caipha ad ryfa þyn Klæde/ af þvi hñ jatade sig Guds Son ad vera/ Matth.

26. Þa var Tijme til alls þessa þegar hann ad sigrudum Dauda/ Dioffle og Helvijte/ upphafenn yfer alla Himna/ hafde sett sig til Krapiarens hægre Handar/ og til Vitnisburdar umm sitt Almætte/ sitt Riettlæte og Dyrdarfulla Hatign sende hinn H. Anda yfer sijna Þioona z Ambætt er med stoorum Undrunum og Tæknum/ Ja/ yfer sijna Fiandmenn og Ofsoknara/ so ad marger af Kiennemønnunum hlijdnudust Trwnne seiger Lucas/ Act. 6. Þegar umkomulauser Fiskemenn tæku wt Dioflana/ læknudu Siwkdooma/ Openberudu leynda Hlute z eingenn Manna kunne ad vita / so sem Ananiæ og Zaphiræ Dæme vitna/ Act. 5. Og þetta skiede allt i hans Nafne somm hiner adur høfdu kvaled/ Nwdstrykt og a Galganum uppheingt mille tveggia Spillvirkia. Med ollum þessum Gudo-doomlegum Furduverkum sannfærde nu H. Ande Verolldena i þa Daga. Þvi eg fer til Fødursins/ seiger Herrann. Þetta hid sama brwkade H. Ande fyrer Munn Peturs til ad sannfæra þa umm Christi Riettlæte er hefur du a Tal hans/ Act. 2. er hann vitnar af Spadoome Davids Konungs umm Upprisu z Uppstigning Drottens JEsu/ seigiande: Ecke er Da-vid uppfarenn i Himenenn/ er hann seiger sialfur: Drottenn sagde minum Drottne/ sit þu mier til hægre Handar/ þar til eg legg Ovine þijna til Skarar Foota þier. Vite þvi allt Israels Hws fyrer vijst/ ad Gud hefur giort hann ad Christe z HErra þennann JEsum er þier Krossfestud/ Og ad þesse sie Meiningenn i Ordum Drottens/ vottar þad somm hier epterfylger: Og epter þad siaed þier mig ecke. Ad sønnu saau hann Lærisveinarner epter hans Upprisu / enn ecke med somu Asijnd og adur/ ecke i Þioons Mynd/ helldur so sem einn Sigurvegara / ecke svo sem þeir saau hann i Grasgardenum bundenn og fiøtradann/ helldur Einglunum lijkann/ þar hann gieck inn ad luktum Dyrum til þra/ Joh. 20. Ecke so sem eina Bølvan a Krossenn uppheingdann/ Devt. 21. helldur upprisenn af Daudum/ ad Daudans Pijnu uppleistre. Allt þetta vottade hans Riettlæte z Sakleise/ þvi þad var Omøgulegt/ so somm Petur sagde/ ad hann kynne af Daudanum halldenn ad verda/ Act. 2. Enn allra helst meinar Drottenn hier sijna Himnafør/ ad þeir munde hann ecke sia wr þvi ad hann giørdest fyrer þeim Osijne-

Osynelegur / og Skyed took hn burt fra þeirra Augu / Act. 1. Og er nu af þyssu ollu Riettlæte Drottens sannbevysad þ Vitnisburd Ne Anda/sm sam Dogu par epter kom yfer Postulana mz synelegu Guds Krapte/ so ad peir Tungur toludu/Diøfla wtrœku/logdu Hendur yfer Siwka og þeim batnade/sogdu fyrer Ovordna Hlute/so sm hn mœd ur fyrer sagde z seiger berlega hier i Gudspiallenu med þessu Ordum. Nær ed sa Sannleiksins Anden kiemur/ pa mun hann kienna ydur allann Sannleik/þvi hn talar ecke af sialfu sier/ helldur hvad hn heyrde/ þ talar hn/z hvad epterkomande er/ þ kunngiorer hn ydur/hn same mun z vegsama mig/þvi af mynu mun hn þ taka og kunngiora ydur. Hvad synest ydur Br. M. Er ecke þvilykt ad sannþæra Heimenn um Riettlæte Drottens JEsu? Og af þyssu JEsu Christi allra helgasta Riettlæte hanger vort Riettlæte/ Eg meina þ oss tilreiknad verdur/ þvi pad er Raunar hns Riettlæte/ og par fyrer heyrer oss z so til petta Embætte. N. Anda eige sijdur enn þeim sm lifdu a Postulanna Døgum: Og byrtar oss hier fyrst ad athuga pau Ord et hann talade til Læresveinanna/ skommu sijdar/Joh. 16. Innan lytils Tyma munud pier ecke sia mig/og aptur Innan lytils Tyma munud pier sia mig aptur/þvi eg fer til Fodursins. Af hveriumm Ordum þ audsært er/ ad DROttenn kallar syna Pyni/ sinn Dauda/ syna Greptran og Vpprisu i þyssum Stad Burtfor til Fodursins/ asamt Himnaforenne. Nu er pad ollum Monnum augliost/ad Riettlæte syndugs Manns er i pvi folged/ ad Christur er fyrer oss dœenn/upprisenn z til Himna farenn: Pvi seiger z Paall/ad hn sie dœenn fyrer vorar Synder/ og upprisenn oss til Riettlætis / Rom. 4. Enn forgiefens være hn dœenn og upprisenn/ være hn ecke til Himna farenn og sestur til Kraptarens hægre Handar til ad bidia þ oss / hvadann hn og hefur sent oss sinn Anda/sm ed Trwna i oss verkar fyrer hveria Madurenn alleina verdur Riettlætur fyrer Gude/ Rom. 3. Allt petta kiennir hann best sialfur med sam Ordum/ Luc. 24. Er hann sagde vid Læresveinana under syna Himnafor: So er pad skrifad og so byriade Christo ad lyda og upprysa af Daudum a pridia Deige / og Predika

lata

læta i sijnu Nafne Ydran & Syndaña Fyrergiefning hia øllū Þioodū/
& kẽm: Þsse Partur Embættis H. Anda miøg vel samañ vid hiñ fyr-
ra/ þviad i Þecking Syndareñar er Ydraneñ foolgeñ/ eñ Rietlæted i
Fyrergiefningu Syndaña/ og þvi vil eg taka mier hin gledeligu St.
Pæls Ord i Muñ um̃ Þtta Efne/ er hñ seiger/ Rom. 8. Hver vill æ-
saka Guds Utvalda? Gud er sa sm̃ Rietlæter/ hver er sa ed fordæme?
Christur er sa sm̃ dæeñ er/ jæ/ eñ framar uppriseñ / hver eiñig er a
hægre Hønd Gude/ sa eiñig er Medalgangare fyrer oss. Sie þvi mitt
Rietlæte ecke betra eñ nidlags Fat/ Es. 64. Guds heilagur Ande hef-
ur sañfært Heimeñ/ sañfært Løgmæled/ sañfært Dioffuleñ/ jæ/ sañ-
fært mijna ængræda & sturlada Samvitsku/ sm̃ klagar mig um̃ Fiøllda
miña Synda Daglega/ hñ hefr sañfært þau seige eg um̃ Jesu Christi
Rietlæte/ s̄ vorded er mitt/ þvi hñ er Jehova vort Rietlæte/ Jer. 23.
Og bæde mier & øllum stoor Syndurum af Gude giefeñ til Rietlætis/
til Helgunar & eilijfrar Endurlausnar/ 1. Cor. 1. Hafe Adam forþient
ad mz hiñe fyrstu Synd ad verda wtrekeñ wr Paradys mz sijnu Ræng-
læte/ hafe hñ lokad heñe aptur epter sier & øllu sijnu Afkvæme/ Hafe
eg hañs syndugur Nidie fylgt høñū epter i Rænglætenu so þar er eck-
ert nema fordæmañligt i mier þad eg hefe af hinum fyrra Adam med
feked/ hvern Lucas kallar Guds Son / Luc. 3. eñ giørde bæde sig og
mig og allt sitt Hyske ad Dioffulsins Børnum fyrer Yfertrodsluna/ þa
sañfærde þo Guds goodur Ande mig um̃ Þ/ ad hiñ eilijfe Guds Son-
ur/ hiñ añar Adam/ sm̃ er DRotteñ af Himne/ 1. Cor. 15. hver ad hef-
ur Davids Likil/ og upplijkur so eingeñ kañ aptur ad læta/ Apoc. 3.
Hañ hefur bæde mier og øllum þeim upploked Rijke Himnaña/ s̄ med
Angre sijns Hiarta skrijda ad Footū hñs & seigia: Fader/ eg hefe synd-
gast i Himeneñ og fyrer þier/ eg em eige verdur ad kallast þiñ Sonur/
giør mig svo sem eiñ af þijnum Leigu-Mønum/ Luc. 15. Hverier eru
mijner Doomer? Hvar eru mijner Aklagendur? Þad er Løgmæled/ Þ er
Heimureñ/ þad er Dioffulleñ/ þad er mijn eigeñ Samvitska/ eg Ottast
þa ecke þegar DRotteñ er mier Nædugur fyrer mijns Endurlausnara
Rietlæte.

Riettlæte. Þeir eru Bødlar Guds nær hañ er reidur/ eñ þm̃ ȝ i JEſu Chriſto er vid hñ ſattur og kvittz gieta þr eckert Mein uñed/ ecke Løg mæled/ þvi hañ er komeñ Løgmæled upp ad fylla/ Matth. 5. Ecke Heimureñ/ þvi hñ ſeigeſt haſa Heimeñ ſigrad/ Joh. 16. Ecke Dioſ ulleñ/ þviad Hoſdinge þſſa Heims er dæmdur / Joh. 14. Ecke mȳn Samvitſka/ þvi Johañes ſeiger/ eſ ydar Hiarta fordæmer ydur þa er þo Gud meire ydar Hiarta/ 1. Joh. 3. Og Petur ſeiger um̃ Skyrnena ad hun ſie Sattmæle goodrar Samvitſku/ 1. Pet. 3. Þott eg haſe hñ yſertroded/ þa veit eg þo ad hañs Blood er wtruñed i Skyrnar Sæeñ ſm̃ mig Overdugañ Þræl heſur elſkad meir eñ ſialſañ ſig. JEſus er bæde Gud og Madur/ Guds Eingieteñ Sonur og þo Davids Sonur/ Matth. 1. Þar ſie eg Gud hefur ſtraſſad a Gude mȳnar Synder/ og þañ Mañ og miñ Broodur epter Holldenu/ i hveriũ ad bȳr oll Filling Guddoomſins Lykamliga/ Col. 2. Heſur hñ ad aſrekadre miñe Endur lauſn ſett ſier til hægre Handar/ Þar fyrer gietur hñ ecke ſtraffad hñs Riettlæte a mier/ hvers Rangnlæte hñ ſtraffade a hm̃/ þeg^r hñ giørdeſt Bølvan þ mȳnar Synder/ Gal. 3. Sem eylyſa Bølvan forþienad heſe. Gud heſz alldrei uñed meira Frægd^r Verk/ helldz eñ þa hñ leyſte oſſ ſynduga Orma wr eilyſu Bañe. Ødrum ſiñum heſur hñ ætt ad ſkipta vid þ ſm̃ eckert var/ ſo ſm̃ þegar hñ giørde Himen og Jørd aſ eingu Eſne/ Gen. 1. Edur vid Skiepnur ſȳnar/ ſo ſm̃ þegar hañ liet Soo'ena ſtanda kyrra/ Joſ. 10. Klauſ Haſed i ſundur/ Exod. 14. Sende Plagz yfer Egyptaland z añad þvilȳkt/ eñ i vorre Endurlauſn ætte hñ ad bȳta vid ſialſañ ſig z ſitt Riettlæte/ hveriu eige mæ raſka/ þvi er eg þſſ fullgruggur/ ad hñ lætur ecke ſvoddañ Stoorvirke til O nȳtes verda a þm̃ ȝ treyſta a Forþienuſtu hñs Eingietens Sonar þott ad ſynduger ſieu/ þviad ſynduga og ecke Riettlæta er hñ komeñ ad kalla til Ydranar Matth. 9. Hvad ſkulũ vier þa hier til ſeigia ſeiger Paall/ Rom. 6. Skulum vier dvelia i Syndunñ ſo ad Naadeñ yfergnæſe? Fiærre ſie þvi. Drotteñ ſeiger hier i Gudſpiallenu/ ad heilagur Ande mune ſañſæra Heimeñ um̃ Doomeñ/ aſ þvi ad Hoſdinge þſſa Heims ſie

dæmdur. hver ad sie þesse Høfdinge/ er auduitad/ þad er Satan/ hver hiñ same kallast Diofla Høfdinge/ Matth. 12. Eñ þar þ kallast hñ so ad Heimureñ liggur i hinu Vonda/ 1. Joh. 5. Eñ hñ er alls Ills Høfundur/ hønum þioonar mikell Herskare i Heimenum / allra helst Mañeskiañ med adskilianlegū Syndū og Glæpū/ so ad hañ er megtugur i Børnum Vantrwareñar seiger Paall/ Eph. 2. þad er i Heimsins Børnū/ hñ er dæmdur/ Toñ fyrer Toñ/ Auga fyrer Auga seiger Løgmæled/ Lev. 24. Satan var øll Orsøk i þvi ad Christur var deyddur/ Kvaleñ Nædstrykktur / og mætte Helvijtis Pijsler þola/ er Syndeñ hafde til unñed/ Þar þ er hñ dæmdur til Myrkrañā Hleckia eylijflega i Helvijte 2. Pet 2. hañ er dæmdur/ þad er sigradur z wtrekeñ/ so seig- er Drotteñ hia Joh. 12. under sijna Pijnu. Nu er Doomur Heimsins/ nu mun Høfdinge þessa Heims verda wtsnaradr. Þ er alkuñugt hversu ad Satan drottnade i Verølldeñe adr eñ Jesus kom i Heimeñ/ sm/ adr eñ hñ sigrade Diofuleñ a Krossenū/ hversu ad øll Lønd voru full af hiñe verstu Afgudadyrkan/ z sialfre Guds Þioonustu a mzal Israels Bar- na hafde hñ so spillt/ ad þegar hñ s̄ Løgmæled hafde wtgiefed kom i Heimeñ/ hñ þeckte ecke Guds Løgmaal hia sijnu Folke/ þar yfer klagar hñ/ Marc. 7. seigiande epter Esaja: Þeir dyrka mig forgiefens er þr kieña þañ Lærdoom s̄ eru Mañā Setningar/ þvi þier ganged fram hia Guds Bodordū/ z hallded Mañā Setningar/ Þvoott Bikara z Kiera/ z margt añad þvilijkt giøred þier. Eñ þegar Guds Ande var wthelltur yfer allt Holld/ so sem Joel hafde fyrerspæd/ Joel. 2. þa urdu hier æ snøgg Vmskipte / so sem Lucas skrifar i Postulañā Giørningum 2. So hefur nu Drotteñ JEsus wtreked Diofuleñ wr sijnu Rijke med Guds Fijngre/ Luc. 11. sm er H. Ande/ vordeñ sialfur Høfud alls Høfd- ingiadæmis/ og hefur flett hiñ sterka Hervopnada øllū sijnū Herklædū a hver hñ treyste/ Matth. 12. So Diofulleñ hefur sialfur naudugur bored Vitne um hñs Almætte z Guddooms Krapt/ þvi lijste hñ medal añara af Muñe Stulkuñar s̄ rañ epter þm Paale z hñs Førunautū i marga Daga/ z hroopade: Þesser Meñ eru Þioonar Guds hiñs hæd-

sta

ſta ſm̃ boda ydur Veg Velþerdareñar/ Act. 16. Þañeg mt Dioþulleñ ſialþz oþañ i ſig allar Gudlaſtaner ſiña Verkþæra. Og þegar Þr ſlettu hiñ N. og Riettlæta ſyñ Kłædū/og heingdu hañ nakeñ uppa Tried/ þa heþz hñ und° eins aþklædt Noþdingla-Dæmeñ z Magt°. Vølldeñ/ og þau opeñberlega til Skodunar framleidt/ Col. 2. hrooſande Sigre yþer þm̃ a Kroſſenū. Og um̃ þeña Doom ſm̃ nu þañeg er yþer Dioþl enū geingeñ/ſañþærde Guds hellagur Ande Neimeñ/ ecke einaſta þa Ogudligu ē mættu þreiþa a ſlyku/ helldur z alla þa ſm̃ hñ um̃ſnere til Alydnes Chriſto og giørde hm̃ Þioonuſtu-bundna/ og þ ſama verkar hñ eñ nu i Dag i Guds N. Orde/ þegar þ er hreint og klært/og med Alvøru nockurre og Røkſeme kiendt og predikad/ þvi jaþnvel þoott ad Dioþulleñ ſie bundeñ/ þa lætur hñ þo ecke aþ ad ſkioota ſyñū Orvū a Guds Ner. Þar fyrer chriſtner Meñ / fyrſt ad vor Konungur heþur ſo mikeñ Sigur uñed a Dioþlenum / og ſo Vegſamligañ Doom yfer hm̃ feinged/þa lætū oſſ ecke þa Skøm̃ henda ad vier yþergieþū Ner- toga Lyþſins/ eñ gøngum i Sid med Fiandanū aptur/ edur þioonū hm̃ framveges i Syndeñe og Ogudligu Athæþe a moote Samvitſkuñe / Verū miñuger þſſ Eids er vier ſoorū hinū liþanda Gude i Skyrneñe/ ad vier jætudū hm̃ og øllum hñs Stoormerkiū/ eñ aþneitudum Fiand anū og øllum hñs Svikū og Vielum. Ecke heþur Guds Sonur þeña dyra Sigur uñed fyrer ſiælþañ ſig: þeirrar hæleitu Guddoomſins Þreñ ingar Oraſkanliga Riettlæte var fullnægt þ hina fyrſtu Synd Dioþ- ulſins/ þegar hñ var wtſnaradur aþ Nimne. Gud took Riett ſiñ aþ hon um fyrer ſiælþañ ſig i eilyþū Kvølū/fyrer oſſ ſynduga Orma z Guds Ovine er þſſe fræge Sigur uñeñ: ſyñu Lyþe/ ſiñe bitru Kvøl z Dau- da heþur hin eilyþa Giæſka til þſſ koſtad ad fæ Nerleidinguna ad Ner fænge feked/ Eph. 4. og oſſ Sigureñ gieþed/med þſſu dyrmæta Lauſn argiallde heþz hñ oſſ heilagañ Anda aþrekad/til ad kieña oſſ ad þeckia Syndena/ad þeckia hid ſaña Riettlæte ē er af Trwñe/z til ad endur nyia vor Nugſkot/ ſo ad vier gietum ef vilium Gude þioonad. Verum þvi eige ſo Opacklæter edur ſiælþum oſſ vonder ad vier ſtockvum N.

Nnn 2 Anda/

Anda/ 1. Tess. 5. Med vþuottande Glæpū og Jllgiørdū i giegn vorum
Frelsara sm̄ oss hefur so dyru Verde keypta/ og þar hn̄ hefur wtheillt
honum i vor Hiørtu fyrst i Skyrneñe/ sydañ Daglega nælægt i synu
H. Orde ef vier forsmæum þ ecke/ þa seigiū ecke ad þad sie oss Omøgu
legt Gude ad þocknast/ 1. Cor. 3. Þvi hañ kañ alla Hlute framar ad
giora eñ vier kuñum ad hugsa edur mæla þar sm̄ hn̄ fiñur goodañ Vil
ia. Þad er Slægd Diøfulsens ad hn̄ breiter vid oss eins ꝛ þr sm̄ Mo
ses giørde fra sier iñ i Canaans Land/ þr søgdu illa af Landenu/ Num.
13. So breiter og Satan/ hvar sem hañ hefur vaned Hollded a synar
Kræsingar/ þ eru Skamer ꝛ Løster/ ad hn̄ kallar þ Omøgulegt Gude
ad þocknast/ þar hn̄ sie eiñ stræangur Herra s̄ ad uppskiere þar hn̄ ecke
sæde/ Luc. 19. Þad lygur þu Satan/ þvi fyrer utañ þad ad allt hvad
vier giørum er ecke utañ Hálfverk sem Postuleñ vottar/ 1. Cor. 13.
og verdur þad so af Gude þeiged / Þa styrker Andeñ vorn Vanmatt
seiger Paulus/ Rom. 8. Og hn̄ bregdst alldrei þssum sm̄ bidia um̄ hn̄s
Adstod/ og allt hvad vier giørum gott/ ef so mæ nockurt heita/ af þvi
vier giørū/ þad er hn̄s Verk i oss/ hn̄ verkar þad ad Guds Bodord eru
eige þung/ 1. Joh. 5. Hvar fr? Þviad Elska Guds er wthellt i vorum
Hiørtū fyrer H. Anda sm̄ oss er gieffeñ/ Rom. 5. Hañ giører Christi
Ok sætt/ ꝛ hn̄s Byrde lietta/ Matth. 11. Hvar fyrer? Þviad Elskañ
til JEsū yfervinñur alla Hlute/ ꝛ þad er eins og St. Pall seiger: Eg
formæ alla Hlute fyrer hn̄ s̄ mig mættugañ giører Christū/ Phil. 4.
J christelegu Lyferne er miklu meire Glede ꝛ Unadsemd/ jafnvel i þssū
Heime/ helldr eñ i allskyns Fullsælu Veralldareñar/ Eñ ef vier eige til
þssa fiñū/ þa velldur þ þvi/ ad Vane Syndareñar er allt offrykur i oss
vordeñ/ Reinū til fyrst og tøkum til ad berjast Karlmañlega/ Simum
til hvert vier ei fiñū Adstod H. Anda/ og þegar vier fyrer Guds Nad
høfū yfervuñed/ hvad eñ alls Efa skiedur ef vier leggiū nockurn Hug
a vort Mal/ þa munū vier ecke vilia um̄skipta þott allur Heimureñ i
Bode være/ ꝛ kalla Stryded Lystilsverdt hia þeirre Glede er vier fiñū
i Vinattu Guds/ ꝛ i goodre Samvitsku/ eñ þad mæ eige undañdraga
christeñ

Christeñ Madur. Tep ecke ad snwa um til DRottens/seiger hiñ gamle Syrach 5. Cap. z skioot pui ecke a Frest Dag fra Deige. Giørum oss vidskila Ogudliga Verolld þssa z heñar Athæfe strax sem Andeñ kallar til vor af Openberingar Bookeñe/ seigiande: Ganged wt af heñe mitt Foolk/ ad þier verded ecke Nluttakande i heñar Syndu/ z medtaked af heñar Plagu/ Apoc. 18. Og þetta lætur Gud a hveriu helgum Deige klyngia þ vorum Eyru. Þegar Loth Fordum Daga tafde ad ganga wt af Sodoma/ þa took Eingilleñ i Hønd hønum/og droo hañ Nalfveigts Naudugañ wt padañ / so ad hañ ecke tyndest i Bælenu med ødrum/ Gen. 19. O hversu opt lekur hiñ Naaduge Gud i Hønd vora med Krossenu/ med Epterdæmunu/ med hinu straungu Løgmals-siñs Hootunu/og dregur oss Nauduga wt af vondre Verolld þssare/ad vier ecke fyrerfførumst med heñe. Loth beidde Leyfis ad hu mætte bwa i Zoar sem var nalæg Sodoma/ Gen. 19. eñ hañ tafde þar ecke leinge/ hefur og ecke þorad sokum þess hrædeliga Straffs / er kom yfer hinar Borgernar. Giør slykt hid sama Barn Guds/þegar þu ert einu siñe fyrer Guds Naad wtgeingeñ fra Neimenum/sem er riett ein Sodoma/þa stadnæmst ecke i Nagreñenu/þad er/kappkosta ad deida alldeilis hinar fornu Syrnder/ Rek wt Ambattena/ Gal. 4. Þad er synd umspillta Natturu med Syne heñar/vondu Vana/ ad so miklu Leite sem þier er moguligt / Drep hiñ gamla Mañeñ svo ad Christur meige i þier lifa/ añars er hætt vid/ ad þott Zoar sie lytil / þa kuñe hun ad verda ad Sodoma fyrer Nagreñis saker / og þig meige aptur langa til Kiotkatlaña i Egyptalande. Og hefe eg nu so talad um þtta þrefalldt Embætte H. Anda/hvad eg hygg Guds Orde samhlioodaveta/og under þvi er faleñ allur vor Christeñdoomur/ sem er i fyrstu ad þeckia Syndena til ad ydrast. JEsu Christi fullkomna Riettlæte til þess ad trwa ad oss verde hun fyrergiefeñ. Og Doom Andskotans til þess ad afneita hønum og ollu hñs Athæfe/og hanger þetta so hvert af ødru/ad eckert maa añars missa/ef vor Christeñdoomur a fullkomeñ ad vera. Eñ þu vor Gud sem rykur ert af Naad/kieñ þu oss ad þeckia

la Synder vorar/z ad ydraſt fra aꝼ ollu Hiarta/z nær þu reiſer oſſ a Fæti aptur wr voru Dupte z Oſku/mz Trwñe a þiñ eingieteñ Son/ þa giør oſſ þinar fyrre Synder ſo leidar/ad vier ſtuggū vid þm̄ ſo ſem aññare Opeckt/eñ kieñ oſſ ad liꝼa Sparſamliga/Gudrækeliga z Riett-ꝼerdugliga i Heime þſſū/ad vier mættū Oſtraꝼꝼanliger ꝼiñaſt i Til-komu JEſu Chriſti vors Frelſara/z aꝼ hm̄ inleidder verda i hid Fagn-adarſæla Lambſins Brwdkaup. Gieꝼ oſſ þar til þiñ H. Anda Næduge Fader fyrer þañ ſama þiñ eingieteñ Son JEſum Chriſtum / A M E N.

Fimta Suñudag Epter Pæſka.

Gudſpialled/ Joh. 16. Cap.

SSo JEſus ſagde til ſiña Læreſveina/ Sañlega/ Sañlega ſeige eg ydur/ Hvørs þier bidied Fødureñ i mĳnu Naꝼne/ þad mun hañ gieꝼa ydur. Nĳngad til haꝼe þier einſkis beded i mĳnu Naꝼne. Bidied/ þa munu þier medtaka/ſo ad ydar Fognudur ſie fullkomlegur. Þetta heꝼe eg talad i Ordſkvidū til ydar/ſa Tĳme kiemur/ ad eg tala eige leingur i Ordſkvidum til ydar / helldur mun eg kuñgiøra ydur Opeñberlega aꝼ mĳnum Fødure A þeim Deige munu þier og bidia i mĳnu Naꝼne. Og eige ſeige eg ydur/ ad eg mune bidia Fødureñ fyrer ydur/ þviad ſialꝼur Fadereñ elſkar ydur/ aꝼ þvi þier elſked mig / og trwed þad ad eg ſie aꝼ Gude wt-geingeñ. Eg em aꝼ Fødurnum wtgeingeñ/og komeñ i þeñañ Heim. Eg fyrerlæt og aptur þeñañ Heim / og fer til Fødurſins. Og hañs Læreſveinar ſeigia þa til hañs: Sia/ Nu talar þu berlega/og maler øngva Ordſkvidu. Nu vitū vier/ ad þu veitſt alla Hlute/ og þu þarꝼt eige ad nockur ſpyrie þig. Fyrer þad trwum vier/ þu ſiert aꝼ Gude wtgeingeñ.

Exordium.

DRottenn

DROTTENN Gud hiñ er Eiñ Fortærande Elldur sagde Moises Ford-
um Daga vid Israels Sonu / Devt. 4. Kvijda mætte Eiñ Aumur
Syndare fyrer/sem eckert añad giører eñ ad forþiena Daudañ/ ad koma
fram fyrer so Dyrdarfullañ/ so Ognarligañ Gud/hvers Reide ad breñ-
ne yfer þeim sem hañ hatar allt til nedsta Helvijtis / Devt. 32. Hverneg mun
Eitt Hælm-Strá/ Ein Vatns-Boola kuña ad bwa vid svoddañ eiñ Fortærande
Elld / þo skulum vier fram fyrer hañ koma / þvi hver vill dyljast fyrer hañs
Auglite? Nu þoott ad þad vitanlegt sie ad vorar Synder adskilie millum vors
Guds og vor/Esa. 59. Þa hroopade þo Fader Myskunsemdaña: Komed til myn
aller þier sem Ervided & Þwnga erud þiaader/Eg vil Endurnæra ydur/Matth.
11. Hvar fyrer þoottad Gud sie Eiñ Fortærande Elldur sem Paulus ad Ord-
kiemst / Heb. 12. Þa megum vier jata þad um oss satt ad vera er hañ skrifar
Gydingum til i sama Brefe og sama Cap. Þier erud komner til Fiallsens Zion/
og Borgar Guds Lifanda Jerusalem hiñar Himnesku / og til margra Þusunda
Einglaña / af hverju vier siaaum hvad miked oss er veitt i Christo JESU
DRottne vorum/ ad vier sem fiærre vorum/ hverra Fedur ad voru æn Guds i
Heimenum/ Eph. 2. Vier erum fyrer hañ vordner Guds Heima-Meñ/ og vor
Borgar-Riettur er a Himnum / so sem Pall seiger / Phil. 3. Eñ med hverju
Moote faaum vier þa Saurugar Mañeskiur helst nærre komed þessum Gudd-oom-
sins Dyrdar-Liooma sem ad bijr i þvi Lioose sem eingeñ fær til komest/ 1. Tim.
6. Þad skiedur i hañs H. Orde og Sacramentunum / eñ ecke sijdst i eiñe Aud-
miwkre Christeñs Mañs Bæn/ þar hiñ Vesæle talar vid hiñ Volduga/ hiñ Lijf-
lause vid Doomarañ/ Þrælleñ vid Herrañ / Eiñ Syndugur Ormur vid Himens
og Jardar Skapara/ So sem þa Madur vid Mañ talar og Eiñ Viñur vid añ-
añ/ Exod. 33. Hvar eiñ Harmþwngeñ og Sundurkrameñ Ande þreinger sier
i giegnum Skijeñ med Oumræddeligum Andvørpunum fram fyrer Guds Tignar-
Stool i Himnenum / og verdur af hønum Bænheyrdur / so ad Himnarijke lijdur
Ofrijke/ Matth. 11. Og til þessa Samtals bijdur oss nu hier i Dag Eingell
hiñs Mykla Raads / þar hañ seiger hier i Gudspiallenu: Sañliga seige eg ydur/
Hvers þier biided Fødureñ i mijnu Nafne/ þad mun hañ giefa ydur. Eñ hier
er nockur Vande æ Br. M. sem er ad vier høgum so Bæneñe ad vier sieum visser
um Bænheyrsluna/ og fiñum til heñar (þvi hañs Fyrerheit bregdast alldrei) Og
þvi vil eg nu tala nockud þar um a þessu Stundarkorne / hverneg Bæneñe eige
hattad ad vera/ og er sierdeilis i þvi Tvent ad athuga/ Sem er/ 1. Ad hun
sie heit og alvarlig/ 2. Ad hun framkome af Trwudu hiarta.
Eñ Hañ sem alla Hlute kañ framar ad vita eñ eg kañ fyrer ad mæla / Hañ
styrke oss hier til med Naad sijns Anda fyrer JESUM Christum/ AMEN.

Utleggingen.

ÞEgar vier viljum offra Gude Bænū vorū og Þackargiordum / þa
hugleidū fyrst allra/hversu skielfelig Nærign þad er/sem vier komū
fyrer

fyrer/sm̃ er Konungur Konungaña ⁊ DRottē DRottnaña / 1. Tim. 6. Sa ad er allrar Veralldareñar Doomare/Gen. 18. ⁊ i hvers Augū ad Himnaña Himnar ecke eru hreiner. Job. 15. So langt er fra þvi/ ad nockurt Saurugt meige nærre hm̃ koma/ þegar hñ reidur er/ eñ vier erum aller so sm̃ sa Ohreine/seiger Esajas/ 64. Cap. og jafnvel vort Riettlæte er so sm̃ nidlags Fat. Hvad hellst sm̃ ad snerter þetta Fiall/ ꝥ skal Dauda deyia / þar skal eingeñ Hond snerta ꝥ/añars skal þad grytast edur i Hel skoted verda/hvert helldur ꝥ er Madur edur Kvikinde sagde DRotteñ fordū vid Moisen/ under ꝥ hñ utgaf sitt H. Lögmaal a Fiallenu Sina/Exod. 14. So hrædelegt/so Ognarligt er hañs Tignarvellde þegar hñ vill þad syna. Nu vilium vier seigia ad hñ sie blydkadur f Sonarens Forþienustu sm̃ satt er/eñ ꝥss er ad giæta Br. M. ad þm̃ einu mun hñ blydlega taka/sm̃ fyrer Christi Blood fram koma/eñ þm̃ einū mun Christi Blood ⁊ hñs Forþienusta þar til gagna/ sm̃ heñar leita med Angrædu og sundurknosudu Hiarta. Læt þier. þvi til Hugar koma syndugur Madur/ þegar þu fellur fram fyrer Gud i þynū Bænastad/ hvilykur Hæske þad sie ad koma nærre ꝥssum brenanda Ellde/nema þu ædur so til reiddur siert/ad þu fæer hñ slocktañ med Tarū þyns Hiarta. Þegar þu hefur nu Ihugad hvilykr ad Gud sie/ og hversu reidur syndsamligu Athæfe/ þa athuga hvilykur ad ert sialfur þu/Molld og Aska so sm̃ Abraham sagde/Gen. 18. Gieteñ og fæddr i Syndeñe/ Ps. 51. Og af Natturuñe til Reideñar Barn/ Eph. 2. Ad sönu Endurfæddur i Skyrneñe f Christi Blood ⁊ Guds Vin, ur kalladur. Eñ hversu opt hefur þu nu rofed þiñ Skyrnar Sattmaala/og ecke loked þyn Sære hinū allra hædsta/þu hefur vered bwerr til ad giora allt ꝥ s̄ hñ hefr bañad/ ⁊ nærsta tregr til ad framkvæma þad hñ boded hefur/⁊ hafe Guds Naad verkad nockud gott med þier/ þa hefr ꝥ þo af þiñe Hende vered Ofullkomed/ ⁊ gietr eingañ Veg eñ stadest i hñs Auglite sm̃ er fullkomeñ og heilagur/so langt er fra þvi ad þad meige sambiooda þvi illa s̄ þu giort hefur/edur afplana þad/þvi þu giorder þo eckert añad eñ þad þu atter ad giora/Luc. 17.

Og

Og er þo vel eþ þ so er/ þegar þu heþur hvad bestur vered/ eñ reikna nu upp mz sialþū þier allt Yðiulepse i Guds Vijngarde/alla Niegooma Þanka/øll Onytiu Ord fyrer utañ Stoorglæpena/Ogudlegañ Verknad/Ord og Nugsaner/og þoott ad Guds Reide og hñs Doomur sie eñ nu ecke felld: yfer þijnar vidurstyggelegar og Klækiaþullar Athaþner þa er hñ ecke þier lijkur þoott hñ sinæ þad og þeige/Ps.50. Nelldr er þad añadhvert ad hañ mz þolenmæde sinne vill draga þig til Yðrunar/Rom.2. Ellegar og ad hñ lætur þig vaxa til Kornskerutijmans/ þar til þu æsamt hinu Illgresenu verdur uppheggveñ og i Elld kastadur/ Matth.13. Til ad giallda hønū þar/med eilijþum Pijslū/þad sm þu ecke villder læka hm hier i Nadeñe med Angre þijns Niarta/og Aþlæte vondra Verka a medañ þar sagdest eñ þa i Dag/Ebr.3. Ber nu allt þetta samañ vid hñs Guddoomlega Nætign / nær þu villt bidiast fyrer/hverfu hañ er volldugur eñ þu vesæll/hañ heilagur/eñ þu allur i Synd/hñ hreiñ eñ þu heþur saurugar Vater/Og þegar þu þta giør er mz Athygle nockurre/þa er lijklegt ad þier mune helldur eñ ecke reña i Skap vid sialþañ þig/ad þu syndugur Ormur heþur so moodgad hñ a hvers Footsker þu liggur/z Valld hefur til ad spyrna þier mz Lijþ z Salu oþañ i eilijþañ Elld/Matth.10. Og framar þssu/þa hugleid hñs Giæsku vid þig framkomna/ þvi ad þu Ottast alleina hñs Magt z Vellde/þad er þræls Otte eiñ er jaþnvel Dioþlarner haþa z skielþ ast þar aþ/Jac.2. Eñ þott hñ sie ecke Onijtur Mañenū sm alltijd æ apturkvæmt til Guds eþ hñ ydrast z er i þvi øllu betur vared eñ Dioþl uñ/þa er hñ þo ecke einhlijtur til Saluhiælpar/þvi Meñ eiga ecke Einungis ad Ottast Gud helldur ad elska hñ eiñeg/ og kiemur Otteñ hellst aþ Ihugan hñs Mattar z Riettlætis/eñ Elskañ aþ Tilsinningu hñs Giæsku. Vilier þu þvi audmykia þig fyrer hønū wt af Niarta i Bæneñe/þa læt þier i Nug koma hvilijk: þu varst þegar þier var kastad-tñ i Neimeñ so sm ødru Nræ/ I Andlegañ Mata daudū i Uppruna Syndeñe/ og hverneg hñ heþur þig med Vatne og Anda Endurgieted i Skijrneñe/ Joh. 3. Til eiñar liþande Vonar/ 1. Pet. 1.

 Og

Og giort þar vid þig Sattmaala goodrar Samvitsku / 1. Pet. 3.
Eg vil eige faa mier þ til Orda hversu ad hann goodur er/og ad hanns
Myskunseme varer Eilijflega/ Ps. 118. Og ecke Einasta fæder allar
lifande Skiepnur / Ps. 145. Helldur og Mannenn hver ed af sialfum
sier til er hinn allra verste z Opacklaataste af øllum Guds Handaverkum s
hn er yfer skipadur. Og þoott ad vier allt þetta heimtum af hønum so
sm mz Sialfskylldu/ og møglum þegar nockud kann ad bresta/ þa minn-
est hn ecke a vorar Illgiørder/ecke a þa Glæpena sm ad hns Eingiet-
enn Son kvaled hafa/helldur a sijna miklu Myskunseme s vered hef? i
fra Upphafe/Ps 25. og alltijd Forþienustu Sonarens/hveria Synd-
arenn þo marg opt forsmaaer/ og svipter oss ecke i burtu midt i voru O-
gudligu Athæfe/ til þss ad hn faae dreiged oss til Ydranar/ ja/sparar
margann þn s hefde forþienad ad eiga Saalu Felag mz Core Datan z
Abiram/ hveria Jørdenn svalg i sig lifande/Num. 16. af þvi þr forsmaa
du hns Bodord. Lat þssa Ounmrædelega Giæsku þijns Skapara smellta
þitt Hiarta/nær þu kiemur framm fyrer hn ad bidia þier Fridar af hm
er þu so stoorkostlega hefur til Reide reitt/ og Daglega moodgad/ og
hallt þ fyrer vijst ad þu muner Erendislaus fara/umm hvad hellst sm
þu bidur/nema þu fyrst af Alvøru bidier umm Kvittun Syndanna/ þvi
hier umm maa eg seigia þ s hn sagde er blindur var borenn z Jesus lækn-
ade/ Joh. 9. Eg veit ad Gud bænheyrer ecke synduga/z meinte hn þar
mz Heidingia z Ogudliga Menn. Enn hvad skulum vier seigia? Þar er ein-
genn Christenn so heilagur ad hann sie ecke Heidingium verre/nema hann
þigge Kvittun Syndanna af Gude med sannre Ydran/þvi hn veit Veg
ecki til Lijfsins z geingur hn ecke/Luc. 12. Drottenn hafde þann Formaala
fyrer þm Haalfvisna er þaade Heilbrygde Lijkamans af hm: Þier eru
þijnar Synder fyrergiefnar/Matth. 9. Enn miklu sijdur meigum vier
vænast Lækning Saalarennar nema vorar Synder verde i burtu teknar. Og
þessar Hugrenningar ættu nu ad blenda vor Hiørtu fyrer Gude/ þegar
vier offrum hønum vorum Bænum/ so ad ecke hende oss þ sm David bid-
ur hinn Ogudlega/Ps. 109. Ad hanns Bæn verde ad Synd/ hvad þo

Man

an Epa skiedur/ nær vorar Bæner eru eige nema Flapur Munsins/ z ecke af Root Hiartans. Eg vil eige um̄ þ tala hvada Þorf ad Syndar en̄ hefur a ad bidia Gud. Vitū vier ecke ad allar vorar Lijfs z Sælar Heiller þær hanga alleina af hn̄s Myskunseme? Hvad er Madur en̄ ein Vatnsbola/ ein Gufa er sieſt um̄ stundarſak z hiadn̄ skiðan̄/ Jac. 4. En̄ hve mikl̄ Hæſka er þſſe Vatnsboola/ þſſe Reikr undervorpen̄ Þar er ecke so vesæl Skiepna i Heimenū/ ad eige kun̄e hun ad vin̄a oss Mein/nema Gud sæe þ Rade voru: Ein Mijſluga kan̄ ad taka af oss Lijfed/þad vier Etum og Dreckū kan̄ ad sælga oss ef til vill/ en̄ hvad vilium vier þa tala um̄ hina megtugu Ovine Sælna vorra/Diofulen̄ sem er þusund Viela Smidur/ Heimen̄ s er hn̄s Eyrends Reke z vort eiged Holld/hvers Gyrnder ad i moote Sælun̄e strijda/1. Pet. 2. Hver neg kun̄ū vier þessum ad veriaſt nema med Bænen̄e/vier ſinum þad a hinum Bænarlausu/ hveria Gud hefur yfergiefed i fræleik Sin̄e og einskis svijfaſt ad giøra Gude a moote/ſleppande Taumnum vid Andskotan̄/ Heimen̄ z ſitt eiged Holld/leifande þvi ſijnar Gyrnder ad rækia/ Rom. 13. Þar til þr munu um̄ ſijder af þvi Skadsemd/ja/ eilijfa Fyrerdæming uppskiera/ Gal. 6. Og þvi munde Endurlausnaren̄ leggia so rijkt a vid ſijna Læresveina um̄ þen̄a Hlut/ hefde han̄ eige vitad ad þr mættu ecke þſſ an vera ad bidia. Vaked z bidied so ad þier falled ecke i Freistne/Matth. 26. Og aptur/Vaked og bidied þvi þier vited ecke nær Tijmen̄ er/Marc. 13. Nu kan̄ einhver ad þeinkia/ Eg giet ecke ydraſt Syndan̄a/og ecke rækelega eda heilt beded/nema Gud giefe mier þ/z verd eg þad af hm̄ med Bæn ad þiggia i fyrſtu/en̄ þa er eg ſyndugur kalldur og hardur og i allan̄ Mata illa ſkickadur til ad bidia Gud/allt kan̄ þta ſatt ad vera/en̄ ſeig mier chriſten̄ Madur/gietur þu ydraſt þeſſ er þu tilgiører Moñunum? Vijſt gietur þu/þad ſim Men̄ iafnvel a morgū Skalk/ad hn̄ ydraſt epter þegar hn̄ er bwen̄ ad frem̄ia Glæpen̄/ þvi ſkollder þu þa ecke læta þig angra þ þu hefur Gude a moote broted/ ef þu nenter einhvern Tijma ad hugſa um̄ Framferde þitt og Guds Riettlæte. Gietur Stoorbrota Maduren̄ beded Konungen̄ um̄

Lyþ sitt? Edur sa Nungrade um̃ Mat? Pad gieta bæder þr/og pad aþ Alvoru jaþnvel mz grætande Tarũ/ hvad mun þvi valda/ad þu giet: ecke beded hin̄ Almattuga Gud þaneg? Pad gætu þo Heidingi"/ þeir Taruduft fyrer sijnum Aþgudum þegar Nungur edur Drepsoott þrijste þm̃ þar til / so ad Livius skriþar ad jaþnvel þeirra Hoþdings Konur hafe soopad Godahoþen med sijnũ Hærlockũ/med vidlijkre At þerd/ þoott Olijku sie saman̄ ad jaþna/ so sem þegar hin Bersynduga kraup ad JEsu Footum/og þvode þær med Tarũ sijnum/og þerrade þær med Hærlockunum/Luc. 7. Nu er oss Christnum Mon̄um i slijku ollu betur vared/þar vier hoþũ medteked heilagan̄ Anda i Skyrneñe/ so ad eg þore ad seigia/ad þat er eingen̄ til Vits z Ara komen̄/hvers Hiarta ad Guds Ande haþe ecke einhvern tijma/jæ optlega sært z skored med Þeckingu Syndaña og sijns eigen̄ Overdugleika/en̄ hvad velldur þvi ad hier er ecke meira af vorded hia sumũ? Pad ad vier hyrdũ ecke um̃ ad foostra Andan̄ med Bænen̄e/ miklu helldur slockvum han̄ med Ogud'egũ Þonkũ/ so hn̄ fær ecke Rwm i oss þeirra Hluta vegna sem hm̃ eru so gagnstæder/ og han̄ heþur Andstygd a/ Agyrnd/ Ofund/ Heipt/Hatur/Loste/Drambseme/Elskan̄ til þssa fallvallta Heims/og þvilijker Gester sm̃ hn̄ vill ecke eiga Samsæte med/en̄ vier hoþũ einga vidleitne a ad rijma wt wr Hiarta voru/hvad þo morgũ Heidingia hep: tekest ad miklu Leite/ecke var Hundrads Hoþdingen̄ um̃skoren̄ so Men̄ vite/ z þo verkade Gud Audmykiena og Trwna i hn̄s Hiarta/jæ þvi lijka Trw s ad Hoþundur Trwaren̄ar ecke hafde funded i Jsrael/En̄ hvern Vitnisburd haþde þsse Madr af Olldungũ Gydinga? Pad seig' oss Lucas'Cap. 7. verdur er hn̄ þss (sogdu þeir) ad þu veiter honum þad þvi han̄ elskar Þiood vora/og hefur vora Samkundu uppbyggt. Ecke var Cornelius skijrdur þegar hn̄s Bæner z Olmusugiorder stigu upp fyrer Gud/ Act. 10. Sia hier hversu reidubwen̄ ad Gud er til ad hialpa good'ũ Vilia/læt vera ad þijn Bæn sie kolld i fyrstun̄e/mein" þu ecke ad Gud hecke ad Man̄sins Þank"eru vonder i fra Barndome/Gen 8. En̄ læt hn̄ fin̄a Viliañ hia þier/sijn hm̃ ad þu haþer Astundan til ad

ad bidj a/z vert þss fullvruggur ad hn̄ mune hialpa þier mz Nad sijns Anda. Heidenn var hin Canaaneiska/ Matth. 15. samt þreitte hun med Bænenne vid JEsū/ eige hefur hun teked þad af sialfre sier/ en̄ þ Ord stendur stødugt seiger Postulen̄/ 2. Tim. 2. Gud þecker sijna/ hn̄ þeckte Hiartans Gyrnd hennar z Epterlangan/ z þvi hefur hn̄ hialpad henne til ad strijda vid sig/ orvænt þier ecke slijkrar Myskunar af hm̄ þar þu ert hn̄s Barn vorden̄ z Christo innplantadur i Skijrnenne. Þu seiger/ eg villde giarnan̄ af Alvøru beded gieta. Seig mier/ hefur þu beded Gud um̄ ad hialpa þier til ad bidia? Þu seiger jaa/ eg hefe beded/ en̄ eg maa spyria/ hvad opt? hvad marga Daga? Vikur? Manude? Ar? edur hver su opt a Deige hef: þu beded? hefur þu þreytt vid Gud mz Bænenne? hefur þu kostad til þss øllū Salar z Lijfs Kroptū ad bidia? Vera maa ad so sie/ en̄ eige trwe eg þvi ad þu siert þa ecke Bænheyrdur/ og finner þu ecke til þss/ þa er ad vijsu nockurs Abata vant/ af þvi sem þu att til ad leggia/ þviad ef hin̄ ranglaate Doomare sem̄ JEsus tekur Dæme af hia Lucam Cap. 18. Ef hn̄ liet þo sigrast af Ecktiunar Bæn til ad giøra henne riett/ þa giør þu ecke Fodur Myskunsemdanna/ 2. Cor. 1. þann Oriett/ þ þu ætler ad hn̄ sie hardwdigre en̄ þsse Gudlause Madr var. Minn Tijme er en̄ þa ecke komen̄/ en̄ ydᵘ Tijme er jafnan̄ til reidu sagde Lausnaren̄/ Joh. 7. Madurenn er nockud grunnsær til þss ad skignast i Vnderdiup Guds Leindar Raads/ edr ad þeckia Tijma z Hentugleika s̄ Faderen̄ hefur i sinne Hende/ Act. 1. Þu seiger/ Drotten̄ bannade sijnum Læresveinū ad bidia morgū Ordū eins z Heidingiar/ Matth. 6. þ gier de hn̄ blessadr til ad vorkynna þier z mier/ þvi hn̄ visse ad Hiarta Mann sins er frasnwed Gude en̄ fwst a Hiegoomann. En̄ ecke mishocknast hm̄ langar Bæner/ þær s̄ af trwudu Hiarta framkoma/ þss vegna var hn̄ z sialfur allar Nætur a Bænū/ Luc. 6. Þar fyrer seiger z Lucas 18. Cap. ad hn̄ have framsett þssa Epterlijkingu um̄ Doomarann til þss ad þm̄ byriade jduglega ad bidia z ecke Toomlatū ad vera. Eg seige ecke helldur ad þu skuler so miog leinge i einu bidia/ þvi Illska Mann-legs Hiarta þoler þ ecke/ en̄ bid þa þss optar/ z heiter þ samt jduglega

 ad

ad bidia. Þu seiger/ Eg fæ eige vid þvi giort ad mier bliwga i Hug marger añarliger Þankar nær eg bid/ þ er illt/ Bid Gud ad taka slykt fra þier/ad ecke verde þyn Bæn ad Synd/þvi soddañ er ad vanhelga hina bestu Guds Þionustu. Eñ seig mier/Þegar þu lydur Næwng z Þorsta/edur heþur Brest a Lykamligū Muñū/ gietur þu þa ecke bed ed so ad þu ecke uñ añad hugser? Ad vyssu gietur þu/eñ trw þu mier/ ad hid sama munde verda eþ þu lieter þig hungra z þyrsta epter Riett lætenu/Matth. 5. hvad þu munt brædlega odlast/eþ þu aþ Hiarta rañ sakar hversu stoorañ Skort þu haþer a þrre Nroosan/sm fyrer Gude gyllder/ Rom. 3. Og hver sm ad þyssū Veikleika er undervorpeñ/hm vil eg ræda til ad bidia helldur optar eñ leinge i einu/þvi nockud aþ slyku kañ ad Orsakast aþ Skapsmuñū/sm ecke er so hægt vid ad giora/ jaþnvel þott Guds Kraptur kuñe alla Hlute ad verka i þeirra Breisk- leika sm hñ aþ Hiarta Ottast/og eingeñ Eþe er a þvi/ad sa sm elskar Gud umfram alla Hlute/hñ heþur Ynde aþ þvi ad tala vid hñ i syñū Bæñū/z þarþ ecke stoorū ad þvijnga Natturuna þar til/þegar hñ heþ ur fyrst eignast Elskuna a Gude/ z hñ kañ alldrei ad vanta Orsok til ad bidia Gud/Elskañ miñer hñ a sierhvern Gude Velgiorning til Þack lætis/a siñ eigeñ Vanmætt til ad bidia uñ Hialp/a syñar Synder til ad ydrast Þra/og a Guds Dasemdarverk hoñū til Loþgiordar/svo ad þott ecke haþe hñ langar Bænagiorder/ sm z kañ skie eige leiþe sum ra Maña Vmsviþ z Añryke/jaþnvel þott eitt ætte ad vera Naudsyn ligt/Luc. 10. þa samt bidur hñ Daþlætañliga/z er þolugur i Bæneñe epter Bode Postulans/Rom. 12. Nver þegar hñ Jklæder Riett-trwad añ Mañ Guds Herskrwda/Eph. 6. þa gieþur hñ hoñū þyssa Yþer hoþn ad Endingū/seigiande/med allre Bæn og Fyrerbeidslu/bidiande a hveriū Tyma i Anda/ og verande ærvakrer til þss sama mz ollu Þol giæde. Og er nu so wttalad uñ þ Fyrra er eg hiet a ad miñast. Eñ þad Sydara epterþylger med fæm Ordum aþ ad seigia.

Ecke þurþte Riett-Christeñ Madr añad til þss ad taka fra Sælu siñe allañ Eþa uñ Bænheyrsluna/ helldur eñ þsse blessud Ord er vor Endur-

Endurlausnare hier talade til sina Læresveina: Hvers þier bidied Fodmeñ i mynu Nafne/ þ mun hñ veita ydur. Eñ þ þvi ad Jesus talade þetta til sina Postoina/ hvernñ hñ gaf þañ Vitnisburd/ ad Faderen elsk ade þa af þvi þr elskudu sig/ Joh. 16. þa kyñe Syndaranū/ þ Daglega rettet Gud til Reide/ ad þliwga i Hug/ ad þetta blessada Fyrerheit næe ecke til syn/ þviad hñ sie þss Overdugur/ Eñ eg mun framveiges syna/ ad þ øllū þm tilheyre er hñs leita mz angrædu Hiarta/ øllū þm er hñ bidia i Anda z Sañleika/ Joh. 4. Øllū þm s eru stadfaster i Bæneñe/ Rom. 12. So sm eg nockud umtalade i hinū fyrra Parte Rædu minʼ. Þad kieñer JEsus sialfur oss/ er hañ sagde i Bæneñe til syns Himneska Fodur fyrer Læresveinunum: Eg bid ecke einasta fyrer þeim / helldur z fyrer þm sem fyrer þeirra Ord munu a mig trwa/ Joh. 17. Guds Sonur kom ecke i Heimeñ til þss ad kalla Riettlata helldr syndugа til Ydrunar/ Matth. 9. Þvi vill hñ allar ydrande Mañeskir bænheyra/ og hvad meira er/ ad þar er meire Glede i Himnenū yfer einū Syndara sm Ydran gieret/ helldur eñ yfer nyu og nyutygu Riettlatum/ Luc. 15. Ecke homludu Syndernar Hoorkonuñe sm Judar villdu grytt hafa/ ad þa þra Kvittun hia Guds Syne fordū/ er hñ sagde vid hana/ So fordæme eg þig eige/ far burt og syndga eige framar/ Joh. 8. Ecke bægdu Syndernar Tollheimtumañenū fra ad ganga riettlatare heim aptr i sitt Hws/ helldr eñ Phariseñ/ Luc. 18. Ecke leit Jesus til Synda hiña añara Tollheimtumañaña z Bersyndugra / ad hañ ecke þar þ æte z drycke med þeim/ Matth. 9. Hvar fyrer? Af þvi þr ydrudust Syndaña. So er þ nu vyst/ ad Synden gietur ecke hindrad Bænheyrsluna/ þegar hun er jatud fyrer Ydranena/ z afþveigeñ þ Forþienustuna/ þvi þ Ord blyfur æfeñlega stødugt: Hvern þañ sm til myn kiemur/ vil eg ecke fra mier reka/ Joh. 6. Nu þott ad þessu sie so vared Br. M. þa eigū vier ad giæta ad/ hvar um vier bidiū/ ef vier viljum ad Trweñ sie bygd a hinum rietta Grundvelle / og ad vier ecke bidiū af Gude þeirra Hluta s añadhvert i sialfū sier eru Oleifeleger ed ut oss skadsamleger/ so ad vier ecke reingiū Sañsogle Guds/ þott vier

ecke

ecke bænheyrder verdū/nær vier þanneg bidiū. Þad ſm vier eigū um̄ ad
bidia/er annadhvert Lykamligt edur Andligt. Um̄ Lykamliga Hlute eig
um vier mz Fororde ad bidia / ſo ſm̄ vier optliga heyrt høfū/ þ ber til
Þſſ/ad vier ecke vitū hvers vier eigū ad bidia/vier meigum og ecke alls
Þſſ bidia af Lykamligū Hlutū ſm̄ Holldad edr Lykamen̄ heimter/Riett
er ad bidia um̄ Heilſu og Heilbrygde/ Føt og Fæde/Vernd og Vard-
veitſlu fyrer Lykamligum Ovinum vorum/ Lucku og Fram̄gang i voru
Erfvide/ hvad allt Þta a ad ſkilliaſt under Dagligu Braude i Drott-
enligre Bæn/ Enn um̄ allt þetta a med Fororde ad bidia / þvi jafnvel
þoott ad ecke ſie þad lagt til hinnar fioordu Bænarennar þa ſtendur þar
þo ſtrax fyrer framan̄: Verde þinn̄ Vilie ſo a Jørdu ſm̄ a Himne/ ſo
ad ef hinū gooda Gude ſm̄ veit hvad oſſ er þ beſtu/ ef hm̄ þocknaſt ad
vier ſkulū hafa nockurn Breſt a Þſſu/a Heilſunne/ a dagligre Atvinnu/
ef vier hlioottū Oriett adlijda og vera Forſvarslauſer i Heimenum/ þa
eigū vier ſamt eingan̄ Vegen̄ ad efaſt um̄ Guds Trwfeſte/þvi hn̄ hef
ur man̄ Efa heyrt vorar Bæner þar eckert hender oſſ man̄ hn̄s Vilia/ z
komande mun hn̄ koma z ecke tefia/ Hab. 2. Og Þta a ad vera Grund
vøllur Trwar vorrar þegar a moote blæs/þvi ef vier viliū i þvi Bæn-
heyrder verda ad hn̄s Vilie verde a oſſ ſo ſm̄ i øllu ødru/ þa eigū vier
ecke ad vantreyſta þvi ad vier ſieū bænheyrder þoott oſſ nockud vante /
og þ Þſſ ſiqdur ad værū vier man̄ Typtunar / hverrar aller eru hluttak-
ande vordner ſo ſm̄ Paulus ſeiger/Heb. 12. (hn̄ meinar Guds Viner)
þa hefdū vier Orſøk til ad efaſt um̄ hvert vier værū af hm̄ elſkader
edur eige/þvi hvern þan̄ Son ſem hn̄ elſkar þan̄ agar han̄. Paulus
ſeiger enn̄ aptr ad vier værū aumaſter allra Man̄a ef vier trẏdū alleina
a Chriſtū i Þſſu Lyfe/ 1. Cor. 15. Enn̄ eg vil þvi vidbæta ad vier værū
og allra Man̄a heimſkaſter/ ef vier elſkudū Gud alleina þ Þſſa Heims
Velgeingne/eins og han̄ hafe ecke Þuſundſinnū betra tilbwed þeim ſm̄
hn̄ elſka/ 1. Cor. 2. Þar er ecke nema Svikræde a þm̄ Hædunū ſagde
Jeremias vid Juda/ Cap. 3. Talande um̄ Skwrgoda Hofen̄/og ſo er
þvi vared um̄ Velgeingne Þſſara Tyma/þegar hun geingur ſm̄ hædſt/
þa

þa er hun a stundū eige nema Svik z Prettet/hveria þo margt Mære
giörer ad sijnū Gude/edur ad minsta Koste/ꝥr sm̄ Gudhrædder þykiast
vera/elska hin̄ sañ Gud alleina ꝥ þa Hlute sm̄ hn̄ jafnvel giefur O-
vinū sijnū/og verda þm̄ Orsök til eilijfrar Glötunar sm̄ ꝥ misbrwka/
þar fyrer oitast eg ad ꝥr sm̄ alleina elska Gud fyrer slijka Hlute/ad ꝥr
elske hn̄ ecke riettelega/jafnvel þott hn̄ eige fyrer allar sijnar Gafur
ad elska/ eg veit og hverge i Ritninguñe boded/ad Meñ skule bidia um̄
mikin̄ Veralldar Aud/edur Metord/og allra sijst um̄ Fall edur Slis
Doina siña/er margur Neiptrækur virder þo meir eñ stoora Fiesioodu/
ja/kostr ollu þvi hn̄ a til ad svala Giede sijnu a þm̄ hn̄ hatar. Miklu
helldur sie eg ad Gude fiell vel i Gied Bæn Salomonis/er hañ beidde
hañ um̄ Speke til ad dæma Foolked med. So veit eg nu hverke leyft
nie boded i Guds Orde/ad bidia um̄ þvilijkt/og ecke er ꝥ i hiñe stuttu/
eñ þo fullkomnu Bæn sm̄ DRottiñ hefur oss epterlated: Gief Oss J
Dag Vort Daglegt Braud/ þad er hñs Utkvæde/hvad Paulus best
wtleggur/1. Tim. 6. Nær vier hofū Fæde og Klæde þa verū anægd-
er þar med. Miklu helldur sie eg hitt boded/ad Meñ eige skule vera
Hugsiwker um̄ hvad ꝥr skule eta edur drecka/ edur hveriu vier skulū klæd
ast/þviad vor himneskr Fadr veit ad vier hofū alls ꝥssa Þorf/Matth
6. Ja ad vier skulum leyta fyrst Guds Rijkis og hañs Riettlætis/þa
mune oss allt gott til leggiast/þvi eigū vier ad trwa/þvi Gud kañ ecke
ad liwga/og gyrnast eige framar/vilie Gud veita oss meira/þa tökū ꝥ
med Þacklæte/og brwkū so ad vier sieum rijker i goodum Verkū epter
Postulans Bode/1. Tim. 6. Og sa sm̄ nu bidur Gud um̄ Tijmanliga
Mune/ hñ hafe þetta fyrer Grundvöll Trwar siñar/og þeinke under
eins til ꝥss er Jacob skrifar/ Þier gyrnest og þier hafed þo ecke/þier
öfunded og metest/og megned þo ecke ad hreppa/þier strijded z beriest/
z hafed þo ecke/af þvi þier bidied ecke/þier bidied/og fæed þo ecke af
þvi þier bidied illa til ꝥss ad þier hafed til ad kosta uppa ydvarn Mun
ad Jac. 4. Hvad hinū Andligu Gafunū vidvijkur/Trwñe/Voneñe/
Poleñmædeñe / Kiærleikanū og ödrum goodum Dygdum sem þar af

 spretta/

spretta/pa eigū vier þra ad bidia an Forords/Hvar fyrer? Þvi ad þar af mā allaꝛ Eþa draga ad þær eru Gude packnæmeligar/ þ er Vilie Guds ydar Helgan seiger Paulus/ 1. Tess. 4. Eñ vor Helgun getur ecke þramkvæmst nema fyrer H. Anda/ þat þ hver sem vill heilagliga z christelega liþa/ hñ bidie Gud aþ øllu Hiarta uñ siñ Anda/ z trwe Ordū Frelsarans an allrar Efaseme/ er hñ sagde: Ef ad þier s̄ vonder erud/ kuñed ad gieþa Børnū ydar goodar Gaþur/ þvi mun ecke Fader miñ Himneskur giefa þm̄ heilagañ Anda er hñ þar uñ bidia/ Luc. 11. Hier um̄ talar so Jacob Postule/ Cap. 1. Eñ eþ nockur aþ ydur þarþ Skynsemdar vid/ þa bidie hñ Gud/ hver ed gieþur øllū Einlæglega/ z telur ecke epter/ z mun hm̄ gieþed verda/ Eñ bidie hñ i Trwñe/ efande um̄ eckert. Hver er þsse Skynseme er Jacob talar hier uñ? Þad er a þm̄ Hlutū er hñ þramañ til i sama Cap. eggiar christna Meñ a/ seigiande medal añarra/ v. 2. Halldeð þ þyrer hiñ mesta Føgnud Brædur miner/ þegar þier þalled i adskiljanlegar Freistingar/ og þott hñ meine hier sierdeilis wtvortis Mootlætingar / þa verdur þo Guds Børnum hiñ mesta Mootlæte ad þeirra eigeñ Holds og Bloods Freistingum z Tilteigingū/ Eñ Guddoomlega Speke H. Anda skal til þess hafa ad yþervinna slijkt / og til ad skynia hvilijkt Gagn ad Freistingeñ epter sig leider/ nær hun er sigrud/ eñ þa Skynseme er ecke ad fiñ hia Holdlegū Mañe/ þvi hñ skyniar ecke þ sm̄ Guds Anda er seiger Paulus/ 1. Cor. 2. Og eige verdur hun þeingeñ nema med Bæn aþ Gude/ z er þad nu an alls Eþa vijst/ ad sa sm̄ bidur Gud um̄ H. Anda þar til/ hñ getur ecke hia þvi sneidt ad verda Bænheyrdur/ þvi hñ s̄ þvi lofad hefur/ er Jehova/ Mal. 3. og um̄breytest ecke/ og eckert hñs Ord mun a Jørdu falla. Hvad velldr þa þvi Br. M. ad þar fiñst Skortur hia allmørgū a slijkū Astgioþū Andañs? Hvar er hin forna Trw? Elskañ til Gude/ Kiærleikeñ/ Þoleñmædeñ z adrar christelegar Dygder? Meñ verda so lijtt varer vid þær i Heimenum/ so ad hætt er vid ad Mañsins Sonur mune eige fiña Tru a Jørdu/ Luc. 18. nær hñ kiemr/ hvad aþ hvertu. Eñ hvad mun þvi vallda B. G.? Nema ad Meñ eru so almeñelega

Toomlæter i þvi ad bidia Gud um̄ hin̄ H. Anda/ sa ed plante þesse himnesku Aldine i Akre vors Hiarta. So sm̄ þad ad Gudhrædslan(þ er hin̄ sañe Christeñdoomur)er ein̄ Hlutur s̄ er til allra Hluta Nytsam legur/1. Tim. 4. So verdr hun ecke feingen̄ nema med Rieтт trwadre Bæn ap Gude. Þetta Dioþla Kyn verdur ecke wtreked nema m̄z Föstū og Bæn̄ sagde Drotten̄/ Matth. 17. um̄ Mein hin̄s Tunglsiwka/ hvern hin̄s Læresveinar gaatu ecke læknad/ sokū Vantrwar sin̄ar/v. 20. Og so er þvi hættad um̄ Þvermoodskun̄ar Dioþul er synduger Men̄ eru plagader m̄z/ hn̄ verdur ecke wtreken̄ nema med Bæn z Andvarp an. Þu lætst vel bidia Gud/ en̄ hve mikel Alvara þvi fylge/er ap Bæn heyrsluñe audsied/ þvi ecke eru Guds Fyrerheit Onyt vorden̄ seiger Paall. Phariseærn' villdu hapa grytt Herran̄ er hn̄ sagde þm̄ Sañleikan̄/Joh 8. En̄ hversu opt seig' hn̄ þier satt i synu H. Orde um̄ syna Reide/sitt Riettlæte/sitt Vandlæte yfer Syndeñe/ z aptur um̄ syna Giæsku/syna Elsku z Myskunseme vid þa s̄ Ydran giora/ Sim til ad þu ecke grytter Christ Drottens er þu tekr a moote öllu þs̄su m̄z einu Steinhiarta/ edur hverneg villt þu Bænheyrdur verda ep þu so giorer? Hvad velldr þs̄su nema ad Men̄ ran̄saka ecke Lipnad sin̄/ so þr meige ydrast/ecke uppbesta Guds Ord i Hiarta synu so þr meige trwa/ og ecke kieppast vid ad lipa þar epter so Men̄ fære Avöxt i Þoleñmæde/og þo undrast Men̄ ad þr ecke bænheyrder verda/Joh. 4. JEsus kom til hin̄ar Sam ærisku fordū Daga vid Jacobs Brun̄ / og beidde hana um̄ ad drecka/ Joh. 4. Han̄ kiemur en̄ nu til Saalar þin̄ar i Dag/han̄ þyrster epter hen̄ar Velperd/og gyrnest ad drickiast ap Tarū þyns Hiarta/so han̄ meige giepa þier lipande Vatn ad þig eige þyrste Eylyplega. Bid Moisen ad vellta Steinen̄ ap Brun̄en̄ med Hende Lögmaalsins/ og mun Höpuded verda brædlega fullt ap Vatne/og þig langa ept' Drott ne sm̄ er þin̄a Meina Græðare/þvi betra er þier ad Ormur Samvitskun̄ar styнge Saalu þyna hier i Naadeñe/so hun vakne vid z fae lifed uppa hn̄ s̄ fyrermyndadr var i Eyrormen̄ er Moises heingde uppa Tried þm̄ til Lækningar sem ap Eiturorm̄un̄ bitner voru/ Num. 21.

helldur enn ad hinn eilijfe Ormur kvelie þig sa ed alldrei deyr/ og sa Elld urenn pijne þig s alldrei slocknar umm Allder Allda/ Es. 66. Giæt þessa Barn Guds z hreinsa Hiarta þitt af daudligum Verkum med sannre Ydran/ef þu villt bænheyrdur verda/ þvi nema þu leyteſt hier vid af ollu Hiarta/ þa hefr þu eckert Fyrerheit um Bænheyrsluna i andligum Efnum sem þu kuñer ad styrkia Trw þijna vid/ verdur so Bænenn forgiefens/ þvi æn Trwarenar er Omogulegt Gude ad þocknast/ Ebr. 11. Og hier sieum vier Orsokena hvar fyrer Menn ecke um Andliga Hlute Bænheyrder verda/ þar þ nær þu kiemur i Guds Hws/edur hvern annan Bænastad/til ad færa Gude þitt Offur/ þa sie til ad þu flytier eige þangad med þier nockurt þ sem Gude mislijkar/ Syndlaus gietur þu eige framkomid/og þad er þar fyrer ad þu kiemur til Guds/ad þu ert syndugur/ enn lat eckert Groom Illskunnar drottna i þijnu Hiarta/ rannsaka þau innstu Fylsne binnar Samvitsku hvert þar er eingenn Syrnd / eingenn syndsamlegur Asetningur/og eingenn sa Giestur sem H. Ande ecke vilie bwa vid/og finner þu nockurn/ þa rek Diofulenn fra þier med Reide-Svipu/ so ad þu Guds Vinur verder. Og nær þu so giorer / mætt þu vera fulltrua um Ord Drottens: er hann sagde/ Matth. 21. Hvad hellst s þier umbidied/ ef þier trwed/ þa skulud þier þ odlast/ og er þ Mæla sannast Br. M. od þeta eru ecke lijtel Fyrerheit ad hafa soddann Frelse hia honum sem ollum Hlutum stioornar bæde a Himne og Jordu/ Enn so sem þad er miked so skal z miked til þess vinna/ Himenenn er hærre enn so/ad þar sie so audstocked upp i hann/ Guds Jerusalem er rambygdare enn so og hennar Port þrengre enn ad einn Veralldar Asne/klyfiadur af Syrndum og Sorgum þessa-Heims giete broteſt þar inn/ z þvi er þ Oska Raad er Syrach giefur/ Eccl 18. seigiande: Adur enn þu bidst fyrer þa tilbw þitt Hugskot ad ecke siert þu eins z sa Madur sem freistar Drottens/ z þad mz þvi moote sem nu strax sagda eg/ þvi so sem Gud giefur einlægliga/ so vill hann og bedenn vera af einlægu Hiarta. Edur seiged mier i Guds Nafne/seiged mier/ Hvad er þ od Menn bidia Gud ad taka fra sier hin at vondu Syrnder/ Ofund/ Drambseme/ Agyrne/ Reide/ Heiptrækne/ enn

en̄ bera kañ ſkie Hiartad fullt fram̄ fyrer hn̄ af ollu þeſſu/ þad er ad gabba Gud og riett ad freiſta Drottens/ſo ſem Syrach ſeiger: Alldrei hefur Gud heited þvilijku Skape neine Bænheyrſlu/ þar er ecke vid ad dyliaſt. Paulus ſkipar oſſ ad bidiaſt fyrer i ollū Stødū/ upphefiande heilagar Hendur æn Reide z Efaſeme/ 1. Tit. 2. Poſtulen̄ fræſkilur þ tvent ſm̄ hn̄ viſſe ad meſt hindrar Bænena/ſm̄ er Reidena z Vantrwna/z er ſiælfſagt um̄ Reidena/ þvi þ er vor gamall Skilmæle vid Gud/ȝ a hveriū Deige endurnyiaſt/ad Gud fyrergiefe oſſ vorar Skullder/eins z vier fyrergiefū vorū Skulldunautum/og vil eg ræda hinum Hefnegiſtruga/ad hn̄ alldrei leſe Drottenlega Bæn a medan hn̄ er þañig Skape faren̄/þvi eingen̄ af ollū hans Bænū mun verda heyrd nema ſu eina/z hn̄s Synder mz ſoddan̄ moote ecke ad Eilijfu fyrergiefnar. Vier bidiū Gud fyrer allañ þañ Orlett ſm̄ hn̄s eingieten̄ Sonur ſaklaus polde/ad hn̄ ecke vilie miñaſt vors Ranglætis/en̄ vier lætū oſſ alldrei wr Miñe falla þ Lijtilræde ſm̄ vor Brooder oſſ tilgiorde. Er ecke þta ad heimta af ſijnū Samlags-Þioon/ þ ſem miklu miña er en̄ Drotten̄ hafde oſſ uppgiefed/Matth. 18. Hvilijkt Ranglæte er þtta? Þvi er einſætt fyrer þañ ſm̄ vill þiggia Bæn ſijna af Gude/ad hreinſa vel Hiarta ſitt af ſlijku/þvi ef vier eigū ad bidia fyrer Ovinū vorum/ Matth. 5. Under eins z vier bidium fyrer ſiælfū oſſ / ef vier viliū kallaſt Born vors Fodur ſm̄ a Himnum er/ þa er lijkaſt ad vier munū ecke eiga ad ala Hatur til þeirra i Hiarta voru/z er þeim beſt ſm̄ hætt er vid ſlijku/ad hn̄ ſnwe þſſu Hatre a ſialfan̄ ſig z Metnad ſin̄/ þ hn̄ ſyndugur Ormur dirfeſt ad koma fram̄ þ hid hrædeliga Tignarvellde hins lifanda Guds mz þvilijku Skape. Ad ſønu er Efaſemen̄ til mikillrar Hindrunar i Bænen̄e/en̄ þo er lijklegt/ad hin̄ goode Gud vorkyñe hen̄e meir z hiælpe hen̄e/ſierdeilis ef hun fram̄kiemur af Hugleidingu vors Overdugleika/ þvi honum er vor Vanmættur kuñur. Ecke rak Drotten̄ fra ſier Fodur hins Tunglſiwka/ er ſagde: Eg trwe Herra/ en̄ hialpa þu Vantrw mine/Marc. 9. Ecke Læreſveinana er þr bædu: Auk þu oſſ Trwna/Luc. 17. Ecke Konungs-Mañen̄ þott hn̄ mœtkade

hñ um̃ Vantrwna/Joh. 4. Ein veik Trw/hun er þo Trw/eñ hañ vill ecke brækadañ Reyr i sundurbriota/nie lijtilogande Hor-Kveik wt slœckva/Es. 42. So heyred nu þetta Br. M. og læted ydur Mal mitt i Eyrũ loda. Eñ þu/fyrer hvern ad allar vorar Bæner eru Ja og Amen/Herra JEsu Christe/Bid þu þiñ himneska Fodur fyrer oss / ad vor Trwa þrotne ecke/ Luc. 22. Og veit oss epter afstadna Barattu þessa Heims ad ødlast Verdlaun vorrar Trwar/1. Pet. 1. Þier med Fodurnũ og H. Anda sie Lof/ Prys/ Heidur og Þackargiørd/ nu hiedañ i frá og um̃ alla Eilijfd / A M E N.

A Vppstigningar Dag.

Gudspialled / Marc. 16. Cap.

NN seinast er þeir Ellefu sætu til Bords / Opeñberade hañ sig/og avijtade þeirra Vantrw/ og Hiartañs Hardwd/ þad þeir hefdu eige trwad þeim/ sem hañ hofdu sied Vpprisēñ. Og hañ sagde til þeirra: Fared wt um̃ allañ Heimeñ/og Prediked Evangelium allre Skiepnu. Hvor hañ trwer og verdur Skijrdur/ skal Hoolpeñ verda. Eñ hvor eige trwer/sa skal Fordæmdur verda. Eñ Teikneñ er þeim mun fylgia sem trwa/ Eru þesse. J mijnu Nafne skulu þeir Diofla wtreka/ nijar Tungur tala/ Hoggorma upptaka. Og ef þeir drecka nockud Banvænlegt/ þa skal þad þeim ecke granda/ Yfer Siwka munu þeir Hendur leggia/og þa mun þeim batna. Og epter þad/ ad DRotteñ JEsus hafde talad vid þa/ vard hañ uppnumeñ til Himens/ og situr til Guds hægre Handar. Eñ þeir geingu wt/og Predikudu allstadar/DRottne samverkanda/ og Orded styrkianda/ Med epterfylgiande Teiknum.

Exordium.

HAD er Riettvijst hiá DRottne seiger Paulus/ 2. Tess. 1. Ad Endurgialda Þvijngunena þeim sem ydur þvijnga/ eñ ydur sem þvijngader erud Endurnæring medur oss i Openberan DRottens vors JESV Christi af Himnum med hañs Megtugum Einglum. Eñ ef þad er Riettvijst hiá Gude ad Endurgialda oss þañeg sem þo til einskis uñed høfum nema fyrer hañs For-

For

Forþienustu sem hefur erfidad i vorum Syndum/ Es. 43. Hversu var þad þa maklegt og Riettvyst ad Christur Inngeinge i syna Dyrd epter þad hañ hafde lid id þad sem vier med vorum Syndum høfum forþienad ? Ef þier elskudud mig þa mundud þier glediast af þvi ad eg seige ydur þad eg fer til Fødursens seiger DRotteñ / Joh. 14. Vier høfum heyrt Br. M. a fyrerfarande Hatydum og Helgum Døgum hversu DRotteñ var i Fatækt aleñ/ Luc. 2. Ad hañ var Landflootta fyrer Ofryke Herodis/ Matth. 2. Ad hañ var lastadur þa hañ Gott giørde/Matth. 12. Ofsooktur þa hañ talade Sañleikañ/ Joh. 8. Hvers neg hañ var Bundeñ / Hwdstrykttur/ Þyrnum krynndur / Hrakeñ wt af Jerusalem/ berande siñ Kross/ og ad Sydustu a Gälgañ uppfestur so sem añar Illrædis Madur / og midt i þessum bitru Þynstum Hæddur/ og med Galle og Edike dryckiadur/ og øll þesse Hegning lææ a hønum til þess ad vier hefdum Fridenñ/ Esa. 53. O hversu byriade oss ka ad fagna og gledium ad vera þar vier heyrum i Dag ad hañ er Inngeingeñ i syna Dyrd / vordeñ Himnum ædre / og sestur a hægra Veg Gude Fødur/ sierdeilis þar hañ ecke Einasta er i Hædernar uppstygeñ / Ps. 68. Helldur og Gæfur ødlast handa Møñunum/ Eph. 4. Hvers vier høfum noted/ yfer hveria lyklegt er ad Heims Endereñ sie komeñ/ 1. Cor. 10. Hverium hañ ecke sydur eñ nockrum ødrum hefur bwed Braut til Himna Rykis og Eylyfrar Guds Barna Sælu med siñe Himnaføør. Og þar oss verdur nu slykur Føgnud ur bodadur a þessare Dyrdlegu Hatyd/ þa lææum oss ganga nær Evangelio / og af þvi hugleida hina sierlegustu Velgiørnynga og Averxte DRotteñs Vppstigningar. Hiælpa oss til þessa Gudhrædsluñar Erendis Naduge Fader med Krapte þyns Anda/ Fyrer JESVM Christum/ AMEN.

Vtleggingeñ.

ÞEsser dyrmætu Averxter Vppstigningareñar vors DRotteñs/ eru mz tveñu Moote. Adrer koma mest hønum vid/ eñ adrer oss alleina. Hvad vidvykur þm fyrra/ þa er þ ecke myn Meining ad Drotteñ JEsus hafe sialfuñ sier nockud forþienad mz siñe Kvøl z añare Þiningu hier a Jørduñe/ oss er hñ fæddr/ oss er hñ giefeñ seiger Esajas/ Cap. 9. Fyrer oss er hñ bundeñ/ Hwdstryktur z a Krosseñ negldr/ hñs Eyrende a Jardryke var ecke ad afreka sialfuñ sier nockurt Aglæte/ þvi hañ kuñe ecke ægiætare ad verda eñ hñ var i Vpphafe siña Vega/ helldr ad leysa Mañkyned wr eilyfu Þrældome. Þa Vegsemd er hñ auglyste i siñe Dyrdarfullu Himnafør/ hana meddeilde hñ Mañdomenu strax s hñ var giefeñ i Moodurlyfe/ þott hñ synde hana miøg sialldañ a syñu Niervistardøgu/ so hñ yrde oss ad øllu samlykur/ ad fratekeñe Syndeñe.

Þvi

Þvi er hañ þa med Dyrd og Heidre Coronadur? Ebr. 2. Þvi þad var Omøgulegt ad hn̄ kyñe af Daudanū halldeñ ad vera/ Act. 2. Þegar Gud blessadz um̄ Alld' hafde aflokꝫd hinu stoora Þrekvirke Mañkyn- sins Endurlausn^r i voru Hollde/ þa var allt fullkomnad/ þa þocknadest Gude ad upphefia vort Hold er hn̄s Sonz Iklæddest a siñ Tignarstool siet til hægre Handar. Hverier eru þa Avexter þsser er Christur epter Mañdoomenū hefz ødlast i siñe Himnafør? Þad seiger oss Marcus i Gudspiallenu/ ad hn̄ hafe vered uppnumeñ til Himens z sitie til Guds hægre Handar. Þetta er ei so ad skilia Børn mijn/ ad DRotteñ sie upp fareñ i þeña synelega Himen er vier lijtū mz Augū vorū/ jafnvel þott hn̄ epter alvijsre rꜳdstøfun Guds synelega uppnumeñ være fra Jørduñe allt þ^r til Skyed took hn̄ fra Augū Lære-sveinaña/ Act. 1. Vor Lausn- are er uppfareñ yfer alla Himna/ s̄ Paulus skrifar/ Eph. 4. Þad er i þañ Dyrdlega Himen/ hvar Guds Oum̄rædeleg Hatign lioomar/ hver ia eingeñ Madz kañ ad sia z lifa/ Exod. 33. Þvi er hn̄ ecke i þeña syne- lega Himen uppstijgeñ/ hn̄ er uppfareñ i þañ Himen hvar hn̄ uppfyller alla Hlute s̄ Paulus vottar/ Eph. 4. Eñ aller Hluter eru ecke i hinū synelega Himne/ þvi skulū vier ecke meina ad hañ sie vid hn̄ bundeñ/ jafnvel þott hn̄ uppfylle hn̄ so sm̄ allt añad. Hañ er sestur til Guds hægre Handar s̄ hier stendur. Nu er Guds hægre Hønd allstadar/ þvi ꝥ er hn̄s Dyrd og hn̄s Almætte/ þad er hn̄ sialfur sm̄ ecke er nema Mættur z Dyrd/ Eñ Himnaña Himnar taka hn̄ ecke so s̄ Salomon vottar/ 1. Reg. 8. Nu fyrst DRotteñ Jesus er upphafeñ til Guds hægre Handar/ þa er hn̄ ecke so i þeña synelega Himen uppfareñ ad hn̄ ecke under eins sie allstadar/ i þañ Himen hvar Gud bioo adz eñ Himineñ var skapadz/ þangad er Christz upphafeñ/ hverneg kañ hn̄ þa ad vera iñeluckt z i þm̄ skapada Himne/ i þañ Himin hvar Gud mun um̄ Alldz og Eilijfd stioorna/ rꜳda og skijna/ þegar hiner skøpudu Himnar fore ganga/ og hn̄ hefur þa eins og añad Fat samañ broted/ Heb. 1. I þañ sama Himen er Guds Sonur uppstijgeñ/ þvi er ꝥ oss smætt ad hugsa um̄ þa Tign s̄ Gud hefur siñ eingieteñ Son prydðañ med/ ad ætla ad

hiñ

hiñ ſkapade Himen ſie alleina hñs Hœgſæte. Vier ſkulum og ecke þad meina/ ad þott ſo kvede ad hier i Textanũ ad vor Frelſare ſitie til hœg re Handar Guds/ ad Gud hafe Hendur/ edur ad hñ ſitie ſo ſm̃ Madur/ ad vier ei føllũ i þa Villu ſem Paulus ber uppa Heidingiana/ Rom. 1. Ad þr hafe breytt Dyrd Oforgeingelegs Guds/ i Mynd forgeinge legr" Mañeſkiu/ þvi jafnvel þott Ritningeñ tale þañeg a ſtundũ/ þa talar hun ſo ad Maña Plagſid. Og þoott ad Gud hafe ſig i Mañs Lijkan opeñberad/ ſo ſẽ Eſajæ/ C. 6. J Openberunũ Johañis z vijd"/ þa eru þ Okvæde ad hugſa ad hñ ſo i Raun z Sañleika ſie/ helldur er Gud eiñ Ande ſo ſẽ Johañes vottar/ 4. Cap. Hverneg viliũ vier þa J mynda oſſ nockud hægra edur vinſtra hia hm̃ ſm̃ uppfyller Himen og Jørd/ z er allt i øllu/ Omælañlegr/ Oſkiñelegr z Orañſakañlegr/ helldr er þta ſagt til ad utmæla þa Tign ſẽ Guds eingieteñ Sonur hlaut i Vppſtigninguñe epter Mañdoomenũ. Hin hægre Hlid var hia øllum Þioodũ virdugligre a þm̃ Døgũ eñ ſw vinſtre. Þegar Berſabe gieck iñ til Salomonis Kongungs/ fagnade hñ Moodur ſiñe/ og ſette hana a hægra Veg ſier/ 1. Reg. 2. an Efa þſſ vegna/ ad hñ hefr viliad vei ta heñe hiñ meſta Heidur nærſt ſialfũ ſier. Drottningeñ ſtendur þier a hægre Hønd ſeiger David/ Pſ. 45. er hñ kvedr um̃ Brwdkaup Chri ſti og hñs Vñuſtu Chriſtneñar. So er nu med þeſſu meint ad Frel ſareñ epter Mañdomenũ ſie Gude nærſtr ad allre Tign/ Magt z Vell de/ Gud Fader og Guds Sonur eru jafner epter Guddoomenũ ad allre Tign/ ſra Hœgſæte/ þad er þeirra Dyrd/ hun er ein/ þvi Fadereñ er i Syneñũ/ og Sonureñ i Fødurnum/ Joh. 14. þvi nærſt er Guds Sonur epter Mañdoomenũ er ſitur hønum a hægra Veg/ ſialfũ Gude nærſt ur/ ſialfur ſialfũ ſier nærſtur/ hñ er ſialfũ ſier ædre og ſialfũ ſier læg re/ þvi hñ er bæde Gud z Madr/ z er þo hñs Mañdoomur øllũ Skiepn um ædre/ þvi hveriũ af Einglunũ hefur hñ nockurn Tijma ſagt? Sit þu mier til hægre Handar ſeiger Paulus/ Ebr. 1. Og þſſa Tign Mañ domligrar Natturu Chriſti utmælar hñ gre nuglega mz føgrũ Ord um/ Eph. 1. ſeigiande: Gud Fader hefur ſett Chriſtũ a hægre Hønd

 ſier

sier i Himnenū/ langt ꝩ ofan allañ Hofdingeskap/ Walld/ Magt og Herradœme og oll þau Nafn sm̄ nefnast/ ecke einasta i þessare Ølld/ helldur og i hiñe sm̄ verda mun. So er þa Drotteñ JEsus sitiande til Fodursins hægre Handar/ afklæddur ollū þm̄ Eymdum og Harmkvælū er hñ bar i voru Holldе/ vordeñ Konungur og Keñemadur ad Eylijfu/ so ad i hañs Nafne skulu oll Knie sig beigia/ bæde a Himne og Jord/ og under Jordūne, Phil. 2. Þad er ad hñ lifer og rijker ad eylijfu. Þvi ꝥ ꝭ David kallar ad sitia a hægra Veg Gude/ Ps. 110. ꝥ kallar Paulus ad rijkia/ seigiande: 1. Cor. 15. Hm̄ byriar ad rijkia/ þar til hñ leggur alla Ovine til Skarar Foota hñs. Og er nu þetta sa Avoxtur og Nytseme er Drotne sialfū tilheyrer/ jafnvel þott ad ei sieū vier helldur Hlutlauser af heñe/ sem sijdar mun sagt verda.

Eñ hvad vidvijkur þm̄ Avoxtū sem oss syndugū Moñū til Gagns z Nytseme sprettа af Drotteñs Himnafor/ þa er hiñ fyrste/ Sending H. Anda. So seiger hñ sialfur/ Nema eg i burtu fare/ þa kiemur ecke sa Huggareñ til ydar/ Joh. 16. Þetta sitt Fyrerheit efnde DRotteñ a Hvijtasuñudogū/ so sem alkuñugt er/ og er þad ecke lijtill Velgiorning ur Br. M. ad hñ sende siñ H. Anda yfer sijna Postula/ hñ leidde þa i allañ Sañleika/ so ad þr skyldu Leyndardooma Guds Rijkis/ ad oss yrdu þr sijdañ openberader/ hñ giorde Kraptaverkeñ fyrer þa/ og styrkte þar mz Christne Boded/ so ad ꝥ Hialpræded sm̄ fyrst var bodad af JEsu Christo/ yrde og stadfest hia þra Epterkomendū sem Paulus vottar/ Heb. 2. Hañ kieñde þm̄ ad forsmaa alla Hlute hia Drotteñs Krosse/ og hallda þa ꝩ Dreck ad vera/ til ad aviña Christū/ oss til Epterdæmes/ so ad þeir uppfylldu Leyfar JEsu Christi Pijsla a sijnū Lijkama/ sem er hñs Christne/ Col. 1. Nu þo ad þetta sie Eiñ Hæleitur Velgiorningur/ ad hñ wthellte sijnū Anda so rijkuglega yfer Postulana/ þa hofū vier eingu miña þeiged ef vier riett adgiætū. Hid mesta Erfide skal til þess hafa ad leggia Grundvolleñ under eitt Hws/ so var og ad Christs Kyrkiu. Hiñ fyrsta Stein laade Gud i Pijnu sijns Sonar/ þegar hiñ dyrmæte Hirningar Steiñeñ var af Uppbyggendum wtkastadur/

adur/ 1. Pet. 2. Þar uppa bygdu Postularner & adrer helger Meñ/ er vordu Lÿfe sijnu & allre tijmañligre Velferd siñe til þessarar Bygging ar. Þess gietur Paulus/ Eph. 2. seigiande: Ad vier sieum bygder uppa Grundvoll Postulaña & Spamañaña/ þar Christur er sialfur Hirningar Steiniñ. Giæted ad þessu er eg seige B. M. þess meira sem lijdur a Bygginguna/ þess miñe Þwnga hefur þ ad bera siñ Ovarliga er lagt. Þo ott vier eigum Dagliga ad þiä vorn eigen Lijkama þ Guds Rijkes Hvunder þ hia þvi sē Postular Guds & adrer helger Meñ urdu ad lijda oss til Epterdæmis/ Þeir bæru Hita og Þwnga Dagsins/ Matth. 20. medañ heitast var/ medañ Nydeige var Christneñ". Vier erū um elleftu Stundu kallader: Gud wthellte yfer þa sijnelegū Astgiofū Andañs/ til ad styrkia Kieñinguna/ til ad styrkia þa so þr giæte Opsooknernar þolad/ þu hefur ecke miñe Astgiof þeiged Christeñ Madur. Fagned ecke yfer þvi sagde JEsus ad Andarner eru ydur undergiefner/ helldur hinu/ ad ydar Nofn eru skrifud a Himnū/ Luc. 10. Bileam/ Num. 22. Saul/ 1. Sam. 10. og Judas/ Matth. 10. hofdu & soddañ Gæfur um Hrijd/ þar fyrer voru þr þo ecke Fullsæler. Sw var hin ædsta Gæfa Drottens ad hñ gaf sijnū Þienurū ad vera eitt med sier/ eins & Fadereñ og hañ eru eitt/ ad hñ vardveitte þa fyrer Heimenū/ þoott hñ tæke þa ecke burt wr Heimenū/ Joh. 17. Og þessa Gæfu hefur hñ þier og sendt christeñ Madur ef þu villt moote taka/ hñ hefur so Endurgieted þig i Skijrnarlaugeñe med heilogum Anda/ ad þu gietur samsint hñs Orde/ hñ endurnyiar þig Daglega mz hinū sama Anda (nema þu moot stander honū) so þu gietur trwad a Gud/ heyrt hañs Ord/ tamed þitt Holld/ bored hñs Kross & elskad Naungañ. Mier virdest Drotteñ hafe somu Atferd vid sijn Born i sendingu heilags Anda eñ nu i Dag so sē hñ hafde vid sijna Læresveina sē von er til/ þvi Drotteñ hiet þm þvi/ þar hñ seiger hia Joh. 14. Eg mun bidia Fodureñ ad hñ sende ydr eiñ añañ Huggara/ ad hñ blijfe hia ydr eilijflega. Þegar hñ kom til þrra ad luktum Dyrū og opeñberadest þeim/ þa blies hañ a þa og sagde: Medtaked þier H. Anda. Joh. 20. Ecke var þesse Blæstur heilagur

Ande/

Ande/helldur hefur hn bwed i honum eitis og i hinum mikla Storme a Hvitasunnune/po var Mannligur Veikleike so mikell hia peim ad þr ecke trwdu fyrer Fagnadarsaker/Ja/poott hn openberade sig fyrer þm Nyustinn epter Vpprisuna pa trwdu þr varla so ad Mattheus seiger ad þegar hann talade vid pa a Fiallenu i Galilea/pa hafe sumer efast/ Matth. 28. og under hans Vppstigningu voru þr so Oprooder i þssu ad þr spurdu hn/hvert hann pa vilde upprietta Israels Rijke/ Act. 1. Enn er hn hafde meddeilt þm ad nyu heilagann Anda/ og blessad pa / og þr sau hn til Himenns farandu/ pa jookst peim so Kraptur/ ad peir geingu glader heim og prijsudu Gud seiger Lucas/ Act. 2. Enn epter 10. Daga wthellte hann yfer pa hinn sama Anda med miklu Undrunn og Tæknum / so peir efnudust alldrei sijdann / So fer Madurenn enn nu ad vaxa / par til hann verdur Fullordenn epter Mæta fullkomens Alldurs JEsu Christi s. Paulus adkvædur/ Eph. 4. J Skijrnenne medtokum vier heilagann Anda: Ecke er Vatned Ande/helldur byr hn i Ordenu hvert ed samlagast Vatnenu/ hns giæter ecke miked i Hiarta Vngbarnsins/ po vita Menn ad hn byr par/pviad slijkra er Guds Rijke seiger JEsus/Luc. 18. Þegar vier drogumst a Legg / verdur hann jafnann Samfara Ordenu hia peim sem pad læra. Þoott ei þecke Børnenn JEsum grant/helldur enn Læresveinarner hier. Þegar oss aukast Vitsmuner Og vier faum Eptertekt nockra pa samverkar hn jafnann Guds Orde. O Børn mijn er ecke þta ein stoor Astgiøf H. Anda? Ad eitt Vngmenne læsur sier skiliast þ/s ei gætu skiled edur villdu skilia hiner vijsu Heims Spekingar/ Philo/ Celsus/ Prophyrius / Lucianus / og adrer miklu fleire/og poott pad ecke skilie so grant/pa temur Guds Ande so Mannlega Skynseme og verkar so i Einfelldne Barnsens ad pad gefur sig Skilning fangenn under Hlijdne Trwarennar/1. Cor. 10. So pvi dugar til Saluhjalpar. Er pad ecke ein stoor Guds Giøf/ad vier sem fæddumst Reidennar Børn/Eph. 2. Vier fraum po hvilijkann Kiærleika Faderenn hefur oss gefed ad vier meigum Guds Børn kallast/1. Joh. 3. Hver kiennir oss þ? Mun ecke heilagur Ande sa ed ber Vitne vorum Anda hier

hier um? Rom. 8. Er pad ecke ein Dumträdelig Guds Gäpa/ad pegar vier syndgumst og hopu forbroted vora Arpleypd japnvel med Stoor-glæpu sm vorre Sælu verda a stundu opur pwng Byrde/ad vier hopu pa Tals-Mañeñ a Nimnu/Mañeñ JEsu Christu hiñ Riettlæta/ 1. Joh. 2. Sem oss sender siñ H. Anda ap synum Fodur til ad strappa i oss Syndena so vier ydrumst/til ad kiesia oss ad hñ sie Forlykun fyrer allar Veralldarenar Synder so vier trwu/til ad Endurnyia oss i Anda vors Hugskots / so vier giefum lipad nyum Lipnade. Pegar Tveir Konungar sættast/pa seliast þr Gisla a so ad Vinætta pra skule trygg vare vera/ edur sa meire tekur af þm miña til þss ad treysta sier hñ. Eñ Gud nade oss færædar Mañeskir/Hvad purpte Gud ad taka Pant ap oss Prælunu? Vtlogunum/Oboðtamsonunu/hvad purpte hñ oss Pant ad selia? Og po hepur hñ so giort. Hañ hepur teked ap oss eiñ Pant sm er vort Holld og Blood/ og sett pad a hægra Veg simlpu sier/ ecke til þss ad hñ trydde oss betur/pvi hñ visse ad vier daglega mundu riwpa vor Sære/ helldur ad vier kynnu honu þss betur ad trwa. Eingeñ hepur um Alldur sitt eiged Holld hatad/helldur foostrar hñ pad og nærer seiger Paulus um Mañ z Konu/Eph. 5. Fyrst Guds eingieteñ Son hepur giort vort Holld ad synu Hollde/ fyrst hañ hepur trwlopad sier Christnena so sm adra Brwde/ pa er pad vyst ad hñ elskar pa s eru Holld af hñs Hollde z Bein af hñs Beinu/ ei so heitt elskade oss ad hñ gap sitt Lyp i Daudañ fyrer syna Ovine/Rom. 5. Hañ mun ei for smæ syna Brwde sm skipar fyrer Muñ St. Pals syndugu Mönnu ad elska synar Ekta-Qviñur eins z Christur Sopnudeñ/Eph. 5. helldur læta Drottninguna standa si'a hægre Hond Iskr ydda hinu besta Gulle/ Ps. 45. Og til frekare Stadpestu hier um hepur hñ/ upphapeñ a siñ Tignar-Stool sendt oss eiñ Pant ap sinne Hende/ þ er heilagur Ande s er Pantur vorrar Arpleypdar/ Eph. 1. hver z bidur fyrer oss mz Oumrædelegum Andvorpunu seiger Paulus/Rom. 8. O hvilyk er Astgiop þsse? Hver vill skipta hefne vid Læknisdomana? vid Tungumæleñ? Vid Jardteiknagiordena? og sæu vier ap þssu ad Guds Sonur hepur eingu

missa veitt oss i sine Uppstigningu enn Postulunum/ honum sie Dyrd og Prijs ad eylijfu/ Amen.

Nu ønnur Nytsemen vier hofum af Christi Uppstigningu/ er sw/ ad hann situr til Fødursins hægre Handar og bidur fyrer oss. DRottenn baud i gamla Testamentenu Aaroni og hans Sonum ad þeir skylldu blessa Folkid Num. 6. Peirra Embætte var og ad bidia fyrer þvi. Lucas skrifar/ Cap. 24. Ad þesse vor ædste Kiennemadur (hvers Fyrermind ad var Aaron i morgunn Hlutum) ad i þvi hann var ad blessa þa/ hafe hann vered numenn fra þeim. O eirn gledelegann Vidskilnad/ O eina Elskurijka Kvediu/ O eina kroptuga Blessan/ þesse dijrmæta Blessan/ liggur enn nu i Dag yfer hinum andliga Israel/ þegar hann tilbidur Gud i Anda og Sannleika/ Joh. 4. So ad hvers vier bidium Fødurenn i hans Nafne/ þad vill hann giøra/ Joh. 16. Drottenn stie upp af Fiallenu Oliveti/ Act. 1. Þvi hann hafde þa wt til Bethania (seiger Lucas Cap. 24.) er stood a sama Fialle/ fra þessu Fialle reid DRottenn sijdarst inn til Jerusalem ad hann Offrade sinn dijrmætu Foorn sijns Lijkama med hvørre hann Verølldena Endurkeypte/ Fridstillte Gud/ enn braut under sig Diøfulenn og allann hans Her/ og trood hann under sinna Barna Fætur. Med þa sømu Foorn uppstijger hann hier/ vordenn Kiennemadur ad eylijfu/ Ebr. 7. Ecke epter Skyckan Aarons helldur Melchisedechs/ og byrtest med henne fyrer Guds Auglite jafnadarlega/ so opt sem eirn ydrande Syndare vid þarf. Þess getur S. Pall/ Heb. 9. seigiande: Ei er Christur inngeingenn i þad heilaga sem med Høndum er giørt hvert ad er Fyrermyndan þess sannarliga/ helldur i sialft ann Himenenn til ad byrtast nu Auglite Guds fyrer oss. Hann byrtest nu Guds Auglite seiger Postulenn/ og var þad nockru epter hans Uppstigningu/ teiknande þar med ad þetta sie eitt sijfelldt Offur/ Olijkt þvi sem umgietur Num. 28. Hveriu Israels Syner a stundum rænter voru af sijnum Ovinum/ 2. Paral. 36. Enn þetta kann eingenn ad hindra/ eingenn fra oss ad taka. Diøfullenn med allre sinne Magt fær þvi ecke spillt so lenge vier trwum a Guds Son. Nøfn Israelis Sona voru rituð a Brioost-Skiolld Aarons/ Exod. 28. Med hvørn hann inngieck i þad allra helgasta/

helgaska/so s͞m til eins Miñisteikns fyrer Gude. Miñ HErra JEsu/ þu eylijfe Kieñemadr/ þu blessad' þyna elskulega Læresveina mz Kieñemañligre Blessan ædur eñ þu iñgieckst i Himeneñ/ þu barst þa ecke a þijnu/ helldur fyrer og i þijnu Brioste til eylijfrar Miñingar fyrer þijnum Himneska Fodur/ Ja/ ecke einasta þa/ Herra/ helldur z alla þa s͞m a þig skyldañ trwad hafa z trwa munu allt til Enda Verallldareñar/ þar þu ert eiñ Kieñemadur preistadur a allañ Hatt lijka s̄ vier/ þo æn Syndar/ Ebr. 5. uppa þ þu kuñer ad samþijnast vorum Eymdum. O hversu er þisse Guds Giof æskeleg? Hvad mæ Gledelegra veitast eiñi Syndara sem eckert hefur añad eñ Daudañ og Helvijtis Pijsler fortienad/ þegar hñ æ ad mæta fyrer þ͞m hrædelega Doome/ hvar ed kebla er um hñs eylijfu Sæluhialp/ hvad mæ h͞m seige eg gledelegra veitast eñ þad/ ad hñ hefur Doomarañ fyrer Fodur/ z siñ Broodur þ Tals-Mañ/ hver vill læta sier þar Hugfallast/ hver vill mistreysta Sök siñe/ þvi eg ælykta þetta med Pæls Ordū/ hver er sa ed fordæme? Christur er sa s̄ dæeñ er/ ja/ hver ed uppriseñ er/ hver og situr a hægre Hond Gude og bidur fyrer oss/ Rom. 8.

Hin þridia Gagnseme er vier synduger Meñ hofū af Vppstigningu vors Frelsara er sw/ ad hñ þar med hefur afrekad z tilbwed oss eilijfa Dyrdar. Vist i Himneñū/ so seiger Drotteñ sialfr hia Johañem/ Cap. 14. J mijns Fodur Hwse eru margar Verur/ añars segda eg ydur: Eg fer burt z tilbu ydur Stad/ eñ eg mun koma aftur z taka ydur til mijn sialfs/ ad þier sieud þar s͞m eg er. Þad er merkelegt ad hañ seiger ad þier sieud þar sem eg er. Nu er þ vitañlegt ad hñ er i Guds Himen uppfareñ/ og situr til Kraptarens hægre Handar/ þad er ad sosu honum einum ætlad ad sitia a hægra Veg Gude/ samt erū vier þss fullvisser/ ad hver z eiñ af oss hefur sijna Deild i Christi Lijkama/ 1. Cor. 12. Hvar þ þar s̄ mitt Holld rijker/ þar kalla eg mig rijkia/ þar sem mitt Hofud drotti/ þar drottna eg s̄ er Limr þss sama Lijkama. Þad er eiñ undrunarligur Hlutur/ og ein stoor Dypt Audæfaña og Guds Speke/ ad Mañeskiañ gieteñ og fædd i Syndeñe/ Ja/ sw ed alldrei kañ Synd-

laust

laust ad lifa hier i Lijkamanum/ Jaa margr sa ed velltet sier i Endemi Syndana hitt mesta Hluta Æfe sinnar/ hun skal þo ef hun ydrast z trw a Christum vera Einglunum jafn seiger Postulenn/ þeim himnesku Aundum er sinn Skapara ecke hafa i hinu minnsta styggdann/ z sia hans Auglit æ an Afláts/ Matth. 18. Jaa hvad meira er/ ad vier skulum samlijker verda Christi dyrdlegum Lijkama/ Phil. 3. sem an efa ber langt af Einglanna Dyrd. Hveriu sæter þetta Brædr Mijner? Hver fær þad skiled? Drottningenn stendr þier til hægre Handar skrijdd hinu besta Gulle seiger David i Brwdkaups Vijsunne/ Ps. 45. Christur epter Manndoomenum situr a hægra Veg Gude/ þad merker ad hann sie honum nærstur ad Tign z Heidre/ enn honum til hægre Handar stendur og ecke situr Brwdurenn/ Ps. 45. Christeleg Kyrkia/ so miklu er hun Oædre sem Von er til/ og þo næst honum ad Tign og Heidre / so ad hier mæ sia ad Mannesklan i Dyrdenne verdur Einglunum jafn ad vijsu. Hvad ætte christenn Madur um þetta ad hugleida? Mætte ecke Hiartad brædna af Audmykt so sem annad Vax nær hann þetta heyrer? Mun honum ecke til Hugar koma med Abraham þad hann sie Dupt og Aska/ Gen. 18. z ecke þess verdur ad sia inn fyrer Himnarijkes Dyr/ auk helldur ad standa a hægra Veg Guds Syne i hans Dyrd. Enn hvar fyrer er syndugum Jardar-Leyr þvilijkur Soome veittur? Fyrer DRottens Uppstigningu til Himens/ fyrer þa dijrmætu Foornena er hann hefur einu Sinne inn bored i þad allra helgasta. Brædur mijner/ kollum vier ecke eitt Hlut so mikels verdann sem hann kostad hefur. Nu er Guds Blood med hveriu Syndarenn er endurkeyptur / Act. 20. Þess miklu ædra og kostulegra Einglunum sem hann hefur þeim ædra Nafn/ þad er Heidur og Virdingu ødlast sem Paulus vottkur/ Hebr. 1. Enn nu hefr hann ecke Einglana helldr Abrahams Sæde uppa sig teked/ J þvi hefur hann lided/ J þvi er hann upprisenn/ uppstijgenn og sestur til hægre Handar Gude Fodur. Er þa ad undra Børn mijn þott hann giøre oss Einglunum jafna/ þar hann hefr oss mz sijnu eigenn Bloode endurleyst/ Act. 20. Hveriu hann og giefur sitt Holld og Blood til ad eta z drecka/ Joh. 6. hvert nu situr a hægra Veg Gude i Dyrdenne. Plaga ecke Kon

ungarner

ungarner ad hefia Aitmeñ ſijna til Virdinga/ alla þa ſ̃ i Nalgdne vid þa ſtanda/ z ſiaa ei giarnañ ad adrer ſieu þm̃ fremre/ þvi mun ei Drottẽñ Jeſus hveriũ allt Vald er giefed bæde a Himne z Jordu/ Matth. 28. Vera eins lyndur vid oſſ ſm̃ erum Limer hañs Lijkama/ 1. Cor. 12. hverta hñ ſkamaſt ſijn ecke Brædur ad kalla/ Ebr. 2. Hañeg hefur nu Gud upplokid oſſ Himnenum ĩ ſijns Sonar Uppſtigningu/ z giefed oſſ ad ſitia aſamt med Chriſto a hm̃ ſeiger Paulus/ Eph. 2. O hverſu eru allar Heimſens Virdingar/ Audur z Epterlæte/ Hiegoome ad reikna hiaa Þſſare Tign/ þeſſare Sælu/ þeim himneſka Fieſioode? og þo er Mañeſkian ſo daarlig ad hun tekur allt þetta fram fyrer Þſſa Dyrdar-Viſt med Gude og hañs Vivolldũ. Þar er i fleſtra Mañа Natturu nockurskonar Hugprijde/ ef eg maa ſo kalla/ jafnvel þoott fleſter hana vanbrwke/ þad er ad komaſt ſm̃ hædſt / og eru Þ ſierdeilis tvø Fioll ſm̃ Meñ eru ad klyfraſt uppa alla ſijna Æfe/ Þ er Magtareñar og Vitſkuñar/ eñ þar eru ſo faaer ſ̃ leitaſt vid ad komaſt uppa Zions Fiall/ Ebr. 12. Og naa Þienuſtu hia hinũ Alvallda Konunge ſem Gud hefur þar yfer ſett/ Pſ. 2. Hverſu Andhæles geingur Þſa Vr. M. jafnvel fyrer þm̃ ſm̃ eru Kongborner i Skijrnẽñe/ Þr taka ecke betur Vara a Tign ſiñe eñ ſo / ad Þr ſelia hana Þ Glis Veralldareñar eins og Børn þau er kaupa vilia Þ er þm̃ vænt um̃ þyker fyrer dijra Dooma. O hverſu vijſſare og volldugre munu þa hins eylijfa Konungs Syner og Brædur verda i hñs Rijke/ þvi Þr munu Einglana dæma ſeiger Paulus/ 1. Cor. 6. Þad er Dioflana/ Þr munu Gud þeckia ſo ſem Þr verda af hønum þeckter og ſiaa hñ og hñs Dyrd/ ecke ſo ſem i Speigle edur Raadgaatu eins z hier/ helldr Auglite til Auglitis/ 1. Cor. 13. Og er þo hin minſta Þecking ſm̃ eiñ einfalldr Guds Dyrkare hefur a Chriſto hier i Lijfe/ miklu vijſſare eñ allt Mañvit Heims Spekingaña/ þvi Paulus ſeiger/ 1. Cor. 1. Ad Gud hafe giort Speke Veralldar Þſſarar ad Heimſku/ og ad Heimſka Guds ſie Møñũ hyggnare/ z Veikleike Guds Møñũ øbl-ugre. Þegar Magt heideña Maña gieck ſm̃ hædſt/ z Vijſdoomur Gydinga ſtood i Bloma ſijnũ ad Þra Hyggiu/ þa voru hiner ſo volldúger

og þsser so oyser ad þr þeingdu Konung Dyrdarennar uppa Galgann/ hverietveggia siet til Skammar z synis Hoþdingia/ Fiandans Rijke til Niðurdreps/ so hann heþur alldrei vidriett sijdann. Þanneg er Magt Myrkranna z Skynseme Holldsens/ þau eru Volæde hia Guds Barna Veikleika/ z Heimska hia þra Einþelldne i Guds Auguñ sem eini er vijs z alleina volldugur/ Rom. 16. Og þoott nockur være Einvallds Drottu enn yfer ølluñ Heime þssu og visse alla Natturu Hlutanna/ hvad munde þad vera hia peirre Dyrd/ þre Speke og peirre Sælu sem hiñ minste i Himnarijke er prijdodur med/ þvi eþ hann er meire enn Johannes Baptista hvers Lijke ei var af Konu fæddr/ Matth. 11. þa munu hiner nu skamt til þss jaþnvel i Nadeige Magtar sinnar. Og heþe eg nu so talad fyrer ydur Br. M. um hina sierleguſtu Avexte DRottens Uppstigningar/ hverrar hiñ fyrste heyrer honuñ sialþum til sem er ad hñ er inngeingeñ i sijna Dyrd/ og eiguñ vier ad glediast þar aþ ad hñ er farenn i burt hiedann eþ vier elskum hñ so sem hann sagde fordum vid Læresveinana/ sierdeilis þar vier eruñ ecke Hlutlauser þssarar Dyrdar/ hñ so sem frumgieteñ og eingieteñ Son: hins hæsta heþur teked hiñ mesta Arþ/ mæ oss ei nægia þ Atileidinguñ/ ad vier eruñ Samarþar Christi og Erþingiar eylijþs Lijþs/ Rom. 8. Mæ þad ei duga oss Landrædamonnuñ/ ad vier hoþum Arþsvon i Omælanligar Dyrdar eillijþre Þyngd? 2. Cor. 4. Gud heþr gieþed sijnum Syne Endemork Verallðarennar til Arþleyþdar/ Ps. 2. Ecke so Fiøll og Dale/ Jord og Skooga/ Votn og Sioo og allt hvad þar iñe bygger/ so sem hanns elskulega Brædur sem hñ heþur wtvaled af olluñ Þiooduñ z Tungumæluñ ædur enn Grundvøllur Verallðarennar var lagdur/ Eph. 1. Þess hoþum vier noted Aumingiarner sem ligguñ under hinu ytsta Heims Skaute þssu/ Vier erum hñs Arþur/ z hoþuñ vier sialþum oss alldrei betur vared. Hiner adrer Avexterner heyra oss Monnuñ til/ hñ hefur rijkuglega wthellt yþer oss heilogum Anda so vier rietilæt[t]er fyrer hñs Nad yrdum Erþingiar eylijþs Lijþs/ Tit. 3. Hann situr til Guds hægre Handar/ og bidur fyrer oss/ Rom. 8. So ad allar voiar Bæner eru Jm og Amen. Hann heþur opnad oss Himenenn

og

z tilbwed oss þa Sælu-Vist er eg fyrer skomu umtalade. Nu þar Gud Fader i sijnum Syne/ Guds Sonur af Fødurnum sendur/ og heilagur Ande sm̄ af bædum þm̄ framgeingur/ þad er øll heiløg Guddoomsins Þrenning hefur auðsijnt oss þvilijkan Kiærleika sm̄ ædur er sagt i Drott ens Uppstigningu/ þa stijgū nu upp aptur a moote hønū i vorū Hugskotū, hn̄ hefur vort Hollð upphafed/ Lætū hn̄ ecke Forgiefens hafa sendt ofan sin̄ Anda til vor aptur / ef vier erū upprijsner med Christo/ þa leitū þss sm̄ þar uppe er/ hvar Christur situr til hægre Handar Føðurs/ Col. 3. Þar sm̄ ydar Fiesioodur er/ þar er ydar Hiarta sagde Endurlausnaren̄/ Matth. 6. Ef vier høfum medteked heilagan̄ Anda sm̄ hn̄ hefr rijkuglega wthellt yfer oss i Endurgietningar Vatns Sænū/ hvar skyllde þa vor Fiesioodur vera nema i hønum/ i hverjū ad byggia aller Fiesiooder Vitskunar? Col. 2. Postular Drottens horfdu upp i Himenen̄ epter hønum / Act. 1. Lyptum og Augum vorum upp fra þessum Jardneskū Hiegooma/ og skynium þad sm̄ þar uppe er/ Lyptum þm̄ til Nædanna hvadan̄ oss kiemur Hiælpen̄/ Forsmæū Heim þenna mz øllu þvi sm̄ i hønū er/ þvi han̄ mun fyrerfarast/ Gaungū þvi wt af Heimenū ad ecke tortijnumst vier med hm̄. Drotten̄ hafde Læresvein ana wt til Bethania þegar hn̄ stie til Himens/ Luc. 24. Hvert han̄ er faren̄ þad vited þier z Veigen̄ þecked þier/ Joh. 14. Bethania merker Fatæks Manns Hws/ Ef þier vilied epter hønū uppstijga/ þa giørest Andlega Volader/ þviad þijkra er Himnarijke/ Matth. 5. Falle ydur Rijkdoomur til / þa fested ei Hiarta ydar vid han̄/ Giøred Fætækum gott so þier sieud i Gude rijker/ og þr medtake ydr i eylijfar Tialldbwd er/ Luc. 16. Elias foor naken̄ til Himna/ 2. Reg. 2. So meiged þier og stijga fra Hiarta ydar allt Veralldligt Yfirlæte/ ef þier vilied hønum fylgia. Drotten̄ var naken̄ Krossfestur/ Naken̄ var han̄ i Lijkblæjune vafen̄/ hana skyllde han̄ epter i Grøfene. Naken̄ hefur han̄ upprised/ Naken̄ uppstiged/ jafnvel þott hn̄ hafe klæddur sijnst fyrer Læresveinunū/ Þu ætt og ad Krossfesta hin̄ gamla Mannen̄/ þu ætt ad grepttrast med Christo/ og upprijsa med hm̄. Rom. 6. ædur en̄ þu fær uppstiged.

 Afklæd

Afklæd þig og so med honū/Lat ecke eina Flijk Veralldligra Muna þyngia Hiarta þitt so þu meiger flioga upp i Hæderner eins og añar Ern epter þijnum Frelsara. Brwka so Heimeñ/ad þu ecke vanbrwker hñ. Slijt fra þier alla Elsku til Veralldareñar/Lat ecke heñar Þunga Vøru draga þig nidur þegar þu att ad stijga til Himens / hvar vor Borgar Rietttur er/ hvadañ vier og væntum Drottens JEsu Christi/ Phil. 3. Honū med Fødurnum og heilogum Anda sie Lof/ Prijs og Heidur um̃ Allder Allda / A M E N.

Siøtta Suñudag Epter Paaska.

Gudspiallied / Joh. 15. og 16. Cap.

JEsus sagde til siña Lærisveina. Eñ þa ed sa Huggareñ kiemur/ hvørn eg mun senda ydur af mijnum Fødur/ sem ad er Sañleiksins Ande / hvør af Fødurnum framgeingur / Hañ mun bera Vitne af mier / Og þier munud mier Vitne bera/ Þvi ad þier hafed i fra Upphafe hia mier vered. Eñ þetta tala eg þvi til ydar/so ad þier hneixlest ecke. Þviad þeir munu forboda ydur/ og sa Tijme kiemur/ ad hvør hañ Lijflætur ydur/ Sa meinar sig ad giøra Gude þægt Verk. Og þetta giøra þeir ydur/ af þvi þeir þeckia hvørke Fødurinn nie mig. Eñ þetta tala eg þvi til ydar/ad nær su Stund kiemur/ad þier miñest þess/ad eg sagde ydur þad. Eñ þetta sagda eg ydur eige i Upphafe/þvi eg var hia ydur.

Exordium.

Ingeñ kañ Tveimur Herrum ad þiona / þvi añadhvert hatar hañ hañ Eina/ og Elskar hiñ Añañ/edur ad hañ adhyllest hañ Eina/ og Forsmaar hiñ Añañ / Þier giøted ecke under eins Gude þionad og Mamona segier Endurlausnareñ / Matth. 6. Eñ þad sem hañ hier segier um̃ Mamon / hver ad er Gud þessa Heims og hañs Barna/ þad vill hañ sagt hafa um̃ sialfañ Heimeñ. Omøgulegt er under eins Gude ad þiona og Heime þessum / þad eru Tveir so Olijker Hwsbændur/ ad hvør þeirra rekur añars Þienara i burtu fra sier/ og þad þess vegna ad þeir so Olijker eru/Þar fyrer avarpar S. Jacob Postule Veralldareñar Þaagugla þañeg/ 4. Cap. Þier Hoorkarlar og Hoorkon/ ur/

ur/ Vited þier ecke ad Heimsens Vinatta er Guds Ovinatta/ Fyrer þvi sa sem vill vera Vinur Heimsins / hañ giørest Guds Ovinur. Og fyrer þvi ad þessu er nu so vared/ þa hlioota Guds Børn adskiltañleg Mootlæte og Hørmungar ad lyda / um hvert Efne eg hefe nockud fyrer skømu talad / er eg Oska ad goodañ Stad funded hafe i ydar Hiørtum. Eñ Søkum þess ad margur sæ ed vill Gude þocknast/ hañ þoler liwflega þad sem Gud leggur siælfur æ / so sem eru Siwk- doomar/ Fætækt/ Astvina Missir og añad þvilykt / Eñ þad sem af Mañaña Hende kiemur/ þad er oss bægara ad þola/og optlega upptendrast vort Hiarta af Reide og Hatre til þeirra/ af hverium vier meigum nockurn Ojøfnud lyda/ sierdeilis nær þad fram vid oss kiemur fyrer Sakleyse / edur og i stadeñ þess er vier gott hugdumst giøra/ slykt er ad søñu Mañlegt/ og eingeñ læer þad ødrum/ Maña a medal/ þvi ad flester eru so lynder. Eñ ef vier adgiætum ad þad kiem ur eckert fram vid Guds Børn sem ad ecke sie epter hañs Forsiæ og Tilllætseme / þa eigum vier þvi eins vel ad taka sem kiemur af Mañaña Hende/ so sem hinu er hañ siælfur a oss leggur/ þvi ecke eiñ Titlingur fellur a Jørdu æn vors Him- neska Fødurs Vilia/ Matth. 10. Þvi mun oss þa nockurt þad henda sem ad hañ ecke vill ad vid oss framkome / og þetta er þad sem ad DRotteñ JEsus fyr er seiger synum Læresveinum i þessu Hellaga Evangelio um Ofsookner vondra Maña/ og seigest þess vegna tala þad til þeirra ad þeir hneixlest ecke / og ad nær su Stund kiæme ad þier þa miñtust þess ad hañ sagde þeim þad/og vill hañ þad sama sagt hafa øllum synum Børnum um allañ Heimeñ. Þvi vil eg wt af þess um Spaadoome DRotteñs / sierdeilis Tvent Hugleida i þetta Siñ / Sem er. 1. Ad vier sieum skylduger til ad giegna þvi med Poleñmæde er vier lydum af vondum Møñum Sakleysesins og Guds vegna. 2. Ad vier eckert rangt giørum til ad umflyia þeirra Ofbellde. Hier til hiælpe oss goodur Gud fyr- er siñ Son JESVM CHRISTVM / AMEN.

Vtleggingeñ.

ÞEIR Munu FORboda YDur seger DRotteñ/ Og Sæ Tyme KJemur/ Ad HVer Hañ Lyflætur YDur/ Hañ MEinar Sig Ad GJora Gude Þægt Verk. Vid hveria sagde Frelsareñ þetta? Vid sy- na elskuliga Læresveina/ sem heñi æn Epa hafa af Moñiñ kiærast er vered/ hverier ad hofdu hñs Vitne um þ ad Fadereñ elskade þa af þvi þeir elskudu sig/og allt þetta ræstest a þeim s m vonlegt var. Hver sem athugar Hwdstrokur St. Pals/ 2. Cor. 11. Fængelse Peturs/ Act. 12. Lyflæt hins ellra Jacobi/ Act. 12. og Beinbrot hins yngra. Ja/ hversu ad aller Guds heilager Meñ z Vott" JEsu Postlar eru herfe lega wtleikner/ so sem lioost er af Christendooms Søguñi/ Hañ mun

 þad

þad jata/ad eckert Ord DRottens sie a Jørdu falled. Nu fyrst hm̄ þocknast heþr ad lata ſjna kiæruſtu Vine þetta lijda aþ vondū Mōnū/ þui ſkyllder þu og ecke fyrer Guds ſaker lijda vilja/ þ ſm̄ eiñhver Ohlut vandur vid þig aþlaga giører? Og taka þui ſo ſ odrū Kroſſe aþ Drott eñs Hende. Ad ſeñu reyner ecke a þad fyrer oſſ i þeſſu fataka Lande ad þola Oþſookner edr Lijþlat fyrer Evangelij Lærdoom edur Chriſti Vidurkieñingu/ſamt eiga Meñ þo Gud ad dyrka med goodū Verkum/ med þui ad hiælpa hinum Saklauſa/ og þeim ſem Orietteñ lijdur til Riettareñs/mootſtanda þeim ſm̄ illa giora/ og margur lijdur Oriett þ Sakleyſe/og fyrer þad ſem hañ med ſoddañ Nætte gott giører/eñ aller þr ed þañ veg lijda/ þeir lijda fyrer Guds ſaker. Gud heþur bodid ad hiælpa þm̄ ſ Nænginden lijda z underþryckter eru aþ Oþrijkis Mōnum. Vill þu ecke frelſa hiñ fængada ſem til Dauda er dæmdur/ og þañ ſ ad liggur vid Lijþlate/þar þu ſeger: ſim vier þecktū ecke þeña/ meinar þu ecke/ad hñ ſm̄ rañſakar Niartad/hñ merke þad? Og hñ ſm̄ tekur Vara a Sælu þiñe/hañ þecke þ? Mun hñ ecke giallda hveriū Mañe epter Verkū ſijnū ſeiger Salomon / Prov. 24. þetta vill nu hiñ ædſte Domare haþa ſagt þm̄ ſ meire Mættar eru/z kuña ad hial pa þeim ſm̄ Oriett lijda/ ſeiged mier/Mun hñ Synkſaka vera eþ hañ giører þ ecke? Nei/litlu betre eñ hiñ ſm̄ Orietteñ giørde/ eñ þott hañ meige Armſum mæta þar fyrer/ þa a hñ þad ad lijda mz þoleñmæde fyrer Guds Saker. Gud heþur boded ad elſka Naungañ/og þad ecke einaſta med Orde z Tungu ſeiger Poſtuleñ/helldur mz Verke z Sañ leika/1. Joh. 3. Eñ hvad er tijdara i Neimenū helldur eñ Vanþacklæte fyrer Goodgiørdernar: Drambſeme Ohlutvandra Maña er ſo hæ vor og ſo Rijklundud/ ad hun þykeſt eingū vera uṁ neitt ſkylldug/ hverſu miklar Velgiørder ſm̄ hun þiggur/og alla Nlute vill hun med Sialþ ſkylldu haþa/eñ gielldur hin verſtu Laun fyrer allt undañþared/eþ ecke er Grædge heñar fullnægt i hveriū þm̄ Nlut er hun haþa vill. Full er Verollden aþ ſlijkum Sialþbyrgingū/þr ſm̄ nu fyrer ſlijku verda/ſem margur er/þr lijda Guds vegna/ þui þr lijda fyrer þad ſem Gud heþur boded/

bodeð/hvert þr meiga ecke Ogiort lata/eþ þr vilia christner meñ heita/ z Guds Viner/þvi hver að sem sier siñ Broodur Nauð lyda og aptur lykur sitt Hiarta fyrer hm̃/hvernig ma Guds Kiærleike i honū vera? seiger Johañes/ 1. Pist. 3. Og meiga þr þ ecke reikna þott að Neimureñ giallde Jllu a moote Goodu/þvi Paulus seiger/Rom. 12. Ef Ovin þiñ hungrar/þa gief honū að eta/ og þyrste hañ/ þa gief hm̃ að drecka/ z meigū vier ecke vera vandare hier um̃ eñ Fader Myskunsemdaña/hver að i giegn siñe Owtseigianligre Goodgyrne þoler hina mestu Opock af syndugū Mønium/z lætur þo rigna yfer Vonda z Gooda/z skyna Sool uppreña yfer Rangláta z Riettláta/ Matth. 5. Þvi skulū vier ecke meina/Br. M. að þetta sie alleina sagt til Postulaña eðr þra ꝯ lifðu a þm̃ Døgū/þvi eingeñ er sw Stiett sm̃ að nockur Maður lifer i / að eige mæte hñ Andstreime z Adkaste Veralldar/eþ hñ leggur Kapp a að giora Verk DRottenᷤ Guds synᷤ trwlega. Þvi er æ verr z miður/ að þeir eru flester sm̃ skioota þessu Omakenu hia sier/ uppa það þeir meige i Fride vera: Hvað er ecke eiñ Guds Ords Þienare/ef hñ er Vand lætingasamur i synu Embætte? Mun hm̃ ecke Ovilld og Mañhatur bweð vera? Eñ seigeð mier/mun hñ þar þ meiga láta af að straffa/ Ogna og aminña? eður elska þa og þra Velferð er honū so illa launa hiñ mesta Velgiorning er af syndugū Mañe kañ við añañ giørdur að vera? Mun hñ ecke meiga þeinkia hið sama z Paulus? er hñ sagde: Gal 1. Hefðe eg hyngað til Moñū þocknast/þa være eg ecke Christs Þienare. Og þetta er riett að taka siñ Kross uppa sig og fylgia JEsu epter/Matth. 10. Sa giører vel sm̃ lyður mz Þoleñmæde það Guð a hñ leggur/z hñ gietur ecke af sier kastað/eñ sa giører eñ þa betur sm̃ með fwsū Huga geingur i Bardagañ a moote Fiandanū z hñs Verkfærū/þar hñ kyñe þo að skioota sier undañ ꝯ marger giora/hñ er eiñ Guds Kappe/ og ma vænta sier þeirrar Kveðiu sem Gedeon fieck af Einglenū forðū/DRotteñ er með þier þu Hetia/Jud. 6. Hvað skulu Meñ tala um̃ eiñ riettvysañ Doomara/eþ Meñ eiga þo fyrer mørgū þvilykū Ráð að giøra i hreckvysre og skynlausre Villd þssare. Eñ eþ

nockur er ſa er vanda vill ſitt Embætte med Rokſemd z Stioornſeme nockurre/ z hallda uppe chriſtelegū Riettendū/ þa er honū ecke einaſta a Nælſe leiged af þm̄ er þvi mæta/ ſm̄ ecke er ſo ad undra/ þvi blindur er hver i ſialfs ſijns Sok/ helldur og af þeim er þad eckert vidkiemur og eige ſkynia hvar um̄ þr dæma/ Ja/ mæter Armſū af þm̄ er ſialfer ættu hvad meſt Riettenum fram̄ ad fylgia/ hverier ed brwka Logeñ eins og Reikne-Peninga þa er Meñ læta merkia ſo mikla edur litla Tolu/ ſm̄ meñ ſialfer vilia. Aller þr ed nockrū Oſkunda fyrer verda af ſo hreck vijſū og heimſkū Mońum/ þr lijda fyrer Guds ſaker/ þvi hñ er ſa ed ſagt hefur fyrer Mañ hins vijſaſta Konungs/ Sa ſ̄ riettlæter hiñ O' gudlega z ſakfeller hiñ Riettlæta/ þr eru bæder eins Svivirding fyrer Gude/ Prov. 17. Og er ecke alleina þr ed i Guds Stad vandlæta eiga med Ordum/ edur þr ſm̄ yfer Riettiñ ſkipader eru / þeſſū Mootgange vondra Maña undervorpner/ helldur hefur Diofulleñ ſijn Verkfære nærre þvi i hveriu Hwſe til ad ſpilla Chriſtneñe z goodū Sidū. Eiñ vandlætur Hwsbonde mæ ſlijku mæta af ſijnū Hiwū/ af ſijnū Bornū a ſtundū/ ja/ af odrū wt i frā ſm̄ ecke hyrda um̄ ad vanda Ræd ſitt/ z æmæla þm̄ er adra vilia hafa aptur af Illu/ gefa þm̄ ſtijfeñ Ord/ z kalla ad þr eige eckert mz ſig/ þr mune brwka ſijna Sidu þm̄ ad þack arlauſu. Þetta er ecke lijtil Skap-Raun Born M. fyrer þa ſm̄ ottaſt DRotteñ og ængraſt af ad ſiæ Ogudlegt Framferde/ og ſiæ fyrer þra Tijmañligar z eylijf^ Ofarer eñ fæ þo eige vid þm̄ giort ſokū þver moodſku og Strækſkapar hiña er þr villdu leidriett hafa/ Ja/ þad er þm̄ meira Angur helldur eñ margt þad er a ſiælfum þm̄ liggur. Eñ aller þeir ed fyrer þvilijkt lijda meiga nockurt Adkaſt/ Illyrde edr añad verra/ þr lijda fyrer Chriſti Saker/ þvi Gud hefur ſkipad ad uppala ſijn Born i Lærdoome z Amīvondun DRotteñs/ Eph. 6. Hañ hefur boded ad vier ſkulum leidrietta þa er viller fara med hoogværū Anda / Gal. 6. Ja/ ſa ed þad ecke giorer nær hñ ſier ſiñ Broodur villt fara/ hañ ſampyckeſt honū/ z giorer ſig Hluttakara i añarligū Syndū/ 1. Tim. 5. Og hefe eg nu þañeg ſijnt Br. M. ad ſier hver eiñ af oſſ giet= ₍

allt Kluk i þessum alvarlega Spaadoome Drottens/ ef vier vil'ium þyckia þ Gud edur vandlæta i hans Stad / þvi alldrei þrytur þar Andskotans Børn þau'er giefe þeim Orsøk þar til er Drotten ottast/og eyra þvi illa ad hans Øyrdarfulla Nafn sie vanvirdt/hans Ord forsmaad og hans Setningar vyssvitande under Fotum trodner/og þoki ad Mønnum sie Ohætt uppa Lyf z Landsvist/þa er þ eige frá Giæsku ad packa/z allt gudlegt skick z Kiettlende forsmaa/ þvi hann z ad hatar eirn Guds Ords Þienara þ Neilsusamliga Kiennstngu'edur einn Yfervallds Mann þ riettann Doom/ Ja/hann sem bølvar Fødur og Moodur/Naasbændum edur ødrum þeim sem hann leidrietta vill/hann er ecke langt fra þvi ad taka Lyfed af hønum/ edur reka hann wr Lande/ef hann pad þyrde vegna Nefndarenar. Nu er þessu so vared sem eg sagt hefe Brædur mijner/ z þvi verdur eige mooltagt/enn allt þetta eigum vier þolenmoodlega ad lyda fyrer Guds Saker/ og ecke hatast vid þa er vier meigum þola þad af/ helldur giøra Skylldu vora mz Þolenmæde. Giætum þess er Frelsarenn seiger hier i Gudspialleinu/ Ad þeir ed giøre þetta/ meine sig ad giøra Gude þægt Verk/ so kunna og hiner Skynlauser ad vera/ad þr ætle sier sie Oriettur giør/og þeir ed þeim vel vilia/ giøre þetta af Oþsa og Illgirne/ Laat þier þo til Hugar koma syndugur Madur/ ad þad er Oriett fyrer Gude þijnum/ hverium þu þioonar / ad hatast vid so kæradar Mannesktur/ þvi þeir eru ecke Naturs/ helldur Medaumkunar verder/ hversu vollduger edur vyser/ hversu rijker edur sterker sem þeir eru/ þa eru þeir allra Skiepna Vesælaster/er so hafa gleymt Gude z sinne Velferd/ad þr skynia ecke hvad þeim er til Gagns edur Ogagns. Þetta giøra þr seiger Frelsarenn/af þvi ad þr þeckia hvorke Fødurenn nie mig. Ef ad Hundur bijtur nockurn/edur Hestur slær hann/hønum kann Madur ecke so ad reidast so sem einum Manne sem Gud hefur Vit og Skyn giefed/ enn hinn Ogudlige sa ed seiger i sijnu Hiarta/þar er eingenn Gud/Ps. 14. Hann er argare enn Hestar z Mwlar/hveriumm Menn hlioota Beisle z Bitel i Munn ad leggia/Ps. 32. og þvi skyllda eg þa vilia hefna mijns Vansa a sodd ann Andskotans Binnudyre/sem ei veit hvad þ giører. Menn læta Oods

 Mans

Mañs Verk vera saklaust vid Konunginñ epter Løgunū/ og þvi skylldu Meñ þa ecke hafa vidlijka Myskun vid hñ/ sm̃ so er yfergiefeñ i fraa leitt Siñe/ad hñ hverke þecker Gud nie hñs Christ? og ecke miklu helldur leitast vid ad leidretta hñ/ helldr eñ villia hñs Olucku. Lijt til þijns Endurlausnara þar ed hñ hteck a Krossenū/og beidde fyrer Yfertrodslu Moñū jaa/ þm̃ er giordu a moote hm̃ þa allra stærstu Syndgirding sm̃ nockurn Tijma hefur frameñ vered a mille Himens z Jardar/ og þo villde Bruñur Giæskuñar læta þta fyrer Afbøtun gyllda/þeir vita eige hvad þr giora/ Matth. 27. Og hversu lijted er þ nu sem þu mætt lijda af þm̃ z ecke eru kañskie ollu syndugre eñ þu ꝥ hñs Skulld/ hia þvi sm̃ hñ leid Saklaus þiña vegna. Þar fyrer / nær sm̃ eiñ hver Veralldareñar Sonur mootmæler oss þegar vier giorū Guds Verk/þa hugleidū hvilijk Vegsemd þad er ad lijkiast Guds Eingietnū Syne i þvilijku/og spillum ecke þeim Heidre med Oþolenmædeñe/ þvi ef vier giorum þad Viliuger/þa hofū vier Laun/ eñ giorum vier þad Nauduger þa er oss þad þo uppalagt seiger Paulus um̃ sig/ 1. Cor. 9. Og þeinkiū ecke ad Læresveiñeñ sie yfer Meistaranū/hafe þr Hwss-Fodureñ Beelzebub kallad/hvad munu þr giora vid hñs Heimameñ? Matth. 10. Og þssa Jhugan munū vier læta spekia Hiarta vort ef vier meir ængrumst af þvi sm̃ Gude er i þssu a moote giort/ helldur eñ siálfū oss og blondudum ecke hvertulveggia þessu samañ. Og mæ þad ecke letta oss/þott ad lijted vilie morkast vid vora Tilhlutan i Guds Stad. Heyrū hvad sialfr Christur seiger/Es. 49. Eñ eg sagda/eg erfidade forgiefens/ og fyrerkiæme so mijnū Styrkleika fyrer eckert og til Onijtes/þo ad mitt Mælefne sie Drottens/z mitt Embætte mijns Guds/ eñ þar um̃ ber Raun Vitne/hverneg hañ blessadur Holldenu Jskæddur lagde allañ Hug a Guds Eyrende. Hver hefur þvilijk Mootmæle/ Hædungar/ Brixlaner/ og allra Handa Ovirdingu þolad fyrer Guds Verk z hñ? Eckert er tijdara i Heimenū eñ þ/ad hñ skipast ecke vid þra Adgiord/z Guds Eyrende reka/samt vill Gud þ þo giora læta/sijnu Nafne til Dyrdar/ z þm̃ til Nota er þ medtaka/eñ hiñū til þss stærre

For-

Forðæmingar/ z enn þig eniu gyllda syndugañ Mañ mz hveriu Moote þa Gud oþ Kar Drottenñ Jesus visse ad Judas var Glotunareñar Son u. / samt talade hñ Guds Eyrende fyrer hm / advarade hñ þad sama Kvölld og hñ sveik hñ um Nootena / Joh. 13. minñte hañ i þvi hañ sveik hñ / Matth. 26. Þu verdur fyrer Ovirdingu aþ Heimenum / eñ seig meir / Er nockur Virding stærre e Nockur Nafnboot so fogur / so ð Guds Barn ad heita? Nu seiger Endurlausnareñ / Matth. 5. Blessed þm er ydur bølva / giøred þeim gott sem ydur Ofsækia / so ad þier sieud Børn ydar Fødur sm a Himnum er / þat fyrer hver sm hugleider eylyfa Himnarijkes Glede og Føgnud Guds Barna z ecke treynger Sañsøgle Christi / hm mun lijted þykia fyrer ad lijda nockur Hallmæle z Araser af Vitlausu Mosnu hier i Heime fyrer þad Dyrdlega Verdkauped / sm er nooglegt a Himnum / Matth. 5. Hier til lijtur David er hñ seiger / Ps. 27. Eg munde snart hafa yfergiefed mig / ef eg eige trydе ad eg siæ munde Giæsku Drottens a Lande lifande Mañа. Og vilium vier fra Dæmu fylgia er JEsus talade fra vid og fra Sampioona / þa skul um vier ecke fisia ad þeir hafe stoorñ Opoleñmooder e ur reider vorde ed / nær þr voru Falsklega æklagader fyrer Herrum og Lands-oomurum. Hvad skal eg tala um hid saklausa Lambed / Guds-Eingieteñ Son / þegar þeir søgdu hñ være Samverskur og hefde Diøfuleñ / Joh. 8. Svarade hñ alleina þessu: Ecke hefe eg Diøful / helldur vegsama eg min Fødur. Þegar Judas sveik hañ / Vinur / hvar til komst þu hijngad? Matth. 26. Þvode Svikarans Fætur / Joh. 13. Skømu ædur eñ Diøfulleñ foor i hñ. Þegar Biskups Þienareñ sloo hañ / Joh. 18. Hafe eg illa talad / þa bevijsa þ / og hafe eg satt sagt / hvar fyrer slær þu mig? O þier aller hñs Viner / øll hñs Børn / aller hñs Lærefveinar / aller sm vilied hm i Dyrdeñe epterfylgia / Komed hijngad og læred af honum / þvi hañ er Hoogvær og af Hiarta Lijtelaatur / Matth. 11. So var hñ Þoleñmoodur sm ecke visse af Synd / 2 Cor 5. og atte þo alls Valld bæde a Himne z Jordu / Matth. 28. Eñ þu sm Daglega syndgar z ecke forþienar añad eñ Straff / munt þu ecke jata ad Gud hafe

allañ Riett til ad straffa þig? Jaa/ þ munt þu ad vyssu jaata/ Eñ seig mier/ mun hñ þa ecke frialst eiga med hvoriu moote ad hñ typtar þig/ mun Barned nockud sysla um̃ vid Fødureñ/ hvert helldr ad hñ straffar þad m̃ Hende edur Vende? Þad heyrdest ecke a Job/ Cap. 1. hver oss er settur fyrer Þoleñmædeñar Epterdæme/ hvert helldur ad Gud liet Elldeñ falla af Himne z brenna hñs Eigur/ ellegar ad þr af Caldæa z Saba rænti hñs Goize/ J øllu þessu syndgade ecke Job seiger Ritningeñ/ helldur sagde hañ: Gud gaf og Gud aftook/ Sie Nafnid Drottens lofad ad Eylyfu. Þad er ein Hræsnesfull Þoleñmæde ad seigiast vilia þola allt þad sm̃ Gud leggur a/ eñ vilia eckert Mønnunu lyda/ eins og þr giøre nockurt þad er hñ leyfer þeim ecke/ sa sem Lyf latast a/ hñ fyrergiefur Bødlenu/ eñ slær allre Skulldeñe uppa Doomarañ/ Nu gietu̅ vier ecke giefed Gude Skulldena/ þvi vier jaatu̅ ad vier høfu̅ til alls þess uñed sem hañ a oss leggur/ og þvi skylldum vier þa reidast hñs Bødlum sm̃ eru vonder Meñ/ þott hñ leyfe ad þad a oss framkome sm̃ hñ visse ad þeir af sialfs Dædu̅ munde Orett giøra/ sierdeilis þar vier eru̅ sialfer vonder/ þar fyrer hversu sm̃ þ er Oriett vyst af þrra Hende/ þa er þ af Guds Alfu riett/ z eckert añad eñ vor forþient Laun/ og vilie einhver þvi ecke trwa ad Gud stioorne i þañ Maata Verku̅ Omillðra Mañа/ synu Nafne til Dyrdar eñ synu̅ Børnum til Leidriettingar (þvi allt verdur þm̃ til Gooda er Gud elska/ Rom. 8.) Hañ lese þ er stendur i Bæn Postulañа/ Act. 4. J Sanñleika komu þr samañ yfer þiñ H. Son JEsum/ hvern þu smurt hefur/ Herodes og Pontius Pilatus med Heidingiunum og Jsraels Foolke til ad giøra allt þ er Hønd þyn og þitt Raad hafde aseit ad skie skyllde. Hafe nu Guds vollduga Hønd epter synu alvyssa Raade stiornad ogudlegra Mañа Verknade z Athøfnu̅ i Fordæmingu syns Eingietens Sonar þier til Saluhialpar z Myskunar christeñ Madr/ þa laat þig ecke undra þott hñ styre þm̃ til ad aga þitt lauslaata z drambsama Holld/ til ad temia þig lyfadañ Kalf eins z Ephraim/ Jer. 31. þier til Andligrar Heilsu bootar/ helldur minst þess nær ed vonder Meñ þier rangt tilgiøra/ ad þu

þu haper þad med þijnum Syndum porskulldad/ og munt þu bradlega sinwa þvi Natrinu er þu fær til hans/ er vid þig apgiørde a þijna eigen Synd/ med Narmþrwngnu og sundurknosudum Anda/ þad er þ Offrid sem Gude lijkar/ Ps. 51. So giørde David Konungur/ 2. Sam. 16. Er Simei bølvade hønu/ og kastade Steinum a hn/ en Abisai sagde: Þvi skyllde þesse daudur Hundur bølva mijnum Herra Konungenum/ eg vil para z taka hns Høpud ap/ en Konungurenn svarade: Hvad hepe eg med ydur þier Børn Zeruja/ hape Drottenn skipad hm/ bølva þu David/ hver vill seigia? Þvi giører þu þaneg? Og er nu so wttalad um hinn fyrra Partenn.

Hvad hinu sijdare Partenu vidvijkur/ þa æ oss þ sagt ad vera/ ad vier eigu pyrer eingum Mane svoddann Virdingu ad bera/ edur ad nockurs Mans Elsku edur Otta so miked ad læta/ ad vier þss vegna styggium vorn Gud a moote Samvitskune. Þad er oss vitanligt Br. M/ ad noogu eru margar Synder vorar ʒ oss henda ap vors eigenn Holldz z Bloodz Tilteigingu til ad pordæma oss/ þott ad ecke styggium vier hinn gooda Gud med þvi ad taka synduga Menn framm pyrer hn. Gud bijdur i sijnu N. Logmaale/ Þu skallt ecke hafa annarliga Gude pyrer mier/ þ er hid pyrsta og hid æsta Bodord/ Matth. 22. Og þegar þ er broted/ þa eru øll brotenn/ en hvad giøra Menn þeg'' þr giøra alla Hlute ad Manana Villd/ hversu Ogudliget sm þr eru/ en kasta Guds Bodordu a Bak sier aptur? en þad er ecke ad dyrka eitt lipanda Skwrgod/ jæ/ þan ʒ er verre en eitt Skwrgod / þvi eitt Tre-Stobbe er saklaus þott han sie dyrkadur: Nu Trw Manana giører hn ad Sockvirdingu/ en sa sm ætlar odrum til ad giøra Døygder z sierhvad þ sm Gud hefur banad/ hn er Diøpull/ z sa ed hn dyrkar/ hn dyrkar Diøpulenn/ þu seigest ecke dyrka hann þott þu giører þ sm hn bijdur/ þu viter ad Gud sie ædre og øllu betre/ z hn eitt eige ad dyrka/ þad er Illt ad þu veitst þ/ þ vill fordæma þig enn þa meir/ helldur enn ef þu þ ecke visser. En seig mier/ I hverju er nu Guds Dyrkun innepalenn? I þvi ad trwa a hn/ Elska hn z Ottast/ z giøra epter hns Bodordu. En seig mier aptr/ hvern Ottast þu meir/

Gud edur Mañeñ/nær þu hrædest hñ sm̃ ecke kañ ad deyda nema Lijkamañ/ eñ forsmaaer Gud s Lijfe z Salu giete kastad i eilyfañ Elld? Matth. 10. A hvern trwer þu meir/nær þu þykest einkis þurfe er þu hefur Mañsins Vinattu a medañ þu hræsnar þ hñs Borde/eñ so ijlt edr eider þu þig üppa Gud sm̃ þig skapad hefur/fædt og forsorgad/ad þu vilskur þ til ad missa hana ecke/ ad þu giörer alla Hlute s Gud bañ ad hefur? Hvern elskar þu meir? Er þu villt jafnvel fara til Helvijtis þ Mañeñ/eñ þ Guds Saker stendst þu ecke ad sim hñs Reide. Svip/ er þu meinar ad hafe nockud af þiñe Tijmañligre Velferd i Hende sier. O vei/O vei/ er ecke þvilijkt ein hrædeleg Afguda Dyrkun/og miklu verre eñ oll Sothvirding Heidingiaña þeirra er af Gude eckert vissu? Paulus seiger/ 1. Cor. 8. Ad Skwrgoded sie eckert/og hrædduft þeir þo Skwrgodeñ er þau dyrkudu/ eñ christner Meñ hverium Gud er i Holldenu Openberadur/ þr Ottast Meñena meir eñ Gud/jafnvel þoott hñ sie allt i ollu/og þykiast vel hafa komed Kaupe sijnu ef þr fa selst Guds Vinattu fyrer Mañsens Kiærleika/edur til ad umflija hñs Oblijdu. DRotteñ seiger fyrer Muñ Oseæ Spamañs/ Cap. 2. Vm̃ Gydingaña Samkundu/Nun þecker ecke ad eg er sa sem ad gief hene Korned og Mustina og Oliuna / og eg fæ þm̃ anægianliga Silfred og Gulled af hveriu þeir giöra Baal/ hversu vel a þetta heima hia þeim/ er hiñ goode Gud veiter alla Hlute yfersliootanliga til Notkunar/ eñ þr ecke einaſta wtsiwga Hws Eckna og Fodurlausra/Matth. 23. Og selia hiñ Voläda fyrer eiñ Skoo/ Amos. 2. Helldur og giöra sier eiñ Afgud af þssu i Hiarta sijnu/ hvert ed vera ætte Mustere Handa? 1. Cor. 6. Pad er Sothvirding Foreidslunar i helgum Stad/og þ er þm̃ ecke noog ad þr dyrke hñ Einsamler/helldur eins z Nebucadnezar liet wthroopa ad hver Madur under Lijfs Straff skyllde dyrka Bel/so vilia þr fyrer þessa Sothvirdingu af ollum heidrader verda/og ad aller hlijde þra Bode og Bañi/hversu sm̃ þ er Oriett z Ogudlegt/ z þsie Vonmeñe ottast Meñ fram̃ eñ Gud z hñs Sañleika/edr hvad er tijdara eñ þ? Ad nær eiñ Lijtilmagne a vid eiñ Magtar Mañ/þor er

er eingen Mañenū upp ad liwka / eingen Sañleikañ ad vitna/ þeir hlaupa i Felur/z haþa adſkilianleg Vndañbrøgd til þſſ ad Dygden verde ecke ſtreffud/eñ Sañleikureñ i Lioos leiddz/ ja/gieþa ſig helldur Standanū ſynū Fodur/helldur eñ ad þr ſtygge hiñ Volldugа/z jaþnvel a ſtundū pañ ſ̄ þm̄ kañ eckert Mein ad viña/ Ecke er þia Chriſt endoomur/ bærelgra mun einū Ærligum Neidingia verda a Doomſens Dage/Matth. 11. helldur eñ þvilgkū Dioþuſins Namhleipū. Hvad kuña Meñ þo ad ſia þad a einum daudligū Mañe/hverſu Volldugur ſm̄ hñ er/ad Meñ Ottaſt hñ meir eñ Gud? Nañ kañ ad fyrra þig allre þiñe Aleigu/ þ gietur og Gud i Augabragde/ hañ kañ ad ſteipa þier wr Neidre þynū/ mun Gude nockud bagt um̄ þ vera? Nañ gietur ſett þig i Fiotur og Jarn/Gud gietur ſteiged þig med ſkiædū Siwkdoome/ hñ gietur teked Lyþed aþ þier/og er þo ecke hætt vid þvi i Lande voru/ eñ Gud kañ ad deyda eilyfū Dauda/z ſetia þa er hñ þorſmaa/i þ Fangelſe hvadañ eingeñ Endurlauſn er/Matth. 18. Hvert er nu meira? Eg vil taka til þſſ meſta Skadrædis er Meñerner kuña ad giøra/ þ er Daudeñ/ eñ hvad er hñ hia Helvyte? þad er ſo Ognarlegt/ ad eg er viſſ um̄/ad eþ nockur mætte ſia Pyſſer Fordæmdra/munde hñ hlaupa wt i þuſund Daudaus Hættur / til þſſ hñ ſæe þær alldrei optar/ og þo Skia meñ mz Seglū z Aarū undañ eiñe Vatns-Boolu/ ſ̄ þo kañ ecke ad ſkada oſſ nema a Lykamlegre Velferd/z þ þo ecke þramar eñ Gud leiþer hønum. Nu eþ þu ætter allt þad er þu kiæraſt heþur ad miſſa/ ſ̄ hvern er þier ſkylldara ad miſſa þ? Fyrer Gud edur hiñ Ogudlega? Mun Madureñ hafa ſkapad ſig? Neþur hñ gieþed þier Lyþed? Nefz hñ þorſorgad þig þra Moodurlyfe? Nefur hñ giefed þier Gots z Peningа? Neþur hñ upphafed þig til Neidurs? Neþur hñ verndad þig og allt þ þier vidkiemur? Mun eige lykara ad þu miſſer þ hñs vegna/ eþ miſſaſt ſkal/ ſem gaþ þier þ i Fyrſtuñe / og þvi hefur øllu vid Maat hallded/allt til þſſa Dags/helldz eñ hiñs ſm̄ þier gaf eckert af þeſſu? Þvi þ hañ kañſkie gaf þier/ þ took hñ aþ Guds/ z jaþnvel þoott hañ hafe ſtoled þvi þra Naunganū/z er vyſaſtur til ad taka þad þra þier

aptur

aptur og langtū meira/þad fyrsta honum rennur i Skap vid þig/ þvi so er Vinattu Heimsins. Eg vil eige þar um tala/ ad sa sem hrader eiñ til ad giora Orietī Einusiñe/ hañ hefur hñ þ skulldbundeñ Piæl i øllū Skømū z Odygdū sÿdañ/ og vilie hñ ecke/þa er honum Olukkañ bweñ/þvi so plagar Heimur Þsse ad launa sÿnum Pienurum/Ja/ hñ skal ecke viña sier hiñ minsta Ohagnad til ad forsvara hñ eþ hñ yrde aþ ødrū þar um sooktur/ helldur mun hñ svara eins og Gydingar Juda/ Hvad kiemur þad vid oss? Siæ þu fyrer þvi/Matth.27. Og kuña Þr sier ecke betre Side helldz eñ Þra Foringe Dioþulleñ/þvi so breyter hñ vid þa er honū liæst til Þionustu/ hañ teiger þa fyrst til Syndareñ ar/og launar þm̄ sÿdañ med eylÿfu Helvÿtis Bæle/og þañeg er þ ad ottast Meñena framar eñ Gud. Eñ hverneg launar nu Gud aptur þm̄ er stoduger standa i hñs Þionustu/og ecke ottast Mañeñ? Þad mæ oss aþ Dæmunū kuñugt vera/Hañ launar øllum goodū Launum bæde hier og Eilÿflega/satt er þ ad mørg eru til þss Dæme ad hñ hefur giefed sÿna Astvine i Mañaña Vald/þo alldrei so ad hñ ecke hafe vered þm̄ til añarar Nandar. Eg er viss um ad St. Pæll er hñ stood fyrer Festo og Agrippa/Act.26. hefur unad miklu betur Hag sÿnum helldur eñ hver aþ hñs Aklagendū/hverta Reideñ og Hatred so plægade ad þeir eyrdu eingu nema þeir feingiu honū i Hel komid/añars hefde hñ ecke Oskad þm̄ ad þr væru þvilÿker sm̄ hñ. Þegar hñ hafde i 14. Daga hrakest i Siæfar-Olgunñe og aller orvæntu sier Lÿfs/sende DRotteñ siñ Eingel til hñs/Act.27.Og liet seigia hm̄/Ottast ecke Pæll/þier byriar ad koma þ Keysarañ/z hversu ad hiñ mættuge Gud hafe mætt ugur i honum vered þ Keysarans Doome//þvi lÿser hañ/2.Tim.4. seigiande: J mÿnu fyrsta Forsvare var eingeñ hia mier/helldur yfer gæfu mig aller/eg Oska ad þ verde þm̄ ecke tilreiknad/eñ Drotteñ var hia mier z styrkte mig so ad Evangelÿ Bodskapur yrde fullkomnadur fyrer mig/og þ heyrdu allar Þiooder/og eg vard frelsadur aþ Muñe Leonsins. Og þoott ad Gud tale ecke so bersÿnelega vid oss a þssum Døgū/so s hñ þa talade vid Pæl/þa talar hñ samt i sÿnu H. Orde/
og

og dregur allan̄ Efa af þvi ad ſa ſm̄ hm̄ treyſter i ollu Ærligu / ollu Riettvijſu/ollu Guds Eyrende hn̄ mun alldrei til Skam̄ar verda/þvi hn̄ ſijneſt ad hafa oſſ i Man̄an̄a Valld giefed um̄ Stundarſaker/þvi þ Ord ſtendur ſtødugt/Gud þecker þa ſm̄ hn̄s eru/ ſeiger Poſtulen̄/2. Tim. 2. Drotten̄ er min̄ Styrkur eg ottaſt ecke/ hvad mun mier Mad uren̄ giøra? Seiger David/Pſ. 117. Ein̄ goodur Fader þegar hn̄ hef ur ſtrykt Barned/þa kaſtar hn̄ a ſtundū Vendenū i Eldeñ og bren̄er hn̄/og ſo breyter Gud vid Skalkana/hveria hn̄ brwkar optlega til ad hyrta ſijn Børn mz/þvi ſkylldu Men̄ þa ottaſt þa/nær Men̄ hafa ſo ſterkan̄/ſo Riettvijſan̄ og ſo Giæſkurijkan̄ Forſvars Man̄ ſm̄ Gud er? þ mun ganga þm̄ eins og St. Pall ſpaer/ 1. Tim. 3. Um̄ Villumen̄ena a ſijnū Døgū/ hverneg hn̄ ſamlijker þm̄ Jannes z Jambres er moot-ſtoodu Moiſi/ ſo ſtanda þſſer i giegn San̄leikanū (ſeiger hn̄) fordiarfader Men̄ i Hugſkotū/fra-hverfer Trwn̄e: En̄ þr munu eige meiru framkoma/þvi ad þra Faviſkan̄ mun øllum opeñber verda ſo ſem og hin̄a vard. Og þott ad Guds Aſtvijner ecke eige ad fagna yfer Olucku Fiandman̄a ſin̄a/miklu helldur bidia Gud ad giefa þm̄ Leidriett-ing til Yðranar ſem Paulus byſdur/ 2. Tim. 2. Og ſeigia: Verde þin̄ Vilie/ þa ſamt er þta ein Obrygdul Huggun fyrer þa ſem reka Guds Eyrende nær þm̄ mootmællt verdur ad hn̄ er þrra Styrkur ſem ad jafn vel ſeiger til Siavar-Hafſins/hijngad ſkallt þu komaſt z ecke leingra/ hier ſkulu þijnar ſtolltar Bylgiur leggia ſig/ Job. 38. Nær vier erum i Vinattu vid hn̄ þa kan̄ eingen̄ Ovinur ad granda oſſ / og nær hn̄ er Ovinur/kan̄ eingen̄ Vinur ad hiælpa oſſ/ þvi ſkyllde eingen̄ voga hid min̄ſta moote Gude ad giøra þ Otta edur Elſku Saker vid hn̄s Ovine/ þr vega aller min̄a en̄ eckert/Pſ. 39. J mier hafed þier Frid/en̄ i Heiminū hafed þier Angiſt/vered Otrauder eg hefe Heimen̄ yfer un̄ed ſeiger Frelſaren̄/Joh. 16. Hvad kun̄a oſſ Men̄erner ad giøra/Ofſækia oſſ/ Fe fletta/hallmæla/bryxla og vanvirda/ Eg vil þ allt þuſund ſin̄um helldur lijda/ en̄ ad vita mier i minſta Mata Von hañs Oblijdu/þvi ad flyia undan̄ Man̄ſins Vallde under Guds Reide/þ er ad hlaupa und

añ Sinæ Lioosenu til ad verda þ Reidarslagenu/ hversu miklu betra er/ jæ miklu gledeligra alla Niud ad þola fyrer Christi Nafns saker epter þre Mælingu sm̄ hū veit ad sierhver eiñ bored getur/ og oss mun þarf ligast Jæ/ Dyrdarsamligast z Fagnadarsælast verda/ þa vier munū i hñs Ryke med hm̄ eylijfū Sigre hroosa/ þvi hver sm̄ hitt utvelur/ hū mæ ad þessu tveñu vijsu ganga; añadhvert eylijflega ad fyrerfarast m̄z Heimenum / edur ad taka so mikla Ydran fyrer þad sm̄ hañ liet epter Heimenū / a moote Guds Vilia/ sm̄ kañ ad sambiooda þeirre Ohamingiu er hañ hugdest ad umflyia. Þad sie fiærre ad eg selie þier mijna Fødurleyfd sagde Naboth vid Acab fordum/ 1. Reg. 21. Er hañ falade hañs Vijngard til Kaups / Þad forbioode Gud miñ HErra J Esu/ ad eg selie þañ Himneska Arf sm̄ þu hefur mier afrekad med þijnu allra helgasta Bloode fyrer Veralldareñar Frid/ hver ad er Reide z Fiandskapur i giegn Gude. Hvad er eitt Vatns-Drope hia Simparo Hafenu? Hvad er eitt Sandkorn hia allre Heims-Bygdeñe? Hvad eru Mootlætingar þessara Tijma hia þeirre Dyrd sm̄ vid Guds Børn mun opeñber verda? Rom. 8. Hvad er hin lietta Byrde þessarar Stundlegu Armædu hia eylijfre Þijngd Dijrdareñar? Gud giæfe Meñ villdu hier um̄ þeinkia/ þa munde þm̄ sijdur offbiooda allt Yferlæte og Skarkale Veralldareñar Sona/ hverier ad eru ein Gufa er siest um̄ stundarsaker seiger Jacob/ Cap. 4. og hverfr sijdañ/ eñ sa eini er stadfastur s̄ varpar allre siñe Ahyggiu uppa hñ/ sm̄ alltijd er hiñ same/ og hvers Ar ad þrotna ecke/ Ps. 102. Þar fyrer vil eg seigia med Postulanū: Eg em vel til Frids i Veikleikanū/ J Forsmañeñe/ J Naudunū/ J Offsooknunū/ J Angisteñe fyrer Christum / Þvi þa eg em veikur / þa em eg mættugur. Þetta Siñe og Hiartalag virdst þu O Gud ad veita øllū þijnum Børnum sm̄ a þig vona/ og bertast under Merkiñ þijns Sonar i Vilegd þessare/ þar til þu iñleider oss i eylijfa Himnarijkis Vist til ad medtaka þijn Nædar-Fyrerheit med øllum Guds Børnum.

Veit oss þad og gief Himneske Fader fyrer Arnan og Forþienustu þijns Eingietens Sonar JEsu Christi/

A M E N.

A Hvytasuñu

A Hvÿtasuñu Hatijd.

Gudspialled / Joh. 14. Cap.

OG JEsus sagde til siña Læresveina. Hvør hañ elskar mig sa mun vardveita mijn Ord/ og Fader miñ mun elska hañ/ og til hñs munum vid koma/ og hia hønum Vistarveru giøra. Eñ hvør hañ elskar mig eige/ sa vardveiter ecke mijn Ord. Og þad Orded sem þier heyrdud / er ecke mitt / helldur Fødursins þess sem mig sende. Þetta talade eg fyrer ydur / a medañ eg var hia ydur. Eñ Huggareñ sem er hiñ heilage Ande/ þañ er miñ Fader mun senda ydur i mijnu Nafne / hañ sialfur mun kieña ydur alla Hlute / og miña ydur a allt þad sem eg sagda ydur. Miñ Frid læt eg hia ydur/ Miñ Frid gief eg ydur/ eige so sem Heimureñ giefur/ þa gief eg ydur. Ydart Hiarta hryggest ei nie skielfest. Þier heyrdud þad eg sagda ydur/ eg fer burt og kiem aptur till ydar/ ef þier elskudud mig/ þa gleddust þier vid þad/ ad eg sagda ydur/ ad eg fer til Fødursins / þviad Fadereñ er mier meire. Og nu sagda eg ydur þad/ adur fyrre eñ þad skiedur/ so ad þier trydud þvi/ þa er þad være skied. Hiedañ i fra mun eg ecke tala margt vid ydur. Þviad þessa Heims Høfdinge kiemur / og med mig hefur hañ eckert. Helldur so ad Heimureñ þecke þad eg elska Fødureñ / og þad eg giøre so sem Fadereñ hefur mier boded.

Exordium.

J EXODI BOKar 25. Cap. Talar DRotteñ þañeg um̃ syna Vist medal Israels Sona: Þeir skulu giøra mier eiñ Helgedoom/ og eg skal bwa a medal þeirra. O miñ Gud/ hvilyker eru þesser þijner Velgiørningar? Þad mætte noog þykia ad øll Natturañ ber Vitne um̃ Guds Owtseigianlega Giæsku / ad Himnarner frãmtelia hañs Dyrd/ og ad Festingeñ kuñgiører hañs Vegsemd/ Ps. 19. So ad Meñ kyñu ad leita ad hønum af hañs Skiepnum/ og ad hañ hefur ecke læted sig vera añ syns Vitnisburdar/ þar hañ veiter oss gooda Hlute/ giefande oss Regn af Himne ofañ/ og hagkvæma

Tijna til ad bera Avøxt/ uppfyllande Hiørtu vor med Fædslu og Føgnude sem Paulus seiger/ Act. 14. Moog mætte allt þetta þykia seige eg/ þott ecke hefde hin Ofgrypanlega Hatign sett Boolfestu sijna medal syndugra Jardar Madka sem er Duft og Aska. Nu þyker oss þesse Vegsemd Israels Sona Forkunnar væn og vegleg Br. M. so sem hun og i Raun og Sannleika er / Enn vier høfum þo i Christo øllu meira þeiged/ þvi Dyrd hins sijdare Mustereisins/ sem er hanns Christne hier a Jørdunne / hun er vorden miklu meire enn hins fyrra / So sem DRottenn spaade fyrer Munn sijns Spamanns Haggai Cap. 2. Edur hvør Hlutur mæ þar vid jafnast ad O(rd)ed vard Hold og bygde med oss/ Joh. 1. Ad i Einn um Adams Syne byr øll Fylling Guddomsins Lijkamlega/ Col. 2. Ad Guds Eingietenn Sonur er Hluttakande vordenn Holds og Bloods eins og Smaa Børnenn/ Ebr. 2. Enn þott ad þetta sie Upphaf og Grundvøllur Heilsugiafarennar/ þa munde oss ecke ad fullu stoda Holldtekia DRottens / Nema hanns Føduurleg Gixsku hefde giørt enn framar vid oss og efnt þad er hann lofade hier Zach. Cap. 6. seigiande: Sia eirn Mann hvers Heite ad er grænn Kvistur / hann mun bloomgast i sijnum Stad og uppbyggia DRottne eitt Mustere/ 1. Cor. 3. Þad er Guds Kyrkia i Mannanna Hiørtum/ i hverium Christur byr fyrer Truna/ Eph. 3. Og hann er þar sialfur Kiennemadur i sijnu Hasæte og Raad Fridarens a mille beggia/ Zach. 6. Nu þott ad þesse Naavist Guds sie øllum Mønnum frambodenn / þa nærde þad DRottenn ad so faaer verda hennar Hluttakande/ Enn hvad velldur þvi/ nema ad Menn leggia ei miøg Kapp þar a ad innbiooda þessum Gieste? Vier høfum hanns Orde inne hia oss/ med hverium hann vill ecke Samsæte eiga/ þeim villa Menn ecke wtrijsa/og þvi missa þeir hanns Naalægdar og Velgiørninga er so lyndter eru/ Enn so ad aller þeir ed leggia nockurn Hug a þetta / meige vita med hverium Kostum hønum meige innbiooda/ þa hefur JEsus þad sagt med berum Ordum i upplesnu Gudspialle/ Þar Hann seiger: **Hvør hann Elskar mig/ Sa mun Vardveita mijn Ord / Og Fader minn mun Elska hann / Og til Hanns Munum Vid Koma / Og Hia Hønum Vistarveru Giøra.** Þesse Dyrmætu Ord vil eg nockud framar yfervega fyrer ydrum Kiærleika / og af þeim frammtelia þa hellstu Hlute er eiga ad locka Hiørtu vor til ad Elska Gud hinn Ypparsta Gooda fremm yfer allt annad. Hann virdest ad kveikia i oss sijna Elsku/ so vier þetta Eyrende so frammkvæmt gietum/ ad hønum sialfum lijke / Fyrer JESVM Christum / AMEN.

Utleggingenn.

TVær eru Verallder Br. M. onnur Sijnleg/ i hverre vier lifum/ Onnur er þar uppe/ hvadann vier væntum Frelsarans JEsu Christi/ Sumn hveria St. Petur talar ad i henne mune Riettlæted byggia/ 2. Pet. 3. Hina siaum vier med Lijkamlegum Augum, þessa med Trwarennar/ þvi

þui Trwen̄ er Vera Þrrà Hluta ſim̄ koma munu/ Heb. 11. og hun ſkyn-
er þad ſin̄ ecke er Synelegt. Hvert ſim̄ vier nu helldur ren̄ ſmalarſin̄-
ar edur Lykamans Augū / og lyꝛū i Kryng oſſ med Athygle nockurre/
og Gaumgiæfne Þrra Hluta er fyrer oſſ bera/þa getur chriſten̄ Mad-
ur ecke hia þui ſneidt ad elſka Gud allra Hluta Skapara fram̄ yfer
alla Hlute. Lyt chriſten̄ Madur a hin̄ fagra Skapnad Heims þeſſa /
hverſu koſtulegur hn̄ er/hn̄ hafa heidner Men̄ a Latinu kallad Mun-
dum/fyrer hn̄s Fegurdar ſaker/og Griſker i ſama Mata Coſmon/ſokū
hn̄s Prydē. Athuga hin fogru Himenſens Lioos/hverſu þm̄ er vyſſlega
nidurſkipad/ þau hafa ſin̄ afmarkadan̄ Gang allt fra Veralldarenn̄ar
Vpphafe/allt til þeſſa Dags/ſo alldrei hefur en̄ nu þroted Noott nie
Dag/Vetur nie Sumar/Hita edur Kulda i hagkvæman̄ Tyma/Gen.
8. Vird þ þier Natturu Dyrana/ Fuglana/Fiſkana/Graſana/hver
ſo eru prydeleg/ad Salomon i allre ſin̄e Dyrd var ecke ſo ſkriddur ſem
eitt af þm̄ Luc. 12. En̄ ſeiged mier/fyrer hvern hefur Gud allt þetta
ſkapad? Seiger ecke David/Pſ. 8. Þu hefur ſett hn̄ (Man̄en̄ meinar
hn̄) yfer þyn Handaverk og lagt alla Hlute under hn̄s Fætur. Sagde
ei Drotten̄ Gud i Vpphafe Skopunar? Drottned yfer Fuglū Loptſins
og Fiſkū Siooarens/Gen. 1. Itrekade hn̄ ecke hid ſama epter Flood-
ed vid Noa og hn̄s Epterkomendur? Gen. 9. Sagde ei St. Paall ad
hn̄ hefde af einu Bloode giort allt Man̄kyn? Act. 17. og þ bygde alla
Jardar-Kryngluna/og han̄ hafe afmarkad Tymana m̄z ſinu Bode/
og ſett Endemork Bygdū Man̄a? Seig mier/chriſten̄ Madur/hvern
ſkullder þu helldur elſka en̄ þan̄ er ſo vel hefur til þyn giort wt af
Einſkiærre Giæſku ſin̄e / En̄ eingre þin̄e Forþienan? Þyker þier nu
nockud Jn̄dælt edur Elſkuverdt a þeſſū Guds Skiepnū ſem hn̄ hef-
ur lagt under þynar Fætur/þier til Nota & Epterlætis/þa gleym ecke
ad elſka hn̄ þo um̄ fram̄ alla Hlute ſm̄ Þra hefur þier giefed/ þ het-
ter ad fara aptan ad Sidunū/ad þacka Þienaranū ſm̄ færer þad ſem
Hwſsbonden̄ giefur/edr ad virda Ambættena meir en̄ Drottninguna &
En̄ ſtærre Orettur er Gude giør i þui ad elſka hn̄s Skiepnur fyrer. þ

 Ereda

Gooda sm̃ hañ heffur samt þar med / fram̃ yfer hañ sm̃ er Brunnur og Uppspretta alls hiñs Gooda. Læt þvi sira christeñ Madur ad þu lærer þier Lunderne St. Pals / er hañ seiger / Phil. 3. Ad søñu reikna eg alla Hlute Skada ad vera þ Yfferburde Þeckingareñar JEsu Christi mijns Drottens/ vegna hvers eg heffe alls a mis fared og reikna Þreck ad vera/ so eg avinne Christum. Þegar þu heffur nu þañeg hiñ meira Heim i giegnum skodad/og þu sier eckert i hm̃ þad er ei drage þig jafnvel naudugañ til ad elska hiñ gooda Gud fram̃ yfer alla Hlute/ þa skoda og hiñ miñia sm̃ er Madureñ/ þad ert sialffur þu/ hñ er og med tveñu moote Andlegur & Lykamlegur. Lyt fyrst til þss Lykamliga/ Hver heff ur myndad þig i Moodur Lyffe? Hver hleypte þier þar samañ eins og odrũ Oste? Job. 10. Þad giorder ecke sialffur þu/ ecke Forelldrar þijner/ þijnar Hendur haffa giort mig & tilbwed mig seiger David/ Ps. 119. Hver hefur leidt þig wt þadañ so dasamlega i Lioos þssa Heims? Hver heffr. giefed þier heilbrygda Saal i heilbrygdũ Lykama? Alijt hversu þiñ Skapnadr er vegsamligre eñ allra añara Dijra a Jordune/ hver þo ecke haffa Gud a neiñ Veg stygdañ/ eñ þu reiter hñ til Reide Daglega. Þocknest þier nu nockud a sialffũ þier / og þyke þad vænt og veglegt sm̃ Gud heffur til þijn lagt/ so sm̃ þad og er i allañ Maata/ þa læt hñ þo fyrer ganga er giorde þig so veglegañ / og sæmde Drottnara allra Hluta under Himneñi mz siñe eigeñ Mynd i fyrstu Skopun. Athuga hvad hñ heffur þier meira giort/ hñ heffr ecke slept þier Forstodulausũ iñ i Verolldena/ J hm̃ liffer þu/ ert þu og hrærest þu/ Act. 17. Hañ hefur giefed þier alla Hlute ænægianliga til Notkunar/ Act. 14. Hañ lætur sijna H. Engla/ Ps. 91. þa himnesku Anda þioona þier & vardveita fra ollu vondu/ ollum Slisum/ allre Ogiæfu/ Jafnvel midt i Syndeñe/ hveria þu gietur ecke vid þig skiled allt so leinge ad þu ert i Holldenu. Eru þeir ecke aller Þioonustusamer Andar seiger Postuleñ til Heb. 1. wtsender þm̃ til Þioonustu er Saaluhialpena Erffa skulu? Ja/ Andskoteñ sialffur sagde epter Davids Muñe vid vorn Frelsara/ Matth. 4. þad sem satt var/ þo i illre Meiningu. Skriffad er sagde hañ/

hañ/ad hañ mune biooda Einglum ſinum um̃ þig / ad þeir bere þig a Hondum ſier/ad ecke ſteiter þu Foot þiñ vid Steine. Seig mier/ hver þiña Vina edur Vandamaña tekur ſo Vara a þier/ hveriū er ſo miøg um̃ þig hugad? Skyllder þu ecke hata Fødur og Moodur / Syne og Dætur fyrer hñs Skulld/ Luc. 14. ad þu mætter verda hañs verdugur. Elſka þvi ecke jafnvel þitt Lijf allt i Daudañ hañs vegna ſm̃ þier hefur Lijf og Lijkama giefed/ og vert miñugur þſſ er Chriſtur ſeiger/ Matth. 10. Sa ſem finur ſijna Sælu/ hñ mun tapa heñe/ og ſa ſem tapar Sælu ſiñe miña vegna/ hñ mun fiña hana. Eg vil ei margt tala um̃ Sælena/ ſm̃ er hiñ ædſte Partur vors Skapnadar/ miñſt a chriſteñ Madr hvadañ þu ert/ Lijkameñ er ad ſøñu af Leyr Jardar/ eñ Sæleñ af Gude/ (mz hveriu Moote veit hñ beſt ſialfur) z meſt ꝥ þa Skulld ſeiger Lucas 3. C. Ad Adam hafe Guds Sonur vered/ þvi ſialfur Gud blies lifande Anda i Mañſins Naſer/ Gen. 2. Ef vier erū nu ſkyllduger ad elſka Fødur og Moodur/ af þvi þau hafe oſſ giefed og fædt i Heim̃ þeña. Hvad miklu framar er ꝥ ſkylldugt ad vier leggium alla Aſt a hñ/ af hvørs Dijrdar Liooma vier z vor Ande i Fyſtuñe kveiktur er. Vel talar St. Paall hier um̃/ Act. 17. Seigiande: Nu/ þar vier erū Guds Afſpreynge/ þa byrlar ad vier ei þeinkiū ad Gud lijkur ſie Gulle z Silfre edur Steinū/ nie vel ſmijdadre Likneſkiu edr Maña Paunkum. Eñ ſo ſm̃ þad er Ovidurkvæmelegt ſm̃ Poſtuleñ hier um̃ talar/ ſo er þad og Afgudadyrkun ſtoor z merkelig Gudløſtun ad elſka nockud af þſſu jafnframt hønum/ og mæ þad øllum heilvita Moñū ſialfſagt vera/ hvilijkur Glæpur ꝥ ſie ad liæ ſo gøfugañ Hlut ſm̃ Sæleñ er/ til Þrælkunar Syndeñe/ edur Veralldareñar Munum/ hver ed mun fyrerfaraſt med øllu þvi ſm̃ i heñe er/ þar fyrer æmiñer Johañes næſta heilnæmliga/ ſeigiande: Elſked ecke Heimeñ/ nie ꝥ ſm̃ i Heimenū er/ Ef nockur Heimeñ elſkar/ þa er ecke Kiærleike Fødurſins i hm̃/ 1. Joh. 2. Eñ Gud/ af hverium Sæla vor iñblaſeñ er / hañ blijfur z hñs Ar þrotna ecke/ Ebr. 1. Athuga hin ſkynlauſu Dijreñ/ þoott þau ſieu dæſamliga ſkøpud/ þa hafa þau ecke Skyn a þm̃ Hlutū er ꝥ

þau

þau bera/ Ei rañsaka þau sitt Edle/ ecke er Framsÿne hia þm̄ nockel/ eingeñ Hæverska/ Sidseme/ Adgreining Goods edur Ills/ og allra sÿst Þecking Skaparans. Skyllder þu nu ecke syndugur Madur elska hñ framm yfer allar Skiepnur/ er so mikid meira hefur lagt til þÿn helldur eñ añara Skiepna sm̄ ad Sooleñ er Saurnum biartare/ þar Madureñ er eitt Dÿr fullt af Raade & Skilninge/ hñ kañ Grein a Illu & Goodu/ hañ gietur wtvaled hvert hñ vill/ hñ veit hvad soomer edur ei/ hñ eiñ kañ ad læra ad þeckia Vilia sÿns Herra/ hañ hefur uppfunded allañ Hagleik/ allr Kunster & Lister i Heimenū/ hñ hefr wtreiknad Himensins Hlaup/ og veit Tÿma & Stunder fyrerfram/ hñ skygnest iñ i leyndar Dooma Natturuñar/ so ad Guds O'wtseigianlig Vitska sē Nattur' una hefr skapad wtbrÿtr sig i Skynseme Mañsens um̄ allt Natturuñ ar Rÿke epter þm̄ Maata sē hun fær vidteked i þssū daudlega Lÿkama/ Eñ þo er þ fyrer ollu ad hun þecker Gud siñ Skapara/ & a þañ Kost ad trwa a hñ sier til Myskunr & Saaluhialpr/ i hveriu ad er iñefaleñ Endurskopun hiñs iñra edur Andliga Mañsins. Þeink til þess christeñ Madur ad þu fæddest i þeña Heim Reideñar Barn/ & daudur i Syndunū/ Eph. 2. Þvi hvad sem af Holide er fædt þad er Holld/ Joh. 3. eñ Holld og Blood erfa ecke Guds Rÿke/ 1. Cor. 15. Eñ Gud hefr af Ouumrædelegre Elsku til þÿn/ endurgieted þig til eiñar lifande Vonar/ 1. Pet. 1. og sett þig i sÿns Sonar Rÿke/ Col. 1. So þu meiger Guds Barn kalladur verda og Samarfe JEsu Christi/ og til þessa hefur hñ ecke vared Gulle nie Silfre/ helldur sÿns Eingietens Sonar dÿrmætu Bloode/ þvi so seiger Paulus/ Act. 20. ad Gud hafe med sÿnu eigeñ Bloode Hiordena Endurleyst/ & þetta giørde hñ þegar þu eñ varst hañs Ovinur/ Rom. 5. Madureñ mætte seigiast aan Guds i Heimenum epter Falled/ so sm̄ Paall um̄ Heidingiana talar/ Eph. 2. ædur eñ Gud took Adam i Saatt aptur. Allt hñs Hyske mætte kÿda vid ad deyia/ eñ skammast sÿn ad lifa/ eñ hñs Owtseigianligu Giæsku og hinū diwpu Myskunar Ydrum i hveriū hañ vitiade vor uppruñeñ af Nadū/ Luc. 2. Þeim er ad þacka ad vier hofū feīgañ Tilgang til Naa

Stopls

Stools Myskunareñár/ Act. 5. og skomumst vor ecke/ þvi Hañ skam̄ast sijn ecke ad kalla oss sijna Brædur/ Ebr. 2. Vier komdū ecke vid Daudanū/ þvi hvert sem vier lifum eda deyiū þa erum vier Drottens/ Rom. 14. Og þott vier deyiū sem a hñs Nafn trwū/ þa skuluñ vier samt lifa/ so vier erū þess fullørugger/ ad hverke Daude nie Lijf/ hverke Eingl^r nie Hofdingia-Stiett/ nie Vellde/ hverke Hæd nie Dypt/ eda nockur ønnur skøpud Skiepna fær oss skiled vid þañ Kiærleika s̄ er i Christo JEsu Drottne vorū/ Rom. 8. Hvad sijnest ydur Br. M. / skylldum vier ei bioda hm̄ all^r Aster/ er vier høfū so Oteliande Velgiørd^a þeiged af h̄n ed fyrergiefur oss Daglega so margar Synder/ hñ ed ecke vill gleyma oss/ þoott ad Mooder gleyme sijnu einasta Barne/ Es. 49. Hvers Hiarta ad brestur so hñ hlijtur oss Myskunsamur ad vera/ Jer. 31. þad fyrsta vier snwū oss til hñs af øllu Hiarta. Þañ eg breyter hñ vid vorn iñra Mañ/ z so sem hñ forsorgar þañ ytra edur Lijkamañ/ so lætur hñ ecke helldur hiñ an Forsorgunar. Þad kieñer JEsus oss i Textanū er hñ seiger: HVør Sem Elskar Mig/ Hñ Vardveiter Mijn Ord. Matur er Mañsens Meigen seiger Ordtæke gamallt/ eñ so s̄ Lijkameñ ecke þrijfast kañ an Fædsluñar/ so kañ z ecke Sæleñ an Guds Orda/ þvi þau erū heñar Foodur/ Þar þ seiger Endurlausnareñ ad þau sieu Lijf z Ande/ Joh. 6. Er sa nockur er elskar einhvern ad hñ hate hñs Mals-Fiærre er þot/ helldur kieppumst vier vid ad eiga sem optast Tal vid þa er vier uñū vel/ þar fyrer ef vier seigiumst Gud elska/ þa afrækiū ecke hñs Ord. Meñ hallda ad sa Lijkame sie ecke heilbrygdur sem velger vid Matnū/ og hvertum hñ verdur ecke til Notkunar: Dylst og ecke þar vid christeñ Madur/ ad þijn Sæla er ecke heilbrygd/ og ecke elskar þu Gud so sem byriar/ ef þu hefur Leida a hañs Orde/ og þykia þeir Tijmar leingster er þu ætt ad hlijda þvi. Eñ hvad seiger Paulus hier um̄? 1. Cor. 16. Bølvadur vere sa sem ecke elskar DRotteñ vorn JEsū Christū/ þad er/ hñ mun eylijflega fyrerfarast/ og ecke einasta er þ Merke þra er Gud elska/ ad þr vardveita hañs Ord/ helldur er þ Avøxtur hñs Elsku. Eñ hvad er ad vardveita hñs Ord? Þad er ad

giøra epter þm̄/ef ecke ad fullu/þvi ꝥ er ſyndugū Mañe Omøguligt/ ſamt eigū vier ad leggia allt Kapp þar a/ Eñ Elſkañ til Guds er ecke Yðiulaus/hun orkar þvi ad Guds Bodord verda ecke þwng ſo ſm̄ Joo hañes ſeiger/ 1. Piſt. 5. So ad hver ſm̄ Gud elſkar/hñ hefur ſijna Lyſting i Løgmaale Drottenſ ꝛ talar um̄ hn̄s Vegu Daga ꝛ Nætur/ Pſ. 1. Verdur ſo Jdkaneñ ad Nattúru fyrer þm̄ ſama Mañe/ ꝛ hñ um̄ ſijder eiñ Ande med Gude/ 1. Cor. 6. Endurnijadur epter Mynd Þſſ er hñ ſkapad hefur/ Col. 3. Eñ þvi velldur Elſkañ til Guds/ad oſſ þyker Fæda Þſſe ſætare eñ Hunang ꝛ Hunangs Seimur/ Pſ. 19. ſm̄ Von er til/þar vier fiñū i þvi Krapt epterkomande Alldar/ Heb. 6. Nær vier ſijnū þa Molana er detta af þvi himneſka Borde med Trw areñar Mañe. Þvi ſkylldum vier þa ecke um̄ alla Hlute fram̄ ſtunda Elſkuna til Guds er ſo margt gott med ſier færer. Eg vil ei tala um̄ ꝥ/er hier ſtendur i Gudſpiallenu. Og Fader Miñ Mun Elſka Hañ. Eingeñ kañ ad ſeigia ꝥ/hvad gott ꝥ ſie ad vera elſkadr af Gude/nema hñ ſm̄ Gud elſkar/Þvi ef nockur elſkar Gud/ hñ er fæddur af hønū/ ſeiger Paall / 1. Cor. 8. Og þegar rieit trwud Mañeſkia hefur ſijna Vnadſemd i Drottne/ꝛ gledur ſig i hñs Elſku/meir eñ i nockru Gieſtad bode/þa fiñur hun hverſu gott er ad vera af Gude elſkadur/þvi ad vor Elſka a Gude er Avøxtur hñs Elſku til vor/ þær kuña ecke ad ſkilia helldur eñ Sooleñ ꝛ Byrtañ/ ꝥ vottar ſa Læreſveiñ ſm̄ Jeſus elſkade/ 1. Piſt. 4. Vier elſkū hñ þeſſ vegna/ad hañ elſkade oſſ fyrre. Hver ſm̄ þeinker med ſier/ hverſu Vijs/ hve Mattugur/ hve Giæſkufullur/ hvad Obrygdull/hverſu trwr ad Gud er/hañ mun ſeigia ad Abraham hafe goodr Hlutr i Skaut falled þeg^r^ hñ var Guds Sonr kalladr/Jac. 2. Eñ ecke atte Abraham/ecke Lazarus/Joh. 11. ecke Poſtul^r^ Chriſti/ Joh. 15. alleina Þtta Nafn/helldr aller Abrahams Syner epter And anum/ Rom. 4. Þad eru aller Riett trwader ſem elſka Gud/þeir eru eins vel til Þſſ borner/ þm̄ tilheyrer um̄ Alldur og Æfe ꝥ Fyrerheit er Gud gaf Abraham/Gen. 17. Ad hañ villde vera hañs Gud og hñs Sædis epter hñ. Þañ vantar ſætt ſem Konungureñ elſkar/hañ gietur

ſæmi

sæmt hañ med Tign og Heidre/ hañ gietur veitt honum Fullsælu Fiaar/ hañ gietur læted hañ lifa ad Munudū sijnum/ epter þvi sem hañ er lyndur til/ eñ þo gietur hañ ecke giort hañ fullsælañ/ ei megnar hañ ad fa honū alltijd Heilsuna aptur ef hun missest/ ei gietur hañ giefed honū Samvisskuñar Frid/ og allra sijdst maa hañ honum Himna Ryked veita/ Eñ hvad vill hañ vanta sem Gud hefur til Vinar/ hañ rædur eiñ fyrer ollu þessu. Jeg veit Meñ seigia ad Guds Viner sieu optlega vesæler/ siwker/ snaer/ Ofsookter/ underþrycter/ og a alla Vegu adþreyngder/ Eñ þad er eckert Stoormerke þ Gud ad hañ læte Vine sijna una vel Hag sijnū nær þeim ad Oskum geingur einsog Abraham/ Jsaac/ Jacob/ David/ Salomon z adrer fleire/ eñ þegar hañ lætur Postulana ganga glada wt fra Radenu nær þr Hwdstrykter voru/ Act. 5. Þa Daniel sijngr Guds Lof i Leona Grøfeñe/ Dan. 7. Þa Paulus z Sylas eru kast' i Myrkva stofuñe/ Act. 16. Þa sia Meñ hversu goodur hañ er/ hversu hañs Elska viñur alla Hlute/ hvilijkur sa Fridureñ er ō Verolldeñ maa ei giefa. Og hvad mattugr hañs Kraptr er i Breiskleikanū. Gud næde oz auma synduga Meñ/ Hvad viñuū vær ecke þ Hiegoomañ i Verolldeñe/ ō oss lyster til? Hvad sparar hiñ Stoorlæte fyrer Metord? Hiñ Agiarne þ Aud? Hiñ Heiptræke þ Tøpun Ovina siña? Og siñ er vid hveria Heimskuna bundeñ/ z þegar Meñ eru so med miklu Erfide komner til aflars meira/ þa giefa þr þo ecke sagt/ Et z Dreck Saala mijn/ Luc. 12. Og Dyred a Mørkeñe sem hefur sitt Foostur/ er sælla eñ þeir/ þvi þ ber ei Ahyggiu fyrer Morgundeigenū/ eñ ad naa Guds Vinattu/ hyrda so faerum/ jafnvel þott þa sie allt feinged/ þa hun er feingeñ/ þvi hañ elur Vñ fyrer sijnū og veit hvers ad þeir vidþurfa. Allt þetta færer Guds Elska mz sier/ Eñ uppa þ ad Frelsareñ læte oss vita hversu heitt hañ elskar þa ed hañ elska z vardveita hañs Ord/ þa seiger hañ hier: Og Til Hañs Munum Vid Koma Og VISTarveru Hia HOnum GIora. Er ei so Br. M. / ad vier heimsækiū þa giarnan er vier kiæra hofum? Epter þessū Makalega Plagsid talar Christur/ hañ þarf ecke ad ferdast langa Vegu til ad heimsækia oss/ þvi hañ er Gud/ hañ er allstad

ar/ hn̄ er ecke langt fra sierhveriu̅ einu̅ aþ oss. En̄ Frelsaren̄ kallar hier ad koma til vor/ þegar han̄ kiemur med sin̄e Verkan og Astgioþu̅ i Hiartad/ Han̄ hafde skom̄u ædur sagt i þessu̅ Capitula/ Eg mun bid ia min̄ Fødr ad hn̄ sende ydur Anda San̄leiksins/ sa ed blijþe hia ydur ad Eylijfu Joh. 14. En̄ hier seigest hn̄ asamt Fødurnu̅ vilia sialþur koma/ so sem̄ Von er til/ þvi hvar Fader og Sonur er/ aþ hveriu̅ Anden̄ framm̄geingr/ þar er og sialþur Anden̄. Christur seigest vilia sijna sig þem̄ ed sig elska/ en̄ hn̄ sijner sig ecke nema þ. H. Anda/ þvi han̄ er þ/ er vitnar um̄ hn̄ og leider oss i allan̄ San̄leika. Þegar þu nu christen̄ Madr situr under Heyrn Guds Orda/ og þu fellst a þ s̄ þar er aþ Guds Alþu talad. Þegar þu ydrast þin̄a Synda sem̄ þier verda þar þ Augun leiddar/ þegar þu trwer þo/ ad hvat sem Synden̄ yfergnæþer þa mune Náden̄ yþergnæþa miklu framar/ Rom. 5. Þegar þu fær Leida a Syndem̄ og Kappkostar ad liþa nyiu̅ Liþnade/ Þegar þu i Man̄rau̅ unu̅ fær Huggun nockra aþ þre Sælu-Von s̄ þem̄ er heiten̄ / er bera Krossen̄ epter Christo/ Þegar þu hrærest til Medaumkunar yfer hinu̅ Volada/ og til Vandlætingar moote hinum Ogudliga/ nær þitt Hiarta bren̄ur i þier/ Luc. 24. er han̄ talar vid þig i sijnu Orde/ og þu vid hn̄ i þijnu̅ Bæni̅/ þegar þu wteys þijnu Hiarta fyrer hm̄/ og hn̄ eys þar in̄ aptr Hugsvølun sijns Anda/ Og i einu Orde ad seigia/ þegar þu fin̄ur i Hiarta þijnu Elskuna til Guds og Náungans/ sem̄ alldrei kun̄a ad skilia/ þegar þu allt þetta fin̄ur/ þa mátt þu fullviss um̄ þ vera/ ad øll heiløg Guddoomsins Þren̄ing er od Vistum med þier/ og þu kant ecke ad fara a Mis vid þ/ ad þu siert Guds Barn/ Rom. 8. Ecke einasta seigest Endurlausnaren̄ asamt sijnu̅ Fodur vilia koma til vor/ helldur Vistarveru hia oss giora. O hvílijkt er þetta Br. M. Hvadan̄ kiemur mier þ ad Mooder Drottens mijns kiemr til mijn̄? sagde Elizabet ford um vid Mariam/ Luc. 1. En̄ meir er þ ad sialþur Drotten̄ Drottnan̄a vill til vor koma/ Ecke so sem han̄ kom i Hollded med Þræls Mynd/ helldur med sijnu̅ Guddooms Krapte i vor Hiortu/ En̄ þ er en̄ þa mest ad hn̄ vill Vistarveru him oss giora. Þegar vorer viner heimsækia oss/ þa

þa tepia þeir sialldañ leinge/ og þess kiærare sm̃ þeir eru oss/ þss meira Angur læta þeir oss epter ad Skilnade/ eñ Christur heþur loþad ad hñ vilie ecke læta oss epter eina/ helldur vera hia oss allt til Verralldareñar Enda/ Matth. 28. Eþ vier yþergiefū hñ ecke/ þa mun hñ oss alldrei yþergiefa/ nema vier slöckvum Andañ/ 1. Thess. 5. þa mun hñs Lioos i oss æþeñlega breña/ z vier i vorū Anda glooande verda. Vorer Viner giora oss Kostnad þa þeir vitia vor/ jaþnvel þott þ telie eingeñ epter þeim sm̃ hñ elskar / Eñ hiñ Almattuge og alleina ryke Konungur Dyrdareñar er ecke Kostnadarsamur þar ē hñ er ad Heimbode/ Hñ færer alls Nægter med sier/ þvi allt Silþur og Gull er hñs/ og øll Dyreñ a Mørkeñe/ Ps. 50. Ecke vill hñ neinū tilseigia ef hñ hwngrar/ eñ eþ hñ lætur sýna Elskendur vanta þetta so sm̃ hñ opt giører / þa gieþur hñ þm̃ i staden Allsnægta/ Þad Siñe er lætur sier sýna Lucku nægia/ hvad St. Pæll kallar Aviñing Gudhrædsluñar/ 1. Tim. 6. z þau þigg la eins vel aþ honū eiñ Bita Brauds/ so ē þull Hws Audæfa. Þegar Christur um̃giecks hier a Jorduñe/ kom hñ alldrei so i nockurs riettruads Mañs Hws/ ad hñ ei kiæme mz Blessan. Hñ var eñ ecke i Heim eñ boreñ þa hañ kom i Hws Zachariæ og Elizabetar/ og þau æsamt Barnenu i Moodurkvide þylltust aþ heiløgum Anda/ Luc. 1. Hñ kom i Hws Peturs og þærde Moodur hñs Heilsu sýna/ Matth. 8. Hñ kom i Capernaum og gaf hinum Limaþallssiwka sýnar Synder kvittar/ so hañ spratt upp z gieck/ Matth. 9. Hañ kom i Jairi Hws/ og þærde hañs Doottur Lyþed aptur. Hañ kom i Landsalfur Tyri og Sidonis og rak Dieþuleñ wt aþ Doottur hiñar Canaanisku/ Matth. 15. Hañ kom i Hws Zachæi/ z gaþ þvi Hwse Velþerd a þm̃ sama Deige/ Luc. 19. So þ mæ satt um̃ hñ jæta ē Petur sagde/ ad hñ haþe geinged um̃ kring/ giort gott og grædt alla sm̃ Vnderþryckter voru aþ Dioþlenū/ Act. 10. Eñ ef hñ þvilýkt giørde þegar hñ bar vorar Synder z erþidade i þeim/ Es. 43. Hvad miklu stærre Hlute mun hñ nu giøra/ þar hañ situr til Kraptarens hægre Handar/ og er þo ad Vissū med oss æsamt Fød: sýnū z H. Anda: Hier um̃ mæ eg seigia eins z Pæll/ Rom.

5. Ef vier erum sætter vid Gud þegar vier vorum hans Ovîner fyrer Dauda hñs Sonar/ þa munñ vier eñ fram^r nu i Sætt komner hoolp-ner verda fyrer hñs Lijf. Gud blessade Obededom medañ Ørk Drott-eñs var i hñs Hwse/ 2. Sam. 6. Hier er Ørk Sattmælans a millum Guds og Mañа JEsus Christus/ ſ er Nædarstooll fyrer hñs Blood/ Rom. 3. Hvada Blessan mun hønum ecke fylgia? Mig skal þ ecke undra þott ad Guds Børnũ i hveriũ hañ bygger / þyke lijted koma til Yfferlætis Veralldarefnar/ þar hañ sem byr i Heimenum / hverium ad þioona Þusund og tijsiñum hundrad Þusund H. Engla / hañ hefur bwed sier Vist i þeirra Hiarta hier a Jordunne sm̃ hñ elska og hñs Ord vardveita. Þesse er sw ønñ Verolld/ er eg i Upphafe talade um̃/ hver ed uppbyriast hier i Nædeñe/ eñ fullkomnast sijdar i Dijrdeñe/ þa Gud verdur allt i øllu/ um̃ hveria Esajas Spamadz Cap. 64. z Paall Poste-ule Samsaga verda/ 1. Cor. 2. Ad þ hafe ecke Auga sied z ecke Eyra heyrt / og ei hafe þad i nockurs Mañs Hug edur Hiarta komed hvad Gud hafe þm̃ fyrerbwed er hañ elska/ hana ad byggia/ heñar niootande ad verda/ og i heñe eylijft Lof ad syngia vorum Gude/ sm̃ oss hefur Sigureñ gefed/ uñe oss siælfur hñ fyrer Son siñ JEsum/ AMEN.

Annan Dag Hvijtasuñu.

Gudspialled / Joh. 3. Cap.

JEsus sagde til Nicodemum / So elskade Gud Heimiñ / ad hañ gaf wt siñ Eingieteñ Son/ til þess/ ad aller þeir sem a hañ trwa/ fyrerfarest ecke / helldur ad þeir hafe eylijft Lijf. Þvi eige sende Gud Son siñ i Heimeñ / ad hañ fyrerdæmde Heimeñ/ helldur ad Heimureñ frelsest fyrer hañ. Hvør hañ trwer fyrerdæmest eige. Eñ hvør hañ trwer eige/ hañ er nu þegar dæmdur / þvi hañ trwer ecke a Nafn Eingietins Guds Sonar. Eñ þesse er Doomuriñ/ ad Lioosed kom i Heimeñ/ og Meñerner elskudu meir Myrkred eñ Lioosed / Þviad þeirra Verk voru vond.

Hvør

Hvør ſem illa giører/ hañ hatar Lioosed/ hañ kiemur og eige til Lioos ſins/ad eige ſtraþþeſt hañs Verk. Eñ hvør ſem Sañleikañ giører/hañ kiemur til Lioosſins/ſo hañs Giørder verde kuñar/þvi þær eru i Gude giørdar.

Exordium.

TRwudum Er Allt Møgulegt/ Seiger Ritningeñ/ Marc. 9. Þad heþur Chriſteñdoomureñ þram yþer adra Spekc ad hañ verkar alla Hlute med Guds Kraþte. Synaſt mætte ad Abraham Fader Trwadra haþe vered nockud Hollvlega Stadddur/ þegar hañ ſagde vid Gud er hañ hiet hønum ſiñe Giæſku/ Hvad villt þu giefa mier? Eg em Barnlaus/ Gen. 15. Þvi ad i þad Siñ heþur Guds Vinur ecke lited nema epter Tymañlegre Farſælld/ Eñ Gud giørde betur vid hañ/ þvi hañ þeckte hañs Hiarta/ og gaþ hønum ecke Einaſta eiñ Son vid eiñe alldradre Kvïñu/ Gen. 21. Helldur og þar ad auke eiñ Son aþ hañs Lendum i hvertum ad Bleſſadar eru allar Þioodcr/ Gen. 22. Þad er JEſus Chriſtus/ Matth. 1. Gud Bleſſadur um Allder/ eñ þo þæddur aþ Fedrunum epter Holldenu/ Rom. 9. Sa ſem hañ æ/ hañ er alldrei Barnlaus / alldrei Arþlaus/ alldrei Hiælparlaus/ þvi hañ æ hañ/hver ad er DRotteñ ſem er mættugur til ad hiælpa/hvertum Gud heþur giefed Endemørk Verallda reñar til Arþleyþdar/Pſ. 2. Þad Barn ſem oſſ er þædt og hañ Son ſem oſſ er giefeñ a hvers herdum ad er Høþdingia Doomureñ/ hvers Naþn hañ kallar Vndarlegur/Rædgiefa/ Sterkur / Fader Eylyþdareñar / Fridar Høþdinge / Eſa. 9. Þeña ſiñ Eingieteñ Son ſeiger ſiælþur Sonureñ ad Fadereñ haþe wtgiefed þyrer Heimeñ i þeſſa Dags Evangelio/til þeſſ ad aller þeir ſem a hañ trwa ſkulu ei þyrerþaraſt helldur haþa eylyþt Lyþ / aþ hvertum dyrmætu Ordum eg vil Tvent Hugleida. 1. Hverſu Vegleg ad ſie þeſſe Gaþa. 2. Hvar til hun gagne oſſ.

Þu Goode Gud ſem oſſ heþur hañ ſiælþur Overdugum giefed / Styrk oſſ med Næd þyns Anda / ad vier mættum þetta dyrmæta Eyrende ſo þramkvæma ad þier lyke þyrer JESV Chriſti Forþienuſtu/ AMEN.

Vtleggingeñ.

MEñ plaga ecke alleina ad virda eina Gaþu aþ þvi hverſu dyrmæt hun er i ſiælþre ſier/ helldur og hinu/aþ hvertu hun er giefeñ/ og med hveriu Giede ad hun er wtelæteñ: Eg virde meir þañ Skeink ſem giefeñ er aþ Konungenu/ helldur eñ aþ mynu Lyka/ z ſa er mier hvad kiæraſtur er eg þigg aþ Fodur mynu edur Vin þm ſm er eins z ſiælþur eg. Nu heyrū vier i Textanū/ad þſſe Aſtgiøþ ſie fra Gude komeñ/ eckert kañ þvilykt ad ſeigiaſt edur neþnaſt/ ſo miklu ædre ſem Gud

er

er øllū ſꝟnū Skiepnum/ſo miklu er þſſe Skeinkur Dyrdlegre øllu þvi er adrer gieꝼa/eige ſꝟdſt fyrer hn̄s Skulld ſē giefed heꝼur. Landſtioorn areñ i Epheſo/er hn̄ villde ſtilla til Frids Borgar-Mꝍgeñ ſm̄ Demetrius haꝼde uppæſt a moote þm̄ St. Paale/ Act. 19. Nañ fañ eckert gylldara til ad ſeꝼa þa med eñ þ/ad hn̄ ſagde/ad Bylæte hiñar miklu Dianæ i Epheſo være aꝼ Nimnū oꝼanꝼalled. So var nu Andſkoteñ krøptugur i Børnū Vantrwareñar ad Neidingiar ſkipuduſt alleina vid þad ſm̄ ædur voru ſo Olmer ad Ærſlū giengde/aꝼ þvi þm̄ þootte þad Soome ſo mikill ad þra Fulltrwe ſkyllde fra Nimnū komeñ vera. Ætt um vier þa ecke chriſtner Meñ/ad leggia hina meſtu Virdingu Aſt z Elſku a þ ſm̄ vier vitū komed vera fra hinū ſaña Gude/hver ed øllu ſtioornar bæde a Nimne z Jordu/og jaꝼnvel þ ſē vier køllū hn̄s miñſtu Gaꝼur ſm̄ þo eingar litlar eru/ aukhelldur þad/ad hn̄ heꝼr gieꝼed oſſ ſiñ Son. Jacob ſeiger ad øll good Gioꝼ og øll fullkomeñ Gioꝼ kome ad ofañ fra Fodurnū Lioosaña/Jac. 1. Eñ aꝼ hveriu Giede ad Fader Lioosaña hafe oſſ gieꝼed þſſa Gioꝼ ſm̄ er øllum meire/þ ſeiger hn̄ oſſ ſiaalꝼur i Gudſpiallenu med þſſū Ordū: Svo Elſkade Gud Neimeñ. Langt vorum vier fra þvi ſynduger Ormar wtlager fra Gude og hn̄s Nelgedome/ad þ være nockurt hia oz nema Eymdeñ ein er mætte hræra Gud til Medaumkunar/aukhelldur hn̄ kyñe ad elſka oſſ ꝼ nockra vora Verdſkulldan ed: Agiæte. Mañeſkian var ſo a ſig komeñ epter Syndafalled ad Ritningeñ talar þar ſo um̄ epter Mañligū Plagſid/ Gen. 6. Gud ydrade þſſ ad hn̄ haꝼde Mañeñ ſkapad/z ſamt elſkade hn̄ oſſ þo ſo ad hañ gaꝼ oſſ ecke nockra almeñeliga Gaaꝼu/ſo ſem þegar hn̄ lætur rigna yꝼer vonda z gooda/og Soolena uppreña yfer Raanglaata og Riettlaata/Matth. 5. Nelldur ſiñ Eingieteñ Son/ og þad ad fyrra Bragde/ ædur eñ vier høꝼdū Vit a / edur nockra Atburde til ad elſka hn̄. J þvi er Kiærleikureñ ſeiger Johañes/ 1. Piſt. 4. Cap. Ecke ad vier elſkudū Gud/helldr ad hn̄ elſkade oſſ z wtſende ſiñ Son til Forlikunar fyrer Synder vorar. Eg ætla ad vorum fyrſtu Forelldrū yrde nærſta Raad-ꝼaatt i Paradys þeg᷑ þau høꝼdu Gud ſtyggdañ/mundu þau

haꝼa

þaþa nockra Vidleitne ad blydka hñ? Mundu þau gieta hitt uppa þta Guddoomlega Vysdooms Raad? Ad Gud skyllde Madur verda til þss ad forlijka Neimeñ vid sialþañ sig/ fæviss voru þau til þss/ Akurdern er voru þeir einer ad fela sig/ þvi þau voru nakeñ/ Gen. 3. Og ad bera Skulldena aþ sier hvert um̄ sig/ þsse voru Urrædeñ einasta. O hvilijk Dypt Audæþaña og Guds Speke/ Rom. 11. Snem̄a braust wt hin Guddoomliga Elska aþ hñs Hiarta/ strax er hñ haþde lagt hiñ Riettvysa Doom a Mañeñ ad hñ skyllde deyia / lagde hañ þa Lyknarþullu Boot mz ad Kviñuñar Sæde skyllde i sundurmeria Høggormsins Høþud/ Gen. 3. Þetta sitt Myskurar-ryka Fyrerheit heþur hñ eþnt i Sendingu syns Eingietens Sonar hyngad i vort auma Holld fæddañ aþ Kviñuñe/ eñ þa þegar vier vorū hñs Oviner/ Rom. 5. Þegar vier eñ þa vorū daud' i vorū Syndū/ þsse er hin Guddomliga Elska er Drotteñ prysar hier i Gudspiallenu/ z ꝥ ecke um̄ Skør fram̄/ þvi Paulus talar hier um̄/ Rom. 8. Ad Gud haþe ecke þyrmt sijnū Eingietnum Syne/ helldr gieþed hñ wt ꝥ oss alla / hñ sparade hñ ecke til ad fædast i Armood/ ecke til ad verda Land-Flootta/ ecke til ad þola Skam̄er z Hæd ungar aþ þm̄ sem hañ took undañ eylyþre Skøm̄ og Hædung. Ecke til ad lijda Krossens Dauda ꝥ þa er hñ deyddu/ og ecke til ad þola Helvytis Pijsler ꝥ þa sem høþdu giort Samband vid Dauðañ og Sættmæla vid Helvyted/ Es. 28. Nañ sparade hñ ecke fyrer Syndena sem Gud alleina illa lykar/ Ps. 5. Helldur giørde þañ i hveriū hm̄ alleina velþocknast ad Synd/ jaþnvel þott ecke visse hañ aþ Synd/ 2. Cor. 5. Eingeñ elskar nockurn meir eñ ꝥ ad hñ gieþur sitt Lyþ wt ꝥ hñ seiger Lausnareñ/ eñ Gud elskar siñ Son eins og sitt eiged Lyþ/ þvi hañ er Lioome hñs Dyrdar/ Heb. 1. Nañ er sa sem er i hñs Skaute/ eñ fyrer þvi ad Gud kuñe ecke eiñsaman ad deyia/ liet hñ siñ Son deyia i Mañligu Hollde/ i Mañligre Nætturu er hñ aþ Fedrunū haþde/ hver fyrer þvi ad i honum byr øll Fylling Guddoomsens Lykamlega/ Col. 2. Þa heiter hñ sa Madur sm̄ honū er nærstur/ Zach. 13. Jæ hañs Sonur/ jaþnvel epter Mañdoomenū/ ecke eiñ Sonur/ er sie Ættleidingur so sem

vier erū þ hñs Skulld/ helldur Guds himneska Fødr Naturlegr Son
þ Jbwd Guddomsens/ þvi Texten seig' ad hñ hafe wtgiefed siñ Eingetn
eñ Son. Hvad ecke a ad skiliast epter Guddoomenū alleina/ helldur og
epter Mañdoomenū eingu sijdur/ þviad i hm̄ hefur hñ Kvøl z Dauda
lided/ z allt þ er hñ vañ til Arnadar z Myskunar syndugu Mañkyne.
Eingetñ vill missa siñ Son/ Jacob villde ei voga sijnū yngsta Syne i þa
Hættu ad læta hñ fara mz sijnū Brædrū ofañ til Egyptalands þoott
þeir neyddu hñ þar um̄/ Gen. 42. og þm̄ læge Lijfed a. Eñ Gud gaf
oss siñ Son Obedeñ z ofurselldе hñ i Daudans Kvøl fyrer oss sm̄ ecke
vorū Syner helldur Reidestar Børn z af Natturuñe til Satans Præ-
lar/ Eph. 2. Kvinañ sw sm̄ umgietur/ 1. Reg. 3. hun villde helldur ad
sw sm̄ ecke var Mooder skyllde eignast siñ Son/ helldur eñ Lijfed være
af hm̄ teked/ so miøg elskade hun sitt Lijfs Afkvæme/ hun villde vinna
þad til ad Ovina sijn mætte hafa Glede af Barnenu/ so þad mætte so
Lijfe hallda/ þvi hefiar Ydur tendrudust upp sijns Sonar vegna/ seiger
Ritningeñ. Eñ hiñ eylijfe Brudur Giæskunar villade vor þ sijn Mysk-
unar Yðr/ z elskade so Heimeñ ad hñ wtgaf siñ Eingieteñ Son i Daud-
añ/ uppa þ ad aller þr s a hñ trwa hefdu eylijft Lijf. Þegar Drott-
eñ spær um̄ Giæsku sijna er hñ vilie audsijna sijnu Foolke þ Christ-
um og i Christo/ þa tekur hñ so til Ords/ Malach. 3. Eg skal tiæ þm̄
Myskunseme/ so sm̄ eiñ tiæer Myskun sijnū Syne þm̄ er stundar hañ.
Miñ Herra z miñ Gud/ vier meigū þ med Kynroda medkieña ad þu hef-
ur sijnt oz meire Miskun eñ þijnū eingietna Syne a hñs Dauda Deige/
Hañ vard ecke Bænheyrdr er hñ beidde ad Reidiñar Kaleikr mætte fra
sier takast/ Matth. 26. Ja/ ecke hoott hñ beidde i heilar þriar Reisur/
Eñ hvers vier bidiū þig i hañs Nafne/ þ villt þu veita oss/ Joh. 16.
Þad skal skie (þ eru þijn eigeñ Ord) ad ædur eñ vier bidiū þa villt þu
bænheyra/ Esi. 65. Þiñ Eingieteñ Sonur fieck einga Vægd/ jafnvel
þoott eingeñ kynne ad straffa hñ um̄ nockra Synd/ Joh. 8. eñ vier hofū
Myskun odlast sm̄ til alls illz hofū unned. Þiñ Sonur fieck eckert ad
svala sier mz i hijñe bitru Þijnu nema Gall z Edik/ Matth. 27. Enter
þu

þu oss nockud til handa bera til þess ad lijkiast hm̄/ Læter þu oss drecka hn̄s Kaleik/ Ps. 119. hier i Nædeñe/ þa kriddar þu hañ med Svølun þijns H. Anda. Þu dreiper a oss med Sætleik epterkomande Alldar/og leider oss fram̄ ad ferskum Vøtnum/ so miklu betre Koste høfū vier nu Þrælarner ad bwa vid eñ þiñ Eingieteñ Sonur. Hver er sa af oss ad hn̄ ecke hafe þar hn̄ meige Høfde sijnu ad halla/ Matth. 8. Hvør er so ofsooktur/ þijndur og kvaleñ sm̄ hañ var/ A hveriū hefur þvilijk Negning leiged? Satt er þad ad hn̄ er iñgeingeñ i sijna Dijrd/ Luc. 24. ad øllu þessu afioknu/ Eñ vier ē ad varla drepū hinu miñsta vors Fijngurs i þiñar Reide-Flood/ Luc. 16. sm̄ gieck yfer Høfud hønum. Vier skulū og iñganga i hn̄s Dijrd ef vier trwū a hn̄/ og er þ Mæla sañast ad vier viñum so lijted sem eckert til þeirrar Dijrdar sem hañ hefur oss med siñe Kvøl afrekad/ Þooft vier bærū Jobs Kaun/ Job. 2. og Gresl Lijkþræ allt fra Vøgguñe til Grafareñar/ hia þvi sm̄ hn̄ þolad hefr þ vorar Synder/ hm̄ sie Lof/ Dijrd og Heidur um̄ Allder/ Amen. So hefe eg nu allt hijngad til nockud talad um̄ Agiæte þessarar Himnesku Gæfu / Epterfylger ad tala um̄ heñar Gagnseme.

Nytseme eins Hlutar metū vier af tveñu/ añadhvert ad hn̄ gagnar oss til ad um̄flÿia hid vonda/ ed: til ad ødlast hid gooda. Hvertveggia fiñum vier i Vtsendingu Guds Eingietens Sonar/ Þad fyrra kieñer hn̄ oss i Gudspiallenu mz þessū Ordū: AD ALLer ÞEir Sem A HAñ Trwa Fyrerfarest Ecke. Tvent hefur og DRotteñ til þess giørt/ ad þr skule ecke fyrerfarast sm̄ a hn̄ trwa. Fyrst þ ad hn̄ hefur lided þm̄ til Epterdæmis/ þad Añad ad hn̄ hefur lided þm̄ til Forlijkunar. Vm̄ hid fyrra talar St. Petur/ 1. Pist. 2. Segiande: Christur er dæeñ fyrer oss og hefur oss epterlæted þad Dæme ad þier gænged i hañs Footspor. Þegar hiñ gamle Adam sem bijr i oss/ æ ad leggia wt þau dijrmætu Ord sm̄ Paulus skrifar/ Rom. 8. Ad sa sm̄ ecke þyrmde sijnū eigeñ Syne/ helldur gaf hn̄ wt þ oss alla/ hvar fyrer skyllde hn̄ ecke giefens veita oss alla Hlute mz hm̄? Þa skilur hañ þau um̄ þ sm̄ hm̄ lijkar/ Honum þyker ecke miked koma til þess Lijfsens Brauds sem af

Himnum er ofan komed/Joh. 6. Han vill Kiöt hafa/Num. 11. Og er ecke til Frids ella/þ er Sælgiæte Holldsins z þss Munadur/han etur sig fullan par af/ par til þ geingur wt um hns Naser z sælgar þm er ala hn so Kappsamlega/so þeir drepast Þusundu saman/z verda Helvijtis Ellds Matur ad sijdustunne; En þegar Paulus nefner hier alla Hute þa meinar hn þa ed Sæluñe gagna/þ er audsært af ollu þssu sama Capitula/hvadan Orden teken eru/Hvar af vier sium/B. Mead ecke er Guds Sonur oss til þss sendur/ad vier skulum læta epter Holldenu þss Gyrnder ad rækia/ Rom. 13. ef vier vilium a Guds Son trwa/ so vier fyrerførumst ecke/helldur so sm hn er einusiñe dæden Syndeñe/ seiger Paulus/ Rom. 6. þad er fyrer Syndena / og deyr ecke framar/ so eigum vier heñe Daglega ad deyia/og med hm Daglega ad upprijsa/ ad vier et framar lifum i heñe/so sm hn hefur sigrad Heimen/ so eigum vier ad forsmaa Heimen/ og so sem han hefur wtsnarad Diöflenum og trodet hn under siña Barna Fætur/Rom. 16. So eigum vier ad reka hn wt wr Hiarta voru/ med ollu hns Hyske. Vier eigum ecke ad hafa eina Klauf epter a Egyptalande/Ex. 10. helldur breña upp þan Amalekita mz ollu hns Gotze/ kvikt z daudu/1. Sam. 15. med sañre Jdran z aflæte Syndaña/ so ei verde Jsraels Rijke fra oss teked. Þad kieñer oss Paulus/1. Cor. 11. Ef vier dæmdum sialfa oss / þa yrdum vier ecke dæmder/En þegar vier dæmumst af Drottne / þa verdum vier leidrietter / so ad vier ecke fordæmumst med Heimenum. Þañeg er oss nu Christur sendur til Epterdæmis/bæde i Lifnadenum z so i Krossburdenum/ Hvorttveggia er Omissande til þss ad umflyia Tofunena/ En þo giefens hefde hn lided oss til Epterdæmis/nema hn og hefde lided oss til Forlijkunar / hvar þ til Forlijkunar? Þvi vier erum missætter vid Gud/hvers vegna? Fyrer Syndena/Hvad hafde Synden forþienad? eylijfan Elld med Diöflenum og ollum hns Arum. Hver hefur Syndena burtteked? þ hef: Guds Sonur giort er hn bar hana uppa Triede/ seiger Petur/1. Pet. 2. Þvi sagde Johañes Skijrare/er hn leit Christum koma til sijn/Sia ed þ Guds Lamb sm i burtu ber Heimsins Synder/ Joh. 1.

Joh.1. Til þessa þyker Heimenum lijted koma/ Eg trwe hañ dyliest vid ad þar mune so heitt i Satans Badstofu/ sem Prestarner seigia/ aflars mundu Meñ ecke bidia sier og ødrum so optlega Helvijtis / sem Meñ giøra / Eñ vilied þier ecke trwa þeim / þa trwed Guds Orde / trwed Ritninguñe. Eg veit ad ydur þyker þad lijted/Heimsins Børnum/ ad þier skulud alldrei um̄ Aþe Gud sia i Dyrdeñe/ þvi þier haþed alldrei sied hñ nie hyrdt um̄ ad sia i Nadeñe/ eñ so þyker Pale þad miked ad hañ seiger: Ogudliger munu straþþast med eylijfre Glotun/ fiarlæger Augliti Guds z Mætte hñs Dyrdar/2.Tess.1. Eñ hlusted til hins ad þar mun verda Op z Taña Gnijstran/Luc.13. Þeir munu eta sijnar Tungur wt aþ Pijnu/Apoc.16. Þessar Pijsler eru Vægdarlausar/Jac.2. Og ecke so sm̄ þssa Heims Mootlæte/hvar Meñ fa nockra Linun a stundū/Þeirra Ormur mun ecke deyia/og þrra Elldur ecke wtslockna/Es.66. Þad er eylijþ Smañ/Dan.12. Eylijþ Hegning/Matth.25. Og Þoka Myrkraña/Jud. v.13. Sem um̄ Eylijþd er tilbweñ hinū Ogudligu/2.Pet.2. Eþ þier nu haþed nockra Lijkamliga Tilfiñing/ef þier varla liþad gieted þa ydur vantar Sælgiæte ydar z veniuligañ Adbwnad/eþ þier gieted ecke aþ ydur bored nær þier fæed Næpud verk edur. Sijdu-Stijng/hvad mun þa verda i Ellds-Dijkenu z vellur af Ellde z Brenesteine/ Apoc. 21. Eþ ein lijtil Vanvirda er þier so kalled i þssi Lijþe/kvelur so ydar Hiarta/ad þier solijþes einkis til ad heþna ydar/hvad mun þa verda hin eilijþa Skøm̄? Þier munud þeink ia ad eingeñ haþe yþer ødrū ad stæra sig a þssu Forsmænareñar Lande/ eñ giæted þss ad þier munud kveliast i Augsijn H. Eingla/ Apoc. 14. hvetra Lagsmeñ ad eru Guds Vtvallder/ er þier Foot troded haþed i ydar Velmagt. Þier munud sia alla Heilaga i Guds Rijke/Luc. 13. eñ ydur wtkastada/ja/margañ þañ sm̄ þier Oriett giort og uppsvelgt høped z ecke reiknad verdugañ ad þurka ydar Skoo/þa munud þier sia til Bords sitia mz Abraham/Isaac og Iacob i Rijke Himnaña, þeg ar hiner Fordæmdu Glotunoreñar Syner sia þta fyrst/þa mun Oþundar Ormureñ taka til ad bijta af Alvøru/þa mun ecke duga ad seþa

hn̄ mz Lijflæte Abels/Gen. 4. Nie Mannsale Josephs/Gen. 37. edur Drape Naboths/1. Reg. 21. þvi hn̄ mun alldrei deyia/Es. 66. Og villed þier ecke ødrū Guds Mønn̄ trwa hier til/ og seiged/ ad hverke Esajas/Jacob/Petur nie Judas hafa vered i Helvijte/ad þr kuñe þar fra ad seigia so sm̄ margur Gloopur lætur sier um̄ Muñ fara/ þa trwed þo Guds Syne. O þier hin Vantrwada Kynslood/hañ var i Hel- vijte þegar hn̄ kvaldest f ydar Synder/so þier skylldud ecke fyrerfarast helldur hafa eylijft Lijf. Eingeñ kañ betur ad seigia oss hverneg þar er hattad helldur eñ hn̄ sm̄ þ hefur tilbwed handa Dioflenū/ hn̄ ed siælfur hefur þolad Helvijtis Pijsler/hn̄ ed siælfur er þangad ofan- fareñ til ad predika Öndunum i Fangelsenu/ 1. Pet. 3. Þad er til ad strafa þa. Hañ er Guds Sonur/ hañ ber alla Hlute med Orde sijns Kraptar/Ebr. 1. Allt Valld er hm̄ giefed bæde a Himne og Jordu/ Matth. 28. Og vard Helvijte hønū so heitt/ad hañ sveittest Bloode- enu/Luc. 22. og hroopade a Krossenū/Gud miñ/Gud miñ/þvi hefur þu yfergiefed mig/ Matth. 27. O Vatns-Boola/O Heystra/munt þu þa gieta bwed vid þeñañ fortærande Elld? Og þu skallt þar þo eilijf- lega bwa/nema þu ydrest z trwer a Soneñ/Joh. 3. Villed þier nu ecke Guds Syne trwa/þvi þ er so gamallt/ad hm̄ er lijtt trwad af Heimen- um/ þa trwed þo Dioflunū/þier erud vaner þm̄ ad trwa þott þr lijwgi/ giøred þm̄ ecke þañ Oriett ad trwa þm̄ ecke/ nær þr satt seigia/ Þeg- ar Drotteñ rak hina mørgu Diofla wt af hinum Ooda Gadareno/ Marc. 5. þa bædu þr hn̄ ad skipa sier ecke i Underdiwpeñ/ Luc. 8. þer i Helvijte/þvi so kallast þ/ Apoc. 9. og vijdar/so kvijdu þeir vid þeim Loga/sm̄ alvaner voru Kvølunū. Seig mier/Mun þier ecke bregda vid ef þier yrde ad Skyndingu burt kypt wr øllu þijnu Sælgiæte og steipt i Helvijte z Kvalernar eins og hinū Rijka/Luc. 16. J þetta Siñ tøl- udu Dioflarner Alvøru/ þvi þeir ræku sitt eiged Erende/ eñ ad þier lijwga þr/syndugur Madur/z mæla upp fyrer þier Helvijte eins z adra Konungs Høll/ trw þm̄ ecke/ þvi Fader þeirra er Lygare i fra Upp- hafe/ hn̄ stood ecke i Sañleikanū/ ei helldur þeir/þar fyrer eru þeir i Hel-

Helvijte ofañ stigner/ z bundner Myrkrana Hleckiū/2. Pet. 2. Til ad frelsa oss fra þessū Oskøpum er nu Guds Sonur wtgieþeñ/ til þess er hñ fæddur/ Nwdstryckfur og a Krossen negldur/ Eñ Gudspialled seiger oss eñ nu meira/ HEldur Ad Hñ HEþde EYLyþt Lyþ/ stendur hier. Pad er vitanlegt aþ St. Pals Ordū/ Eph. 2. Ad vier fædumst dauder i Syndeñe/ þ Natturlega Lyþ færer med sier Andlegañ Dauda. Nær lokū vier til ad deyaⁿ þegar vier liþnū i Skyrneñe/ þiñur Mooder vor christeleg Kyrkia med oss fyrst eitt Andligt Lyþs Mark/ fyrer hvernᵉ Fyrer hñ sm aþ Gude er wtgieþeñ til þess ad Heimureñ skyllde haþa ey lyþt Lyþ/ so seiger Pall Tit. 3. Ad Gud haþe rykuglega wthellt yþer oss heilogum Anda fyrer JEsum Christū vorn Heilsugiaþara / so ad vier Riettlæter fyrer hñs Nad yrdum Erþingiar eylyþs Lyþs/ Eñ sa sm skal eylyþs Lyþs niooka/ hñ verdur hier i Lyþe fyrst ad liþa Andligu Lyþe/ pad hlivotū vier i Skyrneñe sm sagt er. Þess gietur St Petur er hñ seiger/ ad Gud haþe Endurgieted oss til liþande Vonar/ 1. Pet. 1. Eñ þ kañ audvelldliga aptur ad missast so vel sm þ Lykamliga/ nema hiñ iñre Madureñ sm i fyrstuñe er eins z Briooftmylkingur a sig kom eñ/ nema hañ sie Daglega nærdur og endurnyjadur/ þvi lætur Paulus þta fylgia hvert odru seigiande/ Tit. 3. ad Gud haþe oz hoolpna giort þ Endurgietningar Laugena og Endurnyjungar heilags Anda. Þeña Andliga Vort z þroska odlumst vier eins vel fyrer Christū so vel sm hid Andliga Lyþ i Fyrstuñe / Pad kieñer oss Paulus/ Eph. 2. seigiande: Vier erū Guds Verk skapader i JEsu Christo til goodra Verka/ hver Gud heþur tilbwed ad vier gongū i þm. Sæleñ velldur þvi ad Lykameñ vex/ ecke giører þ Fædslañ alleina/ helldur er hun so sem nockurskonar Medal / i hveriu ad verkar Mañsens Ande hm til Þro ska þar til hñ fullvaxeñ er. Christur er vort Andligt Lyf/ hañ er Lyf hiñs iñra Mañsins. Fædañ er Guds Ord/ i þvi verkar hñ mz sjnum Anda/ þar til vier næū ad vaxa epter fullkomnū Mæler Christi Alldurs s̄ Paulus ad Orde kiemst/ Eph. 4. z þta andliga Lyþ er mest þool ged i Deidingu Holldsins/ þau tvo eru hvert a mooti odru/ Eins L: þ

er

er añars Daude/ hiñ gamle Madureñ z hiñ nye/ sem epter Gude er skap
adur/ þr berast Bana-Spioot epter/ eñ sa er Munureñ/ ad hiñ gamle
fær salgad hinū nyia i etnu/ so hañ a stundū alldrei vidraknar aptur/
eñ hiñ nyie fær alldrei so dreped hiñ gamla/ ad hñ ecke aptur gange.
Til Fanga verdur hñ tekeñ fyrer Guds Krapt/ eñ alldrei verdur honū
so fyrerkomed ad ei briootest hñ um̄ so leinge vier erū i Holldenu. Vel
sie þm̄ er gieta lagt hin sterkustu Fiotur a hñ/ og þvi kallast hñ daud-
ur/ þegar hañ nær ecke ad framkvæma sijnar Syrnder/ þegar Meñ
hepta Reidena z Syrndena z adrar Tilhneigingar s̄ af þm̄ vaxa med
Christi Anda/ þa heiter hiñ gamle Adam daudur/ þvi lijser Paulus er
hñ seiger/ Col. 3. Þier erud dauder z ydar Lijf er foolged mz Christo i
Gude. Hver hefur nu afrekad oss þta Lijf? Þad hefur Christur sem
ad er vort Lijf/ eñ var utgiefeñ i Daudañ fyrer oss so vier hefdū eylijft
Lijf. Þad vottar Páll eñ aptur/ Gal. 2. seigiande: Eg em Krossfest-
ur mz Christo eñ life þo samt/ ecke eg nu/ helldur lifer Christur i mier/
eñ þ eg life i Holldenu/ þ life eg fyrer Trw Guds Sónar er mig elsk-
ad hefur og utgiefed sialfañ sig fyrer mig. Af þessu Lijfe framkiemur
hid eylijfa Lijf sem ádur er sagt. Meñ biooda ecke Daudū Moñū til
Bords/ helldur lifande/ so mun og eingeñ Bordseitur verda med Abra-
ham Isaac og Jacob/ nema Daudeñ hver ad er Sendebode/ hitte hañ
lifande i Christo. Hier seiger i Gudspiallenu/ Ad Gud hafe so Elsk-
ad Heimeñ: Þad er alla Meñ/ þvi aller vill hñ ad hoolpner verde/ og
komest til Sañleiksens Vidurkieñing"/ 1. Tim. 2. Eñ þvi velld: Fiand-
madureñ sem er Mordinge Salnaña/ ad hañs Guddoomlige Kiærleike
fær þvi ei til Vegar komed ad aller hoolpner verde. Þvi stendur hier
ad þta eylijfa Lijf hlotnest þm̄ alleina s̄ a Guds Son trwa/ eñ hvi-
lijkt Gæfa er þta Lijf Born māñ? Vier kuñū ecke ad leida oss i Hug nie
Hiarta hvilijkt þ sie nema hvad vier af Guds Orde heyrū/ nema hvad
Guds Ande sijner oss so sem fyrer Speigel og i Rádgatu/ 1. Cor. 13.
Þegar hñ lætur oss þ smacka/ z vekur i oss Sætleik epterkomande Alld-
ar/ þ er Gnoogt Fagnadarens z gledelegt Lijfer̄ne til Fødursens hægre
Handar/

Nandar/ Ps. 16. Vorer Lykamer verda Einglunū jafner/ Luc. 20. Jam samlyke Christi Dyrdlegū Lykama/ Phil. 3. Þeir munu einkis vidþurfa ei Fædslu ei Fatnadar/ þvi Guds Ryke er ecke Matur nie Dryck/ helldur Fridur z Fognudur i H. Anda/ Rom. 14. Þeir munu Dyrdenne Jo klædder verda og skyna eins og Sool i Ryke syns Fødur/ Matth. 13. Vorar Sæler munu i Oumrædeligum Fognude lifa/ 1. Pet. 1. Dyrdleger Hluter verda i þier talader þu Borg Drottens seiger David/ Ps. 87. er hn̄ spaer um̄ Christnena/ en̄ Paulus seigest hafa heyrt i hinū þridia Himne Oumrædeleg Ord sem eingen̄ þær wt talad/ 2. Cor. 12. Veralldarennar Sælgiæte er alldrei so miked/ alldrei so margvysligt ad ei fæe Men̄ Leida a þvi/ þr s̄ hafa syna Vnadsemd þar i/ verda þo ad kridda þad med Afblæte nockru. Enn̄ skal hungra mdur en̄ Maturen̄ smackar vel/ hn̄ skal þyrsta mdur en̄ Dryckuren̄ þyker hønū goodur/ en̄ i Sælu Himnanna er ecke Afblæt/ eingen̄ Bid epter nockru þvi: so sm̄ Einglarner sia jafnan̄ Guds Fødur Andlit/ Matt. 18. so munum vier og giøra þar vier erū Einglunū jafner/ i hveriu øll Sæla er fyolgen̄. Job i øllū synū Mannraunū huggar sig þar vid einasta ad hn̄ mune sin̄ Endurlausnara sia med þssū Augū (seiger hn̄) Job. 19. Þad er med synū Lykamligū Augum. Þegar Paulus hafde eitt Sin̄ vered i Himnenū og sied Guds Dyrd/ þad var hønū so Minnesstædt/ ad hn̄ wr þvi villde alla Hlute lyda fyrer Christi Saker/ og þanneg eru þr lynder s̄ Gud openberar syna Dyrd i Hiartanu mz Von epterkomande Dyrdar. En̄ ef þanneg er vort Fangelse B. M. hvilykt mun þa Kongs Ryked verda? Þad er ecke ad undra/ þott hin sanna Guds Kyrkia stynie z Andvarpe i Himenen̄ epter Guds Barna Sælu/ Rom. 8. Þar Guds Andlit lyser yfer henne/ þott ei sium̄ vier hn̄ hier Auglite til Auglitis/ helldur so sem i Speigle og i Rad-Gatu/ 1. Cor. 13. Aristoteles var eitt Sin̄ spurdur ad hvad Frydleiken̄ være/ en̄ hn̄ svarade ad þ være s̄ blindan̄ Man̄ ad spyria ad. O oss auma/ þott oss af øllu Hiarta lange epter ad sia hin̄ lifanda Gud/ þa fa Men̄ þ ecke fyrer Blindu Holldsens/ z er þo Epterlaungun þsse miklu Jnndælle en̄ allz Fognudz Veralldar.

 alldar.

alldareñar. Gud hafde lagt myked til Moisen/og prydt hñ med kostulegū Gaafū fram yfer adra Meñ/og þo var hñ ecke anægdr nema hñ mætte sia Gud/ þad var hm̄ ecke noog ad tala vid hñ/ eins og Madur vid Mañ/ Exod 33. Helldur villde hañ og sia hañs Dyrdar Ljooma/ hefde hñ þ matt og lifa. Þvilijk er nu Guds Barna Sæla i eylijfu Lijfe/og miklu meire ædre og Dyrdlegre / eñ ad nockur syndug Tunga fæe wt talad. Hugleided nu christner Meñ/ hvilijka Ästgiof Meñ þeig ed hafa i Vtsendingu Guds Eingietens Sonar/ hñ er wtgiefeñ til þss ad er skylldud þier fyrerfarast/ ecke brena i hinū gloande Helvijtis Ofne ecke verda Lagsmeñ Diofslaña i Myrkrañs Fangelse/ ecke bera eilijfa Skom̄ og Forsmaan sm̄ þier med ydar Syndū hafed forþienad/ Hañ er wtgiefeñ til þess ad þier hafed eylijft Lijf/ eylijfa Sælu/ eylijfañ Fognud og Vnadsemd um̄ Allder Allda/ hvar þier sia munud so sem þier erud siener/og þeckia so sem þier frædder verded/ 1. Cor. 13. Þier munud sia Guds Hatign er ydur hefur skapad/gledia ydur i hñs Eisku er knwde hañ til ad giefa ydur þeña siñ Son. Þier munud sia ydar Frelsara er ydur hefr leyst mz sijnū Dauda wr eylijfu Bañe/þier munud sia ydar Holld og Blood upphafed a Guds Tignar. Stool hm̄ til hægre Handar/Þier munud sia H. Anda framgangande af Fodur og Syne/ þañ gooda Anda Guds sem ydur hefur Endurgieted/ Endurnyiad/ leidt i allañ Sañleika/ styrkt ydur i Mootgangenum / og þa munud þier fyrst sia ad Harmkvæle þssara Tijma voru ecke verd þrrar Dyrdar ẽ ydr er þa auglijst/ Rom. 8. Born mijn/ hveriu vilied þier nu gialda fyrer þssa storu Elsku? Hvers krefr hñ af ydur? Einkis nema ad þier elsked hñ aptr i moot/ hvar mz verdr þ giort? ecke mz Orde z Tungu helldr eñ Raunum/ helldr mz Verke z Sañleika/ 1. Joh. 3. Gude var alvara ad giefa oss siñ Son. Latū oz vera þ Alvoru ad elska hñ aptr/Ef þier elsked mig þa vardveited mijn Bodord seiger Christur/Joh. 14. Gioru̅ so/ þa læ tum vier hñ sia/ ad vier elskum hñ/edur ef riett skal seigia/vier sioum̄ þ sialfer og siāū þ/ þvi ecke þarf hñ ad leitast epter hvert vier elskum

um hn sin rannsakar Hiortun og Nyrun/ en ef vier viliu vita sialfer hvert vier elskum Gud edur ei/ pa sporum eckert fyrer hns Skulld/ eins z hn hyrmde ecke synum Eingietnum Syne fyrer vora Skulld/ hviad i hot auglyste hn syna Elsku: Brennum upp allar vorar Tilhneigingar mz Elskunne til hns/ hun er ein Elldr/ ef vier erum Abrahams Syner/ Joh. 8. Ef vier hefdum Trw Abrahams pa giorum Abrahams Verk/ Jac. 2. Hann villde foornfæra synum eigenn Syne og trwde Gude ad hn munde kunna ad giora hn lifande af Daudum/ Rom. 4. Giorum eins/ offrum Gude hot sin oss kiærast er/ pad er Vilienn vor/ Latum ecke epter honum eins og David Syne synum Adoniæ/ pegar hann sa ad hann villde rykia/ Hann var so Barnsæar ad hn nennte ecke ad angra hn/ Breytum i odru epter David/ en ecke i pessu/ helldur drepum vorn Villa pegar hn vill giora Uppreist a moote Guds Vilia/ og seigium: Verde hinn Villie/ pa mun Gud hn aptur lifande giora med synum Vilia/ so ad vier viliium p sin hann vill/ og ad hns Villie framkvæmest a oss sin er sa/ ad vier eignumst eylyft Lyf/ pad veite oss Gud Fader af Naad sinne og Myskun/ J JEsu Nafne / AMEN.

Pridia Dag Hvijtasunnu.

Gudspialled / Joh. 10. Cap.

JEsus sagde til Phariseana/ Sannlega/ Sannlega seige eg ydur. Hvor hann geingur ei inn um Dyrnar i Saudahwsed/ helldur stygur hann inn med odrum Hætte/ Sa er Piofur og Spillvirke. Enn sa sem geingur inn um Dyrnar/ hann er Hyrder Saudanna / fyrer honum lykur Dyravordurenn upp, og Saudaerner heyra hans Rodd. Og hann kallar syna Saude med Nafne/ og leider pa wt/ Og pa hann hefur syna Saude wtlæted/ geingur hann framme fyrer peim/ og Sauderner fylgia honum epter/ hviad peir heyra hans Rodd. Enn odrum annarlegum fylgia peir ecke epter/ helldur flyia peir fra honum / hviad peir kienna ei annarlega Rodd. Pessa Malsgrein talade JEsus til peirra/ en peir vissu eige hvad hn sagde

 peim.

þeim. Þa sagde JEsus enn aptur til þeirra. Sannlega/Sannlega seige eg ydur/ Ad eg em Dyr Saudanna. Og aller hvorier helst sem fyrer mier komu / þeir voru Þioofar og Spillvirkiar / og Saudeiner hlyddu þeim eige. Eg em Dyrnar/ Ef nockur geingur inn um mig/ sa mun frelsast / hann mun og ganga ut og inn / hann skal og finna sitt Foodur. Enn Þioofurenn kiemur ei til annars enn hann stele / drepe og fordiarfe. Enn eg er komenn til þess/ ad þeir hafe Lyf og fulla Nægd.

Exordium.

ERT þu sa sem koma mun/ Edur eigum vier ad vænta eins Annars? Sögdu Johannis Lærersveinar vid Christum/ Matth. 11. Er þeir voru sender fra synum Meistara til ad spyria ad hver hann være. J hverium Ordum þad er ad athuga/ ad Messias hefur nefndur vered a þeim Dögum SA SEM KOMA MUN / Annars hefde þesse Spurning vered nockud myrk og Oskiljanleg. Þu ert Christur Sonur Guds/ hann sem koma skal i Heimenn sagde Martha fordum vid Lausnarann/ Joh. 11. og munde hun ecke hafa ävarpad hann þannig/ hveen hun þeckte komenn ad vera/nema Messias hefde svo almennelega kalladur vered. Þetta ma vijdar sia i nyia Testamentesins Bookum/ og hafa vijser menn Gydinga i þessu lited til Spaadoomanna i gamla Testamentenu/ hvar ed svo adkvedur um Messiam/ ad hann mune koma/ Svo seiger Esajas / Sia ad Gud ydar Hefnd kiemur/ ydar Endurgialld/ hann kiemur til ad frelsa ydur / þa munu og Augu hinna Blindu uppliukast og Eyru hinna Daufu opnast / þa mun hinn Hallte dansa so sem Hiörtur / og Tunga hinns Mallausa syngia / Esa. 35. Til hvers Spaadooms medal annara Frelsarenn bender Johannis Lærersveinum / er þeir frettu hann ad hvert hann være sa sem koma munde. Þetta upplyser þau Ord er vor Endurlausnare talar i Þessa Dags Evangelio / Enn hann seiger: Ad aller þeir sem fyrer hann komu hafe vered Þioofar og Spillvirkiar / Hvar hann meinar epter mynum Fatbroodum Skilninge þa sem fyrer hann komu og eignudu sier Nafn hins mikla Hyrders og villdu frelsa Gydinga af Vallde Romveria/enn bönnudu ad giefa Keisaranum Skatt/ Þvilyker voru Theodas og Judas Galileus/ um hveria Gamaliel talar i Postulanna Giörninga Book. 5. Cap. Enn hvert/ [illegible] sem þvi er vared/ þa talar DRottenn hier ecke um Spamennena er voru Riett lærersins Predikarar og spadu um hanns Tilkomu/og töludu af hanns Anda/helldur annadhvert um þessa sem nu hefe eg nefnt/edur Einhverja þeirra Lyka/ þvert Sögurnar geinge ecke um þa/ Enn fyrer þvi ad DRottenn visse fyrer/ad epter syna Hiervist a Jördunne mundu upprijsa Fals Christar og Fals Spamenn / ecke sydur enn fyrer syna Tilkomu i Heimenn/ þeir ed koma mundu til Guds Barna i Saudar Klædum / enn innra voru þeir glepsande Vargar / Matth. 7. Þa seiger hann hier i Gudspiallenu / hvert ad sie Merke hinns sanna og mikla Hyrders Saudanna / epter

er

de hverium adrer Hyrdarar eiga ad breita / er han sett hefur yfer Hiardernar / Act. 20. So og a syna Saude/ er hans Rausk alleina Epterfylgia. Vier vilium af Gudspiallenu þetta Tvent Hugleida. 1. Hverneg Kiennendunum eige hattad ad vera. 2. Hverneg Tilheyrendurner eige ad skicka sier.

O Þu sem ert Hinn Mikle Hyrder Saudanna fyrer Blood þess Eylyfa Testamentis / HErra JESU Christe/ Styrk oss hier til med Fulltynge þyns gooda Anda/ Bænheyr oss fyrer þyna Forþienustu/ AMEN.

Utleggingen.

ÞAR Vor Endurlausnare nefner HYRder i Gudspiallenu/ þa meinar hann i fyrstu sialfann sig / þvi hann er Hofdinge Hyrdaranna sem Petur vottar/ 1. Pet. 2. Aller adrer Hyrdarar hafa sitt Embætte af honum/ þeir sem ad hans Vilia eru setter yfer Hiordena/ þvi byriar ollum þeim hans blessudu Dæme ad fylgia/ og er þad sierdeilis þrent sem þetta heilaga Gudspiall uppsetur oss til/ sem er. 1. Ad þeir sieu inn um Dyrnar geingner/ þad er riettelega kallader. 2. Ad þeir læte Saudena heyra syna Raust. 3. Ad þeir gange undann þeim. Hvad hinu Fyrsta vidvikur/ þa seiger Paulus ad sonnu/ Hebr. 5. Eingenn take sier þenann Heidur til/ helldur sa sem kalladur verdur af Gude so sem Aaron. Hvilijk Kallan brwkast ad sonnu ecke nu/ og jafnvel ecke i gamla Testamentenu epter þad Gud skipade Konungana yfer sitt Foolk. Spamennena kallade hann ad sonnu/ enn Kiennemennerner voru af Konungunum setter. So skickade Salomon Kongur Zadoch Kiennemann i Stad Abiathars/ 1. Reg. 2. og Josaphat tilsette Prestana i Hwse Drottens/ 2. Chron. 17. Olle þad þvi/ ad a medann Gud hafde sialfur Stiornena i Israel/ þa skipade hann ollum Hlutum fyrer Medalgaungu Moysis og annara sinna Þienara/ Sijdann hefur hann feinged Konungenum þvilijkt i Hendur/ og odrum Valldstiettum/ epter þvi sem hveriu Lande bienar. So var og Aaron bæde kalladur og vijgdur fyrer Medalgaungu Moysis/ Exod. 28. Drotten JEsus kallade ad sonnu syna Postula sialfur/ Matth. 10. enn epter hans Dyrdarfullu Himnafor voru hans Kirkiu Þienarar af Monnum kallader/ þvi Matthiam og Barnabam utvolldu Postularner/ jafnvel þott Hlutuenn ad Guds Vilia fielle yfer Matthiam/ Act. 1. Biskuparner i Epheso voru af Monn

um kalladet/ ecke sijdur eñ þr sm̃ Titus Crijtar Biskup niðurskipaðe uñ Borgernar Tit. 1. z kallar St. Pall að þeir sieu aþ N. Anda sett er yþer Hiardernar/ Act. 20. So skickuðu þr Paulus z Barnabas Oll dungana i Lystris z Jconio/ Act. 14. z þsse Skickan hiellst allt þang að til Gud gaþ sijnũ Soþnuðũ Christeñ Yþervolld. Þetta seige eg til Þss að eingeñ Guds Þienare eþest uñ sijna Kallan / þegar hañ er aþ Christelegu Yfervallde kalladur/ s Gud heþur þta um̃bodeð/nema hñ haþe með Svikum og Prettum/ Gaþum z Mutũ stoleft iñ i Sauða Nwsed/ þa er hñ eingu betre eñ Þiooþur og Spillvirke/ og heþur sier eingrat Guds Aðstodar að vænta i sijnu Kalle z Embætte/ hversu vel sm̃ hañ þikest að sier vera. So eru þr nu aþ Gude kalladet sem eru aþ Konungenũ kalladet eður þeim sm̃ hñ heþur það Valið i Hendur feinged/ þvi hñ er Guds Um̃boðsmadur a Jorduñe/ eñ þeir hñs/ sem aþ hm̃ settet eru/ þo mz þvi moote að þr ecke brwke nein Oleiþeleg Meðol hier til/ z er þ ecke lijtil Huggun fyrer þañ sm̃ a Daglega Moote stoðu að veita Satan z vondũ Mañũ hñs Þienurũ/að hñ er aþ Gude kalladur i þa H. Stiett/ þvi mattugur er Gud að varðveita sijna Þienara er honũ treysta/ z ei brestur hñ Viliañ til þess / þr eru skriþaðer i hñs Hondũ/ Esa. 49. Hver vill þeim granda þrañ yþer þ hñ leyþer. Eg vil uñ þa seiga eins z Bileam sagðe uñ Jsrael Fordũ/þvi skylda eg bolva hm̃? Hñ sterke Gud bolvar hm̃ ecke/ þvi skyllda eg stugga við honũ? Jehova stuggar ecke við honũ/ Num. 23. Eñ hañ leyþer eckert nema þ sm̃ er til hñs mikla Nafns Dijrðar/z þm̃ fyrer bestu/ er honũ aþ Trw og Dygð þioona/ og er Sæmð að taka þvi af hañs Hende/ hveriũ sm̃ hm̃ lijkar þvi að skipa/ þeir meiga að vissu tilreikna sier þ sm̃ Paulus uñ sig skrifar/er hñ seiger: Eg veit hveriũ eg heþe trwað/ z eg em full trwa að hñ er mattugur að varðveita það i m̃ eg heþe honum til trwað/ 2. Tim. 1. Nu er það ecke noog Br. M. að Meñ sieu kalladet/nema Meñ giøre z Guds Verk með allre Athygle. Judas var kalladur/Matth. 10. og gieck i fyrstu iñ uñ Dyrnar / þvi hñ hafðe meðtekeð þetta Embætte mz þeim/sagðe Petur/ Act. 1. Eñ hañs

hns Setur vard i Eyde/ og hns Biskups Doom medtook eirn annar.
Og þvi vil eg tala um i ødru Lage/ hverneg oss byrie ad fooſtra Guds
Saude. SAUDerner NEyra NAns Rodd/ ſeiger i Textanum.
DRottenn talar hier epter Sidveniu Gydinga Lands og annara Landa/
þar ed Hyrdararner brwkudu z enn nu brwka i Dag eina Hlood Pypu
til ad kalla ſamann Saudena/ ſo ad þott margar Hiarder ſieu a Beit i
einu Naglende/ ſamt þecker hver ein Hiørd ſijns Hyrders Muſt/ z ſkilz
ſig wr ødrū Sauda Flock nær hun lætur. Eß Roddenn ſkal heyraſt/
þa ſkulu Menn hroopa. Þetta Ord Rødd/ þyder opilega Kienningu i
Kirkiunne. Þar er Rødd eins Hroopanda i Eydemørku ſeiger Eſajas
40. Hvad Johannes Baptiſta þyd uppa ſig z ſijna Kienningu/ Joh. 1.
Þvi ſkipar z Gud Kiennemønnunum ad upphefia ſijnar Radder ſo ſem
adrar Baſunur/ Eſ. 58. Þad er hin Andliga Hyrders Pypa/ hvertta
ad hann ſiāl er hinn mikle Horder Saudanna/ Hebr. 13. Neþur oss ſijnum
Smala Mønnū i Hendr feinged hvers Eign ad Sauderner eru/ enn til
þiſſa heyr mikel Koſtgiæfne z Aſtundan Br. M. ætled ecke ad þ mune
einu gyllda hvad þier hrooped/ noog Nærveſte meiga menn heyra a ſtund
um/ þad þytur um Eyrun eins og annad Stoorvidre/ enn þvi er ecke ſo
hættad ſem Þytnum er kom yfer Poſtulana/ Act. 2. J hvernū ad bioo
H. Ande/ þvi þ er ecke Guds Ord ſem ſumer Menn tala i helgū Stad/
enn hann bygger alltijd i ſijnu Orde er hann i fyrſtu innblæs i Hiørtu Poſtul
anna z annara Guds Manna/ Þad er eins z Sterkvidred ſem Elias ſaa i
Hellrenū a Guds Fialle Horeb/ 1. Reg. 19. Þad klauß i ſundur Fiøll
enn z braut Klettana/ enn Gud var þo ecke i Vedrenu/ ſo eru Kienningar
ſumra Manna/ þær ſkaþa innann Eyrun a Folkenu/ enn eckert komſt i Hiar
tad/ þvi þar er eckert aß Skynſeme/ eckert af Rode/ z eckert af Guds
Orde/ þad er Sky fyrer utann Regn/ ſo ſem Judas Poſtule talar um
Guds Dyrkan ſumra Manna. Hvad mun vallda þſſu Br. M. z Þvi
Menn hyrda ſo lijted um ad ſafna þvi i Kornhlødu Hiarta ſijns / er
Guds Hiwum byriar ad giefa. DRottenn kallar þann Þioon ſælann /
Luc. 12. er giefur þm ſitt Verd i riettann Tijma. Hier af maa ſia hvad

ſtoor

ſtoor Framſyne og Arvekne ad heimteſt ad einū Guds Ords Þienara/
ſa ſm̄ a ad giefa hveriū einum i riettañ Tyma þad hønū ber/ hñ mꝍ
adgiæteñ ⁊ ecke toomlꝍtur vera/ſie nockur ſturladur/ſie hñ Ofroodur/
ſie hñ hyrdulaus/ſie hñ þver:broteñ/ ſie hñ Efaſamur/ Ad øllu þeſſu
a eiñ Guds Þioon ad giæta/ og lꝍta eckert Verk / eina Syſlan edur
Vm̄ſvif Tymañligra Nluta ſig hyndra fra/ad giefa ſierhveriū af þ
um i riettañ Tyma ꝥ ſem þm̄ ber/ef hañ vill giøra Verk DRotteñs
Guds ſyns trwlega. Og nema vier ſo giørū/þa er ecke ad dyliaſt þar
vid/ad vier munū ecke einaſta Launeñ miſſa/helldur ⁊ þar a ofañ ſtraff-
ader verda ſo ſ̄ hiñ vonde Þioon er groof ſitt Pund i Jørdu/ Matth.
25. Vered þvi koſtgiæfner og ætled ecke ad þad ſie noog ad vier høfū
Nroos af Mønū/ þvi ef vier leytū epter þvi/ þa erū vier ecke Chriſti
Þienarar/Gal.1. Og um̄ allt fram̄ þa lærum ſiꝍlfer Guds Vilia ad
þeckia af hñs O:de/ þar i a eins Guds Þienara Kieñing folgeñ ad vera/
ad kieña Møñunū ad þeckia Syndena/ad fꝍ hana kvitta ⁊ ad fordaſt
hana. Nølldū vier ecke ſo i Bwſkap vorum/ ad þoott Foodred ſie gott/
þa varde miked um̄ hverneg þvi ſie hagtꝍrt/ætlū ecke ad ꝥ mune vera
ødruvyſe i Andligum Nlutū. Meñ ſeigia ad Foolked ſkule ecke ſynd-
ga/ eñ þo giøra Meñ a ſtundum ecke ſo ſkilmerkelega Grein a millū
Goods og Jlls ſo hiñ Fꝍfroode lære ad þeckia Syndena/og ꝥ velldur
þvi ad margt ꝥ ſm̄ lioott er verdur Dygd halld:d/edur ad minſta Koſte
eingeñ Okoſtur. Meñ ſeigia ꝥr ſkule ecke ſyndga/eñ ei ſeigia Meñ ſo
gløgt hverneg ꝥr ſkule varaſt Syndena/edur leggia þm̄ Ꝛꝍd af Guds
O:de hverneg þeir ſkule ſiꝍ ſig vid þeirre edur þeirre Synd er einhver
kañ ad vera hneigdur til. Meñ ſeigia ad ꝥr ſkule ecke ſyndga/eñ tala
næſta dauflega þar um̄ hvad hver Synd epter ſig leider. Guds Reide
nefna Meñ ad ſøñu/eñ ræda ecke ſo Skilmerkelega um̄ ꝥ fyrer hver
Verk hun opeñberaſt af Nimnū ofañ yfer Mañaña Børn/ jafnvel
þoſt Meñ ſiꝍe þau Daglega ꝼ Augū ſier/⁊ nær Meñ þañeg breita/
ætla ſumer ad vel ſie Predikad Guds Ord/⁊ ad ꝥr ſieu gooder Verka-
meñ i Chriſti Akre/eins ⁊ hñ hafe ecke ſiꝍlfur Merke ſett uppa ſyn
Ord/

Ord/þar ed hañ seiger/ad þau sieu Lÿf og Ande/Joh. 6. Eñ sumra Maña Kieñingar eru daudt Niegooma Rugl/og ablar meir Bana eñ Lÿfs. Þegar St. Paall er ad tala Maale voru/1. Cor. 9. Ad Meñ skule hafa Vpphellde af Þioonustuñe/þa fæter hañ til sÿns Maals þa Løg mals Greín er stendr/Deut. 25. Þu skallt ecke Mwlbinda þ Naut sem þreskr/eñ eg ætla ad ei þurfe ad Mwlbinda oss suma þeg[r] Guds Eyt ende a ad tala/vær giørum þ sialf[r]a stundum/edr z Otteñ edr Fe. Girndeñ/ eñ þegar eta skal rÿfum vier Mwleñ af/ og uppfyllum so þ sem Drotteñ seiger þ Muñ Ezechielis um Boku Meñena i Juda: Aller eru þeir Mall.ui er Hund[r] z kuña ecke ad giellta/Ezech. 56. Eñ þss[r] grædugu Hundar verda þo alldrei sadder. Þetta vil eg hafa sagt þm ed brwka Nafn Evangelÿ til Abata alleina/z þ er þo allt añad eñ Evangelium er þr tala. Ecke þañeg Brædur mÿner/helldur fylged Bode Peturs er hañ seiger/1. Pet. 5. Foostred Guds Hiørd sem ydur er a Hendur falen z giefed Giætr ad heñe/ecke af Naudung helldr fwslega/verande ecke skieñeligs Avinnings girruger/ helldur med fwsum Huga/og ecke so sem drottnande yfer Gofnudunum/ helldur so sem þeir ed sieu Fyrermyndañ Hiardareñar. Gud hefur sett oss yfer Hiørd sÿna/þui eigum vier Hyrd arar ad vera z ecke Drottnar/þui eiñ er vor Drotteñ JEsus Christus hiñ mikle Hyrder Saudaña/þ mæ z eingeñ Afsokun vera þott sumer hafe lÿtel Laun/Hvad hafde Paulus z Barnabas/z hin[r] Postularn[r] z Sa sem þioonar Christo þ lÿted/ hañ hefur stærra Lien af Gude þeig eñ hiñ sem hefur yfer flivotanlegt/ so eg þore ad seigia ad hañ mun fegur skÿna i Dÿrd sÿns Herra eñ hiñ / þoott bæder giøre þr eins vel Skylldu sÿna. Giætum og i þridia Mata þss sem Petur miñer oss a ad vier sieum Fyrermyndan Hyrdaraña. Þad er Almeñeliga halldid/ad af Oheilum Forelldrum kuñe ecke heilbrygdt Afkvæme gieted ad verda/ Nu eru Kieñemeñerner Andliger Fedur allra þra sem þm til trwad er/ eñ ef þr eru lÿttvander ad Hlut sÿnum/og hyrda ecke um hverneg þeir lifa/og eru i þañ Mata Andliga vanheiler/hverneg meiga þr Gude Andlig Born fæda. Sonakorn mÿn seiger Paulus vid þa i Galatia/mz

hvertia eg aptur ad nyiu þwngbwrenn er þar til Christi myndadest i ydur/ Gal. 4. Eñ hvernig getur Christur vorded i þeim myndadur/ hvertra Mooder/ þ er Kieñemañsins Sæl/ apnettar øllu christelegu Athæpe/ eñ hlioder Dropleiñ i Ogudligu Framferde/ og þoott ad Gud kuñe ad framkvæma sitt Verk i sumra Tilheyrenda Hiortũ þ Raad síns Ande sem ad verkar i Ordenu/ þa er þad ecke hinum Rangsnwna Kieñe Fødur ad þacka/ Ad sønu hefur hañ mz sine Þioonustu vered Medal til ad hun er i Skyrneñe endurfædd/ Veida man og ad hañ tale þ eitt hvad af Predikunarstoolnũ er heyrer til Sæluhialpar & Lifnadarens Be truñar eñ hvad gagnar þ ? Þegar hañ hvad mest amiñer og eggiar a hinar Andligu Dygder/ Kiærleikañ/ Myskunsemena/ Hoogværdena/ og i einu Orde ad seigia a Deydingu síns Holldz og Bloods/ þa syner hañ þo i Verkunũ ad þm Hlutũ sie Omøguligt af stad ad koma er hañ bydr af Predikunarstoolnũ/ leggiande so þad Ok a Herdar Læresveinaña er hañ ecke snerter med hinũ minsta Fyngre/ Matth. 23. O vei/ O vei/ Hoslyk Gudløstun er þ nær Embætte Forlykunareñar er þañeg brwkad Andlega añũ til Þioonustu ? Þetta er hin mesta Landrada Sok i giegn Gude/ þvi þad er ecke einasta hañs Þegna undañ hm ad tæla/ helldur brwka þa a moote honũ/ eñ giefa sig i Lid m z Satan/ hver ad er svareñ Ovinur hiñs alvalda Konungs. O hversu skielfeleg mun fra Pijna verda um alla Eilijfd er þañeg vanbrwkad hafa Mindugleika sijns Embættis/ so eg er viss um ad hver s kyñe ad leggia Eyrad vid Helvijtis Muña & mætte heyra Oop & Taña Gnijstran hiña Fordæmdu/ þa mundu þo Kieñemañaña Hliood yfertaka eg meina þra s hafa leidt hañs Hiørd/ sm med Guds eigeñ Bloode er Endurkeypt/ Act. 20. a Veg Gløtunareñar/ bañande so Mønum iñ i Himnarijke/ & sialfer koma þr þar ecke iñ/ Matth. 23. Fyrer þvi Drottens Kieñemeñ/ verũ ecke eins og Vørdur þær ed standa a Heidũ uppe/ & vijsa ad sønu Veg eñ/ eñ ecke fara þar wr stad so þær leide hiñ Vegfarande til Hijbijla/ ecke eins og Klucka sw er hænger þ Kyrkiudyrũ/ hun kallar Roolked til samans til Guds Orda Heyrnar/ eñ sialf heyrer hun eckert. Treyste & eingeñ

eingenn þar uppa ad hn̄s Embætte sie Neidarligt edur ad hn̄ hafe Guds Vm̄bod a Hende/nema hn̄ gange verduglega þre Kallan hvar hn̄ hn̄ er kalladr/ Eph. 4. Malmuren̄ i eiñe broſteñe Kluckn kañ goodur ad vera/ eñ ſamt er hun ecke miøg hæf til Þioonuſtugiørdareñar/ ſo er og Embættid jafnañ Neidarligt/ eñ þ lydur Vanvirdu a ſtundū fyrer Oſkyckun og illa Breitne þſſ ſm̄ þad Starf er a Hendur faled. Edur ſeiged mier/ Hvad kuña Tilheyrendurner ad þeirkia añad um̄ hn̄ ſ ei gløret nema bender med Fyngrenū til Guds Vegar/ eñ ſialfur geingur hn̄ ecke/ helldur eñ þad / ad añadhvert meine þſſe Madur eckert af þvi hn̄ talar/ edur og ad ſa Gud/ er hañ kieñer/ mune ei vera ſo miøg bandur ad Lyfernis Hattū ſyndugra Maña ſm̄ hn̄ ſeiger? Take Meñ ſier þvi ecke nægia þar med/ ad þeirra Kieñingu er hrooſad/ ja/ ecke þott hun ſie nikillrar Hrooſunar verd i ſialfre ſier/ nema Meñ framkvæme þ i Verkunū er þr tala med Muñenum. Eg vil hier um̄ vidlyke ſeigia og Endurlauſnaren̄ fordū vid Læreſveinana/ Luc. 10. Fagned ecke af þvi ad Andarner eru ydr undergiefner/ helldr af þvi ad ydar Nøfn eru ſkrifud a Himnum. So vil eg ſeigia: Gledieſt ecke ſo þar af ad þier hafed af Gude þeiged goodar Gafur til ad kieña/ helldur meir af þvi ef ydar Sofnudr Leidrietteſt/ geingr a Guds Veige/ elſkar Gud og hn̄s Ord/ ef hn̄s Ryke uppbyggeſt a medal ydar/ eñ Andſkotans verdr nidurdreped. Gledieſt af þſſu B. M. z legged allt Kapp þar a/ hvad ydr audvelldlega takaſt mun ef þir fylged Bode St. Pals/ er hn̄ ſkrifar til Timotheū: Vert Fyrermyndan hiña Trwudu i Ordenu/ J Vm̄geingneñe/ J Kiærleikanū/ J Andanū J Hreinlyfenu/ 1. Tim. 4. Og hefe eg nu nockud talad um̄ Skylldu Kieñemañaña. Epterfylger med faam Ordū ad ſeigia um̄ Tilheyrendaña Skylldu/ Hun er Tvofølld/ Ein vid Gud/ og øñur vid hañs Þienara/ Hin ſydare hanger af hiñe fyrre/ Og þvi vil eg fyrſt þar um̄ tala.

Hier ſtendur i Gudſpiallenu: S Auderner Fylgia Hønum Epter/ Þvi Þeir Þeckia Hañs Rauſt. Eg hefe nockrum Siñum þar um̄ talad i Book þſſare myñer Elſkañliger/ hvad oſſ eige ad knyta til Kſſ ad

heyra Raust Drottens / sem er hans Ord/ þvi vil eg þess færra þar um tala i þessum Stad/ jafnvel þott alldrei sie good Vÿsa of opt kveden. Nu ero (vier) stendur ad Sauderner Fylge Hyrdernum EPTer/ Af þvi AD Þeir Heyra Hans Raust: Hvad er þad/ honum epter ad fylgia? Hyrderen er Christur/ þad er ad fylgia hm̄ epter/ ad lifa Christelega. Hvad er ad lifa christelega? Þad er ad hallda Guds Bodord/ ef ecke fullkomlega sem omøgulegt er/ þa þo ad þvi Leite sem oss er møguligt. Hans Matur og Dryckur var ad giøra hans Vilia sem hann sende. So a oss ecke(r)t so kiært ad vera sem ad giøra hans Vilia/ Joh. 4. Elska skallt þu Drottenn Gud þinn/ þad er hid ædsta og mesta Bodord/ Matth. 22. En hvad seiger Christur? Joh. 14. Ef þier elsked mig þa vardveited mijn Bodord. Hann vegsamade Guds H. Nafn a Mødunni: Ef vier viliu̅ hm̄ epter fylgia/ þa lmtu̅ oss þad fiarlægt vera ad misbrwka hans Nafn til ad leggia þad vid Hiegooma/ en þo miklu siður ad liwga vid þad/ sveria edr Fiolkynge fremia. J einu Orde ad seigia/ Christur sem ecke var Løgmaalenu undergiefenn / hann uppfyllte allt Løgmaaled / So eigum vier af fremsta Megne ad æfa oss i Hlijdne allra Guds Bodorda/ og ecke skamta oss sialfer hvad miked edur lijted vier viliu̅ hallda þar af. Ecke ad elska alleinasta Fødr og Moodr/ en hata alla adra/ ecke ad vera einasta Meinlaus i Vmgeingne / og Goodviken vid Naungann / en kreinkia hans Hwsfrw edur Frændkonur/ Ecke alleina ad vakta sijn Augu fra Lauslæte/ en stela fra Naungans Gotze og svijkia hann i Kaupu̅ og Solum. Ecke er þad noog ad lata hans Femune kyrra/ en Baktala hann þo og Ofrægia/ ia/ liwga uppa hann Lijtum og Skømmum/ Bera Fals Vitne a moote henum/ edur neita honu̅ Sannleikans Vitnes/ sem er allt hid sama. Ecke duger þetta B. M. Ecke er þad Christo epter ad fylgia/ þvi sa sem er sekur i einu af Bodordunum/ hann er brotlegur i ollum/ Jac. 2. Þar fyrer er ad þvi vijsu ad ganga/ ad sa sem lætur epter sier nockud af þessu og drygir þad vijsvitande a moote Samvitskunne / hann er ecke af Christi Sauda Hwse. Hvad er hann þa? Hann er Bræd Vlfsins sem er Andskotenn/ og mun honu̅ ad eylijfu Herfange verda/ nema hann snwe aptur/

aptur/ eñ hvernig vill hñ fa þad giørt/ nema hañ heyre Rauſt hiñs gooda Hyrders/ nær hñ kallar. Þvoed ydur/ hreinſed ydur / taked ydar Illſku Breytne fra mijnu Auglite/ læted af Illu & lared gott ad giøra/ Eſa, 1. Þeſſe er hñs Rauſt/ og ef þier af Hiarta ydreſt ydar vondra Verka/ og læted ydur angra ad þier hafed Gud ſtygdañ/ þa lætur hun eñ þa heyra/ er hñ ſeiger: Komed til mijn aller þier ſẽ erfided & Þwnga erud þiader/ eg vil endurnæra ydur/ Taked a ydur mitt Ok & læred af mier/ þviad eg em hoogvær & af Hiarta lijtelatur/ og munud þier fiña Nꝍþlld Saalũ ydrũ / Matth. 11. Þeſſe er Rauſt hiñs gooda Hyrders i allre Ritningūñe/ i øllu Guds Orde/ og þañeg a eins Hroopanda/ eins Predikara Rauſt ad vera i Eydemørku Veralldar þeſſarar. Þier vited B. M. ad vier Daglega ſyndgumſt/ Laſtaña Greiner ſpretta ydugleg̃a wt wr Þrre Molld ſẽ vier erũ giørder af ſijdañ Fiandmadureñ ſæde þar Illſkuñar Sæde/ þær verdur af ad høggva/ ſo odt ſem þær vaxa. Med hvørju þa? Med Guds Orde ſẽ er eitt toþ-eggiad Sverd og framgieck af hñs Muñe/ er Johañes ſa ganga a mille Lioosaſtiakaña/ Apoc. 1. Guds Ord er eiñ Elld: ſa ed breñer upp øll Saurende Gyrnda & Laſta ſem oſſ eru medfædd/ þad er eiñ Hamar er ſundurmer Hiørtu vor / ſo þau verde Buſtadur Guds/ og ſundurknoſar vorn Anda/ ſo hñ verde þad Offred ſem Drottne lijkar/ Pſ. 51. Hier um talar hñ ſo hia Jeremiam 23. Er ecke mitt Ord ſo ſem Elldur/ ſeiger Drotteñ/ og ſo ſem eiñ Hamar ſa ed Kletteñ i ſundur molar? Guds Ord er eiñ Elldur ſem ſagt er. Aaron ſagde fordũ ſier til Afbøtunar/ Miñ Herra/ eg kaſtade Gullenu i Elldeñ/ & vard þar af þeſſe Kalfur/ Exod. 32. Kiet-leiwads Mañs Hiarta er hvøriu Gulle dyrmætara / koſtũ þvi i þeñañ Elld/ þar af mun ſialffkrafa vaxa eiñ Kalfur / ecke Sothvirding Egyptalands ſo ſem Aarons Kalfur/ helldur ein lifande Foorn og Gude þacknæmelig/ ſem er Kalfur Vara vorra/ Oſ. 14. Þeſſe er ſu Skylld añ er vier eigũ Gude ad giallda/ & giølldũ vier/ ef ſatt ſkal ſeigia/ Br. M. ecke i hañs/ helldur i vorar Þarfer. Jardneſker Hyrdarar fæda Saudena fyrer Ullena og Miolkena / eñ DRotteñ fæder ſijna Saude

 fyrer

þ alls eckert/ Einkis krepur hñ af þm/nema ad þr skule Ottast sig og elska/og ætte þ ecke ad vanta Christner Meñ/þvi ep vier elskum vora Lanar-Drottna fyrer þ þeir giepa oss Fot og Fæde/og vikium þm all tijd þo nockud til Þarþa. O þvi skylldum vier þa ecke elska hiñ gooda Allsherjar DRottenñ/ er ecke einasta fæder og foostrar Lijkame vora/ helldur z elur Sæler vorar a þssu himneska Manna/ jæ/ a sijns Ein gietens Sonar Hollde z Bloode/ s er Lijpsins Braud ap Himnu ofan komed/ Joh. 6. Veru þvi ecke so Illglarner a moote siælpu oss ad vier dauþheyrumst vid þssa gooda Hyrders Raust / hver ed foostrar oss i lijstelegu Grashaga/og leider oss ad ferskū Votnū/ Psalm. 23. Oll syndugs Mañs Olucka kiemur þar ap/ ad hñ liær ecke Guds Raustu Eyru/ hverneg meiga þeir trwa nema þm sie predikad? seiger Páll/ Rom. 10. Eñ eg ma spyrja/til hvers skulu þr predika/nær eingeñ vill heyra? Og hverneg a Guds Ord ad verka i Hiartanu nær þ kiemst ecke i giegnu Eyrun/ sm eru Dyr Hiartans. Lamparner voru fyrst kveikter i gamla Testamentenu adur eñ Reykelsid var tendrad/ Exod. 27. og so verdur Skilningureñ fyrst ad upplijsast/ ad Mañeskian þecke Gud z sialpañ sig adur eñ Gyrndeñ kvikna/ z Audmyktteñ lipnar til ad ap neita sialfu sier/ eñ elska Gud. Eñ hvar er slijka Guds Giop ad fa/ nema i hñs H. Orde/ þau eru Lampar þr/ Ps. 119. sm Reykelse vorre ar Ydranar/vorrar Trwar/vorrar Bænar Reykelse Elskuñar til Guds z Nauñgans skal tendrast med/ so þtta Ilmur stijge upp fyrer Guds Hasæte z samteingest þar Drottens Forþienustu oss til Forlijkunar. Og er nu so wi, talad um Skylldu vora a moote Gude vorum i þessu.
Eñ hvad vora Skylldu ahrærer vid Kieñendurnar sem oss eru i Guds Stad setter/ þa er hun nærsta mikel. Eg mun þykia bermællt ur vered hafa um þtta Skylldu i hinu fyrra Parte Rædu miñr/ z vil eg þvi viked haþa til þta s ecke taka Vara a sijnu Embætte/ z lijted hyrda um Hverneg þr kieña edur lipa/ Eñ Gude er Þacker ad kuña ad hñ hepur giepred oss marga sijns Ords Kieñendur/ þa ed bæde predika þ hreint z klært/ z so prijda Kieñinguna mz Lastvoru Framþerde. Þess er

er hafa stooran Myndugleika af Gude Born mkn. Nia þm̃ a þ̃ heima s Drottenn seiger/ Luc. 10. Hver-hñ forsmaaer ydur/ hañ forsmaaer mig. Ecke er oss ad þm̃ ad leita sm̃ ecke fyñest Mañlegur Breiskleike hia/ Gud hefur nærsta Vægdarsamlega hondlad vid oss i þvi/ so sem ollu odru/ ad hñ hefur ecke sendt oss Eingla af Himnū til ad kieña oss/ þvi vier munnū ecke standast fra Nalægd/ helldur synduga Meñ eins z vier eru/ z hefur prydt þa mz Einglaña Nafne/ Malach. 2. til ad laata oss vita ad þeir sieu hñs Sendebodar til vor/ hveria hñ vill laata medtaka i sijnu Nafne. Hverke Petur ne Paall/ edur nockur añar af Postulunū voru ann Mañligs Breiskleika. O hvad munū vier þa vera s eingañ vegeñ eru fra Lijkar. Kieñemeñerner i gamla Testamentenu attu ad forlijka þ̃ sijnar eigeñ / adr eñ fyr Offrudu þ̃ Foolksins Synd er/ Ebr. 7. Eñ ei ad sijdur villde DRottenn ad Foolked skyllde þ̃m hlijda z undergiefed vera/ so ad hñ seiger: Hver s ecke vill Kieñemañenū hlijda/ hñ skal deyia/ Deut. 16. Nu þott ad þita Logmaal sie afteked/ ad so miklu Leite sm̃ Lijkamañs Straffe vidvijkur/ þa er þ̃ samt z ad, ur visst/ ad hver sm̃ ecke hlijder einū Drottenns Kieñemañe i ollu þvi sm̃ hñ hm̃ i Guds Nafe riettelega bijdur/ hñ deyr Andligū Dauda/ hñ er ecke christelegrar Kyrkiu lifande Limur/ hñ er daudr i Synd fre er hñ vill ecke raada Boot a/ z nema hñ hlijdnest Drottenns Þienara/ z ydrest af Hiarta adur eñ hñ deyr/ mun hñ eilijfū Dauda deyia. Vier vited hvad DRottenn sagde fordū Daga um̃ Phariseos z Skriftlærda/ Matth. 23. Ad Meñ skylldu giora epter þvi sm̃ þr segdu/ eñ ecke epter þvi sm̃ þr giorde/ af þvi þr sæte a Moisis Stoole: Hversu miklu fraṁar byriar oss þa ad hlyda Raadvondū Kieñemoñum er undañ oss ganga i Otta Drottenns/ z eru Ostraffanliger s Paulus ad Orde kiemst/ 1. Tim. 3 Þad er/ hveria Meñ ei kuña ad straffa fyrer nockurn Glæp edur hneixlissama Vmgeingne / þott ei sieu þr þ̃ Gude Syndlauser. So eigū vier nu vorū Kieñefedrū ad hlijda i þvi þeir oss biooda Guds z sijns Embættis vegna / eins z sialfm̃ Gude/ þvi þeir eru Verkamaulur Christi/ og Raadsmeñ hañs Leyndardooma sem Paulus votkar/

ar/ 1. Cor. 4. Þar fyrer seiger og sialfur Christur/ Luc. 10. Hver ydur heyrer/ hañ heyrer mier. J vdru Lage eigum vier ad heydra og elska vora Kieñefedur. Þad bydur Paulus oss / 1. Tim. 5. seigiande: Þeir Olldungar sem vel forstanda/ halldest tvefalloligs (þ er mikels) Heidurs verduger/ allra hellst þr sem erfida i Ordenu og Lærdoomenū/ so sem eru Trwlynder Kieñefedur medal vor Br. M. Og þvi skylldum vier ecke heydra Guds Sendeboda/ Ef vier hañ heydrū? Hvilykt er þa Rænuleyse sumra Mañа er þeir hatast vid sijna Kieñefedur af þvi þr straffa hia þm Synder og Leste/og vilia hafa Sælū þra hoolped wr Glotuneñe? Þar fiñast Ogudliger Skalkar er ecke soyfast ad legg ia Hendr a siñ Sælusorgara/ þeir ed skiema hñ wt i Ordū sijnū leynt og liooft. Hvad er ad giallda Jllu gott ef þvilykt er ecke? Hvad er ad giora Vppreist a moote Gude ef ecke er þetta? Og eru þr eingu betre ē Magtena hafa/og svoddañ Glæpe ecke einasta Ohegnda lata/helldur og taka slijka Ohæfu i Forsvar/ sem Dæme munu til gefast. Vel er þ satt ad Guds Þienare a alla Hlute ad lijda þ hñs Saker / eñ þo ma hñ beidast Riettar sijns nær so vidber/ þvi ecke einasta hñ/ helldur og hñs Herra er i slijku vanvirdtur. O hvilykt Nidurdrep er þ Christi Rijke þegar soddañ Gudleyse er ecke straffad af þm sem þar til Vallo hafa af Gude og Konungenū. Ægyptisker stroffudu þañ a Lijfenu sem ecke hialpade einū Ferdamañe wr Ræningians Hondum ef hañ kynne/ Giæte þr ad þvi sem Magt hafa til ad straffa þa ē Guds Þienurum Ofbiooda med Orde edur Verke/ hvilijk Guds Reide yfer þm hænger/ i hvoriu Faare þra Lijf z Sæl vera mune þegar hñs Hefnd vaknar ein hvern Tijma/nær þr ecke hialpa þm i riettre Sok ē af Gude eru settar er til ad hialpa Sælū Ohlutvandra Mañа wr Klærkū Satans/ ē er Ræninge Sælnañа. So eru þeir og nockrer sem Andskoteñ hefur so blindad til Foolskuñe/ad nær eiñ Christi Þienare seiger þm til Synda añа/vilia þr ecke þiggia Guds Lijkama af hañs Hende/þr giora sier Þusund Mein fyrr eñ þ skule a þa gaanga/z sæta giarnañ þm Tijma nær einhver añar flytur Guds Þioonustu i Kyrkiuñe. Þessa eru mørg Dæme

Dæme þvi verr/og þta giøra sumer af þm̄ ed seigiast vera nockud/þott ei kuñe þr Presteñ um̄ nockra Søk ad klaga/og nefna þta Samvitsku Veike sÿna/hvar i þr fara ei miøg villt/þvi Diøfulleñ plæg' Sæler þra mz Hrípteñe s̄ þr leggia a þañ er þr ættu næst Gude z Konungenū ad elska. Seiged mier/Mun ecke Satan hlæia ad slÿkū Dæraskap? z mun ecke Drotteñs Lÿkame fordæma þa merkelega nær þr stelast til ad medtaka hñ med svoddañ Nættalage moote sÿnum Kieñefødur? Mun ecke hñs dÿra Blood mz hvertu Syndareñ er endurkeÿgt? hroopa Bølvan i Himeneñ yfer þm̄. Þad Auga sm̄ spottar siñ Fødur edur forsmæer Hlÿdne Moodr siñar/þ munu Hrafnarner wtkroppa seiger Salomon. Eñ seiged mier/ Eru ecke riettsiñader Kieñendur Fedur vorer? Prov. 30. Seiger ecke Paulus/1. Cor. 4. Eg hefe getid ydur i JEsu Christo fyrer Evangelium. Þeir eru og riettkallader þessu Nafne sm̄ gooda Forstødu veita / þvi so sm̄ vorer Lÿkamleger Forelldrar eru Medal til ad framkvæma Natturuñar Verk / so eru og hiner Andlegu s̄ eru riettsiñader Ordsins Þienarar/Medal til þess ad framkvæma Guds Verk i oss sm̄ er øllu ædra/þvi a þa eingu sÿdur ad elska og virda. Eñ þ kalla eg ad hiñ grædduge Hrafn Diøfulleñ hafe alla reidu þra Sælar Augu wtkroppad/sm̄ hata so nockurn Guds Ords Þienara sm̄ er hñs Fader/ad hñ vill ecke þiggia af hm̄ þa Guds Þioonustu er hñ a øllū Christi Limum ad veita / og giører sig þañeg Guds Rÿkis Overdugañ. Heyred þvi St. Páls Ord af Pistlenum til Hebr. Cap. 13. Hlÿded ydar Leidtogurum og heyred þeim/þeir ed vaka yfer ydar Sælum/ so sm̄ þeir ed þar fyrer eiga Reikningskap ad giøra/so þeir giøre þad med Føgnude og ecke med Andvarpan/þvi þad er ydur Oþarflegt. Þad er hiñ ædste Føgnudur Guds Ords Þienara/sm̄ vilia trwer siñast/ad þeir fæe nockud workad med sÿnu Erfide/ og þvi kallar Paulus þa i Philippis siñ Føgnud og sÿna Coronu/Phil. 4. Þvi þigest hñ ecke þurfa Hools Brefaña vid/er hñ skrifar Corinthiis til/þviad þr sieu sitt Bref skrifad i Hiarta sÿnu sm̄ skiled z lesed verde af øllum Møñum/2. Cor. 3. Aptur er þad hin mesta Sorg/nær þeir fæ

eingu til Leidar komed vid suma Menn/nær þr sia þyrer þrann ad þra Sauder vegna Þvermoodsku sinnar deyia wt af þra þvi heilnæma Food re Guds Orda/ ecke Tijmanlegu/helldur Eilijfu Dauda. Augustus Keisare sagde umm Born sijn er skickudu sier illa/z midur enn hans Tign soomde/ ad þau være sijnar þrimar Akomur. So meiga trwer Guds Þienarar seigia umm þ Illgreſed er Dioþulleñ sæer nidr i Guds Akre þeir eru yþirsetter. Þad eru þeirra Akomur/þeirra Meinsemder/þad eru Illsku Kijleog Graþtrarmein sem eta i krijngumm sig med vondumm Dæmum/og eitt Sœrdeig sem spiller ollu Deigenu/eþ til vill/ nema þau læknud sieu. I þridia Maata eigum vier Sæalusorgurum vorum ærlegt Upphellde ad veita/ þad baud sialþur Drottenn hia Matth. i 10. E. er hann sende þa wt ad predika/Verdr er Verkamadurenn sinna Launa sagde hann. Þad heþur hann Itrekad fyrer Munn St. Paals/ hver þo erþidade sialþur med sijnum eigen Hondum/so hann ecke legde Þijngsle a Soþnudenn i Corintho/ Hann seiger i hinu þyrra Sendebreþe til þra/Cap. 9. Hver þer nockurn Tijma i Hernad uppa sinn eigenn Kostnad? Hver plant" Vijngard z etur ecke aþ hans Avexte? Hver þæder Hiordena og etur ecke af Miolk Hiardarennar? Þier seiged vel/B. M. vier giorum so/vier giolldum Kieñeþedrum þad Logenn oss tilseigia / þad er satt/ morgum þer vel i þvi þeir eru z sumer er meira giora enn Log-Skylldann bijdur/og hafa þr hia Gude Launa ad vænta sem ecke vill læta einn Vatns-Drijck O-launadann vera/sem gieþenn er i Læresveins Naþne/Matth. 10. Þad er jafnvel hid minnsta sem hans Þienurum er til Gooda giort/ umm hveria hann sier i Lage tolar i þessum Stad / þoott þad og meige til Fææfækra heime þæraſt. Enn so munu aptur a moot þinnast þeir sem ecke eru so miog adaiætner i slijku/ þeir ed greida þad þeim greida byriar med Illu/ med Epþertolum/mz Rangsleitne i þvi er sijst hagar/z a hinum Ohentugasta Tijma/ og þiker þ nærre þvi verst allra Skullda loked/ sem golldeð er Drottens Þienurum/og kalla ad Prestur hafe ecke miked þyrer sijnu Braude. Ecke giet eg sagt ad þvilijkar Mannesskiur elske miog Sæaler sijnar/þvi aññars mundu þeir hyrda meir umm sinn Sæalusorgara. Eg ved vita

vila Þr aß hvad Kieñemañligu Embætte fylger/ hver mæda/ hver um̄hyggia/ hver Astundan/ eß þad aß Alvøru nockurre giørt er. Seiged mier/ Mun þ lijtel Mæda ad Þr vaka yßer ydar Sælum med Bæneñe til Guds? Med Kostgiæßne i hñs heilogu Orde s̄ ydur skal predikast ꝛ Munu Þr hrista þad Foodur wt aß Ermeñe/ er sierhveriū ydar gießa skal i riettañ Tijma? Mun ei þurßa Omak ꝛ Adgiætne til ad þeckia so hvern eiñ aß þm̄ sm̄ Guds Þienara er tiltrwad/ ad hañ giæte boded þ hveriū einum sm̄ hønū er Naganlegast? Leggia ydar Kieñeßedur ecke optlega sitt Lijß i Nættu fyrer ydar Velßerdar Skulld? Meiga Þr ecke taka a sig þa Þickiu ꝛ Ovilld vondra Maña/ nær Þr seigia þm̄ til Synd añaꝛ? Byriar þm̄ ecke ad þvijnga siñ eigeñ Lijkama ad ecke predike Þr ødrū/ ꝛ verde sialfer ræker? 1. Cor. 9. Og hvad allra þijngst er/ ad Þr skule giøra hinū Alvallda Doomara Himens ꝛ Jardar Reikningskap þ Sæler ydar a Deige alls Hollds ꝛ svara til eß nockur tapast/ hvert þ er af hñs sialßs Vijtum edur Kieñemañsins Vanrækt. Vilied þier seigia mier þad ad eiñ Prestur viñe ecke ßyrer sijnu Braude? Edur hm̄ sie Ofgießed þ hñ nijtur. Þier seigest gallda þ þier erud skyllduger/ so er þad ßyrer Mønum/ Eingeñ kañ meira wt ad heimta/ Eg seige ecke helldur ad þier skulud gießa ßram̄ yßer Skyllderñar / sem noog Upphellde hafa/ ꝛ sialßer ættu helldur ad leggia aß vid adra eñ taka ßra þiim. Eñ hina er viña þurßa Bake krotnu/ Þr og Þrra Børn og Kviñur fyrer Lijßs Næringu siñe/ sokñ lijtels Upphellds/ sm̄ vijda er/ þa ættu Meñ ad þeckia ßramar ødrū so sm̄ Paulus bijdur/ 1. Tess. 5. seigiande: Eg bid ad þier þecked þa sm̄ erßida a medal ydar/ ꝛ ydꝛ Forstødu veita/ ꝛ kieña ydur/ og ad þier haßed þa yfer Mata kiæra fyrer þeirra Verks Skulld. Ad þeckia / merker hier ad Elska / so sem Postuleñ leggur þad sialfur wt / ecke einasta med Orde og Tungu / helldur med Verke og Sañleika/ 1. Joh. 3. Eg þecke mijna Saude / og eg þeckest aß mijnum selger JEsus / Joh. 10. So sem Gud þecker oss / þad er Elskar / so eigum vier ad þeckia vora Kieñeßedur / Eñ hverneg þecker Gud oss? Þañeg / ad hañ giefur oss alla Hlute ænægianlega til Notkunar/ 1. Tim. 6. So eigum vier ad meddeila þeim øllum Giædum sem oss

upp-

uppfræda i Ordenu/ Gal. 6. Hvad medtøkum vier af Guds Hende fyrer þeirra Medalganngu? Andlegt Foodur Sælna vorra. Heyred þa hvad Paulus seiger hier um/ 1. Cor. 9. Ef vier høfum sad ydur hid Andliga / er þad þa mikid ad vier uppskierum ydvart hid Lykamliga? Þu gielldur allar Skylldur Prestenum/ þad er gott/ hann kann ei meira ad heimta / Enn ef þu sier þinn Sælusorgara Naud Lyda/ Hungra / Þyrsta edur Klædlyten̄ vera/ og þu hiælpar hønum ecke ef þu hefur Raad þar til/ þa hefur þu einganñ Vegen̄ loked þyna Skylldu Gude/ sem er bæde þinn og hanns DRotten̄ / þvi ef Postulen̄ seiger ad Guds Kiærleike sie ecke i þeim ed so breytter vid Einhvern an̄an̄ sem Naudstaddur er/ 1. Joh. 3. Hvernig mæ hann vera i þeim er so giører vid sinn Kien̄efødur / sem hønum er framar ødrum Vanda bunden̄. Hugsa þvi-ecke med þier ef þu ætt Fatækann Sælusorgara þann er rækir sitt Embætte/ Hvad er mier vandara en̄ þeim sem lifa i ødrum Søfnudum ? Þegar eg giælld og gief eins og þeir/ þa hafe eg afloked Skylldu minne / þvi Gud hefur giørt betur til þyn en̄ hanns sem ecke þarf af ad leggia vid sinn Kien̄efødur/ þar hann hefur giefed þier Orsøk til ad leggia Skulld inn hiæ siælfum sier / ecke þess vegna ad hann kun̄e nockrum skulldugur ad verda / helldur Saker sinna Fyrerheita. Eg Paull hefe skrifad med minne eigen̄ Hende/ eg skal betala sagde hann fordum i Sendebrefenu til Philemonem / En̄ eg er Gud alleina ryktur/ Eg hefe talad fyrer Mun̄ myns Eingietens Sonar/ad ein̄ Vatns Dryckur i Lærersveins Nafne skule ei Olaunadur vera/ seiger DRotten̄/ Matth. 10. Sæ sem vill siælfum sier vel / hann giøre vel vid sinn Kien̄efødur / Sa sem siælfan̄ sig elskar/ hann elskar Sælu syna/ Hver ed Sælu syna elskar/ hann elskar Gud sem hana skapad og frelsad hefur / Sæ ed Gud Elskar / hann Elskar hanns Þienara/ Sæ ed hanns Þienara Elskar / hann sier Ogiarnan̄ ad þeir Naud lyde ef hann kæ vid þvi giørt. Þar fyrer/ sæ sem vill siælfum sier vel/ hann vilie unde eins sijnum Sælusorgara / sem hønum er i Guds Stad settur. En̄ Gud Allsvelldugur/ sæ ad er Fader vor allra/ hann stioorne oss so hier i Nædenne/ bæde Yfervoldum og Undergiefnum/ ad vier þeckium so hver an̄an̄/ ad vier um syder af hinum Æðsta Biskupe z Hyrder Sælna vorra mættum þegar verda og inn leidder a Land lifande Man̄a/ So þar verde eitt Sauda-Hws og Eirn Hyrder. Þad Vanheyre hinn Næduge Gud Fyrer JESUM Christum/ AMEN.

Hvad hier hefur mælt yfersiæst i Pryckinguñe / Er Vinsamlegur Lesare um̄beden̄ ad Lagfæra og Lesa i Mæled.

